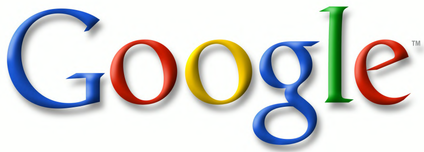

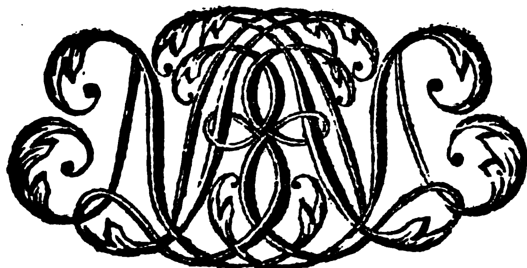
<36618559510012

POLYCARPI LEYSERI
POES. PROF. ORD. IN ACAD. HELMSTADIENSI

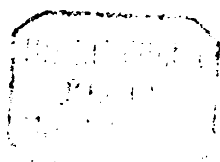
HISTORIA POETARVM ET POEMATVM MEDII AEVI

DECEM, POST ANNVM A NATO CHRISTO CCCC, SECVLORVM

CENTVM ET AMPLIVS CODICVM MSTORVM OPE CARMINA VARIA *ELEGANTIA, INGENIOSA, CVRIOSA* EVVLGANTVR, EMENDANTVR, RECENSENTVR.

HALAE MAGDEB. SVMPTV NOVI BIBLIOPOLII,
In quo per nundinas Francofurti sub Mehlianis, & Lipsiae sub Brummerianis aedibus prostat.
MDCCXXI.

PRAEFATIO

INdignos ſi forte iudicaveris, Benevole Lector, medii aevi poetas, quorum notitia ſtudioſe perquiratur, & ad poſteros transmittatur, viros accuſa magni nominis, qui eorum evulgandorum, vel illuſtrandorum, vel recenſendorum operam non poenitendam habuerunt. Aequius exſpectare licebit de conatu meo iudicium, poſtquam aut corpus poetarum, ſeqvioribus ſeculis vindicandorum, aut notitiam ſaltim eorum deſideratis non nullius momenti accenſere ſoliti fuerunt eruditi. Aliquam eorum notitiam ſuppeditarunt CHRISTIANVS DAVMIVS in *Syllabo poetarum Chriſtianorum veterum* Benedicti Paulini Petrocorii de vita B. Martini libris ſex praefixo, OLAVS BORRICHIVS in diſſertationibus de *poetis*, JOANNES ALBERTVS FABRICIVS in *bibliotheca Latina*, pluresve. Verum eorum omnium obſervata vix primas quaſdam exſpectati operis lineas exhibere vel cum hac hiſtoria conferenti patebit.

Barbarum ſcio haberi medium aevum, barbaroſque poetas eius omnes.

Neque mihi alia mens ante fuit, quam eos noſcere inciperem. Puto idem evenire reliquis, quibus vel nomina poetarum mediorum a nato Chriſto ſeculorum incognita ſunt, tantum abeſt ut ſcripta legerint. Non tangam quae omnibus eruditis illorum temporum obiiciuntur barbariei indicia, quaeque poetas noſtros eodem ictu feriunt. Sunt enim inſcitiae nonnullorum non omnium documenta.

Poetas carpunt inprimis ob *quantitates ſyllabarum* neglectas, *ſtylum minus elegantem*, *voces peregrinas*, & *rythmum*.

Primum incuſationis caput verba, non res reſpicit, quae tamen non minus quam verba poetam faciunt. Interim diſpiciamus, utrum ille quantitatis neglectus barbariem ſignet. Olim cum Latina lingua vernacula adhuc eſſet, ſine regulis proſodicis omnes, ex ſola pronunciatione, ſyllabarum diverſitates cognoſcebant, id quod in omnibus vernaculis hodieque obtinet. Eliminata vero e vulgari ſermone lingua Latina non peccant in poeſeos genium, qui numerum hodiernae pronunciationi convenientem admittunt. Sty-

Styli elegantiam omnibus poetis nostris denegare velle iniquitatis nota foret, quamvis ingenii potius, quam verborum elegantiam in poetis quaerendam & laudandam putem. Vindicabit tamen poetas nostros ab hac labe corpus poetarum medii aevi elegantiorum.

Voces peregrinas adhibuerunt veteres poetae, cur non etiam recentiores eodem gauderent iure. Causam nostrorum poetarum tuetur HORATIVS Epist. III. Lib. II. v. 47. sqq.

Dixeris egregie, notum si callida verbum
Reddiderit iunctura novum si forte necesse est
Indiciis monstrare recentibus abdita rerum.
Fingere cinctutis non exaudita Cethegis
Continget: dabiturq; licentia sumpta pudenter;
Et nova fictaque nuper habebunt verba fidem, si
Graeco fonte cadant, parce detorta, quid autem
Caecilio, Plautoque dabit Romanus, ademptum
Virgilio, Varioque? ego, cur acquirere pauca
Si possum, invideor? quum lingua Catonis & Ennî
Sermonem patrium ditaverit, & nova rerum
Nomina protulerit? licuit, semperque licebit,
Signatum praesente nota producere nomen.

Rythmica poesis variis artificiis prodiens destituitur fateor veterum exemplo, non vero barbariem secum vehit,

nisi hodieque barbaras habuerimus Patrum Societatis Jesu scholas, quarum alumni & huic poematum conformationi operam dare solent. Neque universalis adeo est, & omnibus aevi sequioris poetis communis poesis rythmica, ut non insignis Poetarum medii aevi collectio institui possit, omissis illis singulis, qui minus elegantes sunt. En enim conspectum CORPORIS POETARVM LATINORVM MEDII AEVI, missis illis, qui in corpore veterum poetarum Latinorum Genevensi leguntur.

CL. MARII VICTORIS *de Genesi* libri III. ex editionibus Joh. GAGNEI GEO. FABRICII & Gvil. MORELLI.

PAVLINI *carmina* ex editione Joh. Bapt. le BRVN.

HILARII Arelat. *Hexaemeron* ex edit. Lud. MIRABI, Geo. FABRICII, Joh. WEITZII & Petri COVTANT.

DRACONTII *poemata* ex edit. Andr. RIVINI.

PROSPERI *poemata* ex ed. PVLMANNI, & MS.

TVRC. RVFFI ASTERII *Collatio veteris & novi Testamenti* ex ed. Geo. FABRICII.

Ejusd. Epigramma in *Sedulium* ex edit. Jac. SIRMONDI, Casp. BARTHII & Phil. LABBEI.

RVST. HELPIDII *Historiae Testamenti veteris & novi* ex edit. G. FABRICII & M. H. GOLDASTI.

Ej.

Ej. de *Christi Jesu beneficiis* ex edit. G. FABRICII.

ORIENTII *Commonitorium* & alia *carmina* ex edit. Edm. MARTENE & Henr. Leonh. SCHVRTZFLEISCHII.

ENNODII *carmina* & *epigrammata* ex edit. Andr. SCHOTTI & Jac. SIRMONDI.

BOETHII Carmina ex libro de *consolatione philosophiae* ad editiones Noribergenses annorum 1483. & 1495. Argentoratensem 1501. Coloniensem 1516. Florentinam Nicolai CRESCII 1521. Hanoviensem Theod. SITZMANNI 1607. Antverpiensem Joh. BERNARTII 1607. & tres codices manuscriptos.

ARATORIS *Historia Apostolica* ex edit. Geo. FABRICII, & Lugdunensi 1588. item ex MS.

FORTVNATI opera *poetica* ex edit. Geo. FABRICII, Jac. SALVATORIS, Christoph. BROWERI &c. & MSS.

CORIPPI de *laudibus Justini* lib. IV. ex edit. Mich. de AZAGRA & Th. DEMPSTERI.

COLVMBANI *poemata* ex edit. Henr. CANISII, Melch. Haim. GOLDASTI, & Patric. FLAMINGI.

GEORGII M. P. R. *Hymni* ex edit. PETRI Toscianensis.

MARCI Casin. *Vita S. Benedicti* ex edit. Prosp. MARTINENGI.

EVGENII Tolet. *carmina* ex edit. Jac. SIRMONDI

ALDHELMI, libri de *laude virginum* & de *octo principalibus vitiis*, ex ed. Henr. CANISII.
Ej. *Aenigmata* ex edit. Mart. Ant. del RIO.
BEDAE *vita S. Luthberti* ex Actis Sanctor. Benedictin.
Ej. alia *carmina* ex operibus.
PAVLI WARNEFRIDI *carmina* ex edit. Prosp. MARTINENGI.
FERII HELPERICI epos de *congressu Caroli M. & Leonis Pontificis.*
ALCVINI *vita S. Wilibrordi* ex ed. Henr. CANISII.
Ej. de *Pontificibus & sanctis Ecclesiae Eboracensis* ex edit. Thom. GALE.
Ej. alia *carmina* ex edit. Petri LAMBECII, Stephani BALVZII, Joh. MABILLONII &c.
ETHELWOLFI carmen de *abbatibus & viris piis coenobii S. Petri in insula Lindisfarnensi* ex Actis Sanctor. Benedictinor.
THEODVLPHI *Carmina* libris VI. ex edit. G. FABRICII, Henr. CANISII, M. H. GOLDASTI, Joh. MABILLONII, & MS.
ERMOLDI NIGELLI Libri IV. de *rebus gestis imperatoris Ludovici pii ex* MS.
WALAFRIDI STRABONIS *visio Wettini* ex Actis Sanctorum Benedictin.
Ej. *vita S. Blaitmari* ex Actis Sanctorum Januar.
Ej. *Carmina* ex ed. Henr. CANISII, M. H. GOLDASTI &c.
DREPANII FLORI *Carmina* ex edit. G. FABRICII, And. RIVINI, & Joh. MABILLONII.

RA-

RABANI MAVRI *poemata* ex edit. Christoph. BROWERI, Steph. BALVZII, God. HENSCHENII &c.

MILONIS *vita S. Amandi* ex Actis Sanctorum Februarii

HERRICI *vita S. Germani* libris VI. ex edit. Paris. 1543.

HINCMARI de *fonte vitae* ex edit. Casim. OVDINI.

ANONYMI *vita Caroli M.* ex edit. Rein. REINECCII & God. Gvil. LEIBNITII.

HVCBALDI in *laudem calvorum* ex edit. Basil. 1516. & Casp. BARTHII.

FRIDEGODI *vita S. Wilfridi* ex Actis SS. Benedict.

FRODOARDI *vita S. Columbani & alia carmina* ex Actis Sanctorum Benedictin.

ROSWITHÆ carmen de *coenobii Gandershemensis fundatione ac primordiis* ex edit. G. G. LEIBNITII & Jo. Geo. LEVCKFELDI.

Ej. opera *poetica* reliqua ex ed. Conr. CELTIS.

ANONYMI carmen panegyricum in *laudem Berengarii*, ex edit. G. G. LEIBNITII.

THEODVLI *Ecloga* ex edit. M. H GOLDASTI & MS.

ABBONIS *obsidio Parisiorum a Normannis Danisque tentata* lib. III. ex edit. P. PITHOEI & MS.

AIMOINI *Historia translationis S. Benedicti* ex Actis Sanctor. Benedictinor.

Ej. poema de *prima fundatione Floriacensis coenobii* ex ed. Fr. DVCHESNE.

FVLBERTI *carmina* ex biblioth. Max. Patr.
JOANNIS de GARLANDIA *opus Synonymorum* ex MS.
Ej. *Mysteria ecclesiae* ex MS.
WIPPONIS *panegyricus ad Henricum III. Imp.* ex edit. Henr. CANISII.
METELLI *Quirinalia* & *Eclogae* ex edit. Henr. CANISII.
WILLERAMI de *nuptiis Christi & ecclesiae* ex edit. Paul. MERVLAE & MS.
GVALDONIS *vita S. Anscharii* ex edit. Petri LAMBECII, Joh. BOLLANDI, & Joh. MABILLONII.
ALPHANI *carmina* ex edit. Ferd. VGHELLI.
GVLIELMI APPVLI *rebus Normannorum in Sicilia Appulia & Calabria gestis* ex edit. G. G. LEIBNITII.
MARBODI *Lapidarius* ex edit. Henr. RANZOVII.
Ej. *carmina* ex edit. Jac. HOMMEY.
LAVRENTII VIRONENSIS *Rerum in Maiorica Pisanorum ac de eorum triumpho Pisis habito A. MCIV.* Lib. VII. ex edit. Ferd. VGHELLI.
BALDRICI *Carmina historica* ex edit. Franc. DVCHESNE
EADMERI *vita S. Dunstani* ex edit. Henr. WHARTON.
RAINALDI *synopsis vitae S. Hugonis.*
HILDEBERTI de *mysterio missae* ex edit. Paris. 1548. Gvidonis de MONTE ROCHERI, & Joh. Alb. FABRICII.

Ej.

Ej. *vita Mariae Aegyptiacae* ex edit. G. HENSCHENII.

Ej. *versus de creatione mundi & operibus sex dierum* ex MS.

Ej. de *excidio Troiae* ex MS.

Ej. alia *carmina* ex GVLIELMO Malmesb. ex ed. Jac. HOMMEY, Ant. BEAVGENDRE & MS.

BERNARDI MORLANENSIS de *contemtu mundi* ex edit. Matth. FLACII, Nathan. CHYTRAEI, Eilh. LVBINI & MS.

FRANCISCI MAVROI *vita S. Bernardi* ex operibus BERNARDI.

BERNARDI CLARAEVALLENSIS de *laudibus B. Virginis* ex edit. Jac. HOMMEY.

Ej. alia *carmina* ex operibus & MS.

PETRI VENERABILIS *carmina* ex bibliotheca Cluniacensi.

PETRI PICTAVIENSIS *panegyricus Petro Venerabili dictus* ex Biblioth. Cluniacensi.

PHILIPPI de ELEEMOSYNA *carmina* ex edit. Nicolai CHAMART.

ARNVLPHI LEXOVIENSIS *epigrammata* ex edit. Odon. TVRNEBI.

JOANNIS SARISBERIENSIS *carmina* ex Polycratico & edit. Andr. RIVINI.

GODEFRIDI VITERBIENSIS *carmina* ex Chronico.

SAXONIS GRAMMATICI *carmina* ex Historia Danica.

HENRICI SEPTIMELLENSIS elegia de *diversitate fortunae & philosophiae consolatione* ex MSS.

ÆGI-

ÆGIDII CORBOLIENSIS de *pulsibus* & de *urinis* ex edit. Gentilis de FVLGINEO & Avenant. de CAMERINO.

Ej. de *virtutibus & laudibus compositorum medicaminum* ex MS.

PETRI de RIGA *Aurora* ex MSS.

ÆGIDII PARISIENSIS *Carolinus* ex MS.

NIGELLI WIREKERI *Brunellus* sive *speculum stultorum* ex editionibus binis seculi XV. & MS.

JOHANNIS HANWILLENSIS *Archithrenius*.

FVLCONIS *historia gestorum viae Hierosolymitanae* cum *supplemento* GILONIS ex edit. Franc. DVCHESNE.

GVALTERI *Alexandreis* ex edit. Argentoratens. 1513.

MATTHÆI VINDOCINENSIS *Tobias* ex edit. Jo. HERINGII & MS.

JOSEPHI DEVONII de *bello Troiano* libri VI. ex edit. Albani TORINI & Sam. DRESEMII.

GVALTERI MAPES *carmina* ex edit. Matth. FLACII & MSS.

GVNTHERI *Ligurinus* ex edit. Conr. CELTIS, Petri PITHOEI & Conr. RITTERSHVSII.

EBERHARDI BETVNIENSIS *Graecismus* ex edit. Vincenti METVLINI.

Ej. *Labyrinthus* ex MSS.

GALFRIDI de VINO SALVO *poetria* ex MSS.

Ej. de *statu curiae Romanae* liber ex edit. Matth. FLACII & Joh. MABILLONII.

GVILIELMI BRITONIS *Philippidos* Lib. XII. ex edit. Franc. du CHESNE & Casp. BARTHII.

IV-

IVSTINI *Lippiflorium* ex edit. H. MEIBOMII.
THEODORI VALLISCOLORIS *Vita Vrbani IV. P. R.* ex edit. Ferd. VGHELLI & MS.
AVCTOR *Historiae ablati & relati corporis S. Vincentii*, ex edit. Ferd. VGHELLI & Dan. PAPEBROCHII.
BONAVENTVRÆ *hymni* ex operibus.
HENR. ROSLAE *Heringsberga* ex edit. Jo. Henr. MEIBOMII.
ALANI de INSVLIS *Anti-Claudianus* ex edit. Car. de VISCH & MSS.
Ej. carmina ex libro de *planctu naturae* ad edit. Caroli de VISCH & ex MSS.
Ej. Liber *parabolarum* ex ed. Coloniensibus ann. 1497. & 1502. Caroli de VISCH & MS.

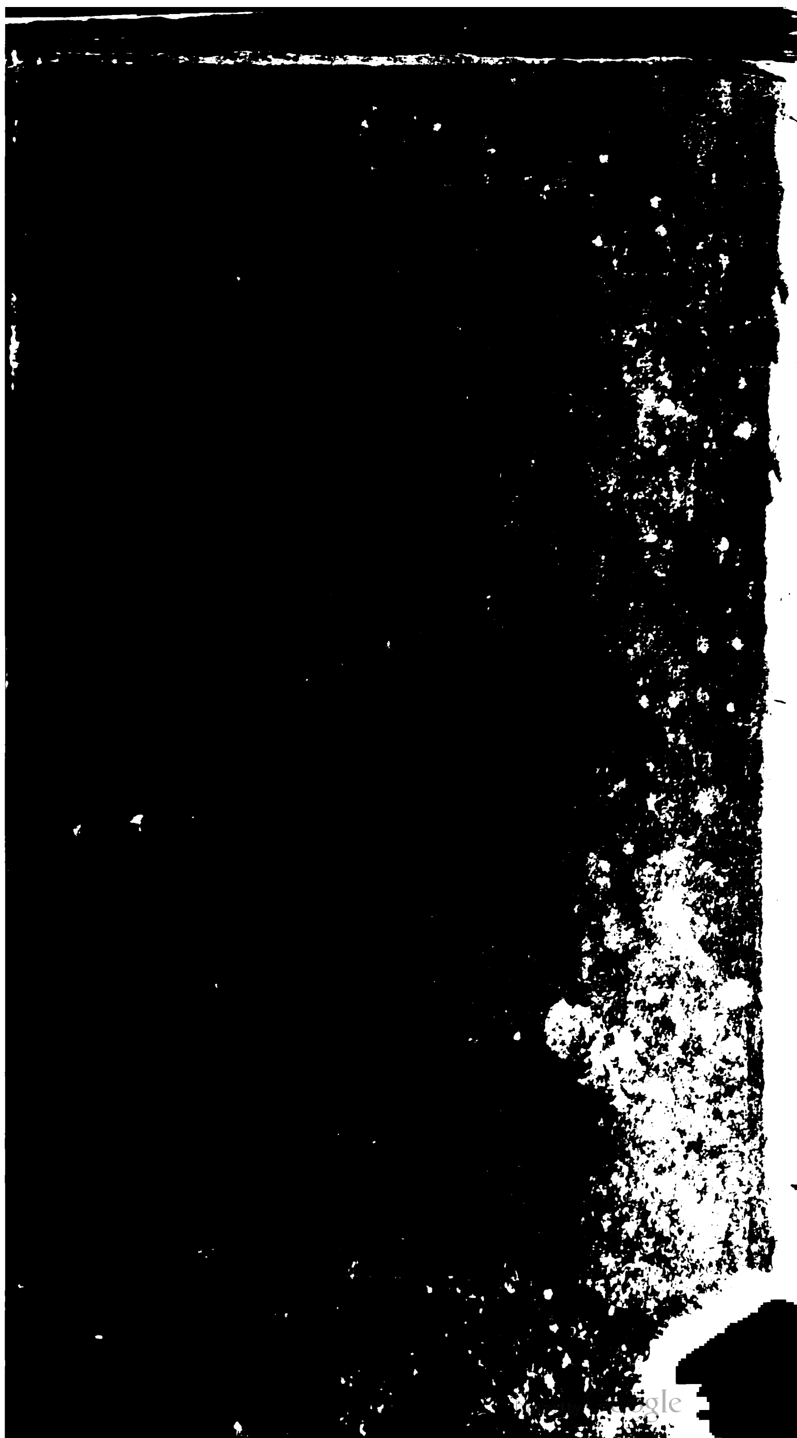
Mitto poetas seculi decimi quarti, & plures alios. Mitto minutiora carmina. Nec nisi unum alterumque ex rythmicis adduxi elegantioribus. Patebit, credo, etiam selectione adhibita, facile tamen colligi posse, corpus poetarum latinorum medii aevi, corpori poetarum veterum mole minime cedens, cuius autores ingenio & elegantia ab antiquis vix superentur.

Vtinam & haberi possent
GODELBERTI *Allegoriae scripturarum*
GILDAE *carmina*
AVITI opera poetica in *Exodum, Leviticum, Numeros, Deuteronomium* & libros *Josuae & Judicum.*
BERGVNDI libelli duo de *resurrectione & iudicio*, item de *poenitentia*

CO-

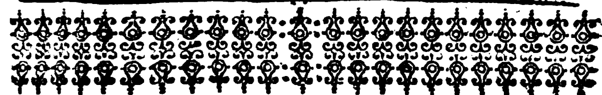
CORIPPI *Johannis.*
ILDEFONSI Tolet. *Epitaphia & epigrammata.*
BONIFACII de *virtutibus & vitiis liber.*
ALCVINI de *Martyrio S. Bonifacii* & de *pago Doccumensi.*
HILDVINI *vita Dionysii* libris IV.
WALAFRIDI STRABONIS *vita S. Galli.*
MILONIS de *pudicitia & sobrietate* libri II.
BRISTANI threni in *cineres monasterii Croylandensis.*
HINCMARI explanatio in *ferculum Salomonis.*
FRIDEGODI *vita S. Audoeni.*
FRODOARDI *gesta Pontificum Romanorum* Libri XIV.
Ej. de *triumphis Italicis martyrum & confessorum* libri XV.
Ej. de *triumphis Christi & sanctorum Palaestinae* lib. III.
Ej. de *triumphis Christi Antiochiae gestis* lib. II.
WITEKINDI *passio Theclae*
Ej. *vita Pauli Eremitae.*
LAMFRIDI liber de *fundatione Wentanae Ecclesiae*
ARNOLDI *proverbia Salomonis.*
JOANNIS de GARLANDIA *Vnum omnium.*
Ej. *Satyricorum opus*
Ej. *Epithalamion D. Mariae.*
HERMANNI CONTRACTI libri de *conflictu ovis & lini, in modum Theodoli, de contemtu mundi.*

AMA-

GVILIELMI RAMESEGENSIS *carmina.*
RICARDI PLVTONIS *carmina*
ALDREMANNI LONDINENSIS *carmina.*
BALDWINI DEVONII *carmina*
HENRICI SVINESII *poemata.*
CONRADI HIRSAVGIENSIS de *laudibus S. Benedicti.*
MAVRITII SOMERSETI *carmina.*
GVILHELMI PEREGRINI *hodoeporicon Richardi regis.*
RICARDI CANONICI *epigrammata*
JOSEPHI DEVONII *Antiocheis* & alia *carmina*
GVALTERI MAPES varia *carmina.*
MAVRITII MORGANII *epigrammata & carmina.*
GVNTHERI *Martyrium S. Cyriaci.*
Ej. *Solymarius.*
GERVASII de MELKALEGA *Carmina.*
ALEXANDRI ESSEBIENSIS *carmina*
GVILIELMI BRITONIS *Karlotis*
ALEXANDRI NECKAM *carmina.*
HELINANDI *Rythmi.*
MICHAELIS BLAVNPAYN *carmina.*
JOANNIS GRAMMATICI *carmina*

Haec & plura, quae non commemoro, insigne augmentum collectionis poetarum medii aevi exhiberent. Latet maxima pars in Bibliothecis, Angliae praesertim, aliquando forte eruenda. Neque nihil in illis carminibus reperiri quod ad variam eruditionem faciat, vel sola illa specimina quae huic historiae inserta leguntur, evincunt. Vale.

HISTORIA POETARVM ET POEMATVM MEDII AEVI.

IGnorantium temeraria *plerumque sunt iudicia.* Quae medio aevo eruditionis fuerit facies nesciunt plerique. Imo quia nesciunt, negant exstitisse viros eo tempore eruditione insignes. Quantum huic rei subsit veri in dissertatione de *ficta medii aevi barbarie* indicavi. Quae in eadem dicta fuerunt nunc non repetam. Occasionem vero subministrasse argumentum fateor, hanc Poetarum latinorum historiam condendi. Superciliosi critici, qui barbara dicunt

cunt medii aevi secula, ad latinum inprimis respexerunt sermonem. Existimavi, fundamento calumniae everso, reliqua concidere facile. Itaque attendens ad illud, quod summum in sermone est, poësin scilicet, nullum seculum poetis & ingeniosis & elegantibus fuisse destitutum probavi. Subnatus est apparatus non orationi cuidam conveniens, sed maiori volumini, quod nunc damus, methodum in ipsius historiæ elaboratione observatam paucis indicantes.

AVCTORES, quotquot carmina scripserunt, sive pura ea fuerint, sive minus, adduxi. Cum enim non in verborum solum, sed etiam rerum sublimitate collocanda sit poeseos maiestas, non videntur e *poetarum* numero eximendi, qui, neglecta elegantia, acumina tamen sectantur. Præter ea, quoniam omnis sermo numero certo adstrictus poeseos nomine gaudet, prætermittendi nulli videbantur.

Poetas ORDINE chronologico locavi, initium faciens a seculo V, & sequentia ad decimum quintum usque complexus. Ita enim poeseos latinæ medii aevi termini

ni ponuntur a plerisque, ex quibus nunc unum profero Garnerium, qui ait: Poetices Latinae tres fuerunt aetates, prima, media, & postrema. Prima in Claudiano finitur, id est, in fine quarti seculi: media ex ea protenditur ad decimum sextum: postrema ex eo tempore ad nos usque. Prima purioris est latinitatis, secunda corruptioris, tertia reflorescentis. Ad mediam aetatem pauci admodum pertinent, praeter nonnullos sacros. a) Postremo dictorum falsitatem evincet historia nostra. *Aetatem* ubi haberi potuit, ex proximis fontibus indicavi. Vitas vero integras scriptorum dare supervacaneum duxi. Paucis solum, ne confusio oriretur, patriam & officia notavi. *Scripta* non nisi poetica enumeravi. *Editiones* ordine chronologico locavi. Singulas a Caveo aliisque notatas enotare nolui. Indicavi etiam, quae ad codices manu scriptos paratae, quae secus. Nihil enim prodest, nosse editiones omnes & varias, nisi simul quae autographae quasi sunt, a reliquis discernantur.

a) v. Joannis GARNERII Systema bibliothecae Collegii Parisiensis Societatis Jesu Parisiis 1678. p. 46.

SEC. V. Specimina *elegantiae* adduxi aliqua ex editis ſcriptis. *Inedita* tota, niſi prolixiora, evulgavi. In his exſcribendis, ubi forte Codices obtigerunt plures, *varias* omnes *lectiones* non notavi, ſed rectiorem tenui, dum modo auctoritate cuiusdam codicis manuſcripti fulciretur. Quid iuvat ſcribarum errores, plerumque manifeſtos, lectionum nomine colligere? *Notas* addidi textui carminum recens editorum, non tamen niſi breviores & ad explicationem neceſſarias. Commentarios enim ſcribere, & locos communes facere, a ſcopo alienum eſſe putavi.

SECVLVM V.

I.

AVRELIVS PRVDENTIVS CLEMENS

GEnere Hiſpanus ex urbe Caeſarauguſta, ut ex eo hymno, quem in laudem duodeviginti martyrum Caeſarauguſtanorum Prudentius ſcripſit, colligit ALDVS Romanus. *a*) Iurisconſultum fuiſſe magiſtratus auctoritate, & poſtea militem ipſe PRVDENTIVS innuit *Cathemerinon praefat.* *b*) his verbis:

Bi.

I. *a*) in vita Prudentii praefixa Prudentii Operibus ed. Antverpiae 1536. *b*) ed. cit. p. 85.

Bis legum moderamine SEC. V.
Frenos nobilium reximus urbium,
Ius civile bonis reddidimus, terruimus reos.
Tandem militiae gradu
Evectum pietas Principis extulit,
Assumptum propius stare iubens ordine proximo.

Fuisse Massaliae consulem & militasse sub Honorio vult verbis his adductus ALDUS. *c)* Ex librorum adversus Symmachum lectione agnosci Palatinum militem fuisse Prudentium tradit GENNADIUS, *d)* quem tamen auctor notae ad Gennadium *e)* refellit, & hoc ipsum a Prudentio in praefatione dicta tangi probat.

Aetatis aliqua indicia dedit ipse PRUDENTIUS *f)* qui ita:

Per quinquennia iam decem
Ni fallor, fuimus, septimus insuper
Annum cardo rotat, dum fruimur sole volubili.

& mox: *g)*

Haec dum vita volans agit,
Irrepsit subito canities seni
Oblitum veteris Messaliae consulis arguens.

Aub. MIRAEUS *h)* in ultimo versu legit me Saliae, & quoniam Salia cum Philippo A. C.

 348.

c) l. c. *d)* de viris illustribus Cap. XIII. *e)* ed. Hamb. 1718. p. 116 *f)* praef. cit. p. 84. *g)* l. c. p. 85. *h)* Schol. ad Gennadii l. c.

SEC. V. 348. consul fuit, his annis addit 57. quos egerat Prudentius, infertque scripsisse eum haec A. 405. Claruisse Prudentium sub Gratiano Imperatore A. CCCLXXX. narrat Joh. TRITHEMIVS: i)

Scripsit I. *Psychomachiam*, id est de compugnantia animae. k) De compugnantia librum appellat TRITHEMIVS. l) In eo enim libro vitia cum virtutibus pugnant, & succumbunt vitia. m) Praefatio libri scripta est carmine iambico senario acatalectico, initio: *Senex fidelis prima credendi via est:* Liber ipse est versu hexametro contextus initio: *Christe graves hominum semper miserate labores.*

II. *Hymnorum* diversorum lib. II. n) sive ut vulgo sine divisione inscribitur, Liber *Cathemerinon*, hoc est, diurnarum rerum opus. Sunt enim odae ex vario metrorum genere a matutino ad vespertinum crepusculum. Praefatio libri incipit: *Per quinquennia iam decem.* Ipse liber: *Ales diei nuntius.* Prudentii hymnos de natali Iesu & in Epiphania illustravit Erasmus T. 5. Opp. edit. novæ p 1337. seq. o)

III. Fecit in *laudem martyrum*, sub aliorum nominibus, invitatorium ad martyrium

i) de Scriptor. Eccles. n. XC. k) v. GENNADIVS de Scriptor. Eccles. c. XIII. l) l. c. m) v. ALDI vita l. c. n) v. Jo. TRITHEMIVS de Scriptor. Eccles. n. XC. o) v. Jo. Alb. FABRICII Supplementum bibliothecæ Latinæ Hamb. 1712. p. 293.

um librum unum, & hymnorum alterum. SEC. V. *p*) Ern. Sal. CYPRIANVS in notis ad hæc Gennadii monet verba: *sub aliorum nominibus invitatorium ad martyrium*; omitti in suis MSS. & recte quidem. Vulgo inscribitur *Peristephanon*, id est de coronis. Peristephanon lib. I. apud Ioh. TRITHEMIVM *q*) incipit: *pius fidelis innocens*. Ubi tamen nota quædam editionis Fabricianæ *r*) observat, in editis hoc esse initium; *Immolat Deo patri pius fidelis innocens pudicus. De martyribus* alium librum adducit TRITHEMIVS *s*) qui eodem gaudet initio: *scripta sunt cælo duorum*; quod habet hymnus I. libri de coronis. *t*) Laudes sancti Laurentii initio *Antiqua fanorum parens*; quas TRITHEMIVS *u*) singularis libri loco recenset est pars libri de coronis. Idem dicendum de libro, qui laudes sancti Vincentii, initio: *Beate martyr prospera*, exhibet narrante TRITHEMIO. *x*) His addendae Laudes Romani contra gentiles lib. I. *Romane, Christi fortis. y*)

IV. *Apotheosin* id est de divinitate. *z*) Est enim opus de rebus divinis. *aa*) Libro praefigitur praefatio hexametra initio: *Est tria summa deus, trinum specimen, vigor unus*. Eam velut librum integrum de divi-

p) v. GENNADIVS de vir. illustr. Cap. XIII. *q*) de S. E. n. XC. *r*) p. 27. *s*) l. c. *t*) ed. Antverp. 1536. p. 214. *u*) l. c. *x*) l. c. *y*) v. Jo. TRITHEMIVS l. c. *z*) v. GENNADIVS de S. E. c. XIII. *aa*) v. ALDI vita Prudentii l. c.

SEC. V. nitate allegat Ioh. TRITHEMIVS. *ab)* Praemittitur etiam hymnus in fideles initio: *Est vera secta te magister consulo.* Liber ipse in diversas sectiones dividitur, quarum prima inscribitur: Contra haeresem, quae patrem passum affirmat; incipiens: *Plurima sunt sed pauca loquar, ne dira relatu.* TRITHEMIO haec sectio singularis est *ac)* Contra Patripassianos liber. Secunda inscribitur: Contra Unionitas, id est Sabellianos haereticos, initio: *Cede profanator Christi iam cede Sabelli.* Haec apud TRITHEMIVM *ad)* liber est contra Sabelliones. Tertia inscribitur: Adversus Iudaeos, initio: *Haec si Judaicos sic intellecta rigassent.* Et hic librum singularem contra Iudaeos comminiscitur TRITHEMIVS. *ae)* Quarta contra Homuntionitas incipit: *Sunt qui Judaico cognatum dogma furori.* TRITHEMIVS *af)* librum contra Homuncionitas memorat. Quinta de natura animae inscribitur, incipitque: *Occurrit dubitans hic dissertator & illud.* Hic est liber quem de animae natura seorsim nominat TRITHEMIVS. *ag)* Sexta adversus Phantasmaticos, qui Christum negant verum hominis corpus habuisse, initio: *Est operae pretium nebulosi dogmatis umbram.* Et huic sectioni singularem vindicat librum TRITHEMIVS. *ah)* Septima de resurrectione carnis humanae inscri-

ab) de S. E. n. XC. *ac)* l. c. *ad)* l. c. *ae)* l. c. *af)* l. c. *ag)* l. c. *ah)* de S. E. n. XC.

ſcribitur, incipitque: *Noſco meum in Chriſto corpus conſurgere quid me.* Singularem hic quoque librum habet TRITHEMIVS *ai*) minus tamen recte initium *Poſto* effert, unde forte factum ut in editis librum Trithemium non repererit Jo. Alb. FABRICIVS. *ak*) SEC. V.

V. *Hamartigeniam* id eſt de origine peccatorum. *al*) Praefatio libri eſt iambico ſenaria initio: *Fratres ephebi foſſor & paſtor duo.* Quam nomine libri ſingularis Amartigenian inſcripti citat Joh. TRITHEMIVS. *am*) Ipſum opus eſt hexametrum. Sectio eius prima adverſus Marcionitas qui duos deos eſſe affirmant, incipit: *Quo te praecipitat rabies tua perfide Cain.* Liber Contra Marcionitas apud TRITHEMIVM *an*) cum ea convenit. Secunda de integritate viſionis animae incipit: *Errat quisque animas noſtrorum fine oculorum.* Congruit haec cum libro de ſtatu animae quem habet TRITHEMIVS. *ao*) Tertia peroratio eſt poetae initio: *O dee cunctiparens animae dator, o dee Chriſte.* De ſpe veniae oratio ſive liber inſcribitur a TRITHEMIO. *ap*)

VI. Adverſus *Symmachum* idololatriam defendentem. *aq*) Praefatio operis incipit: *Paulus praeco Dei, qui fera gentium.* Operis carmine hexametro ſcripti Liber prior inci-

 pit:

ai) l. c. *ak*) not. ad Trithemii l. c. *al*) v. GENNADIVS de vir. illuſtr. c. XIII. *am*) l. c. *an*) l. c. *ao*) l. c. *ap*) l. c. *aq*) v. GENNADIVS de vir. illuſtr. c. XIII.

SEC. V. pit: *Credebam vitiis aegram gentilibus urbem.* Posterioris praefatio incipit: *Simon quem vocitant Petrum;* liber ipse: *Hactenus & veterum cunabula prima deorum.* In hos libros commentaria Isaaci GRANGAEI Gymnasiarchae Vindocinensis adspexere lucem Paris. 1614. 8. *ar*)

VII. *Dittocheum* de toto veteri & novo testamento personis exceptis. *as*) Diptychum legendum esse ex Gifanii emendatione non admitto cum auctore notae. *at*) Accedo potius ad ALDI Romani sententiam, *au*) qui Dittocheum explicat duplicem cibum. Esse enim titulos historiarum veteris & novi testamenti, atque hinc putat Dittocheum appellatum hunc librum. Observat is ipse in antiquissimo quodam Codice legi Dirrocheum cum explicatione quasi sit duplex refectio, quod scriptorum culpa erratum coniicit. Nollem etiam cum MIRAEO legere excerptis pro exceptis. Agere enim librum de personis utroque testamento exceptis textus docet. Quoniam non sic excultus est & elaboratus hic liber, ut caeteri a Poeta compositi, sunt qui non esse Prudentii dicunt. ALDVS vero Romanus *aw*) ipsum a caeteris separare non audet, tum quia GENNADIVS Dittocheum a Prudentio compositum

ar) v. Jo. Alb. FABRICII Biblioth. Latin. ed. Hamb. 1712. p. 697. not. (c) *as*) v. GENNADIVS l. c. *at*) ad Gennadii l. c. *au*) in vita Prudentii. *aw*) l. c.

tum dicit, tum etiam quia in antiquissimo codice caeteris Prudentii operibus, quae imprimenda curavit, insertus & hic erat libellus. Sub AMOENI nomine editum poema est aliquoties, quod forte epitheton Prudentio tribuerunt Librarii ob singularem carminum eius svavitatem & amoenitatem. SEC. V.
ax) Enchiridion hoc historiarum novi & veteris instrumenti praefationem habet initio; *Pius fidelis innocens pudicus.* Quod initium Ioh. TRITHEMIVS *ay*) minus recte libro Peristephanon adscribit. Enchiridion ipsum carmine hexametro scriptum incipit: *Eva columba fuit tum candida, nigra deinde.* Adeoque idem est cum Historiarum libro apud TRITHEMIVM. *az*)

VIII. Commentatus est in morem Graecorum *Hexaemeron* de mundi fabrica usque ad conditionem primi hominis & praevaricationem eius *ba*) libris VI. *bb*)

IX. Liber de *origine peccatorum bc*) forte non differt ab Hamartigenia.

X. De sancta *Trinitate* lib. II. *bd*) qui & ipsi forte cum Hamartigenia concurrunt.

Opera Prudentii aut omnia aut aliqua collecta prodierunt in collectione poetarum ve-

ax) v. BARTHIVS Adversar. L. VIII. c. XI. apud Jo. Alb. FABRICIVM Biblioth. Latin. ed. Hamb. 1712. p. 697. *ay*) de S. E. n. XC. *az*) l. c. *ba*) v. GENNADIVS de vir. illustr. c. XIII. *bb*) v. Joh. TRITHEMIVS l. c. *bc*) apud TRITHEMIVM l. c. *bd*) v. TRITHEMIVS l. c.

SEC. V. veterum Ecclesiasticorum Aldina 1502. 4. *be*)

Exstant seorsim Aurelii Prudentii Clementis Opera multo quam antea castigatiora, praeterea & Aelii Antonii Nebrissensis commentariis haud pœnitendis illustrata, quibus insuper adglutinata sunt Scholia Johannis Sichardi, omnia primum excusa Antverpiae per Martinum Caesarem A. 1536. o. Editor SICHARDVS in dedicatione Basileae 1537. mense Martio data monet se non ingenio fretum sed ex codicibus vetustioribus, quorum unum Argentorato Werinherus Woflinus miserat, pristino nitori Prudentium restituisse.

Prodierunt eadem in collectione poetarum veterum ecclesiasticorum Basileensi 1541. Hinc cum notis Georgii FABRICII Basileae in simili collectione 1562. 4. *bf*)

Prudentii opera omnia studio Theodori PVLMANNI & Victoris GISELINI ex fide 10. librorum manuscriptorum emendata Plantinus 1564. suis typis publicavit. *bg*)

Edita sunt eadem in corpore omnium veterum Poetarum Latinorum Genevae 1611. 4. *bh*)

Postea sunt evulgata a Joh. WEITZIO Hanov. 1613. 8. in qua editione praeter commen-

be) v. Jo. Alb. FABRICII Biblioth. Latina ed. Hamb. 1712. p. 696. *bf*) v. FABRICIVS l. c. *bg*) v. Aub. MIRAEI Schol. ad Gennadii de Vir. Illustr. c. XIII. *bh*) v. FABRICIVS l. c. p. 691.

mentarium editoris occurrunt ISONIS Magistri glossae e MSS excerptae, & quaecunque in Prudentium scripsere Ael. ANTONIVS Nebrissensis, Jo. SICHARDVS, ERASMVS, Jac. SPIGELIVS, G. FABRICIVS, Adam SIBERVS, Jo. MVRMELIVS, Victor GISELINVS, Georgius REMVS, Adam Theodorus SIBERVS & Andreas WILKIVS. Item a Nic. HEINSIO. Amst. 1667. 12. Steph. CHAMILLARDO in usum Delphini Paris. 1687. 4. a Christophoro CELLARIO Halae Sax. 1703. 8. *bi*) SEC. V.

Prudentii non pauca e veteribus membranis emendat Ob. GIFANIVS collectaneis ad Lucretium, quem illi observat admodum familiarem exstitisse. Nec male de Prudentio promeritus Christianus BECMANNVS, qui multa eius loca e Codice Palatino castigat in manuductione ad latinam linguam capite VI. *bk*)

Prudentii Codex perantiquus septimo vel octavo seculo scriptus exstat Mediolani in Bibliotheca Ambrosiana, quo nullum alium remotioris antiquitatis vidisse se testatur Bernhardus de Montfaucon Diar. Italici p. 18. Codicem praeclarum Urbinatem Alexander VII. Vaticanae addidit Bibliothecae quem laudat Holstenius diss. de veribus Dianae Ephesiae. *bl*)

II. A-

bi) v. Jo. Alb. FABRICII Biblioth. Latin. ed. Hamb. 1712. p. 698. *bk*) v. FABRICIVS l. c. *bl*) v. FABRICIVS Supplem. ad Bib. Lat. ed. cit. p. 293.

SEC. V.

II.

AMOENVS

Floruiſſe hoc nomine ſcriptorem ſeculo quinto perhibet Chriſtophorus HENDREICH *a*)

Scripſit I. *Enchiridion* ſive tetraſticha in praecipua quaedam capita veteris & novi Teſtamenti. Prodiit illud in poetarum veterum Eccelſiaſticorum collectione recenſita a Georgio FABRICIO Baſileae 1562. 4. *b*) Cum reliquis veterum Poetarum Chriſtianorum operibus a G. FABRITIO collectis & emendatis Baſileae 1564. 4. Item Pariſiis 1589. *c*) Cum Iſonis Magiſtri gloſſis in manuali Biblico ſive Enchiridio S. Scripturæ 1610. 8. *d*) Deinde A. 1624. & in Bibl. Patrum Bignaei, Tom. 8. Col. 587. Nomen Amoeni in vetuſto codice Argentoratenſi fuit praefixum, ut Joan. Sichardus refert in fine ſcholiorum in Prudentium. *e*)

II. Acroſtichidem in *Leontium* Eccleſiae ſuae Burdegalenſi redditum Par. 1567. 4 & in Bibl. Patr. Bigne Tom. 8. 592. 702. 587. *f*)

Conferatur PRVDENTII ſcriptum VII.

III.

CLAVDIVS CLAVDIANVS

Alexandrinus *a*) patria, urbe Aegypti. Autores Graeci, qui Claudiani meminerunt Alexan-

II. *a*) in Pandectis Brandenburgicis p. 154. *b*) v. Jo. Alb. FABRICII Biblioth. Latin. ed. Hamb. 1712. p. 708. *c*) v. HENDREICH l. c. *d*) v. FABRICIVS l. c. *e*) v. HENDREICH l. c. *f*) v. HENDREICH l. c.

III. *a*) v. SVIDAS ed. Baſil. 1544. L. a.

xandrinum appellant: cui sententiæ ipse Claudianus adstipulatur, dum Nilum suum vocat. SEC. V.
b) POSSIDONIVS qui fuit Claudiani familiaris dicit Pelusiacum genitum Canopi. Sunt tamen autores, qui originem dicunt e Florentia traduxisse. Nam & Patrem eius mercaturae gratia Canopum profectum, uxorem ibi duxisse, ex qua genuit Claudianum, Calutius PIERIVS epigrammate testatur. PETRARCHA expresse dicit fuisse Florentinum. *c*) LANDINVS etiam & POLITIANVS pro Florentino, Lud. MORERIVS in Lexico & Nic. CHORERIVS pro Gallo perperam venditant Claudianum. *d*) Hispanum genere apud Florentiam Italiae habitatorem dicit Claudianum BLONDVS Flavius. *e*)

Tribunum & Notarium fuisse Claudianum discimus ex tabula marmorea meritis Claudiani ab Arcadio & Honorio Impp. dicata. *f*) Mediolani versatum & sub Honorio Aulicum fuisse & Militem tradit Leonardus ARETINVS *g*)

Vixit temporibus Arcadii & Honorii, *h*) ex quibus Arcadius A. CCCCIIX. decessit. Id quod ex monumento etiam horum Imperatorum memorato colligitur. A Chri-

b) v. Petri CRINITI vita Claudiani. *c*) v. Raphaelis VOLATERRANI Anthropologia. *d*) v. Jo. Alb. FABRICII Biblioth. Latin. ed. Hamb. 1712. p. 624. *e*) Historiar. lib. I. *f*) v. eam præfixam Claudiano ed. Amstel. 1665. *g*) Lib. VII. Epistolar. *h*) v. SVIDAS l. c.

SEC. V. A Christi nomine alienus fuisse dicitur ab AVGVSTINO, i) & paganus pervicacissimus ab OROSIO. k) Indeque GV. CAVEVS l) infert, quod Claudianus scriptis editis fidem Christianam oppugnaverit, etiamsi in iis quae supersunt nulla vestigia deprehendantur. Christophorus LANDINVS Claudianum Christianae pietati addictum affirmat fuisse: illum enim scribit primo quidem tempore Diis gentium initiatum verum mox mutata in melius sententia Christianum factum. m) Accedit Landino Casp. BARTHIVS n) dum epigramma de laude Christi Claudiani esse contendit & se de Claudiani Christianismo egisse lib. I. Adversf. cap. VII. monet. Christianum plerique suspicati sunt ex his quae de Theodosio scripsit:

O utinam dilecte Deo, cui militat aether
Et coniurati veniunt ad classica venti.

Ita enim versus eius afferuntur ab Augustino, Orosio, Paulino Petrocorio, Paulo diacono & iunioribus infinitis, licet Poetae ipsius verba fuerint haec:

O nimium dilecte Deo cui militat alto
Aeolus & rapidi veniunt ad classica venti. o)

Sed quanquam de religione Christiana sancte simul & pie aliquando loquatur, tamen, ut

i) de Civit. Dei L. V. c. 26. k) VII. 35. l) Hist. Lib. Script. Ecclef. P. 1. m) v Lilii Gregorii GYRALDI de Latinis Poetis Dialog. IV. n) Animadv. ad Claudianum ed. Francof. 1650. p. 1070. o) v. Jo. Alb. FABRICII Bibl. Lat. ed. 1712. p. 625.

ut Theodosio blandiretur, fecisse creditum SEC. est. p) Imo tametsi de Christo exstet carmen V. eius nomini inscriptum, illud tamen ab eo in Honorii gratiam conscriptum, ut fuit assentator maximus, credit Joh. Ludov. VIVES. q)

Vitam Claudiani scripsit Janus PARRHASIVS commentariis praepositam. r)

Scripta Claudiani sunt I. In Sex. Anicii *Probini* & Sex. Anicii Hermogeniani *Olybrii* fratrum *consulatum* panegyris, versu hexametro initio: *Sol qui flammigeris mundum complexus habenis.* Haec prima est operum latino sermone a Claudiano perscriptorum. s) Contigit hic consulatus A. 395. t) Panegyris tota in consulatum Probini & Olybrii duriuscula est, & nescio quomodo caeteris Poematis heroicis, sensus minus adsuetum Musarum Latinarum cultorem, etiamsi testimonium auctoris absit: judice Casp. BARTHIO. u)

II. In *Rufinum* libri II. Prioris Praefatio est elegiaca initio; *Phoebeo domitus Python cum decidit arcu.* Liber ipse hexameter incipit: *Saepe mihi dubiam traxit sententia mentem.* Posterioris praefatio elegiaca incipit:

p) v. Conr. GESNERI biblioth. Univers. Tiguri 1545. f. 169. a. q) Comm. ad Augustin. Lib. V. cap. XXVI. de Civ. D. r) v. Conr. GESNERI biblioth. univers. Tiguri 1545. f. 169. a. s) v. Casp. BARTHII Animadvers. in Claudianum ed. Hanov. 1612. p. 3. t) v. CLAVERIVS not. ad Claudian. ed. Amst. 1665. p. 1. u) Animadvers. in Claudianum ed. Francof. 1650. p. 20.

SEC. V. *Pandite defensum reduces Helicona sorores.* Haec praefatio bello Gildonico praefixa legebatur, quam secutus auctoritatem Lucens. Gyrald. & aliquot aliorum codicum huic loco inserendam curavit Nic. HEINSIVS. BARTHIVS existimat ad aliquem ex deperditis libris pertinere. w) Liber hexametro versu scriptus incipit: *Jam post edomitas Alpes, defensaque regna.*

III. De *tertio consulatu Honorii* Augusti Panegyris. Eius Praefatio elegiaca incipit: *Parvos non aquilis fas est educere fetus.* Ipsa panegyris: *Tertia Romulei sumant exordia fasces.*

IV. De *quarto consulatu Honorii* Augusti panegyris hexametra initio: *Auspiciis iterum sese regalibus annus.* In consulatum quartum Honorii Augusti commentario illustravit Joh. Casp. KÜHNIVS. Argentor. 1707.4. x) Panegyricus hic inter omnia Claudiani opera non quidem dictionis elegantia aut acumine sententiarum praestantissimus, pondere videlicet gnomarum ad institutionem vitae, praesertim viri Principis accommodatissimarum, quarum quidem in tam brevi libello tanta copia, ut parem apud nullum alium scriptorem, non poetam solum, sed quemvis alium,

w) v. notam HEINSII ed. Amst. 1665. p. 85. x) v. Jo. Alb. FABRICII Supplem. Biblioth. Latin. ed. Hamb. 1712. p. 264.

um, reperiri posse sacramento deneget quinquagenario Casp. BARTHIVS. y) SEC. V.

V. Epithalamium in *nuptias Honorii* Aug. & *Mariae*. Eius praefatio elegiaca incipit: *Surgeret in thalamum ducto cum Pelionarum*. Epithalamium ipsum, quod est hexametrum: *Hauserat insolitos promissae virginis ignes*.

VI. In *nuptias Honorii* Aug. & *Mariae* Fescennina vario carminum genere lyrico initio: *Princeps corusco sidere pulchrior*. Nullum politius lyricum carmen ab Horatii usque aevo ad hoc nostrum pervenit quam Claudiani Fescennina iudice Casp. BARTHIO. z)

VII. De *bello Gildonico* liber. Excerpta Pomponii Laeti huic libro praefigunt praefationem, quae in vulgatis exemplaribus libro II. in Rufinum praemittitur, addita hac inscriptione, *belli civilis* liber tertius: pari modo & secundus Vaticanus. Reliqui quoque codices praefationem hoc loco agnoscunt cum primo Gyraldino. Primus Vaticanus aliter. Oiselianus codex Librum de *bello Gildonis* inscribit. aa) Liber est hexameter incipiens: *Redditus imperiis Auster, subiectaque rursum*. Duos scriptos fuisse huius generis libros verba ad finem posita: Deest liber secundus; arguunt. bb)

y) Animadv. in Claud. ed. Hanov. 1612. p. 92. z) l. c. p. 169. aa) v. Nic. HEINSII nota ed. Amst. 1665. p. 283. bb) v. Claudianum ed. Amstel. 1665. p. 328.

SEC. V. VIII. De *consulatu* Fl. *Mallii* Theodori panegyris. Prologus elegiaco carmine incipit: *Audebisne, precor, doctae subiecta catervae.* Panegyris hexametra incipit: *Ipsa quidem virtus pretium sibi, solaque late.* Perperam consul ille in Membranis Manlius vocatur, qui in veteri marmore apud Onuphrium PANVINVM in Fastis Mallius appellatur. Oiselianus codex: *Incipit Panegyricus dictus Theodoro consuli. ac)*

IX. In *Eutropium* libri II. hexametri. Prior incipit: *Semiferos partus, metuendaque pignora matri.* Posterioris praefatio elegiaca: *Qui modo sublimes rerum flectebat habenas.* Liber II. *Mygdonii cineres, & si quid restat Eoi.* Dictionis elegantia & acumine sententiarum regnant disertissimae in Eutropium invectivae, iudice Casp. BARTHIO. *ad)*

X. In *primum consulatum Fl. Stilichonis* Libri II. hexametri. Prior incipit: *Continuant superi pleno Romana favore.* Posterior: *Hactenus armatae laudes. Nunc qualibus orbem.* Lucensis aliique nonnulli codices *De Consulatu Stilichonis* hunc librum inscribunt. Idque rectius. testatur ipse illo versu:

Consule defensae surgunt Stilichone curules.

Optimus tamen Vaticanus cum Oiseliano, *incipit Laus Stilichonis. Libri numero III.* BARTHIVS duos primos libros ad priorem Stili-cho-

ac) v. HEINSII nota ad Claudian. ed. Amst. 1665. p. 332.
ad) l. c. p. 92. 255.

chonis Consulatum refert, tertium ad posteriorem. Cui sententiae subscribit Nic. HEINSIVS. Sed quod additur his quartus ab illo liber, qui de bello Getico in vulgatis editionibus nominatur, non assentitur. *ae*) Esse tres Panegyricos de uno eodemque consulatu vult CLAVERIVS. *af*) SEC. V.

XI. De *secundo consulatu* Fl. *Stilichonis* Liber Praefatio elegiaca incipit: *Maior Scipiades, Italis qui solus ab oris.* Liber ipse hexameter incipit: *Quem populi plausu, procerum quem voce petebas.*

XII. De *bello Getico* liber. Praefatio elegiaca incipit: *Post resides annos longo velut excita somno.* Ipse liber hexameter: *Intacti cum claustra freti coëuntibus aequor:* Liber iste sine controversia argumentum habet generale Laudes Stilichonis; speciale; Bellum sive Victoriam eiusdem Geticam, Alarico Gothorum Rege ad Pollentiam superato. *ag*) Huius libri titulus variat in antiquis codicibus unus habet, de *bello Pollentiaco*: alter de *victoria Stilichonis contra Alaricum*, quod magis placet CLAVERIO. *ah*) Utrumque inscriptionem in suis quoque codicibus deprehendit Nic. HEINSIVS. Lucensis inscriptus erat: De *bello Gothico*. *ai*) In Vaticano quodam

ae) v. HEINSII notam ed. cit. p. 467. *af*) v. Claudian. ed. cit. l. c. *ag*) v. BARTHII not. ad Claudianum ed. Amstel. 1665. p. 564. *ah*) v. Claudiani ed. cit. l. c. *ai*) v. HEINSII not. ed. cit. p. 566.

SEC. V. Codice inscriptio legebatur: De *bello Pollentino*, quam genuinam & ab ipso Claudiano profectam esse non dubitat HEINSIVS. *ak*)

XIII. De *sexto consulatu Honorii* Augusti panegyris. Praefatio elegiaca incipit: *Omnia quae sensu volvuntur vota diurno.* Panegyris vero hexametra: *Aurea Fortunae reduci si templa priores.* Incidit hic consulatus in A. CCCCIIII. *al*)

XIV. Laus *Serenae* Reginae uxoris Stilichonis, versu hexametro, initio: *Dii, mea Calliope, tanto cur tempore differs.* In huius carminis fine aliqua desiderantur.

XV. *Epithalamium* dictum *Palladio* Tribuno & notario & *Celerinae*. Praefatio elegiaca incipit: *Carmina per thalamum, quamvis festina, negare.* Epithalamium versu hexametro scriptum est initio: *Forte Venus blando quaesitum frigore somnum.* Vulgo pro Celerina falso legitur serena. *am*)

XVI. De Raptu Proserpinae libri III. Libri primi praefatio elegiaca incipit: *Inventa secuit primus qui nave profundum.* Libri omnes hexametri. Primus incipit: *Inferni raptoris equos, afflataque curru.* Secundo praefixa praefatio ad Florentinum elegiaca initio: *Otia sopitis ageret cum cantibus Orpheus.* Liber II. incipit: *Impulit Jonios praemisso lumin*

---

ak) praef. ed. cit. *al*) v. CLAVERII not. ad Clau ed. cit. p. 610. *am*) v. notam ad Claudian. ed. Am 1665. p. 679.

mine fractus. III. *Jupiter interea cinctam Thaumantida nimbis*. Mutilum hoc poema ad nos pervenit. Raptum Proserpinae auctorem inscripsisse putat Nic. HEINSIVS non *de Raptu*, quod commentum barbarorum habet. *an*) Scripsit de Raptu Proserpinae libros IV. sed quartus aut non absolutus ab illo est, aut iniuria temporum ad nostram non pervenit aetatem. *ao*) Argumentum in primum secundum & tertium librum exhibet Conradus GESNERVS. *ap*) Ad libros de Raptu Proserpinae Commentaria scripsit Janus PARRHASIVS. Erudita ea esse ex illis facile cognovimus excerptis, quae eiusdem auctoris Quaestionibus Epistolis adiecit Henricus Stephanus, ut ait Caspar BARTHIVS. *aq*) Prodierunt haec commentaria Mediolani 1505. 4. Paris. 1517. 4. Basileae 1539. 4. Uberius commentariis illustravit Nic. BIFFIVS, quibus vitam poetae praemisit Mediolani 1684. fol. *ar*) SEC. V.

XVII. *Gigantomachia* versu hexametro initio: *Terra parens quondam coelestibus invida regnis*. Poematium hoc quod mutilum ad nos pervenit, ex Graeco Claudiani Latinitate donatum aut ab ipso Claudiano aut ab alio temporum istorum scriptore existimat

 Ni-

an) not. ad Claudian. ed. cit. p. 694. *ao*) v. Conr. GESNERI Biblioth. Univers. ed. Tigur. 1545. f. 169. a. *ap*) l. c. *aq*) praef. Animadvers. in Claudianum ed. Hanov. 1612. *ar*) v. Jo. Alb. FABRICII Biblioth. Latin. ed. Hamb. 1712. p. 626.

SEC. V. Nicolaus HEINSIVS. Idem quoque sibi persvadet de Epistola ad Hadrianum, deque Idylliis nonnullis, qualia Phoenix, Hystrix, Torpedo, Nilus & Magnes. ut enim aliquid Claudianeum in iis facile agnoscas, ita langvent numeri plerumque, & raro ad Poetae nostri hac in parte felicitatem adsurgunt. Nec accesserim, pergit HEINSIVS, iis, qui seni & effoeto ista excidisse opinantur. a D. Hieronymo ex Gigantomachia incerti haec citantur:

Quo fugis Encelade? quascunque accesseris oras,
Sub Jove semper eris

quae huic poematio non vana coniectura accenseri possint. Graece quidem Gigantomachiam scripsisse Claudianum testis omni exceptione Maior Arsenius in Apophthegmatis. Noster ipse Praefatione VI. Cons. Hon.

Enceladus mihi carmen erat victusque Typhoeus

Eius Gigantomachiae partem in Sicilia suo tempore inventam Petrus Bembus affirmat Epistola ad Angelum Politianum, ubi versuum numerum CXLV. facit, cum Gigantomachia quae superest tantum CXXVIII. numeret. *as*)

XVIII. *Epistolae.* I. Deprecatio ad Hadrianum, Praefectum Praetorio. Eam ex Graeco Clau-

as) v. Nic. HEINSII not. ad Claudiani edit. Amstel. 1665. p. 797. 798.

Claudiani Latinitate donatam aut ab ipso Claudiano aut ab alio temporum istorum scriptore existimat Nicolaus HEINSIUS. *at*) 2. Ad Serenam. 3. Ad Olybrium. 4. ad Probinum ut scribat. 5. ad Gennadium ex proconsule. SEC. V.

XIX. *Eidyllia.* 1. Phœnix. 2. Hystrix. 3. Torpedo. 4. Nilus. 5. Magnes. Haec quinque Idyllia ex Graeco Claudiani Latinitate donata aut ab ipso Claudiano aut ab alio temporum istorum scriptore existimat Nicolaus HEINSIUS. *au*) 6. Aponus. 7. De piis fratribus & eorum statuis quae sunt apud Catinam. Sordida satis clausula est de Phœnice carminis pro tam luculento poemate. Nec nos arbitramur a Poeta esse, quem suspicamur potius ἀτέλεςον hoc carmen ut alia incepta reliquisse, quam fine tam degeneri adeo luculentam texturam deturpasse. Ita sentit Caspar BARTHIUS. *aw*)

XX *Epigrammata.* 1. de Mulabus Gallicis 2. De sene Veronensi qui suburbium nunquam egressus est. 3. De Apro & Leone. 4. Descriptio armenti fragmentum. 5. Concha Serenae 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. De Crystallo cui aqua inerat. 13. In sphaeram Archimedis. 14. De Polycaste & Perdicca. 15. De Zona equi regii missa Honorio Aug. a Serena. 16. De Zona ab eadem missa Arcadio Aug. 17. De chlamyde

at) l.c. p. 797. *au*) l. c. *aw*) Animadvers. in Claudian. ed. Hanov. 1612. p. 471.

SEC. V. myde & frenis. 18. De freno, phaleris & cingulo equi Honorii a Serena missis. 19. Deprecatio ad Alethium quaestorem. 20. 21. In Curetium. 22. In Jacobum magistrum equitum. 23. Rimanti telum ira facit. 24. In Podagrum. 25. De Theodoro & Hadriano. 26. Ad Aeternalem. 27. Ad Maximum qui mel misit. 28. De Locusta fragmentum. 29. De Balneis Quintianis. 30. Descriptio portus Smyrnensis. 31. Est in conspectu longe locus. 32. De Quadriga marmorea. 33. Fragmentum. 34. 35. De paupere amante. 36. In sepulcrum speciosae. 37. De Birro Castoreo. 38. De Hippopotamo. 39 Quae in mensa de Sardonyche lapide. 40. Carmen paschale. 41. Laus Christi. 42. Miracula Christi. 43. In Sireras. Ex his Epigrammata. 24. 23. 26. 27. 28. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. non videntur esse Claudiani Autori Indicis operum Claudiani. *ax*) Carmen paschale seu de Christo servatore Damasi nomen prae se fert in editione Barthiana Hanoviensi A. 1612. *ay*) Non omnia Epigrammata Claudiani prodita in lucem esse testis est Claudius BINETVS, qui aliquam multa secum servare, quae nullibi hactenus comparuerint, in iis quae ad Petronium adiecit, testatum facit. *az*) Pollicitus est Binetus varia Claudiani epigrammata, quae lucem hactenus non adspexissent, se propediem daturum

ax) ed. Amstel. 1665. *ay*) p. 338. *az*) v. Casp. BARTHII Animadvers. ad Claudian. ed. Hanov. 1612. p. 465.

rum. Eius notae unicum inter catalecta Petroniana ab illo prolatum, quod Claudiani genuinum esse sanus nemo dixerit, Nicolao HEINSIO iudice. Sed & Stephanus CLAVERIVS nonnulla in Codice illo Cuiaciano praestantissimo ac schedis Gnosianis deprehendisse se testatur post indicem operum Claudiani, quae ipse Claudiano non ausus sit vindicare. Sane Petrus & Jacobus fratres Puteani, qui Binetum aut Bineto coaetaneos novisse poterant, non semel asseverarunt Heinsio, nequaquam huic homini fuisse tam exactam de priscis scriptoribus iudicandi facultatem, ut temere illi credendum esset de Claudiani scriptis sententiam ferenti. At vero in Sirenas carmen & laus Herculis, cum laude & miraculis Christi ex Comertis aut Isingrini membranis profecta videntur, cum nec in Heinsianis exemplaribus, nec in Claverianis aut aliis vetustis libris compareant. *ba*) Sunt alia Claudiano adscripta, ut in Marcum Epigramma inter Petroniarum fragmenta quod illius minime tamen est iudice Caspare BARTHIO. Duo item in Aquilam & Bacchum ex Schedis veteribus a Claverio prodita, ipso non indigna. Tria haec Animadversionibus suis in Claudianum inseruit Barthius. *bb*) Aliorum trium Epigrammatum de Liberalibus, de Laude Martis & de Junonalibus, Clau-

SEC. V.

ba) v. Nic. HEINSII praefat. ad Claudianum ed. Amstel. 1665. *bb*) p. 1071. 1072. ed. Francofurt. 1650.

SEC. V. Claudiano adscriptorum meminit Nicolaus HEINSIVS, quae Claverius etiam in suis exemplaribus invenerat. De Junonalibus carmen trium versuum & quidem mutilorum erat. Duo reliqua inserta a Nicolao HEINSIO praefationi operibus Claudiani praemissae. *bc*) Legebantur & alia in eodem Vaticano Codice luce nec dum donata. *bd*)

XXI. *Laudes Herculis* carmine hexametro initio: *Pieridum columen, cuius Parnassia magno;* in nonnullis editionibus Claudiano tribuuntur: Aliae Anonymo poetae adscribunt. Post carmen Claudiani Mamerti extant in editione Barthiana Honoviensi. *be*) Nemo tam fatuus unquam erit, qui Laudes Herculis & carmen ad Colleam digna censuerit Claudiani genio. Etsi illud ad Colleam pro aevo suo non negem eruditum & venustum esse. Ita sentit Caspar BARTHIVS. *bf*)

XXII. Ad Claudiana refert Nic. HEINSIVS carmen in *Aetnam* quod in Catalectis poetarum veterum adscribitur Cornelio Severo, & cuius partem potissimam, vulgatis exemplaribus longe castigatiorem illic se obtulisse, tam Gyraldus ipse, quam schedae Medicae fidem indubitatam faciunt. *bg*)

XXIII. In Codice quodam Vaticano Clau-

bc) ed. Amst. 1665. *bd*) v. HEINSII praefat. l. c. *be*) p. 346. *bf*) Animadvers. ad Claudian. ed. Hanov. 1612. p. 492. *bg*) v. HEINSII praefat. ad Claudianum ed. Amst. 1665.

Claudiani nomen prae se ferebat *Epithalamium Laurentii*, quod ex versibus XXCVII. constabat, satis frigidis ac ieiunis, quosque nihil facere ad Poeticum Claudiani nitorem vel puer facile agnosceret. *bh*) SEC. V.

Prostant Claudiani poemata collecta.

Venetiis 1470. quae editio passim laudatur a Thoma DEMSTERO commentariis in Corippum Africanum. *bi*)

Editio Vicetina 1482. princeps habita olim a Nic. HEINSIO, *bk*) qui tamen postea sententiam correxit. *bl*)

Prodiit & Parmae opera Angeli VGOLETI 1493. 4. quam primam dicit Joh. Alb. FABRICIVS. *bm*)

Hinc Vicentiae 1498. fol. Deinde cum commentario Jo. CAMERTIS Viennae 1510. *bn*)

Prioris & posterioris editionis Aldinae meminit Nic. HEINSIVS. *bo*) Sine commentariis excusus Claudianus ap. Aldum. 1528. 8. o. *bp*)

Paris. 1530. 8. *bq*)

Hoc rubro: Cl. Claudiani omnia quae quidem exstant opera, ad veterum exemplariorum fidem quam fieri potuit emendatissime excusa: versibus etiam aliquot, eorundem

bh) v. HEINSIVS l.c. *bi*) v. HEINSIVS l. c. *bk*) l.c. *bl*) ibid. *bm*) in Bibliotheca Latina ed. Hamb. 1712. p. 629. *bn*) v. Jo. Alb. FABRICII Bibl. Lat. l.c. *bo*) l. c. *bp*) v. FABRICIVS l. c. *bq*) v. Jo. Alb. FABRICII biblioth. Lat. & Hamb. 1712. p. 629.

SEC. V. dem beneficio, supra omnes hactenus editiones sparsim locupletata. Basileae 1534. o. In titulo est insigne Palmae Bebelianae. Dedicationem praefixit Michael ISINGRINIVS datam Calendis Septembr. 1534. Hinc vulgo Isingriniana editio audit. Testatur Isingrinius sibi Claudiani emaculationem animam agentem testamento ea lege mandasse, ut studiosis quibusque suis typis communicaret, Michaelem BENTINVM. Fac collationem, pergit Isingrinius, & videbis quid passim lucis ex huius restitutione Claudiano accesserit: quot ubivis locorum verba natali sensui restituta: quot versibus sparsim auctus. Usus fuit exemplaribus veneranda vetustate commendabilibus, quorum alterum suppeditavit Capito. Contulit vero ita ne ambiguis in locis lectori nasuto fraus fieret: tolerabilem enim utcunque lectionem marginibus assignatam lectoris supercilioso arbitrio reliquit integram. Cui castigationi successit alia. Postremam siquidem manum adiecit Jo. HONTERVS Coronensis. Huius editionis fidem immerito suspectam olim habebat Barthius. *br*)

Extant: Cl. Claudiani opera. Apud Seb. Gryphium. Lugduni 1535. o.

Item: Cl. Claudiani opera apud Seb. Gryphium. Lugduni 1548. d.

Flo-

br) v. Nic. HEINSIVS praefat. ad Claudianum ed. Amst. 1665.

Florentiae 1549. 8. Lugduni 1551. 8. Porro ex Theodori PVLMANNI recensione cum M. Antonii DELRIONIS notis Antwerp. ap. Plantin. 1572. 1585. & deinde saepius 12. *bs*) SEC. V.

Panegyricos Claudiani Plinii Epistolis & XII. Panegyricis subiecit H. Stephanus 1591. 12. *bt*)

Prodiit & DELRIONIS Claudianus Antwerp. ap. Plantin. 1596. 12. *bu*)

Raphelengianam quandam editionem omnium quotquot vidit optimam habet Nic. HEINSIVS, *bw*) quam Scaligerum recensuisse volunt.

Cum Stephani CLAVERII, PARRHASII & DELRIONIS notis, & Jo. TORNORVPAEI commentario ad carmen de tertio & quarto consulatu Honorii Paris. 1602. 4. *bx*)

Exstat & Cl. Claudianus, Theod. PVLMANNI Craneburgii diligentia & fide summa, e vetustis codicibus restitutus, & Martini Antonii Del Rio notis illustratus. Aureliae Allobrogum Excudebat Petrus de la Rovie-re. Anno 1606. d. In Dedicatione data Antverpiae VI. Idus April. 1604. docet editor, se summam fidem in vetustis codicibus consulendis praestitisse, quos sic semper sit secutus, ut nihil suis coniecturis tributum velit

bs) v. Jo. Alb. FABRICII Bibl. Latin. & Hamb. 1712. p. 62. *bt*) v. FABRICII Supplem. ed. cit. p. 264. *bu*) v. FABRICIVS l. c. p. 265. *bw*) l. c. *bx*) v. FABRICII Bibl. Lat. p. 629.

SEC. V. velit. Usus est libris aliquot calamo exaratis. 1. Theod. Pulmanni in quo de Probini & Olybrii consulatu panegyris, laus Serenae, laus Herculis, epithalamium Palladii & Serenae, Gigantomachia, epistolae, & epigrammata desiderabantur. 2. Christ. Plantini, in quo opera omnia, sed quae supra enumeravimus, recentiori manu adscripta erant, praeterquam laus Herculis, laus Christi, miracula Christi, quae heic quoque deerant. 3. Jacobi Pamelii, qui tres libros de raptu Proserpinae, laudem Serenae, laudem Herculis, epithalamium Palladii & Serenae, Gigantomachiam, epistolas, & epigrammata non habebat. 4. Gulielmi Gentii de raptu Proserpinae. 5. Leodiensis collegii S. Jacobi de raptu Proserpinae. Adhibuit & Michaelis Isingrinii editionem Basileae editam. 1534. Codice secundo adeo oscitanter usus fuit Pulmannus, ut praestantiores plerumque lectiones annotare neglexerit; observante Nic. HEINSIO. *by*)

Pulmanni editionem Moretus & alii complures Typographi expressere. *bz*)

Insertus est Claudianus Corpori poetarum Latinorum ed. Genevae 1611. 4. *ca*)

Prodiit postea hoc titulo: Claudii Claudiani quae exstant Caspar BARTHIVS recensuit &

by) praefat. in Claudian. ed. Amstel. 1665. *bz*) v. HEINSII praef. l. c. *ca*) v. Jo. Alb. FABRICII Bibl. Lat. ed. Hamb. 1712. p. 694.

& animadversionum librum adiecit. Ha- SÆC. V. noviae in Bibliopolio Willieriano. 1612. 0. Editionem Raphelengianam a capite ad calcem emaculavit BARTHIVS, quamvis initio animatus non erat. Nam solam Pulmanni editionem A. 1596. recusam secutus in emendando auctore est, quam & cum omnibus vitiis & virtutibus in textu exprimendam iussit, ut constaret lectori potius ex Animadversionibus quam cum periculo scriptoris quid corrigendum & mutandum censeret: interpunctiones praecipue non sunt satis emaculatae, quas non omnes nisi & in recentiori eiusdem Pulmanni editione corruptae mansissent, correxit. Diligentissimi huius, ait BARTHIVS, Pulmanni fidem in MSS. librorum lectionibus proponendis secuti sumus. Eius Notas in margine libri non admisimus, cum omnis varietas Lectionum pensiculate in Animadversionibus nostris examinetur. Manuscriptos alios conferre non lubuit. Nam si tot illi nihil potuerunt melioris notae afferre, unde Claudiani insignes naevi emacularentur, supervacaneum arbitratus sum, bonas horas in unius alicuius Manuscripti collatione corrumpere. Longe enim ab iis dissentimus, qui quicquid in librariorum stupidissimorum deliriis inveniunt, illico pro ansa egregiae alicuius & inauditae observationis habent. Adeoque censeo paucissimos libros exstare, si non plane

SEC. V. ne nullos, quibus dignum aliquid luce post Pulmannum in hunc auctorem extricari valeat; cum in omnibus fere eius aetatis auctoribus admodum raro operae pretium faciant libri scripti. Qui nisi prorsus antiquissimi, rarissime emendati sunt. Et saepe non tam iuvent scripturae integritatem quam conturbent & impediant. Inspeximus unum, qui characterum elegantia & puritate membranae facile probabat quod diximus. In aliis inquirendis operae pepercimus. cb) Ita eo tempore BARTHIVS, qui rectius penuriam codicum manuscriptorum fuisset fassus. In repetita enim editione sententiam mutavit, & XVII. codices se contulisse gloriatur.

Prodiit & Claudianus cum Nic. HEINSII notis Lugd. Bat. 1641. 12. quam editionem praestantissimis annumerat Jo. Alb. FABRICIVS, cc) qua tamen praestantior longe est repetita Heinsiana. In Heinsium iniquior, FABRICIO sentiente, cd) Jacobus Gronovius in Exercitationibus de Juda p. 173. testatur se ex auctione Heinsiana redemisse quinque exemplaria Claudiani, quibus omnes collationes MStorum codicum vir ille doctus commiserat. Loquetur pro se ipso postea Heinsius ubi de repetita editione agendum est, & calumnias Gronovii retundet satis.

cb) v. Casp. BARTHII praefat. in Animadvers. ed. Hanov. 1612. cc) in Biblioth. Latin. ed. Hamb. 1712. p. 630. cd) l. c. not. [h]

tis. De altera se editione Claudiani cogitasse Nic. HEINSIVS testatur in litteris ad Sirmondum datis Holmiae 1650. T. IV. Operum Sirmondi p. 726. quod & negligentiorem se praestitit typographus me absente, ut ait Heinsius, & ego quoque dum libris destituor nimis praecipitarim has curas. cc) Perfecisse Heinsium quod meditatus fuit mox patebit.

Prodierunt: Cl. Claudiani quae exstant: ex emendatione virorum doctorum Amstelodami typis Ludovici Elzevirii. 1650. Sumtibus Societatis. Sed.

Item: Cl. Claudiani quae exstant. Caspar BARTHIVS ope septemdecim manuscriptorum exemplarium restituit: commentario multo locupletiore, Grammatico, Critico, Philologo, Historico, Philosophico, Politicoque, ita illustravit: ut auctor pretiosissimus omni aetati, Scholasticae Academicae, Aulicae, Politicaeque, esse debeat ex commendatione commendatissimus. Francofurti apud Joannem Naumannum Bibliopol. Hamburgensem Anno MDCL. q. Quinam fuerint septemdecim illi Codices non memorat Barthius. Belgicorum solum passim mentionem facit in Commentario. Ut adeo fidem praebeam Nic. HEINSIO, qui ita: Licet ista proferre, ut agnoscas lector, quibus

 auxi-

cc) FABRICII Bibl. Lat. Suppl. ed. cit. p. 265.

SEC. V. auxiliis instructus Barthius lucubrationes in Claudianum suas tanto opere venditarit. Nam praeterquam quod in ipso curae posterioris commentario membranis compluribus, iisque optimis se fretum Claudiano manus admovisse testatur, Isingriniano cuidam codici a Pulmanno variis manuscriptis collato, & a Raphelengiis redemto manu sua adscripserat, Edituro Claudianum hic liber incomparabilis thesaurus est. Hoc enim exemplar longe post editionem toties a Plantinianis repetitam multis MSSis libris collatum est, quorum variae nondum lucem viderunt. At ego adfirmo praeter unum Plantinianum codicem, quo Pulmannum negligentissime usum fuisse indicavi, nihil fere in tota hac farragine apparere, quod curiosos oculos morari ulla ex parte debeat. *cf*) Idem HEINSIVS observat, *cg*) codicem aliquem Palatinum a Barthio excussum esse Juni Gruteri beneficio. etsi suum codicem, non Palatinum appellet Barthius plerumque, contra quam fieri debuit. His circumstantiis motus nollem editionem Barthianam cum Jo. Alb. FABRICIO, *ch*) inter praestantissimas locare, cum Heinsiana non iisdem solum sed & pluribus longe subsidiis instructa sit.

Re-

cf) v. Nic. HEINSII praefat. ad Claudian. ed. Amst. 1665. *cg*) l. c. *ch*) Bibl. Lat. ed. Hamb. 1712. p. 630.

Repetita est editio Barthiana 1654. 4. Cygneae. *ci*) SEC. V.

Exstat editio Claudiani Schreveliana cum notis variorum. Amstel. 1659. 8. quae ex praestantissimis est indice Jo. Alb. FABRICIO. *ck*)

Alia editio adornata hoc rubro comparet: Cl. Claudiani quae exstant. Nic. HEINSIVS Dan. Fil. recensuit ac notas addidit, post primam editionem altera fere parte nunc auctiores. Accedunt selecta variorum commentaria accurante C. S. M. D. Amstelodami ex officina Elzeviriana. 1665. 8. In Praefatione HEINSIVS testatur, se scriptorum codicum potissimam ubique rationem habuisse, coniecturis rarius indulsisse. Hinc confidit infinita propemodum a se restituta esse, quae Barthii diligentiam effugerint, cum & plures quam ille & meliores membranas evolverit. Indicem subsidiorum quae adhibuit Heinsius dabo: 1. 2. Exemplaria duo ex Leidensi deprompta bibliotheca, quorum prius inter optima censendum. 3. 4. duo ex Oxoniensi Bodleiana. 5. Patricii Junii, quod Gulielmi Cambdeni olim fuerat. 6. 7. Balthasaris Moreti, quorum altero, sane perquam insigni ac probo, C. litera in Plantiniana editione notato Pulmannus usus fuerat, sed

ci) v. Christoph. HENDREICH Pandectae Brandenburgicae ed. Berolin. 1699. p. 431. b. *ck*) l. c.

SEC. V. sed adeo oscitanter ut praestantiores plerumque lectiones annotare neglexerit. 8. Patrum Societatis Jesu Lovaniensium. 9. ex Buslidiano in eadem urbe collegio, sed quo ob temporis angustias minus exacte licuit uti, paucis tantummodo locis perpenso. 10. 11. 12. Tres Alexandri Petavii. 13. ex Regia Parisiensi. 14. ex Thuana. 15. ex bibliotheca fratrum Puteanorum. 16. ex Mazariniana. 17. Caroli Monschalli Tholosanae sedis Archiepiscopi. 18. 19. 20. 21. 22. Quinque ex Medicea Florentina. 23. Ex monasterio S. Marci Florentiae. 24. 25. 26. Tres ex Ambrosiana Mediolanensi 27. ex bibliotheca S. Salvatoris Bononiae. 28. Cathedralis Ecclesiae Patavinae. 29. quod Celsis Protacii & Antonii postea Quirinagi fuit a Johanne Rhodio oblatum. Caeterum in tanta copia pauci reperti, qui Claudiani omnia exhiberent; nulli magnopere a vetustate commendandi, quive quingentorum annorum aetatem aut attingerent aut excederent. Editiones vulgatas diligenter etiam excussit Heinsius. 30. Florentiae in Medicea Vicetinam anni MCCCC LXXXII. videri contigit, cujus ad marginem Vir doctus diversas lectiones ex optimo veterrimoque codice, quem Lucensem ipse nuncupabat, adnotarat, poematiaque ac epigrammata, quae in illa editione desiderabantur, manu sua descripta addiderat. 31. A Puteanis fratribus Parmensem

sem accepit, cum scriptis itidem libris a viro erudito commissam. 32. Aldinam posteriorem a Patribus Societatis Jesu Antverpianis, quam Lilius Gregorius Gyraldus ad vetustissimum, cuius in vita Claudiani ipse meminit, exemplar manu propria castigarat, quodque praecipuo Heinsio usui fuit. adscriptae erant etiam margini eiusdem codicis ex praestantissimo Vaticanae bibliothecae libro diversae lectiones manu Johannis Livinei. Sed Gyraldi annotata ex veterrimis membranis depromta, quas ille in vita Claudiani fuisse Francisci Petrarchae opinatur, adeo in plerisque cum Lucensibus excerptis Mediceae bibliothecae consentiunt, ut ex uno eodemque codice collecta esse omnino credat Heinsius. 33. Rhemensis libri excerpta communicavit Dionysius Petavius. 34. Vaticani alterius Albertus Rubenius. 35. Pricaeani Isaacus Vossius. 36. Alterius incerti Gevartius ac Gronovius. 37. Basileensem Ingrimi editionem ex antiquissimo libro castigatam saepe adhibuit Heinsius. 38. Aldina prior. 39. Claveriana. 40. Lugdunenses non unae. 41. Raphelengiana. Haec in prima editione adhibita fuerunt ab Heinsio subsidia. Postea addita: 41. Codex Vaticanus a Livineo consultus, ante annos sexcentos, quantum apparebat exaratus, omniumque, quotquot ad manum fuere Heinsio, praestantissimus ac veterrimus, si Lucensis

SEC. V.

SEC. V. ille Gyraldinus excipitur, cuius nihil praeter excerpta, atque illa satis oscitanter descripta vidit Heinsius, quamquam volumen ipsum, cum Lucae esset, irrito successu sit investigatum, quod in eo exstitisse nonnulla compertum haberet, multo usui futura, quae ab aliis membranis mutuari haud possis, quale carmen istud in Aetnam. Evoluto hoc Vaticano codice mox deprehendit Heinsius, longe plurima, nec contemnenda ea, illic exstare, quae Livinei diligentiam fugissent. Sed codex foedissime lacer suspicionem reliquit, lecta in eo aliquando plura Claudiani, quam nunc circumferantur. Ipse praeter haec ordo poematum turbatus. Initio quippe voluminis Fescennina & libri in Rufinum prioris carmina usque ad versum CCXVI. manu recenti exhibentur illic adscripta. Tertius etiam & quartus Honorii Augusti Consulatus, & Raptus Proserpinae, & de bello Getico panegyricus, cuius solum inscriptionem manus vetusta prodebat. Post libros in Eutropium sequebatur haec inscriptio, Incipit Epithalamium Laurentii. Hinc Epigramma in sphaeram Archimedis. Postea Epigrammata de Liberalibus, Laus Martis, de Junonalibus. Legebantur & alia in eodem codice, luce quod sciam necdum donata. 42. ex bibliotheca Vaticana, qui Fulvii Ursini fuerat. 43. 44. Duo bibliothecae Vaticanae. 45. chartaceus bibliothecae Vatica-

ticanae. Horum nullus Claudiani omnia SEC. V. complectebatur. 46. Codex bibliothecae Vaticanae in membranis quidem exaratus, sed recens admodum, quod cum primo in omnibus conveniret, non visus sibi est Heinsius operae pretium facturus, si percurreret totum. 47. Alius bibliothecae Vaticanae Codex nihilo vetustior, quem tamen a capite ad calcem percensuit. Fuerat pars olim Palatinae Bibliothecae, iam ante a Gaspere Barthio excussus quoque. 48. Farnesianae membranae. 49. Johannis Pricaei exemplar. 50. Bernardi Rottendorphii codex. 51. Emerici Bigotii codex inter optimos numerandus, qui ex Antonii Oiselii bibliotheca ad Jolyum ecclesiae cathedralis apud Parisios canonicum, ab avunculo ad nepotem haereditatis iure transiverat. 52. Pomponii Laeti excerpta, quorum copiam ac facultatem Vaticana scrinia fecerunt. Vir ille editionis Vicetinae codicem non indiligenter commiserat cum duobus aut tribus exemplaribus manu exaratis. Nam ex discrepantibus scripturis minio nonnullae, nonnullae & atramento designabantur, unde manifestum fieret plus unico libro ad partes ab illo hic vocatum fuisse. Locis praeter haec difficilioribus uberrimas explicationes atque interpretamenta copiosa subiecerat. Sed quae ob temporum angustiam ab Heinsio ad examen

SEC. V. revocari non dabatur. 53. Suppeditavit insuper Jacobus Mentelius Isingrinianae editionis exemplum, cujus margini alleverat nonnulla, sed pauca admodum, & aliunde iampridem Heinsio deprehensa. 54. Petrus Pothoeus aliqua dedit ex membranis incertis. 55. Marquardus Gudius Isingrinianae editioni lectiones varias a collectore incerto adscriptas communicavit, quod exemplar Jacobi Cuiacii olim fuisse dicebatur. Sed excerpta haec & serius paullo ad Heinsium perlata sunt, cum sub prelo iam ferveret Claudianus, ut accurate ea excuti vix potuerint, & supra codices plebeios nihil sapere aut ostentare videbantur. Cum de iis plurimum sibi promisisset Heinsius, probe recordatus, quam exquisita, quamque praeclara horum pleraque essent existimanda, quae ex schedis Cuiacianis Claverius in animadversiones suas contulisset. Quodsi, addit Heinsius, paulo liberalius frequentiusque id ab illo factum foret, nostrae diligentiae spicilegium minus luculentum profecto reliquisset. 56. Excerpta Viennensis in Austria libri, qui in Caesaris bibliotheca adservatur. 57. Excerpta Helmaestadiani ex academia Julia codicis. Hos Lucas Langermannus cum vulgatis exemplaribus sedulo commisit. 58. Basileense Isingrini volumen cum variis membranis a Theodoro Pulmanno post missam ab illo in publicum edi-

editionem Plantinianam, collatum. Quorum in numero praeter Pamelianum, Gentianum, Leodiensem & Pulmannianum codices, litteris C. J. G. L. & P. in ea quam diximus editione denotatos, adhibiti, V. Susii liber oblongus. A. liber antiquus Jacobi Susii in folio, quod plicatur in octo, in quo aliquot opuscula habebantur, in asseribus compactus. S. liber Susii columnis distinctus, qui de raptu Proserpinae libros non habebat. S. liber eadem forma cum superiori sine columnis, in quo etiam de Raptu Proserpinae libri. M. exemplar Plantini de Raptu Proserpinae scriptum in Papyro. P. Pulmanni liber de Raptu Proserpinae cum commentariis Gaufridi Viteracensis. His auxiliis instructus Barthius castigationes in Claudianum suas tanto opere venditavit. Barthius huic codici adscripserat: *Hoc exemplar longe post editionem toties a Plantinianis repetitam multis MSSis libris collatum est, quorum variae nondum lucem viderunt.* At Heinsius affirmat, praeter unum Plantinianum codicem, quo Pulmannus negligentissime usus fuit, nihil fere in tota hac farragine apparere, quod curiosos oculos morari ulla ex parte debeat. Quicquid tamen inde frugis corradi potuit, id amplexus suis inseruit HEINSIUS. 59. Prior Barthii editio, quam Barthius cum Codice Palatino, membranaceo quidem illo sed recen- SEC. V.

SEC. V. centis notae commiserat, quo & Heinsius Romam translato postea est usus. *cl*) Ex dictis patet editionem hanc iure praestantissimis annumerari a Joh. Alb. FABRICIO. *cm*)

Prodiit & Claudianus Parisiis cum interpretatione & notis Gvilelmi PYRRHONIS in usum Delphini 1677. 4. quam editionem praestantissimis accenset J. A. FABRICIVS. *cn*) Claudiani opera olim divisas fuisse in duas partes colligio ex Jacobi Philippi BERGOMENSIS verbis: *co*) Duos libros Claudianum scilicet maiorem & minorem edidit. Hinc etiam forte Angelus DECEMBRIVS *cp*) de Raptu Proserpinae scriptum dicit Claudiani minus opus.

De Commentatoribus quidem in Operum recensione dictum fuit. Pauca tamen addemus. Pontici VIRVNII Tarvisini in Claudianum commentaria memorat Jo. TRITHEMIVS. *cq*) M. Antonius Delrius notis bona fruge plenis hunc poetam illustravit. Si quid conferre potuerunt sub nomine auctoris sui in Commentariis prioribus Barthianis examen subierunt. *cr*)

Ca-

cl) v. Nicolai HEINSII praefat. edit. Amstel. 1665. *cm*) Biblioth. Lat. ed. Hamb. 1712. p. 630. *cn*) l. c. *co*) Lib. nono Chronicorum. *cp*) de Politica Litterarum Lib. 1. *cq*) v. Jo. Alb. FABRICII Supplem. Biblioth. Latin. ed. cit. p. 265. *cr*) v. Casp. BARTHIVS praefat. Animadvers. in Claudian. ed. Hanov. 1612.

Caspar BARTHIVS Claudianum cum aetatis XVIII. annum ageret illustrare coepit. ss) De Animadversionibus suis prioribus ipse dicit BARTHIVS, omnes ad unam puero fere excidisse. Cum, inquit, annum aetatis agerem XX. eas ad Meliorem Goldastum misi, qui Editionem in se receperat. Post id tempus quasi duobus annis ex Belgio ad Wechelianum Typographeo praefectum scripsi, ut editio inhiberetur. Qod factum magnopere gavisus sum. Annus enim iam agitur tertius, ex quo in superiorem Germaniam redii, quo cum otium mihi nonnunquam a severioribus foret, hunc Commentarium multis in locis mutavi; Adeoque cum in Hassiam, ubi eo tempore vivebam, lues Pestilentiae incidisset, nec fugere vellem, sine ope & auxilio omnium librorum has lucubrationes relegi. Et cum eas recenserem ipsa Claudiani Poemata ad manus mihi non erant. Itaque ex sola memoria non pauca meliora facienda erant. tt) SEC. IV.

Adnecto potiora de Claudiano eiusque vena poetica iudicia, eaque inprimis, quae solo verborum splendore non fulgent.

Instar omnium esse potest testimonium antiquissimum, tabulaeque marmoreae expressum, quod in Foro Traiano ante annos prope-

ss) v. Christoph. HENDREICH Pandect. Brandenb. p. 431. bis. tt) v. Casp. BARTHII praefat. ad Animadvers. in Claudianum ed. Hanov. 1612.

SEC. V. pemodum ducentos erutum in Farnesianis aedibus etiamnum exhibetur his verbis:

CL. CLAVDIANI V. C. CL. CLAVDIANO. V. C. TRIBVNO. ET. NOTARIO. INTER. CETERAS. VIGENTES. ARTES. PRAEGLORIOSISSIMO. POETARVM. LICET. AD. MEMORIAM. SEMPITERNAM. CARMINA. AB. EODEM. SCRIPTA. SVFFICIANT. ADTAMEN. TESTIMONII. GRATIA. OB. IVDICII. SVI. FIDEM. DD. NN. ARCADIVS. ET. HONORIVS. FELICISSIMI. AC. DOCTISSIMI. IMPERATORES. SENATV. PETENTE. STATVAM. IN. FORO. DIVI. TRAIANI. ERIGI. COLLOCARIQ. IVSSERVNT.

ΕΙΝ ΕΝΙ ΒΙΡΓΙΛΙΟΙΟ ΝΟΟΝ ΚΑΙ
ΜΟΥΣΑΝ ΟΜΗΡΟΥ
ΚΛΑΥΔΙΑΝΟΝ ΡΩΜΗ ΚΑΙ
ΒΑΣΙΛΗΣ ΕΘΕΣΑΝ.

Comparet haec Inscriptio rudi atque impolito literarum ductu in tabula marmorea oblonga, nullis adhibitis distinctionibus, nullo ornatu adhibito, expressa, mutila adhaec nonnihil, adeo quidem, ut duas aut tres priores literas versuum trium priorum liqueret intercidisse, nec manifestum satis esset, quid pro VIGENTES, aut quod alii praetulere INGENTES ARTES legi oporteret. Persuasum habet Heinsius, DECENTES ARTES exaratum fuisse, PRO DOCTISSIMI IMPE-

RA-

RATORES a manu prima illic GLORIOSISSIMI vocabulum exstiterat, sed erasum postea, sic ut primam eius syllabam GLO non penitus abolevisset sculptor. *cu*) Sepulchro Claudiani hoc elogium inscriptum fuisse perhibet Raphael VOLATERRANVS. *cw*) Perperam meo iudicio. In foro enim Traiani positum fuit. SEC. V.

Addo aliorum iudicia. Michaelis scilicet ISINGRINII: *cx*) Claudianus est poeta castus, tersus, elegans, & omni denique virtute poetica commendabilis. Petri CRINITI: *cy*) Ingenio excellenti fuit maximeque apto ad carmen componendum: nam & assurgit feliciter, variisque figuris ac sententiis mirifice delectat, ut videatur a natura ipsa instructus ad poeticam facultatem. Julii Caesaris SCALIGERI: *cz*) Maximus Poeta Claudianus solo argumento ignobiliori oppressus, addit de ingenio, quantum deest materiae, felix in eo calor, cultus non invisus, temperatum iudicium, dictio candida, numeri non adfectati, acute dicta multa sine ambitione. Hadriani IVNII: *da*) Recondito & minime vulgari usu verborum gaudet Claudianus. Francisci ASVLANI: *db*) Ea fuit Clau-

cu) v. Mic. HEINSII Praefat. ad Claudian. ed. Amstel. 1665. *cw*) in Anthropologia. *cx*) in Dedicatione praefixa editioni Basileensi 1534. *cy*) in vita Claudiani. *cz*) Lib. VI. Poet. *da*) Animadv. lib. I. c. VI. *db*) praef. Edit. Aldinae.

SEC. V. Claudiani virtus, is spiritus, ut in quamcunque partem se verteret, summus & excellens exsisteret Poeta: Ita est aliquando festivus, ita concinnus, ita elegans, nihil ut fieri possit argutius; ita vero aliquando insurgit, & artificiosa verborum conclusione carmen explicat, nihil ut sit magnificentius. Julii Caesaris SCALIGERI: *dc*) Quam palmam sicut de Homero tulit Virgilius: ita de eo Claudianus. Cuius verba cum perpenderimus inveniemus nostros nullis numeris, nullis apparatibus cedere Graecorum inventioni. Johannis CAMERTIS: Exornant hunc poetam inter caetera facunda & exquisita elegantia, variae locorum ac rerum descriptiones, artificiosae orationes, aptissimae comparationes, Historiarum nobilium frequens commemoratio, multiplices ex intimo philosophiae sumtae sententiae. Huius igitur poema ab omnibus his convenit legi, qui quid sit pulcrum, quid turpe, quid non, plenius & melius Chrysippo & Crantore dicit. Joachimi VADIANI *dd*) Claudianum adeo diversa a Manilio sententia tenuit, ut nulli prope rei in phrasi sua maiorem impendisse operam fateatur quam compositioni, & ipsi, ut sic dicam, carminis filo. Totas siquidem paginas legenti vix prom-

dc) Poet. Lib. V. cap. VI. *dd*) Libro ad fratrem de Poetica cap. XXIX.

promtum est unum aut alterum versum re- SEC. V.
perire, quem aut Elleipsis aut Synalefa a nativo suo splendore deficeret. Et illa tamen omnibus Poetis concessa non vitia dico sed quasi ornamenta sunt; compacta in eo omnia & solida, nec lubrica quidem, sed ita placide manantia, ut numerus numerum & syllabam syllaba svavi lapsu excipiat. Mira in eo ingenii felicitas, & Naturalis in artem promtitudo nec trivialis eruditio. Est svavis, luculentus, & inoffensi stili, sententiis acutus, in narrando subtilis & enucleatus, rerum quoque prope omnium peritia, nullius quod quidem praeclarum solidumque poetam absolvat inscius. Casparis BARTHII: *de*) Venantii Fortunati Lib. VI. Carm. II. fere frustillatim de variis Claudiani locis contextum est: Unde videre habemus pene solum imitatione dignum eo aevo aestimatum: ut neque Sidonio & Ennodio ulla pagina fere sine subiectione nostri.

In contrariam ab his sententiam ivit Lilius Gregorius GYRALDVS qui ita; *df*) Cum minime numeros & liniamenta variet Claudianus, idemque fit ubique, ab aliquibus eo nomine in ordinem redigitur. At si cui forte illius numeri satis placent placeant: eius certe flaccescit inventio. Nam cum pri-

D

de) Commentar. ad Claudian, ed. Francofurt. 1650. p. 3.
df) de Latinis Poetis Dialogo IV.

SEC. V. primo animi impetu, ut videmus; pulcre materiam apparet, & animosius feratur, mox tanquam ventus hominem deficit, nec principiis satis postrema respondent. Omnino tamen est poeta canorus volubilis & valde dulcis: sed certe parum idoneus dignusque, ut tantopere illum imitari studeatis. Respondet ad haec Caspar BARTHIVS: dg) Quid faciamus de tam alogo iudicio Gyraldi. Re ipsa in omnibus libellis nostri contra testimonium perhibente praeteribimus tam absurdum iudicum. Si librorum de Proserpinae Raptu personam eximas, qui, utpote manci, testimonium hoc loci perhibere non possunt, iurare possis, nullum in toto isto auctore Poematium exstare quod non redimat luculentum exordium speciosissimo colofone. Gildonicum bellum si pro integro habebis, magnam compositissimo scriptori iniuriam facies, quod idem de libris in Eutropium clarum est, nec minus tertio Laudum Stiliconiarum, & Laude Serenae. Quid autem fingi possit omnibus singulisque sententiis & versibus a proprietate sermonis exactius, a phrasi Poeta luculento dignius, ab ingenio felicius, a iudicio subactius, a structura elegantius, a concinnitate amabilius, a gratia nitidius, a perspicuitate facilius, ab numeris sonorum magis dicere non

dg) Animadvers. in Claudian. ed. Hanov. 1612. p. 368. 369.

non poterit, cui paullum saltim aceti Poetici indulserit favor Apollinis. SEC. V.

Huc referri potest Mart. Antonii DELRII censura: *db*) Quae cuncta fere Claudianus ex Marone decerpsit, ut vel eo solo pervincat quis, magnam Claudianum imitationis curam habuisse, non omnia illum sua afferre.

IV.
SYLVIVS BONVS.

Brito seu Britannus. Claruit Gratiani Imp. aetate A. C. 410. Scripsit *Poemata* diversi generis lib. 1. *a*)

V.
VICTORINVS.

Ita appellatur a GENNADIO *a*) & Joh. TRITHEMIO; *b*) VICTORIVS in manuscripto Gennadii Corbeiensi; *c*) vulgo CLAVDIVS MARIVS VICTOR. Rhetor Massiliensis. *d*) Claruit A. CCCCXXX. *e*) Moritur Theodosio & Valentiniano regnantibus. *f*)

Scripsit ad Filii sui Etherii personam in Genesin, id est a principio libri usque ad obitum Patriarchae Abrahae tres diversos libros, Christiano quidem & pio sensu, sed utpote saeculari litteratura occupatus homo,

db] Adversar. ad Senecae Agamemnonem pag. 275.

IV. *a*] v. Christophori HENDREICH Pandectae Brandenburgicae p. 655.

V. *a*] de vir. illustr. Cap. LX. *b*] de Scriptor. Eccles. n. 143. *c*] v. not. ad Gennadii l. c. ed. Hamb. 1718. p. 28. *d*] v. GENNADIVS l. c. *e*] v. Joh. TRITHEMIVS l. c. *f*] v. GENNADIVS l. c.

SEC. V. mo, & nullius magisterio in divinis scripturis exercitatus, levioris ponderis sententiam figuravit. Ita GENNADIVS, *g*) cuius tamen codex Corbeiensis legit: quattuor versu edidit libros. *h*) Quatuor librorum meminit etiam TRITHEMIVS. *i*) Claudii Marii Victoris, Massiliensis Oratoris de *Genesi* libros III. epico carminis genere e Joh. GAGNEI editione mire interpolata recudi curavit G. FABRICIVS inter poetas Christianos. Gvil. MORELLUS libros de Genesi sinceriores, etsi admodum mendosos ediderat Parisiis 1560. 4. *k*) Claudii Marii Victoris carmina ex interpolata Gagnei editione recudi curarunt etiam Bibliothecae Patrum Conditores. Confer Christiani DAVMII notas ad Paulinum Petrocorium p. 320. *l*)

CCCCXXX

VI.

AVGVSTINVS.

Afer. *a*) Tagastae in Numidia natus, *b*) A. 355. *c*) Hipponensis oppidi episcopus. *d*) Decessit V. Kalendas Septembris aetatis 76. episcopatus 36. conversionis 43. anno *e*) Anno Christi CCCCXXX. *f*)

Scri-

g] l. c. *h*] v. not. [k] ad Gennadii ed. cit. l. c. *i*] de Scriptor. Eccles. n. CXLIII. *k*] v. Jo. Alb. FABRICII Biblioth. Lat. ed. Hamb. 1712. p. 699. *l*] v. FABRICII Bibl. Lat. ed. cit. Suppl. p. 293.

VI. *a*] v. GENNADIVS de vir. illustr. Cap. XXXVIII. *b*] v. Christoph. HENDREICH Pandect. Brandenb. p. 335. a. *c*] v. Aub. MIRAEI Schol. ad Gennadii l. c. *d*] v. GENNADIVS l. c. *e*] v. MIRAEVS l. c. *f*] v. HENDREICH l. c.

Scripsit *Hymnos* ecclesiasticos qui inserti G. FABRICII poetis Christianis, & postea editi sunt Francof. 1578. ab Elia EHINGERO. *g*) SEC. V.

VII.

PAVLINVS.

CCCCXXXI

MEROPIVS PONTIVS ANICIVS PAVLINVS fuit tota eius appellatio. Natus est in Aquitanis, seu Burdigalae, ut VRANIVS Presbyter apud Sur. T. 3. tradit, qui eius vitae summam, aut potius mortem in litteras misit, seu Ebromagi, quam ipse Paulinus patriam adpellat. Paternum id oppidum erat, haud procul a Burdigala, ad ripam Garumnae fluminis: quo loco vicus est hodie Embrau nomine infra Burgum & *infra Blaviam*: ut Elias VINETVS scribit. Ortus est autem sub annum Christi CCCLIII. Adultior factus, sub Decio Magno Ausonio, suo Burdigalae magistro; ita profecit ut in Oratoria ac Poetica facultate docentis gloriam vel adaequarit vel etiam superarit. Burdigalae a S. Delphino Episcopo baptizatus, biennio post Barcinone Sacerdos a Lampio Episcopo creatus inde Nolam demum migravit. *a*) Presbyter & discipulus S. Augustini Hipponensis salutatur a Joh. TRITHEMIO.

g] v. FABRICII Bibl. Lat. ed. 1712. p. 711.

VII. *a*] v. Auberti MIRAEI Schol. ad Gennadii de vir. illustr. Cap. XLVIII.

SEC. V. MIO. *b*) Postea Nolae Campaniae Episcopus. Claruit temporibus Honorii & Valentiniani. *c*) A. CCCCXX. *d*) Obiit A. CCCCXXXI. *e*)

Scripsit I. Ad *Celsum* quendam *Epitaphii* vice, consolatorium libellum super mortem Christiani & baptizati infantis, spe Christiana munitum; referente GENNADIO. *f*) Aptius dixisset Gennadius observante Auberto MIRAEO: Epitaphium de Celso puero composuit. Exstat illud, numero XV. inter Paulini poemata, hoc titulo: de obitu Celsi pueri Panegyricus, ad Pneumatium & Fidelem parentes. *g*)

II. *Hymnarium*. *h*) sive Hymnorum diverso carmine lib. I. *i*)

III. Vitam Felicis Nolani versifice. *k*)

Ex carminibus Paulini non nisi decem prodierant, donec Lutetiae A. 1608. seorsim & postea 1610. in Bibliotheca Patrum vulgatum est DVNGATI opusculum: in quo is quindecim numerat, & fragmenta ex iis, quae non exstant, non exigua promit. Natalem XI. XII. XIII. primus e Mediolanensi edidit & notis eruditis illustravit MVRA-

b] de Scriptor. Eccles. n. CXVII. *c*] v. GENNADIVS de vir. illustr. c. XLVIII. *d*] v. TRITHEMIVS l. c. *e*] v. MIRAEVS l. c. *f*] l. c. *g*] v. MIRAEVS l. c. *h*] v. GENNADIVS l. c. *i*] v. TRITHEMIVS l. c. *k*] v. SIGEBERTVS Gemblac. de Scriptor. Eccles. Cap. 14.

RATORIVS T. I. Anecdotor. Latinor. Opera SEC. V. omnia Paulini Antverpiae typis Plantinianis 1622. 8. cum notis Frontonis DVCAEI & Heriberti ROSWEIDI sunt publicata. Recentior pleniorque editio Jo. Baptistae le BRVN Paris. 1685. 4. Vide & Petri Francisci CHIFLETII Paulinum illustratum Divione 1622. 4. *l*) Paulini ad Deum omnipotentem precatio & carmen pro salute Augustorum exhibetur a G. FABRICIO inter poetas Christianos p. 769. & p. 817. *m*) Paulini carmen de Joh. Baptista & III. Epistolae exstant in corpore Poetarum Latinorum ed. Genev. 1611. *n*).

VIII.

CCCCXLVI

HILARIVS

Monachus Lirinensis. *a*) Deinde Episcopus Arelatensis. *b*) Concilio Regensi seu Regiensi anno 439. & Arausicano I. an. 441. interfuit. Post annos aliquos in Episcopatu transactos Lirinum rediit: ut ipse HILARIVS testatur homilia de S. Honorato, & SIDONIVS in Eucharistico ad Faustum Reiensem Episcopum. *c*) Claruit sub Theodosio

l) v. Aub. MIRAEI & Jo. Alb. FABRICII Schol. ad Gennadii de vir. illustr. c. 48. *m*) v. Jo. Alb. FABRICII Bibl. Lat. ed Hamb. 1722. p. 708. *n*) v. FABRICIVS l. c. p. 995.

VIII. *a*) v. Aub. MIRAEI Schol. ad Gennadii de vir. illustr. c. LXIX. *b*) v. GENNADIVS de vir. illustr. c. 69. ISIDORVS Hispal. de Scriptor. Eccles. cap. XVI. *c*) v. MIRAEVS l. c.

A. C. principe iuniore A. CCCCXL. d) Moritur
CCCCXLVI Valentiniano & Martiano regnantibus, e) anno decimo Leonis I. Papae, hoc est, Christi CCCCXLVI. f)

Scripsit I. Ad Leonem I. Papam versu heroico Historiam *Geneseos* usque ad septimum caput. g) Hilarii Pictaviensis Episcopi Genesis sive Hexaëmeron ad Leonem Papam carmine Epico constat hodie rectius tribui Hilario Arelatensi, etsi Pictaviensis operibus addidit Lud. MIRAEVS. Paris. 1544. Benedictini in Hilarii Pictav. editione Paris. 1693. fol. curante Petro COVTANT potissimum vulgata, inter supposita illius Episcopi iterum ediderunt. Cum Joh. WEITZII notis prodiit Francof. 1625. 8. Exstat & inter G. FABRICII Poetas Christianos. h)

II. Fabii Marii Victorini Afri de fratribus Maccabaeis interfectis ab Antonio Epiphane carmen BARTHIVS III. 28. Adversar. Hilario Arelatensi attribuit. i)

SEC. V. VIIII.

DRACONTIVS

Ignotum esse, qua gente aut patria fuerit Dracontius, dicit G. FABRITIVS. a) Hispanum

d) v. Jo. TRITHEMIVS de Scriptor. Eccles. n. 149. e) v. GENNADIVS de vir. illustr. c. LXIX. f) v. MIRAEI Schol. ad Gennadii l. c. g) v. MIRAEVS l. c. h) v. Jo. Alb. FABRICII Biblioth. Latin. ed. Hamb. 1712. p. 699. i) v. FABRICIVS l. c. p. 702.

VIIII. a) Comment. in Poet. Christianos p. 45.

num fuisse docent, non obscure ISIDORVS, SEC. V.
b) disertius Johan. VASAEVS. *c*)

Vixisse Dracontium seculo V. probare videtur Inscriptio libri II. Dracontii, quae est ad Theodosium iuniorem Augustum ab A. C. CCCCVIII. ad A. CCCCL. Imperatorem. E contrario ISIDORVS *d*) ordine chronologico procedens inter Avitum Viennensem Episcopum & Victorem Tunnunensem collocat Dracontium, atque adeo ad seculi sexti initia aetatem Dracontii referre videtur. Imo floruisse Dracontium temporibus Justiniani, Imperatoris ab A. 527. ad A. 565. & Athanagildi Regis Gothorum perhibet Johan. VASAEVS, *e*) cui contrarius non est Melchior GOLDASTVS, *f*) qui Dracontium Justiniano imperante A. 540. viguisse vult. Retulit eundem ad seculum sextum Bibliotheca maxima patrum. *g*)

Scripsit I. *Hexaëmeron* de opere sex dierum & creatione mundi, versu hexametro, initio: *Prima dies lux est terris mors una tenebris.* Hoc opus, quale a Dracontio scriptum fuit, non amplius super est, sed correctum ab EVGENIO iussu Chindasvinti Regis. Cum enim multis erroribus esset involutum, Eugenius superflua demsit, manca supplevit, & crebro repetita reiecit. Versiculi

D 5 enim

b) Libro Originum. *c*) in Chronico Hispaniae A. D. 651. in Eugenio. *d*) de Scriptor. Eccles. cap. XXIV. *e*) l. c. *f*) in epistola ad Weizium. *g*) T. IX. p. 724.

SEC. V. enim, quos huic operi detrahendos esse putavit Eugenius, & sensu tepidi & verbis illepidi erant, & nulla probabantur ratione subnixi: nec in eis aliquid reperiebatur, quo lectoris animus animaretur aut mulceretur doctus, aut doceretur indoctus. *h*)

Hexaëmeron Dracontii, quod hodie superest, esse illud ipsum, quod Eugenius correxit, BARTHIVS ex stylo colligit, *i*) dicens: *Stilus universi huius libelli facile duos auctores refert. Nam non assentior doctis qui hoc ipsum ἀρχέτυπον Dracontii censent, potius id quod ab Eugenio Toletano interpolatum esse traditur. Certe ταυτόλογον hoc opusculum & minime narrationibus detexendis sibi constans, extendit iam fini proximas, & abruptis aliis alias non suis locis intexit.* Mallet BARTHIVS *k*) superesse Dracontii libros primae editionis. *Utinam*, inquit, *publicasset integros etiam ipsos Eugenius, ut posteritati constaret modo Ratio mutationum eius; quae enim ille tepida & illepida & nulla ratione subnixa convitiatur, forte nunc nobis pulcra & amoena & docta viderentur.* Videtur Barthius aliqua ratione compos voti fieri potuisse. Vidit enim in pervetusto MSto codice Petri Ruizii Azagrae

h) Ita iudicat ipse EVGENIVS in epistola ad Chindasvintum Regem praefixa Dracontii libellis *ed. Lips. Rivin. A. 2. a.* *i*) Adversar. L. VII. c. XX. col. 354. *k*) Adversar. L. LV. c. XI. col. 2614.

SEC. V.

grae emendationem & operam, quam S. Eugenius in restituendo & illustrando Dracontio adhibuit, scholiastes Hildephonsi. *l*) Eundem auctum ab Eugenio III. librum, Gothicis characteribus scriptum, in Bibliotheca Martini Roderici *Azagræ* suo tempore servatum fuisse, testatur Joh. GRIALIVS. *m*)

Prodiit Dracontii Hexaëmeron ab Eugenio correctum A. MDLX. cum Cl. MARII VICTORIS Commentationum in Genesin libris III, *n*) A. MDLXIV. in Georgii FABRICII Poetis Ecclesiasticis; *o*) A. MDCX. seorsim cum Joh. WEITZII indice, glossario & notis. *p*) Hi non nisi 575. versiculos Dracontianos exhibuerunt. *q*) Ante Jacobum Sirmondum Dracontium, ab Eugenio contractum & interpolatum, edidit in Hispania Michael Ruisius ASRAGRIVS. *r*) Prodiit postea A. MDCXIX. per Jac. SIRMONDVM. *s*) LIX. versibus auctior est haec editio tribus superioribus editionibus. Exstat & excusum A. MDCXLIV. in Bibliotheca magna Patrum; *t*) A.

l) v. Editor Bibliothecae *Patrum* tom. 6. p. 502. apud Andr. RIVINVM in *not. ad Eugenii & Dracontii opuscula D. 8. a.* *m*) not. ad libr. XII. Isidor. Orig. cap. 2, apud Andr. RIVINVM *l. c. a. b.* *n*) Parisiis pag. 38. *o*) Basileae col. 352. *p*) Francofurti. *q*) Vid. Andr. RIVINVS not. ad Dracontii & Eugenii opuscula E, 2, a. *r*) v. Casp. BARTHII Advers. lib. LV. cap. XI. col. 2615. *s*) Parisiis. vid. Aubertus MIRAEVS Schol. ad Isid. Hisp. de Scr. Eccl. cap. XXIV, Andr. RIVINVS l. c. a. b.

SEC. V. t) A. MDCLI. per Andr. RIVINVM in Dracontii libellorum biga, u) ad Sirmondi editionem; A. MDCLXXVII. in Bibliotheca maxima Patrum, x 1.) ex editione Sirmondi; T. 2. Opp. Sirmondi p. 890. x 2.)

Mendis adhuc pluribus scatet Hexaëmeron, quae nisi tollantur, frustra notha pro legitimis, supposita pro genuinis interpretari labores. Ita sentit Caspar BARTHIVS, y) qua in re ipsi adstipulatur Andr. RIVINVS. z) Castigationes textus in Hexaëmero dederunt Georgius FABRICIVS, tribus quatuorve emendatis erroribus, quos typographus admiserat; aa) Wolfgangus SEBERVS, cui duas castigationes debet editio Weitziana; bb) Simon TOELMANNVS, cui unam emendationem debet editio Weitziana; cc) Joh. WEITZIVS, qui se pusillas aliquot papulas in Hexaëmero, in aprico positas, diutius restare non fuisse passum fatetur. dd) Non ultra decem a Weitzio datas esse castigationes monet Andr. RIVINVS; ee) Caspar. BARTHIVS, qui plurima loca correxit; ff) Andr. RIVINVS in notis ad.

t) Parisiis Tom. VIII. col. 837. u) Lipsiae A, 3, a. x. 1.) Lugd. Tom. IX. pag. 724. x. 2.) v. Jo. Alb. FABRICII Supplem. Biblioth. Latin. & 1712. p. 293. y) Adversf. Lib. VII. cap. XX, col. 352. z) not. ad Dracontii & Eugenii opuscula E, N, a. aa) vid. FABRICII Comment. in Poet. Christianos pag. 45. bb) vid. Andr. RIVINVS l. c. cc) v. RIVINVS not. cit. dd) in praefatione ad Lectorem Dracontii ed. Francof. 1610. ee) l. c. ff) Inprimis Adversar. Lib. VII, cap. XX. tot. Lib. IX, cap. VII,

ad Dracontii & Eugenii opuſcula multis in locis. Monet Rivinus Barthium multa adhuc ſuae & aliorum diligentiae, & coniiciendi ſolertiae dereliquiſſe. *Quae ipſa*, inquit, *hic pateſcet ad oculum, qui modo praelaudatas editiones cum hac ipſa noſtra conferre voluerit, in quo, praeſertim quoad caſtigationes, neminem ſua promerita laude voluimus quidem defraudatum, neque nobis tamen iudicii libertatem derogatam. gg)* SEC. V.

Notas in Hexaëmeron ſcripſerunt Georgius FABRICIVS; Johannes WEITZIVS; Andreas RIVINVS; & ex parte Caſpar BARTHIVS. *hh)*

Luculenter ſcriptum eſſe Hexaëmeron indicat ISIDORVS Hiſpalenſis. *ii)* Eruditum, atque inſigne opus, habet Georg. FABRICIVS.

II. Librum *ad Theodoſium* iuniorem Auguſtum. Verſu elegiaco. Initium:

Rex aeterne Deus, auctor, rectorque ſerenus.

Contenta addit editio Riviniana: *Hoc ſequenti libello auctoris ſatisfactio continetur, qua ab omnipotente Deo veniam petit, ne praecedenti carmine aliquid incautus erraſſet. Dum Theodoſio iuniori Auguſto precem defert, cur de triumphis illius eodem opere tacuiſſet.* An potius hunc librum debeat Eugenio, qui pentametris plane ſimilibus alias gaviſus, ad-

col. [illegible] Lib. XXIII, cap. XIX, col. 1148. lib. XXXIV, cap. X, col. 1156. *gg)* vid. Rivinus not. cit. E, N, b. *hh)* in adiectis [illegible]. *ii)* de Script. Eccl. cap. XXIV.

SEC. V. adſcribere dubitat Caſpar BARTHIVS. *kk*) Correctus eſt ab Eugenio. *ll*) Confer, quae de correctione Hexaëmeri dicta ſuperius. Prodiit ante Sirmondum per Michaelem Ruiſium ASSAGRIVM; *mm*) A. MDCXIX. per Jacobum SIRMONDVM; *nn*) A. MDCLI. per Andream RIVINVM, in Dracontii libellorum biga, *oo*) ex Sirmondo; A. MDCLXXVII. in Bibliotheca maxima patrum *pp*) ad editionem Sirmondianam. Caſtigationes textus dedit Andreas RIVINVS, in notis ad Dracontii & Eugenii opuſcula. Notas ſuppeditavit Andr. RIVINVS annexas Dracontii Libellorum bigae. *qq*)

Hos binos Dracontii libros iunctos ediderunt Mich. Ruiſius ASRAGRIVS, Jacobus SIRMONDVS, de quibus in Hexaëmero vide; Andreas RIVINVS. En titulum Riviniani operis integrum:

Dracontii Hiſpani libellorum biga: quorum prior de opere ſex dierum & Creatione mundi, Hexaëmeri titulo pridem, ſed XCI. verſibus mutilus, editus, fuit, ſcriptus Heroico metro; alter vero poſterior Elegiaco, poſtfatio quaſi quaedam eſt, & praecedanei illius pariter

kk) ad Claudian. p. 507. *ll*) Vid. eius Epiſtola ad Chindaſvintum, praefixa Dracontii Libellis. *mm*) vid. BARTHII Adverſ. lib. LV, cap. XI, col. 2615. *nn*) Pariſiis. Vid. Aub. MIRAEVS Schol. ad Iſidorum Hiſpalenſem de Script. Eccl. cap. XXIV. *oo*) Lipſiae 8, a. *pp*) Lugd. Tom. IX, p. 729. *qq*) J, 4, b, 6.

set atque sui ipsius ad Deum & Regem Theodosium iun. Augustum excusatio, primum vigesimo abhinc anno Parisiis prodiit, nusquam alibi excusus. Nunc vero utrumque & inprimis Hexaëmeron illud, sive de machina mundi post Eugenium Toletanum Episcopum, [cujus simul hic apposita est Septidui Recapitulatio, ut & Epigrammata reliqua, aliaque poematia ejusdem subjuncta reperies: Item post Georgium Fabricium, Joh. Weitzium, Jacobum Sirmondum, Casparem Barthium, Simonem Toelmannum, Wolfg. Seberum &c. restitutum integre emendavit, inque eo confusa distinxit, & commodiorem atque faciliorem ad sensum obscura redegit, notisque prioribus aliorum selectis, novis quoque auxit & illustravit Andr. Rivinus D. & P. P. Lipsiae Aera Dionysiana ∞ IↃↃ LI. 8. pl. 10.

Falsa videntur esse quae de XCI. versibus, novae editioni accedentibus, titulus refert. Neque admitti potest, vicesimo ab A. 1651. anno primum Parisiis prodiisse posteriorem libellum. Quamvis enim non satis definire valeam, an Assagriana editio illum libellum exhibeat, tamen jam A. 1619. a Sirmondo illum vulgatum esse constat.

III. Nonnulla carmina, nisi forte mentitur inscriptio, inedita edere constituit Philippus LABBE. rr)

LAV-

rr) vid. eius Biblioth. nov. MSS. p. 58.

SEC. V. LAVDES cum censura de Dracontii Poesi sequentes a me observatae: *Plurimum ingenii fuit in Christianis veteribus vatibus, & quidem saepe adeo excellentis, ut dum illustrare volunt quaedam, omnia confundant. Sane Dracontius adeo acute & nervose de plerisque incidentibus loquitur, ut vix se ipsum satis intellexisse videatur, tantum abest, ut ab iis potuerit sententia eius percipi, qui nostra aetate in ea re studuerunt.* Ita sentit Caspar BARTHIVS. *ss*) Intricatiorem, sed mire eruditum poetam habet BARTHIVS. *tt*) Poetam sensu & eruditione, quam eloquentia, longe meliorem & instructiorem dicit Dracontium idem BARTHIVS. *uu*) Dracontium probum autorem, concinnum & ipsa brevitate commendabilem, sed ab aevo sequiori; in quo tamen elegantiarum flosculi, ceu purpureae quaedam instirae, interluceant ac scintillent: esse iudicat Melchior GOLDASTVS. *xx*)

En aliquos Dracontii ex Hexaëmero *yy*) versus:

Clarus ubique Deus, nunquam mutabilis, auctor
Quem non obscurant quacunque ex parte tenebrae,
Nec celantur ei quaecunque obscura geruntur;
Principium factis lucem dat lucis origo;

Quae

ss) Advers. L. VII. cap. XX. col. 352. *tt*) Adversar. lib. XXIII. cap. XIX. col. 1148. *uu*) Advers. Lib. LIV. cap IX. col. 2539. *xx*) in Epistola ad Weitzium. *yy*) v. 19. sqq.

Quae mundo vitae praemissa est principe luce, SEC. V.
Quae totum praecessit opus, quod continet orbis,
Quae solis praevenit iter, lunamque coruscam,
Cuius iussit ope clarescere cuncta creata.

Addo memoratu dignam observationem, versus scilicet, quibus constat, Dracontium Paradisum in India quaesivisse, iis opponendos, qui hanc sententiam nimis habent paradoxam: zz)

India tunc primum generans pigmenta per herbas
Eduxit sub sole novo rudibusque racemis.

X. CCCCLXXI

PROSPER.

Quatuor huius aevi Prosperi fuerunt. Primus Aurelianensis episcopus Aniani successor Sidonio Apollinari familiaris fuit: ut ex huius epistola 15. lib. 8. constat. Secundus Regii Lepidi in Aemilia Episcopus, si Ecclesiae isti, quae festum & officium de eo celebrat, ac proprium etiam hymnum cantat, & Romano Martyrologio ad Junii 25. diem fides est. Tertius Aquitanus. Et hunc quidem Trithemius, Flaminius aliique cum Regiensi in Aemilia episcopo confundunt, & unum faciunt. Sed nunquam Episcopum fuisse contendit Sirmondus in Notis ad Sidonium: quamquam nominis aequivocatio fecerit, ut quae Chronographo & Gallo

E contra

zz) v. Hexaem. v. 61. 62.

SEC. V. contra Pelagianos scripta ac similia conveniunt, Regiensi pariter adscribantur. Vetus Ecclesiae Regiensis hymnus, a Joanne Ferrario in Catalogo Sanctorum Italiae productus, qui Prosperum suum canit a S. Leone I. Papa missum Episcopum; tum Martyrologium Romanum, quod hunc Regiensem contra Pelagianos quoque scripsisse testatur: ea omnia eumdem cum Chronographo faciunt. Est & PROSPER TYRO, quem Beda in fine libelli de re metrica memorat & coniugatum fuisse dicit, cum exhortatorium illius carmen ad uxorem refert, *Age iam precor mearum comes inremota rerum.* *a*) Quicquid huius sit homo Aquitanicae regionis vocatur noster a GENNADIO, *b*) & in huius MSto Corbeiensi salutatur consiliarius Papae Leonis. HONORIVS Augustodunensis, qui presso alioqui pede vestigia Gennadii legit, Prosperum dicit Episcopum Aquitanicae regionis. *c*) Episcopum Reginensem post Faventium habet Joh. TRITHEMIVS. *d*) Presbyterum fuisse non episcopum contendit Aub. MIRAEVS. *e*) Neque Reiensem in Gallia, neque

X. *a*] v. Aegidius BVCHERIVS in commentario ad Victorii Aquitani Canonem Paschalem cap. 6. apud Aubertum Miraeum in Auctario de Scriptor. Eccles. n. XCIX. *b*] de vir. illustr. cap. 84. *c*] de Scriptor. Ecclesiast. Lib. II. Cap. 83. *d*] de Scriptorib. Ecclesiast. n. 164. *e*] Schol. ad Gennadii l. c.

que Regiensem in Italia episcopum fuisse vult & probat SIRMONDVS. *f*) SEC. V.

Claruit temporibus Leonis Imperatoris magni Anno CCCCLX. *g*)

Vitam ad annum CCCCLXIII. extendit. *h*)

Carmine excellens fuit & prosa, iudice Joh. TRITHEMIO. *i*)

Scripsit I. Ex sententiis B. Augustini Episcopi versibus hexametris & pentametris, mixtum prosa, opus pulcherrimum quod praenotare voluit *Epigrammata* lib. 1. *Dum sacris mentem placet.* *k*) Exstat nomine Tironis Prosperi Aquitanici Episcopi Regio Lepidi, Sacrorum Epigrammatum super Augustini sententias liber primus, Epigrammata seu minuta poematia CXII. complexus, quorum duobus postremis Prosper orat Deum; in G. FABRICII Poetis Christianis. *l*)

II. De libero arbitrio contra ingratos aut Pelagianos liber primus. Poema Epicum vivente adhuc Augustino scriptum, ut ad Mercatorem observat Jo. Garnerius. Exstat in FABRICII Poetarum Christianorum corpore. *m*)

 III.

f] in notis ad Sidonii epistolam 15. lib. 8. apud MIRAEVM Auctar. l. c. *g*] v. TRITHEMIVS l. c. *h*] v. MARCELLINI Comitis Chronicon apud MIRAEVM l. c. *i*] l. c. *k*) v. Joh. TRITHEMIVS de S. E. n. 16[illegible] *l*) v. Jo. Alb. FABRICII Biblioth. Lat. ed. Hamb. 1712. p. 706. *m*) v. FABRICIVS l. c.

SEC. V. III. Versus quidam anacreontici ex adhortatione Prosperi ad coniugem, de quibus superius iam dictum est. Eos etiam affert Lilius Gyraldus dialogo quinto Historiae Poetarum, & Georgius Cassander inter hymnos ecclesiasticos. *n*)

Paulini & Prosperi poemata a se recensita edidit Pulmannus Antwerp. 1560. 12. His vulgo accensetur Carmen Heroicum de providentia divina a G. Fabricio omissum, quod non Prosperum sed scriptorem Pelagianum habet auctorem. *o*)

XI.

CLAVDIANVS MAMERTVS

CLAVDIANVS vocatur in editione vulgata GENNADII. *a*) Eius tamen Codex Gemblacensis hunc scriptorem vocat CLAVDIVM. Supra etiam in Salviano Gennadii c.67. consensu codicum omnium Claudius dicitur. *b*) Joh. TRITHEMIVS *c*) Claudium appellat, monetque eundem dici MAMERTVM. Ab aliis pleno nomine dicitur CLAVDIANVS ECDICIVS MAMERTVS. *d*) Fuit frater Mamerti Viennensis Episcopi. Noster vero Viennensis Ecclesiae Presbyter exstitit, *e*) non Epi-

n) v. FABRICIVS l.c. *o*) v. FABRICIVS l.c.p.706.707.

XI. *a*) de vir. illustr. cap. LXXXIII. *b*) v. not. [g] ad Gennadii l. c. ed. Hamb. 1718. p. 36. *c*) de Scriptor. Eccles. n. CLXXVIII. *d*) v. nota [g] ad Gennadii c. 83. edit. 1718. p. 36. *e*) v. Gennadius de vir. illustr. cap. XXCIII.

Episcopus, ut habet Joh. TRITHEMIVS. *f*) Claruisse sub Zenone Imperatore A. CCCC. LXXX. dicitur TRITHEMIO, *g*) rectius A. CCCCXLIII. Auberto MIRAEO, *h*) cum ipsi defuncto Sidonius versu epitaphium scripserit quod lib. 4. epistolarum numero II. ipse recitat. SEC. V.

Scripsit I. Hymnum de *passione Domini* cuius principium est: *Pange lingua gloriosi. i*) Hymnum istum Venantio Fortunato tribuunt antiqui etiam scriptores & codices: sed stilum is redolet cultiorem, quam Fortunati esse soleat. Sirmondus censet ipsum esse scriptum a Claudiano Mamerto, & Sidonio lib. 4. ep. 3. ad Claudianum laudari. In eum, inquit, scite cadunt omnia, quae laudantur a Sidonio. Scriptus est versibus trochaicis, quibus inserti aliquando Pyrrichii numeri; commaticus est, crebris aptisque commatiis incisus, sententiis non interruptis, sed molliter cum versu cadentibus. Denique Claudiano carmen hoc vindicat non solum vetus Scholiastes, verum etiam Gennadius, non quidem ut editus est, sed prout in codice coenobii S. Michaelis de Tumba, vulgatis auctior, in Claudiani mentione legitur. *k*)

II. Carmen *contra varios errores*, seu

f) de S. E. n. 178. *g*) l. c. *h*) Schol. ad Gennadii l. c. *i*) v. GENNADIVS l. c. *k*) v. Aub. MIRAEI l. c.

SEC. V. *vinos Poetas* exstat inter opera Poetarum Christianorum & in Bibliotheca Patrum. *l*) Est carmen hexametrum incipiens. *Jam mihi polliceor sacris tua carmina libris.* Prodiit inter G. FABRICII poetas Christianos. *m*)

III. Sunt qui ea quae de *Christo* carmina leguntur non Cl. Claudiani, sed Claudiani Mamerci esse affirment, ea inprimis ratione persvasi, quod & varius sit stilus & quod ille a Christiana pietate fuerit alienus. *n*)

XII.

CCCCXCI. *PATRICIVS.*

Episcopus & Hibernorum Apostolus. Obiit sub A. CCCCXCI. aetatis XXCII. si Mariano scoto Chronographo credimus. *a*) Versus S. Patricii Episcopi de *rebus Hiberniae admirandis* habentur manuscripti in Bibliotheca Cottoniana Titus D. XXIV. 3. *b*)

XIII.

A. C. D. *TVRCIVS RVFFVS ASTERIVS*

RVFFVM appellat Codex quidam MS. apud Phil. LABBEVM; *a*) TVRCIVM RVSSIVM ASTERIVM QVINTVM alius a Casp. BARTHIO *b*) visus.

Vir

l) v. MIRAEVS l. c. *m*) v. Jo. Alb. FABRICII Biblioth. Lat. ed. Hamb. 1712. p. 711. *n*) v. Lilii Gregorii GYRALDI de Poetis. dial. IV.

XII. *a*) v. Auberti MIRAEI Auctarium de Scriptor. Eccles. n. CXII. *b*) v. Thomae SMITHI catalogum p. 130.

XIII. *a*) in nov. biblioth. Libr MSS. p 23. *b*) Adversar. L. XII. c. XIX. col. 705.

Vir Consularis fuit. *c*) Exconsul, ordinarius atque patricius salutatur in inscriptione tractatui cuidam praefixa, quod ex scheda vetustissima quadam notavit BARTHIVS, *d*) & ex alio Codice MSto Phil. LABBEVS. *e*) A. C. D.

A. C. CCCCXLIX. dicitur cum Protogene Collega suo Consulatum gessisse. *f*) Sed confunditur Verus Asterius cum Flavio Asturio, nosterque A. CCCCXCIV. una cum Fl. Praesidio consulatum administravit imperante Anastasio. *g*)

Scripsit I. *Collationem Veteris & Novi Testamenti* Carmine elegiaco, cuius initium: *Cantemus socii domino cantemus honorem.* Carmen istud ab Asterio editum esse, quanquam inscriptum sit Sedulio, annotavit Cn. Spinianus atque Aldus. Panninius vero Turcio inscriptum & missum vult. *h*) Prodiit nomine Asterii Parisiis Anno MDCXLIV. in Bibliotheca magna Patrum; *i*) Lugduni A. MDCLXXVII. in Bibliotheca maxima Patrum. *k*) SEDVLIO *Collationem* tribuunt aliqui, in quibus Geo. FABRICIVS, qui illam Basileae A. MDLXIV.

 Poe-

c) v. Inscriptio Collationis. *d*) l. c. *e*) l. c. *f*) v. Aub. MIRAEVS in Auctar. de scriptor. Eccles. n. LXXXVII. *g*] v. nota praefixa Collationi in *Bibliotheca Max. Patr. T IX. p. 464. F.* & Gv. CAVEVS hist. liter. script. eccles. ed. Londin. p. 376. *h*] v. nota praefix. Coll. l. c. *i*] T. VIII. col. 701. *k*] T. IX. p. 464.

A. C. D.

Poetis suis Ecclesiasticis *l*) inseruit, & GV. CAVEVS. *m*) MAMERTO etiam CLAVDIANO adscribi opus illud observat Aub. MIRAEVS, *n*) suntque manuscripti codices, qui collationem Claudiani Mamerti esse dicunt, ut monet nota praefixa Collationi. *o*)

II. *Epigramma* in SEDVLIVM elegiacum, initio: *Sume sacer meritis veracis dicta Poetae.* Editum est a Jac. SIRMONDO in notis ad epistolas Ennodii, ex Codice Rhemensi; *p*) A. MDCXXIV. a Caspare BARTHIO in Adversariis. *q*) ex scheda vetustissima; A. MDCXXXVIII. ab Auberto MIRAEO in scholio ad Isidori Hispalensis librum de scriptoribus Ecclesiasticis Antverpiae Cap. VII. recusum Hamburgi A. MDCCXVIII. *r*) ex Sirmondo; Parisiis A. MDCLIII. a Philippo LABBEO in nova bibliotheca manuscriptorum *s*) ex codice MSto.

III. Huc referri potest, quod *Sedulii versus* post eius mortem ex ejusdem scriniis collectos recensuit. *t*) Ascribo speciminis gratia versus aliquos Asterianae Collationis:

Virgo Maria nitet, nullo temerante pudorem,
Post partum pueri, virgo Maria nitet

Ipse

l] col. 565. *m*] l. c. *n*] l. c. *o*] l. c. *p*] v. BARTHII Adversar. l. c. & Aub. MIRAEI Scholion ad librum Isidori Hispal. de Scriptor. Eccles. cap. VII. *q*] L. XII. c. XIX. col. 705. *r*] p. 52. *s*] p. 23. *t*] v. Epigramma Asterii in Sedulium.

Ipse tulit Dominus, pro poenis munera, servis, A. C.
Pro servis poenas ipse tulit Dominus.
Lumen adesse Dei persensit tartarus ingens,
Nec cernunt homines lumen adesse Dei.

XIV.

GODELBERTVS. D.

Presbyter, *a*) claruit temporibus Anastasii Augusti, anno Domini D, teste TRITHEMIO. *b*) Poeta insignis salutatur a Joh. Trithemio. *c*)

Scripsit *Historiam a mundo condito ad usque natalia Salvatoris* metro. *d*) *Allegoriae Scripturarum* lib. IV. inscribitur apud Joh. TRITHEMIVM. *e*) Imitatus est Aviti studium. *f*) Scripsit Heroico metro. *g*)

XV.

RVSTICVS HELPIDIVS. D.

ELPIDIVS scribendum esse Græca Spei indoles iubet, observante Caspare BARTHIO. *a*) Alios legere HELFRIDIVS, observat series authorum, praefixa Bibliothecae Max. Patrum *b*) Medicus fuit Theodorici Gothorum regis & Exquaestor. *c*] Exillustris Exquae-

XIV. *a*] Vid. SIGEBERTVS Gemblacensis de Scr. Eccl. cap. 23. *b*] de Script. Eccl. n. CXCVIII. *c*] loc. cit. *d*] Vid. SIG. Gemb. de S. E. cap. 23. *e*] de Scr. Eccl. n. CXCVIII. *f*] v. SIGEBERTVS l. c. *g*] Sigeb. l. c.

XV. *a*] Adversf. Libr. XXVI, cap. IX, col. 1266. *b*] Tom. IX. *c*] vid. Mantissa ad Auberti MIRAEI Auctarium de Script. Eccles. ed. Hamb. 1718. pag. 107.

A. C. D.

quaestor dicitur in Inscriptione Historiarii Testamenti V. & N. d) Vixit temporibus Symmachi & Boethii, Anastasio imperante, ad A. C. D. vid. Autor notae, praefixae Helpidii Historiario. e]

Eius sunt

I. *Historiae Testamenti veteris & novi*, carmine hexametro scriptae. Hujus libelli in libris scriptis hic fuit titulus: *R. Elpidii Historiarum novi Testamenti.* Nemo intellexit titulum. Scribendum esse *Historiarium* monet BARTHIVS. f] Initium:

Evae, vipereu, vetitum decerpere pomum.

Prodierunt in Georgii FABRICII Poetis Ecclesiasticis, ed. Basileae MDLXIV; g] M. H. GOLDASTI Manuali biblico, S. Enchiridio. SS. Scripturae a catholicae Apostolicae veteris Ecclesiae patribus compendiato. Frfti MDCX; h] Bibliotheca magna Patrum ed. Paris. MDCXLIV; i] & Bibliotheca maxima Patrum ed. Lugdun. MDCLXXVII. k) Emaculat locum quendam hujus scripti Barthius. l] Rustici Helpidii Tristicha de historiis quibusdam utriusque Testamenti & carmen de Christi Jesu beneficiis Andreae RIVINI notis illustrata cum Lactantii Merobaudis & aliorum carminibus prodiere. Li-

d] in Bibl. Max. Patr. Tom. IX, p. 462. E. e] in Bibl. max. Patr. f] loc. cit. g] col. 753 h] pag. 17. i] Tom. VIII, col. 706. k] Tom. X, pag. 462. l] loc. cit.

Lipsiae 1652. 8. Laudat BARTHIVS III. 16. Adversar. & LABBEVS p. 64. Bibl. nov. MSS. emendatiorem illorum promisit editionem. v. Jo. Alb. FABRICII Bibl. Lat. ed. Hamb. 1712. p. 709. A. C. D.

II. Carmen hexametrum de *Christi Jesu beneficiis*:

Conditor omnipotens rerum, mens unica summi.

Exstat apud FABRICIVM; m) in Bibl. Magna PP. n) in Bibl. max. PP. o) Emaculantur & illustrantur varia hujus carminis loca a BARTHIO. p)

III. Carmen in consolationem doloris sui, cujus ipse mentionem facit. q) Verum id interiit. r)

Non fuisse ineruditum, fatetur BARTHIVS, s) & nos sequenti specimine t) probemus:

Tu divina salus strepitus miseratus amaros
Ac morbos furiasque dolens, & crimina laesi
Sanguinis, in nostros passus descendere visus,
Atq; hominem miscere Deo, mox conscia veri
Exhibuit documenta fides, praedictaq; priscis
Temporibus, stupuit miracula subditus orbis.
Et cui terra jacet, pelagus silet, atque coruscis
Ob-

m) l. c. col. 756. n) l. c. col. 707. o) l. c. pag. 463. p) Adversar. lib. XXVI, cap. IX, col. 1266. lib. XLIV, cap. IX, col. 2003. q) Vid. Gvil. CAVE de Script. Eccles. pag. 302. ed. Genev. r) Cave l. c. s) Advers. lib. XXVI, c. IX, col. 1266. t) Extat in Carmine de Jesu Christi Beneficiis v. 54.

A. C.

Obsequiis servire minor vix sufficit aether,
Calcatisque celer famulatur nubibus axis:
Hunc gravidante Deo mortalis nescia foetus,
Virginitas foecunda tulit, partuque pudico
Expletum est pietatis opus, nec enim ederet ortum
Vulgaris natura novum, coramque pateret
Maiestatis apex, si nil mirabile terris,
Ignotumque daret, nec tanti pignora foetus
Enituere simul, nam claro sidere mundus
Irradians rutilae lucis cognovit honorem
Autorem peperisse suum, qui nobilis aevi
Inchoamenta gerens, fragiles processit in artus.

In penultimo versu Maxima Bibliotheca Patrum legit *perisse*, cui lectioni & metri & nexus ratio obstat.

SECVLVM SEXTVM

I.

DXVII.

GILDAS

ALbanius, Patricii discipulus. Obiit IV. Kal. Febr. An. DXII. *a*)

Scripsit I. Versus *vaticiniorum.* Lib. I. Init. *O rabiem Britonum quos copia divit* *b*)

II. de *Sexto cognoscendo.* Lib. I. Initio: *Ter tria lustra tenent quum.* *c*) Rectius inscribitur: Versus de *Sexto Rege Hiberniae.*

Ex-

I. *a*) v. Joh. BALEVS Scriptor. Britann. Cent. I. n. L. *b*) v. BALEVS l. c. *c*) v. BALEVS l. c.

Exſtant hi manuſcripti in Bibliotheca Bodle- A. C.
iana n. 2086. 14. & n. 2157. 31. *d*)

III. Super eodem *Sexto*. 1. initio: *Cambria Carvernam Anglis*. *e*)

IV. *Hiſtoriam Britonum* ad tempora B. Auguſtini Anglorum apoſtoli, verſu heroico, quae exſtat manuſcripta in bibliotheca Cottoniana Julius D. XI. 1. *f*)

II.

ORIENTIVS DXVII.

Vel ORENTIVS, vel ORONTIVS. Epiſcopus Illiberitanus. Ex ſubſcriptionibus concilii Tarraconenſis & Gerundenſis patet, Orientium A. DXVI. & DXVII. Illiberitanum epiſcopum fuiſſe.

Scripſit I. *Commonitorium fidelibus*, quod & *Memoriale* vulgo dicitur, & in antiquis Gloſſariis Graeco nomine ὑπομνηστικὸν appellatur. *a*) Caſpar BARTHIVS, Sigeberti verbis, *heroo* metro ſcriptum Commonitorium dicentibus, inſiſtens, putavit non verum germanumque eſſe Orientii opus, vel minimum ex aliqua parte ſuppoſitum. Deinde pro ſententia ſua affert particulam, *ne*, pro *non* ab Orientio uſurpatam, quod praeter & contra aevi illius conſvetudinem eſſe docet. Hos ſcru-

d) v. Catalogos manuſcriptorum Angliae & Hiberniae p. 110. 113. *e*) BALEVS l. c. *f*) v. Thomae SMITHI Catalogum p. 10.

II. *a*) Vid. Henr. Leonh. SCHVRTZFLEISCHII praef. ad Orientium p. 1. & 2.

A. C. DXVII. ſcrupulos eximit Henr. Leonh. SCHVRTZFLEISCHIVS, *b*) regerendo veteres ſcriptores eccleſiaſticos ſaepius elegos appellaviſſe hexametros, ut Bedam, *c*) quod & monet DELRIVS. *d*] Quod ad alterum dubium, Schurtzfleiſchius pro *ne* legit *nec*, autoritate codicis Turonenſis motus. Metro heroico ſcriptum eſt, imo, ſi hexametrum heroicum dicendum, elegiaco. *e*] Initium:

Quisquis ad aeternae feſtinus praemia vitae

Aut ſi hoc praefationis initium dixeris, ipſum opus ita inchoatur:

Principio geminam debes cognoſcere vitam.

Liber II. incipit:

Si monitis gradiare meis, fidiſſime Lector.

Edidit illud primus Martinus DELRIVS A. MDC. *f*) ex MSto Aquicinctenſis Monaſterii. Orientium a RAMIRESIO publicatum vidit Caſpar Barthius apud Marquardum Freherum. *g*) prodiit Salmanticae MDCIV. *h*) Editoris nomen eſt Laurentius Ramireſius de PRADO. *i*) Deinde editum.

b) in praef. ad Orient. p. 6. 7. *c*) in Hiſt. Eccleſ. lib. V. c. 8. *d*) Praef. ad Orient. Cf. Chriſtiani DAVMII epiſt. ad Thom. Reineſium, Reineſianis Epiſtolis inſerta n. 87. *e*) Vid. SIGER. Gemblacenſis de Script. Eccleſ. cap. 34. & CAVE. *f*) Antwerpiae. *g*) Vid. BARTHII Adverſ. Lib. LV, c. XI, col. 2615. *h*) in qu. vid. SCHVRTZFLEISCHIVS l. c. pag. 45. *i*) Vid. H. L. SCHVRTZFLEISCHII Praefatio ad Orientium Supplemento auctum, A, 3, a.

tum est Tom. V. Bibliothecae Patrum editionis postremae Coloniensis. *k*) Rursus hoc rubro: S. ORIENTII *Illiberitani Episcopi versus Commonitorii floridissimi, diu quidem antea desiderati, sed non ita pridem ex MSto membranaceo Abbatiae Aquicinctinae in lucem postliminio reducti, & nunc oriente pacis melioris tempore, quam ille praecipue hoc opusculo Christianis inculcatam voluit, pristinae suae dignitati & integritati, quod licuit, restituti, ac post Heribertum* ROSWEIDUM, *Martinum* DELRIUM, *Justum* LIPSIUM, *Aegidium* SCHONDONCHIUM, D. FABRICIUM, *Casp.* BARTHIUM *&c. emendati, & scholiis paucis enarrati ab Andrea* RIVINO *D. & PP. Lipsiae, Anno Christi* cIↄ Iↄc LI. 4. pl. Porro in Bibliotheca magna patrum ed. Parisiis MDCLIV; *l*) postea in Bibliotheca maxima Patrum ed. Lugdun. MDCLXXVII. *m*) ex editione Mart. Delrii. Edmundus MARTENE edidit Orientii Commonitorium integro libro II. auctius Rothomagi Anno MDCC, insertum Veterum Scriptorum & Monumentorum collectioni novae, ex MSto Turonensi S. Martini. *n*) Prodiit seorsim: *Henrici Leonhardi* SCHURTZFLEISCHII ORIENTIUS, *cujus libellus, qui inscribitur Commo-*

A. C. DXVII.

k) Col. 1618. Vid. MIRAEUS in Scholio ad cap. IX. Gennadii de Scriptor. Eccles. *l*) Tom. XV. *m*) Tom. VIII. p. 876. *n*) Vid. H. L. SCHURTZFLEISHII Praef. ad Orient. pag. 47.

A. C. DXVII. *monitorium Fidelium, denuo collatis duobus MSCtis codicibus, Aquicinctino & Turonensi, ex lectione Martini Delrii & Edmundi Martene editus, recognitus, atque integro libro secundo qui & in maxima patrum Bibliotheca desideratur, auctus, ejusque & variorum notis illustratus. Vitembergae Saxonum A.* clↄ lↄcc VI. qu. pl. 22½. Textus ex Martenicana editione desumtus est. Huic editioni appendix accessit: *Henr. Leonh.* SCHVRTZFLEISCHII *S.* ORIENTIVS *supplemento auctus, sive nova e codice MSto Bibliothecae Oxoniensis Anglicano recensio, itemque curae posteriores ad Libr. II. Orientii Vinariae 1716.* qu. pl. 3. Exhibet autem haec edititio praeter editoris dedicationem & Praefationem p. 55. Martini DELRII Praefationem p. 58. Andr. RIVINI Praefatiunculam, p. 62. Eiusdem notas in titulum, p. 65. Excerpta ex Edmundi MARTENE praefatione. Libro I. subjunxit seorsim p. 41. notas & animadversiones Casparis BARTHII, pag. 47. Andrae RIVINI emendationes & Scholia, p. 68. Henr. Leonh. SCHVRTZFLEISCHII additamenta variarum lectionum. Emendationum textus conjecturas in margine editionis suae dedit Martinus DELRIVS, & eum secuti. Notas dedit idem, juvantibus Justo LIPSIO & Aegedio SCHONDONCHO. *a*)

Ori-

a) Vid. SCHVRTZFLEISCHII praef. ad Orient. p. 44.

A. C. DXVII.

Orientium hoc scripto *mulcere legentem suavi breviloquio*, judicat SIGEBERTVS Gemblacensis. *p*) *Carmen lucidum & salsum* esse *sermone dulci, facili, nec tamen diffluente, aut languido; sed acri & nervosa brevitate [eloquentia Latinitatis limi trahit nonnihil, sed de aevo] duriusculum, sed locis pauculis, & forte culpa malae manus alienae, vel electione, & quadam ornatum respuente pietate;* judicat Martinus DELRIVS. *q*) *Elegantissimos & prudentissimos versus* habet Casp. BARTHIVS. *r*) *Stylus Orientii pressus est atque nervosus, & quamvis seculi, quo vixit, latinitatem redoleat, tamen non est languidus neque barbarus*, sentiente DUPINIO. *s*)

II. De *Nativitate Domini.* Hexametr. Initium:

Splendidior Lux luce micat, majorque diei

Exstat annexum Orientii Commonitorio ed. Vitemb. 1706. *t*)

III. De *Epithetis Salvatoris* nostri. Elegiac. Initium

Janua, virgo, Leo, virtus, sapientia verbum.

Exstat annexum Commonitorio ed. Vitemb. *u*)

F IV. De

p) de Scr. Eccl. cap. 34. *q*) in praefamine ad Lectorem de Scriptore Orientio *in Bibl. max. Patrum pag.* 875. G. *r*) Adv. lib. XLIII. cap. IX. *s*) in Bibliotheca Autorum Ecclesiasticorum T. V. *t*) pag. 89. *u*) pag. 89.

A. C. DXVII. IV. De Trinitate. Hexam. Initium

Quod fuit a seclis, quodque est in secla seclorum.

Extat annexum Commonitorio edit. Vitemb. x]

V. *Explanationem nominum Domini.* Hexametr. Init.

Iamua considerat coelo, secretaque pandit

Extat annexa Commonitorio ed. Vitemb. y)

VI. Orationes XXIV. Jamb. Senar. Init.

Tibique Domine cellam Cherubim dicatam est.

Reperiuntur annexae Commonitorio ed. Vitemb. z)

Specimen Poeseos Orientii dabunt Versus aa] Commonitorii:

Affectu toto Dominum, totisque medullis,
Atque tuum toto dilige corde Deum.
Et recte, quid enim poteris tu justius unquam
Obstrictus tantis solvere muneribus?
Qui tibi cum limus terrena in fece jaceres
Dempsit perpetui temporis esse lutum:
Qui tibi, quod membris constas, quod mente moveris,
Quod lingua loqueris, quod ratione sapis,
Quod manibus tangis, graderis pede, lumine cernis,
Aure audis, sentis naribus, ore probas,

Ante

x) pag. 90. y) pag. 96. z) p. 102. aa] n. 48. sqq.

Ante aliquod meritum, propria pietate ministrat, A. C. DXXI.

Corporis ac animae sic pater ut Dominus:

In orientium castigationes & animadversiones Jo. COMMIRII occurrunt in memoriis literariis Trivultinis 1710. p. 112. & p. 332. Johannis vero Georgii ECCARTI in Monathl. Auszug. 1701. Octobr. p. 27. ab]

III.

MAGNUS FELIX ENNODIUS

EVODIUS dicitur a Joh. TRITHEMIO. *a*) Episcopus Ticinensis. Claruit sub Anastasio Imperatore A. DX. *b*) Mortuus A. DXXI. d. XVI. Kal. Augusti, teste Epitaphio. *c*)

Scripsit I. *Carminum* librum.

II. *Epigrammata* CLI.

Collecta carmina Ennodii prostant in Operibus Ennodii per Andream SCHOTTUM Tornaci 1610; a Jacobo SIRMONDO recensita & notis illustrata Parisiis 1611. 8; *d*) in Sirmondi Operum Tomo I; *e*) in Bibliotheca Maxima Patrum edita Lugduni 1677. *f*) ex editione Sirmondiana.

Locus quidam Ennodii explicatus a Caspare

... v. Joh. Alb. FABRICII Biblioth. Latin. Supplem. ed. Hamb. 1712. p. 298.

III. *a*] de Scriptor. Eccles. n. CCIII. *b*] v. TRITHEMIUS l. c. *c*] apud SIRMONDUM in prolegom. ad opera Ennodii. *d*] v. Jo. Alb. FABRICII Bibliotheca Latin. ed. Hamb. 1712. p. 713. *e*] v. FABRICII Bib. Lat. Suppl. ed. cit. p. 298. *f*] T. IX. p. 426.

A. C. DXXI. ſpare BARTHIO. *g*) Alius locus ex Ennodii. Epithalamio Maximi illuſtratus a BARTHIO *h*)

Ex carmine ad Olybrium aliqua ſpeciminis loco decerpo:

Fama refert, veterum quae neſcit perdere geſta,
Quae loquitur ſemper quicquid in orbe fuit.
Germina dum lucis Titan diſpergit in axem,
Et ditat mundum nobilibus radiis.
Vda vaporiferas conibent dum lora quadrigas,
Et nitidum gurges mittit ubique diem.
Undantes doctis manibus ſol flexit habenas,
Artificem dominum lux bene nota tulit.
Sed Phaetontaeo poſtquam dare regna precatu
Non exploratis viribus inſtituit.
Degenerem primis rectorem motibus aſtrum
Senſit, & excuſſis currere cœpit equis.
Tunc totam ſonipes lucem de naribus efflans
Non tenuit legis tempora certa ſuae.
In flammam ceſſit ſplendor, quod luminat, uſſit,
Quodque animat terras, exitium peperit.

A. C. DXXII.

IV.

LVXVRIVS

Vel LVXORIVS. Floruit Carthagine ſub Thraſimundo Vandalorum rege mortuo A. DXXII. *a*)

Scripſit I. Epigramma de *aquis calidis Cernen-*

g] Animadverſ. ad Papinii Statii I. Thebaid. pag. [illegible]
h] Animadverſ. ad Papin. StatiiI. Achilleid. p. 1682.
IV. *a*] v. Io. Alb. FABRICII Biblioth. Lat. ed. Hamb. 1712. pag. 688.

nensibus elegiacum initio: *Ardua montanos inter splendentia lucos.* Quod edidit Nicolaus HEINSIVS notisque in Claudianum inseruit. *b*) A. C. DXXII.

II. Salmasius ad Historiam Augustam profert huius Luxurii epigramma hactenus ineditum: *Quo festinus abis gula impellente sacerdos. c*)

III. *Pervigilium Veneris*, sive carmen trochaicum de *vere* a quibusdam Luxurio tribuitur. *d*)

IV. Plura Luxorii epigrammata inedita vidit apud Petrum Scriverium Nicolaus HEINSIVS. *e*) Nonnulla huius poetae cum Joh. Alb. Fabritio communicavit Christophorus Woltereck. Vide itidem quae Almeloveenius Poematis veteribus inseruit p. 10. sqq. & autor Ephemeridum Lipsiensium editarum Germanice A. 1710. (*Ausführl. Bericht von neuen Büchern*) p. 1010. seq. *f*)

V. DXXIII.

ALCIMVS ECDICIVS AVITVS.

AVITVS simpliciter nominatur ab ENNODIO, *a*) GREGORIO Turonensi, *b*) AGOBARDO,

b) ed. Amstel. 1665. p. 852. *c*) v. FABRICIVS l. c. not. [y] *d*) v. FABRICII Bibl. Lat. p. 688. *e*) v. Comment. ad Claudian. l. c. *f*) v. Jo. Alb. FABRICII Bibl. Lat. ed. 1712. Supplem. p. 292.

V. *a*) in vita Epiphanii. *b*) lib. II. Hist. Francorum cap. XXIV.

A. C. DXXIII. DO, c) FLORO diacono ecclesiae Lugdunensis, ADONE, d) SIGEBERTO Gemblacensi, e) ISIDORO Hispalensi. f) ALCIMVS simpliciter dicitur a FORTVNATO. g) ALCVINVS ECDICIVS AVITVS salutatur ab Auberto MIRAEO. h) ALCIMVS AVITVS apellatur ab AGOBARDO, i) & Aub. MIRAEO. k) ECDICII nomen deprehendit Jacobus SIRMONDVS in titulo epistolae, quam de poematum suorum editione scripsit ad Apollinarem fratrem. l)

Fuit Episcopus Viennensis, m) in Gallia. n) Claruit tempore Zenonis Imperatoris sub rege Gundebaldo: o) sub Zenone & Anastasio principibus Anno Domini D. indicante Joh. TRITHEMIO; p) temporibus Papae Hormisdae a quo Vicarius in Galliis constitutus est, vt constat ex epistola Hormisdae ad ipsum. q) Obiit Anno DXXIII. d. V. Febr. r) Epitaphium, quod Alcimo Avito Viennae quondam positum fuit:

c) adversus legem Gundobadi, in libro & adversus dogma Felicis. d) in Chronico aetate sexta. e) de Scriptor. Eccles. c. XXII. f) de Scriptor. Eccles. cap. XXIII. g) Lib. I. de vita S. Martini. h) Schol. ad Sigeberti l. c. i) de Judaicis superstitionibus. k) Schol. ad Isidori l. c. l) v. SIRMONDI notas ad Avitum in Bibl. Max. Patr. T. IX. p. 625. H. m) v. SIGEBERTVS, ENNODIVS, GREGORIVS, ISIDORVS ll. cc. n) v. MIRAEVS ad Sigeberti l. c. o) v. SIGEBERTVS l. c. & AGOBARDVS adversus legem Gundobadi. p) de S. E. c. 197. q) v. BELLARMINVS de Scriptor. Eccles. r) v. Gv. CAVE de Script. Eccles. ed. Genev. p. 297.

fuit legitur praefixum AVITI opusculis. s) | A. C. DXXIII.
Scripsit multa versu. t) Scilicet.

I. De *Mundi Principio & aliis diversis conditionibus* libros sex, ut titulum effert SIGEBERTVS Gemblacensis, u) & GREGORIVS Turonensis. w) Ab AVITO inscribuntur de *spiritalis Historiae gestis.* x) Quo tamen titulo non solos hos sed & reliquos in Exodum, Numeros &c. complexus est. Ex his priores quinque vulgo inscribuntur de Mosaicae historiae gestis libri V. Quorum I. de *origine mundi*, incipit: *Quod variis eveniant humana in gente labores.* II. de *peccato originali* incipit: *Vtitur interea venturi nescia casus.* III. de *sententia Dei* incipit: *Tempus erat quo sol medium transcenderat axem.* IV. de *Diluvio mundi* incipit: *Infectum quondam vitiis concordibus orbem.* V. de *transitu maris rubri*, incipit: *Hactenus in terris undas patuisse canenti.* Omnes sunt hexametri. Prima & antiquissima huius operis editio est anni 1507. per Ioannem Adelphum MVLINGVM, y) qui ea carmina e praeceptoris

 sui

s) ed. Zehnerianae Lips. 1661. p. 5. t) v. GREGORIVS Turonensis lib. II. cap. 34. ADO Viennensis in Chronico apud Aub. MIRAEVM Schol. ad Isidori l. c. u) de S. E. c. 22. w] l. c. x] in Epistola ad Apollinarem Sidonii filium n. 45. in Bibl. Max. Patr. T. IX. p. 581. D. y] v. AVITI opuscula per Joach. Zehnerum ed. cit. p. 7.

A. C. sui phil. Beroaldi codice vulgavit Argenti-
DXXIII. nae apud Gruningerum. z)

Hinc vulgavit poemata haec Martinus de WERDENA Colon. 1508. aa) Editionis Coloniensis anni 1509. meminit Jacobus SIRMONDVS ab) Prodiit & Parisiis per Ascensium 1509. 8. ac)

Editum esse Alcimum Parisiis 1510. testatur SIRMONDVS. ad)

Quarta editio lucem adspexit Lugduni 1536. 12. ae) cum Cl. Marii Victoris poematis, af) per Joh. GAGNEIVM. Ea editio innumeris locis depravata est, & quingentis prope versibus, inaudito, ac nisi autor ipse proderet, in credibili facinore interpolata. Quae & in caeteras passim editiones recepta eas infecit. ag)

Cum notis suis Alcimum edidit Menradus MOLTERVS Basileae 1546. apud Oporinum. ah)

Prodiit quoque in Georgii FABRICII poetis Ecclesiasticis Basileae 1564. ai)

In corpore poetarum Latinorum Lugduni 1603. ak)

Ex

z] v. Jo. Alb. FABRICII Bibl. Lat. ed. Hamb. 1712. p. 701. aa] v. J. A. FABRICIVS l. c. ab] not. ad Avitum in Biblioth. Max. Patr. Tom. IX. p. 639. D. ac] v. FABRICIVS l. c. ad] l. c. ae] v. FABRICIVS l. c. af] v. Christophori HENDREICH Pandectae Brandenburgicae p. 352. b. ag] v. SIRMONDVS l. c. ah] v. FABRICIVS l. c. ai] col. 367. ak] Lib. IV. p. 469.

Ex recensione Jacobi (rectius Joachimi) ZEHNERI. Lipsiae 1604. 8. *al*) Ad Alcimi editionem MSto Fuldensi usus est Joach. Zehnerus. *am*) A. C. DXXIII.

In Corpore poetarum Latinorum Genevae 1611. *an*)

In Aviti operibus studio Jacobi SIRMONDI Parisiis 1643. *ao*) ex MS.

In Bibliotheca magna patrum Parisiis 1644. *ap*)

In Bibliotheca patrum 2. edit. Paris. Tom. VIII. fol. 359. *aq*)

Exstant & titulo: Divi Alcimi AVITI Archiepiscopi Viennensis, opuscula, In compluribus Germaniae Bibliothecis hactenus desiderata, & ad probatissimorum exemplarium, cumprimis vero ad vetustissimi codicis manuscripti fidem, correctius edita e recensione Joachimi ZEHNERI. Lipsiae impensis haeredum Thomae Schüreri, & Matthiae Götzii Bibliop. Anno MDCLXI. o. annexa compendio Theologiae eiusdem Zehneri ed. Schleusingae 1661

In Bibliotheca maxima patrum Lugduni 1677. *ar*) ad Sirmondianam editionem.

al] v. HENDREICH l. c. *am*] v. FABRICII Bibl. Lat. ed. cit. Supplem. p. 293. *an*] v. FABRICII Bibl. Lat. ed. cit. p. 694. *ao*] p. 213. *ap*] Tom. VIII. col. 596. *aq*] v. HENDREICH l. c. *ar*] Tom. IX. pag. 603.

A. C. DXXIII. In Sirmondi operibus T. II. *as*)

Integrum Alcimum restituturum se promisit Daumius. *at*)

Locum quendam ex Alcimi Aviti lib. I. emendat Caspar BARTHIVS. *au*) Alia duo loca ex libro IV. Idem. *aw*) Alium ex Avito locum emendat BARTHIVS. *ax*)

Egregium carmen habet hos quinque Aviti libros FORTVNATVS. *ay*)

Quam corruptus sit & ingeniosus doctusque hic auctor dici non potest, nisi collatione veterum librorum instituta; iudicante Casp. BARTHIO. *az*)

II. Liber de Consolatoria *laude castitatis* ad Fuscinam sororem, virginem Deo sacratam, vulgo sextus dicitur praecedentium respectu. Inscribitur & de *laude virginitatis* apud ISIDORVM Hispalensem. *ba*) Liber hexametro versu scriptus incipit: *Suscipe complectens Christo dignissima virgo.* Ediderunt eum Georg. FABRICIVS; *bb*) Corpus Poetarum; *bc*) Opera AVITI; *bd*) Ioach. ZEHNERVS; *be*) Bibliotheca magna Patrum; *bf* & Bibliotheca maxima Patrum. *bg*)

Hunc

as] v. Jo. Alb. FABRICII Bibl. Lat. ed. Hamb. 1712. p. 701. *at*] v. FABRICII Bibl. ed. cit. Supplem. p. 293. *au*] Animadverf. ad Papin. Statii III. Thebaid. p. 748. *aw*] Animadv. ad Statii IV. Theb. p. 1290. *ax*] l. c. p. 1291. *ay*] Lib. I. de vita S. Martini. *az*] l. c. *ba*] de Script. Eccl. c. 33. *bb*] in Poetis Christianis col. 425. *bc*] l. c. p. 492. *bd*] l. c. p. 296. *be*] p. 172. *bf*] l. c. col. 618. *bg*] l. c. p. 621.

Hunc librum pulcherrimo compositum carmine, & eleganti epigrammate cooptatum esse fatetur ISIDORVS Hispalensis. *bh*) A. C. DXXIII.

In manuscriptis codicibus Gabrielis Naudaei reperiuntur Aviti poematum libri VI. tribus versibus, quos nulli codices editi repraesentant, auctiores, quos exhibet Philippus LABBEVS. *bi*)

Hos libros plane gravissimos & venustissimos nuncupat BELARMINVS. *bk*)

III. Exstant & eius opera poetica nondum edita in *Leviticum Numeros, Deuteronomium* & libros *Josuae* & *Judicum*. *bl*)

Adde Exodum. Hos omnes ineditos libros rudes passim & impolitos ac mendis scatentes in tribus, quae vidit, exemplaribus animadvertit SIRMONDVS, adeo ut evulgare religioni duxerit. Haec non obstant quo minus aliquam de iis notitiam dare congruum nobis videatur In *Exodum* metrum Aviti versus continet 1328. initio: *Interea varios agitant dum tempora cursus*. In *Leviticum* versus habet 308. initio: *Postquam conspicuo longinqua in devia templo*. In *Numeros* versus continet 689. initio: *Verterat interea solitis se cursibus annus*. In *Deuteronomium* versibus gaudet 287. initio: *Hactenus informis eremi vexatus arenis*. In librum *Jesu Nave*, ver-

bh) de S. E. c. 23. *bi*) in Bibliotheca nova MSS. ed. Paris. 1653. p. 226. *bk*) in Catalogo. *bl*) v. LABBEVS l. c. p. 57.

A. C. DXXIII. versus habet 451. initio: *Haec inter dominus Jesum dignatus adire.* In librum Judicum, versus continet 695. initio: *Postquam conspicuo Jesus decesserat actu.* bm)

Specimen venae Aviti praebeant versus quibus singularem prorsus lieni vindicat usum: bn)

Lienis laevam sortitur regula partem,
Qua crines perhibent unguesq; recrescere sectos.
Nec concisa dolent: hinc nunc augmenta resumunt,
Quae vivunt sensuque carent in corporis usu.

Addo verba ex lib. II. quibus Eva Adamo vetitum persvadet sumere pomum: bo)

Sume cibum dulcis vitali ex germine conjunx,
Quod similem summo faciet te forte tonanti,
Numinibusq; parem. Non hoc tibi nescia donum
Sed jam docta fero. Primus mea viscera gustus
Attigit, audaci dissolvens pacta periclo.
Crede libens, mentem scelus est dubitasse virilem
Quod mulier potui. Praecedere forte timebas,
Saltem consequere, atq; animos attolle jacentes.
Lumina cur flectis? cur prospera vota moraris?
Venturoque diu tempus furaris honori?

DXXIV.

VI.

BOETHIVS.

BOETIVS dicitur ab HONORIO Augustaduno, a) SI-

bm) notae Jac. SIRMONDI ad Avitum in Biblioth. max. patr. T. IX. p. 639. F. bn) Lib. I. v. 110. ss. bo] v. 242. ss.

a) SIGEBERTO Gemblacensi, b) & in Codicibus MSC. c) In veteribus lapidibus & monumentis iam BOETHIVS iam BOETIVS scriptum invenitur, ut notavit SIRMONDVS ad Ennodium p. 31. d) ANNITIVS MANLIVS SEVERINVS BOETIVS vocatur ab ANONYMO Mellicensi. e) MANLIVS SEVERINVS BOETIVS a Joh. TRITHEMIO. f) BOETHIVM rectius scribi ex origine vocis Graecae arguit Aubertus MIRAEVS. g) A. C. DXXIV.

Romanus. Natus est non ita multis post annis, quam ab Alarico Roma caperetur. h)

Patricius vel Consul salutatur ab HONORIO; i) Vir consularis a SIGEBERTO. k) Romae Consul fuit teste ANONYMO. l) Consul ordinarius audit Joh. TRITHEMIO. m) Consulem ordinarium sine collega fuisse A. DX. monet A. MIRAEVS. n)

Cum Theodorici Gothorum Regis Tyrannidem impedire conatus esset, Ticinum in exilium missus est, cuius rei THEODVLFVS Aurelianensis meminit Lib. 4. carminum p. 221.

VI. a) Lib. III. de Scriptor. Eccles. cap. XXII. b) de Scriptor. Eccles. cap. XXVII. c) v. Christoph. HENDREICH Pandect. Brandenburg. p. 621. b. d) v. Joh. Alb. FABRICII Bibl. Latin. ed. Hamb. 1712. Supplem. p. 264. e) de Scriptor. Eccles. cap. XV. f) de Script. Eccl. n. CCI. [g] g) Schol. ad Honor. de Scr. Eccl. l. c. h) v. Jul. Martiani ROTAE vita Boethii praefixa libris Boethii de consol. philosoph. ed. Antverp. 1607. i) l. c. k) l. c. l) l. c. m) l. c. n) l. c.

A. C. DXXIV. 221. edit. Sirmondi. Ticini cum Socero in carcerem detrusus postquam paulo supra semestris spatium in eo vitam produxisset iussu Theodorici est interfectus. o)

Occisus est A. DXXIV. ut diserte testatur in Chronico MARIVS episcopus Aventicensis. p) Moritur eodem anno, quo Symmachus Patricius, & Johannes Papa, sub Anastasio Imperatore, iussu Theodorici Regis ad Ravennam post diuturnum exilium in carcere iugulatus Anno Domini DXXIV. Indict. II. teste Joh. TRITHEMIO. q) non A. DXXI. ut BELLARMINVS vult, r) aut A. DXXVI. quo interfectum Ticini dicit Aub. MIRAEVS. s)

Scripsit de *consolatione philosophiae* Libros V. Scilicet ubi Theodoricus Rex Gothorum tyrannidem in Romanos exercuit, Boetius consul Graecis clam litteras misit, volens scilicet per illorum patrocinium subdere [subducere] & a Regis tyrannide civitatem, & cives, se quoque addito, liberare. Quod ubi rex comperit, quasi reum maiestatis Ravennam in exilium missum, in carcerem includi iussit; in quo quinque libros per satyram edidit. Opus suum librum Consolationis inscripsit. Ita occasionem scripti nar-rat

o) v. FABRICII Bib. Lat. ed. cit. p. 642. 643. p) v. Christoph. HENDREICH Pandect. Brandenb. p. 621. b. q) de S. E. n. CCI. r) v. HENDREICH l. c. s) Schol. ad Honorii de S. E. L. III. c. 22.

rat ANONYMVS Mellicensis. t) Boethii de Consolatione HINCMARVS quoque Librum memorat non libros T. I. p. 211. de praedestinat. contra Godeschalcum & T. II. p. 62. u) H. GLAREANVS in praefat. ad Fuggerum praemissa Boethii operibus suspicatur consolationem non ipsius Boethii esse. Atqui si quaeras, inquit, quem auctorem eius operis putem, haud facile dixerim, coniectura tamen haud exigua colligimus fuisse aliquem non indoctum aut aliquot potius doctos, qui in gratiam optimi viri, huiusmodi lamentationem instituerint velut funebre solatium iniuste caeso. Nam Boethium haud quaquam tam stupidum fuisse putandum est, cum in carcere detineretur, ut tyrannicae iniuriae meminisse tam importune voluerit. w)

A. C. DXXIV.

Soluta partim oratione partim versibus scripti sunt hi libri. Argumentum horum librorum eleganter & succincte complexus est Jo. CLERICVS T. XVI. Bibl. selectae p. 239. seq. x)

Prodierunt libri de Consolatione Boethii Sec. XV. sine inscriptione f. In fine legitur: *Hic mea de prora in littus tollatur apertum Anchora. parva tuam nunc distenta vela fusorum.*

Fi-

t) de S. E. c. 15. u) v. Joh. Alb. FABRICII Bibl. Lat. ed. Hamb 1712. Suppl. p 270. w) v. FABRICII Bibl. Lat. ed. cit. p. 643. not. [p] x) v. FABRICIVS Bibl. L. ed. cit. Suppl. p. 271.

A. C. DXXIV. *Finit liber Bohecii de consolatione philo*
Literae maiores initiales manu adi sunt.

Item sine singulari titulo eodem sec Textus ipse inscribitur Anicii Man quati Severini Boetii Ordinarii Patri exconsulis de consolatione philo liber primus incipit.

In fine: Boetii philosophicae consol liber quintus explicit. Inseritur vert manica.

1473. Norimb. in Fol. (cum expos Thom. Aquinatis. *y*)

1482. Coloniae cum notis in 4. *z*)

1484. Lovanii cum Comment. Th Aquinatis. *aa*)

1485. Gaudavi Lat. & Belgice. (Comment. Belgicis. *ab*)

1486. cum Comment. Thomae Aqui tis. *ac*)

Hoc titulo: Boetius de consolatione p losophiae nec non de disciplina scholari cum commento S. Thomae. Lugduni p Johannem de Prato. A. MCCCCLXXXV die VIII. Februarii. f.

1487. cum Thomae Aquinat. Commentario Lovanii fol. *ad*)

Cum

y) v. HENDREICH Pandect. Brandenb. p. 622. a. *z*) v. HENDREICH l. c. *aa*) v. HENDREICH l. c. *ab*) v. HENDREICH l. c. *ac*) v. HENDREICH *ad*) v. HENDREICH Pand. Brand. p. 622. a.

Cum Commentario Thomae Aquinatis Lugd. 1490. 4. ae) A. C. DXXIV.

Cum commento Thomae in aliis Boethii operibus Venetiis per Johannem de Forlivio & Gregorium fratres. A. 1491. d. 26. Mart. f. Exstat fol. 160. ss.

Hoc rubro: Boetius de consolatione philosophiae cum commento angelici doctoris Thomae de Aquino. q. in fine: Anthonii Kobergers civis Nurnbergensium urbis industria fabrefactus Anno MCCCCXCV. die VIII. mensis Junii.

1493. cum notis Thomae Aquinatis in 4. af)

1495. 4. cum commentario Badii Ascensii. ag)

1499. Lovanii cum commentario Thomae Aquinatis. ah)

Circa finem seculi XV. hoc titulo: Boetius de consolatione philosophica & de disciplina scholarium cum commentariis ab infinitis fere erroribus emaculatis. Additum est carmen iuvenile Sulpitii de moribus in mensa servandis & Quintiliani praeceptum de officio scholasticorum erga praeceptores. Insigne Joannis Clein. q. Commentarii sunt S. Thomae de Aquino & Jodoci Badii Ascensii. Pagina ultima legitur: Antonius

G

ae) v. Joh. Alb. FABRICII Bibl. Lat. ed. Hamb. 1712. Supplem. p. 271. 272. af] v. HENDREICH l. c. ag] v. HENDREICH l. c. ah] v. HENDREICH l. c.

A. C. tonius Petrus Duvelandus studiosis salutem.
DXXIV. Accipite Boetium de consolatu philosophico duplici commentario explanatum. Erratulis nostris facile parcet spero quicunque hunc nostrum Boetium cum illis qui hactenus impressi sunt conferet: si tamen aliqua non expiabilia invenerit, id exemplari quo usi sumus oro ascribat. Ex calcographia Joannis Clein Alemanni nulli impressorum Lugdunen. secundi, nono Kalendas Octobris.

1501. Argentor. cum Comment. Thomae Aquinatis & aliorum. ai)

1502. Daventriae. ak) *per Jacobum de Breda 4.*

Cum Jodoci Badii Ascensii notis Paris. 1502. 4. al) *apud Jod. Bad. Ascensium.*

Hoc titulo: Anitii Manlii Torquati Boetii: alias divi Severini philosophi: oratoris: & poetae excellentissimi: Romani quondam Patricii: opusquinque librorum de philosophica consolatione spectatissimum: & ad amussim [uti in proverbio est] elaboratum: iamque recentiori lima in Lipsensi gymnasio ab innumeris mendis, quibus ante maculatissimum circumferebatur, purgatum & perquam fideliter castigatum. q. In fine legitur: Impressum Liptzk per Jacobum Tan-

ai] v. HENDREICH Pand. Brand. p. 622. a. ak] v. HENDREICH l. c. al] v. J. A. FABRICII Bibl. Lat. ed. Hamb. 1712. p. 645.

1500. Coloniæ A.

1501. Coloniæ 1501.

Vide Fabricium Bibl. lat. II. 154

A. I. S. significans Andream Iohannis Sandaviensis - Editio est in folio.

1507. Florent. per Phil. Giunt. &c.

— Spirae 1517. fol. per Baccalarium Martinum Santzbergk Herbipolensem.

cum
1529. cum Com. Th. Aquin. Ven.

Tanner 1505. die 22. Decembris. Praefigitur A. F. L. ad lectorem Sapphicon. Et ad Joannem Bitrofium Numburgensem Epigramma exhortatorium Magistri Andreae Fabani Landaviensis. A. C. DXXIV.

Florentiae 1513. am)

1514. Lugduni in 4. cum Thom. Aquinatis & Ascensii notis. an)

Inter Doctoris Angelici opera T. 18. Venetae & Antw. editionis. ao)

Cum Commentariis Jo. MVRMELII & Rudolphi AGRICOLAE. Daventr. 4. ap)

1516. 4. aq)

Florentiae per Nicolaum CRESCIVM opera heredum Philippi Juntae. 1521. Theodorus Sitzmannus deprehendit, optimas fere lectiones, quas iam e MSS. eruerat, ingeniive restituerat adminiculo, in ea haberi. ar)

1522. Basil. as)

Boethius de consolatione philosophiae a Joanne CAESARIO recognitus prodiit Coloniae 1535. cum Murmellii & Rod. Agricolae commentariis. at)

am] v. FABRICII Bibl. Lat. Suppl. ed. cit. p. 272. an] v. HENDREICH l. c. ao] v. FABRICII Bibl. Lat. edit. cit. p. 645. ap) v. FABRICII Bibl. Latin. ed. 1712. p. 645. aq) v. HENDREICH Pand. Brand. p. 622. a. ar) v. Th. SITZMANNI notae ad Boetium de Cons. Philos. ed. Hanov. 1607. p. 132. as) v. HENDREICH l. c. at) v. Valerii ANDREAE Bibliotheca Belgica ed. Lovanii 1643. p. 474.

A. C. DXXIV. Inter alia Boethii opera Basil. 1536. au)

Exstat: D. DIONYSII Carthusiani operum Minorum Tomus tertius, cui insunt haec Commentaria in libros D. Severini Boethii, quos de consolatu philosophico inscripsit ipso textu (quem vocant) Boethiano, summa diligentia ad multorum exemplarium fidem restituto. Coloniae ex officina Melchioris Novesiani. A. 1540. f.

In operibus Boethii Basileae 1546. aw)

1562. Antverp. in 8. ax) e recensione Theodori PVLMANNI. ay)

1567. Paris. in 8. cum Comm. Henr. Corn. AGRIPPAE. az)

1568. Antverp. in F. ba)

Cum aliis Boethii operibus Basileae 1570. ex officina Henric-Petrina in folio. bb) cum Commentariis Joannis MVRMELII & Rod. Agricolae enarrationibus in eosdem. bc) pag. 889.

1580. Antverp. in 12. bd) e recensione Theodori PVLMANNI. be)

1581.

au) v. FABRICIVS l. c. aw) v. Aub. MIRAEI Schol. ad Honorii de S. E. L. III. c. 22. ax) v. HENDREICH l. c. ay) v. FABRICIVS l. c. az) v. HENDREICH l. c. ba) v. HENDREICH l. c. bb) v. Car. de VISCH Bibl. Script. Ord. Cisterc. ed. Col. 1656. p. 249. a. bc) v. Christoph. HENDREICH Pandect. Brandenb. p. 622. a. bd) v. HENDREICH l. c. be) v. Jo. Alb. FABRICII Bibl. Lat. ed. 1712. p. 645.

I cum comment | Io. Manardi et Rudolphi Agricolae

1539. Ven. ap. | Valgrisium fol.

Item Basileae ap. Henricum Petri 1546.
1547. Ven. ap. Iuntas fol.

Anche Nicola Perotto scrisse un trattato de Severini Boetii metris che fu stampato nell'edizioni volte coll'opera di d°. Perotto De Generibus Metrorum.

~~1594. fra le Op. di [illegible] Tom. T. XVIII. ...~~

Lugd. 1601. post Theod. Pulmanni emendationes iam denuo ad vetustissimas membranas Conradi Rittershusii J.C. recognita. Lugd. Batav. 1601. in 8°.

1581. Lugd. in 16. cum emendat. Theod- PVLMANNI. *bf*) A. C. DXXIV.

1587. Romae ad calcem primi voluminis poematum seu poetarum veterum e quibus sublata est obscoenitas, additusque Theod. Pulmanni libellus de metris Boetianis. *bg*)

Per PVLMANNVM Lugduni Batavorum apud Franciscum Raphelengium anno cIↄIↄXC. *bh*)

1590. Antverp. cum emend. Pulmanni. *bi*) in 12.

1600. Antverp. & Lugd. B. *bk*) in 16.

Post Theod. Pulmanni emendationem denuo recogniti ad vetustissimas membranas Conr. RITTERSHVSII. Lugd. B. apud Raphelengium 1601. forma minore. *bl*) in 24.

1602. post emendationem Pulmannicam recognita per Conr. RITTERSCHVSIVM. *bm*) Rittershusius

1604. Antv. cum comment. Joan. BERNARTII. *bn*) Io. Bernartius

1606. Hannov. 8. & Duaci. *bo*)

Titulo: Anicii Manlii Torquati Severini Boethii de consolatione philosophiae libri V. nunc denuo Variis lectionibus & notis illustrati a Theodoro SITZMANNO, Thuringo.

bf) v. HENDREICH l. c. *bg*) v. HENDREICH l. c. *bh*) v. Th. SITZMANNI not. ad Boet. de Consl. Philos. ed. Hanov 1607. p. 133. *bi*) v. HENDREICH l. c. *bk*) v. HENDREICH l. c. *bl*) v. FABRICII Bib. Lat. ed. cit. Suppl. p. 272. *bm*) v. HENDREICH l. c. *bn*) v. HENDREICH l. c. *bo*) v. HENDREICH l. c.

A. C. DXXIV.

ringo. Quibus subiunctus & Theodori PVLMANI de Metris Boethianis libellus. Hanoviae typis Wechelianis, apud Claudium Marnium, & heredes Joan. Aubrii. MDCVII. o. Dedicatio data Lipsiae Kalend. Januar. 1607. Usus est Nic. Crescii editione Florentina anni 1521. Contulit etiam denuo cum Conradi Rittershusii membranis vetustissimis, ipsi olim a Jac. Scheckio donatis & in editione Raphelengiana adhibitis Pulmanni exemplar, quod impressum Lugduni Batavorum 1590. cuius etiam textum in sua editione retinuit. Usus est praeterea fratrum Bussiorum, Casparis & Georgii excerptis, ex MS. Erfurtensi, quae plerumque cum membranis Rittershusianis conveniunt, ut & editio Norimbergensis, omnium quas Sitzmannus vidit antiquissima, neque MSS. deterior. Raro adhibuit Basiliensem. bp)

Inscriptione: AnicI ManlI Severini BoetI de consolatione philosophiae libri quinque. Joh. BERNARTIVS recensuit, & Commentario illustravit. Antverpiae ex officina Plantiniana, apud Joannem Moretum. M. DC. VII. 8. Nicolaus Oudaert dedicationem praefixit datam Mechliniae VIII. Id. Jun. 1607. In fine Librorum Boethii legitur: Antverpiae ex off. Plantin. ap. Jo. Moretum M. DC. IV. Compositos esse hos libros Boethii

bp) v. Th. SITZMANNI notas ad Boeth. de Cons. Philos. ed. Hanov. 1607. p. 132. 133.

1607. Si riferisce il giudizio del Clerc. XVI. 274. sopra il commentario del Buonart

~~1612. In le Ope di S. Tomm. T. XVIII. Antuerpie ap. Io. Keerbergium fogl.~~

16

a prefaz. del Regio scriva dotta eruditissima declaratio del Clero XVI. p. 275.

1641. In le opere di S. Tomma stampate in T. 23. in ~~fogliis~~ dal 1636. al 1641. Paris. ap. Dionisio Moreau fogl.

Optimè sunt adnot. Alex. Vallidi (~~[illegible]~~ Mkkio 733.
Il Vallino fu il p.mo ad aggiungere all'Ope di S. Tommaso pubblicate la Confessione della Fede.

Col. B.

Google

thii ſtudioſe cum membranis docet commentarius editoris. *bq*) A. C. DXXIV.

1620. Antv. 24. *br*)

1624. Duaci in 24. *bs*)

1625. Amſtel. in 32. *bt*)

Titulo: Anicii Manlii Torquati Severini Boethii de conſolatione Philoſophiae libri V. Amſtelodami apud Joan. Janſſonium. Anno 1631. ſed.

1633. Lugd. Bat. in 24. edente P. BERTIO cum libro de diſciplina ſcholarium, *bu*) praemiſſa prolixa de Boethio eiusque ſcriptis praefatione. *bw*)

1639. Jenae cura DILHERRI in 12. *bx*)

1640. in 32. Amſtelodam. *by*)

1649. Amſtelodam. in 8. *bz*)

1653. 32. Amſtelodam. *ca*)

1656. Lugd. Bat. 8. Renatus VALLINVS cum quinque libris conſolationis philoſophicae vulgavit Boetii opuſcula ſacra. *cb*)

Notas eruditas adiunxit editor. *cc*)

1665. Lugd. Bat. 8. *cd*)

bq) p. 147. 148. *br*) v. HENDREICH Pand. Brand. p. 622. a. *bs*) v. HENDREICH l. c. *bt*) v. HENDREICH l. c. *bu*) v. HENDREICH Pand. Brand. p. 622. a. *bw*) v. Jo. Alb. FABRICII Biblioth. Lat. ed. Hamb. 1712. p. 645. *bx*) v. HENDREICH l. c. *by*) v. HENDREICH l. c. *bz*) v. HENDREICH l. c. *ca*) v. HENDREICH l. c. *cb*) v. HENDREICH l. c. *cc*) v. FABRICIVS l. c. *cd*) v. HENDREICH l. c.

A. C. DXXIV. 1668. Lugd. B. in 8. per Renatum VALLINVM. *ce*)

1671. in 8. Lugd. Bat. cum Comment. & notis Joan. BERNARTII, Theod. SITZMANNI, Renati VALLINI &c. *cf*) Praefixa & legitur Praefatio P. BERTII de Boethio. *cg*) In hac editione cum notis variorum omissae sunt Sitzmanni & Vallini praefationes, quod merito aegre fert J. CLERICVS T. 16. Bibl. Selectae p. 244. iudice Joh. Alb. FABRICIO. *ch*) Dedicatio Sitzmanni iure omitti poterat, non item initium Commentarii.

1672. Bremae 12. *ci*)

1680. Paris. in 4. cum interpretatione & notis illustravit Petrus CALLYVS ad usum Delphini. *ck*) per [illegible]

Novam Boethii de consolatione Philosophiae editionem ex vetustissimo & accuratissimo codice manuscripto edere constituit M. MYCKFLIVS Conrector scholae Arnstadiensis. *cl*)

Emendationes textus ex manuscriptis dat Caspar BARTHIVS. *cm*)

Ex coniecturis. Idem. *cn*)

Dabo carmina Boethii singula ex tribus manu-

ce] v. HENDREICH l. c. *cf*] v. HENDREICH l. c. *cg*] v. FABRICIVS l. c. *ch*] Bibl. Lat. ed. cit. Suppl. p. 272. *ci*] v. HENDREICH l. c. *ck*] v. HENDREICH l. c. *cl*) v. *Neue Zeitungen von gelehrten Sachen* anni 1715. ed. Lipsiae o. p. 366. *cm*] Adversar. L. V. c. XVI. L. XXIV. c. XV. *cn*] Advers. L. XVII. c. XIII.

ex officina
post Hackiana 1248.

Nell' Ediz. 1671. si sono aggiunte le Opere sacre di Bo.
Ghaxta e Alla Pace.
Si referisca il giudizio del Clerc. XVI. 274.

1702. Colonia 12

1713. Sta pure nel Tom. II. della Racc. Poetarum latinorum
fatta da Michele Mattaire. Londini per Io. Richardson 1713. fog.

1721. [illegible] Cum perfectiori Vita Beckii, Vita Broukii a Marchiano
Theoto conscripta. Theod. Pulsmanni de Mahri Brochianis ec. Patavii
ap. Ioseph. Comin. 1721. in 4. fa vita [illegible] di Bo. estesa del Rota ‡
1727. Mattia Brochiana ex mss. [illegible] ap. [illegible]

1744 - Patavii ap. Ios. Cominum 1744. in 4. Questa è simile a quella
fatta pubblicata da' Ss.ri Volpi di Padova nel 1721.

‡ Si dice dal Fabbr. nella Dissert. Hist. de Scr. Eccl.
all' anno 720. scritta non satis feliciter. Questa ediz.
è stata fatta da' Sig.ri Volpi di Padova.

nuscriptis Codicibus Academiae Juliae Helmstadiensis, & exemplaribus quatuor prelo excusis scilicet Noribergensi 1495. Sitzmanniana 1607. Bernartiana 1607. & Amstelodamensi 1631. A. C. DXXIV.

Libri I. Metrum I.

Carmina qui quondam studio florente peregi
Flebilis, heu, maestos cogor inire modos.
Ecce mihi lacerae dictant scribenda Camenae,
Et veris elegi co) *fletibus ora rigant.*
Has saltem nullus cp) *potuit* cq) *pervincere terror,*
Ne nostrum comites prosequerentur iter.
Gloria felicis olim viridisque iuventae
Solantur cr) *maesti nunc mea fata senis:*
Venit enim properata malis inopina senectus,
Et dolor aetatem iussit inesse suam.
Intempestivi funduntur cs) *vertice cani,*
Et tremit effoeto corpore laxa cutis.
Mors hominum felix, quae se nec ct) *dulcibus annis*
Inserit, & maestis saepe vocata venit.
Eheu cu) *quam surda miseros avertitur aure,*
Et flentes oculos claudere saeva negat.

 Dum

co) MS. I. *eleys.* forte *elegis.* cp) male Amstelod. edit. *nullius.* cq) MS. II. *potuit nullus.* cr) ita MSS. mei & Sitzmanni cum editionibus Florentina apud Sitzmannum & Norimbergensis. *Solatur* editiones Sitzmanni, Bernartii & Amstelod. cs) MS. I. *fundantur.* ct) MS. I. *nec se.* cu) MS. I. & II. *O heu* N. *Heu heu.*

A. C. DXXIV. *Dum* cw) *levibus malefida bonis fortuna faveret,*
Paene caput tristis merserat hora meum.
Nunc quia fallacem mutavit nubila vultum,
Protrahit ingratas impia vita moras.
Quid me felicem toties iactastis amici?
Qui cecidit, stabili non erat cx) *ille gradu.*

L. I. Metr. II.

Heu quam praecipiti mersa profundo
Mens hebet, & propria luce relicta
Tendit in cy) *extremas* cz) *ire tenebras,*
Terrenis quoties flatibus acta
Crescit da) *in immensum noxia cura.*
Hic quondam coelo liber aperto
Suetus in aethereos ire meatus
Cernebat rosei lumina solis,
Visebat gelidae sidera lunae,
Et quaecunque vagos stella recursus
Exercet, varios flexa per orbes, db)
Comprensam dc) *numeris* dd) *victor habebat.*
Quin etiam causas, unde sonora
Flamina sollicitent aequora ponti;
Quis de) *volvat stabilem spiritus orbem;*
Vel cur Hesperias sidus in undas
Casurum rutilo surgat ab ortu;
Quis df) *veris placidas temperet horas,*

Ut-

cw) MS. I. *cum* *cx*) MS. I. *fuit.* *cy*) MS. I. *ad.* *cz*) Ita MS. II. & III. reliqui *externas.* *da*) B. *Tendit.* *db*) male N. *urbes.* *dc*) ita MS. II. & III. N. S. B. & A. minus recte: *comprehensam.* *dd*) MS. III. *in numeris.* *de*) male V. apud B. *Quid.* *df*) MSS. *quid.*

Ut terram dg) *roseis floribus ornet;* A. C.
Quis dedit, ut pleno fertilis anno DXXIV.
Autumnus gravidis influat uvis:
Rimari solitus, atque latentis
Naturae varias reddere causas:
Nunc iacet effeto lumine mentis,
Et pressus gravibus colla catenis,
Declivemque dh) *gerens pondere vultum*
Cogitur heu stolidam cernere terram.

L. I. Metr. III.

Tunc me discussa liquerunt nocte tenebrae,
Luminibusque prior redit vigor:
Ut, cum praecipiti glomerantur Sidera coro,
Nimbosisque polus stetit imbribus;
Sol latet, ac nondum coelo venientibus astris
. Desuper in terram nox funditur.
Hanc si Thraicia di) *boreas emissus ab antro*
Verberet, & clausum reseret diem,
Emicat, & subito vibratus lumine Phoebus
Mirantes oculos radiis ferit.

Lib. I. Metr. IV.

Quisquis composito serenus aevo
Fatum sub pedibus dedit dk) *superbum,*
Fortunamque tuens utramque, rectus
Invictum potuit tenere vultum:
Non illum rabies, minaeque, ponti
Versum funditus excitantis dl) *aestum;*

Nec

---

dg) N. S. B. A. *terras*. *dh*) N. *declivumque*. *di*) MS. I. & II. *Trahicio* MS. III. *Traicio*. Ita & N., Sed S. & B. *Treicio*. *dk*) N. minus recte *egit*. *dl*) N. male *agitantis*.

A. C. *Nec ruptis quoties vagus caminis*
DXXIV. *Torquet fumificos Vesevus ignes;*
Aut dm) *celsas soliti ferire turres*
Ardentis via fulminis movebit.
Quid tantum miseri feros dn) *tyrannos*
Mirantur sine viribus furentes?
Nec speres aliquid, nec extimescas:
Exarmaveris impotentis iram.
At quisquis trepidus pavet, vel optat,
Quod non sit stabilis, suique iuris:
Abiecit clypeum, locoque motus
Nectit, qua valeat trahi, catenam.

L. I. Metr. V.

O stelli feri conditor orbis,
Qui prepetuo nixus do) *solio*
Rapido coelum turbine versas,
Legemque pati sidera cogis,
Ut nunc pleno lucida cornu
Totis fratris & dp) *obvia flammis*
Condat stellas luna minores,
Nunc obscuro dq) *pallida cornu*
Phoebo propior lumina perdat:
Et qui primo dr) *tempore noctis*
Agit algentes Hesperus ortus,
Solitas iterum mutat habenas
Phoebi pallens Lucifer ortu.
Tu frondifluae frigore brumae

Strin-

dm) MS. II. & N. *Haut*. MS. III. *Ac*. *dn*) N. minus recte *saevos*. *do*) N. *nexus*. cum MS. II. *dp*) *&* deest in MSS. N. & A. *dq*) N. male *obscura*. *dr*) MS. III. & excusi *primae*.

Stringis lucem breviore mora: A. C.
Tu, cum fervida ds) *venerit aestas,* DXXIV.
Agiles noctis dividis horas:
Tua vis varium temperat annum,
Ut, quas boreae spiritus aufert,
Revehat mitis Zephyrus, frondes:
Quaeque Arcturus semina vidit,
Sirius altas urat segetes.
Nihil antiqua lege solutum
Linquit propriae stationis opus.
Omnia certo fine gubernans dt)
Hominum solos respuis actus
Merito rector cohibere modo.
Nam cur tantas lubrica versat
Fortuna vices? Premit insontes
Debita sceleri noxia poena:
At perversi resident celso
Mores solio, sanctaque calcant
Iniusta vice colla nocentes.
Latet obscuris condita virtus
Clara tenebris, iustusque tulit
Crimen iniqui.
Nil periuria, nil nocet ipsis
Fraus, mendacii du) *comta colore?*
Sed cum libuit viribus uti
Quos innumeri metuunt populi
Summos gaudent subdere reges.
O jam miseras respice terras,
Quisquis rerum foedera nectis.

Ope-

ds) A. male *fervidens.* *dt*) MS.III. & N. *gubernas.* *du*) MS. I. *mendaci.*

A. C. *Operis tanti pars non vilis*
DXXIV. *Homines quatimur fortunae salo.*
Rapidos, rector, comprime fluctus,
Et, quo coelum regis immensum,
Firma stabiles foedere terras.

Lib. I. Metr. VI.

Cum Phoebi radiis grave
Cancri sidus inaestuat:
Tum, dw) *qui larga negantibus*
Sulcis semina credidit,
Elusas dx) *Cereris fide*
Quernas pergit dy) *arbores.*
Nunquam purpureum nemus
Lecturus violas petas,
Cum saevis aquilonibus
Stridens campus inhorruit;
Nec quaeras avida manu
Vernos stringere palmites,
Uvis si libeat frui:
Autumno potius sua
Bacchus munera contulit.
Signat tempora propriis
Aptans officiis deus;
Nec, quas ipse coercuit,
Misceri patitur vices.
Sic quod praecipiti via
Certum deserit ordinem,
Laetos non habet exitus.

Lib.

dw) MS. l. *Tunc.* dx) MS. l. *Illusus.* dy) ita A. reliqui omnes *pergat.* minus recte.

A. C. DXXIV.

Lib. I. Metr. VII.

Nubibus atris
Condita nullum
Fundere poſſunt
Sidera lumen.
Si mare volvens
Turbidus auſter
Miſceat aeſtum,
Vitrea dudum
Parque ſerenis
Unda diebus
Mox reſoluto
Sordida coeno
Viſibus obſtat.
Quique vagatur
Montibus altis
Defluus amnis,
Saepe reſiſtit
Rupe ſoluti
Obice dz) *ſaxi.*
Tu quoque, ſi vis
Lumine claro
Cernere verum;
Tramite recto
Carpere callem:
Gaudia pelle;
Pelle timorem;
Spemque fugato;
Nec dolor adſit:
Nubila mens eſt,
Vinctaque frenis,
Haec ubi regnant.

Libri II. Metrum I.

Haec cum ſuperba verterit vices dextra
Exaeſtuantis ea) *more fertur Euripi.*
Dudum tremendos ſaeva proterit eb) *reges,*
Humilemque victi ſublevat fallax vultum.
Non illa miſeros audit, aut ec) *curat fletus,*
Utroque gemitus, dura quos fecit, ridet:
Sic illa ludit, ſic ſuas probat vires,
Ma-

dz) S. B. & A. *Obiſce* minus recte. ea) Ita cum meis MSS. MS. Erfurt. & editio Baſileenſ. N. vero S. B. & A. habent. *Et aeſtuantis.* eb] MS. ll. *protrabit.* ec] MS. ll. *nec* editi : *haud.* MS. tamen apud Bernartium etiam legit : *aut.*

A. C. *Magnumque suis monstrat ostentum, si quis* ed)
DXXIV. *Visatur una stratus ac felix hora.*

Lib. II. Metr. II.

Si quantas rapidis flatibus incitus
Pontus versat arenas;
Aut ee) *quot stelliferis edita noctibus*
Coelo sidera fulgent:
Tantas fundat opes, nec retrahat manum
Pleno copia cornu,
Humanum miseras haud ideo genus
Cessat ef) *flere querelas.*
Quamvis vota libens excipiat eg) *deus*
Multi prodigus auri;
Et claris avidos ornet honoribus,
Nil jam parta videntur:
Sed quaesita vorans saeva rapacitas
Alios eh) *pandit hiatus.*
Quae jam praecipitem frena cupidinem
Certo fine retentent,
Largis cum potius muneribus fluens
Sitis ardescit habendi?
Nunquam dives agit, ei) *quin* ek) *trepidus gemens*
Sese crediderit egentem.

Lib. II. Metr. III.

Cum polo Phoebus roseis quadrigis
Lucem el) *spargere coeperit,*

Pal-

ed] *si quis* male ad vers. sequentem refertur in N. *ee*] MS. II. *Ac.* *ef*] S. B. A. *cesset.* *eg*] MS. III. *accipiat.* *eh*] S. B. & A. *altos.* *ei*] MS. II. *ait.* *ek*] ita MS. II. & reliqui *qui.* *el*] MS. II. *Lumen.*

Pallet albentes hebetata vultus A. C.
Flammis stella prementibus ; DXXIV.
Cum nemus flatu Zephyri tepentis
Vernis irrubuit rosis ;
Spiret insanum nebulosus auster ;
Jam spinis abeat decus.
Saepe tranquillo radiat sereno
Immotis mare fluctibus ;
Saepe ferventes aquilo procellas
Verso concitat aequore.
Rara si constat sua forma em) *mundo,*
Si tantas variat vices:
Crede fortunis hominum caducis ;
Donis en) *crede fugacibus.*
Constat, æterna positumque lege est ;
Ut constet genitum nihil.

Lib. II. Met. IV.

Quisquis volet perennam
Cautus ponere sedem,
Stabilisque ; nec sonori
Sterni flatibus euri ;
Et fluctibus minantem
Curat spernere pontum :
Montis cacumen alti ;
Bibulas vitet arenas :
Illud protervus auster
Totis viribus urget ;
Hae pendulum solutae
Pondus ferre recusant.

em] male A. *forma sua.* *en*] Ita MS. 1. reliqui omnes minus recte *Bonis.*

A. C. DXXIV.

Fugiens periculosam
Sortem sedis amœnae:
Humili domum memento
Certus eo) *figere saxo;*
Quamvis tonet ep) *ruinis*
Miscens aequora ventus,
Tu conditus quiete, eq)
Felix robore valli
Duces serenus aevum
Ridens aetheris iras.

Lib. II. Metr. V.

Felix nimium er) *prior aetas,*
Contenta fidelibus arvis,
Nec inerti perdita luxu,
Facili quae sera solebat
Jeiunia solvere glande.
Nec es) *Bacchica munera norat*
Liquido confundere melle;
Nec lucida vellera serum
Tyrio miscere veneno.
Somnos dabat herba salubres;
Potum quoque lubricus amnis;
Umbras altissima pinus.
Nondum maris alta secabat,
Nec mercibus undique lectis
Nova litora viderat hospes.
Tunc classica saeva tacebant,
Odiis neque fusus acerbis

Cruor

eq] MS. III. *Cautus.* ep] MS. III. *tonat.* eq] ita MS. II. reliqui *quieti.* er] MS. II. *hominum.* es] MS. III. *Non.*

Cruor horrida tinxerat arma. et) A. C.
Quid enim furor hosticus eu) *ulla* DXXIV.
Vellet prior arma movere,
Cum vulnera saeva videret;
Nec praemia sanguinis ulla?
Utinam modo nostra redirent
In mores tempora priscos.
Sed saevior ignibus Aetnae
Fervens amor ardet habendi.
Heu primus quis ew) *fuit ille,*
Auri qui pondera tecti,
Gemmasque latere volentes,
Preciosa pericula, fodit.

Lib. II. Metr. VI.

Novimus quantas dederit ruinas
Urbe flammata, patribusque caesis
Fratre qui quondam ferus interemto;
Matris effuso maduit cruore,
Corpus & visu gelidum pererrans
Ora non tinxit lacrymis, sed esse
Censor exstincti potuit decoris:
Hic tamen sceptro populos regebat,
Quos videt condens radios sub undas ex)
Phoebus extremo veniens ab ortu;
Quos premunt septem gelidi triones;
Quos nothus sicco violentus aestu
Torret ardentes recoquens arenas.
Celsa num ey) *tandem valuit potestas*

et] MSS. mei & Sitzmanni: *arva.* eu] S. B. A. *hostibus.* ew] editi quatuor: *quis primus.* ex] MS. lib. *undis.* ey) N. male: *non.*

A. C. DXXIV.

Vertere pravi ez) *rabiem Neronis?*
Heu gravem sortem! quoties iniquus
Additur saevo gladius veneno.

Lib. II. Metr. VII.

Quicunque solam fa) *mente praecipiti petit,*
Summumque credit, gloriam:
Late patentis fb) *aetheris cernat plagas,*
Arctumque terrarum situm:
Brevem replere non valentis ambitum
Pudebit aucti nominis.
Quid o superbi colla mortali iugo
Frustra levare gestiunt?
Licet remotos fama per populos means
Diffusa linguas explicet,
Et magna titulis fulgeat claris domus:
Mors spernit altam gloriam,
Involvit humile pariter & celsum caput,
Aequatque summis infima.
Ubi nunc fidelis ossa Fabricii manent? fc)
Quid Brutus, aut rigidus Cato?
Signat superstes fama tenuis pauculis
Inane nomen litteris.
Sed quid fd) *decora novimus vocabula?*
Num scire consumtos datur?
Jacetis ergo prorsus ignorabiles,

Nec

ez) S. B. A: *infami*, quod forte a doctulo substitutum qui ratione metri ultimam in voce *vertere* syllabam produci posse per sequentis verbi primas literas non animadvertit. *fa*) MS. Rittersh. apud Sitzmannum: *solum*. forte rectius. *fb*) N. S. B. A: *patentes*. *fc*) S. B. A. *iacent*. *fd*) MS. III. S. B. A: *quod*.

Nec fama notos efficit. A. C.
Quod si putatis longius vitam trahi DXX. &c.
Mortalis aura nominis,
Cum sera vobis rapiet hoc etiam dies,
Jam vos secunda mors manet.

Lib. II. Metr. VIII.

Quod mundus stabili fide
Concordes variat vices;
Quod pugnantia semina
Foedus perpetuum tenent;
Quod Phoebus roseum diem
Curru provehit aureo,
Ut, quas duxerit fe) *hesperus,*
Phoebe noctibus imperet;
Ut fluctus avidum mare
Certo fine coerceat,
Nec terris liceat vagis
Latos tendere ff) *terminos.*
Hanc rerum seriem ligat
Terras ac pelagus regens,
Et coelo imperitans amor.
Hic si frena remiserit,
Quicquid nunc amat invicem
Bellum continuo geret: fg)
Et quam nunc socia fide
Pulcris motibus incitant,
Certant fh) *solvere machinam.*
Hic sancto fi) *populos quoque*

fe) MS. III. *duxerat.* ff) S.B.A. *tundere.* fg) N. *gerit.* fh) MS II, III, S.B.A. *Certent.* fi) MS. I, & N. *sanctos.*

A. C. *Junctos foedere continet.*
DXXIV. *Hic & coniugii sacrum*
Castis nectit amoribus.
Hic fidis etiam sua
Dictat iura sodalibus.
O felix hominum genus!
Si vestros animos amor,
Quo coelum regitur, regat.

Lib. III. Metrum. I.

Qui serere ingenuum volet agrum,
Liberat fk) *arva prius fruticibus,*
Falce rubos, filicemque, resecat, fl)
Ut nova fruge gravis Ceres eat.
Dulcior est apium mage labor
Si malus ora prius sapor edat.
Gratius astra nitent, ubi notus
Desinit imbriferos dare sonos.
Lucifer ut tenebras pepulerit fm)
Pulchra dies roseos agit equos.
Tu quoque falsa tuens bona, prius
Incipe colla iugo retrahere: fn)
Vera dehinc animum subierint.

Lib. III. Metrum. II.

Quantas rerum flectat habenas
Natura potens, quibus immensum
Legibus orbem provida servet, fo)
Stringatque ligans irresoluto
Singula nexu: placet arguto

Fidi-

fk) MSS. *Liberet.* *fl*) MS. I. & II. *resecet.* *fm*) MS. III. *depulerit.* *fn*) MS. III. *detrahere.* *fo*) MS. III. *servat.*

Fidibus lentis promere cantu. A. C.
Quamvis Poeni pulchra leones DXXIV.
Vincula gestent, manibusque datas
Captent escas, metuantque trucem
Soliti verbera ferre magistrum:
Si cruor horrida tinxerit ora,
Resides olim redeunt animi,
Fremituque gravi meminere sui.
Laxant nodis colla solutis,
Primusque lacer dente cruento
Domitor rabidas imbuit iras.
Quae canit altis garrula ramis
Ales caveae clauditur antro:
Huic licet illita pocula melle
Largasque dapes dulci studio
Ludens hominum cura ministret;
Si tamen arcto saliens tecto
Nemorum gratas viderit umbras,
Sparsas pedibus proterit escas;
Silvas tantum moesta requirit;
Silvas dulci voce susurrat.
Validis quondam viribus acta
Pronum flectit virga cacumen:
Hanc si curvans dextra remisit
Recto (p) *spectat vertice coelum.*
Cadit Hesperias Phoebus in undas,
Sed secreto tramite rursus
Currum solitos vertit ad ortus.
Repetunt proprios quaeque recursus,

(p) N. *retro.*

A. C. *Redituque suo singula gaudent,*
DXXIV. *Nec manet ulli traditus ordo,*
Nisi quod fini iunxerit ortum,
Stabilemque sui fecerit orbem.

Lib. III. Metr. III.

Quamvis fluente dives auri gurgite
Non expleturas cogat avarus opes,
Oneretque fq) *baccis colla rubri littoris,*
Ruraque centeno scindat opima bove.
Nec cura mordax deserit superstitem,
Defunctumque leves non comitantur opes.

Lib. III. Metr. IV.

Quamvis se Tyrio superbus ostro
Comeret, & fr) *niveis lapillis:*
Invisus tamen omnibus vigebat
Luxuriae Nero saevientis.
Sed quondam dabat improbus verendis
Patribus indecores curules.
Quis illos igitur putet beatos
Quos miseri tribuunt honores?

Libri III. Metr. V.

Qui se volet esse potentem
Animos domet ille feroces,
Nec victa libidine colla
Foedis submittat habenis:
Etenim licet Indica longe
Tellus tua iura tremiscat; fs)
Et serviat ultima Thyle; ft)

Ta-

fq) S. B. *Ornetque.* *fr)* *&* deest in MS. I. *fs)* MS. apud S. *timescat.* *ft)* N. *Tyle.* S. B. A. *Thule.*

Tamen atras pellere curas, A. C.
Miserasque fugare querelas DXXIV.
Non posse, potentia non est.

Lib. III. Metr. VI.

Omne hominum fu) *genus in terris*
Simili surgit fw) *ab ortu:*
Unus enim rerum pater est.
Unus qui fx) *cuncta ministrat.*
Ille dedit Phoebo *radios,*
Dedit & cornua lunae.
Ille homines etiam terris,
Dedit & sidera coelo.
Hic clausit membris animos
Celsa sede petitos.
Mortales igitur cunctos
Edit nobile germen.
Quid genus & proavos strepitis?
Si primordia vestra,
Auctoremque deum spectes.
Nullus degener exstat,
Ni vitiis pejora fovens
Proprium deserat ortum.

Lib. III. Metr. VII.

Habet omnis hoc voluptas:
Stimulis agit fruentes,
Apiumque par volantum,
Ubi grata mella fudit,
Fugit & nimis tenaci
Ferit icta corda morsu.

fu) N. S. B. *humanum.* *fw)* MS. III. *processit.* *fx)* *qui* deest in MS. III. & editt. S. B. A.

A. C. DXXIV.

Lib. III. Metr. VIII.

Eheu! quam fy) *miseros tramite devio*
Abducit ignorantia.
Non aurum in viridi quaeritis arbore,
Nec vite gemmas carpitis.
Non altis fz) *aqueos montibus abditis,*
Ut pisce ditetis dapes.
Nec vobis capreas si libeat sequi
Tyrrhena captatis vada.
Ipsos quin etiam fluctibus abditos
Norunt recessus aequoris.
Quae gemmis niveis unda feracior,
Vel quae rubentis purpurae,
Nec non quae tenero pisce, vel asperis
Praestent echinis littora.
Sed quonam lateat, quod capiunt, bonum,
Nescire coeci sustinent.
Et quod stelliferum transabiit polum
Tellure dimersi petunt.
Quid dignum stolidis mentibus imprecer?
Opes, honores, ambiant.
Et cum falsa gravi mole paraverint
Tum vera cognoscant bona.

Lib. III. Metr. IX.

O qui perpetua mundum ratione gubernas,
Terrarum coelique sator, qui tempus ab aevo
Ire jubes, stabilisq; manens das cuncta moveri;
Quem non externae pepulerunt fingere causae.
Materiae fluitantis opus, verum insita summi
Forma

fy) MS. I. & Sitzmanni *quae.* fz) MS. III. *altus.*

Forma boni, livore carens: Tu cuncta superno A. C.
Ducis ab exemplo pulchrum pulcerrimus ipse. DXXIV.
Mundum mente gerens, similique in imagine formans,
Perfectasq; jubens perfectum absolvere partes:
Tu numeris elementa ligas, ut ga) *frigora flammis,*
Arida conveniant liquidis, ne purior ignis
Evolet, aut mersas deducant pondera terras.
Tu triplicis mediam naturae cuncta moventem
Connectens animam per consona membra resolvis,
Quae cum secta duos motum glomeravit in orbes,
In semet reditura meat, mentemq; profundam
Circuit, & simili convertit imagine coelum.
Tu causis paribus animas, vitasque minores
Provehis, & levibus sublimes curribus aptans gb)
In cœlum terramque seris, quas lege benigna
Ad te conversas reduci facis igne reverti.
Da pater augustam menti conscendere sedem.
Da fontem lustrare boni. Da luce reperta
In te conspicuos animi defigere visus.
Disiice terrenae nebulas, & pondera, molis,
Atque tuo splendore mica. Tu namque serenum.
Tu requies tranquilla piis. Te cernere finis,
Principium, vector, gc) *dux, semita, terminus, idem.*

Libr. III. Metr. X.

Huc omnes pariter venite capti,

Quos

---

ga) MS. III. *ne.* *gb*) MSS. *aptas.* *gc*) MS. III. *rector.*

A. C. DXXIV. *Quos ligat fallax* gd) *improbis catenis*
Terrenas hebetans ge) *libido mentes.*
Hic gf) *erit vobis requies laborum.*
Hic portus placida manens quiete.
Hoc patens unum miseris asilum.
Non quicquid Tagus aureis arenis
Donat, aut Hermus rutilante ripa,
Aut Indus calido propinquus orbi,
Candidis miscens gh) *virides lapillos:*
Illustrant aciem, magisque caecos
In suas condunt animos tenebras.
Hoc quicquid placet excitatque mentes
Infimis tellus aluit cavernis.
Splendor, quo regitur vigetque caelum
Vitat obscuras animae ruinas.
Hanc quisquis poterit notare lucem
Candidos Phoebi radios negabit. gi)

Lib. III. Metr. XI.

Quisquis profunda mente vestigat verum,
Cupitque nullis ille deviis falli:
In se revolvat intimi lucem visus,
Longosque in orbem cogat inflectens motus,
Animumque doceat, quicquid extra molitur
Suis retrusum gk) *possidere thesauris.*
Dudum quod atra texit erroris nubes
Lucebit ipso perspicacius Phoebo.
Non omne namque mente depulit lumen,
Obli-

gd) ita MS. III. reliqui *fallax ligat.* ge) MS. I. & II. N. & A. *habitans.* gf) MS. II. *Haec.* gh) S. B. & A. minus recte: *miscent.* gi) MS. III. *negaret.* gk) MS. I. *reclusum.*

Obliviosam corpus invehens molem. A. C.
Haeret profecto semen introrsum veri, DXXIV.
Quod excitatur ventilante doctrina.
Nam cur rogati sponte recta censetis,
Ni mersus alto viveret fomes corde?
Quid si Platonis musa personat verum:
Quod quisque discit immemor recordatur.

Lib. III. Metr. XII.

Felix qui potuit boni
Fontem visere lucidum.
Felix qui potuit gravis
Terrae solvere vincula.
Quondam funera coniugis
Vates Trahicius gl) *gemens,*
Postquam flebilibus modis
Silvas currere, mobiles
Amnes stare coëgerat,
Junxitque intrepidum latus
Saevis cerva leonibus,
Nec visum timuit lepus
Jam cantu placidum canem;
Cum flagrantior intima
Fervor pectoris ureret,
Nec, qui cuncta subegerant,
Mulcerent dominum modi.
Immites superos querens
Infernas adiit domos.
Illic blanda sonantibus
Chordis carmina temperans

Quic-

gl) MS. III. *Traicius* N: *Thrajicius.* S. B. A. *Threicius.*

A. C. *Quicquid praecipuis deae*
DXXIV. *Matris fontibus hauserat,*
Quod luctus dabat impotens
Quod luctum geminans amor
Deflet, Taenara gm) *commovens,*
Et dulci veniam prece
Umbrarum dominos rogat.
Stupet tergeminus novo
Captus carmine ianitor,
Quae sontes agitant metu
Ultrices scelerum deae
Jam moestae lacrimis madent.
Non Ixionium caput
Velox praecipitat rota,
Et longa site perditus
Spernit flumina Tantalus.
Vultur dum satur est modis
Non traxit Tityi iecur.
Tandem: Vincimur, arbiter
Umbrarum miserans ait,
Donamus gn) *comitem viro*
Emtam carmine coniugem:
Sed lex dona coerceat
Ne, dum tartara liquerit,
Fas sit lumina flectere.
Quis legem dat go) *amantibus?*
Maior lex amor est sibi.
Heu noctis prope terminos!

Orpheus

gm) MS. H. & N. *Trenera.* gn) S. B. A. *Donemus.* go) S. B. A. *det.*

Orpheus Eurydicem suam A. C.
Vidit, perdidit, occidit. DXXIV.
Vos haec fabula respicit,
Quicunque in superum diem
Mentem ducere quaeritis.
Nam qui tartareum in specus
Victus lumina flexerit,
Quicquid praecipuum trahit
Perdit dum videt inferos.

Libri IV. Metrum I.

Sunt etenim gp) *pennae volucres mihi,*
Quae celsa conscendant gq) *poli,*
Quas sibi cum velox mens induit
Terras perosa despicit,
Aeris immensi superat globum
Nubesque post tergum videt:
Quique gr) *agili motu calet aetheris,*
Transscendit ignis verticem,
Donec in astriferas surgat domos,
Phoeboque coniungat vias.
Aut comitetur iter gelidi senis
Miles corusci sideris;
Vel quocunque micans nox pingitur
Recurrat astri circulum;
Atque ubi iam exhausti gs) *fuerit satis*
Polum relinquat extimum;
Dorsaque velocis premat aetheris
Compos verendi luminis.

Hic

gp) S. B. A. *enim.* gq) MS. II. *conscendunt.* gr) A. *quisque* forte rectius. gs) MS. II. & N. *exhaustum.*

A. C. DXXIV.

Hic regum dominus sceptrum gt) *tenet,*
Orbisque habenas temperat;
Et volucrem currum stabilis regit
Rerum coruscus arbiter.
Huc te si reducem referat via,
Quam nunc requiris immemor,
Haec dices, memini, est mibi patria. gu)
Hinc ortus. Hic sistam gradum.
Quodsi terrarum placeat tibi
Noctem relictam visere,
Quos miseri torvos populi timent
Cernes tyrannos exsules.

Lib. IV. Metr. II.

Quos gw) *vides sedere celso*
Solii culmine reges,
Purpura claros nitente,
Septos tristibus armis,
Ore torvo comminantes,
Rabie cordis anhelos:
Detrahit gx) *si quis superbis*
Vani tegmina cultus;
Jam videbit intus arctas
Dominos ferre catenas.
Hinc enim libido versat
Avidis gy) *corda venenis;*
Hinc flagellat ira mentem
Fluctus turbida tollens;

Mae-

gt) MS. ita reliqui: *sceptrum dominus.* gu) *patria est mibi* praeter MS. I. omnes scripti & editi. gw) A. *Quod.* gx) MS. II. & III. S. & B. *detrabat.* gy) N. & B. minus recte *avidus.*

Mæror aut captos fatigat; A. C. DXXIV.
Aut spes lubrica torquet.
Ergo cum caput tot unum
Cernas ferre tyrannos:
Non facit quod optat ipse
Dominis gz) *pressus iniquis.*

Lib. VI. Metr. III

Vela Neritii ha) *ducis,*
Et vagas pelago rates,
Eurus appulit insulae,
Pulcra qua residens dea
Solis edita semine
Miscet hospitibus novis
Tacta carmine pocula.
Quos ut in varios modos
Vertit herbipotens manus:
Hunc apri facies tegit;
Ille Marmaricus leo
Dente crescit & ungvibus;
Hic lupis nuper hb) *additus*
Flere dum parat ululat;
Ille tigris ut Indica
Tecta mitis obambulat.
Sed licet variis malis
Numen Arcadis alitis
Obsitum miserans ducem
Peste solverit hospitis:
Jam tamen mala remiges
Ore pocula traxerant.

I *Jam*

gz) S. & A. minus recte: *dominus.* ha) MS. II. III. & N. *Naritii.* hb) S. B. & A. *super.*

A. C. *Jam sues Cerealia*
DXXIV. *Glande pabula verterant.*
Et nihil manet integrum
Voce, corpore, perditis.
Sola mens stabilis super
Monstra, quae patitur gemit.
O levem nimium manum,
Nec potentia gramina,
Membra quae valeant licet,
Corda vertere non valent.
Intus est hominum vigor
Arce conditus abdita.
Haec venena potentius
Detrahunt hominem sibi
Dira, quae penitus meant;
Nec nocentia corpori
Mentis vulnere saeviunt.

Lib. IV. Metr. IV.

Quid tantos iuvat excitare motus,
Et propria fatum sollicitare manu?
Si mortem petitis: propinquat ipsa
Sponte sua, volucres nec remoratur equos.
Quos serpens, leo, tigris, ursus, aper,
Dente petunt, iidem se tamen ense petunt.
An distant, quia dissidentque mores?
Iniustas acies & fera bella movent;
Alternisque volunt perire telis.
Non est iusta satis saevitiae ratio.
Vis aptam meritis vicem referre:
Dilige iure bonos, & miseresce hc) *malis.*

Libr.

hc) MS. II. & III. *miserere.*

Libr. IV. Metr. V. A. C. DXXIV.

Si quis Arcturi sidera nescit
Propinqua summo cardine labi,
Cur legat tardus claustra Bootes,
Mergatque seras aequore flammas,
Cum nimis celeres explicet ortus:
Legem stupebit aetheris alti.
Palleant plenae cornua lunae
Infecta metis noctis opacae
Quaeque fulgenti texerat ore
Confusa Phoebe detegat astra.
Commovet gentes publicus error,
Lassantque crebris pulsibus aera.
Nemo miratur flamina Cori
Littus frementi tundere fluctu,
Nec nivis duram frigere molem
Ferventi Phoebi solvier aestu.
Hic enim causas cernere promtum est:
Illic latentes pectora turbant
Cuncta, quae rara provehit aetas,
Stupetque subitis mobile vulgus.
Cedat inscitiae nubilus hd) *error*
Cessent profecto mira videri.

Libr. IV. Metr. VI.

Si vis celsi iura tonantis
Pura sollers cernere mente:
Adspice summi culmina coeli.
Illic iusto foedere rerum
Veterem servant sidera pacem.
Non sol rutilo concitus igne

hd) MS. 1. & 2. minus recte; nubilus.

A. C. *Gelidum Phœbes impedit axem.*
DXXIV. *Nec quae summo vertice mundi* he)
Flectit rapidos ursa meatus,
Nunquam occiduo lota profundo
Cetera cernens sidera mergi,
Cupit oceano tingere flammas.
Semper vicibus temporis aequis
Vesper seras nuntiat umbras,
Revehitque diem Lucifer almum.
Sic aeternos reficit cursus
Alternus amor. Sic astrigeris hf)
Bellum discors exsulat oris.
Haec concordia temperat aequis
Elementa modis, ut pugnantia
Vicibus cedant humida siccis,
Jungantque fidem frigora flammis,
Pendulus ignis surgat in altum,
Terraeque graves pondere sidant.
Hisdem caussis vere tepenti
Spirat florifer annus odores;
Aestas Cererem fervida siccat;
Remeat pomis gravis autumnus;
Hiemem defluus irrigat imber.
Haec temperies alit, ac profert
Quicquid vitam spirat in orbe;
Eadem rapiens condit & aufert
Obitu mergens orta supremo.
Sedet interea conditor altus,
Rerumque regens flectit habenas
Rex & dominus, fons & origo,

Lex

he) MS. II. *cœli.* hf) MS. II. *astriferis*

Lex & ſapiens arbiter aequi, A. C.
Et quae motu concitat ire DXXIV.
Siſtit retrahens, ac vaga firmat.
Nam niſi rectos revocans itus
Flexos iterum cogat in orbes,
Quae nunc ſtabilis continet ordo
Disſepta ſuo fonte fatiſcant.
Hic eſt cunctis communis amor, hg)
Repetuntque boni fine teneri.
Quia non aliter durare queunt, hh)
Niſi converſo rurſus amore
Refluant cauſae, quae dedit eſſe.

Lib. IV. Metr. VII.

Bella bis quinis operatus annis
Ultor Atrides Phrygiae ruinis
Fratris amisſos thalamos piavit.
Ille dum Graiae dare vela claſſi
Optat, & ventos redimit cruore,
Exuit patrem, miſerumque triſtis
Fœderat natae iugulum ſacerdos;
Flevit amisſos Ithacus ſodales,
Quos ferus, vaſto recubans in antro,
Merſit immani Polyphemus alvo.
Sed tamen cœco furibundus ore
Gaudium mœſtis lacrymis rependit.
Herculem duri celebrant labores:
Ille Centauros domuit ſuperbos;
Abſtulit ſaevo ſpolium leoni;
Fixit & certis volucres ſagittis;
Poma cernenti rapuit draconi;

hg) MS. L. *ardor*. hh) N. S. B. A. *queant*.

A. C. DXXIV.

Aureo laeva hi) *gravior metallo*
Cerberum traxit triplici catena;
Victor immitem posuisse fertur
Pabulum saevis dominum quadrigis;
Hydra combusto periit veneno;
Fronte turpatus hk) *Achelous amnis*
Ora demersit hl) *pudibunda ripis;*
Stravit Antheum Libycis arenis;
Cacus Evandri satiavit iras,
Quosque pressurus foret altus orbis
Setiger spumis humeros notavit.
Ultimus cœlum labor irreflexo
Sustulit collo, pretiumque rursus
Ultimi cœlum meruit laboris.
Ite nunc fortes, ubi celsa magni
Ducit exempli via. Cur inertes
Terga nudatis? Superata tellus
Sidera donat.

Libri V. Metrum I.

Rupis Achemeniae scopulis, ubi versa sequentum
Pectoribus figit spicula pugna fugax,
Tigris & Eufrates uno se fonte resolvunt,
Et mox abiunctis dissociantur aquis.
Si coëant, cursumq; iterum revocentur in unum,
Confluat alterni quod trahit unda vadi;
Conveniant puppes, & vulsi flumine trunci,
Mixtaque fortuitos implicet unda modos.
Quos tamen ipsa vagos terrae declivia casus;
Gur-

hi) MS. I. & Sitzmannianum: *laevam*. hk) MS. I. III. Sitzmannianus & B. impressus ita. reliqui N. S. A. & MS. II. *turbatus*. hl) MS. II. & III. *dimersit*.

A. C. DXXIV.

Gurgitis & lapsi defluus ordo regit.
Sic, quae permissis fluitare videtur habenis,
Fors patitur frenos, ipsaque lege meat.

Lib. V. Metr. II.

Puro clarum lumine Phœbum
Melliflui canit oris Homerus:
Qui tamen intima viscera terrae
Non valet, aut pelagi, radiorum
Infirma perrumpere luce.
Haud sic magni conditor orbis:
Huic ex alto cuncta tuenti
Nulla terrae mole resistunt.
Non nox atris nubibus obstat.
Quae sint, quae fuerint, veniantque
Uno mentis cernit in ictu. hm)
Quem, quia respicit omnia solus,
Verum possis dicere solem.

Lib. V. Metr. III.

Quaenam discors fœdera rerum
Causa resolvit? quis tanta deus
Veris statuit bella duobus?
Ut quae carptim singula constent
Eadem nolint mixta iugari.
An nulla est discordia veris,
Semperque sibi certa cohaerent?
Sed mens, caecis obruta membris,
Nequit oppressi luminis igne
Rerum tenues noscere nexus.

hm) versus undecimus praecedit decimo in editionibus S. B. & A.

A. C. *Sed cur tanto flagrat amore*
DXXIV. *Veri tectas reperire notas?*
Scitne quid appetit anxia nosse?
Sed quid nota rescire laborat?
Aut, hn) *si nescit, quid coeca petit?*
Quis enim quicquam nescius optet?
Aut quis valeat nescita sequi?
Quove inveniat? quisve repertam
Queat ignarus noscere formam?
An cum mentem cerneret altam,
Pariter summam & singula norat?
Nunc membrorum condita nube
Non in totum est oblita sui,
Summamque tenet singula perdens.
Igitur quisquis vera requirit
Neutro est habitu. Nam neque novit.
Nec penitus tamen omnia nescit.
Sed, quam retinens meminit, summam
Consulit, alte visa retractans
Ut servatis queat oblitas
Addere partes.

Lib. V. Metr. IIII.

Quondam porticus attulit
Obscuros nimium senes,
Qui sensus & imagines
E corporibus extimis
Credant mentibus imprimi:
Ut quondam celeri stylo
Mos est aequore paginae,
Quae nullas habeat notas,

Pres-

hn) MS. I. & III. *Ac.* N. S. B. A. *Et.*

A. C. DXXIV.

Pressas figere litteras.
Sed mens si propriis vigens
Nihil motibus explicat,
Sed tantum patiens iacet
Notis subdita corporum;
Cassasque, in speculi vicem,
Rerum reddit imagines.
Unde haec sic animis viget
Cernens omnia notio?
Quae vis singula prospicit?
Aut quae cognita dividit?
Quae divisa recolligit?
Alterumque legens iter:
Nunc summis caput inserit;
Nunc decidit ho) *in infima;*
Tum sese referens sibi
Veris falsa redarguit.
Haec est efficiens magis
Longe causa potentior,
Quam quae materiae modo
Impressas patitur notas.
Praecedit tamen excitans,
Ac vires animi movens,
Vivo in corpore passio.
Cum vel lux oculos ferit,
Vel vox auribus instrepit:
Tum mentis vigor excitus,
Quas intus species tenet,
Ad motus similes vocans
Notis applicat exteris,

ho) S. B. A. *desidit.*

A. C. DXXIV. *Introrsusque reconditis,*
Formis miscet imagines.

Lib. V. Metr. V.

Quam variis terras animalia permeant figuris!
Namque alia extento sunt corpore, pulveremque verrunt,
Continuumque trahunt vi pectoris incitata sulcum.
Sunt, quibus alarum levitas vaga verberetque ventos,
Et liquido longi spatia aetheris enatet volatu.
Haec pressisse solo vestigia gressibusque gaudent,
Vel virides campos transmittere, vel subire sylvas.
Quae variis videas licet omnia discrepare formis,
Prona tamen facies hebetes valet ingravare sensus.
Unica gens hominum celsum levat altius cacumen,
Atque levis recto stat corpore, despicitque terras.
Haec, nisi terrenus male desipis, admonet figura:
Qui recto coelum vultu petis, exserisque hp) *frontem,*
In sublime feras animum quoque, ne gravata pessum
Inferior sidat mens corpore celsius levato.

Paraphrasis in carmina Boethii exstat Anonymi cuiusdam manuscripta, ex qua specimen evulgavit Caspar BARTHIVS. *hq*)

Com-

hp) MS. III. *erigisque.* *hq*) Advers. lib. V. c. XVI. col. 242.

Commentatores Boetii occaſione editionum maximam partem ſunt allati. Addo & haec. Joannes ASSERIVS epiſcopus Sarisburienſis ſcripſit commentarium in Boethium de Conſolat. Philoſ. *br*) Commentarios Roberti GROSCHEAD ſive Capitonis, & Nic. TRIVETI memorat Lebandus de Script. Britannicis. *bs*) Petri de ALLIACO MSS. commentariorum in hos libros meminit Jo. Launoius Tom. 2. Hiſtor. Academ. Navarr. p. 479. *bt*) Conſolationem Boethianam curioſe explicare attentavit Thomas AQVINAS, vitio ſeculi ſatis incompoſitis rudibusque commentariis. Quamvis ſint nonnulli qui aſſerere non erubeſcant, ea falſo Thomae adſcribi. Quibus opponit auctoritatem Angeli Politiani Theodorus SITZMANNVS. *bu*) Rectius autem THOMAE Anglico tribui hunc commentarium vult Renatus Vallinus in notis pag. 60. *bw*) & Petrus Callyus praefat. ad Boethium. *bx*) Acceſſit Commentariis Thomae ſupplementum Aſcenſii BADII, qui & hunc alioſque optimos auctores quisquiliis meriſque affaniis, impudenter dicam

A. C. DXXIV.

br) v. Chriſtoph. HENDREICH Pandectae Brandenburg. p. 321. b. *bs*) v. Jo. Alb. FABRICII Bibl. Latin. ed. Hamb. 1712. Supplem. p. 272. *bt*) v. FABRICII Bib. Lat. ed. cit. p. 644. 645. *bu*) not. ad Boethium de Conſ. Philoſ. ed. Hanov. 1607. p. 131. *bw*) v. FABRICIVS l. c. p. 645. not. [t] *bx*) v. FABRICIVS l. c. Supplem. p. 272.

A. C. DXXIV. dicam an imprudenter, non abftinuit: iudice SITZMANNO. *by*) Nicolaus CRONIVS fcripfit commentaria in Severinum Boethium de confolatione philofophiae, quae exftant in bibliotheca Septimiana. *bz*) Peculiares notas in Boethium de confolatione promittit Cafpar BARTHIVS. *ia*)

Poetae infignis elogio mactatur a Joh. TRITHEMIO. *ib*) Saeculi barbarie eius oratio foluta deterior invenitur: at quae libuit ludere in Poefi, divina fane funt, nihil illis cultius, nihil gravius: neque denfitas fententiarum Venerem, neque acumen abftulit candorem: iudicante Jul. Caef. SCALIGERO. *ic*)

VII.

HELPIS

Vel ELPIS, vel HELPIDIA. Uxor Boethii quem in exfilium comitata eft, ut conftat ex eius epitaphio, quod exftat Romae in porticu S. Petri, affertque Gyraldus Dial. 5. de Poetis, *a*) & Jo. FABRICIVS *b*) ex praefatione Renati Vallini.

Scripfit I. Hymnum de apoftolis *Petro & Paulo*, trochaico metro, initio: *Aurea luce*

by) l. c. *bz*) v. Carol. de VISCH bibliotheca fcriptorum ordinis Cifterciensis ed. Colon. 1656. p. 250. a. *ia*) Adverf. Lib. LXVII. cap. XIII. col. 827. *ib*) de Script. Eccl. n. CCI. *ic*) in Hypercritico.

VII. *a*) v. Jo. Alb. FABRICII Biblioth. Latin. ed. Hamb. 1712. Supplem. p. 269. *b*) l. c. p. 270.

luce & decore roseo. Qui exstat in Georgii CASSANDRI Hymnis Ecclesiasticis. *c*) A. C. DXXIV.

II. *Hymnum*, initio: *Felix per omnes. d*)

VIII.

FVLGENTIVS.

FABIVS CLAVDIVS GORDIANVS FVLGENTIVS apellatus ab Aub. MIRAEO. *a*) Afer. *b*) Episcopus Rufpensis. *c*) Claruit sub Trasamundo, Rege Wandalorum Anastasio Imp. regnante, teste ISIDORO. *d*) Sub Anastasio claruisse vult HONORIVS. *e*) Romam adiit A. D. Episcopus factus Ao. DIV. exsilio reversus Ao. DXXII. teste Auberto MIRAEO. *f*) Ao. DXXIX. Kalendis Januariis vivere desiit, observante Auberto MIRAEO, *g*) aut potius DXXXIII. defendente Gvil. CAVEO. *h*) DXXXIII

Poemate insectatum esse *errores Thrasamundi* regis perhibet Olaus BORRICHIVS. *i*) Sed dubito de rei veritate. Exstant Fulgentii libri tres ad Thrasimundum in Operi-

c) in Cassandri Operum edit. Paris. 1616. p. 264. *d*) v. FABRICII Bib. Lat. ed. cit. p. 643. not. [p]

VIII. *a*) in Auctar. de Script. Eccl. n. CXXXIII. *b*) Vid. ISIDORVS Hispalens. de Script. Ecclef. cap. XIV. HONORIVS Augustod. de Scriptor. Ecclef. lib. III. c. 16. *c*) v. ISIDORVS l. c. HONORIVS l. c. SIGEBERTVS Gemblac. de Script. Eccl. cap. XXVIII. *d*) l. c. *e*) l. c. *f*) Scholio ad Sigeb. Gemblac. de Scriptor. Ecclef. cap. XXVIII, & in Auctario l. c. *g*) Schol. ad Isidor. l. c. *h*) de Scriptor. Ecclef. pag. 319. ed. Genev. *i*) in Dissert. de Poetis pag. 81.

A. C. DXXXIII. ribus ejusdem, prosa autem, non carmine scripti.

IX.

FABIVS FVLGENTIVS PLACIADES.

Eum ob nominis affinitatem Ruspensi Episcopo iungo. PLANCIADES nominatur ab Auberto MIRAEO. *a)* Perperam a nonnullis creditur idem cum Fulgentio Ruspensi Episcopo cui errori favet Conradus GESNERVS. *b)* Scripsit ad Catum Presbyterum *Mythologiarum* libros tres, editos & ope MSS. Codicum recensitos ab Hieronymo Commelino A. MDXCIX, cum aliis Mythologicis Latinis. *c)* Carmina aliqua ex Mythologiarum libris coniecturis corrigit BARTHIVS. *d)*

X.

DXL. *TELIESINVS*

Ita nominatur a Johanne BALEO. *a)* Sunt qui THELESINVM vocant. Claruit A. DXL. Memorantur ejus

I.) *Fragmenta Carminum* Libr. I. *b)* vel diversorum carminum liber unus. *c)*

II.) *Carmina plura* Latina scripsisse testatur BALEVS. *d)*

Natus

IX. *a)* In Mantissa ad Auctar. de Script. Eccles. *b)* in Bibliotheca Universali fol. 262, b. *c)* vid. MIRAEVS l. c. *d)* Adversar. libr. LVI, cap. XVII.

X. *a)* Script. Britann. Cent. I. n. 54. *b)* vid. BALEVS l. c. *c)* vid. Joh. PITSEVS de illustribus Britann. Scriptor. pag. 95. *d)* loc. cit.

Natus Nursiae, *a*) quae urbs est Umbriae, *b*) eodem cum sorore Scholastica partu A. 480. *c*) Post vitam ereniticam, quam duxit in loco, cui Sublacus vocabulum est, in Monte Cassino doctrina claruit, & miraculis. *d*) Abbas monasterii Casini salutatur ab HONORIO Augustodunens. *e*) Vixit annos 63. cum habitasset Nursiae annos septem, Romae septem, Sublaci triginta quinque, Casini quatuordecim. Mortuus anno DXLIII. d. 21. Martii hora tertia matutina. De die & anno obitus S. Benedicti exstat controversia, quam affert & dissolvit Dionysius Petavius in Rationario temporum part. 2. lib. 4. cap. 14. *f*) Mortuum esse A. 539. vult Aub. MIRAEVS. *g*) A. C. DXLIII.

Hymni aliquot ex Regula eius excerpti cum Scholiis CASSANDRI prodierunt Parisiis 1616. *h*)

XII.

PRISCIANVS

Caesariensis, Grammaticus. Sub Justiniano Constantinopoli floruit. *a*) Fallitur ergo TRITHE- DL.

XI. *a*) v. Epitaphium apud Jo. Bapt. MARVM Annotat. ad Petri diac. de vir. illustr. Casin. Cap. I. *b*) v. Christoph. HENDREICH Pandect. Brandenb. p. 505. b. *c*) v. MARVS l. c. *d*) v. ANONYMVS Mellicensis de Scriptor. Ecclesiast. Cap. XX. *e*) de Scriptor. Eccles. Lib. III. Cap. 30. *f*) v. MARVS l. c. *g*) Schol. ad Honorii l. c. *h*) v. HENDREICH l. c.

XII. *a*) vid. Anonymus Mellicensis de Script. Eccles. cap. XIIX.

A. C. DL. HEMIVS, qui eum temporibus Cosdrae regis Persarum, & Heraclii Imperatoris A. DCXX. floruisse scribit. *b*) Imo A. DXX. ut constat e Cassiodoro, & e Codicibus Prisciani MSS. qui exstant ex recensione Flavii Theodori, qui Priscianum doctorem suum vocat, & libros ejus descripsit Olybrio iuniore Consule, h. e. A. C. DXXVI. observante Joh. Alberto FABRICIO. *c*) Bernardus PEZ aetatem Prisciani ponit in annum DL. *d*)

Quod ad scripta

I.) Dionysium periegetem latino carmine reddidit. Exstat: *Cosmographia Dionysii Thessalonicensis* Imaginem terre habitabilis, loca quoque a secularium ac divinarum rerum scriptoribus frequentata in se continens. Habet insuper regiones. aliquando gentium mores. fluvios. montes. nemora. sinus. materia similiter diversa mundi mirabili & naturae occulta commemorat. Et ita ad ambiguas hystoriarum obscuritates faciliorem cognitionem singulis bonorum studiorum amatoribus ars profecto summe necessaria. In fine: Cosmographia *Dionysii* Thessalonicensis *de situ terre habitabilis per Priscianum* e Greco in latinum traducta. Impressa Coloniae prope conventum predicatorum anno domini millesimo quadringentesimo

b) de Script. Eccles. n. CCXVII. *c*) ad Trithemii locum cit. not. [t] ed. Hamb. 1718. p. 60. *d*) vid. notas ad Anonymum Mellicensem l. c.

tesimo nonagesimo nono, die ultima mensis Augusti: fol. 28. q. Textus ipse inscribitur: Cosmographia s. de Situ Orbis Dyonisii per Priscianum e greco in latinum metrica traductio. Initium:

Naturae genitor quae mundum continet omnem.

II) Versus de Astronomia, qui exstant in BEDAE libello de ratione Computi. e)

XIII.

HONORIVS.

Scholasticus. Versus ejus ad Jordanem Antistitem medio saeculo VI. Ravennensem, floruisse eodem tempore evincunt.

Scripsit versus *ad Jordanem* Ravennensem Episcopum elegiacos. Exstant in Johannis MABILLONII Analectorum Veterum Tom. I. a)

En carminis primas lineas:

Si fontis brevis unda latens demersa tenetur,
Ignotae & viles esse putantur aquae.
Quas cum docta manus produxerit arte magistra,
Pura fit exsiliens nympha vocata manu.
Tunc praegnantis humi laxantur viscera partu,
Et subito sterilis flumina terra creat.
Non aliter validum genuino robore lignum
Imbutis digitis dextra domare solet.
Arboris & speciem, humanis non usibus aptam
Cogit in externum crescere factor opus.

K XIV.

A. C. 550.

e) vid. BEDAE Opera ed. 1563. col. 517.
XIII. a) ed. Paris. 1675. p. 364.

A. C. DLII.

XIV.

VERGVNDVS.

Ita apellatur ab Autore appendicis sive libelli incerti autoris de XII. Scriptoribus ecclesiasticis, qui Isidoro & Ildefonso subiici solet. *a*) VERECVNDVS dicitur Auberto MIRAEO. *b*) Africanus Episcopus; *c*) Juncensis in Byzacena Africae provinciae Episcopus. *d*) Exul Chalcedone A. DLII. obiit. *e*) Scripsit duos modicos brevesque Libellos, quorum primus de *Resurrectione & Judicio* agit, alter vero *de Poenitentia*; in quo lamentabili carmine propria delicta deplorat. Loaisa vidit libellum Verecundi de Poenitentia, hexametris versibus scriptum, cujus hoc erat initium:

Quis mihi moesta dabit lacrymosis imbribus ora. f)

XV.

DLX.

ARATOR

Patria Ligur. *a*) In Liguria Causidici officio functus. *b*) Legationem pro Dalmatis ad Theodoricum Gothorum Regem obiit. *c*) Vnde Comitiva Domesticorum ipsi decre-

XIV. *a*) cap. VI. *b*) in Schol. ad libellum citatum. *c*) vid. Appendix de XII. Script. Eccl. l. c. *d*) vid. MIRAEVS l. c. *e*) vid. VICTOR Tununensis *apud Miraeum l. c.* *f*) vid. MIRAEVS in Schol. ad Append.

XV. *a*) vid. Aubertus MIRAEVS Schol. ad Sigeb. Gemblac. de Script. Eccl. cap. XXXVIII. *b*) vid. MIRAEVM l. c. *c*) Vid. CASSIODORVS lib. 8. Var. Epistol. XII. apud *Miraeum l. c.*

creta: *d*) poftea Comitiva rerum privatarum; *e*) inde Subdiaconus S. R. E. Sedis Apoftolicae. *f*) Vixit Vigilii papae (mortui DLIV) tempore, quippe cui Actus Apoftolorum, carmine redditos, obtulit. *g*) Vixit A. DLX. tefte PAVLO Diacono. *h*) Carmine valens & profa, ingenio fubtilis, eloquio clarus & nitidus falutatur a Johanne TRITHEMIO. *i*) A. C. DLX.

Scripfit

I) *Hiftoriae Apoftolicae* libros II. carmine epico. Libri I. Initium:

Vt fceleris Judaea fui polluta cruore.

libri II. init.

Spiritus accenfam verbo radiante lucernam.

Editi funt in Georg. FARICII Poetis Ecclefiafticis Bafileae MDLXIV; cum Juvenco & Sedulio Lugduni MDLXXXVIII; *k*) in Bibliotheca magna Patrum Parif. MDCXLIV; *l*) in Bibliotheca Maxima Patrum Lugduni MDCLXXVII. *m*) Lectiones emendatiores fuppeditat Cafpar BARTHIVS Adverf. lib. XIII.

d) CASSIODORVS l. c. apud *Miraeum.* Cf. Exordium codicis Rhemenfis monachorum S. Remigii, praemiffum Apoftolorum Actibus verfu redditis, apud *Miraeum l. c.* *e*) vid. Exord. cit. l. c. *f*) Vid. Exord. cit. l. c. & SIGEB. Gemblacenfis de Scr. Eccl. c. XXXVIII. *g*) vid. Exord. cit. & SIGEB. Gembl. ll. cc. *h*) apud Georg. Fabricium de Poetis Ecclefiafticis. *i*) de Script. Ecclef. n. CCXIII. *k*) in d. *l*) Tom. VIII. *m*) Tom. X. p. 125.

A. C. DLX.

XIII. cap. XX *n*) ex MStis; lib. X. cap. V. *o*) ex MStis & conjectura; lib. XXXIII. cap. III. *p*) ex MSS. Quo applausu exceptum fuerit hoc poema Arato adhuc vivente exponit codex Vaticanus his verbis: *Oblatus est hujusmodi Codex ab Aratore Subdiacono Ecclesiae Romanae & Papae Vigilio, & susceptus est ab eo in Presbyterio, cum ibidem plures Episcopi, Presbyteri, Diaconi & cleri pars maxima interesset, quem cum ibidem legi pro aliqua parte fecisset Surgentius primicerius Scholae Notariorum, in scrinio dedit Ecclesiae collocandum. Cujus beatitudinem litterati omnes doctissimique continuo rogaverunt, ut eum juberet publice recitari. Quod cum fieri praecepisset in Ecclesia B. Petri, quae vocatur, ad Vincula, Religiosorum turba convenit, atque eodem Aratore recitante distinctis diebus ambo libri septem vicibus sunt auditi, cum unius mediatas libri tantum legeretur propter repetitiones assiduas, quas cum favore multiplici postulabant. Eadem haec repetitio facta est his diebus, prima Idibus Aprilis, secunda XV Kal. Maji, tertia vero III Kalend. Junii, tertio anno post consulatum Basilii Indictione VII. q*)

Facundo eloquio scriptos libros Aratoris pronunciat Venantius FORTVNATVS; No-

n) col. 747. *o*) col. 466. *p*) col. 1509. *q*) vid. BELLARMINVS de Script. Eccles. qui annum Christi ponit DXLIV, Vigilii V, Justiniani XIX.

r) Nobile poema vocat BELLARMINVS. s) A. C. DLX.

II.) Epiſtolam *ad Florianum* Abbatem, elegiaco metro. Init:

Qui merito florem maturis ſenſibus ortum.

Exſtat in Georgii FABRICII Poet. Eccl. Baſileae MDLXIV. t) & Bibliotheca maxima Patrum Lugd. MDCLXXVII. u) Emendationes qvasdam textus dedit Caſpar BARTHIVS, x) ex MStis.

III.) Epiſtolam *ad Vigilium* Papam, genere carminis elegiaco, praemiſſam Hiſtoriae Apoſtolicae. Initium.

Moenibus undiſonis bellorum incendia cernens

Exſtat in Georgii FABRICII Poetis Eccleſiaſt. ed. Baſil. MDLXIV; Bibliotheca magna Patrum ed. Pariſ. MDCXLIV. y) & Bibliotheca Maxima Patrum edit. Lugdunenſ. MDCLXXVII. z) Emendationem aliquam textus ſuppeditat Caſpar BARTHIVS. aa)

IV.) Epiſtolam *ad Parthenium* hexametro ſcriptam. Initium.

Si tibi, magne, velim faſces memorare parentum.

Pangendi ſacri carminis auctor Aratori olim fuerat Parthenius. Idcirco cum Apoſtolorum Actus verſibus reddidiſſet, opus ſuum in

r] lib. I. de Vita S. Martini, in *Bibl. Max. Patr. pag.* 597. *H.* s] de Script. Eccleſ. t] col. 569. u] Tom. X. pag. 125. D. x] Adverſar. lib. XIII. cap. XX. col. 746. y] Tom. VIII. z] Tom. X. pag. 125. E. aa] Adverſ. lib. XIII. cap. XX. col. 747.

A. C. DLX.

in Galliam misit ad Parthenium, ut ibi eius opera ederetur. *ab*) Edidit illam Sirmondus, *ac*) atque Bibliotheca maxima patrum ed. Lugd. MDCLXXVII. *ad*) Emendationes hujus carminis ex conjectura dedit Caspar BARTHIVS. *ae*)

Collectio *Poematum* Aratoris instituta est a Georgio FABRICIO in Poet. Eccles. ed. Basil. MDLXIV; *af*) in ea tamen collectione epistola ad Parthenium non exstat; in Bibliotheca magna Patrum ed. Paris. MDCXLIV, *ag*) & Bibliotheca Maxima Patrum Lugd. MDCLXXVII. *ah*)

Novam Poematum Aratoris editionem promisit Joh. Alb. FABRICIVS. *ai*)

Audiamus quae de Petro habet Arator Hist. Apostolicae libro I. *ak*)

Primus Apostolico parva de puppe vocatus
Agmine Petrus erat, quo piscatore solebat
Squamea turba capi, subito de littore visus
Dum trahit, ipse trahi meruit: piscatio Christi
Discipulum dignata rapit, qui retia laxet
Humanum captura genus, quae gesserat hamum
Ad clavim translata manus, quiq; aequoris imi

Ar-

ab] vid. Aubert. MIRAEVS Scholio ad Sigeb. Gembl. de Script. Eccles. cap. XXXVIII. *ac*] in notis ad Ennodium circa finem. vid. MIRAEVS l. c. *ad*] Tom. X. p. 141. *ae*] Advers. lib. XXIX. cap. II. col. 1350. seq. *af*] col. 569. *ag*] Tom. VIII. col. 681. *ah*] Tom. X. pag. 125. *ai*] in Bibl. Latina ed. A. 1712. p. 706. *ak*] in Bibl. Maxima Patrum Tom. X. p. 126. C.

Ardebat madidas ad littora vertere prædas, A. C.
Et spoliis implere ratem melioribus undis DLX.
Nunc alia de parte levat: nec deserit artem
Per latices sua lucra sequens, cui tradidit agnus
Quas passus salvavit oves, totumque per orbem
Hoc auget pastore gregem, quo munere summus
Surgit, & insinuans divina negotia, coram
Sic venerandus ait: nostri quam proditor amens
Mercedem sceleris solvit sibi &c.

XVI. DLXX.

FORTVNATVS.

Ita simpliciter appellatur a *Sigeberto* Gemblacensi, *a*) & Joh. *Trithemio* *b*) VENANTIVS HONORIVS CLEMENTIANVS FORTVNATVS vulgo dicitur. *c*) Natione Italus *d*) Turones profectus ad D. Martini colendum sepulcrum, Rhadegundis Turingorum e gente reginæ & Chlotarii quondam conjugis, factum est desiderio, ut eius in familiam adscribi vellet. *e*) Postea Presbyter Pictaviensis. *f*) Ad Pictavos progressus, primo ibi Presbyter deinde Episcopus consecratus est. *g*) Floruit A. DLXX, teste *Trithemio* gg] & G. Fa-

XVI. *a*) de Script. Eccl. cap. XLV. *b*) de Script. Eccl. n. CCXIX. *c*) in Editionibus Operum. *d*) vid. SIGEB. Gemb. de Scr. Eccl. cap. XLV. *e*) Vid. FORTVNATI carmen de Nomine suo ad diversos, in *Bibl. max. Patr. Tom. X. p. 571. C.* *f*) vid. FORTVNATI Vita per Christoph. BROWERVM c. III. in *Bib. max. Patr. T. X. pag. 523. D.* *g*) vid. SIGEB. Gemblaç. de Script. Eccles. cap. XLV. gg.] loc. cit.

A. C. DLXX. Fabricio *h*) Ante annum DLX. B. Martini ope a gravissimis oculorum doloribus liberatus est. A. DLXV. Sigeberti regis, & Brunechildis nuptiis carmine elegiaco fausta omnia apprecatus est. In vivis adhuc erat A. DC. *i*) Fini qvinti seculi vindicat Christophorus *Browerus*. *l*) Vixisse Fortunatum post Caroli M. ævum perhibet Michael *Thomasius*, *m*) cujus asserti falsitas refutatione non indiget.

Scripsit Carmina numero multa, ex quibus potiora seligam:

I.) de *Leontio* Episcopo, elegiacum. Init. *Inter quos genuit radians Aquitanicus axis.* Exstat in Fortunati Carminum, Epistolarum, expositionum lib. I. n. XV. in Bibliotheca maxima Patrum ed. Lugd. MDCLXXVII. *n*)

II.) Hymnus de *Leontio* Episcopo. *In Leontium Episcopum redditum Burdegalensi Ecclesiæ Acrostichis* inscribitur in G. *Fabricii* Poet. Eccles. edit. Basileæ MDLXIV. *o*) Iambi quaternarii. Initium:

Agnoscat omne seculum
Antistitem Leontium.

XXIII. strophas habet hymnus, quarum primam

h) de Poet. Eccles. *i*) vid. Gvil. CAVE de Script. Eccles. pag. 343. ed. Gen. qui tamen fontes assertorum non addit. *l*) in Vita Fortunati Cap. VI. in Bibl. maxima Patrum ed. Lugd. 1677. Tom. X. p. 525. H. *m*) in notis ad Lactantium edit. Antwerpiae 1570. pag. ult. *n*) Tom. X. p. 530. G. *o*) col. 721.

mam littera A, secundam B, & ita sequentes per universum Latinum Alphabetum litteræ inchoant. Exstat in Fortunati Carminum, Epistolarum, Expositionum lib. I. n. XVI. in Biblioth. max. Patr. *p*) & in *Fabricii* Poet. Eccles. *q*) A. C. DLXX.

III.) De *Aegircio flumine.* Elegiac. Init:

Laus tibi forte minor fuerat generose Garumna

Exstat in Fortunati Carm. Epist. Expos. lib. I. n. XXI. in Biblioth. max. Patr. *r*)

IV.) De *Signaculo sanctæ Crucis.* Hexametr. Init:

Dius apex carne effingens genitalia limi,

Acrostichon est unde resultat versus:

Dulce decus signi via cæli vita redemti

Telestichon unde:

In cruce mors Christi curavit mortua mundi.

Alia artificia mitto. Exstat in Fortunati Carminum, Epistol. Expos. lib. II. n. IV. in Bibliotheca maxima Patrum. *s*)

V.) De *sancta Cruce,* Hexametr. init:

Extorquet hoc sorte Dei veniabile signum.

Est Acrostichon, Telestichon &c. sed mutilum. Exstat in Fortunati Carmin. Epist. Expos. lib. II. n. V. in Biblioth. max. Patr. *t*)

VI. De *Sancta Cruce.* Elegiac. init.

Crux mihi certa salus, crux est quam semper adoro

K 5 Sin-

p) Tom. X. pag. 531. E. *q*) l. c. *r*) Tom. X. p. 532. F. *s*) Tom. X. p. 534. A. *t*) Tom. X. p. 534. C.

A. C. DLXX. Singulare carminis artificium, quod crucem effingit, rectius ex inspectione, quam descriptione discitur. Exstat in Fortunati Carm. Epist. Expos. lib. II. n. VII. in Biblioth. max. Patr. *u*)

VII.) De Domino *Saturnino*. *De certaminibus & miraculis piorum liber quartus*. *De Beato Saturnino Martyre* inscribitur apud Fabricium *x*) Elegiac. Initium:

Janua celsa poli terra pulsante patescit.

Exstat in Fortunati Carm. Epistol. Expos. lib. II. n. VIII. in Bibliotheca maxima Patrum, *y*) in Fabricii Poet. Eccles. *z*)

VIII.) De *Launebode*, qui aedificavit templum S. Saturnini. Eleg. Init.

Laudibus humanis reliquorum corda resultent.

Exstat in Fortunati Carm Epistol. Expositionum lib. II. n. IX. in Bibliotheca maxima Patrum. *aa*)

IX.) Ad clerum Parisiacum. Eleg. Init.

Cœtus honorifici decus & gradus ordinis ampli.

Exstat in Fortunati Carm. Epist. Expos. lib. II. n. X. in Biblioth. max. Patrum. *ab*)

X. De Sanctis *Agaunensibus*. *De Sanctis Agaumensibus, Mauritio & ejus sociis* inscribitur in Georg. *Fabricii* Poet. Eccles. *ac*) Elegiac. Init.

Tur-

u) Tom. X. pag. 535. A. *x*) in Poet. Eccl. col. 710. *y*) Tom. X. p. 535. G. *z*) col. 710. *aa*) Tom. X. p. 536. B. *ab*) Tom. X. pag. 536. D. *ac*) col. 712.

Turbine sub mundi cum persequerentur ad) iniqui A. C. DLXX.

Exstat in Fortunati Carm. Epistol. Expos. lib. II. n. XV. in Biblioth. max. Patr. ae) in Georg. Fabricii Poet. Eccles. l. c.

XI.) De S. *Medardo* Episcopo. *De Medardi Episcopi miraculis* inscribitur in Georg. *Fabricii* Poet. Eccles. af) *Vita S. Medardi* in Actis Sanctorum Junii ag) Elegiac. Init.

Inter Christicolas, quos actio vexit in astra.

Exstat in Fortunati Carm. Epist. Expos. lib. II. n. XVII. in Bibl. max. Patrum; ah) in Georgii *Fabricii* Poet. Eccl. l. c. & in Actis Sanctorum ai) ex editionibus Salvatoris & Broweri, collatis cum MStis Augustano M. Velseri & alio. Annotationes in carmen dedit Daniel *Papebrochius*. ak)

XII.) Ad *Euphronium* Papam. Elegiac. Init.

Quamvis pigra mihi jaceat sine fomite lingua.

Exstat in fortunati Carm. Epistol. Expos. lib. III. n. III. in Bibliotheca max. Patrum. al)

XIII.) Ad *Felicem* Episcopum de *Dedicatione Ecclesiae suae*. Eleg. Init:

Cum Salomon coleret generosi encaenia templi.

Exstat in Fortunati Carminum, Epistolarum lib. III. n. VI. in Bibliotheca max. Patr. am)

XIV.

ad) *persequebantur* legitur in Fabric. l. c. ae) Tom. X. p. 537. E. af) col. 713. ag) Tom. II. die VIII Jun. pag. 78. ah) T. X. p. 537. H. ai) loc. cit. ak) in Actis Sanctor. l. c. al) Tom. X. p. 539. F. am) Tom. X. pag. 540. F.

A. C. DLXX. XIV.) in honorem eorum, *quorum in Ecclesia Felicis Episcopi Nannetensis reliquiae continentur*. Elegiac. Initium:

Siderei montes, speciosa cacumina Sion.

Exstat in Fortunati Carm. Epist. Expos. lib. III. n. VII, in Biblioth. max. Patrum. *an*)

XV.) Ad *Felicem* Episcopum *in laudem ejus, & regionis Armorici*. Eleg. Init:

Illuxit festiva dies me gaudia cogunt.

Exstat in Fortunati Carm. Epistol. Expos. lib. III. n. VIII. in Bibl. max. Patr. *ao*)

XVI.) Ad *Felicem* Episcopum *de Paschate Resurrectionis Domini*. Eleg. Init:

Tempora florigero rutilant distincta sereno:

Vel secundum alias editiones:

Salve festa dies toto venerabilis aevo.

Exstat in Fortunati Carminum, Epistol. Expos. lib. III. n. IX. in Bibl. max. Patr. *ap*) in FABRICII Poet Eccles. *aq*) cum Lactantii operibus, studio Michaelis THOMASII; *ar*) Seorsim per Augustum BVCHNERVM. *as*) Editionem huius carminis Buchnerianam cum Msto quodam codice bibliothecae Helmstadiensis conferens sequentes observavi diversitates v. 1. 2. Manuscriptum binos habet versus, qui in Buchneriana editione v. 39. 40. leguntur. v. 9. Buchnerus *terra ferax* MS. *Rus gaudens* v. 10. Buch. *reddidit* MSt. *reddit &* v. 14. Buch.

an) Tom. X. p. 541. A. *ao*) Tom. X. p. 541. E. *ap*) Tom. X. p. 541. H. *aq*) ed. Bas. 1564. col. 697. *ar*) Antwerp. 1570, p. 557. *as*) Vitemberg. 1627. o. pl. 8.

Buch. *arridentque oculis* Ms. *Floribus arridens* ib. B. *cincta* Ms. *tincta*. v. 20. Buchn. *partum* MS. *pastum*. v. 23. Buchn. *Myrrha* MS. *Mirta* ib. Buchn. *acer*, *nux* MS. *acernus* v. 42. Buch. *Scriptula* MS. *Scripula*. ib. B. *fovens* MS. *favent*. v. 45. B. *Si*. MS. *hinc*. v. 47. Buchn. *verum* MS. *rerum*. v. 50. MS. *penetrare*. v. 55. B. *mersum esse* MS. *mersisse*. v. 57. B. *nostro tantum voluisti e* MS. *voluisti etenim tantum de*. v. 65. MS. *sollicitam* v. 68. B. *non* MS. *nec*. v. 79. MS. *insaturabiliter*. ibid. MS. *pandit*. v. 85. B. *tartara*. MS. *tristia*. v. 90. B. *beant*. MS. *habeant*. v. 100. --- MS. *partus*. ib. --- MS. *sinus*. v. 102. MS. *felici*. v. 104. 105. desunt in MS. v. 108. --- MS. *vegetetur*. Animadversiones in hoc carmen dedit BVCHNERVS. *at*) A. C. DLXX.

XVII.] De *Castello Nicetii super Musellam*. Elegiac. Initium:

Mons in praecipiti suspensa mole tumescit.

Exstat in Fortunati Carm. Epistol. Expos. lib. III. n. XII. in Bibl. Max. Patr. *au*)

XVIII.] Ad *Villicum* Episcopum Metensem. Eleg. Initium.

Gurgite coeruleo pelagus Musella relaxat.

Exstat in Fortunati Carm. Epist. Expos. lib. III. n. XIV. in Bibl. max. Patr. *ax*)

XIX.] De *Igidio* Episcopo Remensi. Eleg. Initium.

Acti-

at) loc. cit. *au*) Tom. X. p. 543. A. *ax*) Tom. X. pag. 543. E.

A. C. DLXX.

Actibus egregiis, venerabile culmen, Igidi.
Exstat in Fortunati Carm. Epist. Expos. lib. III. n. XX. in Bibl. max. Patr. *ay*)

XX.] De *Argerico* Episcopo Vereduni. Eleg. Initium.
Phoebus ut elatum suspendit in aethera currum.
Exstat in Fortunati Carm. Epist. Expos. lib. III. n. XX. in Bibl. max. Patr. *az*)

XXI.] *Epitaphium Evemeri*, Episcopi civitatis Namneticae. Eleg. Initium:
Quamvis cuncta avido rapiantur ab orbe volatu.
Exstat in Fortunati Carm. Epist. Expos. lib. IIII. n. I. in Bibl. max. Patr. *ba*)

XXII.] *Epitaphium Galli*, Episcopi civitatis Avernae. Eleg. Initium:
Hostis iniqua, Adam paradiso fraude repellit.
Exstat in Fortunati Carm. Epist. Expos. lib. IIII. n. IV. in Bibl. max. Patr. *bb*)

XXIII.) *Epitaphium Chronopii*, Episcopi Petrocoricae. Eleg. Initium.
Si terrena pater tibi quondam cura fuisset.
Exstat in Fortunati Carm. Epist. Expos. lib. IV. n. VIII. in Bibl. max. PP. *bc*)

XXIV.) *Epitaphium Leontii*, Episcopi Anterioris civitatis Burdegalensis. Eleg. Init:
Vltima sors avido graviter properavit hiatu.
Exstat in Fortunati Carm. Epist. Expos. lib. IV. n. IX. in Bibl. max. PP. *bd*)

XXV.

ay) Tom. X. pag. 544. C. *az*) Tom. X. p. 545. F. *ba*) Tom. X. pag. 546. *bb*) Tom. X. pag. 547. D. *bc*) Tom. X. pag. 548. A. *bd*) Tom. X. pag. 548. C.

XXV.) *Epitaphium Vilithutae*. Eleg. Init. A. C. DLXX.
Omne bonum velox, fugitivaque gaudia mundi.
Exstat in Fortunati Carm. Epist. Expos. lib. IV. n. XXVI. in Bibl. max. Patr. *be*)

XXVI.) *Ad Martinum Episcopum* Galliciae. Elegiac Initium.
Lumen Apostolicum cum spargeret una triades.
Exstat in Fortunati Carm. Epistol. Expos. lib. V. n. II. in Bibl. max. Patr. *bf*)

XXVII.) *Ad cives Turonicos* de *Gregorio* Episcopo Turonensi. Eleg. Initium:
Plaudite felices populi nova vota tenentes.
Exstat in Fortunati Carm. Epist. Expos. lib. V. n. III. in Bibl. max. Patrum. *bg*)

XXVIII.) Ad Gregorium *de Judaeis conversis per Avitum*, Episcopum Arvernum. Elegiac. Initium:
In venerabilibus famulis operator opime.
Exstat in Fortunati Carm. Epistol. Expos. lib. V. n. V. in Bibl. max. Patr. *bh*)

XXIX) Carmen inscriptum: *Augustidonensis opus tibi solvo Syagri.* Carmen hexametrum, cujus primus versus:
Diva apex Adam ut fecit dat somnia donec;
medius:
Ipsaque libertas vos liberat atque beabit.
Acrostichus:
Da Fortunato sacer haec pia vota Syagri;
medius descendendo.

Ca-

be) Tom. X. p. 550. G. *bf*) Tom. X. p. 553. B. *bg*) Tom. X. p. 553. F. *bh*) Tom. X. pag. 554.

A. C. DLXX.

Captivos laxans Domini laxatio fies.

Telostichus:

Christus se misit cum nos a morte revexit.

Decussatim positi:

Dulce Dei munus quo merx te care coronet;

&

Cura Deo pietas animam dat de nece solvi.

Exstat in Fortunati Carm. Epist. Expos. lib. V. n. VII. in Bibl. max. Patr. *bi*)

XXX.) De *nuptiis Sigeberti* Regis *&* *Brunichildis* Reginae. Hexam. initium.

Felicem sol pande diem, radiisque serenis.

Exstat in Fortunati Carm. Epist. Expos. lib. VI. n. II. in Bibl. max. PP. *bk*)

XXXI.) De *Sigeberto Rege, & Brunechilde* Regina. Elegiac. Initium.

Victor ab occasu, quem laus extendit in ortum.

Exstat in Fortunati Carm. Epist. Expos. lib. VI. n. III. in Bibl. max. Patrum. *bl*)

XXXII.) De *Chariberto* Rege. Eleg. Init.

Inclyta magnarum processit gloria rerum.

Exstat in Fortunati Carm. Epist. Expos. lib. VI. n. IV. in Bibl. max. Patr. *bm*)

XXXIII.) De *Theodechilde* Regina. Eleg. Iinitium:

Inclyta progenies regali stirpe coruscans.

Exstat in Fortunati Carm. Epist. Expos. lib. VI. n. V. in Bibl. max. Patrum. *bn*)

XXXIV.)

bi) Tom. X. pag. 556. *bk*) Tom. X. pag. 558. G. *bl*) Tom. X. pag. 559. E. *bm*) Tom. X. p. 559. H. *bn*) Tom. X. pag. 560.

XXXIV.) De. *Bertechilde*. Elegiac. Init: A. C.
Mens devota Deo Berthildae corde coruscans. DLXX.
Exstat in Fortunati Carm. Epist. Expos. lib. VI. n. VI. in Bibl. max. Patr. *bo*)

XXXV.) De *Bertechilde*. Elegiac. Initium.
Casibus incertis rerum fortuna rotatur.
Exstat in Fortunati Carm. Epistol. Expos. lib. VI. n. VII. in Bibl. max. P.P. *bp*)

XXXVI.) De *Coco* qui ipsam navem tulerat, & injuriam fecerat. Eleg. Initium:
Cur mihi tam validas innectis cura querelas.
Exstat in Fortunati Carm. Epist. Expos. lib. VI. n. X. in Bibl. maxima Patrum. *bq*)

XXXVII.) Ad *Dinanium*. Eleg. Initium.
Tempora praecipiti quos invidistis amori.
Exstat in Fortunati Carm. Epist. Expos. lib. VI. n. XII. in Bibl. max. Patr. *br*)

XXXVIII.) Ad *Gogonem*. Elegiac. Initium:
Orpheus orditas moveret dum pollice cordas.
Exstat in Fortunati Carm. Epist. Expos. lib. VII. n. I. in Bibl. max. Patr. *bs*)

XXXIX.) Ad *Gogonem*. Elegiac. Initium.
Nubila quae rapido perflante Aquilone venitis.
Exstat in Fortunati Carm. Epistol. Expos. lib. VII. n. IV. in Bibl. max. Patrum. *bt*)

XL. de *Bodegisilo* duce. Elegiacum Init.
Pectore de sterili si flumina larga rigarem,

 Ex-

bo) Tom. X. p. 560. H. *bp*) Tom. X. pag. 561. *bq*) Tom. X pag. 563. H. *br*) Tom. X. pag. 564. D. *bs*) Tom. X. pag. 565. A. *bt*) Tom. X. pag. 565. E.

A. C. DLXX. Exſtat in Fortunati Carmin. lib. VII. *bu*)

XLI. de *Palatina* filia Gallimagni uxore Godegiſili ducis Elegiacum. Initium.

Lucifer ut nitidos producit in aethere vultus

Legitur ibid. *bx*)

XLII.) de *Lupo* duce. Elegiacum. Init:

Antiqui proceres & nomina celſa priorum

Exſtat ibid. *by*)

XLIII.) Ad *Lupum* Ducem. Elegiac. Init.

Aeſtifer ignitas cum Julius urit arenas.

Exſtat ibid. *bz*)

XLIV. Ad *Jovinum*, de *incertitudine vitae & gloriae hominis* inſcribitur in Georg. Fabricii Poet. Eccl. *ca*) Elegiac. Init.

Tempora lapſa volant, fugitivis fallimur horis.

Exſtat in Fortunati Carm. lib. VII. *cb*) in Georg. Fabricii Poetis Eccles. *cc*)

XLV.) De *Mummuleno*. Eleg. Init.

Dum mihi feſſus iter gradior prope noctis in umbra.

Exſtat in Fortunati Carm. lib. VII. *cd*)

XLVI.) de *Condone* Domeſtico. Eleg. Init.

Temporibus longis regalis dives in aula

Exſtat in Fortunati Carm. lib. VII. *ce*)

XLVII.) De *Nomine ſuo* ad diverſos. Eleg. Initium:

Aoni-

bu) n. V. *in Biblioth. max. patr. T. X. p. 565. G.* *bx*] n. VI. *l. c. p. 566. B.* *by*] n. VII. *l. c. D.* *bz*] n. VIII. *l. c. pag. 566. H.* *ca*] col. 701. edit. Baſil. 1564. *cb*] n. XII. *l. c. pag. 567. H.* *cc*] loc. cit. *cd*] n. XIV. *l. c. pag. 568. G.* *ce*] n. XVI. *l. c. pag. 569. B.*

Aonias avido qui lambitis ore Camoenas. A. C. DLXX.
Exstat in Fortunati Carm. lib. VIII. *cd*) Emendationes textus & notas ad hoc carmen dedit Caspar BARTHIVS. *ce*)

XLVIII.) De *Virginitate*. De *gaudiis & spe vitae aeternae* inscribitur in Fabricii Poet. Eccl. *cf*) Elegiac. Initium:

Culmina multa polos radianti lumine complent.

Exstat in Fortunati Carm. lib. VIII. *cg*) in Georg. FABRICII Poet. Eccles. *ch*)

XLIX.) In *laudem Sanctae Mariae* Virginis & matris Domini. De *partu virginis* liber primus inscribitur apud Georg. FABRICIVM, *ci*) eique subnectitur col. 694. de Christi Jesu beneficiis liber secundus Eleg. Initium:

Lingua Prophetarum cecinit de virgine partum.

Exstat in Fortunati Carm. lib. VIII, *ck*) & in FABRICII Poet. Eccles.

L.) Ad *Virgines*. Elegiac. Init.

Inter Apostolicas acies, sacrosque Prophetas.

Exstat in Fortunati Carm. lib. VIII. *cl*)

LI.) Ad *Chilpericum*, quando Synodus Brinnaco habita est. Eleg. Init.

Ordo sacerdotum venerandaque culmina Christi.

Exstat in Fortunati Carm. lib. IX. *cm*)

L 2 LII.

cd] n. I. *l. c. pag. 571. B.* *ce*] Adverf. lib. XLVI. cap. III. col. 2125. *cf*] col. 706. *cg*] n. IV. *l. c. pag. 572.* *ch*] loc. cit. *ci*] in Poet. Eccl. *ck*] n. V. *loc. cit. pag. 574.* *cl*] n. VI. *l. c. pag. 577. B.* *cm*] n. I. *l. c. pag. 479. D.*

A. C. DLXX. LII.) Ad *Chilpericum* Regem & *Fredegundem* Reginam. De *communi omnium mortalitate* inscribitur apud Georg. FABRICIVM. *cn*) Eleg. Init.

Aspera conditio & sors irrevocabilis horae.

Exstat in Fortunati Carm. lib. IX. *co*) & in Georgii Fabricii Poetis Eccl. *cp*)

LIII.) Ad *Gregorium* Episcopum. Sapphic. Initium:

Corde jucundo, calamo venusto.

Exstat in Fort. Carm. lib. IX. *cq*)

LIV.) Ad *Sidonium* Moguntinensem Episcopum. Eleg. Initium:

Reddita ne doleas felix Moguntia casus.

Exstat ibid. *cr*)

LV.) Ad *Ecclesiam Turonicam*, quae per Episcopum Gregorium renovata est. Eleg. Initium:

Emicat altithroni culta venerabile templum.

Exstat in Fortunati Carminum lib. X. *cs*)

LVI.) Ad *Childebertum* Regem & *Brunechildem* Reginam de *natalitio* S. *Martini* Turonici. Eleg. Initium:

Praecelsis dominis famulus dum corde pusillus.

Exstat ibid. *ct*)

LVII.) Ad *Childebertum* Regem & *Brunechildem* Reginam Eleg. Init.

Si

cn] in Poet. Eccles. col. 702. *co*] n. II. *l. c. p. 580.* *cp*] col. 702. *cq*] n. VII. *in Bibl. Patr. max. Tom. X. pag. 581. H.* *cr*] n. IX. *l. c. p. 582. F.* *cs*] n. VI. *in Bibl. Patr. max. Tom. X. p. 588. G.* *ct*] n. VII. *l. c. p. 589. C.*

Si praestaretur praeconia pandere Regum. A. C.
Exstat ibid. *cu*) DLXX.

LVIII.) De *Navigio suo.* Eleg. Initium:
Regibus occurrens ubi Meltica moenia pollent
Exstat. ibid. *cx*)

LIX.] Versus facti *super mensa* in Villa S. Martini ante descriptores. Elegiac. Init.
Cum videam citharae loquatia ligna.
Exstat in Fortunati Carminum lib. X. *cy*]

LX.] Ad *Sigualdum* comitem, *quod pauperes pro rege paverit.* Elegiac. Init.
Actibus egregiis praeconia fulgida fulgens.
Exstat ibidem. *cz*]

LXI.] Ad *Galactorium* Comitem. Elegiac. Init.
Venisti tandem quod debebaris amice.
Exstat ibid. *da*)

LXII.] *De Itinere suo* Elegiac. Init.
Casibus innumeris hominum momenta rotantur.
Exstat in Fortunati Carminum libr, XI. *db*]

LXIII. de *Vita S. Martini* IV. Praefatio praemittitur elegiaca. Init.
Nauta rudis tumido cum vult dare vela profundo.
Libri ipsi heroico genere scripti sunt. Liber primus incipit:

cu] n. VIII. *l. c. pag. 589. G.* *cx*] n. IX. *l. c. pag. 590. A.* *cy*] n. XI. *in Bibl. max. Patr. T. X. p. 590. G.* *cz*] n. XX. *l. c. pag. 591. H.* *da*] n. XXII. *l. c. p. 592. C.* *db*] n. XXVII. *in Bibl. max. Patr. T. X. p. 596. F.*

A. C. *Altithronus postquam repedavit ad aethe-*
DLXX. *ra Christus.*

Secundus:

Pendula jamdudum laxavi carbasa pinu.

Tertius:

Hactenus in bibulis fixa stetit anchora terris.

Quartus:

Post mare fluctivagum repetens ad littora portum.

Exstant in Bibliotheca maxima Patrum ed. Ludg. MDCLXXVII. *de*]

LXIV.] de *Excidio Thuringiae ex persona Rhadegundis* Liber. elegiaco, non hexametro, versu, ut habet Joh. TRITHEMIVS descriptus. Initium.

Conditio belli tristis, sors invida rerum.

Exstat in Bibliotheca maxima Patrum edit. Lugd. MDCLXXVII. *df*]

LXV.] Ad *Justinum* Juniorem Imper. & *Sophiam* Augg. Elegiac. Init.

Gloria summa patris natique ac spiritus almi.

Exstat in Biblioth. max. Patrum. *dg*]

LXVI.] Ad *Artachin* liber. Inscribitur apud Ioh. TRITHEMIVM *dh*] *in Persona Radegundis.* Elegiac. Init.

Post Patriae cineres, & culmina lapsa parentum.

Exstat in Bibliotheca maxima Patrum *di*]

LXVII.

dc] Tom. X. p. 597. *de*] de Script. Eccles. n. CCXIX. *df*] Tom. X. p. 613. *dg*] Tom. X. pag. 614. *dh*] de Script. Eccles. num. CCXIX. *di*] Tom. X. pag. 615.

LXVII. *Hodœporicum* metrice a Fortunato scriptum esse memorat SIGEBERTVS Gemblacensis. dk] Indicat hoc procul dubio Joh. TRITHEMIVS dl] cum adducit *Ad Oporicum vitae suae* lib I. errore scribentis pro *Hodœporicum*. Scripsit varia carmina de itinere suo, quae exstant in Fortunati Carmin. Epist. Exposit. Lib. V. n. 14. VIII. n. 2. X, n. 9. XI. n. 27. & 28. Privatim carmen de Navigio lib. X, n. 9. indicari a Sigeberto putat Christophorus BROWERVS. dm] quod tamen asseri pro certo nequit. — A. C. DLXX.

LXVIII.] *Hymni* singularum Festivitatum. dn] Hymnos septuaginta septem numerat TRITHEMIVS. do] Quidam Fortunati *Hymni* leguntur in Georgii CASSANDRI Hymnis ecclesiasticis. dp]

LXIX.] Fortunati aliqua *Carmina* ex MStis edidit Caesar BARONIVS Annal. Eccles. Tom. VII. ad A. C. DLVII. ed. A. C. DLXX, & DLXXXVIII. dr]

LXX. Versus ad *Childebertum* Regem, Sigiberti R. filium, initio:

Rex Regionis apex & supra regna regimen;

Elegiaci exstant in Joh. MABILLONII Analect.

 Ve-

dk] de Script. Eccles. cap. 45. dl] de Scriptor. Eccl. n. CCXIX. dm] in Vita Fortunati c. V. dn] Vid. SIGEB. Gembl. l. c. do] de S. E. l. c. dp] in CASSANDRI Operibus ed. 1616. Paris. pag. 200, 220, 228. dr] pag. 570, 581, & 708. edit. Antwerp. 1658.

A. C. DLXX. Veter. Tom. I. ex codice MS. Virdunensis coenobii S. Vitoni. *ds*]

LXXI.] Huius Fortunati offendi carmen in perantiquo quodam Ecclesiae Mindensis Antiphonario, quod Bibliothecae Helmstadiensis est. Agit *de Passione Christi*; quod cum in collectionibus citatis non reperiatur ex MSto dicto exhibeo:

Crux fidelis inter omnes
Arbor una nobilis.
Nulla silva talem profert
Fronde flore germine.
Dulce lignum dulce clavo
Dulce pondus sustinens.
Pange lingua gloriosi
Praelium certaminis,
Et super crucis tropheo
Dic triumphum nobilem.
Qualiter redemtor orbis
Immolatus vicerit.
De parentis protoplasti
Fraude Factor condolens;
Quando pomi noxialis
Morsu in mortem corruit,
Ipse lignum tunc notavit
Damna ligni ut solveret.
Hoc opus nostrae salutis
Ordo depoposcerat,
Multiformis perditoris

Ars

ds] pag. 366.

Ars ut artem falleret, A. C.
Et medelam ferret inde DLXX.
Hostis unde laeserat.
Quando venit ergo sacri
Plenitudo temporis
Missus est ab arce patris
Natus orbis conditor
Atque ventre virginali
Carne factus prodiit.
Vagit infans inter arta
Positus praesepia
Membra pannis involuta
Virgo mater alligat
Et pedes manusque crura
Stricta pingit fascia.
Lustra sex qui iam peracta
Tempus implens corporis
Se volente natus ad hoc
Passioni deditus
Agnus in crucis levatur
Immolandus stipitem.
Hic acetum, fel, harundo,
Sputa; clavi, lancea
Mite corpus perforatur,
Sangvis unda profluit,
Terra pontus astra mundus
Quo lavantur flumine.
Flecte ramos arbor alta
Tensa laxa viscera,
Et rigor lentescat ille
Quem dedit nativitas,

A. C. *Vt superni membra Regis*
DLXX. *Miti tendas stipite.*
Sola digna tu fuisti
Ferre precium saeculi
Atque portum praeparare
Nauta mundo naufrago
Quem sacer cruor perunxit
Fusus agni corpore.
Sit Patri, Natoque summo
Gratiae cum Spiritu.
Sempiternae Trinitati
Laus salus & gloria
Quae creavit quae redemit
Quaeque nos illuminat.

Collecta prostant Fortunati carmina in Georgii FABRICII Poetis Ecclesiasticis Basileae MDLXIV. *dt*) opera Nicolai CANYELLES Calari apud Sardos A. MDLXXIV. *du*) prodiit haec editio per Jacobum SALVATOREM Solanum. *dx*) Venetiis apud haeredes Jacobi Simbenii A. MDLXXVIII; *dy*) in Corpore Poetarum Latinorum Lugduni MDCIII; *dz*) illustrata notis Christophori BROWERI Moguntiae MDCXVII. qui in Biblioth. magna Patrum ed. Parisi A. MDCXLIV. Tom. VIII; in

dt] Col. 685. *du*] vid. BROWERI Vita Venantii Fortunati cap. V. *in Bibl. max. Patrum Tom. X. pag. 525. B.* *dx*] vid. Acta Sanctorum Junii per Godofr. Henschenium &c. Tom. II. ed. Antw. 1698. d. VIII. Jun. pag. 72. C. n. 3. *dy*] vid. BROWERVS l. c. *in Bib. Patr. max. l. c.* *dz*] pag. 806.

ea) in Bibliotheca maxima Patrum ed. Lugd. MDCLXXVII. Tom. X. *eb*) ad editonem Broweri. A. C. DLXX.

Impingere nonnunquam Fortunatum in Grammaticae & Prosodiae regulas evincit Silvula enormium, quae contra Grammaticae vel Prosodiae canonem, aut peregrina, in Venantii Fortunati Lectione occurrunt; quae exstat in Bibliotheca Maxima Patrum. *ec*)

XVII.

MARTINVS. DLXXIII.

Natione Pannonius ut ex ejus epitaphio constat. *a*) Dumiensis monasterii Pontifex, *b*) seu Abbas primum & conditor. Postea Bracarensis in Lusitania episcopus. *c*) Hinc Archiepiscopus Brachahensis salutatur ab ANONYMO Mellicensi. *d*) Floruit regnante Theudomiro rege Svevorum temporibus illis, quibus Justinianus in republica, & Athanagildus in Hispaniis imperium tenuere, *e*) A. DXL. *f*) Baronius existimat ipsum A. DLXXIII. obiisse. *g*)

Scripsit versus a Sirmondo editos cum Eugenio Toletano pag. 57. Paris. 1619. 8. *h*) qui revisi

ea] Col. 752. *eb*] pag. 528. *ec*] Tom. X. pag. 627.

XVII. *a*) v. Aub. MIRAEI Schol. ad Isidori de Scriptor. Ecclesi. Cap. XXII. *b*] v. ISIDORVS de S. E. c. 22. *c*] v. MIRAEVS l. c. *d*] de S. E. c. 38. *e*] v. ISIDORVS l. c. *f*] v. Jo. TRITHEMIVS de S. E. n. CCXXI. *g*) v. MIRAEVS l. c. *h*) v. Jo. Alb. FABRICII Biblioth. Latin. ed. Hamb. 1712. p. 718.

A. C. revisi inter Sirmondi opera T. 2. p. 907. *i*)

DLXXVI. XVIII.

SIMPLICIUS.

Benedicti Casinensis discipulus. *a*) Post Benedictum in Casino abbas effectus *b*) tertius ab obitu Benedicti. *c*)

Fuit temporibus Justini junioris imperatoris ab A. 565. ad A. 578. *d*] Obiit circa A. DLXXVI. *e*)

Scripsit versus nonnullos de *regula S. Benedicti*. *f*] Versus quos in laudem Regulæ S. Benedicti descripsit, una cum diversis aliis Sanctorum Monachorum regulis in lucem dare voluit Lucas HOLSTENIUS. *g*]

DLXXVIII XVIIII.

CORIPPUS.

Africanus Grammaticus. Vixit tempore Justini II. Imperatoris ab A. 565. ad A. 578. *a*)

Scripsit I. Libros IV. de *laudibus Justini* hexametros, initio: *Imperii culmen rerum non motibus ullis* Mich. de AZAGRA quibusclam Joan: Ruiz Corippum de laudibus Justini junioris a se emendatum cum brevibus anno-

i) v. FABRICII Bib. L. ed. cit. Suppl. p. 299.

XVIII. *a*) v. SIGEBERTUS Gemblac. de S. E. c. 31. & PETRUS diac. de vir. illustr. Casin. c. 5. *b*) vid. PETRUS l. c. *c*) v. GREGORIUS lib. II. Dial. in princ. apud Jo. Bapt. MARUM Annot. ad Petr. l. c. *d*) v. PETRUS l. c. *e*) MARUS l. c. *f*) v. PETRUS loc. cit. *g*) v. MARUS l. c.

XIX. *a*) v. CORIPPI scripta.

annotat in 4. edidit. *b*] Exſtant & libri illi ex recenſione Thomæ DEMPSTERI, qui & lacunas ſupplevit, mendis expurgavit, commentarium adjecit, & cum indice pene omnium dictionum evulgavit Pariſiis MDCX. 0. Praefationes binas praefixas habet Corrippus hic, quarum poſterior exhibet Panegyricum in laudem Anaſtaſii quaeſtoris & magiſtri. Th. Demſteri curae ad emendationem Corippi parum fecerunt iudice Caſpar. BARTHIO *c*] A. C. DLXXVIII.

Prodierunt etiam Fl. Creſconii Corippi Africani fragmentum panegyrici in laudem Juſtini Aug. minoris, panegyricus in laudem Anaſtaſii quaeſtoris & Magiſtri, & de laudibus Juſtini minoris libri IV. cum Conradi & Nic. RITTERHVSIORVM, Michaelisque Ruizii ASSAGRII notis Altorf. 1664. 4. *d*]

Pleraque Corippi illuſtrat BARTHIVS in Aduerſariis: *e*] Loca quaedam emendat & Jo. MEVRSIVS in Critico Arnobiano p. 149. *f*] Loci cuiusdam ex Corippi Lib. II. lectio confirmata a Caſp. BARTHIO. *g*]

II. De *bello Juſtini in Africa contra Vandalos* ſuſcepto, quod ipſe Corippus in praefatione priori indicat his verbis:

Quid

b) vid. Chriſtoph. HENDREICH Pandect. Brandenburg. p. 368. a. *c*) Animadverſ. ad Papin. Statii XII. Thebaid. p. 1491. *d*) v. Jo. Alb. FABRICII Biblioth. Latin. ed. Hamburg 1712. p. 713. *e*) v. FABRICIVS l. c. *f*) v. FABRICII B. L. & cit. Suppl. p. 299. *g*) Animadv. ad Papin. Stat. II. Achilleid. p. 1726.

A. C. *Quid Lybicas gentes, quid Syrtica praelia dicam*
DLXXVIII. *Jam libris completa meis? Majora canendi*
Tempus adest: Senio dextram pie porrige fesso!
Corippum de *bellis Lybicis* memorat Leo Marsicanus III. 62. p. 339. *h*]

III. *Joannidem* Corippi in Italiae Casinensi monasterio superstitem memorat Cuspinianus, Caesaribus. *i*]

DLXXXIII

XX.

GILDAS.

Sapiens cognomento. *a*] Badonicus. *b*] In Bannochorensi cœnobio Monachus. *c*] Abbas ejusdem Cœnobii salutatur ab AUBERTO MIRAEO. *d*] Claruit anno DLXXX. iuxta POLYDORVM. *e*] Nonagenarius obiit. *f*] Obiit & sepulturam accepit IV. Kalend. Februarii circa a. DLXXXIII. *g*] Natus est A. CCCCXCIII. Scripsit A. DXLIII. & usque ad A. DLXXXI. superfuisse videtur A. MIRAEO. *h*] Scriptis eius accensetur *Querolus* sive *Aulularia.* Comœdia. Codices quidam MSS. Gildae eam tribunt, quae Plauti nomine falso prodiit. *i*] Exstat annexa editioni Plautinae per

h) v. FABRICIVS l. c. p. 298. *i*) v. FABRICIVS l. c.
XX. *a*) vid. Joh. BALEVS Script. Britann. Cent. I. n. LXVI. *b*) BALEVS l. c. *c*) BALEVS l. c. *d*) in Auctar. de Script. Eccles. n. CXLIV. *e*) apud BALEVM l. c. *f*) BALEVS l. c. *g*) vid. Joh. PITSEVS de Illustr. Britann. Scriptor. pag. 102. *h*) in Auct. de Script. Eccles. n. CXLIV. *i*) vid. MIRAEVS l. c.

per Joh. Philipp. PAREVM Francof. MDX. A. C.
o. k]

XXI. DXXCIV.

CHILPERICVS.

Rex Francorum, mortuus A. DLXXXIV. a) Scripsit *Epitaphium S. Germani*. Elegiac. Init. *Ecclesiae speculum patriae vigor, ara reorum*; Exstat in AIMOINI Hist. lib. III. c. XVI; in Actis Sanctorum Ordinis S. Bened. Tom. I. p. 245. in Actis Sanctorum Maji Tom. VI. ed. Antwerp. MDCLXXXVIII. d. XXVIII Maji pag. 787. n. 47. E. F.

XXII. DXC.

BANDONINIA.

Ita appellatur a Christophoro HENDREICH. a) Alias BANDOMINA. b) BANDONINIANA vocatur ab Auberto MIRAEO. c) Galla. d) Monialis ex disciplina Venantii Fortunati Pictaviensis episcopi, e) S. Crucis Pictavii, alumna S. Radegundis Reginae. Flor. circa A. DXC. Cum Fortunatus de illius Reginae vita scripsisset, alterum ei illa librum addidit, quo complectebatur, quae praeterierat Fortunatus.

k) pag. 857.

XXI. a) vid. GREGOR. Turonensis lib. VI. c. 46. & lib. VII, cap. 7. AIMOINVS lib. III, cap. 56. GAGVIN. lib. II. c. 2.

XXII. a) Pandect. Brandenb. p. 404. a. b) v. HENDREICH l. c. c) Auctar. de S. E. n. 183. d) v. HENDREICH l. c. e) v. MIRAEVS l. c.

A. C. tus. Exstat illa apud Surium Tom. IV. 13. Augusti: *f*)

XXIII.

DXCVII.

COLVMBA.

Hibernus. Abbas Huensis. Obiit V. Idus Junii A. DXCVII. Scripsit I. Hymnum in *laudem S. Kierani* Abbatis. II. Tres alios *Hymnos*, quorum primus incipit: *Altus Prosator.* a)

XXIV.

DXCVIII.

COLVMBANVS.

Ita appellatur a SIGEBERTO Gemblacensi, *a*) & aliis. COLVMBA ab ANONYMO Mellicensi. *b*) In Hibernia Scotorum insula natus. *c*) Unde forte Scotus dicitur a Joh. TRITHEMIO *d*) & aliis.

Primum in Hibernia abbas. *e*) Deinde Abbas Luxoviensis *f*), in Gallia, *g*)

Vel in Burgundia, *h*) eiusque cœnobii primus

f) v. HENDREICH l. c.

XXIII. *a*) v. WARAEVS de Scriptoribus Hibernis lib. I. pag. 15. apud CAVEVM Hist. Lit. Script. Eccl. pag. 343. edit. Genev.

XXIV. *a*) de Scriptor. Eccles. c. LX. *b*) de S. E. c. XXV. *c*) v. SIGEBERTVS l. c. *d*) de S. E. n. CCXXIII. *e*) v. Aub. MIRAEI Schol. ad Sigeberti l. c. *f*) v. SIGEBERTVS l. c. *g*) v. Melch. Haim. GOLDASTI Comment. in Columbani carmina p. 69. *h*) v. A. MIRAEVS Schol. ad Sigeberti de S. E. c. 60.

mus fundator. *i*) Demum Bobii in Italia abbas. *k*) A. C. DXCVIII.

Moritur sub Mauritio Imperatore A. DXCVIII. Indictione I. XI. Kalend. Decembris Joh. TRITHEMIO perhibente. *l*) Vel A. DCXV. teste BARONIO, *m*) XI. Kal. Decembr. asserentibus martyrologiis Bedae, Usuardi, Adonis Treverensis, Wandelberti & Romano *n*) Diem IX. Kalend. Decembr. habet CAVEVS *o*)

Scripsit I. Adhuc adolescens librum *Psalmorum* elimato sermone, teste SIGEBERTO Gemblacensi. *p*) Nisi forte Commentarii in Psalterium indicantur, quorum TRITHEMIVS A. DXCVIII. & HARTMOTVS Annotatione librorum qui sunt in monasterio S. Galli meminerunt. *q*)

II. Alia *ad canendum digna* scripsit teste SIGEBERTO. *r*)

III. Epistola *ad Hunaldum*, versu hexametro; initio: *Casibus innumeris decurrunt tempora vitae*. Acrosticha est verba: *Columbanus Hunaldo*, primis versuum literis exhibens.

i) Vid. Joh. TRITHEMIVS de S. E. n. 223. SVRIVS d. xi. Novembr. & Chronicon BENIGNI Divionensis Tom. I. Spicileg. Dacher. p. 377. sqq. Conf. Jo. Alb. FABRICIVS not. ad Trithemii l. c. *k*) v. MIRAEVS l. c. *l*) l. c. *m*) Tom. VIII. Annal. *n*) v. GOLDASTI Comm. in Columbani carmina p. 70. *o*) de Script. Eccles. p. 352. ed. Genev. *p*) de S. E. c. 60. *q*) v. GOLDASTVS l. c. p. 72. *r*) l. c.

A. C. DXCVIII.

bens. Detestatur in ea avaritiam. s) Exstat in Melchioris Haiminsfeldi GOLDASTI Paraeneticorum veterum Parte I. ed. Insulae 1604. t) Edidit eam & SIRMONDVS cum Eugenio Toletano Paris. 1619. recusam T. 2. Opp. Sirmondi p. 908. u) Annexum CATONIS distichis de moribus per Christian. DAVMIVM Cygneae 1672. w) Prodiit quoque in Bibliotheca Maxima Patrum ed. Lugdun. 1677. x)

IV. Epistola ad *Sethum*, ut vulgo inscribitur. Apud Geor. Fabricium *Epistola in qua detestatur avaritiam* appellatur & ad Hunaldum dirigitur. Scripta est versu hexametro initio: *Suscipe Sethe* [vel *Hunalde* secundum editionem Fabricianam] *libens & perlege mente serena.* Exstat in Geor. FABRICII Poetis Ecclesiasticis ed. Basileae 1564; y) in GOLDASTI Paraeneticis; z) in Henr. CANISII Tom. I. Antiquar. Lectionum; in Bibliotheca Patrum ed. Colon; aa) in Thomae MESSINGAMI Florilegio Sanctorum Hiberniae; ab) adjuncta Catonis distichis per DAVMIVM; ac) & in Bibliotheca Max. Patrum. ad)

V. Epistola *ad Fedolium*, versu adonico, ini-

s) v. Jo. Alb. FABRICII Biblioth. Latin. ed. Hamb. 1712. p. 711. t) p. 47. u) v. FABRICII Bibl. Lat. ed. cit. Suppl. p. 298. w) p. 223. x) T. XII. p. 33. F. y) col. 779. z) p. 48. aa) v. Patricius FLEMINGVS in praef. ad Columbani poemata in Biblioth. Max. Patr. Tom. XII. p. 33. C. ab) v. FLEMINGVS l. c. ac) p. 224. ad) T. XII. p. 33. G.

initio: *Accipe quaeso nunc bipedali.* Ultimi versus sunt hexametri. Edita est a GOLDASTO, ae) DAVMIO af) & in Bibliotheca Max. Patrum. ag] A. C. DCCVIII.

VI. Epigramma de *muliere*, versu Elegiaco, initio: *Omnis mente pius fugiat mortale venenum.* Evulgatum a GOLDASTO; ah] DAVMIO; ai] & in Bibliotheca Max. Patrum. ak]

VII. *Monosticha* vel Monostichon versu hexametro, initio: *Haec praecepta legat devotus & impleat actu.* Ea ALDHELMO a quibusdam, ab aliis rectius tribuuntur ALCVINO Flacco, judice Jo. Alb. FABRICIO. al) Hinc & prodierunt inter opera Alcuini edit. Quercetani num. CLXXIX. fol. 1715. am] Exstant in Melch. GOLDASTI Paraeneticorum veterum Part. I. ed. Insulae 1604; an] in Henr. CANISII Lection. antiqu. Tom. I. ex MSto codice Frisingensi; ao] apud Martinum DEL RIVM MDCI. ex codice Abbat. S. Laurentii Leodiensis; ap] in Bibliotheca Patrum ed. Coloniensi; aq] in Florilegio Sanctorum Hiberniae per Thomam MESSINGAMVM; ar] annexa CATONIS distichis de moribus per Christian.

ae) [illegible] p. [illegible] af) l. c. p. 227. ag) l. c. p. 34. C. ah) l. c. p. [illegible] ai) l. c. p. 230. ak) l. c. p. 34. H. al) Bibl. [illegible] p. 685. am) v. Christian. DAVMIVS in Catonis distich. de moribus p. 230. an) p. 59. ao) v. [illegible] FLEMINGVS l. c. p. 33. D. ap) v. FLEMINGVS l. c. aq) v. FLEMINGVS l. c. ar) v. FLEMINGVS l. c.

A. C. DXCVIII. stian. DAVMIVM Cygneae 1672. *as*] in Bibliotheca maxima patrum ed. Lugduni 1677. *at*] Multi in Monosticho versus, & quidem integri, priscorum poetarum reperiuntur, potissimum vero Octaviani Romani, qui ut opinatur Goldastus, auctor exstitit elegantis libelli, qui nomine Catonis in scholis vulgo circumfertur. *au*]

VIII. Rhythmus de *vanitate & miseria vitae mortalis*, initio: *Mundus iste transit & quotidie decrescit.* Exstat in Jacobi VSSERII epistolis Hibernicis Paris. 1666. 4. pag. 4. seq. *aw*] in Bibliotheca Maxima Patrum ed. Lugdun. 1677. *ax*] Non videtur autem esse hujus seculi.

IX. Versus cujusdam (ut in titulo habetur) sapientis, & ut fertur, B. Columbani, exstant manuscripti in Bibliotheca Roberti COTTONI Julius D. II. 19. *ay*]

X. Versus hexametri annexi Aurelii Prudentii poemati de virtutibus & vitiis initio: *Hic statuit metam doctus Prudentius auctor*, quos S. Columbani esse coniicit Thomas SMITHVS. Exstantque manuscripti in Bibliotheca Cottoniana Cleopatra C. VIII. 1. *az*]

Poemata Columbani collecta sunt ab ipso Co-

as) p. 230. *at*) Tom. XII. p. 35. *au*) vid. FLEMINGVS l. c. D. E. *aw*) v. Jo. A. FABRICII Bibl. Lat. ed. Hamb. 1712. p. 685. *ax*) T. XII. p. 36. *ay*) v. Thomae SMITHI Catalogus p. 8. *az*) v. SMITHI Catalogus p. 141.

Columbano, quod ex disticho colligitur hexametro praemisso carminibus ab ipso Columbano. *ba*) Habentur collecta in Henrici CANISII Antiq. Lect. Tom I. Append; bb] in Melchioris Hainiasf. Goldasti paraeneticorum veterum Part 1. ed. Insulae 1604. ex bibliotheca monasterii S. Galli. cum commentario Goldasti; *bc*) a SIRMONDO cum EVGENIO Toletano; *bd*) per Patricium FLAMINGVM Lovanii, *be*) ex impressis & MSS. Codicibus; *bf*) annexa Dionysii CATONIS Distichis de moribus per Christian. DAVMIVM. Cygneae 1672. p. 223. secundum editionem Goldasti; in Bibliotheca magna patrum ed. Paris. 1644.: *bg*) in Bibliotheca Max. Patrum ed. Lugdun. 1677. *bh*) ad editionem Flemingi Lectio versus cujusdam Columbani corrigitur a Casp. BARTHIO. *bi*) A. C. DXCVIII.

Vetus & probus etiam inter poetas, nisi cum spuria tanto auctori adscribuntur, aut genuina, quae forte sunt, male corrumpuntur; habetur a Casp. BARTHIO. *bk*) SEC. VI.

XXV.

ANONYMVS.

Auctor Epitaphii, quod Avito, seculo quo de-

ba) vid. editionem Goldastianam pag. 42. *bb*) pag. 3. *bc*) p. 41. *bd*) v. FABRICIVS l. c. *be*) v. FABRICIVS l. c. *bf*) v. Bibl. Max. Patr. l. c. *bg*) T. VIII. col. 845. *bh*) S. XII. p. 33 *bi*) Animadverf. ad Papin. Statii Lib. I. Silv. II. p. 74. *bk*) ad Claudian. 2. Edit. pag. 1084. & Adverf. lib. 56. cap. I. Col. 1626. apud Christian. DAVMIVM edit. Columbani cit. p. 223.

A. C. DXCVIII. decessit, scripsit, cuius partem exhibet Guil. CAVEUS. *a*)

SECULUM SEPTIMUM.

I.

DCIV. ## *GREGORIUS.*

NAtione Romanus, ex Praetore urbano Monachus & Abbas, septimus Ecclesiae Romanae Levita, Apocrisiarius, Papa Romanae Ecclesiae *a*) Obiit in ipso exordio Phocae Romani principis. *b*) Anno Phocae *Imper*. secundo, IV. Idus Martiarum migravit ad Dominum. *c*) Papa A. DXC. creatus, A. DCIV. ad coelites transiit. *d*)

Scripta

I.) Hymnus de *die Dominico*. Iamb. Quatern. Init.

Primo dierum omnium.

Exstat in Georg. FABRCII Poetis Ecclesiasticis ed. Basil. MDLXIV. *e*)

II.) Hymus *tempore Vespertino*. Sapph. Initium.

Nocte surgentes vigilemus omnes.

Exstat ibid. *f*)

III.)

XXV. *a*) in Histor. litt. Scriptor. Eccles. p. 373. edit. Londinens.

I. *a*) vid. SIGEB. Gemblac. de Script. Eccl. cap. XLI.
b) v. ISIDORUS Hispal. de Script. Eccles. cap. XXVII.
c) vid. Anonymus Mellicens. de Script. Eccles. cap. VIII.
d) vid. Aubertus MIRAEUS Schol. ad Isidori c. XXVII.
e) col. 783. *f*) col. 789.

III.) Hymnus *tempore Vespertino*. Sapph. Initium. A. C. DCIV.

Ecce jam noctis tenuatur umbra.

Exstat ibid. *g*)

IV. Hymnus *jejunantium*. Jamb. Quat. Initium.

Clarum decus jejunii.

Exstat ibid. *h*)

V.) Hymnus *jejunantium* Jamb. Quat. Init.

Audi benigne conditor.

Exstat ibid. *i*)

VI.) Hymnus *in die Palmarum*. Jamb. Quatern. Init:

Magno salutis gaudio.

Exstat ibid. *k*)

VII.) Hymnus in *passione Christi*. Jamb. Quatern. Init:

Rex Christe factor omnium.

Exstat ibid. *l*)

VIII.) Hymnus *in die Pentecostes*. Iamb. Quatern. Init:

Jam Christus astra ascenderat.

Exstat ibid. *m*)

Hymni collecti in Operibus Gregorii, quae jussu Sixti V. Papae PETRVS Tuscianensis, Episcopus Venusinus in Sex tomos redegit, editis Romae, Antwerpiae & alibi. *n*)

g) col. 789. *h*) col. 794. *i*) col. 795) *k*) col. 796. *l*) col. 796. *m*) col. 800. *n*) vid. Aubertus MIRAEVS Schol. in Isidori Hispalens. de Script. Eccles. cap. XXVII.

A. C. DCX.

II.

MARCVS.

Casfinensis Monachus. *a*) Familiaris Benedicti Casfinensis. *b*) Patris Benedicti discipulus vocatur a PETRO. *c*) Floruit sub A. DCVI. teste MIRAEO; vel ad imperium Heraclii Augusti A. DCX. teste TRITHEMIO. *d*) Scripsit versu

I.) De *adventu S. Benedicti ad Casfinum* e)

II.) *Vitam Benedicti* Casfinensis, a Gregorio descriptam, paucis superadditis heroico genere. *f*) Exstat in Prosperi MARTINENGI Poematum libr. III. Romae MDXC. *g*) Venustum hoc carmen habet Petrus DAMIANVS. *h*) Carmen elegantissime currens est Joh. TRITHEMIO. *i*)

III.) De *situ constructioneque Cœnobii Casfinensis. k*) Versus hos elegantissimos praedicat PETRVS. *l*)

IV.) S. *Benedicti Miracula* a D. Gregorio Pa-

II. *a*] vid. PETRVS Diaconus de Viris illustribus Casfinens. cap. III. *b*] vid. SIGEB. Gemblacens. de Script. Eccles. cap. XXXIII. *c*] l. c. *d*] de Scriptor. Eccles. n. CCXVIII. *e*) vid. Petrus l. c. *f*] vid. SIGEBERTVS l. c. *g*] Vid. MIRAEVS Schol. ad Sigeb. Gemb. de Script. Eccles. Cap. XXXIII, & in Auctar. de Scriptor. Eccles. n. CLXXI. *h*] Serm. VIII. in Vigilia S. Benedicti, apud *Joh. Baptist. Marum not. ad Petrum Diaconum de Viris illustr. Casfin. cap. III.* *i*] l. c. *k*] vid. PETRVS Diaconus de Vir. illustr. Casfin. cap. III. *l*] l. c.

Papa primo omissa. *m*) Heroicis versibus. *n*) A. C.

III.

HONORIVS I. DCXXXIIX

Papa ordinatur A. DCXVI. d. XXVIII. Septembr. Obiit DCXXXVIII. d. XIII. Septembr. *a*) Scripta

I.] De *Apostolis, in Christi ad coelos adscensione obstupescentibus* epigramma. Elegiaco versu, non Heroico, ut habet Aubertus MIRAEVS *b*) Init.

Luce videt Christum Petrus, quem nocte negavit.

Exstat in Georg FABRICII not. ad Poet. Eccles. ed. Basil. MDLXIV; *c*) Bibliotheca Patrum edit. Colon; *d*) Bibliotheca magna Patrum ed. Paris. MDCXLIV; *e*) Bibliotheca max. Patrum ed. Lugd. MDCLXXVII. *f*)

II.] *Epitaphium Bonifacii V.* Pontificis Romani. Initium.

Cur tumulata diu torpuerunt jura sepulcri.

Exstat in Appendice antiqv. Inscript. *g*) in Propylaeo ad Acta Sanctorum Maji; *h*) & in PAPEBROCHII Conatu ad Catalogum Pontificum, *i*) ex Appendice cit.

M 5 IV.

m] vid. Joh. Bapt. MARVS not. ad Petri cit. loc. *n*] vid. idem l. c.

III. *a*] vid. Catalogus Pontificum, a PAPEBROCHIO editum, n. LXXII. *b*] in Auctar. de Scriptor. Eccles. n. CLXXXV. *c*] pag. 10. *d*] Tom. VII. vid. MIRAEVS l. c. *e*] Tom. VIII. col. 680. *f*] Tom. [illegible] p. 214. *g*] pag. 1165. num. 20. *h*] pag. 96. B. *i*] l. c.

A. C. DCXXXVI.

IV.

ISIDORUS.

Junior dicitur a SIGEBERTO Gemblacensi a) & Joh. TRITHEMIO, b) ad differentiam senioris Episcopi Cordubensis, vel alterius etiam, qui eum praecessit, Hispalensis Episcopi. Post Leandrum fratrem Hispalensis sedis Provinciae Baeticae, cathedram tenuit. c) Floruit temporibus Reccaredi, Linvanis, Witterici, Gundemari, Sisebuti, Svinthilaui & Sisenandi Regum, annis fere quadraginta tenens pontificatus honorem; e) sub Heraclio; f) Ao. DCXXX. teste TRITHEMIO. g) vivere desiit A. DCXXXVI. h) die IV. April. i) aut III. Apr. ut habet Gvil. Cave. k) Inter Scripta Poetica refero

I.) Hymnum duplicem in *laudem S. Agathae*, qui legitur in Actis Sanctorum Februarii Tom. I. l)

II) *Alphabetum Orationis* ad tentamenta repellenda adversarii, & Dei gratiam promerendam. Init:

Audi Christe tristem fletum amarumque canticum.

In-

IV. a] de Script. Eccles. cap. LV. b] de Scriptor. Eccles. n. CCXXXII. c] vid. ILDEFONSUS Toletanus de Script. Eccles. cap. IX. e] vid. ILDEFONSUS l. c. f] vid. HONORIUS Augustodunensis de Script. Eccles. lib. III. cap. 40. g] loc. cit. h] vid. MIRAEUS l. c. i] vid. HENSCHENIUS Actor. Sanctor. Februarii Tom. I. pag. 596. k] de Script. Eccles. pag. 356. l] pag. 596.

Insertum est Vitae S. Isidori, auctore Canonico regulari cœnobii Legionensis S. Isidori, forte LVCA postea Episcopo Tudensi. *m*) Occurrit ἀνωνύμως inter codices manuscriptos bibliothecae Paulinae Lipsiensis. *n*) A. C. DCXXXVI.

V.

BONVS.

DC XXXVIII.

Alumnus Honorii Papae (ab A. DCXXVI. d. XXVIII. Septembr. ad an. DCXXXVIII. d. XIII. Septembr.) quod ex ultimo Epitaphii disticho colligitur. Scripsit *Epitaphium Honorio Papae.* Nomen Auctoris ultimus versus exhibet. Init: DCXXXIX

Pastorem magnum laudis pia præmia lustrant.

Exstat in Appendice antiquar. Inscriptionum, *a*) in Danielis PAPEBROCHII Conatu Chronico Historico ad Catalogum Romanorum Pontificum, *b*) ex Appendice Inscript. Suspicatur PAPEBROCHIVS *c*) pro BONVS legendum DONVS, qui fuit Pontifex Romanus, factus a DCLXXVI.

VI.

BRAVLIO.

DCXLVI.

Ita appellatur ab Ildefonso Toletano. *a*) Aliis BRAVLIVS. *b*) Decedente fratre Joanne ejus lo-

m] cap. VI. in Actis Sanctorum Aprilis Tom. I. pag. 340. *n*] v. Joach. FELLERI Catalog. p. 139. n. 13.

V. *a*] pag. 1165. n. 11. *b*) Part. I. Honorio LXXII. n. 3. vid. Propylaeum ad Acta Sanctorum Maji pag. 97. C. *c*) l. c. E.

VI. *a*) de Script. Eccles. cap. XII. *b*) vid. Aubert. MIRAEVS Schol. ad Ildefonsi cit. loc.

A. C. locum in Caesaraugusta adeptus est. Habuit
DCXLVI. sacerdotium ferme viginti annis; quibus expletis clusit diem vitae praesentis. Duravit in regimine temporibus Sisenandi, Cinthilae, Tulganis & Cindasvindi Regum. c) Conciliis IV. V. & VI. Toletanis interfuit. Circa A. DCXLVI. mortuus; d) vel hoc ipso anno, teste Guil. CAVEO. e) Scripsit Hymnum de *S. Aemeliano*, qui exstat in Actis sanctorum ordin. Bened. f)

DCLVII. VII.

EVGENIVS.

Episcopus Toletanus Eugenii prioris succesfor. a) Claruit temporibus Cinthasvindi & Recocesvindi Regum, fere duodecim annis tenens dignitatem b) Obiit A. DCLVII. c)

Conscripta ab Eugenio versibus potiora sunt:

I.] *Praefatio Dracontii Hexaëmero* praefixa Hexametr. Init:

Principii insignem faciem visure libelle.

Exstat in editione Dracontii Riviniana Lips.

c) vid. ILDEFONSVS l. c. d) vid. MIRAEVS l. c. e) de Scriptor. Eccles. ed. Genev. p. 378. f) Tom. I. pag. 215.

VII. a) vid. ILDEFONSVS Toletanus de Scriptor. Eccles. Cap. XIV. b) vid. ILDEFONSVS l. c. & EVGENII Epistola, praefixa Dracontii libellis ad Chindasvintum Regem. c) v. CAVEVS de Script. Eccles. p. 384. ed. Genev.

Lips. MDCLI. *d*) & in Bibl. max. Patr. *e*) A. C. DCLVII.

II.) *Monosticha recapitulationis septimi diei*, in fine libri Dracontii, Hexaëmero adjecta. Hexametr. Init.

Primus in orbe dies lucis primordia sumsit.

Exstat in Eugenii opusculis n. XIX. in Bibl. max. Patr. dd] in Dracontii editione Riviniana, ee] in Biblioth. max. Patr. Tom. IX. *f*)

III.) *Praefatio* opusculis poeticis præmissa. Eleg. Init:

Obliquum nostrae visum qui figis opellae.

Exstat Eugenii opusculis præfixa in editione Riviniana *g*) & Biblioth. Max. Patr. *h*)

IV.] Oratio *ad Deum.* Hexametr. Init:

Rex Deus immensi quo constat machina mundi.

Exstat in Eugenii opusculis, n. I. in Edit. Riviniana, *i*) & in Bibl. max. Patr. *k*)

V.] *Commonitio mortalitatis humanae.* Hexametr. Initium.

O mortalis homo mortis reminiscere casus.

Exstat ibid. *l*)

VI.] De *mentis humanae mutabilitate.* Hexametr. Init.

Nescia mens nostra fixum servare tenorem.

Exstat ibid. *m*)

VII.]

d) A. 2, b. *e*) Tom. IX, pag. 724. H. dd.] Tom. XII. pag. 348. A. ee] B, 7, b. *f*) pag. 730. G. *g*) C, 4, b. *h*) Tom. XII, pag. 345. B. *i*) C, 4, b. *k*) T. XII. p. 345. C. *l*) n. II. in ed. Rivin. G, 5, a. in Bibl. max. Patr. Tom. XII. pag. 345. D. *m*) n. III. in Ed. Rivin. C, 5, b. in Bibl. max. Patr. Tom. XII. pag. 345. E.

A. C. DCLVII.

VII.] de *Bono pacis*. Elegiac. Init.

Qui cupis infestum semper vitare Chelydrum.

Exstat ibid. *n*)

VIII.] Contra *ebrietatem*. Hexametr. Init.

Qui cupis esse bonus & vis dignoscere verum.

Exstat ibid. *o*)

IX.] Contra *crapulam* Elegiac. Init.

Propense stomachum qui farcis labe ciborum.

Exstat ibid. *p*)

X.] de *Basilica sanctorum decem & octo martyrum*. Eleg. Init.

Incolit hoc templum sat felix turba piorum.

Exstat ibid. *q*)

XI.] de *Basilica S. Vincentii* in Caesaraugusta, ubi dicitur cruor ejus effluxisse. Eleg. Initium:

Macte decus proprium Vincenti Martyr. alumne.

Exstat ibid. *r*)

XII.] de *Basilica S. Aemiliani*. Eleg. Init.

Quem moeror, quem culpa premit, quem denique morbi.

Exstat ibid. *s*)

XIII.] In *Basilica S. Felicis*, quae est in Tautanesio. Eleg. Initium:

Ecce

n) n. IV. in ed. Riv. C, 5, b. in Bibl. max. PP. Tom. XII. p. 345. F. *o*) n. V. in ed. Riv. C, 6, a. in Bib. max. Patr. l. c. G. *p*) n. VI. in Riv. C, 6, b. in Bibl. max. PP. l. c. H. *q*) n. VII. in Riv. G, 6, b. in Bibl. Patr. Tom. XII. pag. 346. A. *r*) n. VIII. in Riv. C, 7, a. in Bibl. max. PP. l. c. B. *s*) n. IX. in Riv. C, 7, b. in Bib. max. Patr. l. c. C.

Ecce domus Domini quae ducit ad atria coeli. A. C.
Exstat ibid. *t*) DCLXII.

XIV.] *Querimonia aegritudinis propriae.* Eleg. Initium:
Vae mihi, vae misero, qui semper fessus anhelo:
Exstat ibid. *u*)

XV.] Lamentum de *adventu propriae senectutis*. Vario Carminum genere scriptum. Initium:
Impia iam miserum me captat curva senectus.
Exstat ibid. *x*)

XVI.] de *brevitate hujus vitae*. Metro Trochaico. Initium:
Criminum mole gravatus, & reatu saucius.
Exstat in opusculis Eugenii. *y*)

XVII.] *Epitaphium proprium.* Hexametron. Acrostichon & Telostichon. Primae litterae vocem EVGENIVS, postremae vocem MISELLVS exhibent. Initium:
Excipe, Christe potens, discretam copore mentem.
Exstat ibidem. *z*)

XVIII.] Domini *Evantii* Epitaphium. Hexam. Acrostichon & Telostichon, Primis

t) n. X. in Ed. Riv. in Bibl. Max. Patr. l. c. D. *u*) n. XI. in Rivin. in Bibl. max. Patrum l. c. E. *x*) n. XII. in Ed. Riv. in Bibl. max. Patr. l. c. F. *y*) n. XIII. in Edit. Riviniana D. 2. a. in Bibliot. Maxima Patrum Tom. XII. pag. 347. D. *z*) n. XIV. in Rivin. D. 3. a. in Bibl. max. P. P. l. c. E.

A. C. DCLVII. mis litteris NICHOLAO, ultimus EVANTIVS sistens. Init.

Nobilis & magno virtutum culmine celse.

Exstat ibid. *aa*)

XIX.] *Pacis redintegratio*, ut habet inscriptio Riviniana, pro qua Bibliotheca maxima Patrum legit; *Domni Evantii*. Eleg. Init.

Gaudia praepetibus concurrunt undique votis.

Exstat ibid. *ab*)

XX.] Monasticha de *decem plagis Aegypti*. Hexametr. Initium:

Prima plaga Aegypti [vel: *plaga prior Nili*] *lymphas in sanguine vertit.*

Exstat ibid. *ac*)

XXI.] Ad *Johannem*. Hexametrum carmen vocibus disruptis. Init.

O Jo *versiculos nexos quia despicis* HANNES.

Exstat ibid. *ad*)

XXII.] Ad *Eusebium* presbyterum. Elegiacum. Initium:

Sanctorum meritis claro, semperque beato.

Exstat ibid. *ae*)

XXIII.] Versus de *aestate* Sapphici. Init.

Dura quod gignit quod amara cunctis.

Exstant ibid. *af*)

XXIV.]

aa) n. XVII. in Riv. D. 3. b. in Bibl. Max. P. P. l. c. G. *ab*) n. XVIII. in Riv. l. c. in Bibl. max. P. P. l. c. H. *ac*) n. XX. in Rivin. l. c. in Bibl. Max. Patr. Tom. XII. pag. 348. A. *ad*) n. XXIII. in Rivin. D. 4. b. in Bibl. Patr. max. l. c. C. *ae*) n. XXIV. in Riv. l. c. in Bib. Max. Patr. l. c. D. *af*) n. XXX. in Riv. D. 5. b. in Bibl. max. Patr. l. c. G.

XXIV.] de *morte conjugis Chindasuindi Regis*. Hexametr. Init. A. C. DCLVII.

Si dare pro morte gemmas licuisset & aurum.

Exſtat in Eugenii opuſculis. *ag*)

Collecta ſunt Eugenii carmina ab Eugenio in opuſculis, ut praefatio docet. Edita per GIRMONDVM A. MDCXIX Luteciae; *ah*) ab Andrea RIVINO Lipſiae MDCLI cum Dracontio in oct; in Bibliotheca maxima Patrum Lugd. MDCLXXVII. *ai*) Correxit & ſupplevit Dracontii poemata Eugenius, qua de re vide in Dracontio. Libellos Dracontii de creatione mundi conſcriptos, quos antiquitas protulerat vitiatos, ea quae inconvenientius repperit, ſubtrahendo, immutando, vel meliorando, ita in pulchritudinis formam coegit, ut pulchriores de artificio corrigentis, quam de manu proceſſiſſe videantur auctoris. Ita ſentit ILDEFONSVS Toletanus. *ak*) Addo judicium MIRAEI; *al*) Ex Eugenii verſibus intelligi datur, fuiſſe virum non inelegantis ingenii, neque ineruditi. Epigrammata & ſi rudia ſint atque impolita, idque magis aevi, quam auctoris culpa; eſt tamen in iis rerum ſententiarumque pondus non exiguum.

N Ex

ag) n. XXXI. in Ed. Rivin. D. 6. a. in Bibl. Patr. max. Tom XII. pag. 349. A. *ah*) Vid. Aub. MIRAEVS Sch. ad Iſidori cap. XIV. de Script. Eccleſ. *ai*) Tom. XII. pag. 345. ſqq. *ak*) de Scriptor. Eccleſ. cap. XIV. *al*) Schol. ad cit. caput Ildefonſi.

A. C. DCLVII. Ex versibus de aestate producam aliquos:

Nunc polus Phoebi nimio calore
Aestibus flagrat, fluviosque siccat,
Intonat tristis, jaculansque vibrat
Fulmina dira.

Ingruit imber inimicus arvis,
Flore nam suevit spoliare vites:
Spem quoque frugum populat nivosis
Grando lapillis.

Buso nunc turget, & inimica sylvis
Vipera laedit, gelidusque serpens
Scorpius ictu jugulat, paritque
Stellio pestem.

Musca nunc saevit, piceaque blatta,
Et culex mordax, olidusque cimex
Suetus in nocte vigilare pulex
Corpora pungit.

DCLXVII.

VIII.

ILDEFONSVS.

Ita dictus a JVLIANO. *a*) HILDEFONSVS à Joh. TRITHEMIO. *b*) Episcopus Toletanus. *c*) Adscitus in Pontificatum nono Reccesuinthi anno, novem annis rexit ecclesiam: expletoque octavo decimo praedicti principis anno, sequenti die X. Kalendas Februarii mortuus est. *d*) Decessit A. DCLXVII. Me-

VIII. *a*) in Append. ad Ildefonsum de Script. Eccl. *b*) de Script. Ecclef. n. LV. *c*) vid. JVLIANVS l. c. *d*) Id. l. c.

e) Metro excellens habetur TRITHEMIO. f) Scripsit versibus: A. C. DCLXVII.

I.) *Epitaphia* & *epigrammata*, teste TRITHEMIO. g)

II) *Hymnorum* diversi generis libr. I. h)

III) *Epitaphium S. Isidori.* Init.

Crux haec alma gerit geminorum corpora fratrum

Exstat in Vita S. Isidori autore Canonico regulari coenobii Legionensis S. Isidori, forte LVCA, postea Episcopo Tudensi. i) in Actis Sanctorum Aprilis. k)

IV) In *laudem ecclesiae sancti Isidori.* Init.

Christo Regi gloriae concinamus iugiter.

Exstat in Vita Isidori, l) quae Ildefonso tribuit. m)

IX.

DCLXXIX.

DONVS.

Pontifex Romanus electus ante XXVI. Junii A. DCLXXVII. obiit A. DCLXXIX. d. XIII. Martii. a) *Epitaphium*, quod Boni nomine *Honorii Papae* scriptum, forte Doni esse conicit Daniel PAPEBROCHIVS. b)

N 2 X.

e) vid. Joh. MARIANA de rebus Hispanicis lib. VI. c. 10, & Aubertus MIRAEVS Schol. ad Juliani loc. cit. f) loc. cit. g) loc. cit. h) Vid. TRITHEMIVS n. LV. de Script. Eccles. i) Cap. X. k) Tom. I. pag. 350. l) loc. cit. m) vid. Acta Sanctorum l. c. quae tamen Ildefonso carmen abjudicant in not. d. pag. 351.

IX. a) vid. Catalogus Pontificum editus a PAPEBROCHIO. b) in Conatu Chronico Historico ad Catalogum Pontificum P. I. n. LXXII. Annot. 3. in Propylaeo ad Acta Sanctorum Maji pag. 97. E.

A. C. DCXXCII.

X.

AVDOENVS.

Ita appellat SIGEBERTVS Gemblacensis. *a*) AVDOEMVM nominat Laurentius SVRIVS. *b*) DADONEM etiam vocari notat SIGEBERTVS Gemblacensis. *c*) Natione Gallicus frater Adonis Monachi. *d*) Episcopus Rotomagensis. *e*) Creatus anno tertio Clodovei Francorum Regis, Christi DCXLVI. d. XIV. Maii. *f*) Claruit temporibus Constantini Imperatoris filii A. DCLX. *g*) A. DCL. Cabilonensi concilio, anno DCLVIII. privilegio libertatis monasterio S. Dionysii concesso subscripsit. Anno Clotarii III. Regis quarto, Christi DLXIV. privilegium libertatis monasterio Corbeiensi concessum signavit. A. DCLXXXII Ansbertus Episcopus, Andoëmi successor Rotomagensi concilio praefuit. *h*) Itaque A. DCLXXXII non amplius in vivis fuit Audoënus. Obiit, si fides habenda Caveo, *i*) A. DCLXXXIII. Obiit anno Theodorici Francorum Regis sexto [h. e. Christi DCLXXII. vel DCLXXIII.] non

X. *a*) de Script. Ecc. c. 58. *b*) de probatis Sanctorum Historiis Tom. III. d. 8 Jan. *c*) loc. c. *d*) vid. Joh. TRITHEMIVS de Scriptor. Eccles. n. CCXXXIV. *e*) vid. SIGEB. Gembl. loc. cit. *f*) vid. Aub. MIRAEI Auct. de Script. Eccles. n. CLXIII. *g*) vid. TRITHEMIVS de Scriptor. Eccl. n. CCXXXIV. *h*) vid. Aub. MIRAEVS l. c. *i*) de Scriptor. Eccles. pag. 382. edit. Genev.

non decimo sexto, ut corrupte apud Surium legitur, sed vigesimo quarto Augusti, ut monet Aub. MIRAEVS. *k*) Obiisse vero nonagenarium, cum annum episcopatus quadragesimum quartum ageret, dicit idem MIRAEVS. *l*) Si quod Miraeus habet creatus est episcopus A. DCXLVI, obiisse dicendus Audoënus A. DCXC. Fallitur ergo vel in Scholio, vel in Auctario.

A. C. DCXXXII.

Scripsit Carmen de *SS. Medardo & Gildardo*, quorum prior Noviomensis, posterior Rothomagensis Episcopus fuit, insertum Laurentii SVRII de probatis Sanctorum Historiis Tom. IIII. *m*)

XI.

DCXC.

IVLIANVS.

Episcopus Toletanus. *a*) Anno tertio Egicanis Principis pridie nonas Martii aera DCCXXIIX [A. Christi DCXC] diem vitae clausit extremum. *b*) Non ergo claruit sub Marciano Imperatore Ao. CCCCL. ut habet TRITHEMIVS. *c*) Scripsit librum carminum diversorum, in quo sunt *Hymni, Epitaphia*, atque de diversis causis *Epigrammata* numerosa. *d*)

k) Schol. ad Sigeb. Gembl. de Script. Eccles. cap. 58.
l) in Auctar. de Scriptor. Eccles. n. CLXXIII. *m*) ed. Colon. 1572. d. VIII. Junii pag. 565.

XI. *a*) Vid. FELICIS Appendix ad Ildefonsum de Script. Eccl. & SIGEB. Gemb. de Script. Eccles. cap. 56. *b*) vid. FELIX l. c. *c*) de Scriptor. Eccles. n. CLXX. *d*) vid. FELIX l. c.

A. C. DCXC.

XII.

CRESCONIVS.

Epifcopus Africanus. Claruit circa annum DCXC. *a)* Defcripfit *bella & victorias*, quas Johannes Patricius, a Leontio Imperatore in Africam miffus, *de Saracenis* reportavit, verfibus hexametris; quod opus interiit. *b)*

SEC. VII.

XIII.

EVTINGVS.

Difcipulus Bedae fenioris monachi Lindisfarnenfis. *a)* Scripfit *Epitaphium* B. *Bedani* presbyteri. *b)* Hexametr. Initio: *Hoc Chrifti famuli Bedani membra fepulcro.*

SECVLVM OCTAVVM.

DCCIX.

I.

ALDHELMVS.

ADELMVS dicitur a SIGEBERTO Gemblacenfi *a)* qui duos ex uno Adelmo perperam facit. ALTHELMVS appellatur ab ANONYMO Mellicenfi, *b)* ab aliis ALDELMVS, ADELHELMVS, ALTELMVS, ANTHELMVS, ALDELINVS. *c)*

Durotellus, feu Bladunius. Kenredi filius &

XII. *a)* Vid. Gvil. CAVEVS in Hift. litt. Script. Eccl. ed. Londin. 1688. pag. 469. *b)* vid. Idem l. c.

XIII. *a)* vid. Joh. MABILLONI Anal. vet. Tom. IV. edit. Parif. 1685. pag. 521. *b)* Exftat l. c.

I. *a)* de fcriptor. Ecclef. cap. 66. & cap. 132. *b)* de Script. Ecclef. cap. XXX. *c)* v. Chriftoph. HENDREICH Pandect. Brandenb. p. 40. a.

& Inae Visi Saxonum vel occidentalium Anglorum regis ex patre nepos. *d*) Abbas Malmesburiensis creatus A. DCLXVI, *e*) episcopus Schireburnensis A. DCCV. Ex hac vita migravit A. DCCIX. *f*) A. C. DCCIX.

Scripta eius poetica haec reperiuntur.

I. *Praefatio* libri carminici de laude virginum ad Maximam Abbatissam versu hexametro, initio: *Metrica tirones nunc promant carmina castos.* Hoc carmen triginta sex alios versus exhibet, ita ut idem semper resultet, primus si recto ordine, ultimus si retrogrado, acrostichus si descendendo, telostichus si ascendendo decurras. Exhibet carmen Joh. PITSEVS in libro de illustribus Angliae scriptoribus ed. Paris. 1619. *g*) & Bibliotheca Maxima Patrum ed. Lugduni 1677. *h*)

II. Liber de *laude Virginum*, versu hexametro, initio: *Omnipotens genitor mundum ditione gubernans.* Evulgatus a CANISIO A. 1608. *i*) & in Bibliotheca Maxima patrum Lugduni 1677. *k*) Excerptum ex hoc libro ha-

N 4

d) v. Jo. BALEVS Scriptor. Britann. Cent. I. num. LXXXIII. pag. 83. *e*) v. ALFORDVS in Annalibus Ecclesiae Anglicanae apud Godofr. HENSCHENIVM in Commentario de S. Aldhelmonum. IV. in Actis Sanctorum Maji Tom. VI. d. XXV. Maj. pag. 78. F. *f*) vid. HENSCHENIVS loc. c. *g*) p. 117. *h*) Tom. XIII. p. 3. A. *i*) v. Aub. MIRAEVS Schol. ad Sigebertum de Scriptor. Eccles. cap. 132. *k*) loc. c.

A. C. DCCIX.

habent Acta ordinis Benedict. Sanctor. *l*) Hunc librum ex MS. Oxoniensi emendat Jo. Frid. GRONOVIVS cap. 15. & 20. observat. Ecclesiast. *m*) Illustravit eum observationibus quibusdam Caspar BARTHIVS. *n*)

III. De *octo principalibus vitiis*, versu hexametro, Initio: *Digestis igitur Sanctorum laudibus almis.* Exstat in Henrici CANISII Antiquae Lectionis Tom. V. *o*) & in Bibliotheca maxima Patrum Lugduni 1677. *p*)

IV. *Aenigmata*, versu hexametro. Eorum primus prologus est metricus, initio: *Arbiter aetherio iugiter qui regmine sceptra.* Prologus est acrostichus exhibens has voces: *Aldhelmus cecinit millenis versibus odas.* Ipsa aenigmata incipiunt: *Altrix cunctorum quos mundus gestat in orbe.* Divisus est aenigmatum liber in Tetrasticha XX, Pentasticha XIV, Hexasticha XIII, Septenis versibus comprehensa XIX, octonis X, novenis XI, denis & pluribus XIII. In summam collecti versus aenigmatum nonnisi DCCLV. sistunt, unde integrum hodie non amplius superesse opus conjicitur, quod tamen adhuc SIGEBERTI Gemblacensis aevo supererat. *q*) Aenigmatum versus mille citat & Joh.

BA-

l) Tom. I. p. 42. *m*) v. Jo. Alb. FABRICII Biblioth. Lat. ed. Hamb 1712. p. 716. *n*) Adversf. lib. XLV. cap. X. lib. XIV. cap. VIII. col. 763. *o*) v. Valerii ANDREAE Biblioth. Belgica edit. Lovan. 1643. pag 346. *p*) Tom. XIII. p. 19. *q*) v. SIGEBERTVS de Script. Ec. c 132.

BALEVS, r) sed forte non vidit. Aenigmata illa pluribus versibus aucta in lucem emittere voluit LABBEVS. s) Excusa sunt Basileae 1557; t) notis illustrata per Martinum Antonium DELRIO Mogunt. 1601. 12. u) & in Bibliotheca Maxima Patrum ed. Lugduni 1677. w) Ad Aenigmata Aldhelmi observationes dedit Caspar BARTHIVS. x) A. C. DCCIX.

V. De *vita monachorum* versus elegiaci initio: *Quid deceat monachum vel qualis debeat esse*; exstant manuscripti in Bibliotheca Roberti Cottoni Caligula A. XI. 3. y) Exstat & ἀνονύμως ibidem Vespasianus D. XIX. 3. z)

VI. De *metrorum generibus* lib. I. initio: *Aonio rediens deducam vertice. aa*) Aldhelmi de *arte metrica* scriptum exstat inter libros manuscriptos Isaaci Vossii n. 294. *ab*)

VII. De *laude Sanctorum* liber I. initio: *Metrica si libet. ac*) Hexametro carmine scriptus fuit, quod ex fragmentis colligitur, quae exhibentur ab AIMONIO Floriacensi in sermone de S. Benedicto & leguntur in Bi-

 blio-

r) Script. Britann. pag. 84. s) vid. FABRICII B. L. l. c. not. [t] t) v. Christoph. HENDREICH Pandectae Brandenb. p. 40. a. u) v. FABRICII Bibl. Lat. ed. cit. p. 716. w) Tom. XIII. pag. 23. x) Adversar. LXXVI. c. 29. & L. LVIII. c. I. y) v. Thomae SMITHI Catalogum p. 34. z) v. SMITHI Catalogus pag. 115. aa) v. Joh. BALEVS de Scriptor. Britann. p. 84. ab) vid. Catalogos manuscriptorum Angliae & Hiberniae T. II. p. 68. n. 2619. ac) v. BALEVS l. c.

A. C. DCCIX. bliotheca Floriacensi per Ioh. a BOSCO Lugduni 1610. *ad*)

VIII. Scripsit & *Dialogum meretricum* lib. I. Puto legendum esse *metricum*. *Hymnos & odas* lib. I. *Carmina* diversi generis lib. I. *ae*]

IX. Die quadam eum in regina urbium *Apostolorum* Ecclesiam ingrederetur, ad *laudem eorum* edidit versus, quorum initium:

Hic celebranda rudis florescit gloria templi.
quos inseruit monachus quidam Malmesburiensis vitae S. Aldhelmi. *af*]

X. *Monosticha* Columbani Aldhelmo a quibusdam tribuuntur. *ag*]

Prodierunt cum aenigmatibus Mogunt. 1601. 12. *ab*]

XI. Versus in *laudem solis*, quaestiones *aenigmatum* rhetoricae artis, Epigrammata ex libro Ouidii Nasonis de *somnio* quod viderat. Item ejusdem ex libro Metamorphoseon *Actaeon* in cervum, & alia carmina exstant Lipsiae in Bibliotheca senatus manuscripta. *ai*]

Ad varios Aldhelmi versus observationes dedit Jo. Fried. GRONOVIVS in observationibus in

ad) pag. 292. & 293. *ae*) v. BALEVS l. c. *af*) Cap. II. n. 11. in Actis Sanctorum Maii Tom. VI. d. XXII. Maii pag. 86 D. E. *ag*) v. FABRICII Bib. Lat. ed. cit. pag. 685. *ab*) v. FABRICIVS l. c. p. 716. *ai*) vid. Jo. A. FABRICII Bibl. Lat. ed. Hamb. 1712. p. 299.

in scriptores Ecclesiasticos. *ak*) Erat tamen carmine quam prosa Latine & Graece doctissimus, ingenio & sermone nitidus, atque in edendis Poematibus Coelio Sedulio vati, ut testes sunt Bostius & Bedas, per omnia simillimus. Ita sentit Joh. BALEVS. *al*) Non vacat nunc consulere Bostium & Bedam. Crediderim vero eos non facere Sedulio Aldhelmum similem, nisi in eo, quod librum de virginitate geminato opere, prosa & metro scripsit, qua in re socios habent SIGEBERTVM Gemblacensem *am*) & Anonymum Mellicensem. *an*) A. C. DCCIX.

Speciminis loco dabo versus de *Cucuma* inter aenigmata septenis versibus comprehensa n. IX. ut, qui vocis verum significatum ignorant, edoceantur:

Credere quis poterit tantis spectacula causis
Temperet, & fatis morum contraria fata?
Ecce larem, laticem quoque gesto in viscere ventris,
Nec tamen undantes vincunt incendia lymphae,
Ignibus haut tetris siccantur flumina fontis:
Foedera sed pacis sunt flammas inter & undas.
Malleus in primo memet formabat & incus.

II.

ak) ed. Daventr. 1651. cap. V. p. 54. c. VIII. p. 85. c. XV. p. 154 sqq. c. XX. p. 211. sqq. c. XXIII. pag. 242. sqq. *al*) Scriptor. Britann. Centur. I. num. LXXXIII. pag. 83. *am*) de Script. Eccles. cap. 66. *an*) cap. XXX.

A. C.
DCCXXX.

II.

FELIX.

Crolandiensis in Merciorum provincia natus. *a*) Crolandiae Benedictinorum monachorum institutis se adstrinxit. *b*) Claruit A. DCCXXX. *c*) vel DCCXV. notante CAVEO. *d*) Congessit quaedam *carmine* teste BALEO. *e*) Inter suos synchronos rhetor ac *poeta* ignobilis declaratus fuit. *f*)

III.

DCCXXXIV

TATHWINVS.

Mercius, Monachus Breuntonensis Benedictinus, Archiepiscopus Cantiorum; Obiit eodem, quo Bedas, anno DCCXXXIV. *a*) Scripsit hexametris versibus:

I.] *Aenigmaton* lib. I.

II.] *Carmina* varii generis lib. I. *b*)

IV.

DCCXXXV.

BEDA.

Monachus & Presbyter Anglicae Provinciae, *a*) monasterii sanctorum Petri & Pauli Apostolorum ordinis S. Benedicti. *b*) Floruit sub Leone Papa. *c*) Obiit A. DCCXXXIV.

II. *a*) vid. Joh. BALEVS Scriptor. Britann. Cent I. n. C. pag. 92. *b*] vid. BALEVS l. c. *c*] vid. BALEVS l. c. *d*] de Scriptor. Eccles. ed. Genev. pag. 408. *e*] loc. c. *f*] vid. BALEVS loc. cit.

III. *a*] vid. Joh. BALEVS Script. Britann. Centur. II. n. III. pag. 98. *b*] vid. BALEVS l. c.

IV. *a*] vid. HONORIVS Augustodunensis de Script. Eccles. Lib. IV. cap. I. *b*] vid. TRITHEMIVS de Script. Eccles. n. CCXLII. *c*] vid. HONORIVS l. c.

XXXIV. *d*) A. DCCXXXII. indict. XV. aetatis suae anno LXXII. pridie calend. Junii mortuum esse Bedam, tradit TRITHEMIVS. *e*) A. DCCXXXV. rectius Bedam obiisse tradunt ROGERVS Hovedemus, Chronologiae Saxonicae conditor, Bedae Historiae Ecclesiasticae subjunctus, SIMEON Dunelmensis, Thomas STVBBIVS. Testatur enim CVTHBERTVS, qui Bedae morti interfuit, eum VII. cal. Junii die Ascensionis Dominicae mortuum esse, quae temporis nota, non nisi anno DCCXXXV. convenit. *f*) A. C. DCCXXXV

Scripsit.

I.] Librum de *arte metrica*, *g*) qui exstat in operibus BEDAE. *h*) Excerpta ex hoc libro de metrorum generibus praefixa sunt hymnis ecclesiasticis per Georg. CASSANDRVM vulgatis *i*)

II.] Carmen de *Justini Martyrio*; quod exstat operibus BEDAE. *k*]

III.]

---

d] vid. Historiae Anglicae a Bedae coeptae Continuator & MATTHAEVS Westmonasteriensis apud Aubertum MIRAEVM *Schol. ad Honorii de Scr. Eccl. lib. IV. c. 1.* it. SIGEBERTVS Gembl. de Script. Ecclef. c. 68. Quibus adstipulantur Joh. BALEVS Script. Britann. Cent. II. num. 1. pag. 97. & Joh. PITSEVS de illustribus Angliae Scriptoribus pag. 139. n. 101. *e*] l. c. *f*] vid. CAVE de Script. Ecclef. ed. Genev. pag. 402. *g*] vid. BEDA apud *Sigebertum l. c.* *h*] edit. Basileae 1563. Tom. I. col. [illegible] *i*] in Cassandri operibus edit. Paris. 1616. pag. [illegible] *k*] Tom. III. col. 367.

A. C. DCCXXXV III.] *Hymnos* diverso metro sive rithmo. *l*] Hoc initio:

Primo Deus globum;

eos gaudere vult Trithemius. *m*] Vide eos in Bedae operibus. *n*] Eorum aliquos edidit CASSANDER in Hymnis ecclesiasticis. *o*]

IV.] *Vitam S. Cuthberti* heroico metro. *p*] Inserta est Actis Sanctorum Ord. S. Benedicti. *q*]

V.] *Carmen* insertum Ephemeridi Bedae, cujus initium:

Quid subjecta ferat cognosces pagina, Lector &c.

Legitur in operibus BEDAE. *r*]

VI.] *Martyrologium* carmine heroico legitur in eadem Ephemeri, *s*) quod tamen WANDELBERTI Monachi Prumiensis esse, observant eruditi. *t*)

VII.] *Anni distributionem*, quae versibus expressa exstat ibid. *u*)

VIII.] *Tetrasticha adscripta cuique mensi* in BEDAE de elementorum ratione computo sive embolismo. *x*)

IX.] *Praefationem* libro de *rerum natura* prae-

l] vid. BEDA apud *Sigebertum l.c.* *m*] de S. E. n. 242. *n*] Tom. I. col. 476. *o*] vid. Opera CASSANDRI edit. Parisi. 1616. pag. 195, 206, 239, 241, 254, 263, 266, 274, 280, 281, 293. *p*] vid. BEDA apud *Sigebertum l.c.* *q*] edit. Parisiis 1669. Sec. II. pag. 915. *r*] Tom. I. col. 227. *s*] l. c. pag. 243. *t*] vid. CAVE Hist. litt. Script. Ecclesi. pag. 544. edit. Londin. 1688. *u*] l. c. pag. 266. *x*] vid. Opera BEDAE ed. Basil. 1563. Tom. I. pag. 255.

praefixum, quae carmine elegiaco scripta legitur in Operibus. *y)* A. C. DCCXXXV

X.] *Carmen hexametrum*, quod claudit librum de rerum natura. *z)*

XI.] *Epigrammatum* librum heroico metro, sive elegiaco scriptum. *aa)*

XII.] De *Miraculis Cuthberti* lib. I. Init.

Multa suis Dominis fulgescere. ab)

XIII.] *Hymnum* s. carmen elegiacum in *laudem Ethelredae* reginae, cujus initium:

Alma Deus Trinitas, qui secula cuncta gubernas.

Exstat insertum ex BEDAE lib. IV. cap. 20, Historiae monasterii Elyensis auctore THOMA Monacho Elyensi. *ac)*

XIV.] *Hymnos de anno* libr. I. Init.

Bisseno mensis vertigine volvitur annus. ad)

XV.] Bedae nostri nomen prae se fert *Cuculus* sive Eclogae II. quarum prima de *conflictu veris & hyemis*, secunda de *morte cuculi* agit. Prodiit poema cum Ovidii amatoriis. *ae)* Prior incipit:

Conveniunt subito cuncti de moribus altis.

Posterior:

Plan-

y) edit. cit. T. II. pag. 1. *z)* l. c. pag. 49. *aa)* vid. BEDA apud *Sigebertum de Scr. Eccl. cap. 68.* *ab)* vid. Joh. BALEVS de Script. Britann. ed. Basil. 1557. pag. 96. *ac)* lib. I. c. XXXIII. in *Actis Sanctorum Junii Tom. IV.* *pag. 516.* *ad)* Vid. Joh. PITSEVS de illustribus Angliae Scriptor. ed. Paris. 1619. pag. 137. *ae)* edit. Frft. 1610. pag. 190.

A. C. DCCXXXV

Plangamus cuculum, Daphnis dulcissime nostrum.

Ut non inelegans esse carmen appareat, en seriem quorundam versuum:

Collibus in nostris erumpant germina laeta,
Pascua sit pecori requies et dulcis in arvis,
Et dulces rami praestent umbracula fessis,
Uberibus plenis veniantque ad mulctra capellae,
Et volucres varia Phoebum sub voce salutent.

XVI.] Bedae presbyteri hymnus de *circulo magno* exstat inter codices MSS. quos Bibliothecae Bodlejanae donavit Kenelmus Digbaeus. *af*)

XVII.] Paschasii RADBERTI carmen posterius de corpore & sangvine Domini BEDAE rectius tribui conjicit Joh. Albertus FABRICIVS. *ag*)

CXII XVIII.] Carmen de *Psalmo CXXII.* Hexametrum, initio: *Laudate altithronum pueri laudate Tonantem;* Exstat inter Walafridi Strabi carmina in Bibliotheca Max. Patr. *ah*)

V.

ACCA.

Episcopus Hagustaldensis. *a*) Obiit A. DCCXL.

af] n. 21. inter codices Bibliothecae Bodlejanae n. 1682. vid. Catalogus MSS. Angliae & Hiberniae p. 81. *ag*] in Biblioth. Latina ed. 1712. pag. 717. *ah*] Tom. XV. p. 223. B.

V. *a*] vid. BALEVS Script. Britann. Cent. I. n. XC. pag. 87.

DCCXL. peractis in Episcopatu 24 annis. A. C.
b) Scripsit variorum *carminum* inprimis *ecclesiasticorum* librum unum. c) DCCXL.

VI.

BONIFACIVS. DCCLV.

Scotus, a) aut Anglo-Saxo. b) Monachus ordinis S. Benedicti, Presbyter, a Gregorio I. Papa ordinatus Episcopus Moguntinensis, a Gregorio III. Archiepiscopus & Primas Germaniae dictus. Mortuus A. DCCLV. Indict. VIII. Episcopatus Ao. XXXVI. Nonis Junii. c) Ao. DCCLIV. habet Guil CAVE. d) Scripsit

I.] *Carmina* aliqua, inserta Epistolis Bonifacii in Biblioth. magna Patrum Paris. MDCLIV. e)

II.] De *virtutibus & vitiis* carmine librum unum teste Joh. PITSEO. f)

VII.

CVTHBERTVS. DCCLX.

Magesetus, a) Episcopus Herefordensis,

O de-

b] BALEVS l. c. c] vid. PITSEVS de illustribus Angliae Scriptoribus pag. 141.

VI. a] Vid. Joh. TRITHEMIVS de Script. Eccles. n. CCXLIV. b] vid. Aub. MIRAEVS in Auctar. de Scriptor. Eccles. n. CCXV. c] vid. TRITHEMIVS l. c. d] de Scriptoribus Eccles. pag. 409. edit. Genev. e] Tom. XVI. pag. 49, 62, 62, 71, 91, 107. f] de illustribus Angliae Scriptoribus pag. 152.

VII. a] Vid. Joh. BALEVS Scriptor. Britan. Cent. II. n. XIV. pag. 102.

A. C. deinde Arhiepiſcopus Cantuarionum. b)
DCCLX. Mortuus A. DCCLX. c) Scripſit
I.) *Sacrorum Epigrammaton* librum I.
II.) Diverſi generis *carmina* lib. I. d)

VIII.

CYPRIANVS.

Presbyter ſub Petronace Abbate in Cœnobio Caſinenſi monachus factus. a) Claruit temporibus Leonis, Conſtantini & Hirenes Imperatorum. b) Virebat A. C. DCCLX teſte Joh. Baptiſta MARO. c) Scripſit Hymnum de B. *Benedicti Miraculis* in ejus feſtivitate cantandum, d) qui adhuc ſervatur in Bibliotheca Casſinenſi, tali exordio:

Aureo ſolis radio perennis &c.

teſte Arnoldo WIONE. e)

DCCXXC. IX.

PAVLVS.

Warnefridi & Theodolindæ filius, cognomento WINFRIDVS a) Natione Italus, b) vel Longobardus. c) Primum Diaconus Aqui-

b] vid. BALEVS l. c. c] vid. BALEVS l. c. p. 109.
d] Vid. BALEVS l. c. p. 108.

VIII. a] vid. PETRVS Diaconus de Viris illuſtribus Caſinenſ. c. VII. b] vid. PETRVS l. c. c] in Annot. ad Petri l. c. d] vid. PETRVS l. c. e] libr. Lignum Vitae apud *Marum* l. c.

IX. a] vid. MIRAEVS Schol. ad Sigebert. Gembl. de Script. Eccleſ. cap. 80. b) vid. SIGEBERTVS de Script. Eccl. cap. 80. c) vid. MIRAEVS l. c.

quilejensis, *d*) deinde Desiderii, ultimi Longobardorum regis, Notarius vel Cancellarius. *e*) Victo rege suo inter nobiles captivos a Carolo M. Imperatore abductus magno in honore propter prudentiam & eruditionem variam aliquamdiu fuit; *f*] Postea ob suspicionem quandam in Diomedaeam insulam est relegatus. Inde ad Arichim Beneventanum principem, Desiderii regis generum profugit *g*) Eo defuncto monachum in Casino monte induit sub Theodimario Abbate ordinis Benedicti. *h*) Fuit temporibus Caroli M. Imperatoris. *i*) Claruit Anno DCCLXXX, narrante Joh. TRITHEMIO. *k*) A. C. DCCXXC.

Scripsit

I.] *Hymnos* plures diverso metro libr. I. quorum aliqui exstant in CASSANDRI Hymnis Ecclesiasticis, *l*) speciatim hymnos *S. Johannis Baptistae*, sanctique *Benedicti*. *m*)

II.] *Vitam S. Scholasticae* Virginis versibus elegiacis reciprocis, editam Anno MDXC. Romae cum poematibus Prosperi MARTI-

d) v. PETRVS Diaconus de Viris illustr. Casinens. c. VIII. TRITHEMIVS de Script. Eccles. n. CCLIII. *e*) vid. PETRVS & TRITHEMIVS ll. cc. *f*) vid. SIGEBERTVS Tritheminus & MIRAEVS ll. cc. *g*) vid. MIRAEVS l. c. *h*) vid. SIGEBERTVS Gemblacensis de S. E. cap. 8. PETRVS l. c. & TRITHEMIVS l. c. *i*) vid. PETRVS l. c. *k*) de Script. Eccles. num. CCLIII. *l*) vid. CASSANDRI opera pag. 261. *m*) vid. PETRVS Diaconus de Viris illustribus Casinens. cap. VIII.

A. C. NENGI, n] in Actis Sanctorum ord. S. Benedicti. o]
DCCXXC.

III] Aliud de *S. Scholastica* carmen versibus elegiacis reciprocis. Init:

O Benedicta soror benedicti numine Christi.

Legitur in Arnoldi WIONI Ligno Vitae; p] Actis Sanctorum ordinis S. Bedicti. q]

IV] Composuit etiam Paulus in *laudem S. Benedicti* versus elegiaco metro digestos, teste PETRO Diacono: r] qui fortasse non differunt a *Vita S. Benedicti* metrice libr. I. auctore Paulo cujus meminit TRITHEMIVS; s] Quae typis excusa Anno MDXC Romae cum poematibus Prosperi MARTINENGI. t]

V] Versus ad *Carolum Imperatorem.* u]

VI] Versus ad *Arichem Beneventanum* principem. x]

VII] Versus de *Miraculis S. Benedicti*, non deperditos, ut vult Gvilielmus CAVEVS, y] sed superstites in Historia Longobardorum. Elegiaco metro sunt scripti. Init:

Ordiar unde tuos sacer o Benedicte triumphos.

Eos sermoni suo de S. Benedicto inseruit AYMOINVS Floriacensis, quo in leguntur. z]

VIII.

n) vid. MIRAEI Schol. ad Sigeberti de Scr. Ecc. cap. 80. o) Tom. I. pag. 42. p) d. 10. Februarii. Vid. MIRAEI Scholion l. c. q) Tom. I. pag. 44. r) l. c. s) de Script. Eccles. n. CCLIII. t) vid. Auberti MIRAEI Scholion ad Sigeb. cap. 80. de S. E. u) vid. PETRVS Diaconus l. c. x) vid. PETRVS l. c. y) de Scriptor. Eccles. pag. 495. edit. 1688. z) vid. Bibliothecam Floriacensem Joh. a BOSCO edit. Lugduni 1605. pag. 284.

VIII] Hymnum, qui singula *S. Benedicti miracula* continet, metro Jambico Archiloico scriptum. Init. A. C. DCCXXC.

Fratres alacri pectore.

Legitur in sermone AYMOINI de S. Benedicto, inserto Joh. a BOSCO Bibliothecae Floriacensi. *aa*]

IX.] *Vitam Mauri*, editam cum poëmatibus Prosperi MARTINENGI Romae MDXC. *ab*]

X.] *Universas Lectiunculas a principio mundi usque ad suam aetatem* una cum *annali computo* rhytmice composuit. *ac*]

XI.] Hymnum in *honorem S. Joannis Baptistae*, qui incipit: *Ut queant laxis*. in Ecclesia Romana hodienum decantari solitus. *ad*]

X. DCCC.

FERIVS HILPERICVS.

HILPERICVS dictus ab Olao BORRICHIO, *a*) HELPERICVS a Caspare BARTHIO. *b*) Vixit tempore Caroli M. Imperatoris & Leonis Pontificis A. C. DCCC. ut testatur scriptum Hilperici. Composuit epos de *congressu Caroli M. & Leonis* Pontificis, *c*) versu Hexametro. Init.

O 3 *Rur-*

aa) pag. 288. *ab*) vid. MIRAEI Scholion ad loc. cit. Sigeberti. *ac*) v. PETRVS Diaconus de Viris illustr. Casinens. cap. VIII. *ad*) vid. Gvil. CAVE de Scriptor. Eccles. edit. Genevens. pag 419.

X. *a*) Diss. de Poetis pag. 84. 85. *b*) Adversar. libr. XLVI. cap. II. col. 2121. *c*) vid. BORRICHIVS l. c. & BARTHIVS l. c.

A. C. DCCC. *Rurſus in ambiguos gravis admonet anchora calles.* d)

Animadverſiones in hoc epos dedit *Caſpar.* BARTHIVS. e)

SECVLVM NONVM.

I.

DCCCIV.

PAVLINVS.

AUſtriacus, a) Epiſcopus Aquilejenſis ſub A. Chr. DCCXCIV, b) aut potius A. DCCLXXVI, indicante CAVEO. c) Obiit A. DCCCIV. III Non. Januar. ut ex Monumentis Eccleſiae narrat Philippus FERRARIVS. d) Scripſit *Hymnos ſacros*, teſte WALAFRIDO STRABONE, e) qui indice Gvil. CAVEO f) interierunt.

II.

DCCCIV.

ALCVINVS.

FLACCVS ALCVINVS vocatur ab Auberto MIRAEO, a) ALCVINVS S. ALBINVS a SIGEBERTO Gemblacenſi b) & TRITHEMIO. c) Anglus. d) Bedae diſcipulus. e) Eboraicae civitatis Dia-

d) vid. BARTHIVS l. c. e) Adverſ. libr. XLVI. c. II.

I. a) vid. Gvil. CAVE de Script. Eccleſ. pag. 419. ed. Genev. b) vid. Aub. MIRAEI Auctarium de Scriptor. Eccleſ. n. CCXXV. c) l. c. d) in Catalogo Sanctorum Italiae apud *Miraeum l. c.* e) de rebus Eccleſ. cap. 25. f) Hiſt. litt. Script. Eccleſ. pag. 495. edit. 1688.

II. a) Schol. ad Honor. de Script. Eccleſ. lib. IV. c. 2. b) de Script. Eccleſ. cap. 83. c) de Script. Eccl. n. CCLI. d) vid. HONORIVS Auguſtodunenſis de Scriptor. Eccleſ. lib. IV. cap. 2. e) vid. TRITHEMIVS loc. cit.

Diaconus, Magister Caroli Imperatoris. *f*) Abbas Monasterii S. Martini apud Turones. *g*) Claruit A. DCCLXX. *h*) Anno. DCCCIV vivere desiit. *i*) Carmine excellens & prosa salutatur a Joh. TRITHEMIO. *k*) Scripsit. A. C. DCCCIV.

I.] De *Vita & rebus gestis S. Wilibrordi*, Episcopi Traiectensis, libros duos, quorum secundus carmine conscriptus exstat in Henr. CANISII Antiqu. Lect. Tom. VI. *l*) in Actis Sanct. Ord. S. Bened. *m*)

II.] *Elegia in S. Wilgium*, parentem S. Wilibrordi, exstat in CANISII Lect. Antiqu. Tom. VI.

III.] Poemata duo hexametra I. *In hoc quinque libri retinentur Codice Mosis*. II. *Dum primus pulchro fuerat homo pulsus ab horto*, quae continent *commendationem lectionis sacrae Scripturae*, *enumerationem & argumentum librorum sacrorum utriusque Testamenti*, evulgata sunt a Petro LAMBECIO in Comment. de Bibl. Caesar Vindobon. *n*)

IV.] Ad Abbatem *Radonem* Distichon hexametrum, initio: *Noli quaeso pater munuscula spernere nostra*. legitur in Petri LAMBECII Comment. de Biblioth. Caesar. Vindobon. *o*)

f) vid. HONORIVS l. c. *g*) vid. TRITHEMIVS l. c. *h*) vid. idem l. c. *i*) vid. MIRAEVS loc. cit. *k*) de Script. Eccl. num. CCLI. *l*) pag. 349. *m*) Secul. III. Part. I. pag. 618. *n*) lib. II. c. V. pag. 403. *o*) lib. II.

A. C. DCCCIV. V.] Hymnus de S. *Vedasto* sapphicus exstat in Petri LAMBECII Comment. de Biblioth. Caesar. Vindob. *p*) Initio: *Christe Salvator hominis ab ore.*

VI.] Epigrammata tria Elegiaca in *honorem S. Vedasti* vide in Petri LAMBECII Comment. de Bibl. Caes. Vindobonens. *q*)

VII.] Versus de *Ecclesia S. Liutgeri* hexametri. Inic.

Hic pater egregius meritis Bonifacius almis.
Inserti sunt Vitae S. Liutgeri autore ALTFRIDO. *r*)

VIII.] Hymnorum de *S. Richario* specimen inseruit HARIVLFVS in Vita S. Angilberti abbatis. *s*)

IX.] *Epitaphium*, quod *sibi ipsi* scripsit Alcuinus, insertum vitae Alcuini auctore Anonymo. *t*)

X.] De *Pontificibus & Sanctis Ecclesiae Eboracensis*, poema Autore Flacco Alcuino hexametrum, initio:

Christe Deus, summi virtus, sapientia patris.
exstat inter Historiae Britannicae, Saxonicae,

---

c. V. pag. 412. *p*) lib. II. c. V pag. 413. *q*) libr. II. c. V. pag 414. *r*) lib. I. cap. 3. n. 17. in Actis Sanctorum Martii Tom. III. pag. 646. in Actis Sanctor. Ordin. S. Bened. Sec. IV. Part. II. pag. 24. *s*) in Actis Sanctor. Ord. S. Bened. Secul IV. Part. II. pag. 117, 118. *t*) in Actis Sanctorum Ordin. S. Benedict. Secul. IV. Part. I. pag. 161.

cae, Anglo-Danicae Scriptores XV. opera Thomae Gale editos. *u*) A. C. DCCCIV.

Scripsit Alcuinus carmine heroico librum de Pontificibus & Sanctis Ecclesiae Eboracensis. Hoc poema, versus 1658 continens, ex Codicibus MSS. Remensi, & S. Theodorici prope Remos, a Johanne Mabillonio ad se transmissum publici juris fecit Thom. Galeus Rer. Angl. Script. Tom. III. pag. 703. Ita loquitur Gvil. CAVEI Hist. Litter. Script. Eccles. Pars altera *edit. Genev. 1699. P. 149. a.* quae sine dubio entia praeter necessitatem multiplicat, dum eadem pagina columna posteriori singulari in paragrapho dicit: Anonymus, gente Anglus, Alberti Archiepiscopi Eboracensis discipulus, non infimi subsellii poëta, claruit circa A. DCCLXXXV. scripsit historiam Anglicam carmine heroico, quo de urbis Eboraci primordiis deque primis ejus Ecclesiae pontificibus ac sanctis agit. Integrum poematium exstat MSS. in codice Monasterii S. Theodorici prope Remos; ex quo partem bene longam extulit Mabillonius act. ord. S. Bened. Saec. III. Part. II. pag. 558.

XI.] De *Cuculo* versus elegiaci: Init.

Plangamus cuculum, Daphnin dulcissime, nostrum

Leguntur in Joh. MABILLONII Anal. veter. Tom. I. *x*) ex codice Elnonensi.

u) Oxonii 1691. pag. 701. *x*) pag. 369.

A. C. DCCCIV. XII.] De *Aquila*, Episcopo Saltzburgensi versus elegiaci exstant in Joh. MABILLONII Annal. vet. Tom. IV. *y*) Initio: *Per montes, campos Aquilam mea chartula quaere.*

XIII.] De *Gallo* versus hexametri leguntur ibidem. *z*) In: *Dicta vocatur avis proprio cognomine Gallus*,

XIV.] Versus ad *Radonem* Abbatem exstant in Actis Sanctorum Februarii. *aa*)

XV.] *Epitaphium S. Vedasti* legitur in Act. Sanct. Febr. *ab*)

XVI.] *Orationem Dominicam*, *symbolum Apostolorum* & *Canticum Ambrosii & Augustini* carmine edidit teste Joh. BALEO. *ac*)

XVII.] Scripsit de *Martyrio S. Bonifacii* Moguntinensis Archiepiscopi, & de *pago Doccumensi* versu heroico librum unum perhibente Joh. PITSEO. *ad*)

XVIII.] *Carmina* aliquot minora Alcuini evulgata sunt a Stephano BALVZIO Miscell. libr. IV. *ae*)

XIX.) ALTHELMI *monasticha* rectius tribui Alcuino observat Joh. Albert. FABRICIVS. *af*)

III.

ANONYMVS.

Alberti discipulus Scripsit Historiam de *Pon-*

y) pag. 522. *z*) pag. 524. *aa*) Tom. I. pag. 800. *ab*) Tom. I. p. 801. *ac*) Script. Britann. Cent. II. pag. 112. *ad*) de illustr. Angl. Script. edit. Paris. 1619. pag. 162. *ae*) Paris. 1683. pag. 550. 551. *af*) Bibl. Latin. edit. 1712. pag. 685.

Pontificibus & Sanctis Ecclesiae Eboracensis, versibus hexametris, initio: A. C. DCCCIV.

Christe Deus, summi virtus, sapientia patris.

quae legitur in Actis Sanctor. ord. S. Bened. a) Confer quae ad Alcuini scriptum X. diximus, patebit Anonymum hunc esse ipsum ALCVINVM.

IV. DCCCIV.

JOSEPHVS.

Alcuini discipulus. Scripsit

I.] *Elogium Ludgeri*, quod insertum ALTFRIDI Actis Ludgeri. a)

II.] *Versus* praefixos & suffixos *compendio Commentariorum Hieronymi in Esaiam prophetam*, qui leguntur in Actis Sanctor. ord. S. Benedicti. b)

V. DCCCVI.

ERINFREDVS.

Monachus. a) Vixit A. DCCCVI. b) Scripsit *rythmica*, quorum aliquod ex MS. initio:

Felicitatis Regula
Hac sine semper constitit

vulgatum a BARTHIO, c) qui & alia talia ejusdem scriptoris habuit. d)

VI.

III. a) Secul. III. Part. II. pag. 558.

IV. a) in Actor. Sanctor. Ord. S. Benedict. Secul. IV. Part. II. p. 24. b) Sec. IV. Part. I. pag. 181.

V. a) Vid. Casp. BARTHIVS Adverf. libr. XXXII. cap. XII. col. 1486. b) vid. BARTHIVS l. c. c) l. c. d) vid. BARTHIVS l. c.

A. C.
DCCCXI.

VI.

TVRPINVS.

TILPINVS aliis. *a*) Archiepiscopus Remensis. *b*) Claruit sub Carolo M. & Ludovico filio A. DCCCXXX ut vult TRITHEMIVS. *c*) Sed Joh. Alb. FABRICIAS. *d*) monet Turpino defuncto Carolum M. Wulfarium teste Frodoardo successorum dedisse A. DCCCXIII, quo Concilium Rhemense a Wulfario celebratum. Obiisse A. DCCCXI. observat Gvilielm. CAVEVS. *e*) Carmine & prosa exercitatum habuit ingenium iudice Joh. TRITHEMIO. *f*) Ejus *Historiae de vita Caroli M. Rolandi*, quae tamen longe iunioris scriptoris habetur plurimis, inserta sunt carmina cap. XXIV. & XXV. *g*) Cap. XXIV. est de *nobilitate & moribus Rolandi* eleg. init.

Non decet hunc igitur vacuis deflere querelis

Versus Cap. XXV inserti etiam sunt elegiaci, init.

Tu patriam repetis nos tristi sub orbe relinquis.

DCCCXIV.

VII.

CAROLVS M.

Imperator Romanorum & Rex Francorum.

VI. *a*) v. Joh. Alb. FABRICIVS in not. ad Joh. Trithem. de Script. Eccles. n. 275. *b*) vid. TRITHEMIVS de Script. Eccles. n. 275. *c*) l. c. *d*) not. ad Trithemii l. c. *e*) Hist. litt. Script. Eccles. edit. Genev. 418. *f*) l. c. *g*) ex Edit. Justi REVBERI Scriptor. German. pag. 84, 85.

rum, mortuus A. DCCCXIV. V. Kalend. Febr. Scripsit A. C. DCCCXIV.

I.] Litteras metricas ad *Paulum Diaconum* hexametras, initio:

Hic celer egrediens, celeri mea charta volatu;

quarum partem inseruit Joh. Baptista MARVS notis ad Petri Diaconi librum de viris illustribus Casinens. *a*)

II.] Dedicationem ad *Hadrianum Papam*, insertam Petri LAMBECII Commentario de Biblioth. Vindob. Caes. *b*)

III.] *Epitaphium Hadriano Papae*, elegiacum, initio:

Mors cui nil nocuit Christi quae morte peremta est.

quod exstat in petri LAMBECII Comment. de Bibl. Caes. Vindob. *c*) Danielis PAPEBROCHII Conatu Chronico-Historico ad Catalogum Pontificum Romanorum. *d*)

IV.] *Rolandi mortem* versu deploravit, si verus TVRPINVS apud Olaum BORRICHIVM de Poetis diss. p. 85.

VIII.

DAGVLFVS.

DCCCXIV.

Vixit tempore Caroli M. Imperatoris, mortuus A. DCCCXIV. Scripsit carmen ad Carolum M. elegiacum, initio:

Au-

VII. *a*) cap. VIII. *b*) libr. II. cap. V. pag. 262. *c*) lib. II. c. V. pag. 265. *d*) Part. I. n. XCVII. Annot. n. 3. in *Propylaeo ad Acta Sanctorum Maii pag. 124. B.*

A. C. *Aurea Davidicos en pingit littera cantus;*
DCCCXIV. quod exſtat in Petri LAMBECII Comment. de Bibl. Caes. Vindob. *a*)

IX.

DCCCXX. *ETHELWOLFVS.*

Bernicius, qui & Lupus dicebatur, ex Anglo-Saxonum genere prognatus. *a*) Monachus Lindisfarnenſis. *b*) Claruit A. DCCL ſub Oſvulpho Northumbrorum rege, ut vult BALEVS. *c*) quem Gvil. CAVE caſtigat *d*) noſtrumque A. DCCCXX clarui|ſſe ſtatuit. Poëta non contemnendus, judice BALEO. *e*) Scripſit.

I.] De *Origine ſui Coenobii* ad Egbertum epiſcopum lib. I. heroicis verſibus. *f*)

II.] De *illuſtribus Monachis* lib. I. verſibus heroicis. *g*)

III.] Super *ſuo ſomnio* libr. I. verſibus heroicis. *h*)

IV.] Alia quaedam *verſibus* heroicis. *i*)

V.] Carmen *de Abbatibus & viris piis coenobii S. Petri in inſula Lindisfarnenſi* exſtat in Actis Sanctorum Ord. S. Bened. *k*)

VI.] Ceciniſſe Ethelwolfum de aliis *Angliae*

VIII. *a*) lib. II. cap. V. pag. 266.

IX. *a*) vid. Joh. BALEVS Script. Britannic. Cent. II. n. XII. pag. 102. *b*) vid. Acta Sanctorum Ord. S. Benedicti Sec. IV. Part. II. pag. 302. *c*) l. c. *d*) Hiſt. litter. Scriptor. Eccleſ. pag. 443. edit. Genev. *e*) loc. cit. *f*] vid. BALEVS. *g*] vid. BALEVS. *h*] vid. BALEVS. *i*] vid. idem. *k*] Sec. IV. Part. II. p. 302.

gliae Sanctis ipsum diserte innuere monet A. C.
CAVEVS, *l*) eaque de re silere Baleum, Pit- DCCCXX.
seum & alios. Sed forte n. II. a nobis adductus liber huc spectat.

X. DCCCXXI.

THEODVLPHVS.

Abbas Coenobii Floriacensis ordinis S. Benedicti, *a*) deinde Episcopus Aurelianensis. *b*) Claruit sub imperio Ludowici anno DCCCXL perhibente Trithemio, *c*) qui tamen fallitur. Nam A. DCCCXVII. & sequentibus exsilium passus, e quo liberatus, & ad suam sedem regressus Anno DCCCXXI vita functus est. *d*) Scripsit *Carmina* libris VI. distincta, quorum I. carmen habet 1; II. carmina 16; III. 12; IV. 9; V. 4; VI. 30. excusa in Heinrici CANISII Lectionibus antiquis, *e*) Biblioth. magna Patrum ed. Paris. 1644. *f*) in Bibliotheca magna Patrum ed. Paris. 1654. *g*) in Bibliotheca maxima Patrum. *h*) Ex iis potiora memorabimus.

I.] *Paraenesis ad iudices.* Eleg. Init.

Ju-

l] de Script. Eccles. pag. 443. edit. Genev.

X. *a*] vid. Joh. TRITHEMIVS de Scriptor. Eccles. n. CCLX. *b*) vid. TRITHEMIVS loc. cit. *c*] loc. cit. *d*] vid. God. HENSCHENIVS in Commentar. de S. Aigulfo, Archiepiscopo Bituricensi n. 10. in *Actis Sanctorum Maii Tom. V. d. XXII. Maji pag. 178. B.* *e*] Tom. VI. pag. 802. *f*] Tom. VIII. col. 848. *g*] Tom. XVI. pag. 268. *h*] Tom. XIV. pag. 28.

A. C. *Judicii callem censores prendite justi.*
DCCCXXI. Exstat in THEODVLFI Carminum libr. I. *i*)

II.] Carmen de tota *veteris ac novi testamenti instructione*, quod exstat in M. H. GOLDASTI Manuali Biblico. *k*) Non erat ad manus Goldastus cum Bibliothecam Maximam Patrum evolverem, qua in *versus in fronte Bibliorum quae ipse describi fecit* leguntur in THEODVLFI Carm. libr. II. *l*) Eleg. Init.

Quicquid ab Hebraeo stylus Atticus atque Latinus.

III.] Hymnus *Dominica in Ramis palmarum*, sive ut Bibl. max. P. P. habet: *versus facti ut a pueris in die Palmarum cantarentur*. Elegiaci. Init.

Gloria laus & honor Tibi sit rex Christe redemtor.

Exstat in Georg. FABRICII Poetis Eccles. ed. Basil. 1564. *m*) Georgii CASSANDRI Hymnis ecclesiasticis, *n*) Bibliotheca magna Patrum edit. Paris. 1644. *o*) A Ludowico Imperatore missus in carcerem hunc hymnum composuit, quem cum in die Palmarum transeunte Imperatore iuxta carcerem alta voce cecinisset, adeo Imperatori placuit, ut statim abire liberum permiserit, narrante TRIT-

i] in Bibliot. max. Patr. Tom. XIV. pag. 28. F. *k*] edit. Frfti 1610. pag. 34. *l*] n. I. loc. cit. pag. 35. A. *m*] col. 796. *n*] vid. CASSANDRI opera edit. Paris. 1616. pag. 223. *o*] Tom. VIII. pag. 851.

TRITHEMIO. p) Carmen hoc in Bibliotheca A. C.
magna Patrum ed. 1644. expressum, & cum DCCCXXI.
MSSco quodam codice Bibliothecae Gvel-
pherbytanae collatum, has dedit lectiones
varias: lin. 3. *tu Davidis.* MS. *tu rex Davi-
dis.* lin. 6. *homo &* MS. *homo* lin. 11. *hic* MS.
hi. lin. 13. *gratia* MS. *gloria.*

IV.] Ad *Carolum Regem.* Eleg. Init.

Te totus laudesque tuas Rex personat orbis.

Exstat in THEODVLFI Carmin. lib. III. q)

V.] Ad *Angilbertum.* Eleg. Init.

Quid cygni faciunt, resonant dum talia corvi.

Exstat ibid. r)

V.] De *septem liberalibus in quadam pictu-
ra depictis.* Eleg. Init.

Discus erat tereti formatus imagine mundi.

Exstat ibid. lib. IV. s)

VII.] Carmina X. quorum

1.] *de adventu Ludovici Augusti Aure-
lianos.* Sapphicum

Ecce adest Caesar pius & benignus.

2.] *de eadem re* Sapph.

O pater cleri populique decus.

3.] *de Bilingue.* Elegiac.

*Ecce nugax labiis Filo quidam cerea
susurrans.*

4.] Ad quendam *de muneribus.* Elegiac.

Einomeum solito nolis convertere carmen.

P 5. de

---

q] de Scriptor. Eccles. num. 260. q] num. I. in Bibl. Max. Patr. Tom. XIV. pag. 39. H. r] n. III. l. c. pag. 41. G. s] n. II. l. c. pag. 45. A.

A. C. DCCCXXI.

5.] de *Passione Domini.* Eleg.
Omnipotentis opus sacrum sacer ore popellus.

6.] in *die Resurrectionis.* Eleg.
Eia Camaena libens nunc dicito carmina quaeso.

7.] de *Tabella.* Elegiac.
Parva brevis gemino potiorque fruorque tabella.

8.] de *Talamasca.* Elegiac.
Pusio personae cum vultum obducit inanem.

9.] versus *in Altari.* Elegiac.
Hoc Altare tibi coeli terraeque creator.

10.] in *Xenodochio.* Elegiac.
En patet ista domus mediocri exacta paratu.

Evulgata a Joh. MABILLONIO in Anal. Veter. *t*)

VIII.] Carmen ad *Aigulphum* sive Aiulfum, Episcopum Bituricensem, quod cum Anno. DCCCXVII. viveret Andegavis exsul in monasterio scripsit. Elegiac. Init.
Hoc Aiulfe tibi praesul sanctissime mitto.
Editum est a SIRMONDO, exstatque libr. IV. Carminum THEODVLFI *u*) in Biblioth. Max. Patr. ed. Lugd. 1677; *x*) excusum & in Godofredi HENSCHENII Commentario de S. Aygulph. *y*)

IX.

t] Tom. I. edit. Paris. 1675. pag. 376. *u*] num. IV. *x*] Tom. XIV. pag. 46. B. *y*] num. 7. seqq. in *Actis Sanctor. Maii Tom. V. pag. 177. D. seqq.* *yy*] num. VI. *in Bibl. max. P.P. Tom. XIV. pag. 46. H.*

IX.] Epiſtola ad *Modoinum*. Eleg. Init. A. C. DCCCXXI.
Hoc Modoine tibi Theudulfus dirigit exſul.
quae exſtat in THEODULFI Carminum lib. IV. *y*) quamque caſtigat Caſpar Barthius. z)

X.] Conſolatio de *obitu cujusdam fratris*. Eleg. Init.
Si nova nunc fierent tantarum exordia rerum.
Exſtat in THEODULPHI Carm. lib. V. *aa*)

XI.] De *ſeptem vitiis capitalibus*, in principio mutilum. Eleg. Init.
Contriti & cordis ſacra parare Deo.
Exſtat ibidem. *ab*)

XII.] *Paraeneſis ad Epiſcopos*. Elegiac. Init.
Quarte libelle tribus jam nunc ſuccede peractis.
Exſtat ibid. *ac*)

XIII.] De *Hypocritis*, & quod Apoſtolorum temporibus, ſive eorum ſucceſſorum, magis eccleſiæ virtutes viguerunt, quam his noviſſimis temporibus. Elegiac. Init.
Virtus victa viget, nequicquam vera fatiſcit.
Exſtat ib. *ad*)

XI.

MODOINUS.

Epiſcopus. Scripſit *Epiſtolam ad Theodulfum* Epiſcopum Aurelianenſem exſulem elegiacam initio:
Ludere nemo poteſt verſu ſine lege polito.

z] Adverſ. lib. X. cap. XVIII. *aa*] n. I. *in Bibl. max. P. P. Tom. XIV. pag. 49. E.* *ab*] n. II. *l. c. pag. 50. C.* *ac*] n. III. *l. c. pag. 52. D.* *ad*] n. XVIII. *l. c. pag. 58. A.*

A. C. Exſtat in THEODVLPHI carmin libr. IV. *a*)

XII.

DCCCXXI.

BERTOLDVS.

Miciacenſis in provincia Lugdunenſi quarta Monachus. *a*) Claruit anno DCCCXXI. *b*) Scripſit Vitam *S. Maximini abbatis* Miciacenſis, quam, *carmine præmiſſo*, Jonæ Aurelianenſi Epiſcopo nuncupavit. Ex codicibus MStis eruit, & in Actis ſuis Benedictinis edidit Joh. MABILLONIVS. *c*)

XIII.

DCCCXXII.

AEGIL.

Abbas Fuldenſis quartus A. DCCCXVIII. ordinatus *a*) Deceſcit anno DCCCXXII *b*) Scripſit *Epitaphium proprium* verſu, quod exſtat in Actis Sanctor. Ord. S. Benedict. *c*)

XIV.

CANDIDVS.

Monachus Fuldenſis. *a*) Natione Germanus, Monachus Fuldenſis, Aegilis diſcipulus. Claruit circa A. DCCCXXII. *b*) Scripſit Mauro hortante *Vitam Aegili* vel Aegi-

XI. *a*] n. IX. *in Bibl. max. Patr. Tom. XIV. pag. 48. E.*

XII. *a*] v. Gvil. CAVE de Script. Eccl. pag. 443. edit. Genev. *b*] v. CAVEVS l. c. *c*] Saec. I. pag. 591. cf. CAVE loc. cit.

XIII. *a*] vid. Aub. MIRAEVS in Auctar. de Script. Eccleſ. n. CCXXXIII. *b*] v. MIRAEVS l. c. *c*] Saec. IV. Part. I. pag. 260.

XIV. *a*] vid. Aubert. MIRAEI Auctar. de Script. Eccleſ. n. CCXXXIII. Gvil. CAVE de Script. Eccleſ. p. 443. edit. Genev. *b*] CAVE l. c.

Aegilis f. Eigilis, abbatis Fuldensis prosa & versu heroico editam a Christophoro BROWERO in Sideribus Germaniæ, c) in Actis Sanct. Ord. S. Bened. d) A. C. DCCCXXII

XV. DCCC-XXXIV.

HILDERICVS.

Pauli Diaconi auditor. a) Fuit deinde Abbas Casinensis, & eodem mense quo electus obiit, scilicet A. DCCCXXXIV. b) Scripsit de *Origine* Præceptoris sui *Pauli Diaconi*, *vita*, *institutione*, *doctrina*, *religione*, *habitu*, versus lucidissimos teste PETRO, c) qui, si ab Epitaphio hexametris versibus scripto non differunt, quod MARVS d) innuere videtur, exstant in Joh. Baptistæ MARI Annot. ad Petr. Diacon. de viris illustribus Casinens. cap. VIII. e) initio:

Perspicua clarum nimium tum fama per aevum.

XVI.

ERMOLDVS NIGELLVS.

Non ERNOLDVS, ut habet CAVE. a) Abbas b) claruit sub Ludowico Imperatore circa annum DCCCXXXIV. c) Scripsit poema

P 3 ele-

c] Mog. 1616. d] Sec. IV. Part. I. pag. 242.

XV. a] vid. PETRVS Diaconus de Viris illustribus Casinensibus cap. IX. b] vid. Joh. Bapt. MARVS Annot. ad Petri l. c. c] l. c. d] l. c. e) ed. Hamburg. 1718. pag. 169.

XVI. a] de Scriptor. Eccles. pag. 446. edit. Genev. b] vid. CAVE l. c. c] v. CAVE l. c.

A. C. DCCCXXXIV. elegiacum de *rebus gestis Imperatoris Ludowici Pii*, in quatuor divisum libros, quos ille ut exsilii sui impetraret remissionem in Imperatoris memorati honorem composuit. Servatur Manuscriptum in Bibliotheca Caesarea teste Petro LAMBECIO. *d*) Evulgavit ex eo decerpta, Prologum hexametris versibus scriptum initio.

Editor aetherea splendes qui Patris in arce. e)
Initium libri primi; init:
Augustos opibus celebres praecellis & armis. f)
Finem libri quarti; init:
Hoc tibi Caesar opus stolida crocitante cicuta. g)
Excerpta alia ex libr. I. III. VI. *h*). Aliam ex libro IV. particulam sistit G. G. LEIBNITIVS in de origine Fancorum disquisitione *i*) Integrum carmen edere voluit Petrus LAMBECIVS. *k*)

XVII.

DCCCXXXIX.

CLAVDIVS.

Natione Scotus *a*) Hispanum esse contendit CAVEVS. *b*) Discipulus Bedae & collega Albini. *c*) Monachus ordinis S. Benedicti. Ec-

d] in Comment. de Biblioth. Caes. Vindob. lib. II. c.V. pag. 359. *e*] l. c. *f*] l. c. pag. 360. *g*] l. c. pag. 36[illegible] *h*] l. c. pag. 428. *i*] pag. 17. *k*] vid. Comment. de Bibl. Caes. Vindob. lib. II. pag. 359.

XVII. *a*] vid. TRITHEMIVS de Scriptor. Eccles. n. CCLVIII. *b*] de Script. Eccl. pag. 442. edit. Genev. *c*) vid. TRITHEMIVS l. c.

d) Ecclesiæ Taurinensis præsul. *e*) Claruit in Gallia sub Carolo M. Anno DCCC. *f*) Vixit tempore Imperatoris Ludowici Pii cujus expeditioni contra Normannos A. DCCCXV. interfuit, ut ipse testatur in præfatione Commentarii in Matthæum. *g*) Obiit Claudius Hispanus A. DCCCXXXIX. *h*) Carmine exercitatus fuit & prosa, teste TRITHEMIO. *i*) A. C. DCCCXXXIX.

XVIIII.

DCCCXL.

AGOBARDVS.

Archiepiscopus Lugdunensis factus A. DCCCXIII. *a*) Obiit A. DCCCXL. *b*) Scripsit *Carmina*, quæ leguntur in Bibliotheca maxima Patrum. *c*) Suntque bina hæc:

I.) *Epitaphium Caroli M.* Imperatoris, Hexametr. Init:

Aurea cælorum postquam de virgine Christus.

II.) De *Translatione reliquiarum sanctorum, Martyrum, Cypriani Sperati & Pantaleonis* ad urbem Lugdunensem. Phaleuc. Init.

Rector magnificus, piusque princeps.

P 4 XIX.

d] v. TRITHEM. l. c. *e*] vid. CAVE l. c. *f*] v. TRITHEMIVS loc. cit. *g*] vid. BELLARMINVS in Catalogo apud *Aub. Miraeum Auctar. de Script. Eccles. n.* CCXLII. *h*] vid. CAVE loc. cit. *i*] loc. cit.

XVIII. *a*] ADO in Chronico apud *Aub. Miraeum Auctar. de Script. Eccles. n.* CCXL. *b*] vid. ADO apud *Miraeum l. c.* *c*] Tom. XIV. pag. 328.

A. C. DCCCXL.

XIX.

ERMANRICVS.

Germanus. *a*) Rudolphi monachi Fuldensis discipulus. Primum monachus, deinde Coenobi Elewangensis in dioecesi Augustana abbas. Claruit circa annum DCCCXL. *b*) Scripsit Hymnum de S. *Salo Confessore*, qui exstat in Actis Sanctorum ordinis S. Benedicti. *c*)

DCCCXLII

XX.

HILDVINVS.

Abbas sancti Dionysii Parisiensis. *a*) Successor Waltonis Abbatis circa A. 814. postea Abbas S. Medardi prope Soesionem & S. Germani prope Lutetiam factus. *b*) Anno DCCCXIIX. Archicapellanus Palatii renunciatus est. Ao. DCCCXXX. in Saxoniam relegatus est. A. DCCCXXXI. in gratiam receptus Abbatias San-Dionysianam & San-Germanam, uti & biennio post Soesionensem, recuperavit. *c*) Claruit sub Ludowico Imperatoris Caroli filio Anno DCCCXL. *d*) Obiit in Monasterio Medardensi circa annum DCCCXLII. *e*) Scripsit ad

XIX. *a*) vid. CAVE de Script. Eccl. p. 440. ed. Genev. *b*) vid. CAVE l. c. *c*) Secul. III. Part. II. pag. 438.

XX. *a*) vid. SIGEBERTVS Gemblacensis de Scriptoribus Ecclesiast. cap. 82. *b*) vid. CAVE de Script. Eccles. pag. 440. edit. Genev. *c*) vid. CAVE loc. cit. *d*) vid. TRITHEMIVS de Script. Eccl. n. CCLXXIII. *e*) vid CAVE. l. c.

ad Ludowicum Imperatorem utroque stylo, id est prosaico & metrico, *vitam Dionisii*. f) Libri hujus vitæ IV. metrici asservantur MSS. in Cœnobio Gemblacensi judicante Auberto MIRAEO. Excellens tam metro, quam prosa judicatur Hilduinus TRITHEMIO. h)

A. C. DCCCXLII

XXI.

DCCCXLIII

JONAS.

Episcopus Aurelianensis Theodulfi successor. a) Floruit imperante Ludowico Pio mortuo A. DCCCXL. b) Obiit A. DCCCXLIII. c) Scripsit hymnum de *Ludowico Imperatore* Sapphicum, qui exstat in Henrici CANISII Lection. Antiqu. d) Emendationes & Observationes in eum dedit. Caspar BARTHIUS. e)

XXII.

EGINHARDVS.

EINARDVS dicitur SIGEBERTO Gemblacensi; a) EYNARDVS Johanni TRITHEMIO; b) Aliis AINARDVS vel AGENARDVS. c)

P 5 Na-

f) vid. SIGEB. Gembl. l. c. g) in Schol ad Sigeberti l. c. h) l. c.

XXI. a) vid. Aub. MIRAEI Auctar. de Script. Ecclesf. n. CCXLVI. b) vid. MIRAEVS l. c. c) vid. CAVEVS de Script. Eccl. pag. 443 ed. Genev. d) Tom. VI. pag. 508. e) Adverf. lib. XXI. cap. XVII.

XXII. a) de Scriptor. Eccles. cap. 84. b) de S. E. n. 241. c) v. Valerii ANDREAE bibliotheca Belgica ed. Lovan. 1643. p. 196.

A. C. DCCCXLIV Natione Teutonicus, *d*) e Francia orientali oriundus circa nemus Ottonicum. *e*) A Carolo Magno in Regia aula enutritus. *f*) Palatii Regalis notarius seu cancellarius. *g*) Deinde monachus ordinis S. Benedicti. *h*) Fuit postea primus Abbas Monasterii Selingstadiensis, in dioecesi Moguntina ad Moenum fluvium, a se constructi & dotati. *i*) Inde nonus ad S. Petrum in monte Blandinio apud Gandavum, abbas *k*) factus A. DCCCXXVI. *l*) Non ergo A. DCCCXXIX. primus abbas Selingstadiensis monasterii creatus est, ut vult GV. CAVEVS. *m*) Postremo decimus quintus ad S. Bavonem apud Gandavum abbas. *n*)

Obiit A. DCCCXLIV. VIII. Kalend. Augusti. *o*) Fallitur itaque Aub. MIRAEVS qui *p*) tradit, Eginhardum A. DCCCXLVIII. a Rabano Mauro celebratae synodo Moguntinae interfuisse.

Scripsit rythmum de *Passione Christi martyrum Marcellini & Petri*, ut habet inscriptio Codicis MS. Floriacensis apud M[illegible] il-[illegible] lon

d) v. TRITHEMIVS loc. c. *e*) v. ANDREAS l. c. *f*) v. ANDREAS l. c. *g*) v. TRITHEMIVS & ANDREAS ll. cc. *h*) v. TRITHEMIVS l. c. *i*) v. ANDREAS l. c. *k*) vid. ANDREAS loc. cit. *l*) vid. Chronicon MS. Gandense apud Aubert. MIRAEVM Schol. ad Sigeb. Gembl. de Scriptor. Eccles. cap. 84. *m*) de S. E. p. 440. ed. Genev. *n*) v. ANDREAS l. c. *o*) v. ANDREAS l. c. p. 147. *p*) in Mantissa ad Auctar. de S. E.

lon teste Godofredo HENSCHENIO q) Aucto- A. C.
rem esse Eginhardum censet SVRIVS & alii. r) DCCCXLIV.
Exstant Acta Passionis S. S. Petri & Marcellini mettrica, auctore [ut putatur] Eginharto in Actis Sanctorum Junii s) ex editione Suriana. Versus sunt trochaici: init.

Erat quidam Exorcista, sanctus Petrus nomine.

Versus non omnino perfectos esse censet God. HENSCHENIVS. t)

XXIIII.

DCCCXLIX

WALAFRIDVS STRABO.

WALAFRIDVS simpliciter dictus a SIGEBERTO Gemblacensi. a) WALTFRIDVS STRABO ab Anonymo Mellicensi; b) vel STRABVS. c) A vitio oculorum sic dictus. d) Natione Teutonicus, e] aut ex Anglo-Saxonum genere in Anglia natus. f] Venerabilis Bedae siue frater, sive quod PITSEVS ff] verisimilius judicat, consangvineus, & Haymonis Germanus frater. Fuit aliquando Alcuini discipu-

q) in Commentario de S. S. Martyribus Romanis Marcellino Presbytero &c. n. 5. in *Actis Sanctorum Junii Tom. I. Antwerp. 1695. d. II. Jun. pag. 171. B.* r) vid. HENSCHENIVS l. c. s) Tom. I. pag. 174. t) loc. cit.

XXIIII. a) de Script. Ecc. cap. 71. b) de Script. Eccl. cap. XLIV. c) vid. PITSEVS de illustribus Angliae Scriptor. n. 112. pag. 145. d) vid. Aub. MIRAEI Scholion ad Sigeberti loc. cit. e) vid. TRITHEMIVS de Script. Eccl. n. CCLXIX. f) vid. PITSEVS l. c. ff.] l. c.

A. C. DCCCXLIX. pulus secundum PITSEVM; g] Rabani abbatis auditor & scriba secundum TRITHEMIVM. Ordinis S. Benedicti monachus primum Londinensis in Anglia, deinde Fuldensis in Germania i] Simpliciter monachus Fuldensis salutatur a TRITHEMIO. k] Postea Decanus ad S. Gallum in Helvetiis, demum abbas Augiae divitis in dioecesi Constantiensi l) Abbas Augiae divitis s. majoris, aliis abbas S. Galli in Helvetiis. m) Annis septem Augiensi monasterio praefuit. n) Abbas S. Galli salutatur a TRITHEMIO. o) Dicitur obiisse Anno salutis DCCL. p) Fatetur circa Strabonem multa sibi esse dubia PITSEVS. r) Quia praeter eum fuit alius scriptor monachus Germanus centum circiter annis posterior eodem nomine insignitus. Sed fallitur Pitseus: quem enim fingit anno DCCL. obiisse nullus est. Vt enim alia taceam, qvomodo homo A. DCCL, mortuus potuit recipi in monasterium Fuldense, a Bonifacio Moguntino exstructum, quomodo item Alcuini potest haberi discipulus, cujus Chronologiæ ratione fuisset praeceptor potius. Vt itaque vel ex Pitsei traditis aetas ad saeculi octavi medium non quadret. Re-

g) l. c. h) l. c. i) vid. PITSEVS l. c. k) loc. cit. l) vid. Aub. MIRAEI Auctar. de Scriptoribus Eccles. n. CCLXI. m) vid. MIRAEI Schol. ad Sigeb. l. c. n) vid. Anonymus Mellicensis de Scriptor. Ecclesf. cap. XLIV. o) l. c. p) v. PITSEVS l. c. pag. 146. r) l. c.

Rectius ergo dicitur claruisse sub Ludowico Imperatore Anno DCCCXL. s) Obiit Anno DCCCXLIX. t) Non ergo claruit anno DCC, ut vult TRITHEMIVS. u) Errant etiam qui WALAFRIDVM SANGALLENSEM & STRABONEM FVLDENSEM diversos esse arbitrantur, ut TRITHEMIVS, SVRIVS, & BELLARMINVS, observante Auberto MIRAEO. x) A. C. DCCCXLIX.

Scripsit

I.] Sacrorum *Hymnorum* librum unum, qui Oxonii in Bibliotheca servatur teste PITSEO. y)

II.] *Hortulum* carmine hexametro; init:

Plurima tranquillae cum sint insignia vitae.

quem edidit Henricus CANISIVS Lection. antiqv. Tom. VI. z) Bibliotheca maxima Patrum. T. XVI. 236. Expositum & correctum exhibet Caspar BARTHIVS. aa)

III.] *Visionem Wettini* monachi Augiensis, versu hexametro, cujus Prologus incipit:

Christe novum qui Pascha mihi concedis agendum;

ipsa visio:

Rhenus ab Ausoniis quo ducitur alpibus aequor.

quae

s) vid. TRITHEMIVS de S. E. num. 269. t] vid. MIRAEVS Sholiast. ad Sigeb. de S. E. cap. 71. & Auctar. de Scr. Eccl. n. CCLXI. u] de Script. Eccl. num. CCXLVI. x] in Auctar. de Script. Eccles. n. 262. y] loc. pag. 146. z) pag. 672. aa] Advers. libr. IV. cap. XXIV.

A. C. quae legitur in Actis Sanctorum ord. S. Be-
DCCCXLIX. nedicti, *ab*) & in Bibl. max. P.P. *ac*)

IV.] Versus *ad Probum*. Exstant in Actis Sanctorum Ord. S. Benedicti. *ad*)

V.] Versus elegiacos ad *Wenibertum abbatem*; init.

Suscipe sancte pater pauper quae munera strabus.

Exstant in Biblioth. maxima Patrum *ae*)

VI.] *Vitam S. Blaitmari* abbatis Hiiensis & martyris, cum aliis monachis, versu hexametro: Init.

Si tantam meruere suo pro carmine famam.

Exstat ibidem *af*) in Actis Sanctorum Januarii Tom. II. *ag*) in Actis Sanctor. Ord. S. Bened. *ah*)

VII.) *Picturas Historiarum Novi Testamenti*, quae exhibentur in M. H. GOLDASTI Manuali biblico. *ai*)

VIII.] Carmen *in Basilica S. Petri & Pauli*. Hexametrum Exstat in Steph. BALUZII Miscellan. lib. IV. *ak*) Initio: *Hic Petrus & Paulus quadrati luminaria mundi.*

IX.] Scripsit & Walafridus *S. Galli Abbatis vitam* carmine, testibus SIGEBERTO Gemblacensi, *al*) & Joh. TRITHEMIO. *am*) Exstat MStum

ab] Secul. IV. P. I. p. 272. *ac*] Tom. XV. p. 212. *ad*] Seculo IV. Part. II. pag. 59. *ae*] Tom. XV. pag. 231. C. *af*] Tom. XV. pag. 210. H. *ag*] pag 236. *ah*] Sec. III. Part. II. pag. 439. *ai*] Frfti 1620. pag. 85. *ak*] pag. 551. *al*] de Script. Eccl. cap. 71. *am*] de Scr. Ecc. n. CCXLVI.

MStum in Monasterio San-Gallensi, iudice CAVEO. an) A. C. DCCCXLIX.

X.] De *Vita & fine Mammae* monachi versus hexametr. Init:

Vrbem Cappadoces habitant, quos ille refertur.

Exstant in Bibl. max. P P. *ao*)

XI.] Hymnum de *Natali Domini* Sapphicum. Init.

Gloriam nato cecinere Christo.

Exstat ibid. *ap*)

XII.] Hymnum de *Agaunensibus Martyribus*. Init.

Felix Gallia fortibus trophaeis:

Exstat ibid. *aq*]

XIII] Versus in in Aquisgrani Palatio editos de *Imagine Tetrici* Hexametros. Init:

Cur non dulce decus, quando se contulit hora.

Exstat ibid. *ar*]

XIV. Ad *Ruadbernum Luicum*; hexametrum, initio:

Ex quo fama tui celebrem mihi nominis auram

Exstat in Bibliotheca Max. Patr. *at*)

XV. Versus quos post annum aetatis XV. edidit, de *rebus diversis ad Hemonem* Archiepiscopum Remensem in persona Tattonis, hexametri, initio,

Hac

---

an] de Scriptor. Ecclesf. pag. 534. ed. 1688. *ao*] Tom. XV. p. 205. *ap*] l. c. pag. 220. A. *aq*] l. c. F. *ar*] l. c. pag. 222. F. *at*] T. XV. p. 226. C.

A. C. *Hac licet indigna liceat vos voce monere.*

DCCCXLIX. Exſtant ibid *au)*

XVI. De *oſſe Damulae*, per quod arbuſcula crevit ad Imp. Ludovicum, carmen elegiacum, initio:

Arboris eſt altrix quondam vagina medullae

Annexum eſt Hortulo Strabi in Aſſe veterum de re herbaria per Andr. RIVINVM *aw)*

Poemata Walafridi *collecta* proſtant in H. CANISII Lect. Antiqv. T. VI; *ax)* in Bibliotheca Max. Patr. T. XV. *ay)*

Aliqua Carminum Walafridi loca illuſtrat Caſp. BARTHIVS *az)*

DCCCL. XXIV.

WANDELBERTVS

Diaconus & Monachus Prumienſis coenobii, ordinis S. Benedicti, Treverenſis dioeceſis. Floruit aevo Lotharii Imp. Anno DCCCL. *a)*

Scripſit *Martyrologium* carmine heroico, quod evulgatum BEDAE nomine, titulo: *Ephemeris* in Bedae operibus. *b)* Ejus novam editionem dare voluit Philippus LABBEUS *c)*

DCCCLI. XXV.

PASCHASIVS RATBERTVS

PASCHASIVS ſimpliciter dicitur [illegible]

An-

au] pag. 229. A. *aw]* Lipſiae 1655. D. 6. b. *ax]* pag. 557. *ay]* p. 202. *az]* Lib. XVI. cap. XXX.

XXIV. *a]* v. Joh. TRITHEMIVS de Scriptor. Eccleſ. n. CCLXXXI. *b]* ed. 1563. p. 243. *c]* v. Bibl. novam MSS. ed. Pariſ. 1653. pag. 64.

Auguftodunenfi; *a*) PASCHASIVS RATBERTVS a SIGEBERTO Gemblacenfi; *b*) RATBERTVS ab Anonymo Mellicenfi. *c*) Abbas fuit Corbeienfis *d*) in Picardia. *e*) A. C. DCCCLI.

Claruit A. DCCCLXXX. temporibus Caroli grosfi Imperatoris, fecundum Joh. TRITHEMIVM, *f*) cui contrarius eft Aubertus MIRAEVS *g*) qui eum A. DCCCLI. VI. Kalend. Mai. obiiffe fcribit.

Scripfit I. Carmen praefixum libro de *corpore & fanguine Domini*, hexametrum acroftichon, initio:

Regis adire facrae qui vis folemnia menfae.

Exftat praefixum libro de corpore & fanguine Domini opera Joannis VLIMMERII Lovanii 1561. o; Eidem libro de facramento Euchariftiae ftudio Joannis a FVCHTE Helmaeftadii 1616. o; In operibus RATBERTI Lutetiae Parifiorum 1618; *h*) feorfim cum notis Andr. RIVINI Lipfiae 1652. o; in Bibliotheca Max. Patr. ed. Lugdun. 1677. *i*)

Verfus hos reperi in pervetufto quodam bibliothecae Ducalis Gvelpherbytanae codice manufcripto. Differunt ab editionibus impresfis, primo loco adductis, non uno in loco. Quam diverfitatem notare non fuerit

Q

XXV. *a*] Lib. IV. de Scriptor. Ecclefiaftic. cap. 10. *b*] de S. E. Cap. 97. *c*] de S. E. Cap. XXXIV. *d*] vid. SIGEBERTVS l. c. *e*] v. Aub. MIRAEI Schol. ad Honorii l. c. *f*] de S. E. n. 288. *g*] in Auctario de S. E. num. 258. *h*] p. 1591. *i*] T. XIV. p. 720.

A. C. DCCCLI. rit incongruum. Lin. 6. *mella meabunt* MS. *melle manabunt*. l. 8. *possis, flammasque extinguere mortis*. MS. *purri possint restringere saltem*. l. 13. *meat per eum*: MS. *fluit testor*.

Illustravit & emendavit carmen hoc Caspar BARTHIVS, *k*) qui illud Paschasii esse negat, & versu I. falso legit: *Legis*, cum ob acrostichon legendum *Regis*.

II. Carmen *suffixum libro de corpore & sanguine Domini*, quod tamen BEDAE rectius tribui existimat Jo. Alb. FABRICIVS *l*) Exstat seorsim excusum cum carmine praecedenti per Andr. RIVINVM Lipsiae 1652. 8.

III. Carmen, cujus initium:

Inter florigeras foecundi cespitis herbas.

Exstat annexum Paschasii Ratberti libro de sacramento Eucharistiae studio Joannis a FVCHTE. *m*)

IV. Ecloga in *Mortem S. Adalhardi* Abbatis Corbeiensis, praeceptoris sui, versu hexametro, initio:

Plangite quaeso viri, mecum pie plangite Patrem.

Annexa est vitae S. Adalhardi auctore Paschasio in Actis Sanctor. Ord. S. Bened. *n*)

V. Versus quos scripsit *ad Karolum Regem*, quando ad eum misit librum suum de corpore & sanguine Domini; hexametri, initio:

Au-

k] Adversar. L. XLV. c. XXV. *l*] in Biblioth. Lat. ed. 1712. p. 717. *m*] p. 692. *n*] Sec. IV. P. I. p. 340.

Audenter nunc gelidae de rupe camoenae. A. C.
Exstant in Actis Sanctor. Ord. S. Benedicti DCCCLI.
Sec. IV. o)

XXVI.
ENGELMODVS.

Episcopus.

Scripsit versus *ad Rathertum* Abbatem hexametros, initio:

Eloquii cultu vernantem texere mitram.

Exstant in Biblioth. Max. Patr. T. XIV. p. 353.

XXVII. DCCCLII.
DREPANIVS FLORVS.

FLORVS nominatur in Epistola Drepanii ad Modoinum. Patria fuit Gallus. *a)* Seculo quinto adscribitur a BARONIO, *b)* cujus auctoritatem sequitur Bibliotheca maxima Patrum, *c)* in serie auctorum, & POSSEVINO, *d)* motis mentione illa, quam Drepanii facit SIDONIVS Apollinaris, *e)* quem tamen LATINVM PACATVM DREPANIVM innuere monet seriei cit. Auctor. Ad A. DCL refert Anonymus, *f)* quod Epistolam scripsit ad Moduinum XXXVII. Heduorum episcopum. Rectius ad nonum Seculum videtur revocare Florum Auctor seriei, *g)* propter poe-

o] P. 2. p. 134.

XXVII. *a*] vid. Epistolas DREPANII versu scriptas apud Anonymum qui in *Bibliotheca Max. Patr. T. VIII. p. 667. E.* notitiam de Drepanio dedit. *b*] in notis ad Martyrolog. Rom. 8. Mai. *c*] Tom. VIII. *d*] in Apparatu sacro. *e*] Lib. VIII. epist. 11. *f*] l. c. *g*] prae-

A. C. DCCCLII. poëma quod Modumo, qui tum temporis Augustodunensem regebat ecclesiam inscripsit Florus. Ideoque & hunc Drepanium Florum eundem habet cum Floro Magistro Diacono Lugdunensi, qui circa annum DCCCLII opus de Praedestinatione scripsit, Gvilielmus cavevs. h) Vocatur hic vulgo Florus Magister, fuitque monachus Benedictinus Trudonopoli in dioecesi Leodicensi, si trithemio credimus. i) Petavius memorat Florum Magistrum Lugdunensem Diaconum, qui Lugdunensis ecclesiae nomine scripsit contra Hincmarum Remensem Episcopum circa annum DCCCXLIIX. k) Scripto exposita a Floro:

I.] *Psalm. XXII.* Hexametr. Init:

Me Pater omnipotens clementi jure gubernat. Exstat in Georg. fabricii Poet. Eccles. ed. Basil. 1564. l) in carminibus sacris vatum Christianorum per And. rivinvm Lips. 1653. m) in Bibl. Max. Patr. ed. Lugd. A. 1677. n)

II.] *Psalm. XXVI.* Hexametr. Init.

Lux mihi pura Deus, Deus est mihi vivida virtus. Exstat in Georgii fabricii Poet. Eccl. o) in Carm.

fixae Bibliothecae Max. P. P. h] de Script. Eccles. pag. 347. ed. Genev. i] vid. Aub. MIRAEI Schol. ad Sigeb. Gembl. de Script. Eccles. cap. 92. k] vid. MIRAEVS l. c. l] col. 723. m] A. 1. a. n] Tom. VIII. pag. 667. G. o) col. 724.

Carm. sacr. vat. Christ. RIVINI; p) in Bibl. Max. Patr. q) A. C. DCCCLII.

III.] *Psalm. XXVII.* Iamb. quatern. Init.

Ad te polorum conditor.

Exstat in FABRICII Poet. eccl. r) apud RIVINUM, s) in Bibl. max. Patr. t)

IV.] *Hymnus Ananiae, Azariae & Misael,* sanctorum trium puerorum. Hexametr. Init.

Omne quod aeternus per verbum condidit auctor.

Exstat in FABRICII Poet. Eccl. u) Apud RIVINUM, x) in Bibl. max. Patr. y)

V.] Hymnus *ad Michaelem Archangelum.* Elegiac. Init.

Clarent angelici sublimia festa diei.

Exstat in FABRICII Poet. Eccl. z) apud RIVINUM, aa) in Bibl. max. PP. ab)

VI.] De *Cerea Paschali.* Hexametr. Init.

Alme Deus rerum coeli custodia cujus

Exstat in FABRICII Poet. Eccl. ac) apud RIVINUM, ad) in Bibl. max. PP. ae)

VII.] Ad *Moduinum* Augustodunensem episcopum exhortatio *ad legenda volumina:* Eleg. Init.

Solvo pater prosluas hilari de pectore grates.

Exstat in FABRICII Poetis Eccles. af) in Psalmis, hymnis, & carminibus vatum Christiano-

p) l. c. b. q) Tom. VIII. pag. 668. A. r) col. 725. s) l. c. 2, a. t) l. c. C. u) col. 727. x) l. c. 3, b. y) l. c. G. z) col. 728. aa) l. c. 4, b. ab) l. c. pag. 69. c. ac) col. 729. ad) l. c. 5, b. ae) Tom. VIII. pag. 669. E. af) col. 730.

A. C. DCCCLII. anorum per Andr. RIVINVM, ag] in Bibl. max. Patr. ah]

VIII.] Amico: *pro suscepta sui defensione* gratiarum actio. Eleg. Init.

O quam suavis odor vestri de pectoris aula.
Exstat in FABRICII Poet. Eccl. ai] apud RIVINVM, ak] in Bibl. max. Patr. al]

IX.] *Wulfino* Grammatico Aurelianensi. Hortatio *ad rescribendum.* Eleg. Init.

Annuus excurrit revolutis mensibus orbis.
Exstat in FABRICII Poet. Eccl. am) apud RIVINVM, an) in Bibl. max. Patr. ao)

X.] Querela de *divisione imperii post mortem Ludowici Pii* Hexam. Init.

Montes & colles, sylvaque, & flumina, fontes.
Exstat in Joh. MABILLONII Analect. veter. ap)

XI.] Epistola s. Carmen *ad Moduinum* Augustodunensem Episcopum *de injusta vexatione ecclesiae Lugdunensis.* Eleg. Init.

Egregio, Moduine, viro tibi mitto salutem.
Exstat in Joh. MABILLONII Analectis Veter. aq)

XII.] Hymnus in *natali sanctorum Johannis & Pauli.* Elegiac Init.

Johannis Paulique diem sol attulit orbi.
Exstat in Joh. MABILLONI Anal. Vet. ar]

XIII.

ag) A. 6, b. ah] Tom. VIII. pag. 669. H. ai) col. 732. ak) l. c. 7, b. al) l. c. pag. 670. D. am) col. 733. an) A, 8, b. ao) Tom. VIII. pag. 670. F. ap) Tom. I. pag. 388. aq) Tom. I. pag. 396. ar) Tom. I. p. 402.

XIII.] Titulus libelli *ad altare S. Stephani oblati.* Hexam. Init: A. C. DCCCLII.

Hunc tibi prime pii testis fortissime Christi.
Exstat in Joh. MABILLONII Anal vet. *as*]

XIV.] Versus *ubi ossa S. Cypriani Lugduni condita habentur.* Hexam. Init.

Hac locuples Christi thesaurus conditur arca.
Exstat in Joh. MABILLONII Anal. Veter. *at*]

XV.] *Titulus Absidae.* Hexam. Init.

Martyribus subter venerabilis emicat aula.
Exstat in Joh. MABILLONII Anal Veter. *au*)

Annotationes in sex posteriora carmina habentur in Joh. MABILLONII Anal. Veter. *ax*)

XXVIII.
HALDOINUS.

Abbas monasterii Altivillarensis; *a*) Subscripsit carmini memorando annum a nativitate Domini DCCCLII. IV. Kalend. Junii, regni vero Karoli XII. ordinatione episcopatus Hincmari XIII. Indictione XV. *b*) Scripsit versus ad *tumulum S. Remigii* elegiacos; init:

Doctor Francorum primus Pastorque Remorum.

qui leguntur in Joh. MABILLONII Analect. Veter. Tom. I. *c*)

as) Tom. I. pag. 404. *at*) Tom. I. pag. 407. *au*) Tom. I. pag. 408. *ax*) Tom. I. pag. 409.

XXVIII. *a*) vid. Joh. MABILLON in Anal. Veter. Tom. I. pag. 416. *b*) Cf. MABILLONIUS l. c. pag. 417. *c*) pag. 417.

A. C.
DCCCLIII.

XXIX.

FRECVLPHVS.

FRICVLPHVS dictus ab Anonymo Mellicensi. *a*) Monachus Fuldensis, *b*) deinde Episcopus Lexoviensis in Normannia. *c*) Claruit A. DCCCXL. *d*) Ao. DCCCXLIX. Concilio Turonensi IV. adfuit. Obiit ante A. DCCCLIII. *e*) Scripsit carmen *ad Elisacharum* suum præceptorem, hexametrum. Init:

Te Duce Christe via facilis nos ire per omnes.

Præfixum est Chronicorum libris in Biblioth. Magna Patrum, *f*) & in Bibliotheca Maxima Patrum. *g*)

DCCCLV.

XXX.

RABANVS.

Qui & MAVRVS sive MAGNETIVS. *a*) Abbas Monasterii Fuldensis, Aegile Abbate post regimen quinque annorum vita functo *b*) Ao. DCCCXXII. *c*) Archiepiscopus Moguntinus creatus Ao. DCCCXLVII. *d*) Moritur sub Ludo-

XXIX. *a*) de Script. Eccl. cap. LXI. *b*) v. Aub. MIRAEVS in Scholast. ad Sigeb. Gemblac. de S. E. cap. 90. *c*) vid. Joh. TRITHEMIVS de Script. Eccl. n. CCLIX. *d*) vid. TRITHEMIVS l. c. *e*) vid. CAVEVS de Scriptor. Ecclef. pag. 443. edit. Genev. *f*) ed Parif. 1654. Tom. XVI. pag. 122. *g*) Lugd. 1677. Tom. XIV. p. 1062.

XX. *a*) vid. SIGEB. Gembl. de Scriptor. Ecclef. c. 89. *b*) vid. HONORIVS Augustodunensis de Script. Eccl. lib. IV. cap. IV. *c*) vid. Godofr. HENSCHENIVS in Analectis Bonifacianis cap. III. n. 19. in Actis Sanctorum Junii Tom. I. d. V. Junii pag. 491. E. *d*) vid. HEN-

dowico & Lothario Principibus A. DCCCLV. Indictione tertia; e) aut A. DCCCLVI, f) die iv. Februarii. g) Scripsit A. C. DCCCLV.

I.] Poëmata varia vulgata primum & scholiis illustrata studio Christophori BROWERI Moguntiae 1617. q. cum Fortunati carminibus.

II.] Librum de *Mysterio sanctae crucis*, variis figuris, metroque composuit. h)

III.] *Epitaphium Eigili* Abbati scriptum elegiacum. Init.

Ingrediens Lector, per parvi domatis antrum.

Exstat in Actis Sanctorum Ordinis S. Benedicti. i)

IV.] *Carmina* complura exstant in vita Rabani per RVDOLFVM Scholasticum in Actis Sanctorum Februarii, k) & in Actis Sanctorum ordinis S. Benedicti. l)

V. *Epitaphium Tutini* Elegiacum, initio:

Praecursor Domini, Christum qui tinxerat undis.

legitur in Actis Sanctorum Ord. S. Benedicti. m)

VI.] *Carmen praefixum libello in honorem S. Crucis* elegiacum. initio:

Q 5 *Mar-*

SCHENIVS l. c. e) vid. TRITHEMIVS de S. E. num. CCLXVII. f) vid. Aub. MIRAEVS in Scholio ad Honorii l. c. g) vid. CAVE de Script. Eccl. pag. 456. ed. Genev. h) vid. Anonymus Mellicensis de Script. Eccl. cap. XLV. i) Secul. IV. P. I. pag. 260. k) Tom. I. pag. 512. l) Sec. IV. Part. II. pag. 12. sqq. m) Sec. IV.

A. C. DCCCLV.

Martyribus sanctis placuit mihi mittere donum.

Evulgatum est in Actis Sanct. Ord. S. Benedicti. *n*)

VII.] Carmen *ad Heistulphum* Archiepiscopum in fine librorum de institutione clericorum elegiacum, initio:

Haec tibi sancte Pater, devote munera trado.

Exstat in BALVZII Miscellan. libr. IV. *o*)

VIII. *Hymnus* auctore Rabano, initio:

Claras laudes ac salubres, posco fratres, dicite:

Exstat in Actis Sanctorum Junii. *p*)

IX.] Poëma in *S. Bonifacii laudem*, initio:

Inclyta sanctorum cum gloria crescit ubique.

Inscribitur God. HENSCHENII Analectis Bonifacianis. *q*)

XXXI.

THEOPHANIVS.

Diaconus Casinensis. *a*) Vixit sub Ludowico pio imperatore Anno DCCCLV. monente nota ad Petri Diaconi Cap. X. de viris illustribus Casinens. *b*) Scripsit versus.

I.] De *Constructione Cœnobii Domini Salvatoris.*

II.] De *Adventu S. Benedicti ad Casinum*, ac de *miraculis per eum inibi factis.*

III.]

P. II. pag. 21. *n*) Sec. IV. P. II. pag. 40. *o*) pag. 553. *p*) Tom. I. pag. 176. d. II. Jun. D. *q*) Cap. III. n. 19. in Actis Sanctor. Jun. Tom. I. d. V. Jun. pag. 491. F.

XXXI. *a*) vid. PETRVS Diaconus de Vir. illustr. Casin. cap. X. *b*) edit. Hamburg. pag. 170.

III.] In *Laudem sanctae Dei Genetricis.* A. C.
IV.] De *Constructione Monasterii* S. *Mariae* DCCCLVI.
in Plumbaricola. c)

XXXII.

ANGELOMVS.

Monachus a] Ordinis S. Benedicti Lexoviensis, b] aut potius Luxoviensis in Comitatu Burgundiae, ut monet Aub. MIRAEVS. c] Claruit sub Ludowico & Lothario ejus filio A. DCCCXXX. e] Claruit Anno DCCCLVI. teste Gvil. CAVEO. e] Jussu Dragonis, Metensium Episcopi, qui filius erat Caroli Imperatoris, fecit tractatus super quatuor libros Regum, f] excusos Coloniae 1530. & Romae 1565. g] item in Bibliotheca Patr. T. XV. pag. 307. h] Non vidi impressos Commentarios. Exstat autem inter codices MStos Bibliothecae Paulinae in Academia Lipsiensi Codex hac inscriptione a Joachimo FELLERO in Catalogo i) insignitus: *Rabanus in libros Regum cum prologo partim prosaico partim metrico sive Elegiaco.* Falso tribuitur liber Rabano, quem Angelomi esse PRAEFATIO METRICA, ejusque versus ultimus evin-

c) vid. PETRVS loc. cit.

XXXII. a) v. SIGEBERTVS Gembl. de Script. Eccl. b) vid. TRITHEMIVS de Script. Eccl. num. CCLXVI. c) Scholio ad Sigeb. l. c. d) vid. TRITHEMIVS l. c. e) de Script. Eccl. pag. 462. edit. Genev. f) vid. SIGEBERTVS loc. c. g) vid. MIRAEVS l. c. h) vid. CAVE l. c. i) pag. 101. num. 34.

A. C. DCCCLVI. evincit. Adiiciam ex codice memorat MS. versus illos subjunctos prologo prosai co, cum forte in editis aut prorsus non aut diversus exstet:

Si mavis Lector typicos dinoscere sensus,
Quae tenet ingredere floridus iste liber.
Hic retinet bina en sacrata volumina Regum
Quae docuere patres, ore tonante Sophiae
Tunc puduit calamus noster conjungere fretus
Et voluit tandem texere nostra manus.
Scilicet ingrediens campos & prata priorum
Carperet ut flores celsitonantis ope.
Ex quibus accipias divinae stirpis odores,
Vt valeas fructus tollere rite bonos.
Fercula fert animus, nimium pulcherrim
claris.
Inde fames animae pellitur, itque procu
Lilia cum violis reddent per candida rubris,
Et pariter fragrant cinnama, ruta, rosa.
Continet hic Christi nimium carismata sacr
Quae latuere prius littera tecta diu.
Hicque prophetarum gesta sanctissima pangi
Plurima multorum salpica k) *verba can*
Quae David gessit, cecinit quoque & inclit
proles,
Hoc typice Lector iste libellus habet.
Hic evangelicam quadrigam concrepat aula
Hic Apostolicum lumen habere probat.

Isth

k) clangentia. A. *Salpinx* s. salpix, quod est tub Hinc Salpicis Apostolicae clangor apud ADELHE MVM de Virginitate cap. 28.

Istic invenies thesaura l) *recondita patrum* A. C.
Horum & multiplices hic retinentur opes. DCCCLVI.
Abdita nam reserat, & tandem mystica pandit,
Profert in medium intima quicquid habent.
Grandia coelestis promittit praemia vitae,
Vivere cum Domino regna tenendo poli.
Istius ergo celer calles discurre libenter.
Discute paginulas: mel tibi portat apis.
Has cape divitias, mundi contemne caducas,
Quod canit iste liber semper in ore tene.
Lurida linque libens spurcae contagia carnis;
In mentem veniet quod moriturus eris.
His m) *memor auctoris, versus cum legeris istos,*
ANGE Deus LOMI dic miserere tui.

XXXIII. DCCCLIX.

ALVARVS.

Cordubensis Hispanus. *a*) Intimus & a juventute amicus S. Eulogii presbyteri, qui occisus A. DCCCLIX. V. Id. Martii. Scripsit vitam *Eulogii* eique subjunxit *Epitaphium* hexametrum; initio:

Hic recubat tepidus Martyr Doctorque refulgens.

Orationem hexametram; initio:

Nunc te sancte rogo, recolas ut nomen amici.

& *hymnum* Choriambicum, initio:

Almi nunc redeunt festa polifera.

quae

l) pro *thesauros*, licentia ob metri rationem admissa.
m) Legendum puto *Sis*.
XXXIII. *a*) vid. CAVE de Scriptor. Eccles. pag. 458.

A. C. quae leguntur in Actis Sanctorum per Joh.
DCCCLIX. BOLLANDVM &c. Martii Tom. II. b)

XXXIV.

DCCCLXI

PRVDENTIVS.

Hispanus a) Trecensis apud Gallias Episcopus. Monachus Germanus, Walafridi Strabi Praeceptor. Vixit Ao. DCCCL. b) Ao. DCCCLVI. synodo Parisiensi interfuit. Ao. DCCCXLIX. Concilio Turonensi IV. Ao. DCCCLIII. Concilio Soessionensi II. Obiit A. DCCCLXI. c) Scripsit

I.) *Hymnos Ecclesiasticos.*

II.) Elegiam *in Codicem S. S. Evangeliorum* Ecclesiae Tricassinae, initio:

Augustam Trici nutu statuere monarchi.

Edita est in Antiquitatum Trecensium volumine ab Nicolao CAMVSATO Canonico, & ex hoc a BARTHIO illustrata & inserta Advers. lib. XVIII. c. XI. d)

XXXV.

LVPVS SERVATVS.

Rabani Mauri discipulus. a) Presbyter; b) Abbas Ferrariae in dioecesi Senonensi. Obiit A. DCCCLII. c) aut potius post Ao. DCCC-

b) pag. 96.

XXXIV. a) vid. BARTHIVS in Adv. lib. XVIII. cap. XI. col. 911. b) vid. BARTHIVS l. c. c) vid. CAVE de Scriptor. Eccles. pag. 455. ed. Genev. d) col. 911. 912.

XXXV. a) vid. Auberti MIRAEI Schol. ad Sigeb. Gembl. de Scriptor. Eccl. cap. 93. b) vid. TRITHEMIVS de Script. Eccles. n. CCLXX. c) vid. MIRAE-

DCCCLXI. *d*) Scripsit *Hymnos* duos de *Solennitate S. Wigberti*. Prior Jambicus initio: A. C. DCCCLXI.

Wigberti dies natalis
venit modo mirabilis.

Posterior genere sapphico incipit:

En piis splendent revoluta votis.

Exstant in Bibliotheca max. Patr. *e*)

XXXVI. DCCCLXX.

MILO.

Monachus S. Amandi *a*) in Pabula, Elnonensis ordinis S. Benedicti. *b*) Claruit Ao. DCCCLXX. indicante Joh. TRITHEMIO. *c*) Obiit A. DCCCLXX. *d*) Scripsit

I.) *Vitam* S. *Amandi* Confessoris versu hexametro libellis IV. distinctam, cujus procemium carmine elegiaco scriptum est. liber primus incipit:

Arbiter omnipotens hominum rerumque creator.

Exstat in Actis Sanctorum Februarii. *e*)

II.) Librum de *Sobrietate* metrice ad Carolum Regem *f*) Liber de Sobrietate ad Imperatorem Carolum Calvum MSS. asservatur Elnone ad S. Amandum in dioecesi Tornacensi. *g*)

Li-

VS l. c. *d*) v. CAVE de Scriptor. Eccles. pag. 445. ed. Genev. *e*) Tom. XV. pag. 59. 60.

XXXVI. *a*) vid. SIGEB. Gembl. de Script. Eccl. c. 103. *b*) vid. Aub. MIRAEI Scholion ad Sigeberti l. c. *c*) de Script. Eccl. n. CCLXXX. *d*) vid. MIRAEVS loc. c. *e*) Tom. I. pag. 873. *f*) vid. SIGEBERTVS loc. cit. *g*) vid. Aub. MIRAEVS in Schol. ad cit. loc. Sigeberti.

A. C. DCCCLXX. Libri II. Milonis Monachi de *laude pudicitiae & sobrietatis* MSS. in Bibliotheca Cantabrigiensi versibus hexametris incipiunt:

Principibus priscis vatum placuisse Camœnas. h)

III.) Versus *ad Hayminium* sacerdotem, scripti libris IV. hoc initio:

Festa propinquabat nostri veneranda patroni.

Exstant MSS. Elnone & Audomaropoli ad S. Bertinum & alibi. *i*)

IV.) De *S. Cruce* carmen hexametrum duplex in modum sphaerae ingeniosissime compositum asservatur MSS. Elnone *k*)

V.] De *Conflictu Veris & hyemis* carmen hexametrum, MSS. asservatur Elnone. *l*)

XXXVII.

OTFRIDVS.

Rabani Mauri Abbatis Fuldensis discipulus. *a*) Monachus Wissenburgensis Cœnobii. Claruit sub Ludowico, Lothario & Carolo, Anno DCCCLXX. *b*) Scripsit *carmina* diversi generis libr. I. teste TRITHEMIO. *c*)

XXXVIII.

BRISTANVS.

Vel BRICSTANVS, Anglus, Ordinis S. Benedi-

h) vid. Joh. Alb. FABRICIVS in Bibl. Latin. edit. 1712. pag. 913. col. 1. *i*) vid. Aub. MIRAEI Schol. ad Sigeb. de S. E. cap. 105. *k*) vid. MIRAEVS l. c. *l*) vid. MIRAEVS loc. cit.

XXXVII. *a*) vid. Joh. TRITHEMIVS de Scriptor. Ecclef. n. CCXC. *b*) vid. TRITHEMIVS l. c. *c*) l. c.

nedicti Monachus Croylandensis ibidemque Praecentor. Claruit circa A. DCCCLXX. a) Poeta facundissimus salutatur ab INGVLPHO. b) Scripsit versibus eleganter *in Cineres Monasterii Croylandensis* Threnos librum unum, initio: A. C. DCCCLXX.

Quomodo sola sedes dudum regina domorum
Nobilis Ecclesia & nuper amica Dei.

teste INGVLPHO. c)

XXXIX.

RATPERTVS.

D CCCLXXI

Monachus S. Galli, socius Nockeri Balbuli individuus, in regimine canonicae, id est clericalis juventutis, extra claustrum successit Ysoni, sub A. DCCCLXXI. morienti. vid. Dan. PAPEBROCHIVS de Notkero Balbulo. a) Ejus *carmina* quaedam exhibentur a Canisio Lect. Antiq. Tom. V. qui ad manus non est, ideoque inquirere non licet, utrum *bina* illa Ratperti *carmina*, quae in Antiphonario quodam MSto Bibliothecae Helmstadiensis habentur a Canisio exhibita sint. Vtriusque primas lineas dabo.

I.] *Versus Ratperti ad processionem diebus festis.* Init.

Ardua spes mundi solidator & inclite coeli

R *Christe*

XXXVIII. a) vid. Joh. PITSEVS de illustribus Angliae Scriptoribus edit. Paris. 1619. pag. 167. b) apud PITSEVM l. c. c) apud PITSEVM l. c.

XXXIX. a) n. 4. in Act. Sanctor. April. Tom. I. edit. Antw. 1675. p. 577.

A. C. *Christe exaudi nos propitius famulos.*
DCCCLXXI. *Virgo Dei genitrix rutilans in honore perennis*
Ora pro famulis sancta Maria tuis &c.

II.] *Versus Ratperti ad reginam suscipiendam* Init:

Aurea lux terrae dominatrix inclyta salve
Quae domibus nostris nunc benedicta venis.
Larga maneto tuis semper clarissima servis
Qui tibi mente canunt carmen & ore ferunt.

XL.

DCCCLXXX *ERICVS.*

Alii ERRICVM, multi HERRICVM quidam HENRICVM appellant. *a*) Fuit, ut crebro in suis scriptis indicat, Autisiodori Monachus, in S. Germani Cœnobio. *b*] Vixit seculo nono, utpote qui Carolo Calvo Imperatori Anno DCCCLXXV. d. 7. Oct. mortuo S. Germani vitam dedicavit. *c*) Claruit circa tempora Caroli Grossi Imperatoris Anno DCCCLXXX, ut vult TRITHEMIVS. *d*) Scrpisit:

I.) *Vitam S. Germani* Autisiodorensis Episcopi metrico stylo, sex libellis. *e*) Initium libri I. est:

Celtica qua medios exporgit Gallia tractus. f)

Versu-

XL. *a*) vid. Joh. BOLLANDVS in Comment. de S. Erico in Actis Sanctorum Junii Tom. IV. edit. Antw. 1707. §. 1. n. 1. pag. 829. A. *b*) vid. l. c. n. 2. B. *c*) vid. l. c. n. 3. C. *d*) de Script. Eccl. n. CCLXXXIX. *e*) vid. SIGEB. Gemblac. de Script. Eccles. cap. 104. *f*) vid. Casp. BARTHII Adversaria lib. XIV. cap. IV. col. 758.

Versu hexametro scripta est, & edita Parisiis 1543. g) Herici libros sex de Vita S. Germani Autisiodorensis denuo edere voluit Philippus LABBEVS. h) Varia ex his libris loca emaculat & illustrat Caspar BARTHIVS. i) — A. C. DCCCLXXX

II.) *Hymnum in Germanum.* Init.

Sublime festum seculis.

quem edidit Caspar BARTHIVS ex duobus MStis. k

XLI.

ANGILBERTVS. — DCCCXXC

Seu ENGILBERTVS Abbas Corbeiensis, qui in gratiam Ludowici Francorum Regis A. DCCCLXXX. aut in sequenti libros S. Augustini de Doctrina Christiana describi curavit. a) Scripsit

I.) Versus ad *Ludowicum Regem Francorum*, Carolomanni Fratrem, *in librum S. Augustini de Doctrina Christiana* eidem Regi dono missum, elegiacos, initio:

Hic Augustini Aurelii pia dogmata fulgent.

Qui exstant in Joh. MABILLONII Veter. Anal. Tom. II. b)

g) vid. Notae ad Sigeberti l. c. edit. Hamb. 1718. pag. 105. h) vid. Biblioth. nov. MSS. edit. Paris. 1653. pag 59. i) Advers. lib. XII. cap. XI. & cap. XVIII. col. 704. lib. XIV. cap. IV. libr. XVI. cap. XXVI. & XXXIV. libr. XX. cap. XII. libr. XXXVI. cap. X. libr. LI. cap. XVII. k) Advers. libr. XXXIV. cap. XX.

XLI. a) vid. Joh. MABILLONII Anal. Vet. Tom. II. pag. 659. b) pag. 657.

A. C. DCCCXXC. II.) Versus alios *in fine ejusdem Codicis* hexametros, initio:

Haec perlecta pii lector doctrina patroni.

Exstant in Joh. MABILLONII Veterum Analectorum Tom. II. c)

DCCCXXCII

XLII.

HINCMARVS.

HINCMARVS dicitur Anonymo Mellicensi. a) Monachus S. Dionysii Parisiensis. b) Postea Abbas Reomaensis. c) Deinde Archiepiscopus Remensis. d] Non claruit sub Carolo M. & Ludowico ejus filio Imperatoribus Ao. DCCC. ut perhibet TRITHEMIVS; e] Sed obiit A. DCCCLXXXII. ut HODOARDVS lib. III. cap. 30. tradit apud MIRAEVM. f] X. Kal. Januarii indicante CAVEO. g] Scripsit

I.] *Explanationem in Ferculum Salomonis* ad Carolum regem, cujus pars erat metrica 446. versibus constans, quae intercidit, narrante CAVEO h] Fragmentum tamen hujus operis metrici superest.

II.] Carmen de *fonte vitae*, quod locum habet inter veterum aliquot Galliae & Belgii Scriptorum opuscula sacra edita Lugd. Batav. 1692.

XLIII.

c) pag. 659.

XLII. a) de Script. Eccl. cap. XLVI. b) vid. SIGEB. Gembl. de Script. Eccles. cap. 99. c) vid. Auberti MIRAEI Auctar. de Script. Eccles. n. CCLXXIV. d) vid. SIGEBERTVS l. c. e) de Script. Eccles. n. CCLXIV. f) Schol. ad Sigeberti l. c. g) de Script. Eccles. pag. 454. edit. Genev. h) l. c.

XLIII.

AVDRADVS. A. C. DCCCXCII

Episcopus vixit tempore Hincmari Remensis, mortui A. DCCCLXXXII. Scripsit *Epistolam* hexametram *ad Hincmarum*, Remensem Archiepiscopum, initio:

Nobilis ingenii lingvam facunde Poeta.

Quae praemissa aliquot Galliae & Belgii Scriptorum opusculis sacris Lugduni Batavorum 1692. pag. 5.

XLIV.

BERTHARIVS. DCCCXXCIII.

BERTARIVS dictus a PETRO Diacono, *a)* BERTHORIVS a Joh. TRITHEMIO. *b)* Abbas Casinensis *c)* eligitur A. DCCCLVI. *d)* Passus est temporibus Ludowici Imperatoris *e)* Ao. DCCCLXXXIII. II. Kalend. Nov. *f)* Annum DCCCLXXXIV. habet Gvil. CAVEVS. *g)* Scripsit

I.] Carmen *de S. Benedicto*, quod exstat in Actis Sanctorum Ordin. S. Bened. *h)*

II.] *Ad Angelbergam Augustam* aliosque suos amicos versus, teste PETRO Diacono. *i)* Versus ad Angelbergam Augustam, uti etiam de vita & obitu Sanctissimi Bene-

 dicti,

XLIV. *a)* de Viris illustribus Casinens. cap. XII. *b)* de Scriptoribus Eccles. num. CCCXXVI. *c)* vid. PETRVS l. c. *d)* vid. Joh. Baptista MARVS Annotatione in cit. loc. Petri. *e)* vid. *Petrus* l. c. *f)* vid. MARVS ad Petri l. c. *g)* de Scriptor. Eccles. pag. 461. edit. Genev. *h)* Tom. I. pag. 29. *i)* de viris illustr. Casin.

A. C. DCCC- XXCIII. dicti; excusi sunt Romae A. 1590. & in tertio poematum volumine Prosperi MARTINENGII simul cum duobus aliis Poematis, qui nondum erant impressi, reperiuntur habenturque etiam in notis Martyrologii Benedict. Arnoldi WIONIS ad diem 21. Martii. *k)*

XXXXV.

HARTMANNVS.

Aliis HARTMVTVS. Imo minus recte Hartmannum & HARTMVNDVM a Canisio vocari existimat Petrus LAMBECIVS, *a)* & qui hunc sequitur CAVEVS. *b)* Sed in Antiphonario quodam MSto Bibliothecae Helmstadiensis Academiae veteris appellatur Hartmannus non una vice. Rodulphi Burgundiae Regis Consanguineus. Monasterii S. Galli primum Monachus, deinde Abbas ordine XIV. A. DCCCLXXII. electus, A. DCCCLXXXIII. Monasterii regimine sese abdicavit. *c)* Hartmannum Monachum S. Galli quod nullam facit mentionem in vita S. Wiboradae corporis B. Richaldis sub Gralone translati ante annum DCCCCLVIII, antea quoque obiisse praesumit Godofredus HENSCHENIVS. *d)* Hart-

cap. XII. *k)* vid. Joh. Bapt. MARVS Annot. ad Petri loc. cit.

XLV. *a)* in Commentar. de Bibl. Caesar. Vindob. lib. II. cap. IX. pag. 1005. *b)* in Hist. litt. Script. Eccles. pag. 473 edit. Genev. *c)* vid. CAVE loc. c. *d)* de S. Wiborada & B. Rachilda d. 2. Maii n. 2. vid. Acta San-

Hartmanni *carmina* aliquot & *hymni* leguntur in CANISII Lect. Antiqu. Tom. V. *e*) quem cum evolvere mihi integrum non sit, definire non ausim, utrum carmina, quae in Antiphonario quodam MSto Bibliothecae nostrae Academicae prostant, a Canisio evulgata sint, nec ne. En singulorum inscriptiones & initia:

A. C. DCCC-XXCIII.

I.] *Isti versus Hartmanni canendi sunt antequam legatur Evangelium.* Init.

Sacrata libri dogmata
Portantur Evangelici
Cunctis stupenda gentibus
Et praeferenda laudibus. &c.

II.] *Versus ejusdem in natale innocentium.* Init.

Salve lacteolo decoratum sanguine festum
Salvete innocua corpora fusa neci. &c.

III.] *Item versus ejusdem unde supra.* Init.

Cum natus esset Dominus
Turbatur rex incredulus
Magi tulerunt munera
Quos stella duxit praevia &c.

IV.] *Versus Hartmanni ad Processionem diebus Dominicis.* Init.

Summus & omnipotens genitor qui cuncta creasti
Aeternus Christus filius atque Deus. &c.

ctorum Maii Tom. I. pag. 283. *e*) pag. 728. vid. CAVE l. c.

A. C. DCCC. XCIII.

V.] *Versus Hartmanni ad Eucharistiam.* Init.

Laudes omnipotens ferimus tibi dona colentes
Corporis immensi sanguinis atque tui. &c.

VI.] Scripsit *Epitaphium B. Wiboradae.* Init.

Filius altithroni postquam resplenduit orbi.

annexum HARTMANNI vitae S. Wiboradae in Actis Sanctorum Maii. *f*)

XXXXVI.

JOHANNES.

ERIGENA dictus. *a*) Heruligena MATTHAEO Malmesburiensi. *b*) Non Scotus genere, ut habet NICOLAI Papae epistola ad Carolum Calvum. *c*) Fuit Herulus, non Hibernus sive Scotus. *d*) Bedae discipulus, ut habet TRITHEMIVS; *e*) quod tamen Johannes PITSEVS *f*) negat in nostrum quadrare posse. Monachus ordinis S. Benedicti *g*) in Monasterio Menevensi. *h*) Postea praeceptor Alphredi regis Anglorum ejusque liberorum.

---

f) per Godofr. Henschenium & Danielem Papebrochium Tom. I. edit. Antwerp. 1680. pag. 293.

XLVI. *a*) vid. SIGEB. Gemblacens. de S. E. cap. 94. *b*) apud FABRICIVM not. ad Trithemium de S. E. n. CCLXII. not. x. *c*) in MIRAEI Scholio ad Sigeberti l. c. *d*) vid. Thomas GALE pag. 242. ad Jamblichum de Mysteriis Aegyptiorum, apud *Fabricium l. c.* *e*) de Script. Eccl. n. CCLXII. *f*) de illustribus Angl. Scriptor. n. 133. pag. 168. *g*) vid. TRITHEMIVS loc. cit. *h*) vid. BALEVS Scriptor. Britannicorum Cent. II. n.

rum. *i*) Docuit deinde in Academia Oxoniensi. *k*) Claruisse temporibus Caroli M. Imperaroris A. DCCC falso perhibet TRITHEMIVS, *l*) qui & ipse, *m*) nostrum sub Lothario Imperatore A. DCCCL claruisse largitur. Vixit tempore Caroli Calvi Imp. ab A. DCCCLXXV usque ad A. DCCCLXXVII. vid. Dedicationem ejus memorandam. Defunctus A. DCCCLXXV, ut patet ex litteris ANASTASII Bibliothecarii ad Carolum Calvum, datis X Kal. April. illius anni. *n*) In Malmesburiensi coenobio A. DCCCLXXXIV. a discipulis interemtus esse dicitur BALEO & PITSEO. *o*) CAVEVS vero *p*) Johannem Erigenam A. DCCCLXXXIII. IV Id. Nov. graphiis confossum perhibet.

A. C. DCCCXXCIII.

Scripsit *Dedicationem* prosa & vorsa ad Carolum Calvum praemissam *Dionysio Areopagitae de coelesti Hierarchia*, quam iubente Carolo in Latinum transtulit. *q*) Exstat praefatio ista duplex, altera metrica brevior, altera prosaica prolixior, in VSSERII Epistolarum Hibernicarum Sylloge *r*) teste CAVEO. *s*)

24. pag. 124. *i*) vid. BALEVS l. c. *k*) vid. BALEVS l. c. *l*) loc. cit. *m*) l. c. n. 271. *n*) apud FABRICIVM in notis ad Trithemium de S.E. num. CCLII. not. b.] *o*) ll. cc. *p*) de Scriptor. Eccles. pag. 462. edit. Genevens. *q*) vid. NICOLAI Papae Epistola citata l. c. & SIGEBERTVS l. c. *r*) pag. 57. *s*] de S. E. pag. 12. 462.

A. C. DCCC-XXCIIX.

XXXXVII.

ERCHEMPERTVS.

Aliis HEREMPERTVS S. HEREMBERTVS. a) Diaconus Coenobii Casinensis. b) Fuit tempore Ludowici Imperatoris. c) Exeuntem Annum DCCCLXXXVIIII. vidit & descripsit in Historia Longabardorum. d) Scripsit carmen de *vita Landulphi* Episcopi Capuani. e)

DCCCXC.

XXXXVIII.

ALMANNVS.

Monachus Altvillarensis. a) ordinis Sancti Benedicti. b) Claruit sub Carolo III. Imperatore Anno DCCCXC. c) aut circa Annum DCCCL. monente CAVEO. d) Scripsit tam *metro* quam prosa varia opuscula. e)

DCCCXCII.

XXXXIX.

JOHANNES.

Ecclesiae Romanae Archidiaconus. a) Claruit circa Annum DCCCLXXV. teste CAVEO. b) Scripsit Elegidion ad Johannem VIII.

XLVII. a] vid. Joh. Bapt. MARVS Annot. ad Petri Diac. de viris illustribus Casinens. cap. XIV. b] vid. PETRVS Diaconus de Vir. illustrib. Casin. cap. XIV. c] vid PETRVS l. c. d] vid. MARVS l. c. e] vid. MARVS loc. cit.

XLIIX. a] vid. SIGEBERTVS Gemblac. de Scriptor. Eccl. cap. 98. b] vid. Joh. TRITHEMIVS de S. E. n. CCLXXXII. c] vid. TRITHEMIVS l. c. d] de Scr. Eccl. pag. 459. ed. Genev. e] vid. TRITHEMIVS l. c.

XLIX. a] vid. Gvil. CAVE de Script. Eccl. pag. m. 473. b] l. c.

VIII. Papam, mortuum A. DCCCXXCII. Composuit A. C. DCCCXCII.

I.] *Epilogum vitae S. Gregorii* Papae Elegiac. Init.

Suscipe Romuleos, Pastor venerande, triumphos. Exstat in Actis Sanctorum per BOLLANDVM &c. *c*) Johannis Diaconi *Elegidion ad Johannem VIII Papam* exstat MStum in Bibliotheca Paulina Academiae Lipsiensis. *d*) quod ab Epilogo differre non puto.

II.] Existimant Actorum Sanctorum collectores auctorem in Epilogo non obscure innuere se carmina de *vita Gregorii* scripsisse, aut certe *prologum* ligatum vitae, quae habetur, praefixum.

L.

AIMOINVS.

Monachus Coenobii S. Vincentii Parisiensis nunc S. Germani Pratensis ad muros urbis Parisiensis dicitur Auberto MIRAEO. *a*) Sed falso creditus idem cum monacho Floriacensi, de quo SIGEBERTVS Gembl. de Script. Eccl. cap. 101. Fuisse monachum Pratensem seculo IX docet Godofredus HENSCHENIVS. *b*) Claruit A. DCCCLXXII. uti ex vetusta quadam charta a Jacobo BREVLLIO praefation. in Aimoini Historiam A. 1602 edi-

c] Martii Tom. II. pag. 211. d] vid. FELLERI Catalogus pag. 269. num. 8.

L. a] Schol. ad Sigeb. Gembl. de Script. Eccles. cap. 101. b] in Actis Sanctorum Maii Tom. VI. d. XXVIII.

A. C. editam constat. In vivis adhuc erat. Anno
DCCCXCII. DCCCXCII. quo de miraculis S. Germani scripsit. c) Exstat

I.] Carmen *in Germanum*, insertum AIMOINI Historiae miraculorum & Translationum S. Germani ob irruptiones Normannicas. d) Elegiac. Init.

Hic est Germanus voluit quem mater in alvo.

II.] Libri duo de *Translatione S. Vincentii martyris in Galliam* hexametri. Init.

Bis quadringentis decies quinisque volutis.

Leguntur in Actis Sanctorum Januarii, e) & in Actis Sanctorum ord. S. Benedicti. f)

DCCCXCIII. LI.

ANONYMVS.

Qui vixit aevo Arnulphi Imperatoris, mortui DCCCXCIX, ut ipse testatur. a) Scripsit *vitam Caroli M.* versibus hexametris, initio:

Salvator mundi postquam de virgine nasci.

Prodierunt Annalium de Gestis Caroli M. Imperatoris libri V. studio Reineri REINECCII cum ejusdem notis. b) Eundem Poetam inseruit Godofr. Guil. LEIBNITIVS Scriptoribus rerum Brunsuicensium. c)

LII.

Mai. pag. 796. F. c] vid. Gvil. CAVEVS de Scriptor. Eccles. pag. 472. edit. Genev. d] libr. I. n. 19. in Actis Sanctorum Maii Tom. VI. pag. 801. B. e] Tom. II. ed. 1643. pag. 405. f] Secul. IV. Part. I. pag. 652.

LI. a] vid. G. G. LEIBNITII Introd. in Collector. Script. Hist. Brunsvic. n. VII. b] Helmstadii 1594. 4. c] Tom. I. edit. Hanoverae 1707. pag. 120.

LII.

REMIGIVS.

A. C. DCCCC.

Monachus Autisiodorensis. *a*) Claruit sub Carolo Calvo Imperatore, A. DCCCLXXX. *b*) Obiit circa Annum DCCCC observante Gvil. CAVEO. *c*) *Carmine* & prosa scriptor insignis, qui utroque stylo multa volumina scripsit, narrante TRITHEMIO. *d*)

LIII.

CYPRIANVS.

Cordubensis in Hispania Archi-presbyter. *a*) Claruit circa Annum DCCCC. Scripsit *Epigrammata*, quae ex codice MSSto Toletano eruit, & editioni paravit Cardinalis de Aguirre, ut ex ejus notitia discere licet pag. 182. sed supprimenda adhuc censuit Cardinalis. Germana Cypriani Epigrammata sunt numero non nisi IX. quorum lemmata exhibet Nicolaus ANTONIVS Bibliothecae Hisp. Vet. lib. VI. cap. 7. pag. 444. Aliorum etiam XXX elenchum subjecit, quae Martyrologio suo Hispano hinc inde inseruit Johannes TAMAIVS. Verum haec spuria esse, & in honorem ecclesiae Cordubensis conficta, prolixe contendit, & singula fere solerter expendit idem Antonius. *b*)

LIV.

LII. *a*) vid. SIGEBERTVS Gembl. de Script. Eccles. c. 123. *b*) vid. TRITHEMIVS de Scriptor. Eccles. n. CCLXXXV. *c*) de Script. Eccl. pag. 474. edit. Genev. *d*) loc. cit.

LIII. *a*) vid. CAVEVS de Scriptor. Eccles. pag. 479. ed. Genev. *b*) vid. CAVEVS loc. cit.

A. C.
SEC. IX.

LIV.

AMBROSIVS NICANDER.

Toletanus, qui vixit seculo IX. versibus expressit *Martyrium S. Cyriaci* referente GALESINO & HIGVERA apud Ol. BORRICHIVM. *a*)

LV.

ANGILBERTVS.

Abbas Centulensis. Scripsit

I.] Bina *carmina aedi cuidam sacrae inscripta* elegiaco versu; primi initium:
Omnipotens dominus qui celsa vel ima gubernas.
Secundi:
Hoc pavimentum humilis Abbas componere feci.
Exhibentur ab HARIVLFO in Vita S. Angilberti *a*)

II.) *Epitaphium S. Chäidoci Confessoris* elegiacum, Initio:
Mole sub hac tegitur Chäidocus jure sacerdos.
Legitur apud HARIVLFVM. *b*)

III.] *Epitaphium Fricori S. Hadriani* elegiacum, initio:
Corpore terreno, qui cernitur esse sepultus.
Exstat apud HARIVLFVM. *c*)

LVI.

LIV. *a*] Dissert. de Poetis pag. 85.

LV. *a*] Cap. III. in Actis Sanctorum per BOLLANDVM &c. Februar. Tom. III. edit. 1658. pag. 100. sed Cap. VII. in Actis Sanctorum Ord. S. Bened. Secul. IV. Part. I. ed. 1677. pag. 110. *b*] Cap. XI. in Act. Sanct. Ord. S. Bened. Sec. IV. Part. I. pag. 118. Exstat & Secul. II. p. 200. *c*] l. c. in Act. SS. Ord. S. Bened. Sec. IV. P. I. pag. 119.

LVI.

WLFAIVS.

A. C. SEC. IX.

Monachus Elnonensis. Scripsit Versiculos in *Confirmatione operis Milonis* sive *Vitae S. Amandi* elegiacos; Initio:

Carmina sidereos merito scandentia campos

qui leguntur annexi Vitae huic in Actis Sanctorum per BOLLANDVM &c. *a*)

LVII.

GERWARDVS.

Videtur vixisse Seculo IX. Ejus *versus* elegiaci, initio:

Hoc tibi versiculos ad laudem maxime princeps.

præmissi *Eginhardi Vitae Karoli M.* leguntur apud Petrum LAMBECIVM in Comment. de Bibl. Caesar. Vindobon. *a*)

SECVLVM DECIMVM.

I.

DCCCCVI.

WALDRAMMVS.

VEl BALTRAMNVS. *a*) BALDRAMVS vel WALDRAMVS dicitur Jacobo WIMPHELINGIO. *b*) Argentoratensis Episcopus. Sedi praefectus Ao. DCCCLXXXVIII. *c*) Obiit Ao. DCCCCIV. *d*) aut potius A. DCCCCVI. pri-

LVI. *a*] Februar. Tom. I. pag. 888.

LVII. *a*] lib. II. cap. V. pag. 323.

I. *a*] vid. Aub. MIRAEI Auctar. de Scriptor. Eccles. n. CCLXXXIV. *b*] in Catalogo Episcoporum Argentoratensium num. XXXVI. edit. Argentor. 1660. pag. 27. *c*] Vid. WIMPHELINGIVS l.c. *d*] vid. MIRAEVS l.c.

A. C. DCCCCVI. pridie Idus Aprilis teste WIMPHELINGIO. *e*) Versus ejus *ad Salamonem Episcopum Constantiensem* exstant in Henrici CANISII Lect. antiq. *f*) Ejus bina carmina habentur in Bibliotheca Maxima Patrum, *g*) scilicet *versus quos Salomon ad Dodonem mittit* elegiaci, initio:

Planctus Rachelis plebs mecum lugeat omnis.

Versus quos Salomon ad Dodonem misit elegiaci, initio:

Esto virile decus, patienter vince dolores.

DCCCCXII.

II.

NOTKERUS.

NOTGERUS dictus HONORIO Augustodunensi *a*) & SIGEBERTO Gemblacensi. *b*) NOCHERUS Anonymo Mellicensi. *c*) Plures fuerunt Notkeri praeter nostrum. Notkerus Physicus & Notkerus Abbas, hic nepos, ille avunculus, sub Ottonibus floruere, & quo Anno Stella cometes tempore Autumni visa est, scilicet Anno DCCCCLXXXI. mox secuta est mors Abbatis Notkeri, ante septennium duntaxat ordinati in flore aetatis, & ejus quondam antecessoris Burchardi [ut scribit Hepidannus] & Notkeri medici senis decrepiti atque coeci. His vero multo etiam posterior est is, quem Murerus cum Beati titulo refert, Notkerus Labeo, & die

XXVIII.

e] l.c. *f*] Tom.I.pag.34. *g*] Tom.XVI.pag.1304.
II. *a*] lib.IV. cap.9. de Scr. Eccl. *b*] de Script. Eccl. cap.108. *c*] de Script. Eccles. cap. LXV.

xxviii. Julii Anno MXXII. obiisse scribit; sed & in Hepidanni Chronico legitur, quod Anno MCCXXVIII. Notker nostrae memoriae hominum doctissimus & benignissimus morbo late saeviente interiit; is fortassis cujus in Ephemeridibus Sangallensibus, Ao. 1272. conscriptis, notatur obitus ad xviii. kalendas Januarii, tanquam monachi presbyterique: si tamen hic est ab illo Mureri Beato diversus. *d*) Ignoscendum Trithemio Fiseno aliisque scriptoribus externis erit, quod Notgerum Episcopum Leodiensem a nostro non distinxerint, aut hunc eundem ad Ottonis tempora retraxerint. Mortuus est Notkerus episcopus Anno MVII. ix. Id. Aprilis. Ast Notkerus Abbas xviii. Kalend. Januarii DCCCCLXXIII. post annorum quatuor Prelaturam, adeo ut episcopi electionem mors abbas præcesserit uno tantum Anno. *e*) Notkerus Balbulus receptus admodum puer est in monasterium Sangallense sub Grimaldo Abbate post Annum DCCCXLI. & primum Ysonis, deinde Marcelli Hiberni disciplinae commissus huic in monasterio scholae claustralis successit; Martyrologium scripsit, quod vulgavit Henr. Canisius antiqv. Lection. Tom.

A. C. DCCCCXII.

S

d] vid. Dan. PAPEBROCHIUS de Notkero Balbulo n. 5. in Actis Sanctorum per Godofred. Henschenium & Daniel. Papebrochium Aprilis Tom. I. pag. 577.
e] vid. l. c. n. 7. pag. 577. 578.

A. C. DCCCCXII. Tom. VI. A. DCCCLXX. vel poftea, quemadmodum ipfe manifefte indicat ad X. Kalend. Junii de Defiderio Epifcopo Vicenenfi agens. f) Hepidanni Annales ab a. DCCIX ad A. MLXII. ductos posfumus, imo debemus intelligere de S. Notkero, quando ibi legimus A. DCCCCXII. Eodem Anno Notkerus Magifter obiit. Etfi enim plures claruerint in eo monafterio Nokeri; nullus tamen toto eo feculo decimo praeter Balbulum innotefcere meruit. g) Scripfit

I.] De *Vita S. Galli* carmine libros IIII. Joachimus VADIANVS h) exftare ait vitam B. Galli Notkero autore defcriptam hexametris verfibus, duris quidem illis & incultis, fed raris tamen illo feculo. i)

II.] *Carmina* aliqua vulgata ab Henrico CANISIO Antiqv. Lect. Tom. V.

III.] Exftant Notkeri *verfus ad Regem fufcipiendum* in Antiphonario MSto Bibliothecae Helmftadienfis, qui quod non multi funt, & a Canifio forte aut non vulgati, aut non iis lectionibus notati, locum hic inveniant:

Ave beati germinis
Invicte rex & inclyte *Omnis*

f] vid. Daniel PAPEBROCHIVS de B. Notkero Balbulo Monacho Sangallenfi in Helvetia num. 4. in Actis Sanctorum Aprilis Tom. I. d. VI. April. pag. 577. A. g) vid. PAPEBROCHIVS loc. cit. num. 5. h) lib. II. de Collegiis monafteriisque Germaniae veteribus. i) vid. PAPEBROCHIVS de Notkero Balbulo num. 8. in Actis Sanctor. April. Tom. I. pag. 578.

Omnis tibi militia A. C.
Occurrat ovans cælitum. DCCCCXII.
Intacti Christi genetrix
Mater honora virginum
Chorum pudicum socians
Tibi procedat obviam.
Agonithetae Apostoli
Victoriosi martyres
Omnesque sancti ordines
Semper vocent te laudibus.
Nos pro statu parvi loci
Reique modo pauperis
Laetantes pio domino
Occurrimus in omnibus.
Haec ipsa gaudent tempora
Floreque verno germinant
Adventus omni gaudio
Quando venit optatior.

III.

RATHBODVS.

Quartus decimus Episcopus Traiectensis. *a*) Moritur A. DCCCCXVII. Indict. V. III. Kalend. Decembr. *b*) Scripsit carmen allegoricum de *S. Sviberto.* Elegiac. init:

Lux nova Svibertus Francos lustravit & Anglos.

Exstat in Actis Sanctorum Martii *c*)

III. *a*) vid. TRITHEMIVS de Scriptor. Eccles. num. CCXCIII. *b*) vid. TRITHEMIVS l. c. *c*) Tom. I. pag. 85.

A. C.
DCCCCXIX.

IV.

SALOMON.

Conſtantienſis ad Rhenum Epiſcopus A. DCCXCI. creatus. *a*) Vivere deſiit Anno DCCCCXIX. *b*) Ejus carmina *ad Dadonem* epiſcopum exſtant in Henrici CANISII Antiqv. Lect. Tom. I; *c*) Bibliotheca magna Patrum edit. Paris. 1644. *d*) & in Bibliotheca maxima Patrum ed. Lugd. 1677. *e*) Suntque I.) Verſus *ad Dadonem* Epiſcopum hexametri; quorum prologus incipit:

Simplex Trine Deus, genitor, ſate, Spiritus alme. f)

Ipſorum verſuum initium:

Dado Pater celebris, ſpeculum, via, lumen & orbis.

II.) *Carmen hexametrum*, cujus initium

Matthitae fido praeſens didaſcalus eſto. *g*)

III.] Carmen *ad Dadonem* Epiſcopum elegiacum. Initium

Exime antiſtes, huc accipe, Dado, ſalutes. h)

IV.) Salomonis *Tetraſtichon*, quo carmen Waldraumi mittit ad Dadonem Epiſcopum; Elegiacum; initio:

Hic tibi ſcripturam praeſul ſubjunge legendam. i)

V.

IV. *a*) vid. Aub. MIRAEI Auctar. Scriptor. Eccleſ. n. CCLXXXIV. *b*) vid. MIRAEVS l. c. *c*) Append. pag. 13. *d*) Tom. XVI. pag. 825. *e*) Tom. XVI. pag. 1300. *f*) Exſtant l. c. p. 1300. *g*) l. c. p. 1303. *h*) l. c. *i*) l. c. pag. 1304.

V.) *Distichon*, quo carmen simile mittit ad Dadonem, elegiacum; initio: A. C.

Rursus sancte Pater tua me dilectio cogit. k)

V.

STEPHANVS DCCCCXX.

Ordinis S. Benedicti, a puero Mediomatrice [hodie Metis] educatus. *a*) Ex clerico Metensi episcopus Leodiensis *b*) a S. Lamberto decimus, *c*) creatus A. DCCCCIII. *d*) vel A. DCCCCIV. *e*) Abbas XV. Lobiensis. *f*) Vivere desiit A. DCCCCXX. *g*) Anno episcopatus XVIII. XIV. Kal. Junii. *h*)

Scripsit Cantum nocturnum in *honorem S. Lamberti*, item Canticum de *S. Trinitate*, & cantum de *inventione Stephani protomartyris*, quae auctentico & dulci modulamine composuit, ut loquitur SIGEBERTVS. *i*)

VI.

HVCBALDVS DCCCC-XXXVII.

Ita nominatur a SIGEBERTO Gemblacensi; *a*) ab aliis HVGBALDVS, aut HVBALDVS. *b*) Nepos Milonis monachi. *c*) Monachus S. Aman-

k) loc. cit.

V. *a*) v. Valerii ANDREAE bibliotheca Belgica ed. Lovan. 1643. p. 816. *b*) v. SIGEBERTVS Gemblacensis de Scriptor. Eccles. cap. 125. *c*) v. ANDREAS l. c. *d*) v. Aubert. MIRAEVS Schol. ad Sigeberti loc. cit. *e*) v. ANDREAS l. c. ex Sigeberto & Fulcuino Lobiensi Abbate in Chronico. *f*) v. ANDREAS loc. cit. *g*] v. MIRAEVS l. c. *h*] v. ANDREAS l. c. *i*] l. c.

VI. *a*] de Scriptor. Eccles. cap. 107. *b*] vid. Aub. MIRAEI Schol. ad Sigeberti l. c. *c*] vid. Val. AN-

A. C. DCCCC-XXXVII. Amandi d) Elnonensis ordinis S. Benedicti e) Obiit A. DCCCCXXXVII. VII. Kal. Julii, sepultus ad S. Amandum in avunculi monumento. f)

Scripsit ad Imperatorem Carolum Calvum librum trecentorum versuum in *laudem Calvorum*, cujus omnia verba incipiunt ab una littera, id est, C. initio: *Carmine Clarisonae Calvis Cantate Camoenae.* g) Excusum carmen est Basileae 1561. & 1546. ac Lovanii apud Hier. Wellaeum. h) Prior & vetustior carminis editio habet 136. versus. i) Emendatum & auctum legitur in Casparis BARTHII Adversariis, k) estque versuum CLI.

DCCCCXLII

VII.

ODO

Musicus, ex Archicantore Turonensi monachus & primus Abbas Cluniacensis. a) Obiit anno DCCCCXXXVII. b) aut DCCCCXLII, quarto post Martini Festivitatem die. c) In componendis in honore sanctorum cantibus elegans ingenium habuisse

---

DREAE Bibliotheca Belgica & Lovan. 1643. pag. 395. d] vid. SIGEBERTVS l. c. e] vid. MIRAEVS l. c. f] vid. ANDREAS l. c. g] vid. SIGEBERTVS l. c. h] v. Val. ANDREAE Bibl. Belg. p. 395. i] v. MIRAEVS ad Sigeberti l. c. k] L. XLVI. c. XXII.

VII. a] vid. SIGEBERTVS Gemblacensis de Script. Eccl. cap. 124. b] vid. Aub. MIRAEI Auctar. de Script. Eccles. n. CCLXXXIX. c] vid. CAVE de Script. Eccles. pag. m. 476.

ipse dicitur SIGEBERTO Gemblacensi. *d*) Scripsit A. C. DCCCCXLII.

I.] de *Sacramento Corporis & Sanguinis Domini* versus hexametros. Init.

Convivas epuli mundos Deus esse superni.

Exstant in Bibliotheca Cluniacensi, *e*) & in Bibliotheca max. Patrum. *f*)

II.] Hymnum de *Maria Magdalena*, init.

Lauda mater Ecclesia.

Exstat in Bibliotheca Max. Patrum. *g*)

III.] Hymnum de *S. Martino Turonensi Archiepiscopo*, initio:

Rex Christe Martini Decus.

qui exstat in Bibliotheca Maxima Patr. *h*)

VIII.

LAURENTIVS. DCCCCL.

Monachus Casinensis, deinde Episcopus. *a*) Floruit circa annum DCCCCL. *b*) Versibus adornavit B. *Mauri vitam* ac Castrensis Episcopi passionem, *c*) quae exstat MS. in Bibliotheca Casinensi teste Arnoldo WION libr. Lign. Vitae. *d*)

IX.

COSMAS.

Materiensis, qui vixit circa Ann. DCCCCL. teste

d] l. c. *e*] edit. 1614. p. 263. *f*] Tom. XVII. pag. 313. *g*] Tom. XVII. pag 314. A. *h*] l. c. C.

VIII. *a*] vid. PETRVS Diaconus de Viris illustribus Casinensibus Cap. VI. *b*] vid. Joh. Baptista MARVS Annot. ad Petri locum cit. *c*] vid. PETRVS loc. cit. *d*] apud MARVM loc. cit.

A. C. teste Ferdinando VGHELLO. *a*) Scripsit Carmina tria de *passione Theopompi & Theonae martyrum.*

DCCCCL.

I.] Elegiacum initio:

Cosmas Gregorio Monacho dedit ista benigna

II.] Elegiacum initio:

Contulit agminibus fratrum pia munera Christus

III.] Hymnus Jambico-Quaternarius init.

Celsum triumphum Martyrum.

Exstant in VGHELLI Italia sacra. *b*)

DCCCCLIX.

X.

ODO.

Episcopus Saresburiensis, postea Cantuariensis Archipraesul. *a*) Obiit Anno DCCCVIX. *b*) Edidit plura poemata teste BALEO. *c*)

XI.

FRIDEGODVS.

Diaconus, Cantuariae etiam ad Servatoris Fanum monachus. *a*) Claruit Anno. DCCCCLX. *b*) Scripsit

I.] *Vitam S. Wilfridi* Episcopi Eboracensis carmine hexametro, quae exstat in Actis Sanctorum ordin. S. Benedicti. *c*) Eius supplementum initio:

Haec

IX. *a*] Italiae Sacrae Tom. II. pag. 139. A. *b*] Tom. II. pag. 139. & 140.

X. *a*] v. BALEVS Scriptor. Britannicorum Cent. II. n. 30. *b*] vid. BALEVS l. c. *c*] loc. cit.

XI. *a*] vid. Joh. BALEVS Script. Britann. Cent. II. num. XXXII. *b*] vid. BALEVS l. c. *c*] Secul. III. Part. I. pag. 169.

Haec eadem sacris jusserunt indere libris A. C.
exhibent Acta eadem. *d)* DCCCCLX

II.] *Vitam S. Audoeni. e)*

De stylo ejus ita GVIL. Malmesburiensis de Gestis Pontif. libr. I. fol. 124: scripsit versibus non ita improbandis, nisi quod latinitatem perosus, graecitatem amat, graecula verba frequentat: ut merito dictis ejus aptetur illud Plautinum; Haec quidem præter Sybillam leget nemo. *f)*

XII. DCCCCLXII

SALVUS.

Abbas Albaildensis [Alveldensis] monasterii. *a)* Obiit temporibus Garseani Christianissimi Regis & Theudemiri Pontificis, IV Idus Februarii, aera millesima [A. Chr. DCCCCLXII] *b)* Scripsit *Hymnos & versus. c)*

XIII. DCCCC-LXVI.

FRODOARDVS.

FLAVVALDVS dictus SIGEBERTO Gemblacensi. *a)* FLAVALDVS Joh. TRITHEMIO. *b)* Aliis FLODOARDVS. *c)* Monachus Remensis *d)* Presbyter & canonicus ecclesiae Remensis, deinde monachus & abbas coenobii S. Remi-

S 5

d] Secul. IV. Part. I. pag. 722. *e*] vid. CAVE de Script. Ecclesf. pag. m. 502. *f*] vid. CAVE l. c.

XII. *a*] vid. Vita Salvi incerto autore, annexa ILDEFONSO de Script. Eccles. ed. Hamburg. 1718. pag. 68. *b*] vid. Vita Salvi l. c. *c*] vid. Vita Salvi loc. cit.

XIII. *a*] de Script. Eccles. cap. 131. *b*] de Scriptor. Eccles. n. CCCVII. *c*] vid. MIRAEI Scholion ad Sigeberti l. c. *d*] vid. SIGEBERTVS l. c.

A. C. DCCCCLXVI. migii in urbe Remensi salutatur ab Auberto MIRAEO. *e*) Obiit A. DCCCCLXVI. *f*) d. 28. Martii. *g*) Scripsit versu

I.] *Vitam S. Columbani* Abbatis, quae exstat in Actis Sanctorum ord. S. Benedicti. *h*)

II.] Carmen de S. *Attala* quod exstat ibidem. *i*)

III.] *Gesta Pontificum Romanorum* *k*) libris XIV. quorum fragmentum inseritur Actis Sanctorum ord. S. Benedicti. *l*)

IV.] De *S. Benedicto & multis ejus miraculis*, quod exstat ibidem. *m*)

V.] De *Triumphis Italicis martyrum & confessorum* libro XV. metro scriptos, qui exstant MSti Treveris in summo templo teste Henrico BVNDERIO. *n*)

VI.] De *Triumphis Christi & Sanctorum Palaestinae* metrice libros III. qui asservantur ibidem, teste eodem. *o*)

VII.] De *Triumphis Christi Antiochiae gestis* metrice libros II. qui habentur ibidem, teste citato. *p*)

VIII.] Carmen de *S. Bertulfo Abbate Bobiensi*,

e] loc. cit. *f*] vid. MIRAEVS l. c. *g*] vid. CAVE de Script. Eccl. Pag. m. 498. *h*] Secul. II. pag. 30. *i*] Secul. II. pag. 90. *k*] vid. SIGEBERTVS de S. E. cap. 132. *l*] Secul. III. part. II. pag. 569. *m*] Secul. II. pag. 1095. *n*] in Indice MStorum librorum per Belgium vicinasque provincias apud MIRAEVM in Schol. ad Sigeberti l. c. *o*] l. c. *p*] l. c.

bienji, quod exftat in Actis. Sanctorum ord. S. Benedicti. *q*) A. C.

XIV. DCCCCLXX

LVITRANDVS.

EVTRANDVS dictus Johanni TRITHEMIO. *a*) Ticinenfis Ecclefiae Diaconus. *b*) Poftea Cremonenfis Epifcopus. *c*) Claruit fub Othone I. imperatore A. DCCCCL tefte TRITHEMIO. *d*) Ab Othone I. ad Nicephorum Phocam Ao. DCCCCLXVIII. legatus Conftantinopolin miffus eft. *e*) Vixit adhuc Anno DCCCCLXX tefte Guilielmo CAVEO. *f*) Eius Hiftoriarum libris varia immifta funt varia generis *carmina*. *g*)

XV. DCCCC-LXXIII.

WITEKINDVS.

WINDICHINDVS dictus SIGEBERTO Gemblacenfi, *a*) WINDICHINVS Johanni TRITHEMIO. *b*) Monachus Corbeiae Saxonicae. *c*) Claruit fub Ottone Imperatore I. Anno. DCCCCL. *d*) Scripfit de Rebus Saxonum, de-

q] Secul. II. pag. 166.

XIV. *a*] de Script. Eccles. n. CCCII. *b*] vid. SIGEBERTVS Gemblac. de Script. Eccles. Cap. 126. *c*] vid. Aub. MIRAE Auctar. de Scriptor. Eccles. num. CCXC. *d*] l. c. *e*] vid. Aub. MIRAEVS l. c. *f*] de Scriptor. Eccles. pag. 500. ed. Genev. *g*] vid. Iufti REVBERI Script. Rer. German. pag. 90. fq.

XV. *a*] de Script. Eccl. cap. 129. *b*] de Script. Eccl. n. CCCI. *c*] vid. SIGEBERTVS l. c. *d*] vid. TRITHEMIVS l. c.

A. C. DCCCC-LXXIII. definitque in gestis Anni DCCCCLXXIII quo Otho obiit. Scripsit

I.] *Passionem Theclae* virginis metrice. e)

II.] *Vitam Pauli* Eremitae tam prosa quam metro. f)

III.] Exstant ejus versus aliquot, qui in Codice IV. Evangeliorum descripti, in Monasterio Corbeiensi reperti sunt, qui prodierunt cura Heinrici MEIBOMII, una cum libris de Rebus Saxonum, notis illustrat. Frfti 1621 fol. inter alios quosdam ejusdem Seculi Scriptores. g)

DCCCCXXC.

XVI.
ALBERTVS.

OLBERTVM nominat Guil CAVE. a) Monachus Lobiensis, postea abbas coenobii Gemblacensis. Claruit temporibus Ottonis Imperatoris secundi Anno DCCCCLXXX. secundum TRITHEMIVM; b) Ao. MXX secundum CAVEVM. c) Scripsit *Cantus in honorem Sanctorum.* d)

XVII.
SMARAGDVS.

Abbas Monasterii S. Michaelis; a) in Saxo-

e] vid. SIGEBERTVS l. c. f] vid. SIGEBERTVS l. c. g] vid. CAVEVS de Scriptor. Eccles. num. 498. 499.

XVI. a] de Script. Eccles. pag. m. 520. b] de Script. Eccles. n. CCCVIII. c] l. c. d] vid. TRITHEMIVS loc. cit.

XVII. a] vid. HONORIVS Augustodunensis de Script. Eccles. lib. IV. cap. 6.

Saxonia addit MIRAEVS; *b*) ad Mosam in dioecesi Virdunensi Joh. FABRICIVS. *c*) Ordinis sancti Benedicti. *d*) Floruit A. DCCCCX confirmante Bernardo PEZ. *e*) & Joh. Alb. FABRICIO. *f*) Alii eum claruisse referunt Ao. DCCCCXL. alii A. DCXXC. teste WIONIO. *g*) Claruit A. DCCCCXXC. perhibente Auberto MIRAEO. *h*) Cui sententiae contrarius est Guil. CAVEVS, *i*) probatque floruisse A, DCCCX. quo collationi inter Papam & legatos Caroli M. de processione Spiritus S. Romae habitae interfuit, atque A. DCCCXXIV. una cum Frothario Episcopo Tullensi, Ismundo Abbati Mediolanensi & inimicis Monachis a Ludowico Imperatore iudicem datum esse: nisi forte duo fuerint Smaragdi, ex quibus posterior Autor Diadematis Monachorum. Certe Trithemius videtur ea aetate collocare Smaragdum, qua Miraeus. Scripsit I. Expositionem in *regulam S. Benedicti*, cui praemisit carmen versu elegiaco, initio: *Quisquis ad aeternum mavult conscendere regnum*; quod inseruit AYMOINVS Flori- A. C. DCCCCXXC

h] Schol. ad Honorii l. c. *c*] notis ad Joh. Trithemii de Script. Eccles. num. CCC. *d*] vid. Johannes TRITHEMIVS de S. E. num. CCC. *e*] not. ad Anonymum Mellicensem cap. L. *f*] loc. c. *g*] in Ligno Vitae apud Joh. a BOSCO in *Bibliotheca Floriacensi*. *h*] Schol. ad Honorii de Script. Eccl. lib. IV. cap. 6. *i*] de Script. Eccles. pag. m. 435.

A. C. DCCCCXXC riacensis sermoni suo de S. Benedicto. *k*) II. Carmen epistolis & evangeliis praefixum. *l*)

XVIII.

LAMFRIDVS.

LANTFREDVS dicitur Thomae RVDBORNE. *a*) LAMBERTVM aliqui falso vocant, notante BALEO. *b*) Monachus veteris Coenobii Wintoniae, *c*) & quidem Ordinis S. Benedicti, Congregationis Giribennae. *d*) Claruisse fertur A. DCCCCLXXX. *e* Scripsit

I.] Librum de *Fundatione Wentanae Ecclesiae*, titulo: *Liber fundamenti.* f) Ex eo bina disticha hexapentametra initio:

Quisquis ad hoc templum beneficia poscere quaerit.

profert Thomas RVTBORNE. *g*)

II.] Librum de *vita Swythuni* Antistitis, ubi metris variis laudat Episcopum. *h*) Metri primi versus binos inseruit Thomas RVD-

k] in Joh. a BOSCO Bibl. Floriacensi pag. 290. *l*] v. Jo. Alb. FABRICII Biblioth. Latinit. edit. Hamburg. 1712. pag. 717.

XVIII. *a*] in Historia Maiori Wintoniensi libr. II cap. 3. *in Anglia Sacra Part. I. pag. 192.* libr. III. cap. 2. *ibid. pag. 203.* *b*] Scriptor. Britann. Cent. II. num. 37. *c*] vid. BALEVS l. c. *d*] vid. Joh. PITSEVS de illustribus Angliae Scriptoribus n. 119. pag. 178. *e*] vid. BALEVS l. c. *f*] vid. Thomas RVDBORNE Hist. Maioris Winton. lib. II. cap. 3. in Anglia sacra P. I. pag. 192. *g*] l. c. pag. 19. *h*] vid. Thom. RVDBORNE Hist.

RVDBORNE Histor. Maiori Wintoniensi. *i*) A. C.
Metri quarti versus decem habet idem. *k*) DCCCCXX.
Lanfredi de miraculis S. Swithini prosa & carmine exstat inter manuscriptos libros in aedibus Jacobaeis. *l*)

XIX.

ROSWIHTHA.

ROSVIDA dicitur Joh. TRITHEMIO. *a*) Sacrimonialis in coenobio Gandeshemensi. *b*) Vixit Ao. DCCCCLXX. *c*) Claruit Anno DCCCCLXXX. notante CAVEO. *d*) Scripsit

I.] *Ad Gerbergam* Carmen, quod exstat in Hroswithae operibus cura SCHVRTZFLEISCHII. *e*)

II.] In *Historiam intemeratae Dei genetricis*, quae exstat ibidem.

III.] *Historiam Nativitatis laudabilisque conversationis intactae Dei genetricis*, quae non differt credo a scripto quod apud TRITHEMIVM *f*) hoc insignitur titulo: *In laudes beatae Virginis elegiaco & hexametro versu lib. I. Unica spes.* Exstat in SCHVRTZFLEISCHII editione operum Hroswithae. *g*)

IV.]

Mal. Wint. lib. III. c. 2. *l. c. pag.* 203. *i*] l. c. pag. 203. *k*] l. c. pag. 203. 204. *l*] n. 399. v. Catalogos MSS. Angl. & Hibern. Tom. II. pag. 242.

XIX. *a*] de Scriptor. Eccles. n. CCCXCI. *b*] vid. TRITHEMIVS l. c. *c*] vid. TRITHEMIVS in Annalibus Hirsaug. apud *Joh. Albert. Fabricium not. u*] *ad Trithemii de S. E. locum cit.* *d*] de Scriptoribus Eccles. pag. m. 506. *e*] pag. 72. *f*] loc. c. *g*] pag. 73.

A. C. DCCCCXXC IV.] *Historiam Ascensionis Dominicae*, quae legitur ibidem. *h*)

V.] *Passionem S. Gangolfi*, quae exstat ibidem. *i*)

VI.] *Passionem S. Pelagii*, quae exstat in Actis Sanctor. Junii, *k*) & in operibus Hroswithae per SCHVRTFLEISCHIVM. *l*)

VII.] *Lapsum & Conversionem Theophili* Vice Domini. Exstat in Roswithae operibus per SCHVRTZFLEISCHIVM. *m*)

VIII.] *Historiam de Conversione desperati adolescentis, servi, Proterii, per S. Basilium.* Exstat ibidem. *n*)

IX.] *Historiam Passionis S. Dionysii* carmine elegiaco. *o*) Exstat in operibus Roswithae per SCHVRTZFLEISCHIVM. *p*)

X.] *Historiam Passionis S. Agnetis.* Exstat ibidem. *q*)

XI.] *Panegyrin Oddonum*, s. de Gestis Ottonum Panegyricum, ut habet Johannes TRITHEMIVS. *r*) Versu hexametro, non elegiaco, ut scribit MIRAEVS. *s*) Editus est in Scriptoribus Rerum Germanicarum per Justum REVTERVM. *t*) Cum Henrici MEIBOMII; *u*) in Hroswithae Operibus per SCHVRTZFLEI-

SCHI-

h] pag. 98. *i*) pag. 103. *k*) Tom. V. d. 26. *l*) p. 119. *m*) pag. 132. *n*) pag. 145. *o*) vid. Joh. TRITHEMIVS de S. E. n. 391. *p*) pag. 153. *q*) pag. 162. *r*) de S. E. n. 391. *s*) in Mantissa ad Auctarium de Script. Eccl. *t*) pag. 164. *u*) pag. 709.

SCHIVM. *x*) Duas habet Praefationes, quarum prior incipit: A. C. DCCCCXXC

Pollens imperii regnator Caesariani

posterior:

Odo Romani praefulgens gemmula regni.

Historiae ipsius initium est:

Postquam Rex Regum, qui solus regnat in aevum.

XII.] De *Cœnobii Gandersheimensis fundatione ac primordiis.* Exstat in G. G. LEIBNITII T. II. Scriptorum Brunsvicensium. *y*) *Opera* HROSWITHAE prodierunt per Conradum CELTEN Norimbergae MDI. per Henricum Leonhardum SCHVRTZFLEICHIVM Wittebergae MDCCVII. q. *z*)

XX.

SYRVS.

DCCCC-XCIV.

Monachus Cluniacensis. Coaevum S. Maiolo abbati Cluniacensi in Gallia, qui mortuus A. DCCCCXCIV. d. XI. Maji, dicit inscriptio vitae S. Maioli, auctoribus SYRO & ALDEBALDO. *a*) Idem non obscure indicat S. ODILO Abbas in Vita S. Maioli; *b*) dum ait: quanta per eum Dominus ostendere dignatus est miracula, testantur volumina a doctissimis viris ordinata, calamo con-

T

x) pag. 175. *y*) pag. 319-330. *z*) vid. Nicolai Hieronymi GVNDLINGII Observat. select. I. pag. 12. sqq. XX. *a*) in Actis Sanctorum Maii per Godofr. HENSCHENIVM & Dan. PAPEBROCHIVM Tom. II. edit. Antw. 1680. d. XI. Maii. pag. 668. E. *b*) Cap. II. num. 10.

A. C. DCCCC-XCIV.

conscripta rhetorico, & in quibusdam locis metro variata dactylico. Scripsit *Vitam S. Maioli* Abbatis Cluniacensis libris tribus ab ALDEBALDO suppletis, & in ordinem redactis. *c*) Scripta quidem est prosa, insertis tamen non unis carminibus. Scilicet libr. I. n. 5, 6, 7, 8, 9. 10, 16. Prologus libr. II. n. 17, lib. II. n. 18, 20, 22, 27, 28, 33. Prologus lib. III. n. 37. qui totus poeticus est, initio:

O Lux, terrigenum mentibus addita.

libri III. pars I. n. 38. incipit carmine:

Huc pede difficili quanquam decurrimus usq;.

Reliqui versus leguntur libr. III. Part. I. n. 39, 41, 42, 45, 46; Part. II. n. 55, 56. Exhibent Vitam S. Maioli, auctoribus Syro & Aldebaldo, Acta Sanctorum Maji per Godofredum HENSCHENIVM & Danielem PAPEBROCHIVM, *d*) ex MSstis Reginae Sveciae, Caroli Strozzi, Archimonasterii Cisterciensis in tomo 3. de vitis Sanctorum, Divionensi S. Benigni. Item Acta Sanctorum Ordinis S. Benedicti. *e*) Nimis tenuis est notitia, quam Odilo in Vita S. Maioli *f*) de carminibus in Syri & Aldebaldi Vita S. Maioli prae-

l. c. pag. 688. A. *c*) vid. REIMBALDI versus de Syro & Adelboldo, vitae *S.* Maioli scriptoribus, praefixos illi Vitae in Actis Sanctorum Maii Tom. II. pag. 669. A. *d*) Tom. II. edit. Antw. 1680. pag. 668. *e*) Seculo V. edit. Paris. 1685. pag. 799. sqq. *f*) Cap. II. num. 10. in *Actis Sanctor. Maii Tom. II. pag. 668. A.*

praebet, dum ea metro dactylico ſcripta dicit, cum tamen prologi librorum II. & III. aliis carminum generibus gaudeant. A. C.

XXI. DCCCCXCIV.

ALDEBALDVS.

Coaevus S. Maioli Abbatis Cluniacenſis quarti, mortui DCCCCXCIV. d. XI. Maji. *a*) Dicitur opus Syri de *Vita S. Maioli* ſupplevisſe, & in ordinem redegisſe, in REIMBALDI verſibus de vitae huius Scriptoribus. Repete, quae de hoc ſcripto in Syro dicta ſunt.

XXII. DCCCCXCVI.

DVDO.

Decanus ad S. Quintinum. Scripſit res in Galliis a Normannnis geſtas uſque ad annum DCCCCXCVI. *a*) Exſtat *Hiſtoria Normannorum* per Dudonem, ſuper congregationem S. Quintini Decanum, ad Alberonem epiſcopum Laudanenſem; verſibus ſubinde intermiſtis, cum additamentis, ex ſexto libro hiſtoriae Wilhelmi, Gemeticenſis monachi, & continuatione ad tempora R. Henrici II. manuſcripta in bibliotheca Roberti Cottoni Nero D. VIII. 3. *b*)

T 2 XXIII.

XXI. *a*) vide quae de Syro diximus.

XXII. *a*) v. Auberti MIRAEI Auctarii de Scriptor. Eccleſ. Mantiſſa. *b*) vid. Catalogus Thom. SMITHI pag. 57.

A. C. M.

XXIII.

WOLSTANVS.

Monachus Wintoniensis. *a*) Claruit Ao. M. *b*) Scripsit

I.] Carmen *Ethelwoldum*, quod insertum vitae S. Ethelwoldi a Wolstano conscriptae, in Actis Sanctorum Ord. S. Benedicti. *c*)

II.] Librum de Vita S. Swithuni carmine elegiaco. Exstat in Ordinis S. Benedicti. *d*)

SEC. X.

XXIV.

JOTSALDVS.

Vel GOTSCALCVS monente Caspare BARTHIO. *a*) Monachus. *b*) Scripsit *Planctum de transitu Odilonis*, versu hexametro, qui legitur in Bibliotheca Cluniacensi. *c*) Dedit ad illum annotationes & animadversiones quasdam Caspar BARTHIVS. *d*)

SEC. X.

XXV.

ANONYMVS.

Scripsit Carmen Panegyricum in *laudem Berengarii Augusti* Hexametrum. Init:

Graecia quaesitis cecinit si regna loquelis.

Exstat in God. Guil. LEIBNITII Scriptoribus Rerum Brunsvicensium Tom. I. *a*)

XXVI.

XXIII. *a*) vid. Joh. BALEVS de Scriptor. Britann. Cent. II. n. XLII. *b*) vid. BALEVS l. c. *c*) Secul. V, pag. 621. *d*) Secul. V. pag. 628.

XXIV. *a*) Adverf. libr. IV. cap. XIX. col. 196. *b*) v. BARTHIVS l. c. *c*) col. 329. *d*) Advertar. lib. IV. cap. XVIII. col. 195, & cap. XIX. col. 196.

XXV. *a*) edit. 1707. pag. 235.

A. C. SEC. X.

XXVI.

JOANNES,

Monachus Elnonensis. Scripsit poema de *Vita S. Rictrudis* hexametrum, ex quo particulam initio:

Ergo supra satis tandem cum pervia Francis.

exhibent Acta Sanctorum Februarii Tom. I. ed. Antw. 1658. *a*)

XXVII.

THEODULUS.

Ita nominatur ab HONORIO Augustodunensi, *a*) & SIGEBERTO Gemblacensi. *b*) Vel THEODOLUS. Ita Glossa MSti Codicis Helmstadiensis ad Eclogam Theoduli. Vel THEODORUS, ut habet Glossa citata. Natione Italus, *c*) Athenis studuit. *d*) Auctor primo in Italia studuit, deinde Athenis, & ibidem episcopus factus est, ubi audivit multas lectiones & disputationes, & altercationes gentilium & Christianorum certantium pro fide. Narrat hæc Glossa MSta. *e*) Presbyter Cœlo-Syriae dictus Joh. TRITHEMIO. *f*) Sed *falso*. Honorius enim expresse distingvit Theodorum Cœli-Syriae Presbyterum a Theodulo nostro, de illo agens libro II. de Script. Eccles. cap. 90. de hoc libr. III. cap. 13. Scriptoribus Seculi VI. proximus est HONORIO. *g*) Scriptores seculi noni de-

T 3 ci-

XXVI. *a*) pag. 900. & 901.

XXVII. *a*) de Script. Eccles. libr. III. cap. 13. *b*) de Script. Eccles. cap. 134. *c*) vid. HONORIUS l. c. & SIGEBERTUS loc. c. *d*) vid. SIGEBERTUS loc. cit. *e*) l. c. *f*) de Script. Eccl. n. CLXXXV. *g*) loc. cit.

A. C. SEC. X.

cimique juxta ponitur a SIGEBERTO Gemblacensi. *h*) Recte meo judicio decimi seculi Poetis annumeratur, id quod scriptio quodammodo rythmica probat. Sub clerica li norma obiit immatura morte. *i*) Imperante ab A. CCCCLXXIV. ad Annum CCCCXCI Zenone mortuus est, secundum TRITHEMIVM *k*) quod falsum; quippe quod solum in Theodorum presbyterum quadrat, a Theodulo nostro probe distinguendum. Scripta ab eo est Ecloga, qua *comparantur Miracula Veteris Testamenti cum antiquorum poetarum commentis*. Ecloga de Veteri Testamento & fabulis Gentilium contexta, in qua veritatem fidei adstruxit, perfidiae falsitatem destruxit; laudatur ab HONORIO. *l*) Cum Athenis studeret audivit gentiles cum Christianis altercantes quorum colligens rationes, reversus contulit in allegoricam eclogam, introducens duas personas altercantes, & tertiam de duarum dictis diiudicantem. Primam vocans Pseustin a falsitate dictam, humana & fabulosa proponentem: secundam Alithiam, divina & vera opponentem: tertiam Phronesin prudentia dictam, per quam dubia examinantur. Titulus hujus libri est, *Ecloga Theoduli*. *m*) *Tetrastichium* Theoduli inscribitur in Codice MSto quem habet Joh. Albertus FABRICIVS. *n*) Autor Eclogae, quam vi-

h) l.c. *i*) vid. SIGEBERTVS de S. E. c. 134. *k*) l. c.
l) loc. cit. *m*) vid. SIGEBERTVS Gemblacensis de S. E. cap. 134. *n*) vide FABRICII notam ad Trithem.

vis medii aevi poeta sit, nec tamen presbyter Coelo-Syriae fuit, nec scriptor Seculi VI. Utitur enim, ut alia taceam, versibus Leoninis. Confirmant sententiam de aetate Gvil. CAVE o) & Joh. Albertus FABRICIVS. p) Quicquid hujus sit cum incerta sit aetas, nosterque Theodolus notior sit, hac occasione Eclogam recensebimus. Inscribitur Eggloga, a capris videlicet tracto vocabulo; quasi diceretur, eglelogos, id est: caprinus sermo; aut quia foeditatem vitiorum, quae per hoc animal significatur, reprehendit. Nonnulli etiam a egligon Graece, exercitium latine interpretantur; quia collectis historiis & fabulis multis componitur q) Bernardus PEZ r) observat pro egligon Graece dicendum ἐκλογὴ, & pro exercitium forte legendum: excerptum. Colloquuntur in ea invicem *Pseustis*, *Alithia*, *Phronesis*. Dividitur in tres partes liber in MSto Helmstadiensi. Scripta est Ecloga carmine hexametro. Incipit

Aethiopum terras jam fervida torruit aestas.

Extat in M. H. G. (GOLDASTI) Manuali Biblico ed. Frfti 1620. s) Editum exemplar cum MSto quodam codice bibliothe-

 cae

de S. E. cap. 185. ed. Hamb. 1718. pag. 52. o) de Script. Eccles. pag. 368. edit. Londin. p) in not. ad Trithemium loc. cit. q) vid. Anonymus Mellicensis de Script. Eccles. cap. XXXVI. r) in notis ad cit. loc. pag. 180. edit. Fabric. s) pag. 22.

A. C. SEC. X.

cae Academiae Juliae veteris contuli, & sat insignes lectiones, Goldastianis aut rectiores, aut æquiparandas observavi, quas exhibere non incongruum duxi:

Pag. 22. lin. 2. editum Exemplar *Jam* MS. *In*. lin. 14. *tulit hac* MS. *tulerat*. lin. 19. *unam* MS. *aequam*.

Pag. 23. lin. 4. *ait* MS. *ad haec* ibid. *detulit* MS. *obtulit*. lin 9. *non dubito* MS. *ne dubitem* lin. 17. *superam* MS. *superum*. lin. 21. *quae* MS. *quod*. lin. 22. *splendorum* MS. *splendorem*. lin 24. *lucescit* MS. *succesfit*. lin. 29. *Flammas* MS. *flammeus*.

Pag. 24. lin. 1. *rimatus* MS. *rimatur*. lin. 2. *Jovis* MS. *Jovi*. lin. 3. *adimit* MS. *adiuvit*. lin. 10. *cantando* MS. *tentando*. lin. 19. *renovavit* MS. *revocavit*. lin. 20. *dirupit* MS. *disrupit*. lin. 22. *A modo* MS. *An modo*. lin. 30. *virentibus* MS. *viridentibus*.

Pag. 25. lin. 5. *transit* MS. *trusit*. lin. 11. *Paeone* MS. *Pegone*. lin. ead. *deoravit* MS. *decrevit*. lin. 14. *patrio* MS. *propria*. lin. 20. *gemuit* MS. *genuit*. ibid. *fructus* MS. *fluctus*. lin. 29. *senserit* MS. *senserat*. lin. 30. *solvens* MS. *vertit*.

Pag. 26. lin. 7. *Et* MS. *Nam*. lin. 13 *distractus* MS. *discerptus*. ibid. *focas* MS. *phocas*. lin. 15. modo MS. *modo* MS. *qui*. lin. 16. *venditur* MS. *venditus*. lin. 17. *sprevit* MS. *spernit*. lin. 18. *addictus* MS. *adductus*. lin. 22. *mun-*

dum

dum MS. *nondum.* lin. 23. *simulat* MS. sibulat. lin. 26. *abduxit* MS. *eduxit.* A. C. SEC. X.

Pag. 27. lin. 1. *donat* MS. *datur.* lin. 6. *Amphiarae* MS. *Amphioraë.* lin. 9. *eum teneris* MS. *eam tenebris.* lin. 10. *Facta* MS. *Fata.* ibid. *monent* MS. *jubent.* lin. 11. *quem* MS. *quos* lin. 14. *&* deest in MS. lin. 16. *insita* MS. *obsita.* lin. 18. *arguet* MS. *urget.* lin. 27. *dejiceret* MS. *deficeret.*

Pag. 28. lin. 2. *Ochi* MS. *Orci.* lin. 5. *sternit* MS. *stravit.* lin. 7. *praescindit* MS. *praescidit.* lin. 8. &. 11. *nomina* NS. *numina.* lin. 18. *tenent* MS. *tenet.* lin. 23. *sceptra* MS. *regno.* lin. 24. *Silenius* MS. *Cyllenius.* lin. 25. *ronovavit* lin. 27. *male* MS. *magiae.* lin. 28. *itidem* MS. *tythide* Glossa addit Salamoni. lin. 29. *intentum* MS. *in tantum.* ibid. *ut* MS. *in.*

Pag. 29. lin. 1. *contectum* MS. *confectum.* lin. 4. *Tritbalonum* MS. *Triptonium.* lin. 9. *sufficiat* MS. *suffecit.* lin. 13. *aras.* MS. *auras.* lin. 15. *igneus* MS. *aureus.* lin. 21. *frequentes* MS. *frequenter.* lin. 24. *item* MS. *idem.*

Pag. 30. lin. 1. *agros* MS. *urbes.* lin. 4. *stimulat thalamo* MS. *simulat Salmon.* lin. 5. *gelidus* MS. *belydis.* lin. 7. *arva* MS. *arma.* lin. 8. *si* MS. *se.* lin. 12. *Phœbum* MS. *phœbi.* lin. 13. *experiuntur* MS. *experietur.* ibid. *Pythonis* MS. *Phatontis.* lin. 16. *usibus* MS. *visibus.* lin. 18. *cum* MS. *cur.* lin. 19. *&* MS. *te.* ibid. *prosunt* MS. *produnt.* lin. 22. *etiam.* MS. *sed iam.* ibid. *madidus* MS. *plumam.* lin. 24. *foveam* MS. *caveam.* lin.

 27.

A. C. SEC. X.

27. *ſolo* MS. *uno* lin. 28. *jura* MS. *thura*. lin. 30. *Triviae* MS. *tridie*.

Pag. 31. lin. 4. *facta* MS. *fata*. lin. 10. *foendent* MS. *foedent*. ibid. *convivia* MS. *convicia*. lin. 14. *thoras* MS. *thoros*. lin. 16. *contenta* MS. *contemta*. ibid. *inſita* MS. *inſcita*. lin. 22. *ſilvae, prata virent*. MS. *prata virent, ſilvae*. lin. 25. *anni* MS. *euni*. lin. 26. *pinxit* MS. *finxit*.

Pag. 32. lin. 8. *Hellae* MS. *Helenae*. lin. 11. *potuit* MS. *voluit*. lin. 13. *Mandragora* MS. *Mandragorae*. lin. 14. *praecellit* MS. *praecellunt*. ibid. *velanima* MS. *velamina*. lin. 15. *eruerit* MS. *exuerint*. lin. 16. *evertit* MS. *avertit*. ibid. *dira* MS. *ira*. lin. 22. *ſummum* MS. *ſomnum*. lin. 27. *laudis &* MS. *lauderis*. lin. 28. *ſubſiſtat* MS. *ſubſiſtit*.

Pag. 33. lin. 8. *nitar* MS. *utar*. lin. 13. *coelo* MS. *cedo*. lin. 16. *inſperato* MS. *inſpirato*.

Immatura morte decedens Autor librum ſuum non emendavit, *t*) Paucos in opere ejus naevos inveniri obſervat & Anonymus Mellicenſis, *u*) qui ſpeciatim carpit, quod in verſu quodam (319.) *ſe* in *ſecretum* corripuit. Commentarium Anonymus quidam ſcripſit Eclogam, qui extat MS. in Bibliotheca veteri Academiae Juliae, & incipit: *In principio hujus libri ſunt principaliter quaedam inquirenda. Primo quae ma-*

te

t) vid. SIGEBERTVS l. c. *u*) de Script. Eccleſ. cap. 36.

teria, secundo quae forma, tertio quis finis, quarto quis Auctor &c. BERNARDVS etiam, Vltrajectensis clericus, super Eclogas Theodoli commentatus est. *w*) Exstat Bernardus Manuscriptus Leidae apud M. Zuerium Boxhornium. *x*) STEPHANVS item Anglicus scripsit in Eclogas Theoduli. *y*) A. C. SEC. X

SECVLVM VNDECIMVM.

MII.

I.

VFFINGVS.

MOnachus. Vixit sub Ottonibus II. & III. mortuo A. MII. circa seculi decimi finem, testibus collectoribus Auctorum Sanctorum. Scripsit Carmen de S. *Ludgero*, quod exstat in Actis Sanctorum per BOLLANDVM, &c. *a*)

II.

MIII.

GERBERTVS.

Primo Remorum, deinde Ravennatum Archiepiscopus, postea Romanus Pontifex Sylvester II. Obiit A. MIII. d. XII. Maji. Scripsit

I.] Epigramma elegantissimum *in Imaginem*

w) vid. SIGEBERTVS Gemblacensis de Scriptor. Eccles. Cap. 169. *x*) vid. Val. ANDREAE bibliotheca Belgica edit. Lovan. 1643. p. 859. *y*) vid. Christoph. HENDREICH Pandect. Brandenburg. pag. 193. b.

I. *a*) Martii Tom. III. pag. 659.

A. C. *nem Severini Boetii*, quod exstat apud Baronium Append. Tom. VII. *a*)

DCCCC. II.] *Epitaphium Lotharii* Regis hexametrum, initio:

Cujus ad obsequium coiere duces, bonis omnis.

Exstat inter Annalium & Historiae Francorum ab Ao. Chr. DCCVIII. ad A. DCCCXC. scriptores coaetaneos XII, primum in lucem editos ex bibliotheca P. PITHAEI denuo impressos Francofurti A. 1594. *b*)

MIV. III.

ABBO.

ALBO dictus Johanni TRITHEMIO. *a*) Abbas Floriacensis *b*). Claruit A. DCCCLXX. teste TRITHEMIO. *c*) Mortuus A. MIII. teste SIGEBERTO Gemblacensi. *d*) Annum MIV. Idusque Novembris ponit AIMOINUS. Scripsit carmine

I.) *Obsidionem Parisiorum a Normannis Danisque*, suo seculo tentatam, libris III. ex quibus tertius ad Clericos scriptus est, nihilque historici continet. Duo priores prodierunt cum & Historiae Francorum ab Anno Chr. DCCVIII. ad DCCCCXC. scriptoribus ex Bibliotheca P. Pithoei ed. Frfti 1594. *e*) Praemittitur praefatio ad Gozlinum pro-

II. *a*) pag. 4. *b*) pag. 525.

III. *a*) de Script. Eccles. n. CCCIII. *b*) vid. SIGEBERTUS Gemblacensis de Scriptor. Eccles. cap. 139. *c*) de S. E. n. CCCIII. *d*) in Chronico ad annum 1003. *e*) pag. 530.

prosaica cui annexum distichon. Altera etiam metrica versibus dactylicis ad praeceptorem suum Aymoinum. Liber I. ita incipit: A. C. MIV.

Dic alacris salvata Deo Lutetia summo.

Observationes ad carminis aliqua loca dedit Caspar BARTHIVS. *f*)

II.) *Epistolam* hexametris versibus *ad Othonem Imperatorem*, quae exstat inserta Vitae S. Abbonis per AIMOINVM in Joh. a Bosco Bibliotheca Floriacensis edit. Lugd. 1605. *g*) sed mutila; in Actis Sanctorum ordinis S. Benedicti Secul VI. Part. I. ed. Paris. 1701. *h*) Audiamus verba Aimoini: Ottoni quoque Imperatori Epistolam versibus conscripsit hexametris, nullis sapientum istius temporis comparandam carminibus, e porphyriano utique sibi codice exemplar sumens, hunc versum, materiam & quasi fundamentum totius constituit operis:

Otto valens Caesar, nostro tu cede saturno.

Is nempe versus in eadem desinit littera, qua etiam incipit: sicque fit, ut ipse principia versuum omnium finemque tenens, per mediam quoque epistolae erectus, itemque in transversum in modum crucis incedat; ipse nihilominus clausula carminis fieret. Atque hoc modo contingit, ut & ipse sexies diversis

f) Advers. lib. XXXIII. cap. XIV. libr. XXXVI. cap. XIX. *g*) pag. 33. *h*) pag. 49.

A. C. MIV. versis modis legatur, & quatuor quadrangulos in epistola faciat, in quibus quadrangulis quatuor nomina erectim posita leguntur. In duobus quidem Otto & Caesar, in aliis vero Abbo & Abba, quae minio scripta, licet separatim hoc sonent, tamen cum aliis versuum litteris in ordine rediguntur, cujus series epistolae hujusmodi continetur ordine

OTTO VALENS CAESAR NOSTRO TV CEDE COTVRNO
Tot felix atavis quo T *coelo sydera lucen*T
Te dominum sibi Saxo T*ulit, & roma notavi*T
*Orbis & ipse capit, Sol*O *contentus alumn*O
Virtutum titulis & V*ir cognosceris ae*V
*Ac domitor patriae p*A*cis sectator in aul*A
Lumen ubique micans jubar L*ucendo vel So*L
*Ergo Dei s*O*lita redd*E*ntur san*C*ta benign*E
*Nec deeri*T *virtus om*N*is, qua gr*A*tia culme*N
*Scandit e*T *occulti*S - - - *v*E*nia caus*S
Certe nos O*mnes tibi Caesar ne* S*cius & nun*C
*Austrasios quae terra m*A*net cer*A*lis opim*A
E*t foecunda secu poll*E*t satis ube*R*e gleba* E
S*ummis cara viri*S *ac saevis plena coloni*S
A *patris imperio non* A*bsit ismaelitb*A
R*exit eum solers &* R*egnans induperato*R
N*unc auguste tuum po*N*am venerabile nome*N
OTTO VALENS CAESAR NOSTRO TV CEDE COTVRNO
*Solus enim regnans ab*S*ens, o caesaris haere*S
T*otus avo similis, si* T*e nova vita resigna*T
R*ex fuit ille potens* R*omanae legis amato*R
O*mne decus patriae soli*O *prognatus avit*O
Tem

*Tempora pacis erant, Tali dum jure vigere*T A. C.
Vir tantus quem sic d*V*xi *describere vers*V MIV.
*Cur ergo nAtale tuum, Cur contrAbis & nun*C
Exulis in B*e*ll*is def*E*rs pia de* B*ita pompa*E
Dum vates B*onus opto* D*ari mira*B*ilis istu*D
Expandes O*pus, ipse m*E*um tract*A*bilis ind*E
Caesar ut invictis S*cuto munitu*S *& ex bo*C
*Omnibus utilior, mir*O *datus ante triumph*O
*Terribilis clemens tu*T*o diademate risi*T
*Vultus avi patrisque t*V*i praeclarus amict*V
*Rursus uterque fuit di*R*o sub tempore Victo*R
*Nunc unum vivens dig*N*um cum patre vocame*N
OTTO VALENS CAESAR NOSTRO TV CEDE CO-
TVRNO

Integrum adscripsi carmen, ut artificium quod in editione citata latet, appareat.

IV. MV.

AIMOINVS.

AIMONIVS dictus SIGEBERTO Gemblacensi, *a*) AMMONIVS Joh. TRITHEMIO. *b*) Monachus Floriacensis. *c*) Claruit sub Ottone Imperatore III. Anno DCCCCXC. *d*) Ao. MIV. Abbonis neci interfuit. Anno MV. Abbonis vitam litteris consignavit. Scripsit.

I.] *Historiam Translationis S. Benedicti* versu hexametro, quae legitur in Actis Sanctorum ordinis S. Benedicti, seculo II. *e*)

II.] de *prima Fundatione Floriacensis coenobii* poema heroicum, quod edidit DVCHESNIVS inter historicos Francicos Tom. III.

III.]

IV. *a*) de Script. Eccl. cap. [illegible] *b*) de S. E. n. CCCV. *c*) vid. Sigebertus l. c. *d*) vid. Trithemius l. c. *e*) pag. 359.

A. C. III.] Alia Poemata.

MV.

V.

GAVZBERTVS.

Monachus Floriacensis. Vixit hoc au praecedenti aliquo saeculo. Meminit enim ejus AYMOINVS Floriacensis in sermone de S. Benedicto ejusque praefatiunculam ele giaco carmine scriptam, initio:

Germine, doctrina, meritis ac nomine clari suo sermoni inseruit. Exstat illa in Joh. BOSCO Bibliotheca Floriacensi. *a*)

MVI.

VI.

ANONYMVS B.

Sacerdos Saxo. *a*) Dicit se scribere de Dunstano, quae vel videndo, vel audiendo didicerat. *b*) Inscribitur vita dicta Alfrico, anno post obitum Dunstani octavo ad sedem Archiepiscopatus Cantuariensis promoto, & A. MVI. vita functo. *c*) Scripsit *Vitam S. Dunstani* Archiepiscopi Cantuariensis prosa & versu, editam in Actis Sanctorum Maii. *d*) ex MSto Vedastino Atrebatensi. Versus inserti sunt Cap. I. num. 4 Cap. II. n. 9. Scripsisse Autorem metro per- quam

V. *a*) pag. 280.

VI. *a*) v. Dedicationem praefixam vitae S. Dunstani *b*) vid. Dedicationem citatam in Actis Sanctorum Mai per Godofred. HENSCHENII &c. Tom. IV. pag. 346. E *c*) vid. Dedicat. cit. l. c. *B*. *d*) Tom. IV. edit. Antw 1685. pag. 346.

quàm vacillanti judicat Godofredus HENSCHENIVS. *e)* A. C.

VII. MVII.

HERIGERVS.

Abbas Lobiensis, *a)* vel Laubiensis, quod instituti Benedictini in ditione Leodicensi coenobium est, secundo miliari a Binchio Hanoniae oppido. *b)* Fulcuino suffectus Ao. DCCCCXC. *c)* Floruit A. DCCCCXC. *d)* Obiit regiminis Anno XVII. prid. Kal. Novembris, *e)* A. MVII. non A. MCVII. ut habent Aubertus MIRAEVS, *f)* & Valerius ANDREAS; *g)* aut A. MXCVII. ut vult Guil. CAVEVS. *h)*

Scripsit *Vitam S. Ursmari* metrico stylo, *i)* quae MSta servatur Gemblaci teste Auberto MIRAEO. *k)* Libris IV distincta exstat inter alia Monasterii Laubiensis monumenta per Aegidium WAVLDE, *l)* & in Actis Sanctorum Aprilis d. 18.

V VIII.

e) not. 2. [illegible] in Dinsiani autore Presbytero, eiusque prolog. in Actor. Sanctor. Maii Tom. IV. pag. 347. A.

VII. a) v. SIGEBERTVS Gemblac. de S. E. cap. 137. b) v. Valerii ANDREAE bibliotheca Belgica edit. Lovan. 1643. p. 379. c) v. Guil. CAVE de S. E. p. m. 309. d) v. Joh. TRITHEMIVS de S. E. n. 307. e) vid. ANDREAS [illegible] Schol. ad Si[illegible] l. c. g) l. c. h) l. c. i) vid. SIGEB. Gembl. de S[illegible] p. 137. k) Schol. ad Sigebert[illegible] m) vid. CA[illegible] l. c.

A. C.

MX.

VIII.

OSWALDVS.

Monachus Wigorniensis. *a*] Clauuit A. MX. *b*] Scripsit

I.] partim *carmine* partim soluta oratione quasdam *invocationes*.

II.] de *edendis carminibus* lib. I. *c*]

MXII.

IX.

THEODORICVS.

Casinensis Gymnasii Presbyter. *a*] Claruit circa Annum MXII. *b*] Scripsit Hymnum in *laudem B. Mauri*, venusto stylo, teste PETRO. *c*]

MXVIII.

X.

DITMARVS.

Germanus. Natus A. DCCCCLXXVI patre Sigefrido, Saxoniae Comite, matre Cunegunda, filia Henrici, Comitis Stadensis. Primum monachus Magdeburgensis, deinde Praepositus Wallibicensis; tandem Episcopus Martisburgensis factus A. MVIII. Obiit A. MXVIII. *a*] *Chronici* sui libris quibusdam praemisit *prologos* carmine heroico Aliqua etiam *versibus scripta* operi ipsi inseruit. Prodiit Chronicon MDXXC Fran-

co

VIII. *a*) vid. Joh BALEVS Script. Britann. Cent. I. n. XLIII. *b*) vid. BALEVS l. c. *c*) vid. BALEVS l. c.

IX. *a*) vid. PETRVS Diaconus de Viris illustr. Casinens. cap. XVI. *b*) vid. Joh. *Bapt.* MARVS nota a Petri l. c. *c*) l. c.

X. *a*) vid. Gvil. CAVE de Script. Eccles. pag. m. 5..

cofurti opera Reineri REINECCII. Anno A. C.
MDCLXXVII. Helmstadii q. per Joh. Joach. MXVIII.
MADERIVM. A. MDCCVII. Hannoverae in G.
G. LEIBNITII Scriptor. Rer. Brunsu. *b)*

XI.

NOTKERVS. MXXII.

Physicus S. Labeo vulgo dictus, Monachus Sangellensis. Obiit Anno MXXII. d. XXVIII. Julii. *a)* Scripsit *hymnos ecclesiasticos.*

XII. MXXVII.

ADELBOLDVS.

Aliis ADEBOLDVS, ADELBODVS, ADEQBALDVS, ADELBANDVS & ADALBERO. *a)* Natione Frisius. *b)* Ex clerico Lobiensi episcopus Ultrajectensis *c)* decimus nonus. *d)* Obiit A. MXXVII. *e)* d. V. Kal. Decembr. *f)*

In utraque litteratura plura sui monumenta reliquit posteris, referente SIGEBERTO Gemblacensi. *g)* Johannes etiam TRITHEMIVS *h)* Adelboldum metro nonnulla edidisse narrat. Scripsit cantum nocturnalem in laudem Sancti Martini. *i)*

V 2 XIII.

b) Tom. I. pag. 323.

XI. *a)* vid. Daniel. PAPEBROCHIVS de Notkero Balbulo, in Actis Sanctorum Aprilis Tom. I. pag. 577.

XII. *a)* v. Christoph. HENDREICH Pandect. Brandenb. p. 39. *b)* v. Valerii ANDREAE bibliotheca Belgica edit. Lovan. 1643. pag. 5. *c)* v. SIGEBERTVS Gemblac. de S. E. c. 138. *d)* v. ANDREAS l. c. *e)* v. Aub. MIRAEI Schol. ad Sigeberti l. c. *f)* v. ANDREAS l. c. *g)* l. c. *h)* de S. E. n. 312. *i)* v. ANDREAS loc. cit.

A. C. MXXVIII.

XIII.

FVLBERTVS.

Carnotensis Episcopus. *a*) Datus Carnutibus A. MVII. & A. MXXVIII. vivere desiit; *b*) D. X. Aprilis. *c*) Scripsit.

I.] In *die Paschatis* hymnum;

Chorus nouae Hierusalem:

Qui estat in Georg. FABRICII Poetis Eccles. ed. Basil. 1564. *d*) Georgii CASSANDRI hymnis Ecclesiasticis, *e*) & Bibliotheca magna Patrum edit. 1644. *f*)

II.] *Prosam de Diuo Martino*, Jambo quaternario; init.

Inter Monachalis, Patres

Exstat in Casparis BARTHII Advers. Libr. XIX. cap. XIII. *g*) Notis illustratum ab eodem. *h*)

III.] *Carmina* collecta in Bibliotheca Maxima Patrum. *i*)

IV.] Carmen *de virtutibus & sententiis antiquorum de summo bono* rythmo Trochaico; Versus *de pace*; de *libra*, *& partibus ejus*; de *uncia & partibus ejus*, de *scrupulo & partibus ejus*, inter non edita refert Philippus LABBEVS in Biblioth. MSS. *k*)

XIV.

XIII. *a*) HENRICVS Gandavensis de Script. Eccles. cap. 1. *b*) vid. Aubert. MIRAEI Scholion ad Henric. Gandov. l. c. *c*) vid. CAVE de Script. Eccl. pag. m. 518. *d*) col. 798. *e*) vid. CASSANDRI opera edit. 1616. Parisiis pag. 234. *f*) Tom. VIII. pag. 847. *g*) col. 955. *h*) l. c. *i*) Tom. XVIII. pag. 1. sqq. *k*) ed. Paris. 1653 pag. 58.

XIV.

A. MX.

ADEMARVS.

Ex praenobili familia Cabannensi. *a*) Ecolismae in S. Eparchi coenobio institutus. *b*) Monachus. *c*) Engolismensis presbyter salutatur ab Auberto MIRAEO. *d*) Florebat A. MXXX. quo tempore Historiam Pontificum Romanorum, Damaso adscriptam, Rocho, praesul Ecolismensis, describi curavit opera ipsius Ademari, ut testantur versus memorandi, appositi in fronte codicis, qui modo in Uticensi Monasterio adservatur, desinitque in Leone IV. *e*) Cui sententiae subscribere malo, quam MIRAEI, *f*) qui eum temporibus Caroli M. & Ludowici Pii floruisse perhibet. Scripsit carmen *ad Robonem*, Episcopum Ecolismensem, elegiacum acrostichon & telostichon, initio:

Rex dominans mihi fautor ades ne codice fama

Exstat in Joh. MABILLONII Analect. Veter. Tom. I. *g*)

XV.

ARNOLDVS.

Corbejensis Saxo. Ord. S. Bened. Vivebat

XIV. *a*) vid. Joh. MABILLONIVS in Anal. Vet. Tom. I. pag. 419. *b*) vid. MABILLONIVS l. c. *c*) v. MABILLONIVS l. c. *d*) in Auctario de Script. Eccles. n. CCXVIII. *e*) vid. MABILLONIVS l. c. *f*) l. c. *g*) pag. 418.

A. C. MXL. legiacis, per Joannem de Garlandia manuscriptum in Bibliotheca Roberti COTTONI Claudius X. I. *h*)

VI. Opus *Synonymorum* libr. I. init. *Ad mare ne videar latices.* *i*) Exstat sine auctoris nomine expresso, junctum tamen aliis Joannis de Garlandia libris, manuscriptum in Bibliotheca Ducali Guelpherbytana eaque parte, quae olim Marquardi GVDII fuit. Persuadeor multa ex hoc libro desumi posse ad veram vocis significationem facientia, adeoque Lexicographis futuris utilia imo necessaria. Specimen dabimus collationis institutae cum Fabri Thesauro edit. MDCCX. Ipsum vero librum sectione II. poematum medii aevi ex manuscripto codice memorato dabimus integrum, observantes prius glossam quandam codici adscriptum auctorem libri facere Magistrum MATTHEVM Vindocinensem vel illius discipulum GANFREDVM.

OPVS SYNONYMORVM

Ad mare ne videar latices deferre, camino
Igniculum, densis & frondes addere sylvis,
Hospitibusque pyra Calabris, dare vina Leaeo,
Aut Cereri fruges, apibus mel, vel thyma pratis,
Poma vel Alcinno, vel mollia thura Sabaeo.
Ad veterum curas curo superaddere nostras.

Sed

h) vid. Thomae SMITHI Catalogum pag. 39. *i*) vid. BALEVS loc. cit.

Sed dare hac pueris, preponens pauca, pusillis, A. C.
Quos solum ditant maternae munera linguae. MXL.
Sermonis tribuo pueris elementa latini,
Quorum multiplicem lector praeconspice fructum.
Quisquis abundare cupit in sermone latino,
Atque reservare, quae mens cito lubrica fundit,
Eligat e multis hic mutatoria vocum.
Ut diversimode rem significabit eandem
Edocet aequivocis opus hoc, synonyma jungens
Versibus, & ricinis ut vocum copia detur.
Exemplis variis brevis, & producta, docetur.
Sub multis plures res, unam voce sub una.
Ut fieri semper, quod sit plerumque, putamus.
Fallimus hinc alios, & ab ipsis fallimur ipsi.
Est opus idcirco cognoscere, qualiter & quo
Aequivocis ab univocis synonyma distent.
Significat multas res unius rationis.
Univocum, sicut homo particularia signat.
Aequivocum celat sub eadem plurima voce,
Quorum nomen idem, ratio diversa sub illo est.
Quod natat, aequore; splendet, in aethere; latrat, in aede.
Significant triplici canis haec tria sub ratione.
Diversa significant una synonyma voce:
Ut mucro; gladius; ensis: res una vocatur
Nominibus. Rebus his eadem res significatur.
Sed quia duplici sunt multa vocabula metri,
Qui legentes fugiant operi, quibus est opus, isti:
Quod breve longari placet, & longum breviari:
De multis valeant ut versus parte locari.

 Non

A. C. *Non aliter poterunt synonyma consociari.*
Particulis opus hoc placuit complere duabus:
Multivocis prior, aequivocis pars altera cedit,
Ut quaerenda loco statuantur singula certo.
Hoc alphabeti geminus discriminat ordo.
Pluribus officiis animae *sunt nomina plura:*
Dum sentit sensus, ratio dum indicat; est mens
Dum quid commemorat; k) *Animus dum cogitat;* l) *est cor.*
Quando quid affectat; cum vult est dicta voluntas.
Spiritus est anima, manes, perfectio, vita,
Vis, endelechia, natura, potentia, virtus
Interior, vel homo; praedictis additur umbra. m)
Orcus habet manes; n) *animabus corpora vivunt;*
Spiritus in coelis; umbrae per busta vagantur. o)
Aula, atria, castra, palatia regia regum.
Aliger, ales, avis, *volucrisq; volatile, praepes.*
Si sit avis specie capio, sit garrio vinctum.
Auspicor, auspicium, simul auspex; Aucupor, auceps.
Augur, & augurium, simul auguror, efficiantur.
Dic arcas, *thecas, cistas, vel scrinia, capsas.*
Capsula, capsella, de capsa diminutiva.
Arduus, excelsus, celsus, sublimis, & altus,
Sum-

k) Non ergo mens dicta quasi eminens pars animi, ut vult FABER. *l*) Hinc animus proprie non idem est, quod anima, ut perhibet FABER, cuius nomen in secuturis animadversionibus reticebo. *m*) pleraeque significationes omissae in lexico. *n*) Manes ergo non sunt simpliciter animae corporibus exutae. *o*) non ergo manes sunt.

Summus, & elatus, sublimatusque, levatus, A. C.
Et sic sublatus praedictis associatur. MXL.
Auxilium, *vel opem, suffragia dic, vel asilum*
Præsidium, vel subsidium, quibus adde juvamen,
His adiumentum, simul adiutoria junges,
His adminiculum simul addas, opitulamen, p]
Et de propitior fit propitiatio nomen.
Torrens, flumen, aqua, *fluvius, lacus, undaque, lympha;*
Dic rivos, latices, puteos, dic stagna, paludes;
Illis addatur amnis, simul atque fluentum
Amnis jungatur, Aqua media rana q] *vocatur.*
Glarea, vel gyphus, glis est, argilla, bitumen.
Glis *animal;* glis *terra tenax;* glis *lappa vocatur:* r)
Ris s) *animal;* sis *terra tenax;* tis *lappa vocatur.*
Sic genus istius dignoscitur & genitivus.
Est sarcago, t) *patella, lebes, cacabus, vel abenum.*
A pateo dicas patinas, u) *conjunge patellas.*
Vas dico patinam, *sed quod tegit esse* patenam. w)
De sarcos & ago, sic est sarcago vocata: x)
Nam sarcos graece, caro dic esse latine.

Af-

) deest in lexico. *q*) non habet significationem lexicon. *r*) Hunc versum citat Faber in lexico, auctoremque eius facit Silvaticum. *s*) scilicet genitivus iliris. *t*) ignorat vocem lexicon. *u*) non observavit lexicographus. *w*) omittitur in lexico. *x*) forte ipsa vox *sartago* quae idem significat, minus recte scribitur, aut scripta olim recte minus recte legitur, cum & c in codicibus MSSis antiquis vix differant.

A. C. MXL. *Affecto, vel* amo, *cupio, desidero, glisco,* y)
Opto, vel ammiror, z) *aveo, vel gestio, capto,*
Ambio, quod facit ambitio, simul ambitiosus.
Est rector currus, auriga, *vereda vocatur.*
Plaustrum, plaustellum subit eis annumerandum.
De veo dic reda dictum reor esse veredam. aa)
Aurig*aque suum dant aures & rego nomen.*
Sunt supra redas partes epyreide ab) *dictae.*
Porcus, aper, *verres, mas est; sus, porcaque, stropha*
Femina; sed sucula, porcellus, diminutivum.
Sus, suis. Ex illa caro debet esse suilla.
Scrobs scrobis est fovea. Haec scobs scobis unde fit illa.
A scrobe dic scropham ac) *cui rostro terra cavatur.*
Et qui verrit humum verres *de verro* ad) *vocatur.*
Est vervex, aries, *cui virtus est generandi.*
Fit bino de dente bidens. *Dic esse* bidental
Fulmen, quod cecidit ubi victima facta bidente.
Sed cum balatu balantem balo figurat.
Sacrificans ovat. Ex ovibus fit ovatio, plausus.
Vervex in capite vermem gerit. Aries ita.

Hinc

y) ea significatione caret lexicon. z) frustra quaeras in lexico. *aa*) Econtrario Boxhornius Arabicam vocem habet. *ab*) forte *epirhedia* quod genus vehiculi est lexico, sed minus recte. *ac*) etymologiam ignorat lexicon. *ad*) non de *verres* ut habet lexicon. Satis haec pro animadversionum specimine sunto. Reliqua lector curiosus suppleat.

Hinc verveinae carnes dicuntur ovinae. A. C.
Asserit, affirmat, *asseverat: tria sunt haec.* MXL.
Asserit est quartum, quae signant quatuor unum.
Annuo, *concedo, simul admittoque tibi do.*
Abdicat, & contradicit, negat, abnuit, *inficiatur,*
Obviat, & renuit, his unum significatur.
Cum suffragatur, juvat, adjuvat, auxiliatur,
Subvenit addatur, succurrit propitiatur,
Si permittatur a metris opitulatur.
Subtrahit, attollit, subducit, & eripit, aufert,
Surripit, & spoliat, asportat res alienas,
Privat, praedatur, defraudat eis sociatur.
Convenit, alloquitur, pariter compellit & inter
Pellat, & affatur praedictis associatur.
Auget, & augmentat, exaggerat, & coacervat,
Aggerat, accumulat, congestat, congerit, addit,
Ampliat, amplificat, apponit, & adiicit una,
Cum supradictis assuit, adjungit, adunit.
Arcet, compescit, inhibet, cohibetque, coercet,
Refrenat, reprimit, angustiat, atque coarctat,
Cogit, constringit, angariat, arctat, & angit,
Urget, compellit: his sensus convenit idem.
Indignans onager servire per arva vocatur,
At supplex asinus servili lege ligatur
Foetus asellus erit. Similentur moribus illi.
Qui non accipiunt doctrinam pectore duro.
Dicitur accusans aequales atque minores;
Dicitur incusans majores & meliores;
Sed scelus excusans minuit, renuitque recusans.
Quod dat judicio judex, adjudicat; & quod
Aufert judicio judex, abjudicat illud.

B

A. C. *Et litem dirimens partes dijudicat inter;*
MXL. *Et quos suppliciis affligit, judicat illos.*
Judico te, damno; tibi judico, commoda quæro.
Artificis nomen opifex assumit, & actor.
Invenit autor; agit actor; res ampliat auctor.
Autor ab autentim sine c; de se dicit actor
A sine v ab ago venit; auctor ab augeo cum c.
Est avidus, cupidus, & avarus, & ambitiosus;
Divitias cupidus capit, ambitiosus honores.
Inter se distant timidus, temerarius, audax:
Linquit omittenda, facit audax aggredienda;
Cessat ab audendis timidus simul & fugiendis;
Audet omittenda temerarius & facienda. ae)
Nutrit, fomentat, reficit, fovet, & refocillat,
Pascit, alit: sensus his verbis convenit unus.
Hinc nutrimentum deducitur, ac alimentum,
Fomentoque comes simul ac alimonia, fomes.
Inter se distant albescit, & albet, & albat,
Albicat, albificat. Transire suas duo prima.
Incohat albescit. Minuit simul atque frequentat
Albicat. Istorum celebratur utrumque solutum.
Candeo, candesco non transit. Candido transit.
Dicitur unguentum, cataplasmaque, nardus, aroma.
Foetet aromaticum, Sileni quod præstat odorem.
Non redolet, sed olet, quod redolere solet.
Debet fex olei sedimen amurca vocari. af)
Est

ae) Curiosa audacis & temerarii differentia, quam ignorat lexicon. *af*) non ergo differt a facce, ut vult FABER.

Est anus vetula, minuit sed anicula sensus. A. C.
Dum se curvat anus velut antrum sibilat anus. MXL.
Augur, sortilegus est, divinator, aruspex,
Additur ariolus. Dicitur hinc ariolari.
Atque mathematicus illis sociatur, & auspex.
Unum significat arbor & robore stipes.
Stips stipis est opulus, sed stipes stipitis arbor.
Stipo constipo, stipendia dicimus inde.
Arbutus arboris est species, sicut arbuta fructus.
Stips stipis est obulus; indeclinabile pondus.
Illinc est natus dispondius a) *as geminatus.*
Altera pars assis semis duo tertia bisse
Cussis, quincussis occussis ac inde decussis,
Dicitur assiduus studio sibi continuare
Dicitur assiduus dives ab asse dato.
Calliditas, astutia, & cautela, vel astus,
His prudentia, vel astutia, versutia consocietur.
Exigit, ac peragit, facit, efficit, ac operatur,
Patrat, agit, complet, consummat, perficit implet.
Exsequitur, claudit, concludit, terminat, atque
Desidit, & finit, medios deducit in actus.
Promtuaria, vel cellaria, dic apotecas.
De primo primus qui promtuaria servat.
Est apotheca domus, cui victus traditur omnis.
Est hypotheca rei non mobilis nec domus arvum.
Rerum mobilium traduntur pignora pagno.
Pignora natorum dicuntur, pignera rerum.
Sed quia lex docuit pro pignore pignora poni.

Nun-

a) imo potius quasi duplex pondus vel pondo.

A. C. MXL.

Nuncupat, appellat, cognominat, & vocat ista.
Vociferat, censat, sensu iunguntur eodem.
Applicat appellens appello nomine quamvis.
Ostia quae reserat, aperit, panditque, recludit
Eiusdem sensus depessulat additur istis.
Haec tria iungis: usurpat, & praesumit, & audet:
Sulcat, arat, versat glebas, colit, excolit agros.
Alget, & algescit, friget, frigescit, & inde
Algidus, ac algor, pariter maris ala vocatur,
Ac infrigatur praedictis associatur.
Ara, vel altare, domini vel mensa vocatur,
Atque tripos dici consuevit Apollinis ara.
Aras inspiciens hinc detineatur aruspex.
Induit, ac operit, amicit, vestit, tegit, atque
Velat: praedictis sensum largitur eundem.
Est globus, atque strues, vel acervus, cumulus, agger.
Est glomus, hinc glomero, globo, conglobo nascitur inde
Dic anachoritas, reclusos, ac eremitas.
Ex eremo venit hic. Sed ab ana nascitur inde.
Hinc anachoritae quasi corde superna colentes.
Ambulo, vel gradior, eo, vado, perambulo, pergo,
Additur his spatior, vel venero, vel proficiscor.
Dicit ave veniens, salve, valeque recedens.
Amussis, perpendiculum, quod regula signat.
Hinc ex amussim quod dicitur indubitanter.
Coelestem dic ave tibi significare salutem
Unum mussare signat, & idem dubitare.
Obliquo, sinuo, curvo, simul arcuo, linguo

Omni

Omnibus his verbis sensus dedit usus eandem. A. C.
Balsamus est arbor; sunt balsama dicta liquores; MXL.
Arboris emanant opobalsama cortice caesa.
De foliis effecta scias folibalsama tristis.
Trita vel incisa faciunt colobalsama ligna.
Est vitis, Bacchus sator, fore bacha sacratos
Quemlibet insanum bacchari dicimus inde.
Vivunt insane qui bacchanalia vivunt.
Sustentamentum, columen, basis, atque figura
Pes proprie fruitur sustentans, atque columna.
Basilios graece rex dicitur esse, latine
Hinc scio basilicum nasci, simul & basiliscum.
Baro baronis gravis ac autenticus est vir.
Signat idem barrus, elephas simul, & elephantus;
Nam barres graece grave dicitur esse latine.
Lanigeras, vel oves, balantes, atque bidentes,
Dicimus ejusdem tot nomina sunt animalis.
Esset in his si non vitaret ovicula versum.
Balteus insignes matronas aureus ambit:
Hunc auro mixta texerunt serica fila.
Beta, maguderim caulem dic esse secundum
Hinc adjectivum nomen betasius exstat.
Significat idem bilis offensa, rancor, & ira.
Sed proprie bilis est humor fellis amarus.
Ex geminis libris constat mensura bilibris.
Dicuntur bifores geminae valvae coeuntes.
Intono, vel resono, reboo, mugio, clamo.
A boo buccella sunt, bucula, bucca, boatus.
De cano, de bucca, cum buccinia, bucula furit.
Os oris bucca, minuit sed buccula sensum.

A. C. *Infantum buccas ocella vel oscula dicas.*
MXL. *Est buccella cibus quantum semel accipis ore.*
Inter se lituus, tuba, tibia, buccina distant.
Ex lituo gracilis sonus exit, grossior illis
A componenti sortitur buccina nomen.
Buba, bubastus, bos, bostar bucria, buris,
Bubalus, & bulcus, bucrilus, buglossa, bubulcus.
De boo præterea fit bosforus, atque bootes.
Est bostar statio bovis; est curvamen aratri
Buris; bubastus tumidis est uva racemis;
Bos parvus buculus; sed bubalus est bove maior
Formae consimilis est alterius speciei.
Sunt pisces bulbi, sumant armenta bubulci.
Lingua bovina sonat, gramen buglossa vocatur.
Sed conrnuta sonat animalia butria græce.
Sed via bosforus est bovis appellata meantis.
Arctoo defixa polo stat stella bootes.
Est bufo, rana, ranunculus, atque rubeta.
Est bombex vermis, egestio digerit ejus.
Serica, fit testis hujus bombicina vestis.
Turpis avis bubo, turpissima bellua bufo.
Res eadem blata, vespertilioque vocata:
Hinc declamare garritu fit blaterare.
Graecia consuevit beta rana vocitare,
Sicut in Isidoro scriptum reperitur Ibero,
Et bene si numeras agredula jungitur istis.
Mercedem cursus bravium victoria donat,
Ast imbrumatus omnis qui negligis escas.
Bractea, bracteola, tenuissima lamina fertur.
Imber hiems, bruma, tribus his res una vocatur:

Sed

Sed nomen bruma trahit a brevitate dierum. A. C.
Namque brachos graece breve dicitur esse latine: MXL.
Fertur ymera dies. Componunt haec duo brumam.
Brucus, acelaber, res una locusta vocatur.
Hinc tres aetates tria nomina dant animali:
Tunc brevis est bruchus; cum de tellure levatur,
Dicitur acalaber; postquam fit adulta, locusta.
Nomine concordi quasi longam dicimus hastam.
Conflictus, bellum, congressus, & ala, duellum,
Obsidio, mars, atque rebellio, praelia, pugna,
Sunt acies, guerra praedictis associanda.
Est fortunatus, felix, faustusque, beatus,
Detrahens atque beans trabea dic & trabeatus.
Res eadem femoralia sunt, perizomata, brachae.
A bracos bracale venit, lumbareque lumbis.
Fiber, idem castorque, biver, castoria cujus
Fiunt testiculi castratos dicimus tamen.
Unum significat boletus, tubera, fungi;
Quos fructus terrae faciunt, concursus pluviarum.
Additur asparagus. His sensus convenit unus.
Dragma, vel aureus, uma, besantius, atque talentum.
Sed dragmam proprie speciem dic ponderis esse.
Est neutrum dragma tibi, dragmatis est genitivus.
Quaestio dramaticum dicas genus esse loquendi.
Dragma melos pondus, sic dragmatis est genitivus.

A. C. MXL. *Sed sit genitivus aragmae, pondus tibi denotat esse.*
Pulcher, formosus, procerus, vel speciosus.
Agnosce procerem: Juvenalem suscipe testem.
Splendidus, egregius forma, specieque venustus,
Praeclarus, nitidus, bellus, pariterque decorus.
Cunctorum procerum corpus dic esse procerum.
Marsupium, bursa, forulus, loculusq;, tumetra.
Est canis, est catulus, leporarius, atque molossus,
Ne metra precarium odor insecus esset in illis.
Aether, & aethera, polus, cœlum dicatur olympus.
Est latrina locus idem, cacabunda, cloaca,
Signat idem quasi triste legens tristega vocatur.
Chorda, fidis, restis, & funis, funiculusque.
Quo tu suspendis fures torquinus habetur.
Est antenna, rudens, amentum jungitur istis:
Dic a rudo rudens. Fidicen fidis & cano format.
Ambulat in fune funambulus inde vocatur.
Cantharus, & patera, calices, vel pocula, crater,
Scyphus, apud veteres tractantur cornua, concha,
Cimbia, vel calathos, carthesia jungimus istis.
Deque spata credas sic dictos esse spadones.
Est cophinus, calatus, cum sporta sportula, corbus,
Quam lus quaxillum simul istis associandum.
Fiscina, fiscella, quo caseus efficiatur
Vas est, vas lactis multum, multraleque dicas,
Quod de mulgere sibi nomen constat habere.
Balteus, & cropheum, tinctoria, cingula, Zona,
Sunt ocreae, caligae, quos tibi gestat amictus.
Camisiam, simul interulam rem dicimus unam,
Ad-

Additur his alias subuncula, subirara, vestis. A. C.
Crudus, crudelis, austerus, & improbus, atrox, MXL.
Est ferus, atque ferox, violentus, acerbus, & acer,
Impius, immitis, saevus, molestus, & asper,
Asper inhumanus est, tyrannus sum, atque protervus;
Torvus, indomitus his jungitur atq; severus.
Est chorus, atq; cohors, conventus, concio, cœtus,
Dic consortia, contubernia, dicque choream,
Turma, phalanx, acies, societur cuneus istis,
Est sex centorum sexaginta legio sex,
Ut numerum peragas super hoc sex millia jungas
Sed quingentorum ceterum dic esse cohortem.
Conventus, conventiculum, manus additur istis
Istis consilium, simul & constabula jungas.
Cymbala, campana nola, tintinnabula jungas.
Campus, agellus, ager, rus, hortus, & hortulus, arvum,
Quam colit assidue venit hortulanus ab horto.
Vela, vel aulaea, cortinae sunt anabastra,
Cortinae limbus est peripetasma vocatus.
Dicimus aulaea, quod distenduntur in aula.
Cum sit ana sursum bachique gradus anabastrum.
Certamen lites, rixas, & jurgia vites,
Est contentio, vel distentio litigiumque,
Adsit agonia quando conjungantur agoni.
Est coma, caesaries, crinis, pilus, atque capillus.
Credo caesariem maribus tamen appropriatam.
Fit de compta coma mulieribus appropriata.

A. C. MXL.

Pars prior est currus capitis derasa pilorum
Anterior capitis pars crinis densa pilorum.
Dicitur hinc currus, quia circumgestat alauda.
Est juba quadrupedis, porcorum seta vocatur,
Caesariemque viri, comam proprie mulieris.
Hujus & illius bene dicitur esse capillus.
Laurea, cernane, sertum diadema, corona,
Addas aureolam, quo pavois sic data dictam;
Et duo quod demat credo diadema vocatum,
Finem principium sicut facit omne rotundum.
Utendo generale dic currum, curriculumque,
De vebo vehiculum, quod versibus est alienum.
Horum do species hic quae subscripta sequuntur:
Reddas quadrigas, carpenta, vel esseda, bigas,
Istis pilentum, fartagum, junge libramen.
Testudo, cithara, chelys, & lyra dic unum.
A cithara, citbariso venit, simul & citharœdus.
Hinc lyricum carmen, lyricen, lyra cum cano formar.
Pollice tango lyram, facio cum vomere liram.
Deliros inde fatuos censere solemus,
Et delirare discordes inde feruntur.
Ambigit, & dubitat, & fluctuat, hæsitat, hæret,
Nec nisi praedictis musso suppeditat istis.
Est domus, atque doma, praesepe, domuncula, tectum,
Aedes, aediculas, habitacula, dic stationes,
His pastoforium, magalo, tuguria jungas,
Atque mapale, casa, sic ypepis, mansio juncta
Lar, & domicilium, quod tecti pars una vocatur,
Est hera, vel domina, mulier, matrona, virago,

De-

A. C. MXL.

Doctor, & instructor, monitor, paedagogus & actor,
Corrector, simul bis didascalus, atque magister.
Destruo, dissolvo, populor, consumoque, vasto,
Diruo, dispergo, subverto, dilapidoque,
Dic dumos, frutices, & rubos, arbusta, fruceta.
Deque rubo dictas bufones crede rubetas.
Arboris & fruticis loca sunt arbusta, fruceta.
Quae crescunt instar fructicis fructicare videntur.
Divitiae, vel opes, census, pecunia, gazae,
Est opulentia. vel possessio, peculiumque,
Res & proprietas: hinc proprietarius exit.
Esca, dapes, epulae, cibus, atque cibaria, pastus,
Pabula sunt etiam, convivia, victus, & esus,
Jentamen mane, jentacula dicimus inde,
Sed contra sumptum veniunt obsonia saepe,
Atque die media dat prandia debitus ordo.
Est sonipes, vel equus ferus, equiferusq; caballus,
Istis quadrupedes, simul emissarius addes,
Est manus magnus dextrae dextrarius aptus.
Redde vectores nos dicimus esse veredes.
Dicimus eunuchos, castratos, sive spadones
Si quod metrum sinet his cuintitulatus in istro.
Castratos natura facit, violenta spadones
Efficit improbitas, eunuchos sola voluntas.
Vocibus his sensus verbalibus accidit unus:
Convecturo, reor, vel conjicio, vel opinor,
Autumo, conjecto, vel suspicor. aestimo, credo.
Fossa, specus, fovea, spelunca, caverna, vel antrum.

A. C. MXL.

Scrobs scrobis est fovea, sed scobs scobis utitur illa.
Traco, anfractus, cavus his addatur abissus,
Unde fluunt imbres, coeli cataracta, meatus.
Mancipium, famulus, & cliens, & verna, minister,
Atq; ministrator, puer, assecla, vernula, servus,
Satrapa praedictis conjungitur, atque satelles.
Cancellus, porus, forus, atque fenestra, foramen.
Cancellum muri quadratum dico foramen,
In quo sunt solitae sibi nididificare columbae.
Cancellus templi pars intima dicitur esse.
Est cancellare quod semper damnanda notare.
Nomina per medium quod signat linea ducta,
Quod male scripta linit, hinc cancellarius exit.
In cruce cancellat pro nobis brachia Christus.
Raptor, vel praedo, latro, latrunculus, & fur,
Sunt & stratilites, abigei, vespiliones.
Tempore nocturno fur aufert, latro diurno;
Vispilio quasi vi spolians de jure vocatur;
Quos clam stratiletes quasi strata dico latentes;
Qui pecus & pecudes abigunt sunt abigei;
Raptoresque maris pirates quoque dicimus esse.
Gratulor, exulto, laetorque, plaudoque, resulto,
Gaudeo tripudio, vel ovo, cum jubilo, psallo,
Jucundor, simul exhilaro, sit in his hilaresco.
Gladius rumphea, vel framea, vel mucro, vel ensis,
Additur his sica, sicarius exit ab illa.
Est stilus, & graphium, calamus scriptoribus aptus.

At-

que pugillaris dictus capiente pugillo. A. C.
bbus, vel struma, proprie pars turgida dorsi. MXL.
inc gibbosus, strumosus dicimus illinc.
rreo, formido, metuo, timeoque, tremesco,
tremo, cum paveo, trepido, paveoque, pavesco.
nis, & igniculus format focus, atq; caminus.
l rogus, atque pira, fornacula jungimus illis.
sanus, vehemens, vecors, vesanus, & excors,
cors, & demens, bachans, & stultus & amens
rtarus, infernus, acheron, stix, orcus, avernus,
s erebum, baratrum conjungunt, atque gehennam.
l juncus, scirpus, bibilus, papirus, arundo,
m canna, calamus praedictis associatur.
ffio, turifico, suffimigo, cum quibus addo.
censo, sensum dedit istis usus eundem.
ffio dematur quod sic autore probatur,
suffire locum sumpta propriavit acerra.
terimit, perimit interficit & necat, occat,
ccidit, mactat, extinguit, sive rucidat,
ffociat, jugulat, funestat, sive sugillat,
ortificat, truncat, determinat, exanimatve.
nua, porta, fores, bifores sunt ostia, valvae.
eneficas magicas dicas, lamias quoque, sagas.
lis signatur eadem, quibus associatur,
inc incantatrix, sagana, praestitigatrix.
istrio, vel palpo, mimus, vel gesticulator,
t epulo, nebulo, parasitus, scurra, legator,
c pantomimus, comoedus, vol joculator,
e serpente nepa dictis his adde nepotes.

A. C. MXL.

Calx, scrupus, & scrupulus, mola, calculus, a-
que molaris,
Addatur cautis quae saepe fit obvia nautis,
Petra, lapis, saxum, populus, silicesque, lapill-
Est chorus, & stratum, lectus, choreuma, gra-
batum,
Accubitus, his dormitoria junge, cubile.
Phoebe, vel luna, cyntania, mena,
Ac novitas lunae neumenia dicitur inde.
Cartula, vel carta, codex, liber, atque libellus,
Si breve longari licet & longum breviari.
His codicillus conjungitur, atque volumen.
Gustu libellum, visu cognosce libellum.
Subligar est ligula, caligas quae subligat alte,
Junge luto, coenum, quibus adde volutabra, li-
mum,
Hinc coenolentus, illimus dicitur inde.
Dic mare, dic salum, dic aequora, dicque pro-
fundum,
His pelagus, pontum, freta, jungas bicateraſſum,
Dic amphitritem, quia circuit & terit orbem.
Est meretrix, scortum, thais, lupa, capra, chi-
mera,
Post novam, prostans, novaria jungitur illis.
Gausape, mensale, mappas, manutergia dicas,
Addas mancile manibus quod tale vocatur.
Miles eques, tyro, tyrunculus, atque quirites,
Atque neoptolomus, novus est regnator in illis.
Materiam, vel materiem, dic esse domorum;
A paritate venit paries, quae jungitur istis.
Sed muros proprie, vel moenia, dicimus urbis.

Dici-

icitur ac vallum, palus, ac vimine factum: A. C. MXL.
nc invallare res est includere vallo,
pibus, & septis, includitur hortus, & arvum.
dago silvas, silvis & latentia claudit:
dagare hinc res explorare latentes.
imat, insinuat, enucleat, atque revelat,
signat, retegit; edisserit, atque retexit,
plicat & pandit, aevo dat, promit, & edit,
inciat, exponit, elucidat, atque serenat,
plicat, exercet, declarat, vel manifestat,
primit, & reserat, propalat, indicat atque
tificat: verbis his sensus convenit idem,
pedit, evolvit, aperit, nudatque, recludit.
erit, occumbit, mortem signat violentam,
erit exspirat, moritur, defungitur, atque
cumbit, vel obit, dissolvitur, exanimatque,
l naturalem concordant caetera mortem.
cidit, exaltat, desedit eis sociatur,
potes illud idem complexa dicere voce:
llitur e medio, naturae debita solvit,
turae debita nostrae generale tributum,
usit praesentem supremo funere vitam,
rcere corporeo resolutus spiritus exit,
rtuus est mundo victurus postea Christo,
aesentis vitae cursum feliciter terminavit,
corporeo spiritus se relaxavit ergastulo.
nus, & exitium, letum, mors, excidiumque,
de necem, vel perniciem, simul & libitinam,
obitum, simul interitum, conjungito fatum,
ae de mininie libeat, sic est libitina vocata,
exterminum, simul occasum socieris.
linter, lembus, scapha, prora, liburna, faselus
Na-

A. C. *Navis, navicula, puppis, ratis, atque car*
MXL. *Est cum classe, sclaria, vel mortaria, chelox*
Cimba, biremis eis conjungitur, atque triren
Quam regit ordo triplex hanc dicimus esse t
remem.
Strenuus, ingenuus, illustris, vel generosus,
Insignis, praeclarus, & inclytus, egregiusq
Istis patronus, praesignis nobilis assint.
Lucus, silva, nemus unum, virgulata, vireti
Istis arbustum sociemus ab arbore dictum,
Lucarius luci custos est, hic luce lucatur.
Necto nemus, silva sileo, sed luceo lucus.
Retracto, refero, & retexo, recenseo, narr
Negligit, & spernit, aspernaturque, refut
Contemnit, renuit, simul abnuit, atque recus
Sic parvipendit, & vilipendit in istis.
Stragula, cento, toral, pulvinum, culcitra, lod
Est & plumare sed fulta tapetibus addas,
Cum cervicali cervicidante calorem.
Lunula, luna, nychelides, torques, & inaur
Flammea, flammeolum, cum unca, fascia,
plum,
Dextreolis, addas armillas, atque monile,
Sic cum cernale, spinter, vel fibula mitra,
Annulus, & gemma, lymber, chirotheca, thia
Istis pileolum conjungas, atque galerum,
De tricatura mulieribus est sua cura.
Urceus, urceolus, est urna, vel amphora, test
Olla vel hydria, vas vini dic esse lagenam,
Obba, vel onophorum, simul orca, fidelia, vas
Ampullas, phialas praedictis associamus.

F

rnix, proſtibulum, genedea, turpido, lupinar. A. C.
men, & arvina, ſagimen, pingvedo, ſagina, MXL.
domen, vel adapes, praedictis adde popiſma,
aedictis tegedum conjungas, atque proſeuta.
rcina, ſarcinula, pondus, clitellaque, faſces,
ima quam fertur ſibi poſuiſſe lagenam
bum quod notes, faſces dicuntur honores,
ſciculum, & onus, globus, moles, & acervus.
nes, artocopus, paſtilla, liba, placenta,
ngitur arthocrea, ſimul arthocaſeus illis,
quia materia fruitur vice materiati
ditur his ſimila, pariter ſimilago, ſiligo.
llia, palliola, clamis, cum ciclade, palla,
abilis, manibus, mantellus jungitur illis,
nt pelles pallis, matrix bene, & cirogallus,
quoque cuniculis dant ciſimus, & laerones.
ſtes quae fuerint de ſolis pellibus haec ſunt:
llicium, reno, quibus endromade ſocientur.
rvulus & puſio, puer, infans, atque puſillus,
le puſillanimes animi ratione puſilli.
thofagus, cyrces, ſunt acroceramina ſyrtes,
enes eſt cumque ceramina, ſcilla, caribdis.
minis eſt vortex, ponti dic eſſe caribdim.
lis, pellicula, cutis, atque cuticula, tergus.
cum carne caret cartu, cutis aſſociatur.
caro cum coreo tergum, tibi tergora pellis.
iſcus, & antiquus, annoſus, & inveteratus,
crepitus, vetulus, vetus, emeritusque, ſenilis,
gaevus ſit in his, ſic priſtinus, atque metreta.
nis, inersq;, reſes piger, ignavus quoq; deſes,
rpidus, & tepidus, ceſſans, torpensq;, remiſſus.

Igne

A. C. MXL.

Igne animi vacuus, ignavus dicitur esse,
Desvescit deses. & iners dormitat in arte,
Igne sine est segnis, resides reor a residendo
Dictos, sed pigros pedibus quos dicimus aegros
Libra, librans, trutina, pensum, pondusq; stater
Lanx simul; examen, erit aequilibris in istis.
Appensum, stater est. Trutinam dic esse sta-
teram.
Examen apis est, examen lingva bilancis.
Rores, & pluviae, nimbi dicuntur, & imbres;
Roscida de rore fuerit, sed hybernus ab imbre
Baiulo, gesto, fero, sustento, sublevo, porto;
Gestio si cupio, gesto si pondera porto.
Pergo vel gradior, adeo, vado, vel proficiscor;
Praedictis societur eo, vel itinero, verbis.
Vestigo, scrutor, exploro, quaeroque, rimor,
Scitor, vel indagor, praecunctor, sciscitor addo:
Rete, sagena, plaga, cum casse, sagenula, limas;
Reteque, reticulum, de retis retia dictum,
Hinc irretire quod dicitur illaqueare.
Rusticus, agricola, rudis, ruralis, agrestis,
Et cum ruricola, societur villicus istis.
Custodes ovium nos dicimus opiliones,
Archimandritos constat quos esse vocatos;
Mulio sed custos mulorum dicitur esse,
Ad quos cura boum spectat dic esse bubulcos.
Inter se distant simul orbiculare, rotundum:
Hastam dic teretem, pomum dic esse rotundum:
Effigiem pomi retinet sic sphaera, vel ovi,
Sphaerica de sphaera sic creditur esse vocata.
Regredior, repetoque, remotior, atque revertor.

Re-

nturio, remeo, redeoque, recurro, recurso. A. C.
sula, sunt obices, seraque, repagula, vectes. MXL.
parmas, clypeos, ancile, vel aegida, scutum,
ta rotundatur, clypei pars umbo vocatur.
callis, trames, est orbita, semita, limes,
ulus, & vicus, est publica strata, platea,
bivium via duplex, est trivium via triplex,
itu, quadrivium dic quatuor esse viarum,
llo callis, sed ab orbe fit orbita, turmis
ranscendo venit, sed iter dat semita semis.
itan, phoebus, titulus venit hunc, & ephebus
nnum, scabellum. subsellia, sella, scamellum,
edictis pluteum, sedemque, sedilia jungas.
eges, atque ceres, sunt fruges, & sata, messes
seritur seges est, sata cum radicibus haerent,
ges cum fruitur, sunt messes quando metuntur,
; creando Ceres fertur quia res creat omnes.
itur annona quam postulat annuus usus.
nausoleum, pollandum, tumba, sepulchrum,
ophagus, bustum, tumulus, vel piramus una,
s monimenta necis conjungitur his monumentum,
inium, seminarium, sementis idem sunt,
ina jungantur praedictis a sero dicta,
menta res est a sero seminanda.
us, & catinus, lanx, & scutella, parapsis,
e lance bilanx, parasitus nomen, parapsis.
nsors, socius, comes, collega, sodalis,
sors consortem, comitem via, mensa sodalem
o collegam, socium labor efficit idem.

Si-

A. C. MXL.

Signifer, aut signarius, rem signat eandem,
His primiferus, vexillifer associetur,
Primus pila ferens est primipilus in istis.
Splendet, & irradiat, fulget, nitet, atq; corusc
Emicat, atque micat, rutilat, claret, atque r
lucet.
Plumes, caries, sanies, pus res eadem sunt,
Sordes, spurcitia, fex, & feculentia, squalo
Cum macula, tabes, his sunt contagia, labes.
Dic sordes cupri, scoriam dic esse metalli,
Dat tabi tabo non plus per caetera quaero.
Glabero sit, cujus caput occupat est glaberosus,
Corporis at reliqui scabies, hinc est scabiosus,
Pustula corporibus totaliter haeret, & ulcus.
Est serpens, hydrus; coluber simul hydra, ce
lindrus,
Vipera praedictis nepa conjungatur, & angui
Atque dracena, draco, sunt scorpio de speciebu
Immolo, sacrifico, sacro, lito, mactito, macto.
Nomen carnificum de mactando trahit ortum
A lanio dictos quos dicimus esse lanistas.
Calceus, est solea, pero, vel sotularis, aluta:
Est quia munda luto nomen sibi sumit aluta.
Est fatuus, stolidus, erroneus, insipiensque,
Inscius, & brutus, simplex, idiotaque, stultus
Indoctus, simul insipidus conjungitur illis,
Inconsultus, & eligius cui verba negantur.
Incautus, sit in his imprudens, inque peritus.
Templa, monasteria, delubraq;, fana vocantu
Basilicam, simul ecclesiam conjungimus illis.
Pila, vel hastile, iaculum, catapulta sagitta,

Mi

lisʃile, vel telum, nec enim addatur arundo. A. C.
ps humus, atque ʃolum, rea, terra, vel arida tellus. MXL.
r, thalamus, camera, ʃimul & penetrale, receʃʃus,
ddas conclave, vel canapeja, penates,
eticulum nobis ʃcriptura notat canopeum.
nt canopeia, tentoria, papiliones,
uod corium ʃupra portat ʃic credo vocatum.
huris thuribulum, dic incenʃoria vaʃa,
quod idem ʃignat iʃtis ʃocietur acerra.
na, merum, bacchus, bromus, vel Liber, yacus,
is lenaeus conjungitur, atque Liaeus,
que tenens mentera temetum venit hinc temulentus.
yaromel, mulʃum, nectar, cereviʃia, ciʃra,
gmentum, muʃtum, mellicratumq;, falernum
ʃapa quam medici ponunt ʃub nomine vini.
turbo, ventus, & flamen, flatus, & aura.
ntorum ʃpecies complectere verʃibus iʃtis:
nt ʃubʃolanus, vulturnus, eurus, eous,
rcinus, occaʃum Zephirusq;, fovoneus afflant,
l veniunt aquilo, boreas, & chorus ab arcto.
que die medio nothus, & africus inflat.
indumentum, veʃtis, veʃtitus, amictus,
uvias, ʃpolia, cum pannis, addite texta.
od tegitur tectus, depellit frigora textum,
nniculus inopis, velamina jungimus illis.
s veʃtimentum ʃocietur, & operimentum,
od vero longatum verʃu nequit eʃʃe locatum.
um ʃignificant, vinetum, vinea, vitis;

A. C. *Vinetum proprie loca sunt, ubi vinea crescit.*
MXL. *Pampinus est folium, botrus flos, vinea fructus*
Surculus, aut ramus, est palmes, sive propago.
Uvam multa simul, dic singula grana, racemos
Vinea sylvestris, sterilis labrusca vocatur.
Alvus, & alveolus, est venter, ventriculusque
Additur his uterus praegnantibus appropriatus
Virginis est alvus, & sic ab alendo vocatur.
Ex utero dicti germani sunt uterini.
Expliciunt synonyma.

VII. Liber de *aequivocis*. Forte idem scriptum est. quod sine auctoris nomine inscribitur Carmen de *nominibus & verbis latinis aequivocae significationis* cum Commentario, in Catalogo librorum manuscriptorum, quos Antonius a WOOD legavit Academiae Oxoniensi. *ab*) Est altera pars libri de synonymis quod ex versu 38. libri synonymorum colligitur. Exstat manuscriptus liber in eodem codice Gvelpherbytano. Integrum tamen nunc exscribere nolo ne historia nostra versibus obruatur. Primas solum ejus lineas dabo.

Augustus, ti, to, Caesar vel mensis habeto.
Augustus, tus, ui vult divinatio dici.
Mobile cum fiat augustus, nobile signat.
Augeo dat primum, dat gustus avisque secundum.
Aura, favor, splendor, flatus dicatur, & aer.

Es

ab) vid. Catalogos MSStorum Angliae & Hiberniae T. II. pag. 400. Cl. 2.

ſt abacus menſa, metrum capitale columnae. A. C.
laec acus eſt ſtilus, calamiſtrum, ſubula, rome. MXL.
loc aceris faciet, ſed acus dabit haec genitivo.
oc acus eſt palea, ſicut haec acus, hic acus, ornat, &c.

VIII. *Myſteria eccleſiae.* Non differre redo hunc librum a ſuperius II. adducto, aleumque in initio ſcripti exprimendo fal- . Exſtat liber manuſcriptus in memorato odice Gvelpherbytano, ex quo prologum beris & primum caput nunc decerpam:

Dedicatio.

glia quo fulget, quo gaudent praeſule claro
ndoniae, quo Pariſius ſcrutante ſophiam
orebat ſtudium. Baſis aurea, fulgide Fulco,
rmae juſtitiae: Myſteria ſuſcipe ſacrae
cleſiae, ſtudio diſtincta metroque Johannis.
utius ut veniant in apertum judice tanto
yſtica. Pariſius licet haec recitata probentur,
pacunt ſubtile tuum pie paſtor acumen,
i ſacer inſtituis ſacros & ſacra miniſtros.

Myſteria Eccleſiae.

domus eccleſia domini. Summus faber illam
petris vivis, quadris pariterque rotundis
nſtruit in coelis, & amoris ſchemate jungit
ndamenta locans. Pes & baſis eſt petra Chriſtus.
cumſtat paries populus gentilis, hebraeus.
riſto fundatus per partes quatuor orbis.

A. C. MXL.

Sancti quadrati lapides sunt, celte ai) *politi.*
Quadrata stabiles virtute, poloque parati
Artificis summi praedocto pollice. Quorum
Quidam portantur, nec portant: simpliciore
Sunt isti; Portant, portantur: sunt mediocr
Sunt & portantes, non portati: Tamen hi su
Sancti, quos Christus ad coeli sidera portat.

IX. De *ortographia* liber. Exstat & hic m nuscriptus in codice laudato Gvelpherby no, in cujus exemplaris fine leguntur ve ba: *Explicit, liber de orthographia, cujus Jo. Garlandia fuit causa efficiens, & notandu quod extraxit istum librum de majori volum ne Prisciani:*

En primos libri versus:

Si quis in ecclesia legis usquam verbula diva
Ut vites vitia, sis doctus in orthographia.
Inspice si prosum, me ne fac invidiosum
Invidiae mete. Nec laudem quaero poetae,
Quamvis sit rarus. Ne sit mihi sensus avaru
Non sic detenta mihi tradita quinque talent
In te spes Christe mea figitur, ut liber iste
Per te completus sit, te fulsimine fretus,
Cum sit scripturae fons omnis litera jure.
Principio quod sit de se tractatio pascit &c.

X. *Cornutum* sive Disticha lib. I. *ak*)

XI. Joannis de Garlandia liber metricu

exst

---

ai) celtes est quoddam instrumentum aptum ad sci dendum lapides. Ita glossa MS. ad h. l. *ak*) v. BALEVS de scriptor. Britann. Cent. 2. n. 48.

xſtat inter codices manuſcriptos in aedi- A. C.
us Jacobaeis n. 777. *al*)

XIX.

THEODERICVS. MXL.

Monachus ordinis S. Benedicti, *a*) The-
logienſis in ditione Treverenſi, circa a.
ILXVI. clarus, *b*) vel ſub Henrico rege
ertio A. MXL. *c*) Tam *metro* quam proſa
lura compoſuit. *d*)

XX.

ARNVLFVS.

Monachus, *a*) Juxta ſcriptores ſeculi XI. MXLI.
edii collocat eum SIGEBERTVS. *b*)
Et, ſi non differt ab ARNVLFO, presbytero
monacho Monaſterii S. Emmerammi Ra-
sbonenſi, cujus mentionem facit Anony-
ius Mellicenſis, *c*) vixit obſervante Bern-
rdo PEZ. d) A. MXLI. Excipiens de pro-
erbiis Salamonis convenientiores ſenten-
as & litteram & allegoriam metrico lepo-
e ſcripſit & digeſſit, ut habet de Arnulfo
GEBERTVS. *e*)

XXI.

INGELRAMVS. MXLV.

Y 3 Vel

l) v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae T. II. p. 246.
XIX. *a*) v. Jo. TRITHEMIVS de Scriptor. Eccleſ.
. 342. *b*) v. Jo. Alb. FABRICIVS not. ad Trithemii
c. *c*) v. TRITHEMIVS l. c. *d*) vid. TRITHE-
IIVS loc. cit.
XX. *a*) v. SIGEBERTVS Gemblac. de Scriptor. Ec-
leſ. cap. 157. *b*) l. c. *c*) de Script. Eccleſ. cap. LXII.
) in not. ad Anonymi l. c. *e*) l. c.

A. C. MXLV. Vel ANGELRANNVS. Abbas Centulensis. Floruit Seculo XI. scripsitque ante Annum MXXIX observante Godofredo HENSCHENIO. Mortuus A. MXLV. *a*) Scripsit de *vita & miraculis S. Richarii* lib. IV. carmine heroico, quorum primus exstat in Actis Sanctorum ord. S. Benedicti, *b*) quartus sive *relatio S. Richarii abbatis ex Sithiensi monasterio in Centulense*, initio:

Hactenus antiqui retinet quae pagina libri inserta Actis Sanctorum Aprilis per HENSCHENIVM &c. ed. Antw. 1675. *c*) & Actis Sanctorum ordinis S. Bened. per Ludowicum d. ACHERY & Joh. MABILLONIVM ed. Paris. 1685. *d*)

XXII.

GVIDO.

MXLV. Episcopus Ambianensis. Fecit Epitaphium Angelranno abbati Centulensi mortuo A. MXLV. Poeticae artis amantissimum fuisse asserunt GVILLELMVS Gemmeticensis & Ordericus VITALIS. Scripsit.

I.] De *Expeditione Gvillelmi Conquaestoris in Angliam* librum heroico carmine *a*)

II.] *Epitaphium sepulcro Angelranni abbatis*

XXI. *a*) vid. Acta Sanctor. Ord. Bened. Secul. VI. Part. I. pag. 507. *b*) Secul. II. pag. 201. *c*) Tom. III. pag. 459. *d*) Secul. V. pag. 563.

XXII. *a*) vid. GVIL. Gemmeticensis libr. VII. Hist. cap. 44 & Ordericus VITALIS libr. III. apud *Collectores Actor. Ordin. S. Benedicti Seculo VI. P. I. pag. 507.*

is Centulensis in Pontivo inscriptum, ele- A. C.
jiacum, initio: MXLV.

Quem tegit hic tumulus, lectissimus Angelirannus.

Exstant in HARIVLFI Chronico Centulensi, & ex hoc in Actis Sanctorum ord. S. Bened. *b*)

XXIII.

ODILO.

Abbas Cluniacensis. *a*) Moritur Anno MXLVIII. MXLVIII. prima die mensis Januarii. *b*) Scripsit

I.] De *B. Maiolo hymnos* IV. qui exstant in Bibliotheca Cluniacensi, ed. 1614. *c*)

II.] Hymnum in *assumtione Mariæ*, qui exstat in Bibliotheca Cluniacensi, *d* & in Bibliotheca max. Patr. *e*) & incipit:

Adest dies lætitiæ
Jocundus omni tempore.

III.] Hymnum de *Nativitate Mariæ*, init.

Oritur sydus inclutum
illustrans omne seculum.

qui prodiit in Bibliotheca Cluniacensi, *f*) & Biblioth. max. Patr. *g*)

XXIV.

BERNO.

Primum monachus Prumiensis, *a*) dein- MXLVIII.

c. VI. Part. I. pag. 507.
XXIII. *a*) vid. Joh. TRITHEMIVS de Scriptor. Eccles. n. CCCXIV. *b*) vid. TRITHEMIVS l.c. *c*) pag. r. *d*) col. 406. *e*) Tom. XVII. pag. 668. *f*) col. 8. *g*) l. c.
XXIV. *a*) vid. Aubert. MIRAEVS Schol. ad Sigeb. Gembl. de Script. Eccles. cap. 156.

A. C. MXLVIII. de Abbas Augiensis. *b*) Obiit Ao. MXLVII *c*) vel MXLV. d. VII. Januar. *d*) Scripſ tam *metro*, quam proſa praeclara volum na. *e*)

XXV.

GONZO.

MXLIX. Monaſterio S. Johannis Florinenſi qua tus abbas praefuit. *a*) Certum eſt illum v xiſſe Ao. MXXIX. videturque etiam vixi ſe Ao. MXLIX. *b*) Scripſit *Prologum* ver hexametro, praefixum *Hiſtoriae miracul rum S. Gengulphi* martyris, Florinis factorun Init.

Gengulphi meritis, o Doctor ſpiritus, adſ

Exſtat in Actis Sanctorum Maji per Go HENSCHENIVM & Dan. Papebrochium *c*) e MS. Florinenſi.

XXVI.

GERARDVS.

ML. Monachus & Aedituus Corbejenſis, var orum monaſteriorum ſucceſſive abbas, p m

b) vid. SIGEBERTVS de Script. Eccleſ. cap. 156. vid. MIRAEVS l.c. *d*) vid. CAVE de Script. Ec pag. m. 520. *e*) vid. Joh. TRITHEMIVS de Script Eccleſ. n. CCCXI.

XXV. *a*) v. Bartholomaeus FISEN in Floribus E cleſiae Leodienſis Paralipomenon pag. 56. ex antiq monaſterii Florinenſis monumentis, apud HENSCH NIVM de S. Gangulpho n. 6. d. 11. Maii in Act. Sa Maii Tom. II. pag. 643. D. *b*) Ita Barthol. FISEN apud Henſchenium l. c. E. *c*) Tom. II. d. XI. Maii p 648. E.

Laudini in Vincentiano, deinde S. Me- A. C.
di Svesſione, denique Sylvae Majoris in ML.
Burdegalenſi. *a*) Non fuiſſe Abbatem
Decanum Cœnobii Svesſionenſis con-
lit Joh. MABILONIVS, *b*) ſuccesſisſeque
anno, qui ad Epiſcopatum Laudunen-
aſſumtus eſt A. DCCCCXXXII. claruit
a A. ML. teſte CAVEO. *c*) Scripſit *vitam*
omani tum metro, tum proſa; verſus he-
etri initio:

ratia vos Domini ſervet ſine limite quovis.

untur in Prologo huius vitae ad Hugo-
Rotmagenſem Archiepiſcopum in Joh.
ILLONII Analect. Veter Tom. I. *d*)

XXVII.

GISLEBERTVS.

ML.

Ionachus Autisſiodorenſis' Vixiſſe cir-
A. ML. tempore Winemari Abbatis, qui
coaevus Mainardi Archiepiſcopi Seno-
ſis circa A. MLV. cujusque mentio ha-
ur in Gisleberti Vita S. Romani lib. II.
6. ubi auctor ſua tempora appellat in A-
Sanctorum Maji per Godofred. Hen-
enium, D. Papebrochium &c. *a*) colli-
Joh. MABILLONIVS. Scripſit *Vitam S. Ro-*
ni, cui aliquos Jambici quaternarii gene-
erſus rythmicos inſeruit. Initium huius

 vitae

XVI. *a*) vid. CAVE de Scriptor. Eccleſ. pag. m. 525.
nal. Vet. Tom. I. pag. 110. *c*) l. c. *d*) pag. 109.
XVII. *a*) Tom. V. ed. Antw. 1685. d. 22. Mail. pag.
C.

A. C. vitae allegat Wion & adſcribit S. Berthar
ML. abbati Caſinenſi, referente God. HENSCH
NIO in Commentario de S. Romano mon
cho in Diœceſi Antisſiodorenſi & Senone
b) Mabillon in duobus MSS. dictam vita
reperit absque nomine Autoris, referen
Godofr. HENSCHENIO. c)
Exſtant verſus in libro poſteriori Gislebe
ti de Miraculis S. Romani cap. XV
XXVIII. XXIX. in Joh. a BOSCO Bibliot
Floriacenſi ed. Lugdun. 1605. d) & in Vi
Sancti Romani Libr. II. n. 26, 27, 28. in A
ctis Sanctorum Ord. S. Benedicti Tom. I.

XXVIII.

L E O.

Antea BRVNO dictus. a) Ex epiſcopo urb
Leucorum, quae Tullus appellatur nonu
MLIV. hujus nominis Papa Romanus. b) Obiit A
MLIV. ut LAMBERTVS Schafnaburgius & BA
RONIVS ſupputant, aut anno proxime ſe
quenti, ut WIBERTVS in vita ejusdem Leo
nis tradit. c) Annum MLIV. habet & TRIT
HEMIVS. d) d. XIX Aprilis CAVE e) Compo
fuit *Cantus in honorem Sanctorum*, qua in r
eu

b) n. 3. in Actis Sanct. l. c. p. 153. C. c) loc. cit. d) Xy
dextr. p. 105. e) pag. 164, 165.

XXVIII. a) vid. Anonymus Mallicenſis de Script
Eccleſ. cap. LXXXV. b) vid. SIGEBERTVS Gemb
de Script. Eccl. Cap. 149. c) vid. Auberti MIREA
Schol. ad Sigeberti l. c. d) de Script. Eccl. n. CCCXX
e) de Scriptor. Eccleſ. pag. m. 524.

ı primo Gregorio papae comparat SIGE- A. C.
ɾvs. *f)* Nisi hoc forte de sola Musica MLIV.
llectum velit Sigebertus. Utrum-
tamen innuere videtur Anonymus Mel-
ısis, qui *g)* Leonem in Musica subtilissi-
n fuisse & inter cantus alios, quos plu-
os edidit Historiam Papae Gregorii satis
ficiose composuisse narrat.

XXIX.

HERMANNVS.

ognomento CONTRACTVS *a)* Svevigena. MLIV.
ɛx Veringensium in Svevia Comitum
ɔe oriundus. *c)* Monachus *d)* in Augia
ore. *e)* Floruit sub Henrico Pio *f)* Obiit
MLIV. *g)* Scripsit
]Metrice librum de *conflictu ovis & lini. h)*
.) Librum metrice *in metrum Theodoli. i)*
I.) Librum de *contemtu mundi metrice. k)*

XXX.

WIPPO.

Henrici III. Imperatoris, mortui A. MLVI. LMVI.
llanus. *a)* Scripsit *Panegyricum* carmine
hexa-

c. *g)* l. c.
XIX. *a)* vid. HONORIVS Augustodunensis de S.
b. IV. cap. 12. *b)* vid. Anonymus Mellicensis de S.
p. XCI. *c)* vid. Aub. MIRAEI Schol. ad Honorii
d) vid. HONORIVS l. c. *e)* vid. MIRAEVS l. c.
id. HANOR. l. c. *g)* vid. MIRAEVS l. c. *h)* vid.
n. Mellicens. l. c. *i)* vid. Anonymus Mellicens.
k) vid. An. Mellicensis loc. cit.
XX. *a)* vid. Aub. MIRAEI Auctarium de Scriptor.
s. n. CCCXVII.

A. C. MLX. hexametro *ad Henricum* III. Imperatore
Conradi Imperatoris filium, qui legitur i
Henr. CANISII Lect. Antiq. *b*)

XXXI.

GAVFERIVS.

MLX. BENEDICTVS. qui & GVAIFERIVS, salutat a PETRO Diacono. *a*) GAVIFERIVS etiam ap pellatur. *b*) Salernitanus. *c*) Monachus Ca sinensis. *d*) Claruit A. MLX. *e*) Scripsit

I] Hymnum *de S. Secundino*, initio:

Christe Regum pretium piorum f)

II.] Versus in *laudem Psalterii*, initio.

Verba fero vitae, quae verbum vitae notavi

III.] De *miraculo illius, qui se ipsum occidi & per Beatum Jacobum vitae redditus est*, ini

Mortis in immanem te mersit culpa ruinam h

IV.] De *conversione quorundam Salernita norum*, initio:

Rex nova magna satis prohibetur facta Salerni i

V.] De *Laude S. Marbini*, initio:

Gemma sacerdotum votis assiste tuorum. k

VI.] In *laudem S. Secundini*, initio:

Adsis tota tuis festis festiva diebus. l)

VII

b) Tom. II. pag. 190.

XXXI. *a*) de Viris illustribus Casinens. cap. XXI *b*) vid. Joh. Baptistae MARI Annot. ad Petri loc. ci *c*) vid. PETRVS l. c. *d*) vid. MARVS l. c. *e*] vi MARVS l. c. *f*] vid. PETRVS & MARVS l. c. *g*] vi PETRVS & MARVS l. c. *h*] vid. PETRVS & MAR l. c. *i*] vid. iidem l. c. *k*] vid PETRVS & MAR l. c. *l*.] vid. iidem. *m*] vid. PETRVS l. c. *n*] pa 1336. Cf. CAVE de Scriptor. Eccles. pag. m. 531.

VII.] Hymnos de *S. Secundino. m)* Versus A. C.
res in laudem S. Secundini edita a Ferdi- MLX.
do VGHELLO Ital. Sacr. Tom. VII. *n)* Sin-
hæc asservabantur MSta in Bibliotheca
nensi, edereque ea voluit Johan. Bapti-
MARVS, ut testatur in Ann. ad Petrum Di-
num.

XXXII.

LANDENVLPHVS.

Monachus Casinensis. *a)* Vivebat Anno MLX.
X. *b)* Scripsit de *renovatione Casinensis*
nobii, ac regimine Desiderii versus, quos
iderius in circuitu capituli & claustri de-
bi praecepit, *c)* quosque PETRVS *d)* mi-
cos dicit.

XXXIII.

BANDVLPHVS.

Capuanus; Presbyter in Casino, sub De- MLX.
rio Abbate monachus factus. *a)* Floruit
MLX. *b)* Scripsit Versus de *termino Pa-*
Hebræorum. c)

XXXIV.

METELLVS.

Monachus Tegerensis seu Tegerseensis in MLXI.
Ger-

XXII. *a*] vid. PETRVS Diaconus de Viris illustr. nens. cap. XL. *b*] vide Notam Joh. Baptistae MA. d Petri l. c. *c*] vid. PETRVS l. c. *d*] l. c.

XXXIII. *a*] vid. PETRVS Diaconus de Viris illus Casinens. cap. XXVI. *b*] vid. Joh. Bapt. MA. Annot. ad Petri l. c. *c*] vid. PETRVS l. c.

A. C. MLXI. Germania vixit circa A. MLX. a) Adeoq vix dici poest cum Caspare BARTHIO b) M tellum ante millesimum annum Quirina scripsisse. Scripsit *Vitum & laudes S. Quir* carmine Lyrico. Prodierunt *Quirinalia* cu *Eclogis* aliis X in Henrici CANISII Lect. An qv. c) Partem Quirinalium exhibet Acta Sa ctorum Ordinis S. Benedicti ed. 1672. d)

XXXV.

ADELMANNVS,

MLXVI. ALMANNVS dictus SIGEBERTO Gemblacen a) ADELDANNVS Gvil. CAVEO. b) Fulperti Ca notensis Antistitis quondam auditor. Grammaticus. d) Ex clerico Leodiensi Ep scopus Brixiensis, e) ab Anno MXLVIII. Claruit sub Henrico rege tertio A. MXL. Obiit circa annum MLXI. h) Metro exce lens & prosa habetur TRITHEMIO. i) Scrip *Rythmos alphabeticos de viris illustribus s temporis,* initio:

Armonicæ facultatis aspirante gratia.

qui exstant in Joh. MABILLONII Anal. Vete Tom. I. k) XXXV

XXXIV. a] vid. Aub. MIRAEI Auctar. de Scripto Eccles. n. CCXIX. b] Advers. libr. LIII. cap. XII. pa 2502. c] Tom. I. Appendic. pag. 35. d] Secul. I Part. I. pag. 664.

XXXV. a] de Script. Eccl. cap. 153. cap. 153. b] c Scriptoribus Eccles. pag. m. 523. vid. Joh. TRIT HEMIVS de Script. Eccl. n. CCCXX. d] vid. SIG BERTVS l. c. e] vid. SIGEB. l. c. f] vid. CAV de S. E. pag. m. 523. g] vid. TRITHEMIVS l. c. vid. CAVE l. c. i] l. c. k] pag. 420.

A. C.

XXXVI.

GILLEBERTVS.

MLXVI.

Ionachus Elnonenſis. Vixit A. MLXVI.
cripſit *Hiſtoriam miraculorum S. Aman-*
orpore per Franciam translato, partim
ſa partim vorſa, quae exſtat in Actis San-
rum per Joh. BOLLANDVM &c. Februarii.
m I. b) ex MStis Gandenſi & Belfortii,
latis cum editione operum Philippi ab
emoſyna.

XXXVII.

HELPERICVS.

Ionachus Cœnobii S. Galli. a) Claruit MLXIX.
Henrico Imperatore III. Anno MLXIX,
cripſit tam *metro*, quam oratione ſoluta
nulla opuſcula. c)

XXXVIII.

AMATVS.

piſcopus & Caſinenſis Monachus. a) MLXX.
ebat A. MLXX. b) Scripſit ad Gregori-
Papam verſus de *geſtis Apoſtolorum Pe-*
& Pauli, & hos in quatuor libros di-
c)

XXXIX.

XVI. a] vid. Godofredus HENSCHENIVS Com-
ar. de S. Amando in Actis Sanctor. Februarii Tom.
g. 843. C. b] pag. 895.
XVII. a] vid. Joh. TRITHEMIVS de Script. Ecc.
CXXV. b] vid. TRITHEMIVS l. c. c] vid.
THEMIVS loc. cit.
XVIII. a] vid. PETRVS Diaconus de Viris illu-
s Caſinenſ. cap. XX. b] vid. Joh. Bapt. MARI
tatio ad Petri l. c. c] vid. PETRVS l. c.

A. C. MLXX.

XXXIX.

FVLCOJVS.

Bellovacensis. Meldensis ecclesiae sub
aconus. Floruit a MLXX. *a*) Scripsit

I.) Opus metricum de quo elogium
nonnemine Fulcoio scriptum ita: Tria
lumina per septem libros sapienter &
center heroice composuit. Primum s
plex in epistolis, in titulis, quibusdam q
si nugis, quod experientiae causa *Vtrum* n
minavit. Secundum vero duplex, quod *n*
trum appellavit: eo quod in quorund
vita sanctorum ingenium exercens, nec a
huc quod desiderabat aggredi praesume
nec primo volumini, nec ultimo mediu
continuavit. Tertium autem per sept
libros septiformi afflatus spiritu, sub dia
go spiritus & hominis fideli opere, miri
co carmine contexuit. Hac de causa qu
vetus & novum maritans Testament
Christo JEsu, verbo Patris, latori grati
qui fecit utraque unum, uni viro virgine
castam, ecclesiam videlicet despondit.

Pulcre composuit libros Fulcoius istos
Fecit Vtrum, *fecit* Neutrum, *profecit* Vtrum
Scidit Vtrum, *sparsit* Neutrum, *collegit*
trumque.

T

XXXIX. *a*] vid. Acta Sanctorum Ord. S. Benedicti
cul. IV. Part. I. pag. 658.

ntat Vtro, *fidit* Neutro, *desponsat* Vtroque A. C.
lus Vter, Neuterque *duplex, septenus* Vtroque MLXX.
ntque decem, nonumque triplex, trinumque volumen.
lvitur his demum merito Denarius ille. b)
II.) *Epistolas metricas*, quarum una *Alexandro Papae II.* alia *Gervasio* Remensis Ecclesiae Antistiti, Manassae decessori directa
. *c)*
III.) *Epitaphium Otgerii & Benedicti* elegiacum, initio;
uam male discernit, quod emat, vel qualia spernit,
xstat in Actis Sanct. Ord. S. Benedicti. *d)*

XL.

DVRANDVS.

Monachus Fiscamnensis in Normannia, MLXX.
ostea, a Rogerio Comite Montgomericensi
oenobio Troarnensi a se recens fundato
rimus abbas datus. Claruit circa A. MLXX.
Scripsit *Prooemium* metricum praefixum
ro de *corpore & sanguine Domini* hexametrum, initio:
ctorum cunctos labor est inqvirere libros.
xstat in Bibliotheca Maxima Patrum. *b)*

vid. Act. Sanct. Ord. S. Bened. Secul. IV. P. I. pag. 658.
v. Acta Sanct. Bened. l. c. *d*] Secul. IV. Part. I.
g. 664.
XL. *a*] vid. Gvil. CAVEVS de Scriptor. Eccles. pag. 533. *b*) Tom. XVIII. pag. 439.

A. C.

XLI.

BERNARDVS.

Monachus de gente Saxonum *a*) Corbeiensis. *b*) Claruit A. MLXX. Imperatori Henrici III. temporibus. *c*) *Carmine* excellens & prosa fuit, teste TRITHEMIO. *d*)

XLII.

WILLERAMVS.

MLXX. WILLERAMINVS dictus Anonymo Mellicensi; *a*) abbas Eberspergensis. *b*) Abbas Mersburgensis, secundum TRITHEMIVM. *c*) Claruit A. MLXX. *d*) In componendis versibus acutum satis habuit ingenium. *e*) Scripsit *Canticum canticorum* metro heroico luculenter expositum teste Anonymo. *f*) Quod opus inscribitur de *nuptiis Christi & Ecclesiae*, teste TRITHEMIO. *g*) Paraphrasis haec metro rythmica Cantici Canticorum Salomonis exstat inter codices MStos Bibliothecae Caesareae Vindobonensis longe auctior editione, a Paulo MERVLA Lugduni Batav. 1598. adornata. Ejus specimen dedit Petrus LAMBECIVS. *h*) Exstat quoque MS

Vra

XLI. *a*) vid. SIGEBERTVS Gemblacensis de S. E. cap. 165. *b*) vid. Joh. TRITHEMIVS de S. E. CCCXLVIII. *c*] vid. TRITHEMIVS l. c. *d*] l. c.

XLII. *a*] de Script. Eccl. cap. LXXVIII. *b*] vid. Anonymus Mellicensis l. c. *c*] de Scriptor. Eccles. num. CCCXLV. *d*] vid. TRITHEMIVS l. c. *e*] vid. Anonymus Mellicensis l. c. *f*] l. c. *g*] l. c. *h*] Comment. de Biblioth. Caes. Vindob. lib. II. cap. VIII. pag. 765. & 769.

Vratislaviae in Bibliotheca Rhedigeriana. *i*) A. C. MLXX.

XLIII.

GVALDO.

Monachus Corbeiensis. Claruit Anno. MLXX. *a*) Praefixit Gvaldo *Vitae S. Anscharii* praefationem ad Albertum decimum tertium Hamburgensem Archiepiscopum, qui decessit A. MLXXII. Scripsit *Vitam S. Anscharii* primi Archiepiscopi Hamburgensis, versu hexametro; initio:

Dulce tuis, Alberte, decus, jubar ignivaporum.

Exstat in Petri LAMBECII Rer. Hamburg. Tom. I. ex antiquissimo codice Corbejensi, quem Lutetiae describi curaverat Lambecius; in Actis Sanctorum per BOLLANDVM &c. Februarii Tom. I. *b*) ex MSto Parisiensi monasterii S. Germani de Pratis, ubi tamen initio memorato hic praefigitur versus:

Principium libri lacrymas habet: Acta notandum;

Juncta Alii S. Rimberti vitae Anscharianae opera Claudii ARRHENII Holmiae 1677. *c*) ad editionem Lambecianam; in Actis Sanctorum ord. S. Benedicti Secul. IV. P. II. edit. Parisiens. 1680. *d*) ex Lambecio Bollando & codicibus MSS.

i] vid. J. A. FABRICIVS not. e] ad Trithemii de S. E. n. CCCXLV. ed. Hamb. 1718. pag. 88.

XLIII. *a*] vid. Gvil. CAVEVS de Scriptor. Eccles. pag. m. 533. *b*] pag. 427. *c*] pag. 146. *d*] pag. 115.

A. C. MLXXIV.

XLIV.

OSBERTVS.

Ita nominatur a Joh. TRITHEMIO, *a*) OSBERNVS a Joh. BALEO. *b*) Monachus Cantuariensis ordinis S. Benedicti. *c*) Claruit A. MXX secundum TRITHEMIVM, *d*) sed secundum BOSTONVM apud Baleum. *e*) Anno MLXXIV. Scripsit *Vitam S. Elphegi Archiepiscopi* versu libro uno: init:

Vt super omne melos. f)

qui servatur MS. Cantabrigiae in Collegio S. Benedicti, sine mentione auctoris, titulo; *Passio S. Catharinae & S. Alphegi. g*)

XLV.

CLEMENS.

MLXXX. Ordine III. Antipapa, antea Episcopus Ravennaticae sedis GWIBERTVS dictus. *a*) Allectus ad Archiepiscopatum A. MLXX. *b*) Postea adversus Gregorium VII. per Regem Heinricum papa constitutus. *c*) Vixit Ao. MLXXX monente nota ad Anonymum Mellicensem. *d*) Scripsit adversus Papam Ur-

XLIV. *a*] de Scriptoribus Eccles. num. CCCXIII. *b*] Scriptor. Britann. Centur. II. num. LIV. *c*] vid. TRITHEMIVS l. c. *d*] l. c. *e*] l. c. *f*] vid. Joh. PITSEVS de illustribus Angliae Scriptor. pag. 189. num. 169. *g*] v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae Tom. I. P. II. pag. 143. num. 1590.

XLV. *a*] vid. Anonymus Mellicensis de Scriptor. Eccles. cap. XCVIII. *b*] vid. Ferdinandi UGHELLI Ital. sacra Tom. II. pag. 363. *c*] vid. Anonymus l. c. *d*] l. c.

Urbanum in exsilium actum hoc distichon: A. C.

Diceris Urbanus, cum sis projectus ab urbe.
Vel muta nomen vel regrediaris in urbem. e)

XLVI.

WOLPHELMVS.

Abbas Brawillerensis. Mortuus A. MXCI. d. XXII. Aprilis, teste CONRADO Biographo. MXXCI. Scripsit versus super *utrumque testamentum*, initio:

Late diffusus sit ecclesiasticus usus.

quos inseruit Vitae Wolphelmi CONRADVS Monachus Brawillensis. *a*)

XLVII.

ALBERICVS.

Monachus Casinensis, S. R. E. Diaconus Cardinalis. Floruit A. MXXCIV. *a*) Scripsit Hymnos in Sancti *Nicolai*; hymnos in S. *Crucis*; in *Ascensionis*; in S. *Pauli*; in S. *Apollinaris*: hymnos *de S. Scholastica*: In *Assumtionis S. Mariae*. Hymnos tres; in *S. Petri* hymnos: Versus in vitam S. Scholasticae, rhythmum in *Pascha*, de *die Judicii* & de *poenis inferni*. Rhythmum de *gaudio Paradisi*. *b*) Cunctae Lucubrationes Alberici habentur MSS. in bibliotheca Coenobii S. Crucis fratrum Minorum conven-

 tua-

] vid. Anonymus Mellicensis l. c.

XLVI. *a*] Cap. IV. n. 25. in Act. Sanct. April. per God. Henschenium &c. Tom. III. pag. 83.

XLVII. *a*] vid. Joh. Bapt. MARVS nota ad Petri Diaconi de Viris illustr. Casin. cap. XXI. *b*] vid. PETRVS Diaconus de Viris illustrib. Casin. cap. XXI.

A. C. tualium S. Francisci Civitatis Florentiae, teste Joh. Baptista MARO. c)

XXXXVIII.

ALPHANUS

MXXCVI. Monachus coenobii Casinensis, deinde Archiepiscopus Salernitanus. a) Fuit temporibus Imperatorum Michaelis, Constantini, Alexii atque Henrici. b) Vixit usque ad annum MXXCVI. mense Maii, teste Joh. Baptista MARO. c) Scripta sunt;

I] Hymnus de *S. Benedicto*, qui exstat in Actis Sanctorum ord. S. Benedicti. d)

II] Hymnus duplex de *S. Mauro*, qui legitur in Act. Sanct. ord. S. Bened. e)

III] Passio S. S. *Martyrum XII. fratrum Beneventanorum*, metro heroico conscripta; legitur apud LIPOMANNUM, f) & SURIUM. g) Ejus emendatiorem editionem pollicetur Joh. Baptista MARUS. h)

VI] Versus in *laudem Romualdi* Causidici Salernitani, & *Sigismundi* monachi Casinensis, asservantur MSS. in Bibliotheca Casinensi, narrante MARO. i)

V] Versus in laudem *B. Sabinae* elegiaci, initio:

Prae-

c] ad Petri loc. cit.

XLVIII. a] vid. PETRUS Diaconus de Viris illustr. Casinens. cap. XIX. b] vid. PETRUS l. c. c] ad Petri l. c. d] Tom. I. pag. 33. e] Tom. I. pag. 302. f] Tom. IV. g] Tom. VI. sub die I. Septembr. h] Annot. ad Petri Diac. de Viris illustr. Casin. cap. XIX. i] l. c.

Præsul amande magis multo quam credis amari. A. C.
Exſtant in Ferdinandi VGHELLI Ital. Sacrae MXXCVI.
Tom. II. ed. Rom. 1647. *k*)

VI] Hymnus in *laudem S. Sabinae*, Glyconico - Choriambicus initio:

Praebe Chriſte canentibus.

Exſtat ibidem. *l*)

VII. Alius Hymnus in *laudibus ipſius* Glyconicus initio:

Ad patris decus optimi.

Exſtat ibid.

VIII] In *S. Mauri* Abbatis metrum ſapphicum, initio:

Quid tuo nobis potius placere.

Exſtat ibidem. *m*)

IX] In *Eundem* Alomannico - Dactylicus, initio:

Gaudere fratres nos hodie decet.

Exſtat ibid. *n*)

X] In *S. Matthaei Apoſtoli*, Jambicus Senarius, initio:

Apoſtolorum nobili victoria.

Exſtat ibid.

XI] Alius in *Eundem* Senarius initio:

Laetare mater parturisque filios.

Exſtat ibid. *o*)

XII] Alius in *Eundem* Quaternarius, init:

Adeſto Sancte Spiritus.

Exſtat ibidem.

XIII] In Sanctorum *Martyrum, Fortunati,*

Z 4

k] pag. 1085. *l*] pag. 1087. *m*] pag. 1088. *n*] pag. 1089.

A. C. *ti, Gnii & Authes*, Choriambico-Glyconi-
MXXCVI. cus initio:

Sanctis martyribus laus honor & decus.

Exstat ibidem. *q*)

XIV] Alius de *Eisdem*, Quatern. initio:

Salve dies tutoribus.

Exstat ibidem. *r*)

XV] De *Sancto Nicolao*, Glyconico. Choriambicum, initio:

Rex Regum Deus omnium.

Exstat ibidem.

XVI] In *laudem S. Christinae* elegiac. init.

Virgo dicata Deo notis Christina faveto.

Exstat ibidem. *s*)

XVII] In *Eandem* elegiac. initio:

Intemerata fide nostrae succurre ruinae.

Exstat ibidem. *t*)

XVIII] In *Eandem* Choriambico-Glyconicus, initio:

Virgo sidereis ardua sedibus.

Exstat ibid. *u*)

XIX] In *eandem* Quaternarius, initio:

Fontem perennis Gratiae.

Exstat in VGHELLI Ital. sacr. Tom. II: *x*)

XX] De *Sancto Petro Paulo*, Hexam. init.

Alma dies rutilat toto celeberrima mundo

Exstat ibid.

XXI] De *Sancto Benedicto* Sapph. init.

Aureo solis radio perennis.

Ex-

p] pag. 1090. *q*] pag. 1091. *r*] pag. 1092. *s*] pag. 1093. *t*] pag. 1094. *u*] pag. 1094.

tat ibidem. y) A. C. MXXCVI.

XII] Hymnus de *Virtute humilitatis*, *su-*
iaeque vitio senariolis constans, initio:
audete justi, mites & pacifici.
tat ibid. z)

XIII] De *Casino monte*. Praemittuntur
tuor versus Hexametri, reliqui sunt da-
ici; init:
Mons bone salveris pacis dator, atque quietis.
tat ibidem. aa)

XIV] Cantus in *laudem B. Margarithae*
ginis & martyris, hexam. init.
sua vaniloquo tumefactus carmine mundus.
tat ibid. ab)

XV] Ode in *laudem S. Ursulae* Sapphi-
initio:
ulgor aspectus placuit virorum.
tat ibid. ac)

XVI] Cantus in *laudem S. Catharinae*
ginis, hexametr. init.
Pulcra nimis nullum cupiens admittere sponsum.
tat ibidem.

XVII] Ode in *laudem ejusdem Virginis*,
is sapphicis constans, initio:
Multa nos cogit bonitas puellae.
tat ibid. ad)

XVIII] Alia Ode in *ipsius laudem* Cho-
mbica, initio:

Z 5 *Lau-*

pag. 1095. y] pag. 1096. z] pag. 1097. aa] pag.
. ab] pag. 1100. ac] pag. 1101. ad] pag. 1102.

A. C. *Laudes non pigeat promere cantibus.*
MXXCVI. Exstat ibidem.

XXIX] *Virgo Maria ad Jesum natu*
Hexametr. initio:
Has mundi tenebras noster bene veneris infa
Exstat in Ferd. VGHELLI Ital. sacr. Tom. II. *a*

XXX] Ad *Laudem S. Luciae* Virginis
martyris. Hexametr. initio:
Qui coelos quondam statuisti lumina ter
Exstat ibidem.

XXXI] Ode in *honorem Innocentum*, *Gl*
conica, initio:
Candentem segitis novae.
Exstat ibidem. *af*)

XXXII] De *S. Agnete* Virgine & marty
Hexametri; initio:
Si tibi difficile fortasse videtur habere.
Exstat ibidem.

XXXIII] In *Eandem* Sapphic. initio:
Igne divini radians amoris
Exstat ibidem. *ag*)

XXXIV] In *Eandem* Sapphic. initio:
Ardet intactae faciem puellae.
Exstat ibidem.

XXXV] Sermo *ad Clerum laudem V*
centii martyris, Hexametr. initio:
Hactenus almorum referentes facta viror
Exstat ibidem. *ah*)

XXXVI] Ode excitativa *militibus Chr*
genere Aristophanico scripta, initio:

Q

ae] p. 1103. *af*] p. 1104. *ag*] pag. 1106. *ah*] pag. 1

Quid ftas? otio quid pugil haeres.
tat ibidem. *ai*) A. C. MXXCVI.

XXVII] Oratio feu *Confesfio metrica*, par elegiaca, partim hexametra, initio:
Prifca lavans proprio mundi delicta cruore.
tat in Ferdinandi VGHELLI Italiae facrae m. II. *ak*)

XXVIII] Ad *Gifulfum* principem Sa- itanum, initio:
Vrbana potius nobilitate.
tat ibid. *al*)

XXIX] Ad *Gvidonem* fratrem principis ernitani, elegiaci initio:
ognita caufa mei fortisfime Gvido vigoris.
tat ibidem. *am*)

L] Ad *Gosfrit* Epifcopum Averfanum, ere Choriambico & Phaerecratio. Init.
Gosfrit Pontificum laetitiae penus.
tat ibidem. *an*)

LI] Ad *Athonem* Epifcopum Theati- fapph. intio:
Multa promittis tibi quae nocere.
at ibidem.

LII] Ad *Transmundum* puerum Scho- cum, initio:
nsmundum metrica laude forores.
tat ibid. *ao*)

LIII] Ad *Gvillelmum* monachum gram- icum, Sapphic. initio:

Sae-

. 1110. *ak*] pag. 1110. *al*] p. 1117. *am*] pag. *an*) pag. 1119. *ao*) p. 1120.

A. C. *Saepe te risu puer affluenti.*
MXXCVI. Exſtat. ibidem. *ap*)

XLIV] Ad *Ildebrandum* Archidiaconu
initio:.

Quanta gloria publicam.

Exſtat in Ferd. VGHELLI Ital. ſacr. Tom. II.

XLV] Ad *Stephanum* cardinalem E
taphium, elegiac. initio:

Stephane qualis in æde Petri quantu
que ſacerdos.

Exſtat ibidem. *ar*)

XLVI] *Epitaphium Athonis* Epiſco
Theatini, elegiac. initio:

Præſulis Athonis tumulaſti membra Caſi

Exſtat ibidem.

XLVII] *Leonis Epitaphium* elegiac. initi
Hoc jacet in tumulo Leo Vir per cuncta fide

Exſtat ibidem. *as*)

XLVIII Scripſit & Alphanus de *S. Be*
dicto verſus ad Pandulphum Marſorum E
ſcopum; in laudem *Monachorum Caſinenſiu*
de *ſitu, conſtructione ac renovatione ejusd*
coenobii; ad *Roffridum* monachum Caſine
ſem; verſus *de eccleſia S. Johannis Baptiſ*
in Caſino; Epitaphia quamplurima viroru
inſignium & alia. *at*)

XLIX.

ADELFERIVS.

MXCIV. Teſtis in pluribus oculatus rerum a S. N
col

ap) 1121. *aq*) pag. 1122. *ar*) pag. 1123. *as*) pag. 1
at) vid. PETRVS Diaconus de Viris illuſtr. Caſin
cap. XIX.

ao Peregrino Tranenſi geſtarum dicitur A. C.
inſcriptione libri de S. Nicolai adventu MXCIV.
anum. Nicolaus mortuus A. MXCIV.
tat Carmen elegiacum, initio:

m non ſim tanti, praeſul venerande Biſanti

nexum libro Adelferii de *S. Nicolai Pere-
ni, Trani in Apulia Patroni, adventu Tra-
n, & obitu eumque ſecutis miraculis*; qui
Pars II. Actorum Quadripartitorum S.
colai. *a*) Editum eſt in Actis Sanctorum
ii per God. HENSCHENIVM &c. *b*) ex tri-
MStis, & Ughello.

L. MXCIV.

VRBANVS.

Papa ejus nominis ſecundus. *a*) OTTO
ea dictus. *b*) Vixit A. MLXXXVIII. *c*)
iit A. MXCIX. die XIX Julii. *d*) Scripſit
] *Diſtichon ad Anti-Papam Clementem*
reſpondet dicterio ſibi a Clemente ob- MXCIV.
o:

*mens nomen habes, ſed clemens non potes eſſe
dita ſolvendi cum ſit tibi nulla poteſtas.*

I] *Epitaphium Simonis* Comitis Creſpe-
ſis, quod annexum Vitae Simonis in A-
Sanctorum ord. S. Bened. *e*)

LI.

GVLIELMVS.

Ap-

LIX. *a*) n. 48. *b*) Tom. I. d. 11. Junii pag. 248. B.
a) vid. Anonymus Mellicenſis de Scr. Eccleſ.
XCIX. *b*) vid. Gvil. CAVE de Script. Eccleſ. p. m.
c) vide notam ad Anonymi l. c. *d*) vid. CAVE
e) Secul. VI. Part. 2. pag. 383.

A. C. MXCIX. Appulus, Urbano II. Anno MXCIX. n
tuo, hortante scripsit Historicum poem
rebus Normannorum in Sicilia, Appuli
Calabria gestis, usque ad mortem Gvisc
Ducis, hexametrum; initio:

Geste Ducum veterum veteres cecinere P

Exstat in G. G. LEIBNITII Scriptor.
Brunsvicens. *a*)

LII.

GUNTERUS.

MC. Monachus S. Amandi, *a*) Monachu
vonensis ordinis S. Benedicti dicitur a
TRITHEMIO. *b*)

Claruit temporibus Henrici regis q
A. MC. *c*) Scripsit *Martyrium S. Cy*
metrico stylo. *d*)

LIII.

HARIULFUS.

Sec. XI. Monachus primum Centulensis seu
cti Richarii in Pontivo, *a*) deinde A
Aldeburgensis in Flandria, *b*) prope
gas. *c*)

Vixit Sec. XI. eunte. Scripsit enim
tam S. Arnulfi episcopi Svessionensis,
qualis, qui obiit A. MXXCVII. d. xv.

LI. *a*) Tom. I. pag. 578.

LII *a*) v. SIGEBERTUS Gembl. de S. E.
b) de S. E. n. 354. *c*) v. TRITHEMIUS. l. c.
SIGEBERTUS & TRITHEMIUS ll. cc.

LIII. *a*) vid. Jo. MABILLONIUS Analecto
ter. T. I. p. 437. *b*) v. Aub. MIRAEI Auctar.
n. 362. (*c* v. MABILLONIUS l. c.

. MCV. Abbatem fuisse constitutum & A. CLXIII. abbatia cessisse refert GV. CAVEVS d) Scripsit I. *Carmina* plura inserta *Vitae S. rnulfi* in Actis Sanctor. Ord. Benedict. e) Epitaphium proprium Elegiacum, inio: *Pontivo natus pronus studiis Hariulfus*; uod exstat in Joh. MABILLONII Analector. eter. T. I. f) III. Carmen *ad Centulenses Chronico suo*, hexametrum, initio: *Centu- diligo te, doctricis captus amore*, quod exat in MABILLONII loc. cit. g) A. C. Sec. XI.

LIV.

JOANNES.

Archidiaconus Barensis. Sec. XI.

Scripsit *Vitam S. Sabini* episcopi Canusii metricam, quae exstat in Actis Sanctorum per J. BOLLANDVM &c. Februar. Tom. II. p. 328.

SECVLVM DVODECIMVM.

I.

CONRADVS.

MOnachus Brunwillerensis. Scripsit circa initium seculi XII. *Vitam Wolhelmi* abbatis Brunwillerensis, cui carmen iquod inseruit cap. 20. in Actis Sanctorum Ord. S. Benedicti Sec. VI. P. 2. p. 687. MCI.

II.

de S. E. p. m. 561. e) Sec. VI. P. 2. p. 522. sqq. p. 431. g) pag. 432.

A. C. MCI.

II.

RODVLPHVS.

Cognomento TORTARIVS, *a*) nec vi[...] tur Jo. a BOSCO *b*) Rodulfum a Torta[...] diftingvere debuiffe, quamvis ea in re i[...] adftipuletur Cafpar BARTHIVS. *c*)

Fuit monachus Floriacenfis, claruitq[...] circa Annum MCI. *d*)

Scripfit I. *Translationem S. Mauri* ve[...] hexametro, quae exftat, omisfis tamen v[...] fibus qui de Mauri pasfione agebant, hoc [...] nitio: *Adfuerunt Romae praefcripto temp[...] nautae;* in Jo. a BOSCO Bibliotheca Flor[...] cenfi. *e*) Mille auctor fcripferat verfus, [...] quibus non totos ducentos evulgavit Jo[...] BOSCO Annotationes in verfus editos de[...] Cafpar BARTHIVS. *f*)

II. Hymnum hendecafyllabicum *pasf[...] nem ac translationem S. Mauri* marty[...] graphice concinentem. *g*)

III. *Miraculorum S. Benedicti* Librum [...] ex ANDREAE monachi hiftoria, carmine e[...] giaco, quae exftat in Actis Sanctorum [...] Joh. BOLLANDVM &c. *h*)

III.

MARBODVS.

EVA[...]

II. *a*) v. Gv. CAVE de S. E. p. m. 559. *b*) in [...] bliotheca Floriacenfi p. 355. *c*) Adverfar. L. II. c[...] VII. col. 2439. *d*) v. CAVE. l. c. *e*) p. 349. *f*) [...] verfar. L. II. cap. VII. *g*) v. Jo. a BOSCO in Bibl[...] Floriac. p. 355. *h*) Martii Tom. III. p. 334.

EVANX cognomine, Britannus, qui ex ambria fertur natus. *a*) Episcopus Redoensis, *b*) in Britannia Armorica, creatus . MXCVI. Demum post 27. annos monanus Andegavi ad S. Albinum factus A. MCIII. forte MCXXIII.] vivere desiit. *c*) A. C. MCIII.

Scripsit I. *Cantica canticorum* metrico lepore exposita, & litteram & allegoriam exrnans. *d*) Expressum est Canticum versius leoninis, editumque in Appendice ad pera HILDEBERTI per Antonium BEAVGENAE Paris. 1707. fol. *e*)

II. *Passionem S. Laurentii* metrice. *f*)

III. *Passionem Thebaeorum* metrice. *g*) assio Thebaeorum, sive S. Mauricii & soiorum ejus legitur in MARBODI opusculis uae prodierunt cum HILDEBERTI operius Parisiis 1707. *h*)

IV. De *lapidibus* & *gemmis*, lib. I. *i*) *Laidarius* seu de pretiosis gemmis, id est de irtutibus lapidum versu Lib. I. qui contiet capita sexaginta unum, initio: *Annulus gemmam:* inscribitur apud Jo. PITSEVM.) Est carmen hexametrum, initio: *Evax ex Arabum legitur scripsisse Neroni.* REINE-

A a SIVS

III. *a*) v. Jo. BALEVS Scriptor. Britann. Cent. 2, n. o. *b*) vid. SIGEBERTVS Gemblac. de S. E. Cap. 158.) v. Aub. MIRAEVS in Schol. ad Sigeberti l. c. *d*) v. IGEBERTVS l. c. *e*) v. Jo. Alb. FABRICIVS not. x] d Trithemii de S. E. p. 339. *f*) v. SIGEBERTVS l. c.) v. SIGEBERTVS l. c. *h*) p. 1535. v. FABRICIVS l. c.) v. BALEVS l. c. *k*) de illustr. Angl. Scriptor. n. 162.

A. C. MCIII. SIVS p. 76. defensionis variarum lectionum putat a cognomine Evanx Marbodum se finxisse Evacis interpretem. *l*) Exstat MARBODEVS de *gemmis* excusus saepius.

MARBODEVS de *gemmis* metrice habetur tantum Appendix alius cujusdam scripti, seu liber quintus MACRI in Codice quodam MSto Bibliothecae Paulinae Academiae Lipsiensis. *m*)

V. Carmina *sententiosa* Lib. I. *n*)

VI. *Historia S. Theophili* poenitentis, auctore, ut creditur, Marbodo Episc. Redanensi; versu hexametro, initio:

Quidam magnorum, Vicedomnus erat meritorum.

exstat in Actis Sanctorum per Jo. BOLLANDVM &c. *o*) ex Codice MS.

VII. Versus *in laudem Hildeberti scriptorumque ejus* hexametri, initio:

Dum tua scripta legens oculos ad nostra reduco.

Leguntur in Jac. HOMMEY supplemento Patrum. *p*)

VIII. De *tribus inimicis hominis* liber elegiacus, initio: *Plurima cum soleant sacros avertere mores;*

exstat ibidem. *q*)

IV.

l) v. Jo. Alb. FABRICII Biblioth. Lat. ed. 1712. pag. 869. 870. *m*) v. FELLERI Catalog. p. 369. n. 2. *n*) v. BALEVS l. c. *o*) Februarii Tom. I. p. 487. *p*) pag. 419. *q*) p. 547.

IV. A. C.

ODERISIVS. MCV.

Primus Abbas Casinensis. *a)* Cardinalis rdinatus A. MXXCVII. 16. Kalend. Octobr. Obiit A. MCV. 4. Non Decembr. *b)*

Versificatorem fuisse mirabilem testatur ETRVS diaconus. *c)*

V.

THEODERICVS. MCVII.

Ex monacho Gandavensi ad S. Petrum) Abbas S. Trudonis *b)* in dioecesi Leoicensi. *c)* Claruit temporibus Henrici uarti A. MC. *d)* Obiit A. MCVII. 7. Cal. Iai. *e)* Eleganti ingenio multa breviter uidem sed laudabiliter metrice scripsit, bservante SIGEBERTO. *f)*

Scripsit I. *Vitam S. Trudonis* lib. I. II. *Vitam S. Bavonis* lib. I. III. *Vitam S. Remoldi* b. I. Omnia eleganti metro teste Jo. TRITEMIO. *g)*

VI.

GODFRIDVS.

Wintoniensis. *a)* Prior Wintoniensis MCVII.

Aa 2 di-

IV. *a)* v. PETRVS diaconus de vir. illustr. Casinen-. Cap. XXVIII. *b)* v. Jo. Bapt. MARVS Annotat. ad etri loc. cit. *c)* loc. cit.

V. *a)* v. Aub. MIRAEI Schol. ad Sigeberti de S. E. ap. 170. *b)* v. SIGEBERTVS Gemblac. de S. E. Cap. o. *c)* v. MIRAEVS l. c. *d)* v. Jo. TRITHEMIVS e S. E. n. 355. *e)* v. Gv. CAVEVS de S. E. pag. m. 558.) loc. cit. *g)* loc. cit. conf. SIGEBERTVS loc. cit.

VI. *a)* v. J. BALEVS de Scriptor. Britann. Cent. 2. n. 59.

A. C. MCVII. dicitur in manuscripto quodam Codice eorum, quos Kenelmus Digbaeus donavit Bibliothecae Bodleianae. *b*) Obiit A. MCVI. *c*)

Scripsit I. *Epigrammata satyrica* Libr. I. initio: *Undique susceptam qui miscuit.* II. *Nummi descriptionem* Lib. I. Initio: *Nummum descripsi, nummo quoque.* III. *Disticha moralia* Lib. I. Initio: *Discendi Damiane modum.* VI. *Tetrasticha* moralia Lib. I. Initio: *Miramur Rupilum.* V. *Hexasticha* moralia Lib. I. VI. *Oxostica* moralia Lib. I. *d*) Ex his unum est *in Serlonem*, initio: *Ecclesiae murus cecidit Serlone cadente;* quod exstat in Jo. PITSEI de illustr. Angl. Scriptor libro. *e*)

Exstant *Carmina* Godefridi Prioris Wintoniensis, inter Codices MSS. quos bibliothecae Bodleianae donavit Kenelmus Digbaeus n. 65. inter Codices MSS. bibliothecae Bodleianae n. 1666. *f*)

VII.

HERIGERVS.

MCVII. Seu HARIGERVS. *a*) Abbas Lobiensis. *b*) Obiit A. MCVII. *c*) Plura de eo ad Annum MVII. diximus.

VIII.

b) n. 65. inter Codices Biblioth. Bodlejan. 1666. v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae p. 80. *c*) v. BALEVS l. c. *d*) v. Jo. BALEVS de scriptor. Britann. Cent. 2. n. 59. *e*) p. 192. *f*) v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae pag. 80.

VII. *a*) v. Aub. MIRAEVS Schol. ad Sigeberti de S. E. Cap. 137. *b*) v. SIGEBERTVS Gemblac. de Scriptor. Eccles. Cap. 137. *c*) v. MIRAEVS loc. cit.

A. C. MCIX.

VIII.

ANSELMVS.

Seduni apud Rhaetos natus; a) sive in Augusta Salassorum urbe inter Alpes. Quidam Burgundium, alii Pedemontanum nonnulli Italum faciunt. b) Lantfranci Cantuariensis Archiepiscopi discipulus Ex abbate Cantuariensis ecclesiae, c) vel monasterii Beccensis d) in Normannia ordinis S. Benedicti, e) Angliae provinciae episcopus, f) seu Archiepiscopus Cantuariorum. g) Claruit sub Henrico Imperatore tertio An. MLXXX. h) Obiit A. MCIX. i) d. XXI. April. k)

Scripsit I. Versus de praedecessore suo Lanfranco, hexametros, initio: *Archiepiscopii non divitias nec honores.* Exstant in Bibliotheca Maxima Patrum, l) & in Actis Sanctorum ordinis S. Benedicti. m)

II. Carmen de *contemptu mundi* & *hymni*, qui exstant in Anselmi operibus ed. Colon. 1612. T. III. n) edit. Lugdun. 1631. p. III. o)

 III,

VIII. a) v. Aub. MIRAEVS. Schol. ad Honorii de S. E. L. IV. c. 15. b) vid. Christoph. HENDREICH Pandect. Brandenb. p 201. a. c) v. HONORIVS. loc. cit. d) v. HENRICVS. Gandav. de S. E. c. 5 e) v. Jo. TRITHEMIVS de S. E. n. 351. f) v. HONORIVS l. c. g) v. SIGEBERTVS Gembl. de S. E. c. 168. & HENRICVS l. c. h) v. TRITHEMIVS l. c. i) v. MIRAEVS loc. cit. k) v. Gv. CAVE de S. E. p. m. 542. l) T. XVIII. p. 620. m) Sec. VI. l. 2. pag. 659. n) v. HENDREICH loc. c. b. o) v. HENDREICH. l. c. p. 202. b.

A. C. III. Carmen de Sacra *Eucharistia* hexametrum Anselmo in quodam exemplari tribuitur, quod tamen Petro Anselmo adscribit Caspar BARTHIVS. *p*)

IV. S. Anselmi *poemata* exstant inter libros manuscriptos Caroli Howard n. 21. *q*)

IX.

FRANCO.

MCIX. Abbas Affligemensis, *a*) aut Haffligemensis, *b*) aut Affligemiensis in Brabantia, *c*) Ordinis S. Benedicti, electus sub Henrico Imperatore quinto A. MCIX. Indictione XIIII. *d*) Aut A. MCXI. secundum Aub. MIRAEVM. *e*) Scripsit I. Versus, qui annexi leguntur libro XII. de *gratia Dei*, in Bibliotheca Maxima Patrum. *f*)

II. *Statum futurae gloriae* metrice eleganter descripsit, indicante & judicante HENRICO Gandavensi *g*)

X.

GVIDO.

MCXI. Casinensis presbyter. *a*) Vivebat tempore Girardi abbatis Casinensis A. MCXI. *b*) In

p) Animadverf. ad Papin. Statii II. Thebaid. p. 1153

q) v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae T. II. p. 15. n. 631.

IX. *a*) v. HENRICVS. Gandav. de S. E. c. 39. *b*) v. Jo. TRITHEMIVS de S. E. n. 367. *c*) v. Aub. MIRAEVS in Schol. ad Henrici I. c. *d*) v. TRITHEMIVS I. c. *e*) loc. cit. *f*) T. XXI. pag. 326. *g*) loc. cit.

X. *a*) v. PETRVS diac. de Vir. illustr. Casinens. Cap. XLI.

nter elegantiſſimos ſcriptores ſua tempe- A. C.
tate praecipuus habetur a MARO. c)

Scripſit verſus de *fortuna Alberici* mo-
achi Caſinenſis. d)

XI.

SIGEBERTVS.

Metis in prima aetate in eccleſia S. Vin- MCXII.
entii poſitus. Deinde monachus Gem-
lacenſis. a) Chronicam ſuam perduxit us-
que ad A MCXI. b) Diem ſupremum obi-
t III. Nonas Octobris A. MCXII. c) vel A.
MCXIII. ut habet GV. CAVEVS. d)

Scripſit I. *Vitam Theoderici* Epiſcopi con-
litoris eccleſiae Metenſis: in qua per digres-
ionem laudem ipſius urbis heroico metro
leclamavit. e) Aliqua huic vitae inſerta
unt carmina. f)

II. *Paſſionem S. Luciae* alcaico metro. g)

III. *Paſſionem Thebaeorum* horoico carmi-
e. h) Exſtat ea libris 3. in monaſterio
Gemblacenſi. i)

IV. Deſcripſit heroico metro eccleſia-
tem, quem opere ſtromateo tripliciter di-

 ges

) v. Jo. Bapt. MARVS Annotat. ad Petri loc. c. c) loc.
it. d) v. PETRVS loc. cit.

XI. a) v. SIGEBERTVS. de S. E. Cap. 171. b) v. Jo.
TRITHEMIVS de S. E. n. 358. c) vid. Aub. MIRAE.
chol. ad Sigeberti l. c. d) de S. E. pag. m. 558. e) v.
SIGEBERTVS l. c. f) v. Vitam Theodorici in G. G.
LEIBNIZII ſcriptor. rer. Brunſv. T. I. p. 293. g] vid.
SIGEBERTVS l. c. h] v. SIGEBERTVS l. c. i) vid.
Gv. CAVEVS de S. E. p. m. 558.

A. C. gessit, ad litteram, allegorice, mythologice. *k*

MCXII. XII.

RANGERIVS.

Aliis REINGERIVS, RINGERIVS, ROGERIVS & RONGERIVS. Episcopus Lucensis. Obiit A. MCXII. *a*)

Scripsit I. *Vitam S. Anselmi* sui praedecessoris heroico carmine, ut DOMNIZO in vita Comitissae Matildis affirmat *b*) L. 2. c. *Tertius*, inquit, *existens ab eo Lucensis, & il Rangerius Rector dictavit eam sibi metro.* Principium libri inseruit suo operi Domnizo. *c*

II. Forte & huc spectat liber de *controversia investiturarum: Dictavit*, inquit Domnizo, *pulchrum nuper librumque secundum, qui baculi litem definit. d*)

XIII.

LAVRENTIVS.

MCXV. Veronensis. Petri secundi Archiepiscopi Pisani Diaconus. *a* Vixit A. MCXV.

Scripsit *Rerum in Majorica Pisanorum de eorum triumpho Pisis habito A. MCIV.* Libros septem, *c*) aut octo, *d*) versu hexametro, initio: *Arma, rates, populum, vi dicta*

k] v. SIGEBERTVS l. c.

XII. *a*] v. Ferd. UGHELLI Italia sacra T. I. pag. 8 873. *b*] v. UGHELLVS l. c. p. 872. *c*] vid. Aub. MIRAEI Auctarium de S. E. n. 327. *d*] v. MIRAEVS l.

XIII. *a*] v. Ferd. UGHELLI Italia Sacra Tom. III. 897. *b*] v. Poematis memorandi postremos binos versus. *c*] v. UGHELLVS. l. c. *d*] v. UGHELLVS l. pag. 945.

ctam coelitus actam; Editos primum in A C.
erdinandi VGHELLI Italia sacra Romae 1647.
) ex Codice manuscripto Viviani de Vi-
anis Insulani Episcopi.

XIV.

FRANCISCVS CAMENVS.

Perusinus. Ante A. MCXVII. & forsan MCXVII.
nte finem seculi XI. vixisse & scripsisse
ymnum memorandum existimat Auctor
otae ad Acta S. Nicolai Peregrini Tra-
ensis. *a*)

Scripsit Hymnum *in* S. *Nicolaum* Pere-
inum, Trani in Apulia patronum, gene-
sapphico, initio: *Sidus o coeli Nicolae ful-
ns;* Editum in Actis Sanctorum Junii ed.
ntverp. 1695. *b*)

XV.

GELASIVS.

Sedis Apostolice Pontifex II. Antea JO- MCXXI.
NES CAJETANVS natione Campanus. *a*) Par-
llus in Casino sub Desiderio Abbate B. Be-
dicto oblatus & ab Alberico Philosopho
octus. *b*) Ex S. R. E. subdiacono, & Præ-
nutore Urbani II. Diaconus Cardinalis san-
ae Mariae in Cosmedin. & S. R. E. Can-

Aa 5 cel-

Tom. III. pag. 897.
XIV. *a*] in Actis Sanctorum Junii per Godef. HEN-
HENIVM &c. Tom. I. pag. 253. A. *b*] loc. cit. B.
XV. *a*] v. Jo. Bapt. MARVS Annotat. ad Petri diac.
vir illustr. Casin. Cap. XLV. *b*] v. diac. de vir. illustr.
sin. Cap. 45.

A. C. cellarius ac Biblioth. Pontifex creatus MCXIIX. d. 22. Jan. Obiit A. MCXIX. Kalend. Febr. *c*)

Scripsit *Passionem Caesarii* versibus. *d*)

XVI.

GREGORIVS.

MCXX. Monachus Casinensis, deinde Episcop Sinvessanus. *a*) Floruit A. MCXX. circiter.

Scripsit versus de *captione Casinensis c nobii*, in quibus introduxit B. Benedictu ad monachos Casinenses loquentem, que versus mirificos habet PETRVS diaconus.

Ejus opuscula manuscripta asservantur bibliotheca Casinensi. *d*)

XVII.

PETRVS.

MCXX. Romanae ecclesiae subdiaconus & Ca nensis monachus. *a*) S. R. E. Subdiaconu Cardinalis appellatur ab Arnoldo wione lib 2. cap. 9. Lign. vit. quod perperam fieri ob servat Jo. Bapt. MARVS, *b*) cum in tabul ecclesiasticis, Episcopi, Presbyteri, & Di coni Cardinales in ecclesia Romana tantum modo legantur. Vixit tempore Petri di coni, *c*) Anno MCXX. *d*)

Scr

c] v. MARVS l. c. *d*] v. PETRVS. l. c.

XVI. *a*) v. PETRVS diac. de vir. illustr. Casin. c. *b*) v. Jo. Bapt. MARVS Annot. ad Petri l. c. *c*) l. *d*) v. MARVS l. c.

XVII. *a*) v. PETRVS diac. de vir. illustr. Casinens Cap. XLIII. *b*) Annotat. ad Petri l. c. *c*) v. PETR l. c. *d*) v. MARVS l. c.

Scripſit *Paſſionem B. Marci* verſibus. *e*) A. C.

XVIII.

ALPHANVS. MCXXI.

Archiepiſcopus Salernitanus. Obiit A. [M]CXXI. *a*)

Scripſit *Epitaphium Leoni Anicio Perleonio*, [q]uod exhibet Petrus LAMBECIVS Comment. [d]e bibioth. Caeſ. Vindob. *l*)

XIX.

BALDRICVS. MCXXIII.

Primum Burgulienſis in Andegavis aut [B]urgidolenſis in Biturigibus abbas. Poſtea [D]olenſium in Britannia Armorica epiſco[p]us Claromontano concilio adfuit A. MXCV. [O]biit 27. Januar. A. MCXXIII. *a*) aut Ao. [M]CXXXI. *b*)

Scripſit I. *Carmina Hiſtorica*, quae exſtant [i]n Franç. DVCHESNE Hiſtoriae Francor. [S]criptor. Tom. IV. *c*)

II. *Epitaphia* V. poſita *Geraldo* abbati Sil[va]e majoris, quae exſtant in Actis Sancto[ru]m Aprilis per G. HENSCHENIVM &c. *d*)

XX.

EADMERVS. MCXXIV.

Vel

v. PETRVS l. c.
[X]VIII. *a*) v. Gv. CAVEVS de S. E. p. m. 530. *b*) Lib. cap. VI. p. 481.
XIX. *a*) v. Aub. MIRAEI Auctar. de S. E. n. CCC[X]VIII. 3. *b*) v. Gv. CAVEVS de S. E. p. m. 564. [c]) p. 251. *d*) p. 431.

A. C. MCXXIV. Vel EDINFRVS, *a*) vel EDMERVS, *b*) v EDMVNDVS, *c*) vel EMONDVS, *d*) vel EMVN DVS. *e*) Patria Dorobernensis. *f*) Ad fanu Servatoris in eadem urbe monachus. D inde Abbas ad Albani fanum Cantuariens Denique episcopus S. Andreae in Scoti Claruit A. MCXXI. *g*) A. circiter MCXX episcopatu semet abdicavit. *h*)

Scripsit I. De *rebus gestis* S. *Anselmi &* *Elphegi* Archiepiscoporum versu Libru unum. *i*)

II. Querelam super *morte* S. *Anselmi* ca mine elegiaco. Librum unum. *k*)

III. De S. *Dunstano* versu librum unum qui servatur manuscriptus Cantabrigiae i Collegio S. Benedicti titulo: Opuscula E meri Cantoris. viz. versus de S. Dunstan n. 339. I. *l*) Prodiit *Vita* S. *Dunstani* Ca tuariensis, OSBERNO antehac tributa in H WHARTON Anglia Sacra. *m*)

IV. Carmen de S. *Edwardo Rege* & Ma

cy

XX. *a*) v. Jo. PITSEVS de illustr. Angl. Script n. 186. *b*) v. Gv. CAVE de S. E. p. m. 574. *c*) v. Au MIRAEVS Schol. ad Henrici Gandav. de S. E. c. 7. *d*) Joh. TRITHEMIVS de S. E. n. 372. *e*) v. HENRICV Gand. de S. E. Cap. 7. *f*) v. Jo. BALEVS Script. Bri Cent. 2. n. 68. *g*) v. BALEVS l. c. *h*) v. CAVE l. *i*) v. PITSEVS l. c. *k*) v. PITSEVS l. c. *l*) v. Catal gos MSS. Angliae & Hiberniae T. I. P. 2. p. 143. n. 160 *m*) Tom. II. p. 176.

e exstat MS. in Codice Vol 338. 4°. Col. rp. Christi Cant. *n*) A. C.

XXI.

BRVNO.

Aste natus ex familia Soleria. Primum nachus A. MCIV. *a*) deinde abbas Ca-ensis *b*) electus A. MCVII. Idibus No-nbris. *c*) Postea episcopus Sequensis, aut potius Signiensis. *e*) Obiit Anno CXXV. 15. Kal. Augusti. *f*) MCXXV.

Scripsit Versus in *laudem* S. *Mariae*. *g*)

XXII.

GREGORIVS. MCXXVI.

Episcopus Tarracinensis. Fuit tempo-us Alexii, Henrici ac Joannis Imperato-n. *a*) Interfuit concilio Vastellensi Ao. CVI. Idem Bullam quandam subscripsit Pi-æ ecclesiæ indultam A. MCXXVI. *b*)

Scripsit I. *Hymnos Sanctorum Casti & Cas-* II. Versus de *transitu peregrinorum ad se-lchrum Domini*, & *captione Hierosolymi-ae urbis*, quos fecit rogatu Berardi Val-nsis eosque pulcherrimos. III Versus de *de-*

. Gv. CAVEVS d. S. E. p. m. 574.

XI. *a*) v. Jo. Bapt. MARVS Annotat. ad Petri diac. vir. illustr. Casinens. Cap. 34. *b*) v. PETRVS l. c. . MARVS l. c. *d*) v. Annonymus Mellicensis de S. ap. LXXXIII. *e*) v. PETRVS l. c. *f*) v. MARVS *g*) v. PETRVS l. c.

XII. *a*) v. PETRVS diac. de vir. illustr. Casin. Cap. *b*) v. Joh. Bapt. MARVS Annot. ad Petri l. c.

A. C. *dedicationibus Ecclesiarum, festivitateque Paschali. c)*

XXIII.

GVALFREDVS.

MCXXVII. Italus. Rodulpho in Sede Senensi successit A. MLXXX. Concilio Vastallensi A. MCV interfuit. Obiit A. MCXXVII. VI. Cal. Au

Scripsit sacram *Gothofredi Bullionis in Orientem expeditionem*, carmine heroico, qu in summae Aedis Senensis sacrario manu scripta asservatur, ut docet Ferdin. VGHELLVS Italiae Sacrae Tom. III. p. 626. n. 4

XXIV.

FVLCHERIVS.

MCXXVII. Carnutensis. Exstat ejus *Historia Hierosolimitana* ab A. MXCV. ad A. MCXXVI in Franc. DVCHESNE historiae Francorum scriptoribus Tom. IV. p. 816. cui inser sunt plurimi versus.

XXV.

RAINALDVS.

MCXXIIX. Abbas Viceliacensis. *a*) Deinde archiepiscopus Lugdunensis. Mortuus Ann MCXXIIX. notante Dan. PAPEBROCHIO.

Scripsit *Synopsin vitae S. Hugonis*. abbat Cluniacensis, carmine elegiaco; Initio: *I signem titulis & clarum laude per orbem.* E

st.

c) v. PETRVS l. c.

XXV. HENRICVS Gandavensis de Scriptor. Eccl siast. Cap. 3.

in Actis Sanctorum Aprilis per God. A. C.
NSHENIVM &c. *b*)

XXVI.

ALGERVS.

Ex Scholastico monachus Corbejensis in MCXXX.
onia. *a*) Defunctus circa A. MCXXX.
Carmine valuit & prosa. *c*)

XXVII.

PETRVS.

Bladunius. Ordinis S. Benedicti in cœ- MCXXX.
io Malmesberiensi monachus. Claruit
io MCXXX. *a*)

cripsit de *laudibus Faritii Tusci* Abindo-
sis abbatis versu heroico librum unum
io: *Vir probus & prudens vir vere con-*
rum; teste GVILHELMO Malmesberiensi
d PITSEVM. *b*)

XXVIII.

ECKARDVS.

rimus Abbas monasterii S. Laurentii,
d Vraugia dicitur in dioecesi Herbipo-
i in Hircinia silva, ordinis S. Benedicti.
uit sub Conrado III. Imperatore Anno
XXX. *a*)

etro excellens fuit judice TRITHEMIO.
b) Scri-

om. III. p. 654.
VI. *a*) Joh. TRITHEMIVS de S. E. n. 328. *b*) v.
Alb. FABRICIVS not. ad Trithemii l. c. *c*) v.
THEMIVS l. c.
VII. *a*) v. Jo. PITSEVS de illustr. Angl. Scriptor.
8.
VIII. *a*) v. Jo. TRITHEMIVS de S. E. n. 378.

A. C. *b*) Scripsit opus ad imitationem Boetii g
mino stylo compactum, *Laternam Mon*
chorum dictum Lib. V. *c*)

XXIX.

GAVFRIDVS.

MCXXXI. GROSSVS cognomine. Monachus Ti
niensis. Post Annum MCXXXI. scrip
Vitam B. Bernardi Abbatis Tironiensis,
praefixit Metricam *synopsin* capitum, init
Moribus ut claris effulserit ille scholaris, qu
exstat in Actis Sanctorum Aprilis per Go
HENSCHENIVM &c. Tom. II. pag. 223.

XXX.

PANDVLPHVS.

MCXXXIV Monachus Casinensis, deinde Episcop
Ostiensis, *a*) creatus A. MCXXXI. Ob
Anno MCXXXIV. *b*)

Scripsit Rhythmum *in laudem S. Maria*

XXXI.

RVPERTVS.

MCXXXV. RVDBERTVS MAGNVS dictus ab Anony
Mellicensi. *a*) Apud Leodium in monas
rio S. Laurentii regularibus disciplini
puero institutus, deinde Sigibergensis m
nachus, ad ultimum Tuitiensis abbas c

b) l. c. *c*) v. TRITHEMIVS l. c.

XXX. *a*) v. PETRVS diaconus de vir. illustr. Ca
Cap. XXV. *b*) v. Arnoldus WION lib. 2. cap.
190. apud Joh. Bapt. MARVM *Annotat ad Petri*
c) v. PETRVS l. c.

XXXI. *a*) de Scriptor. Eccles. Cap. CXVII.

itutus, b) coenobii juxta Coloniam A- A. C
ippinam ordinis S. Benedicti. c) Floruit MCXXXVI
b Henrico quinto. d) A. MCXI. sub Henrico quarto scribere coepit usque ad Lotharium tertium, sub quo scripsit annis plurimis. e) Claruit sub Henrico quinto Ao. CXXIV. & sub Lothario moritur. f) Decessit A. MCXXXV. 4. Nonas Martias. g) Scripsit Hymnum *ad Spiritum S.* praecissum de glorificatione Trinitatis & processione Spiritus S. Libris IX. h)

XXXII.

HILDEBERTVS.

Ex monacho Cluniacensi S. Hugonis di- MCXXXVI
ipulo, Cenomanensis episcopus. a) Ex enomanensi episcopo Archiepiscopus Tuonensis. b) Claruit sub Henrico quarto MXC. c) Obiit A. MCXXXII. teste Dan. APEBROCHIO, d) aut A. MCXXXVI. XV. alendas Januarii, ut habet Aub. MIRAEVS. e) Claruit tam prosa quam metro iudicante HENRICO Gandavensi. f) Scripsit

Bb *I. Vi-*

)v. Anonymus Mellicensis l. c. Conf. HONORIVS ugustodun. de S. E. L. IV. Cap. 16. & Appendix ad enricum Gandav. Cap. 5. c) v. Joh. TRITHEMIVS S. E. n. 364. d) v. HONORIVS l. c. e) v. Anonymus Mellicensis l. c. f) v. TRITHEMIVS l. c. v. Aub. MIRAEI Schol. ad Honorii l. c. h) v. Gv. AVE de S. E. p. m. 564.
XXXII. a) v. Aub. MIRAEI Schol. in Henrici Gandav. S. E. Cap. 8. b) v. HENRICVS Gand. l. c. c) v. Jo. RITHEMIVS de S. E. n. 356. d) in Actis Sanctor. pril. T. I. p. 83. e) l. c. f) l. c.

A. C. MCXXXVI

I. *Vitam Mariae Aegyptiacae* metro ele-
ganti, ut vult HENRICVS Gandav. *g*) Exsta
initio: *Sicut hiems laurum non urit nec ru-
gus aurum*; in Actis Sanctorum Aprilis pe
G. HENSCHENIVM &c. *h*)

II. Exposuit metrice totum *Missae ordi-
nem*, *i*) libro *de concordia veteris ac novi sa-
crificii*, *k*) elegiaco metro, initio: *Scribe-
re proposui quae mystica sacra piorum.* Pro
diit Libellus de *concordia veteris ac novi sa-
crificii*, annexus Brevi & admodum diluci-
dae in missae canonem exegesi ex prisci
scriptoribns collectae. Parisiis 1548. d. *l*
Idem liber titulo de *officio missae* adjunctu
Gvidonis de MONTE ROCHERI enchiridio sa-
cerdotum, Antverpiae 1574. *m*) quo editio
a praecedenti lectionibus differt, auctiorqu
est in fine 16. distichis. Exstat & rubro: *Ver-
sus de mysterio missae* in Bibliotheca Maxim
Patrum Lugduni 1677. *n*) Idem de *officio mis-
sae* scriptum, sub nomine MAVRITII Seno-
nensis, cui in codice quodam MSto, quem
Jo. Alb. Fabricius possidet, tribuebatur, edi-
dit FABRICIVS annexum bibliographiae An-
tiquariae. Ipse tamen editor postea *o*) i
ipsum Hildeberto vindicat. Quod & Tho
ma

g) de S. E. c. 8. *h*) Tom. I. p. 83. *i*) v. HENRICV
Gand. l. c. *k*) v. Aub. MIRAEVS Schol. ad Henri
l. c. *l*) fol. 38. *m*) Gg. 2. b. *n*) T. XXI. p. 1
o) not. I. ad Trithemii de S. E. n. 350. p. 88. ed. Ham
1718.

nas IAMESIVS fecerat, qui allegat horum Ma- A. C.
uscriptum Collegii S. Benedicti apud Can- MCXXXVI
ibrigiam titulo: *Hildebertus de sacramentis*
r. *Scribere proposui qui mystica sacra prio-*
um. p)

III. Epitaphium in *Berengarium*, elegia-
um, initio: *Quem modo miratur semper mi-*
abitur orbis. Exstat in GVLIELMI Malmes-
uriensis lib. 3. de gest. reg. Angl; q) in
aesaris BARONII Annalibus; r) & in Bibli-
theca Max. Patr. s)

IV. De *urbe Roma* liber elegiacus initio:
atri Roma nihil Chrysippe tota ruina. Ex-
t in Jac. HOMMEY supplemento patrum. t)
x hoc libro sumtum est distichon in *Romam*
itio: *Urbs felix si vel dominis urbs illa ca-*
ret; quod exstat in Variis doctorum pio-
mque virorum de corrupto ecclesiae sta-
poematibus per Matth. FLACIVM Basileae
6. u) & in Jo. BALEI Scriptor. Britann. Ba-
eae 1557. w) Perperam autem ab utroque
egatur, cum de Roma diruta per hostes,
n, quod volunt, moribus in ea perversis
t.

V. *Martyrium S. Agnetis* elegiacum initio:
nes sacra sui pennam scriptoris inauret.
stat in Casp. BARTHII Adversariis x) ex
Bb 2 MSto.

p) v. Th. JAMESII Catalogum n. 74 1. in Catalogis
Storum Angliae & Hiberniae T. I. P. II. p. 164. n. 2351.
ol. 64. r) ad A. 1088. s) T. XXI. p. 168. t) p.
u] p. 417. w] p. 168. x] L. XXXI. c. XIII.

A. C. MCXXXVI

MStoPassionem Agnetis sub Hildeberti n
mine vulgatam a Barthio & ab A. RIVIN
Lipſ. 1637. 12. cum decem homiliis Hild
berti editam ALEXANDRI Esſebienſis eſſe
Baleo & MS. Jo. Schefferi obſervat Chri
anus DAVMIVS ad Paulinum Petrocorium.

VI. Liber de *querimonia & conflictu c*
nis & ſpiritus partim proſa, partim carmi
ſcriptus exſtat in Jac. HOMMEY ſupplem
to Patrum edit. Paris. 1686. z)

VII. De *concordia veteris & novi teſtame*
ti liber hexameter, initio: *Adae peccat*
quae conveniens aboleret. Exſtat in Jac. HO
MEY ſupplemento Patrum. *aa*) Puto ide
ſcriptum indicari in Catalogo Roberti CO
TONI, *ab*) hoc rubro: *Verſus Hildeberti E*
ſcopi in quasdam hiſtorias veteris teſtame
praeſertim libri Geneſeos. Item alibi ac) h
titulo: *Varia poemata miſcellanea, praeſ*
tim de argumentis hiſtoricis ex S. Scriptu
petitis, Hildeberti Cenomanenſis.

VIII. *Orationum theologicarum* liber i
tio: *Alpha & omega Deus meus.* Exſtat
Jac. HOMMEY ſupplemento Patrum. *ad*)
Georgii BROWN Catalogo manuſcriptor
Collegii S. Trinitatis apud Dublinium *ae*).
ſc

---

y] v. Jo. Alb. FABRICII Biblioth. Latin ed. Hamb. 1
p. 717. not. [*u*] *z*] p. 421. *aa*] p. 441. *ab*] Veſp
anus B. XIII. 14. v. Tom. SMITHI Catalogum p. 1
ac] Cleopatra C. I. 1. p. 138. *ad*] p. 446. *ae*] n. 928
v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae Vol. II. P
p. 32. n. 468.

cribitur: *Pulcherrimus hymnus Hildeberti Ce-* A. C.
nomanensis, *cujus init. est* A. & Ω. MCXXXVI

IX. De *suo exsilio*. Elegia elegans de *in-*
stabilitate fortunae, sine mentione auctoris,
nscribitur in Codice quodam MS. biblio-
hecae Paulinae Lipsiensis. *af*) Est carmen
legiacum initio: *Nuper eram locuples mul-*
isque beatus amicis. Exstat in Jac. HOMMEY
upplemento Patrum. *ag*) Emendationes,
uas editio Hommeyana admittit ex MSto
ipsiensi memorato has notavi. v. Hom. *Di-*
abunt. MS. *Ditabant*. v. 10. H. *somnos*. MS.
mnum. v. 11. H. *moestos solantia*. MS. *moesti*
latia. v. 14. H. *jam dedicisse* MS. *dedidicisse*. v.
. H. *area*. MS. *alea*. v. 37. H. *gravis ille ma-*
sque. MS. *novus ille gravusque*. v. 43. H. *In-*
ue. MS. *Inde* v. 46. H. *Impulit in tumulos*
S. *Movit*, *& in tumidas*. v. 48. totus deest in
litione Hommeyana ex MS. supplendus:
ibre madet coelum, nox tegit atra diem. v. 51.
. *digerit* MS. *congerit* v. 52. H. *obesse potest*.
S. *in orbe patet* v. 57. H. *misere* MS. *miser &*
59. H. *paterno* MS. *paternum*. v. 60. H. *Qua*.
S. *Quam* v. 69. H. *praestant* MS. *praestantur*
72. H. *pati* MS. *sequi*. v. 76. H. *vel*. MS. *nec*.
77. H. *Ut* MS. *Quae* v. 82. H. *& quo* MS.
ubi. v. 88. H. *digerat* MS. *dirigat*.

X. De *sacramentis*, hexametrum initio:
stia legalis transit, *res tecta figuris*; exstat
Bb 3 in

v. Joach. FELLERI catalogus p. 103. n. 4. *ag*] p.

A. C. in Jac. HOMMEY supplemento patrum. ah]

MCXXXVI. XI. *Quid significet utraque pars altar* hexametrum, initio: *Est ratio cur pars altar* *dextera Missae*, exstat ibidem. *ai)*

XII. *Quid significent tres missae in nata* *Domini*, elegiacum, initio: *In natale sacr* *sanctae solemnia Missae*; exstat ibid. *ak)*

XIII. De *Christallo*, elegiacum, initio: *S* *Christallus, aqua dant qualemcumque fig* *ram*; exstat in Jac. HOMMEY supplemento P trum. *al)*

XIV. *Quid significent tres partes de corpo* *Domini*, hexametrum, initio: *Signant tr* *partes Christi de corpore; prima*: exstat ib dem. *am)*

XV. De *tribus habitaculis*, hexametru initio: *Trina domus nobis, lar, tumba, pol* *quae paratur*. Exstat ibid. *an)*

XVI. De *sacramento altaris* lib. I. Initi *Tollimur e medio sa. ao*]

XVII. *Hymnorum & orationum* diver metro lib. I. *ap)*

XVIII. Versus de *creatione mundi & op* *ribus sex dierum* manuscripti servantur bibliotheca Paulina academiae Lipsiensis. *a* Exscribo illos integros inter poemata hu historiae adnexa Sect. III.

Sect

ah] p. 459. *ai*] l. c. *ak*] p. 460. *al*] p. 4 *am*] p. 461. *an*] l. c. *ao*] v. Joh. TRITHEMIUS d E. 350. *ap*] v. TRITHEMIUS l. c. *ab*] v. Joa FELLERI Catalogum p. 103. n. 5.

A. C. MCXXXVI

SECTIO III.

HILDEBERTI ARCHI-EPISCOPI TVRONENSIS.

DE CREATIONE MVNDI, ET OPERIBVS SEX DIERVM.

Omnipotens in principio coelumque solumque,
Fecit: Principium filius ejus erat.
ecit in hoc coelum: qui coelica mente requirit.
Post terram: nimium terrea qui cupiunt.
ellurem vacuam scriptura refert & inanem:
Sic vacui fiunt terrea qui cupiunt.
uae densis tenebris adoperta refertur abyssus:
Peccati tenebris nubila corda notat.
lle ferebatur supra undas spiritus almus:
Nam firmat mentes vivificatque vagas.
lisque notabatur verbis baptisma, quod ipse
Sacraturus erat Temporibus fidei.
t dixit dominus: Fiat lux, factaque lux est:
Nam baptisma sacrum lux fidei sequitur.
ureque prima fidem lux signat. Nam prior illa
Virtus est omni qui venit ad dominum.
ost haec divisit tenebras lucemque creator:
Et tenebrae nox est, luxque vocata dies.
er tenebras pravos, per lucem conspice justos,
Praescia divisit quos meritis deitas.

A. C. MCXXXVI

De secunda die.

Hinc firmamentum, quod luce sequente cre-
atur,
Dictum scripturam significare sacram.
Quae post baptismum fidei splendore nitente
Confirmans: hostis munit ab insidiis.
Hic divisit aquas, ab aquis duas. Inter utrosq
Hoc firmamentum constituens medium.
Has per aquas hominum genus angelicumq
notatur
Divisum meritis, conditione, locis.
In medium quorum scriptura sacra locata
Nobis praefertur, spiritibusque subest.
Nam lux divinis non est descripta ministris,
Qui plene cernunt littera quod tetigit.
Est data lux homini, quia spiritualia carnis
Sicut aquas ab aquis dividit a vitiis.

De tertia die

Tertia lux aderat. Humor confluxit in unum
Fit mare: quae latuit arida sic patuit.
Ventosum pravos mare signat, & arida justos
Qui donec vivunt justitiam sitiunt.
Hinc herbam viridem, fructumq; ferentia ligna
Produxit subito terra jubente Deo,
Herba virens fidei viror est. Sunt fortia ligna
Doctores, quos non frangere dura queunt.
Haec cum seminibus producere terra jubetur,
Quae sunt verba dei factaque justitiae.
Quae quasi mente nitet & fratribus illa mi-
nistrat:
Semine producit hoc genus ille suum.

Ari

A. C. MCXXXVI

rida dicta prius est, postea terra vocata:
Sic nos amoris terra vacamur aquis.
Jam velut à vitiis per aquarum fluxa notatis,
Si sejungamur terra ferax erimus;
t domino fructum reddemus multiplicatum,
Justitiae splendens & pietatis opus.

De quarta die.

Quarta luce deus fecit duo lumina magna:
Per quae signantur Christus & ecclesia.
n firmamento scripturae qui renitentes
Maxima credenti lumina dant populo.
t velut illustrat proprio sol lumine lunam:
Luce sua Christus sic replet ecclesiam.
unaque nocturnas ut pellit luce tenebras:
Sic tenebras nostras effugat ecclesia.
n firmamento stellas intellige justos,
Qui scripturae haerent, atraque nostra fugant.
t bene terra prius cum lignis protulit herbas,
Postea fulserunt lumina clara polo.
am tunc quisque nitet virtutum luce fidelis,
Quodvis laudandum cum prius egit opus.

De quinta die.

uae reptant in aquis, volitantque in aera pennis,
Dicitur in quinta luce creasse Deus.
uscepto Christi mens lumine nostra jubetur
In cordis pelago noxia discutere.
uaeque velut repunt tenebrisque teguntur abyssi
Protinus admoto pellere judicio.

A. C. MCXXXVI

Quae quasi summa petunt & ceu sunt proxi
coelo
Haec retinens animo servet alatque suo.
Quod vidisse bonum Deus affirmatur utrum
Hanc causam reddunt mystica qui capiu
Sunt mala quae tacite repunt in corde bonoru
Nam nituntur eos ad mala protrahere.
Sed cum pelluntur, sanctique per illa probant
Sunt bona sanctorum quod cumulant meritu
Hinc vidisse bonum, sed non fecisse refertur
Haec Deus illa bonos posse juvare vivens.

De sexta die.

Sexta luce deo produxit tera jubente
Reptile, jumentum cumque fera pecudem
Haec motus hominis designant exterioris
Qui praedictorum terrea more petunt.
Quod mare produxit hominis notat interioris
Sensus, quos piscis more profunda tegunt.
At motus hominis designat exterioris,
Terreni foetus utraque nempe patent.
Hocque nota quod nil ubi signat littera carn
Motus productum quod valet invenies
Nam caro nostra gravis natura semper ad im
Nos trahit, & terram sic quasi nata perit
Sic iam completis praedictis omnibus istis,
Ornatum mundo quae speciemque dabant.
Quaeque figurate quae mundum ornare n
norem
Possent innueret, conditor orbis ait.
Plasmemus hominem quem nostra venust
imago,

Et ſimilitudo. Munera quanta dedit. A. C.
uncta creans homini, ſi dantis juſſa teneret, MCXXXVI
Et ni peccando par pecudi fieret.
Non tamen haec homini data credas exteriori,
Interior ſolus haec homo dona tenet.
Hinc inviſibilis immortaliſque creatus
Eſt rationalis ſicque deo ſimilis.
n nobis ratio quaedam deitatis imago
Et noſtri tantum pars videt illa Deum,
Praeferimur ſola mutis animalibus illa,
Quique regit coelum quaerimus hujus ope.
ſt ſimilitudo deitatis nos imitari
Iuſtitia & morum nobilitate deum.
ſt aliud quod habet humana creatio dignum,
Quo bene verba dei myſtica ſignificant.
Dixerat in reliquis: fiat dies; hic: faciamus
Dixit conſilio res quaſi digna fuit.
ureque trina ſimul deitas haec eſt operata,
Quem ſolum propriam fecit ad effigiem.
Adjecitque deus: terrae dominetur, & illis
Quae mare, quae tellus, quae levis aer habet.
Dignus hic animal deitatis imagine clarum
Praeficitur reliquis voce creantis homo.
Non vi, qua potius pollent animalia plura,
Sed ratione, dei quae tenet effigiem.
Qua bene dum fruitur, merito praeponitur illis;
Dum male: jumentis efficitur ſimilis.
ic deitas hominem cenſurae pondere quodam
Conſilioque ſuam fecit ad imaginem.
Dum dicit noſtram: deitas eſt trina notanda,
Nam noſtram ſolus dicere non poterat.

Fecit

A. C. MCXXXVI

Et bene cuncta deus numero complevit in isto,
Per quem circuitus tempora semper agunt.
Hac in luce deus requievit ab omnibus illis,
Quae perpetrarat. Haec quoque dicta not
Num deus humano defessus more quievit?
Vel qui nostra quies est, labor hunc domuit
Non sic. Sed domini cessare quiescere dicit.
Nam nova cessavit condere tunc opera.
Quod si perspicias animo subtilius ista
Quod dici possit altius invenies
Nos operamur ob haec operum mercede vivac
Ut requiescamus. Sed deitas aliter.
Nempe deus mundum sola bonitate creavit:
Indiguit mundi non tamen ille bonis.
Et nec in his sed ab his requievit, nullius horum
Indigus, & tribuens, non requiem accipiens.

XIX. Versus de *excidio Trojae* in Codic Lipsiensi manuscripto memorato subne ctuntur versibus praecedentibus & fort Hildeberti etiam sunt. Certe lectu non in digni sunt, ideoque hic inserantur.

Versus de excidio Trojae.

Divitiis, regno, specie, virtute, triumphis,
Rex Priamus clara clarus in urbe fuit.
Dum rex, dum proceres, dum starent Perga-
ma Troja.
Quae decus, & species, & caput orbis erat
Rex Hecubam duxit sociam sibi nobilitate,
Auspiciis, forma, rebus, amore trono.
Ex hac suscepit natos. Erat Hector in illis
Summus, & in bello fulminis instar habens

O

A. C. MCXXXVI

lus ferus ille fero, plus urso, plusve leone;
Sic fuit absque fere plus ferus ille feris.
faustum natis! o faustum conjunge regem!
Si pariter Paridem non peperisset ei.
Jon in eo peperit pignus, sed tela, sed ignes,
Sed sibi, sed Priamo, sed mala cuncta suis.
Ioc pater, hoc genitrix, hoc fratrum coetus, & Hector,
Hoc etiam regni gloria Troja cadit.
Iunc Paridem paritura parens per somnia vidit;
Vidit pro puero se peperisse facem.
um rex in signo tunc signi percipit, horret
Quod parat in pignus impius esse pice.
am puerum natum pro jussu regis in Idam
Servi tollentes ense necare parant.
ed puer aspiciens ensem radiare coruscum,
Arridet gladio nescius ense necis:
uod percussurus cernens cor flectit, & ictum,
Et ferus & feriens desinit esse simul.
ub foliis vivum linquit, quem pastor oberrans
Invenit, ut foliis nuper opertus erat.
Dum videt hunc sanum, dum vivum, dumque decentem:
Extrahit, aspectat, nutrit, adoptat, habet.
ui pastoris oves pastor dum pascit adultus:
Conveniunt ad eum Juno, Minerva; Venus.
udicium Paridis quae sit pulcherrima quaerunt.
Promittunt etiam munera quaeque sua.
uno decus; Pallas vires; Cytherea puellam;
Sed Veneri tribuit vincere, victus ea.
Rex aliquando videns hunc talem, tam speciosum,

Iam

A. C. *Iam quoque conſimilem, concipis eſſe ſuum.*
MCXXXVI *Remq; probans veram per ſervos vera fatente*
Germanus Paridem reddit honore parem.
Ductus amore pater, vel matris ſomnia ducit
Vana, vel in melius vertere vera ſtudet.
Sic neque conſilium, neque res, neq; regia virtu
Nec ſuperi, nec homo, vertere fata valen
Sed laudata Venus culpam pro laude rependen
Hunc monet, hunc angit, hunc cremat, ign novo.
Quid? Pari! quid mutas pariter cum cor de colorem?
Sic ſtat, ſic loquitur, ſic meditatur aman
Te Veneris promiſſa movent, Heleneq; venuſta
Quam pro laude tibi ſed ſine laude dabit.
Te movit & ſpecies & apex, & ſanguis, & eta
Nec movet, immo ligat; nec ligat, immo trahit
Hanc cupis, hanc ardes, hanc prorſus quaeri habere:
Quam lex, quam Danai, quam tibi fata negant
Cur coniuncta viro mulier? cur regia coniux?
Cur ignota tuis? cur tibi Graeca placet?
Cur non grata tibi potius virguncula? cur non
Ipſa Venus, quae te iudice pulcra fuit?
Cur ſic degeneras totus generatus in armis?
Ne ſic degeneres, Hectoris eſto memor.
Nonne miſer reputas miſerabile? nonne pudo
Te ſolum Veneris, Palladis eſſe tuos? (rum
Cedat mollis amor patriae virtutis amore.
Hectoreum fratrem non niſi tela decent.
Ergo ſequens animos animoſi fratris, & arma
Qu

Quod cupit illud ama, quod facit illud age. A. C. MCXXXVI
ince prius Venerem, si vis eques esse virilis:
Armis & Veneri nemo vacare potest.
ec laus, nec probitas, nec honor, superare puellam:
Sed Veneris vitium vincere laudis opus.
oli nunc frustra Veneris, sed castra Minervae.
Haec docet, illa furit. Haec juvat, illa nocet.
am resipisce Pari, navesque relinque paratas.
Consilio parens jam resipisce Pari.
um sit amor vetitus, vetiti malus actus amoris,
Si malus, ergo nocet. Si nocet, ergo fuge.
ujus coepta scelus, medium timor, exitus ignis:
Tu fuge, tu reproba, tu metuendo cave.
ed concepta nequis vitare cupidine victus,
Quo quodcunque paras peste parare parem.
e tua fata trahunt, ne coepta relinquere possis:
Ut rapias Helenam te tua facta trahunt.
ic est omnis amans, sic se, sic omnia spernit:
Consilium, famam, foedera, jura, deos.
ic amor ut praeceps, ut coecus, ut impetuosus,
Ut ratione carens, nescit habere modum.
ic amor est amens, aliis inimicus, & ipsi:
Non amor, immo scelus. Non scelus, immo furor.
nstruit ergo rates, transit mare, quaerit amicam.
Hanc rapit, hac fruitur, hanc male tutus habet.
ustodes seu vi, seu munere, seu prece victi,
Vel nece, vel latebris, vel periere metu.
uo rex audito Menelaus, dum fremit ira,

A. C. *Vix tenet a gladio se feriente manus.*
MCXXXVI *Flet, tonat, insanit, frendet, gemit, aestuat, ar*
Incusat superos, moenia, fata, fretum.
Odit enim vitam, simul & solatia vitae:
Divitias, requiem, gaudia, sceptra, cibu
Mavult ipse mori, quia non moriatur adu
Sic sua, sic reputat se nihil absque sua.
Excidium Trojae tractat, molitur, anhela
Dum solum Paridem ducit obire parum
Omnes omnino putat hostes hostis amicos,
Et quicquid pariter pertinet ad Paride
Legatos igitur mittens legit undique vire
Cui parere parat quisquis ad arma valet.
Sublimes, humiles, canctos injuria regis
Tangit, & hanc omnis judicat esse suam
Et quamvis doleant regisque suoque dolore
Plus pudor ablatae, quam dolor, urget e
In Phrygiam totam conjurat Graecia tota,
Ut pariter pereat cum regione Paris.
Junctis militiae turmis peditumque caterv
Imperat in Paridem rex animosus iter
Mille rates ducens petit Ilion, obsidet ill
Irruit, atque cito vincere sive mori.
Fortiter obsistit Danais Trojana juventus,
Inque vicem strages dantque feruntq; fe
Dumque sub incerto pendet victoria certa,
Inter utrosque diu sors velut aequa vol
Nunc hi nunc illi versa vice ferre videntur
Insidias, ictus, vulnera, damna, fugas.
Praeter communes casus patiuntur Achivi
Multa, fames, pluvias, frigora, caumo, fi

Aeacidem magnum Philotetae fata, sagittas A. C.
Poscunt, ut possint Pergama posse capi. MCXXXVI
Hinc & eas monitis vatum Danai sibi quaerunt:
Hoc furor Hectoreus, his cadit ipse Paris.
ors melior belli Teucris stetit Hectore stante,
Qui spes, qui clypeus, qui vigor urbis erat.
At ferus Aeacides ut venit, ut Hectora vicit,
Vis Teucrum victo vindice victa fuit.
Aeacides quantus fuerit, vel qualis, & unde,
Prodit, & auctoris pagina multa docet.
i vim, si mentem; si bella requiris Achillis:
Ut doceam paucis: Hectore major erat.
n castris Danaum Palimedes, Nestor, Ulysses,
Plus sunt consilio, quam probitate, duces.
eacides, Ajax, Diomedes, Pyrrhus, Atrides:
Hic flos, hic lumen, hic pietatis apex.
Quid Steleuum? quid Testoridem? quid Protheselaum?
Quid referam plures, quos sua fama refert?
Quis Dolopes? quis Mirmidonas? quis denique cunctos
Grajigenum proceres dinumerare queat?
andem rex Danaum per vim, per facta, per illud
Palladium Trojam post duo lustra capit.
Hac igitur capta, sed fraude, sed arte, sed armis:
Hinc perimunt Priamum Priamidasque simul.
Neve stet urbis honos devastant caetera queque:
Mucro viros, aries moenia, tecta rogus.

A. C. MCXXXVI

Quod tamen urbs capta est, quod victa, quod e- ruta, totum
Arte Sinon parvi ligneus egit equus.
Viribus, arte, minis, Danaum clara Tro ruinis
Annis bis quinis fit rogus, atque cinis.
Urbs bona, nunc dumi, vi flammae, turbi fumi,
Non ita consumi digna, resedit humi.
Nutu Junonis, & iniqui fraude Sinonis;
Clamque datis donis exspoliata bonis.
Sponsus Penelopes passus mare, monstra, C clopes,
Transtulit ad Dolopes Laomedontis opes.
Flamma Paris patriae, formae quo judice di
Troja caput Phrygiae, flosque jacet Asiae.
Junonem laedit, veneri cum pastor obedit;
Cum judex sedit tot tibi damna dedit.
Ne quis amet temere docet obruta Troja c vere,
Quae Paridis scelere fit nihil absque fer
Priamidis lacerae regumque domus ceciders
Turres innumerae nunc ubi? sub cinere.
Palladis armigerae quo templa domusq; fue
Extendunt hederae brachia lustra fere.
Raptu Tyndaridis furor est accensus Atridis
Bellaque Dardaridis movit amor Pari
Pellicis obscoenae commovit forma Lacena
In scelus effrene pectora Trojugenae.
Sic facies Helenae fuit exitus urbis amoenae
Crines, colla, genae, cunctaque compta bene

Qu

Quam facit audaces amor in sua damna procaces! A. C. MCXXXVI
Curas mordaces inhiat atque faces.
Dum male grata places Helenae nutusque loquaces,
Quamvis ipsa faces Ilion inde jaces.
O res fatalis, fuit omnibus exitialis
Talibus heu talis foemina causa malis.
Digna perire mari potius, flammisque cremari,
Qua tot privari luce ferisque dari.
Tempora bellorum rex indicens Danaorum
Aestuat amborum dissociare thorum.
Partes ultoris juvat, auget, fama pudoris
Raptam raptoris questa jacere thoris.
Res ea Pelidem movet, ut comitetur Atridem.
Aeoles in Paridem commovet illud idem.
Jurant Graiugenae, jurant in bella Micaenae,
Castra quae sunt juvene, suntque referta sene.
Hector consilio, nutu Tritonia dio,
Pelides gladio, dant Phryges exsilio.
Praesidium fidum stetit urbis in Hectore, quidum
Stabat, Dardanidum robur erat validum.
Cuspide Pelidae simul idem defuit Idae,
Studebant trepide praelia Dardanidae.
Urbs ruit Assaraci, quam flammae tradit edaci.
Vita res, o Thraci, demta dolis Ithaci.
Quae cecidit staret, nisi Thracem mors superaret,
Quaeque jacens paret regia jussa daret.

 Quin

A. C. *Quin res Ideae pereant nequit ars Cytherea*
MCX.XVI *Nec domus Aeneae tuta favore Deae,*
Nec regale decus vi posset frangere Graecus
Sed dolus, atque secus moenia ductus equu
DumqueSi non orat veniam,dum verba colora
Solvitur, explorat, claustra, foresque fora
Quosque foris norat recipit, scelerique labora
Dum res explorat, Moenia flamma vora
Pastibus ablatis, custodibus & jugulatis,
Succubuit fatis urbs miseranda satis.
Urbs miseranda nimis, imo dives rebus opimi
Inclyta, sublimis, una fit ex minimis.
O furor effrenis, patuit Neptunia poenis
Troja dolo juvenis prodita Grajugenis.
Flamma dein sedes, & regum dejicit aedes.
Hinc eques ad caedes, irruit inde pedes.
Vix sit habenda fides, quod millia sternat A
trides,
Ajax, Titides, Pyrrhus, Achilleides,
Instant ense truces, dum flammis Troja reluce
Passos vincla, cruces, interimendo duces.
Quilibet armati primum patet impietati.
Sunt serie fati tot mala jussa pati.
Caeduntur pueri, juvenesque, senesque, seve
Omne licet sceleri, quod scelus est, fieri.
Vi jacet hostili genus Assaraci, genus Ili.
Igne lares agili sede iacent humili,
Tunc fieri cineres gemmas, ebur, ostra, videre
Tunc Danaos celeres in scelus aspiceres.
Aspiciens flores tot parvos, tot mulieres,
Tot perimi proceres, totque viros veteres.

F

egum rex haeres, periit simul Hecuba, moeres, A. C
Ut corpus laceres. Ut doleas, superes. MCXXXVI
lter Homerus ero, vel eodem major Homero,
Tot classes numero scribere si potero.
t res declarat, igitur fundamenta locarat
Phoebus, & captarat, moenia vomer arat.
t sit opus clarum, quod rex fabricarat, aquarum,
Lustra leaenarum, silvaque tuta parum.
tria milvorum, locus & spelunca luporum,
Pascua sunt pecudum, templa, theatra, forum.
d vitium thalami quod adaugent Cypridis hami
Vepres & calami regna tenent Priami.
ulminis Idaei quod gloria perniciei
Sic datur illud ei contulit ira dei.
um sic Troja cadis tantae discrimine cladis,
Aeneam tradis, teque, ratemque, vadis.
t Venus huic moli subduxit provida proli.
Huic domui soli nil nocuere doli.
esperiae metas tibi longa spopönderit aetas,
Te servat pietas, ut nova regna petas.
i tempestatis sociis tibi rarificatis
Vel rapuit fatis per freta longa Paris.
gradiensque fretis, qua sedes parta quietis
Cursibus expletis: a sapiente petis
ospita Cumanis, impulsibus acta profanis,
Debita Trojanis fata Sibylla canis.
uanta parant Rutili, quam gloria surgat Juli,
Qui regum tituli, regnaque, qui populi.

A. C. *Ergo damnatae spe firmus, fidus Achate,*
MCXXXVI *Hesperiae latae tendis in arva rate.*
Plurima bella geris, tibi dum loca debi
quaeris,
Sed fretus superis obvia quaeque teris,
Turnus ut elatus tibi fata tuisque minatus
Occubuit stratus, dum fodis ense latus.
Pro qua certatur tibi regia virgo dicatur,
Paxque reformatur, dum tibi nupta data
Hinc processerunt qui Romam constituerunt
Qui dum bella gerunt fortia quaeq; teru
Et sibi fecerunt nomen, quod in astra tulerun
Ut, qui scripserunt pristina gesta, ferun
Romaque turrigerum caput effert maxim
rerum
Tam dono superum, quam studiis procer
Sic ex Aenea crescunt Romana trophaea.
Sic gens Romulea surgit ab Hectorea.

XX. Versus rythmici latini ad *Deum* *Mariam* habentur manuscripti in bibliot ca Paulina academiae Lipsiensis. *ar*)

XXI. *Poemata* varia, in quibus quaed Hildeberti Cenomanensis exstant inter C dices manuscriptos, quos bibliothe Bodlejanae donavit Kenelmus DIGBAEVS.

XXII. Hymnus rythmique de *Trini* cum Oratione metrica *ad Dominum* vu tus est ab USSERIO de Symbolo p. 36.
Pr

ar) vid. Joachimi FELLERI Catalogum pag. 122.
as) n. 56. inter Codices bibliothecae Bodleian 1666. vid. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae pa

A. C. MCXXXVI

rodiit & seorsim Helmstadii in 4. & in OMMEVI supplemento Patrum. *at*)

XXIII. Versus Hildeberti *ad B. Virginem*; e *Theophilo Christum negante*; de *Hildefonso* piscopo Toletano; de *anima*; de *instabilitate mulierum*; de *Zozima* Anachoreta; ac imilia quamplurima edere voluit Philippus LABBEVS. *au*)

XXIV. Versus Hildeberti, Cenomanenis episcopi, de *corpore Christi*, de S. *Nicoao*, de S. *Zosima* exstant manuscripti in bibliotheca Cottoniana Titus D. XXIV. 6. *aw*)

XXV. Varia Hildeberti *poemata* inter ibliothecarum Elnonensis, Camberonensis, Parcensis Codices MSS. ab Ant. SANDERO iblíotheca MSS. Belgica recensentur. *ax*)

XXVI. Hildeberti episcopi versus de *XII. plagis Aegypti* exstant manuscripti in bibliotheca Cottoniana Vitellius A. XII. 20. *ay*)

XXVII. Cantilena a pio quodam ante CCC. annos composita, in *Antichristum & spirituales eius filios*: ut Hildeberto Cenomanensi episcopo, qui ante 400. annos floruit, autore scripta videatur. Initio: *De*[illegible] *Sion uberrimas Velut torrentem lachrymas.*

Cc 3

at) vid. Jo. Alb. FABRICII Biblioth. Latin. ed. Hamb. 1712. p. 717. not. (a) *au*) v. eius biblioth. nov. MSS. ed. Paris. 1653. p. 79. *aw*) v. Thomae SMITHII Catalogum p. 131. *ax*) vid. CAVEVS de S. E. p. m. 544. *ay*) vid. SMITHVS loc. cit. pag. 87.

A. C. MCXXXVI. *mas*. Exſtat hoc titulo & hac coniectu in Variis doctorum piorumque viroru de corrupto eccleſiae ſtatu poematibus p Matth. FLACIVM. *az*)

XXVIII. Verſus de *corpore & ſanguine D mini* exſtant manuſcripti in collegio Si ney - Suſſex in univerſitate Cantabrigie n. 6. 2. *ba*)

XXIX. Verſus de *baptiſmate* manuſcri exſtant ibidem n. 6. 3. *bb*)

XXX. Verſus *quare non copulentur conjugio conſangvinei* exſtant manuſcri ibidem 4. *bc*)

XXXI. Poema Hildeberti Epiſcopi C nomanenſis de *Nummo* ex codice Godfri Prioris S. Swithini Wintonienſis, quod ip us eſſe aſſerit BALEVS: manuſcriptum exſ in Collegio Corporis Chriſti in Oxonia 255. 5. *bd*)

XXXII. Poemata quaedam *ſacra* Hild berti exſtant manuſcripta in Bibliothe Cottoniana. *be*)

Hildeberti *Opera* edidit Antonius BEA GENDRE. Pariſ. 1708. fol. *bf*)

XXXI

az) p. 29. *ba*) v. Catalogos MSS. Angliae & Hibern T. I. P. 2. p. 104. n. 714. *bb*) v. Catalogos cit. l. c. v. Catalogos cit. loc. cit. *bd*) v. Catalogos cit. p. n. 1722. *be*) v. Th. SMITHI Catalogum p. 123. Veſ ſianus D. V. 2. *bf*) v. Jo. Alb. FABRICII. Biblio Latin. ed. Hamb. 1712. ſuppl. p. 299.

XXXIII.

RVDOLPHVS.

Abbas S. Trudonis in dioecesi Leodiensi, A. C MCXXX-VIII.
dinis S. Benedicti, Claruit sub Henrico
uinto A. MCXXV. *a*) Obiit circa annum
CXXXIIX. *b*)
cripsit I. Carmina multa. *c*)
II. Versus de *coenobio S. Pantaleonis*, he-
metros, initio: *Quando vult aliquis ut fiat*
enobialis. Exstant in Joh. MABILLONII Ana-
ctor. Veter. Tom. II. *d*)

XXXIV.

PETRVS.

Diaconus Casinensis, Chartularius ac MCXL.
ibliothecarius. Quinquennis sub Girar-
o Abbate Beato Benedicto oblatus a Pa-
e Aegidio natione Romano, atque sub
odem Abbate per octo ferme annos erudi-
us est Anno vero MCXXVIII. aetatis au-
em 21. in exsilium actus est. *a*) Excessit e vi-
s post annum MCXL. *b*)
Scripsit I. Rhythmum de *novissimis die-*
s, in quo juxta literam videtur secutus esse
oannem. *c*) Incipit: *Anno Christi passionis*
inito millesimo Satanas Averni princeps sol-
vetur

XXXIII *a*) vid. Jo. TRITHEMIVS de S. E. n. 366.
) vid. Gv. CAVE de S. E. pag. m. 571. *c*) vid. TRIT-
EMIVS loc. cit. *d*) pag. 529.
XXXIV. *a*) v. PETRVS diac. de vir. illustr. Casinens.
p. XLVII. *b*) v. Jo. Bapt MARVS Annotat. ad Pe-
ri l. c. *c*) v. PETRVS l. c.

A. C. MCXL. *vetur a vinculis*. Servatur MStus in biblio-theca Casinensi. *d*)

II. Hymnum de S. *Christina* III. Fort- & huc spectant *Cantus beati Marci & san-ctorum Nicandri & Marciani*. *e*)

XXXV.

RAYNALDVS.

Casinensis subdiaconus, *a*) Vir valde eru-ditus, & versificandi scientia antiquis per o-mnia comparandus salutatur a PETRO *b*) Vi-xit tempore Petri Diaconi. Scripsit I. A-Petrum diaconum ac Bibliothecarium San-ctissimi *Severi* Casinatis Episcopi *in laude* versus. II. Versus. de *vita B. Benedicti* *B. Mauri*. III: Hymnos *in laudem* sanc-Confessoris Christi, atque Pontificis *Seve* *c*) Hymni excusi sunt in breviariis Casine-sibus A. 1568. & 1572. *d*)

XXXVI.

BERNARDVS.

Morlanensis *a*) vel Morlavensis alias Mo-lacensis Anglus. *b*) Ordinis S. Benedicti m-nachus Cluniacensis. Floruit A. MCXL. Scripsit I. Rhythmos de *contemptu mun-*

he

d) vid. MARVS loc. cit. *e*) vid PETRVS loc. cit.

XXXV. *a*) v. PETRVS diaconus de vir. illustr. C-nensib. Cap. XLIV. *b*) l. c. *c*) v. PETRVS l. c. *d*) Jo. Bapt. MARVS Annot. ad Petri loc. cit.

XXXVI. *a*) v. Jo. PITSEVS de illustr. Angliae S-ptor. n. 294. *b*) v. Christoph. HENDREICH. Pan-Brandenb. p. 532. a *c*) vid. PITSEVS l. c.

iexametros dactylicos, initio: *Hora noviſſi-* A. C.
na; tempora peſſima ſunt, vigilemus. Exſtant MCXL.
n Variis doctorum piorumque virorum de corrupto eccleſiae ſtatu poematibus per Matth. FLACIVM Baſileae 1556. *d*) Poſtea A. 597. Bremae in 8. vulgavit Nathan CHYTRAEys: qui erat aſſerens ſe primum eos prodire feciſſe. Impr. & poſtea Roſtochii 1610. Rintelii & Lipſiae 1626. 8. cura Elhardi Lupini. Luneb. 1640. 12. *e*)

Offendi fragmentum aliquod hujus ſcripti in MSto quodam Codice bibliothecae Helmſtadienſis Academiae ex quo nonnulla editionis Flacianae corrigi poſſunt. Exhibebo exſtantiores diverſitates: p. 251. edit. Flacianae l. 23. *nullaque mentio.* MS. *nec recreatio.* p. 253. l. 17. Fl. *recreatio.* MS. *retributio* p. 260, l. 23. F. *gramina* MS. *germina.* l. 27. F. *editis* MS. *cernitis.* p. 261. l. 4. F. *retro* MS. *rogo.* p. 264. l. 26. F. *Prava* MS. *Primo.* p. 269. F. *deſpicit.* MS. *decipit.* ibid. F. *illa* MS. *ampla.* p. 272. l. 17. F. *poſtmodo* MS. *poſtea* l. 19. F. *o male* MS. *ad mala* l. 20. F. *quid tibi* MS. *qui tibi* l. 23. F. *tua gloria.* MS. *iacet impia.* p. 273. l. 5. F. *caro* MS. *modo* l. 19. F. *atque decore* MS. *decoro nimis.* Ibidem additur in MS. integer verſus: *Non juvat aurea corona laurea ſtatus ſublimis,* p. 281. l. 4. F. *cadentia* MS. *fluentia* p. 328. F. *fit.* MS. *ſic* l. 13. F. *Sero* MS. *ſera.* p. 331. l. [illegible]
F.

d) p. 247. *e*) v. HENDREICH l. c.

A. C. MCXL. F. *corda* MS. *corde.* p. 332. l. 1. F. *din* MS. *praemicat.* ibid. F. *hoc* MS. *os.* l. 3. F MS. *in.* p. 333. l. 1. F. *olovitrea.* MS. *ibi vi* ibid. F. *vacula* MS. *vascula* l. 3. F. *Damn* MS. *Dannula* l. 22. F. *Indica* MS. indita. p. l. 15. F. *Vi* MS. *O* ibid. F. *poscitur.* MS. *p* tur. p. 338. l. 9. F. *baud.* MS. *ac.* l. 22. F. *p* *venit.* MS. *provehit.* l. 23. F. *limina* MS *mina.* p. 339. l. 14. F. *amodo* MS. *ad* p. 340. l. 7. F. *carmine* MS. *limine.*

II. De mundo versu librum unum, ini *Vita mori mundo est, sed mors est.* f)

III. Versus encomiastici de *Symone* bate Eboracensi & de *Comite Wulnotho* nectuntur Bernardi libris tribus de cont tu mundi in codice quodam manuscr Bibliothecae Cottonianae, g) qui & forte Bernhardi sunt.

Legi praecipue dignus est Bernhardu ter omnes scriptores rhythmicos non tum ob dictionem facilem & argutam, quia corruptos seculi mores ingeniose stringit, sentiente Olao BORRICHIO. h)

XXXVII.

PETRVS ABAELARDVS.

MCXLII. Vel ABAILARDVS, a) vel ABELARDVS, b)

f) v. PITSEVS l. c. g) vid. Thomae SMITHI logus p. 136. Cleopatra A. VIII. 2. h) in dissertat tus de poetis. 88.

XXXVII. a) v. Appendix ad Henricum Gand sem de Script. Ecclef. cap. 3. b) v. Jo. TRITHE de S. E. n. 381.

BAILLARDVS, vel ABALARDVS, vel ABELARDVS. c) Natione Armoricus, d) non Parisiensis ortu, ut perhibet Christophorus HENDREICH. e) Dialecticus f) Parisiensis. g) Unde cognomentum ipsi Dialecticus. Hinc monachus San-Dionisianus prope Parisios, postea abbas Rugensis constitutus. h) Claruit sub Conrado Imperatore tertio A. MCXL. i) Obiit in Prioratu S. Marcelli Cabilonensis, Ordinis S. Benedicti, Congregationis Cluniacensis, anno Domini MCXLII. XI. Cal. Maji aetatis suae 63. k) — A. C. MCXLII.

Scripsit I. metrico stylo *hymnos* in monasterio, quod vocatur Paraclitus, decantandos. l)

II. Versus elegiacos ad Astralabum filium suum de *moribus & vita pia & proba*. Exstant manuscripti in bibliotheca Cottoniana Vitellius C. VIII. 3. m)

III. Prosam de B. Virgine. Exstat in Operibus Petri Abaelardi opera Francisci AMBOESI pag. 1136. n)

XXXVIII.
HILARIVS.

Petri

c) v. Christoph. HENDREICH Pandect. Brandenburg. p. 3.b. d) v. Ludovic. JACOB de claris scriptorib. Cabilonensib. p. 139. e) l. c. f) v. Appendix l. c. g) v. TRITHEMIVS. l. c. h) v. JACOB l. c. i) v. TRITHEMIVS l. c. k) v. JACOB l. c. l) v. Appendix ad Henricum Gandav. de S. E. c. 3. m) v. Th. SMITHI Catalogum p. 86. n) v. Ludov. JACOB de Scriptorib. Cabilonensib. pag. 141.

A. C. Petri Abaelardi discipulus. Scripsit
MCXLII. *giam*, qua plangit recessum Petri ex Para
to; quae exstat in Operibus Petri Abae
di opera Franç. AMBOESI pag. 243. *b*)

XXXIX.

OLBERTVS.

MCXLIIX. Alias OBBERTVS. *a*) Natus est in Led
villa Sambrensis pagi confinio. A. pu
in Lobinensi monasterio educatus sub di
plina Herigeri Abbatis, hinc Parisios a
Germani coenobium se contulit. Aud
& Fulbertum Carnotensem episcop
Demum Burchardum Wormatiensem, p
ea episcopum, Lobii sacris ipse litt
erudiit. *b*) Ex monacho Lobiensi ab
Gemblacensis *c*) quartus, ac primus S.
cobi apud Leodicenses, *d*) vel Eburo
e) Obiit Leodici A. MCXLVIII, *f*) 11. I
Julii. *g*)

Composuit cantus in honorem sanctoru
h) sive Canticum Ecclesiasticum de San
rum aliquot rebus gestis. *i*)

XL.

MALACHIAS.

Cog

XXXVIII. *a*) v. Lud. JACOB de Scriptor. Cabi
pag. 140.

XXXIX. *a*) v. Valerii ANDREAE Biblioth. Be
ed. Lovan. 1643. p. 706. *b*) v. Auberti MIRAEI
ad SIGEBERTI Gembl. de S. E. Cap. 142. *c*) v. SI
BERTVS l. c. *d*) v. MIRAEVS l. c. *e*) v. ANDR
l. c. *f*) v. MIRAEVS l. c. *g*) v. ANDREAS loc.
h) v. SIGEBERTVS l. c. *i*) v. ANDREAS loc. cit.

Cognomento Omongair. Nobili apud A. C.
bernos familia exortus, Archiepiscopus MCXLIIX.
machanus, & totius Hiberniae primas,
non & summi Pontificis legatus a late-
Claravalle obiit 2. Novembris. Vid.
NRIQVEZ tomo 2. annal. ad annum 1148.
Exstant in pervetusto Codice monasterii
ionensis versus duo, qui Malachiae per-
bentur fuisse familiares, scilicet:

rnere mundum, spernere sese, spernere nullum.
erneŗe se sperni: quatuor haec bona sunt. a)

XLI.

MEDIBARDVS.

Sive MEDINGAVDVS. Quo tempore vixe- MCL.
non constat. *a*) Conjicit tamen HEN-
IENIVS *b*) eum circa A. MCL. vixisse.
ipsit *Vitam S. Walburgis*, cujus prologus
xametro versu scriptus incipit: *Walpur-*
sacrae tot signis glorificatae. Ipsa vita
tium habet: *Paraclite sancte veni per-*
hortum cordis mei. Exstant in Actis San-
rum per Jo. BOLLANDVM &c. *c*)

XLII.

RADVLPHVS.

De sancto Albano, fani ejusdem Albani MCLI.

 mo-

) XL. v. Caroli de VISCH bibliotheca scriptorum
dinis Cisterciensis ed. Colon. 1656. pag. 244.
XLI. *a*) v. God. HENSCHENIVS Commentar. de S.
lburge n. 9. *b*) l. c. n. 10. *c*) Februarii Tom. III.

A. C. monachus & abbas. Obiit A. MCLI.
MCLI. Annum MCL. habet Jo. PITSEVS *b)* Scri
Vitam divi Albani versibus heroicis.
LANDVS tersum, canorum & rotundum o
vocat. *e*) Exstat S. Albani Anglorum P
tomartyris, & Amphibali & Sociorum
vita & passio per Radulphum de Dun
phian, versibus elegiacis, manuscriptum
bibliotheca Cottoniana Claudius E. IV.

XLIII.

QVINTINVS CRASIVS.

Natione Picardus, Caroli loci quond
subprior. Poeta suo tempore celeberri
nominis. Obiit secundum Seguinum An
MCLI. 14. Augusti. Scripsit *elegiarum*
aliorum *carminum* lib. I. *a*)

XLIV.

FRANCISCVS MAVROS.

MCLIII. Religiosus Clareavallensis. Suo temp
poeta insignis. Scripsit compendiosam
tam S. Bernardi carmine, non minus n
vose quam dulce fluente, ut loquitur MA
RIQVEZ tomo 2. annalium ad A. MCL
cap. II. n. 10. vel, ut scribit SEGVINVS, T
ctatulum exhortatorium de laudibus ips
Sanctissimi Patris, ad Michaelem Bou
Lingonensem Episcopum, una cum a

XLII. *a*) v. Jo. BALEVS Scriptor. Britann. Cent
n. 84 *b*) de illustr. Angl. Scriptor. n. 205. *d*) v. T
mae SMIHTI Catalogum pag. 45.
XLIII. *a*) v. Caroli de VISCH bibliotheca Script
ord. Cisterc. ed. Colon. 1656. pag. 282.

uot versibus ad Lectorem & librum, cu- A. C. MCLIII.
tractatuli initium est:

quocumque feras, nusquam, dignissime Praesul,
Hoc de Bernardi codice destituas.

ebat exstare impressus in frontispicio rum S. Bernardi antiquae editionis, ut atur Philippus SEGVINVS in bibliotheca MS. nunc vero in recentioribus editi-ous rejectus est ad calcem eorundem ope-, sed truncatus. a)

XLV.

BERNARDVS.

Jatione Burgundus in Fontanensi castro a Divionem natus. Monasticen pro-us est in Archi coenobio Cisterciensi sub bate Stephano. a) Ex monacho Cister-nsi abbas & fundator monasterii Clare-ensis, b) in dioecesi Lingonensi & Co-atu Campaniae ad Albam fluvium A. XV. fundati. c) Claruit sub Conrado Im-ratore tertio A. MCXL. d) Obiit Clarae-se) A. MCLIII. f) XIII. Cal. Septembr. g)

Dd 2 Quod

LIV. a) v. Caroli de VISCH bibliotheca scripto- Ordinis Cisterciensis ed. Colon. 1656. p. 112.

LV. a) v. Car. de VISCH bibliotheca scriptor. Ord. rc. ed. Col. 1656. p. 39. b) v. HENRICVS Gan- de Scriptor. Eccles. Cap. 9. c) v. Aub. MI- VS Schol. ad Henrici l. c. d) v. Joh. TRIT- IVS de S. E. n. 361. e) v. Appendix ad Henri- Gandav. cap. 4. f) v. MIRAEVS. l. c. g) v. CAVEVS de S. E. p. m. 565.

A. C. MCLIII. Quod ad ſcripta attinet: I. Angelus MA-RIQVEZ Annalium Ciſterc. tomo 2. ad 1153. cap. 10. annotat ſcriptum, quod om-no genuinum putat Bernardi. Eſt id c-mine heroico eleganter conſcriptum no-ne *Floreti*, poſtmodum a Joanne GERSO commento illuſtratum & A. 1520. Lug-ni impreſſum apud Joannem Marion in lio, ſub titulo ſequenti: Liber nomine F-retus, a Sancto Bernardo Clarevallis abba metrice accumulatus, cum commento Joannis Gerſonis, tractans de virtutib ſecundum praecepta Dei, & eccleſiae, ad gam peccatorum, & electionem illorum perum, quae hominem perducunt ad D um: hactenus titulus. Tractat vero hic ber de articulis fidei, de peccatis in gene & in ſpecie, de Donis, de Beatitudinib de Poenis inferni, & Purgatorii, de gaud Paradiſi, & de Aureolis Beatorum. haec quidem Manriquez, mihi tamen F retus nunquam viſus fuit, ut ait Carolus VISCH, Sancto Bernardo tribuendus. certe Pariſiis in Codice antiquo MSS. bib othecae Regiae dicitur Floretus eſſe co pilatus a Clemente Papa teſte Philippo L BEO in nova Bibliotheca MSS. Librorum ſu plemento 8. n. 1505. Exſtat idem liber in verſis bibliothecis MSS. Belgii, ſed ſemp ſine nomine Authoris, ut videre eſt in talogis dictarum bibliothecarum ab A

com

onio Sandero publicatis. *b*)

II. Circumfertur nomine S. Bernardi ymnus; *Ave Maris Stella* &c. MCLIII.

III. Hymni IV. de *contemtu mundi*. Hymnum de *vanitate mundi*: *Cur mundus militat* &c. jam sub Bernardi nomine publicavit, Bernardus Bauhusius in Pergula spiritualis melodiae, seu libro spiritualium cantionum, impresso Antverpiae anno 1617. & etum anno 1620. ibidem apud Hieronyum Verdussen. Exstatque etiam sub ernardi nomine excusus Parisiis anno 96. per Felicem Baligault 10. Novembr. hque tamen hic multo fusior, quam a uhusio & aliis soleat referri. Ubi notidum B. JACOPONVM Ordinis S. Francisci ligiosum ex eodem Rythmo aliquando legisse versus magis fluidos, quos frequenter decantare solebat, scriptoque aliis mmunicabat, atque hinc factum esse, ut se Author putaretur eorundem versuum. ia autem antiqua exemplaria integri hu- Rythmi valde rara sunt, operae pretium xit illum cum tribus aliis inserere Bibliecae suae Scriptorum Ordinis Cisterciis Carolus de VISCH edit. Colon. 1656. ex dicto antiquo codice impresso. Prius incipit: *O miranda vanitas, o divitiarum*

h) Car. de VISCH biblioth. scriptor. Ord. Cisterc. Colon. 1656. p. 42. i) v. VISCH l. c. p. 45. k) p. seqq.

A. C. MCLIII. *rum.* Secundus: *Dic homo cur abuteris* Di*cretionis gratia.* Tertius: *O Christi long*animitas *& longa exspectatio.* Quartus: *Ca*
sit omnis homo foenum. Primi fragmentu
titulo: *De contemtu mundi;* initio: *C*
mundus militat sub vana gloria; exstat m
nuscriptum in bibliotheca Academiae Ju
ae, quod cum editione Vischiana collatu
has lectiones suppeditabat non negligend
v. 25. Visch. *viris veracibus.* MS. *rel*
fallacibus v. 26. V. *miseris.* MS. *miseri.* v. 2
V. *Falsis in somniis &.* MS. *Falsus in praem*
ac. v. 28. V. *Falsis.* MS. *falsus.* v. 43. V. *su*
trahunt. MS. *detrahunt.* v. 44. V. *Et ducun*
MS. *Educunt.* ibid. V. *dura* MS. *rura* v. 4
V *roris.* MS. *ros! o.* v. 47. V. *Ignorans.* M
ignoras. v. 56. V. *potuit.* MS. *poteris.*

IV. Bartholomaeus GAVANTVS in Thesa
ro sacrorum rituum, Antverpiae A. 163
editio plures alios Rythmos Bernardo a
scribit, aut saltem, ab aliis adscribi refert
tom. 2. sect. 5. cap. 6. sic ait: *Hymnus A*
Maris stella Bernardo tribuitur a COSTERO.
ibidem fol. 70. *Amor Jesu dulcissime* Be
nardo tribuit Michael TIMOTHEVS. In Br
viario non fuit in usu ante A. 1550. 3. ib
col. 2. hymnum, *Quicunque Christum qu*
ritis, Prudentio quidem tribuit Timothe
sed nota marginalis in alia editione trib
Bernardo. Non ante A. 1550. fuit in Bre
ario. Item tom. I. parte 4. tit. 18. n. 5.

o. Bernardus piis commmentariis anti- A. C.
onam *Salve Regina* illustravit, quae ha- MCLIII.
ntur in operum ejus tomo 2. & eandem
xit ultimis iis verbis: *O clemens, o Eia, o
lcu virgo Maria.* Ut habetur in lib. 12.
ronic. de Urbe Spirensi. Quis Author
quentiae quae legitur in Missis defuncto-
m, *Dies irae*, &c. Ex Authore ligni vitae
. l. cap. 70. S. Gregorius est. Ex Ste-
ano Proysthinio lib. l. d. 4. Novissimis
p. 5. S. Bernardus, cujus initium est: *Cum
cordor moriturus, quid post mortem sim fu-
rus.* Sed Bzovius An. 1294. n. 37. & 38.
Leandro Alberto eam tribuit Latino Car-
nali Ursino, seu Frangipanio, Mentio
byllae in 3. versu indicat recentiorem esse
nc Prosam S. Gregorio, qui in suo Sa-
amentorum libro nihil prorsus gentili-
is habet, hucusque Gavantus. *l*)
V. Scripsit & Jubilum rythmicum de *a-
ore, passione & ascensione Jesu Christi. m*)
VI. Librum metricum fecit de *laudibus
Virginis* Odis XVIII. constantem, cum
aefatione hexametra. Praefatio incipit:
lumen verum, quo lux est facta dierum.
de I. *Ut jucundas Cervus undas aestuans
siderat.* II. *Omni die Dic Mariae Mea
udes anima.* III. *O cunctarum foeminarum*

Dd 4 de-

v. Car. de VISCH biblioth. scriptor Ord. Cisterc.
Colon. 1656. pag. 48. m) v. Gv. CAVEVS de S.
p. m. 566.

A. C. MCLIII. *decus atque gloria*; IV. *Salutaris Stella m ris summis digna laudibus*; V. *Mater Chri Quae talisti sacris hunc visceribus*; VI. *A virgo Quae origo Nobis es laetitiae*; V *Dux sanctorum, Spes lapsorum Virgo ma domini*; VIII. *Coeli porta Per quam orta lus est fidelium*; IX. *Animarum Spes lap rum Virgo Mater unica*; X. *O Regina Qu divina Praeelegit gratia*; XI. *Beatarum minarum Virgo beatissima* XII: *O Messia Maria Nata semper Virgine.* XIII. *Vi splendens Quae transscendens Electorum or nes.* XIV. *Vitae dator Et plasmator Ac Rede ptor hominis*; XV. *Laus fidelis Israelis Vi plena gratia*; XVI. *Stella maris Singularis M ter excellentiae*; XVII. *Mater dei Per quam Consequuuntr veniam*; XVIII. Ode Sapphi *O salutaris virgo stella maris.* Extat in HOMMEY supplemento Patrum. n)

VII. *Epitaphia duo S. Malachiae* a S. Be hardo composita servantur manuscripta bibliotheca Paulina academiae Lipsiensis

XLVI.

MCLVI. *PETRVS MAVRITIVS.*

Cognomento VENERABILIS. a) Eund cum Petro nostro esse MAVRITIVM Senon sem existimat Jo. Alb. FABRICIVS, ejus de Missa carmen, quod Hildeberto ve tribuitur, adjecit bibliographiae suae a

n) p. 163. o) v. FELLERI catalog. p. 312. n. 37.
XLVI. a] v. Aub. MIRAEI Schol. ad Henrici dav. de S. E. Cap. 29.

uariae: Nobili genere natus fuit noster A. C. in Arvernia. Primum miles deinde mona- MCLVI. chus b) postea Abbas Cluniacensis c) no- tus Anno MCXXIII. creatus. Obiit Anno MCLVII. VIII. Kalendi Januar. d) An- num MCLVI. habet. Gv. CAVEUS. e)

Scripsit P. *Rythmos, prosas, versus & hy- mnos* qui exstant in Bibliotheca Cluniacensi ed. 1614. f)

II. Hymnum de *translatione S. Benedicti* metro Choriambico & Gliconico, initio: *laris conjubila Gallia cantibus.* Exstat in Arnoldi wionii ligno vitae, & ex hoc in Jo. bosco bibliotheca Floriacensi ed. Lugd. 1605. g)

III. Epitaphium P. Abaelardi a Petro Ve- nerabili scriptum exstat in Petri ABAELARDI operibus ed. Francisci Amboesii pag. 342. h) Duplex huiusmodi epitaphium quorum pri- us hexametrum incipit: *Gallorum Socrates, Plato maximus Hesperiarum*; posterius versu elegiaco, & initio: *Petrus in hac Petra la- titat, quem mundus Homerum*; exstat in Lu- dovici JACOB de claris scriptoribus Cabillo- nensibus ed. Parisiis 1652. i)

XLVII.

PETRVS.

Picta-

b] v. MIRAEVS l. c. c] v. HENRICVS Gandav. l. c. d] v. MIRAEVS. l. c. e] de S. E. p. m. 574. f] Col. 1327. g] p. 196. h] v. Lud. JACOB de cla- ris Scriptoribus Cabilonensibus p. 141. i] p. 142.

A. C. MCLIX. Pictaviensis monachus, quem cum [...]tro Venerabili confundere videtur Jo. Ba[...] MARUS. a) Nostrum enim a Petro Venera[...]li diversum esse probat scriptum mox a[...]rendum. Vixit autem noster tempore [...]tri Venerabilis.

Scripsit I. *Panegyricum Petro Venera[...]* Abbati Cluniacensi IX. dictum in primo [...]ventu eius ad Aquitaniam secundam, c[...]mine elegiaco, initio: *Plaudite felices*, [...] *larescite Cluniacenses*; Exstat in Biblioth[...] Cluniacensi Ed. 1614. b)

II. *Epitaphium Gelasii* II. Papae hexam[...]trum, initio: *Vir gravis & sapiens actu v[...] boque Joannes*; Exstat in Jo. Bapt. MARI A[...]notatione ad Petri diaconi de viris illu[...] Casinensib. Capit. XLV; c) & in Con[...] Chronico Historico Danielis PAPEBROCHII [...] Catalogum Pontificum Romanorum. [...] Nisi forte hoc Epitaphium fuerit Petri V[...]nerabilis.

XLVIII.

RADEVICUS.

Frisingensis Ecclesiae Praepositus, [...] Othonis Frisingensis episcopi scriba seu am[...]nuensis. a) Othonis huius mortui An[...] MCL[...]

XLVII. a) in annotat. ad Petri dia. de vir. illu[...] Casin. c. 45. b) col. 607. c) ed Hamburg. 17[...] 189. d) P. II. n. CLXIII. Annot. n. 3. in Prophylaeo[...] Acta Sanctorum Maji p. 9. B.

XLVIII. a) v. Auberti MIRAEI Auctarium de S[...]ptorib. Ecclesiast. n. 377.

CLIX. libros de gestis Friderici I. conti- A. C
avit. Scripsit duplex *Epitaphium Ottoni* MCLIX.
iorum prius incipit: *Libram Phoebus sub-*
, cum faci tenente. Posterius incipit: *Quic-*
id in orbe beat praeclaros & meliores. Ex-
it utrumqve in Caroli de VISCH bibliotheca
riptorum ordinis Cisterciensis ed. Coloniae
56. *b*)

XLIX.

BERNHARDVS.

Monachus Cluniacensis. Vixit A. MCLX. MCLX.
cripsit Satyras tres dactylo carmine, in qui-
us Clerum & Romanam curiam acriter in-
ctatur. V. Catal. Test. Ver. Tom. 2. Hot-
ng. Hist. Eccl. III. 105. Alstedium in Chro-
ol. *a*) Forte haec omnia in Bernhardum
Iorlanensem & eius libros III. de contemtu
undi quadrant.

L.

JOANNES SERLO.

Dictus *Magister* Serlo; a professione co-
nominatus *Grammaticus.* Natione Anglus.
Ex Eboracensi canonico monachus Fon-
nus Cisterciensis ordinis & tandem abbas.
laruit A. MCLX. *b*)

 Poeta

p. 256. sq.
XLIX. *a*) v. Christoph. HENDREICH Pandect.
randenb. p. 527. b. & p. 530. b.
L. *a*) v. Chrysostomi HENRIQUEZ Phoenix re-
viscens p. 80. *b*) v. Jo. BALEUS Scriptor. Britann.
ent. 2. n. 91.

A. C. MCLX.

Poeta suo tempore elegans iudice C
sostomo HENRIQVEZ. *c)*

Scripsit I. De *bello inter Scotiae Rege*
Barones Angliae latinis rythmis libru
num, initio: *David ille manu fortis scept*
Exstat manuscriptus Cantabrigiae in G
gio S. Benedicti. *d)*

II. De *differentiis verborum* librum u
qui servatur manuscriptus Cantabrigia
collegio S. Petri. *e)*

III. De *morte Samerledi* libri I. initio:
vid rege mortis lege clauso. f)

IV. In *Orationem Dominicam* librum u
initio: *Protector noster Dominus Jesus.* E
manuscriptus Cantabrigiae in Collegio S
nedicti. *g)*

V. De *dictionibus dissyllabis* Lib. I. init.:
Style conveniens digitis. h)

VI. De *dictionibus aequivocis* Lib. I. i
Est vates arator cultor telluris, i) Serlo
versus leonini de vocabulis aequivocis
stant manuscripti in Collegio S. Trinit
apud Dublinium n. 328. 91. *k)*

VII. De *dictionibus univocis* Lib. I. *l)*

VIII. Serlonis versus *contra Monachos*

c) l. c. d) v. HENRIQUEZ l. c. p. 81. e) v. Chrys
m. HENRIQUEZ Phoenix reviviscens p. 81. f)
BALEUS Scriptor. Britann. Cent. 2. n. 91. g) v. H
RIQUEZ l. c. h) v. BALEUS l. c. i) v. BAL
l. c. k) v. Catalogos manuscriptorum Angliae &
berniae Vol. II. P. II. p. 32. n. 468. l) v. BALEU

nt manuſcripti in Bibliotheca Bodleiana dono Thomae BODLEII n. 58. 9. m) A. C. MCLX.
VIIII. Philippus L' ABBEUS in Coronide etica p. I. Bibliothecae novae ſcribit ſe ha- re verſus quosdam inſignes, de *inſtabilita- mundi*, ab hoc Serlone compoſitos. n) erſus Serlonis de *contemtu mundi*, exſtant anuſcripti in Bibliotheca Cottoniana Ju- is A. XI. 6. o)
X. Serlonis *Carmina* cum gloſſis exſtant muſcripta inter Codices manuſcriptos os Kenelmus DIGBAEUS donavit Bibliothe- e Bodleianae n. 53. p)

LI.

LAVRENTIUS.

Dunelmenſis coenobii praecentor, poſtea bas Weſtmonaſterienſis. Claruit A. MCLX. Mortuus circa eundem annum. b)
Scripſit I. *Hypognoſtica*, c) vel *Hyponoſticon*, vel *Hypomneſticon* e) ad Gervaſium, f) de

Dd 7 V.

v. Catalogos cit. T. I. P. I. p. 142. n. 2697 m) v. Car. le VISCH biblioth. ſcriptor. ordin. Ciſterc. ed. Colon. 6. p. 298. a. o) v. Thom. Smithi Catalogum p. 4. v. Catalogos MSS. Angl. & Hiberniae T. I. P. I. p. 79. 654.
LI. a] v. Jo. BALEUS ſcriptor. n. 214. b] v. Jo. TSCHEUS de illuſtr. Angl. ſcriptor. p. 214. c] v. talogi MSS. Angliae & Hiberniae T. I. P. II. p. 134. n. 1. d] v. Catalogi cit. T. II. P. I. p. 4. n. 8. Th. Smi. Catalogus Bibliothecae Cottonianae p. 86. D. III. 2. v. Catalogos cit. l. c. p. 47. n. 8659. & SMITHI Cata- cit. p. 124. D. XI. f] Catalogos cit. T. I. P. II. 94. M. 1551.

A. C. MCLX. V. & N. T. g) h.e. de historiis sacris utr usque Testamenti, & etiam de laudibus Mariae virginis, de operibus Salvatoris, Apostolis, Joanne & Paulo aliisque sancti h) Carmine hexametro, i) libris novem, initio: *Principium rerum sine tempore temp ra formans.* l) Exstat manuscriptum in B bliotheca Bodleiana inter Codices G LAUD H. n. 31. Tr. 8; m) in Ecclesia S. Pet apud Eboracum n. 42; o) in aedibus Jac baeis n. 937; p) & in Bibliotheca Cottonian Vespasianus D. XI. 2. q) Versus rythmici hypognostico Laurentii Dunelmensis ex stant in Bibliotheca Cottoniana Caligu D. III. 2. r)

II. *Dialogorum* in metro Lib. 4. initi *Carmina constitui nunc pandere.* s)

III. Laurentii versus de *dissvasione coniug* exstant manuscripti inter Codices Isaa VOSSII n. 48. t)

I

g] v. Catalogos cit. Tit. I. Part. I. pag. 70. 1294. Tit. II. P. I. p. 247. n. 8649. & Thom. SMITH Catalogum biblioth. Cottoniana p. 114. D. XI. 2. v. SMITHUM l. c. i] v. Catalogos MSS. Angliae Hiberniae T. II. P. I. n. 42. k] v. SMITHI Catal gum l. c. l] v. Catalogos cit. l. c. m] v. Catalog cit. T. I. P. I. p. 70. n. 1294. n] v. Catalogos l. c. P. I p. 134. n. 1951. o] v. Catalogos cit. T. II. P. I. p. 4. 42. p] v. Catalogos l. c. p. 247. n. 8659. q] v. SM THVS l. c. r] v. SMITHUS l. c. p. 36. s] v. Jo BALEVS Scriptor. Britann. Cent. 2. n. 88. t] v. Cat logos cit. T. II. P. I. p. 64. n. 2373.

IV. Consolatio Laurentii Dunelmensis Monachi de *morte amici*, partim prosa partim versibus exstat manuscripta in bibliotheca Cottoniana Vespasianus D. XI. l. *u*) A. C. MCLXV.

LII.

HENRICVS.

Lyncolniensis ecclesiae diaconus, deinde archidiaconus Huntingtoniensis, Claruit A. MCXLVIII. *a*) Libri eius historici desinunt in obitu Stephani Regis, qui in annum MCLIII. incidit. *b*) Scripsit A. MCLXV. epistolam ad Walterum de contemtu mundi. *c*)

Scripsit l. *Epigrammaton* Lib. 8. *d*) Epigrammata, se scripsisse testatur Henricus ipse in carmine funebri, quod Waltero episcopo Wintoniensi scripsit, nisi forte respexerit sola quae in Walteri honorem fecit epigrammata. Ita enim: *Henricus tibi serta gerens, epigrammata primum, Praelia mox Veneris, germina deinde tuli.* *e*)

Ex his forte sumtum est carmen in *laudem Elfledae*, de quo THOMAS Rudborne in Historia Maiori Wintoniensi *f*) ita: *In huius Elfledae*

u] v. SMITHUS l. c. p. 114.

LII. *a*] v. Jo. BALEUS Scriptor. Britann. Cent. 2. n. 82. *b*] v. Aub. MIRAEI Auctar. de S. E. n. 374. *c*] v. Henr. WHARTONI Angl. Sacr. T. II. p. 694. apud Gv. CAVE ... E. p. m. 584. *d*] v. BALEUS l. c. *e*] v. Anglia Sacra P. II. ed. 1691. p. 70... *f*] L. III. c. VI. in Anglia Sacra P. I. p. 207.

A. C. MCLXV. *ficaae laudem Henricus Huntungdunensis A-chidiaconus libro quinto hanc decantat Cam-nam:* &c. Librum enim Epigrammat quintum intelligi arbitror. Carmen a Th ma exhibitum est elegiacum initio: *O Elf potens, o terror virgo virorum.* Inde eti versus Henrici *in laudem Alfredi* forte deprompti, qui inserti eidem Historiae W toniensi THOMAE, *g*) quorumque initiu *Nobilitas innata tibi probitatis honorem.*

II. *Carmina* diversi generis Lib. I. *h*)

III. De *laudibus Alfredi Magni & Elfle* filiae versu Librum unum. *i*) Nisi haec f rint eadem cum Epigrammatibus paulo a memoratis.

IV. Carmen in *obitum Walteri* episc Wintoniensis elegiacum, initio: *Henr tibi serta gerens epigrammata primum.* nexum HENRICI epistolae ad Walterum Mundi Contemptu: Sive de Episcopis & tis illustribus sui temporis. *k*

V. Forte & poetica sunt, quorum me nit HENRICUS ipse in carmine praecedent verbis: *Henricus tibi serta gerens, epigr mata primum* Praelia *mox Veneris*, gern *deinde tuli.*

LIII.

EALREDVS.

g) l. c. p. 208. *h*] v. BALEUS l. c. *i*] v. Joh. SEUS de illustr. Angl. Scriptor. ed Paris. 1619. *k*] in Angliae Sacrae P. II. p. 702.

Sive ELEREDUS; a) Aliis AILREDUS, vel A- A. C.
DILREDUS, vel Edilredus, vel ETHILREDUS. b) MCLXVI.
Cistercienfium monachorum in Rhievalle Eboracensis dioecesis abbas. Obiit Anno MCLXVI. pridie Idus Januarii. c)

Scripsit Vitam Sancti Eduardi, Anglorum Regis & Confessoris Carmine librum unum, initio: *Dum tibi Laurenti cogar parere jubenti.* d)

LIV.

GILBERTUS.

Seu GILIBERTUS. Cisterciensis familiae MCLXVIII
monachus & Cisterciensis coenobii abbas octavus, totiusque Ordinis Patriarcha generalis. Obiit anno Domini 1168. Haec ex fasciculo Sanctorum Ordinis Cisterciensis lib, k distinct. 3. cap. 12 Poetam non contemnendum habet PITSEUS libro de illustribus Angliae scriptoribus aetate 13. ad annum 1280, a)

LV.

THOMAS.

Baiocensis vel Bayona, cognomento iu- MCLXIX.
nior. Vixit *A.* 1169. Composuit ad usum Ebo-

E e racen-

LIII. a] v. Chrysostomi HENRIQUEZ Phoenix reviscens p. 27. b] v. Caroli de VISCH bibliotheca scriptorum ordinis Cisterciensis ed. Colon. 1656. p. 9. v. Jo. BALEUS Scriptor. Britann. Cent. 2. n. 49. d] HENRIQUEZ l. c. p. 32.

LIV. a] v. Chrysost. HENRIQUEZ Phoenix reviscens p. 61. 62.

A. C. racensis ecclesiae *cantus ecclesiasticos* lib. I. V
MCLXX. Baleus. Possev. App. S. *a*)

LVI.

GVALO.

Britannus ex Cambria natus. *a*) Floru
A. MCLX. *b*) vel A. MCLXX. *c*)

Scripsit I. Invectivas *in monachos avar*
Lib. I. Init. *Sacrilegis monachis emptorib*
eccl. d) Exstant sine auctoris mentione tit
lo: In Monachos carmen satyricum, & vete
quodam codice acriter taxans eorum impi
tatem; in variis doctorum piorumque vir
rum de corrupto Ecclesiae statu Poematib
per Matthiam FLACIUM Basileae 1556. *e*) E
carmen hexametrum initio: *Sacrilegis m*
nachis emptoribus ecclesiarum.

II. *Carmina* de rebus diversis. Lib. I. *f*.

LVII.

GALFRIDVS.

ARTHURIUS dictus, quod de Britannoru
Rege Arthuro multa conscripsit. Archidi
conus fuit Monemuthensis, deinde Episc
pus Elviensis seu ad S. Asaphum. Claru

LV. *a*] v. Christoph. HENDREICH Pandect. Br
denb. p. 388. a.

LVI. *a*] v. Jo. BALEUS Scriptor. Britann. Cent
n. 5. *b*] v. Thomae SMITHI Catalogum Biblio
Cottonianae p. 124. XX. 22. *c*] v. BALEUS l. c. *d*
BALEUS l. c. *e*] p. 489. *f*] v. Jo. BALEUS Scrip
Britann. Cent. 3. n. 5.

[M]CLII. a) Scripsit adhuc A. MCLXX. b) A. C. MCLXX.
[S]cripsit l. *Carmina* diversi generis Lib. I. c) . *Vitam Merlini* versu heroico non in ve-[rs]o ad Robertum Lincolniensem episco-[pu]m, quae latet MS. in Bibliotheca Cotto-[ni]a. d)

LVIII.

THOMAS.

[N]atione Anglus. a) Patria Beverlacensis [ha]d procul ab Himbro flumine. Frigidi [Fo]ntis in Belvacensi dioecesi religiosus, [non] in Fonte frigido, ut HENRIQUEZ in Phoe[nic]e & alii quidam scripserunt, quod constat [ex] vita Margaretae sororis, ubi fratrem [qua]erens sic loquitur:

[Uni]ca spes super est, germanum quaerere fratrem
[St]udio iam monachum Francia te repeto.

Et post pauca:

[Q]uacum veniens, ubinam sit sciscitor: inde
Monstratur Fresmons, quo manet ille, locus.

Item post finem totius operis: Explicat [libe]r Thomae Monachi de Fresmont &c. [Vi]de MANRIQUEZ tom. 3. Annal. Cisterc. ad [A]. 1192. cap. 3. & 4. b) Floruit circa A. [M]CLXX. c)

[L]VII. a] v. Ioh. BALEUS Script. Brit. C. 2. n 86. [b] BALEVS l. c. in Appendice c) v. BAEVS Script. [Brit]. C. n. 86. d] v. Gv. CAVE Histor. Lit. de Script. [Ecc]les. ed. Londin. 1688. p. 674.

[L]VIII. a] v. Chrysostomi HENRIQUEZ Phoenix [re]viscens p. 258. b] v. Caroli de VISCH bibliothec. [Scri]ptor. Ordin. Cister. ed. Colon. 1656. p. 311. c] v. [VIS]CH l. c. p. 312.

A. C. MCLXX. Saripsit *Vitam* Beatae *Magaretae* cog mento Hierosolymitanae sororis suae libr unum, *d*) prosa & carmine, docte & ve ste. *e*) Exstat MS. in monasterio S. Ma de Fitero Ordinis Cisterciensis in regno varrae, & apud R. P. Franciscum Bivariu *f*) item in monasterio Nucalensi, & in C revalle, quam etiam Angelus Manrique codice, ut ait, Clarevallensi, pro ma parte inseruit Annalibus suis, partim ad num 1187. cap. 8. partim annis aliquot quentibus. *g*)

LIX.

THOMAS.

Cognomento BECKETTUS. Londini in A glia natus. *a*) Juris Canonici Doctor O niensis. *b*) Archidiaconus primum. *c*) Henrico II. summus Angliae Cancella constituitur, & paulo post Theobaldo functo Archiepiscopus Cantuariensis d gnatur *d*) anno 1162. *e*) sed orta inter e & Regem ob ecclesiasticam libertatem sensione patria & sede pulsus, exsul in Ga

d) v. Chrysf. HENRIQVEZ Phoenix reviviscens p *e*) v. Car. de VISCH bibl. script. Ord. Cisterc. ed. 1656. p. 511. *f*) v. HENRIQVEZ l. c. *g*) v. VI l. c.

LIX. *a*) v. Chrysf. HENRIQVEZ Phoenix r p. 152. *b*) v. Car. de VISCH bibl. script. Ord. C p. 309. *c*) v. Jo. BALEVS scriptor. Britann. Cen n. 100. *d*) v. HENRIQVEZ l. c. p. 153. *e*) v. VI l. c.

n perrexit, ubi in Pontigniacensi coenobio A. C.
abitum ordinis Cistercienfis induit. Regi MCLXXI.
ndem reconciliatus in Angliam rediens
on multo post tempore martyrio corona-
ar, 29. Decembris anno MCLXXI. ut ex
us epitaphio colligitur, quod tale est:

nnus millenus, centenus, septuagenus
Primus erat, Primas quo ruit ense Thomas:
Quinta dies natalis erat, flos orbis ab orbe
Pellitur, & fructus incipit esse poli.

Scripsit encomium rythmicum de *septem*
udiis B. Virginis initio: *Gaude flore virgina-*
. Quod operi suo de Marianis Antistiti-
us inseruit Hippolitus MARACCIUS ut ipse-
et testatur. *f*) BALEUS illud barbarum &
ne sapore, PITSEUS, HENRIQUEZ, VISCHIUS
egans habent.

LX.
HILDEGARDIS.

Abbatissa coenobii S. Ruperti confessoris MCXXC.
oppofito Bingensis oppidi ex altera parte
aji fluvii Moguntinae dioecesis ordinis D.
enedicti. Moritur sub Frederico Impera-
re primo A. MCLXXX. Aetatis suae 82.
dictione 13. XV. Calend. Octobris. Scri-
it, *Carmina* diversa lib. I. Init: *Qui sunt hi*
ui ut nu. a)

Ee 3 LXI.

v. Car. de VISCH biblioth. scriptor. Ord. Cisterc.
LIX. a) v. Joh. TRITHEMIUS de Scriptor. Eccl.
405

A. C. MCXXC.

LXI.

GVILHELMVS.

De Rameſey, vel Rameſienſis a monaſte
rio profeſſionis, non a natalitio ſolo ut te
ſtatur Pitſeus, ſic cognominatus, & tande
in coenobio Croylandenſi Ciſtercienſis con
gregationis abbas creatus. *a*) Obiit Ann
MCLXXX. in Craſtino Epiphaniae ſubHen
rico ſecundo. *b*)

Scripſit I. *Mortem Waldelphi* cruenta
lugubri libello partim ſoluta partim con
ſtructa oratione. *c*)

II. *Vita S. Guthlaci* ſacerdotis, per Gul
elmum Abbatem Rameſeyenſem, verſibu
hexametris deſcripta anno 1180. exſtat m
nuſcripta in Bibliotheca Cottoniana Vite
lius D. XIV. I. *d*)

III. *Vita S. Neoti* carmine libr. I. initi
Anglia quae totum modo regi, *e*) exſtat m
nuſcripta in Collegio S. Mariae Magdalen
in Oxonia, *f*) n. 53.

IV. *Vita S. Edmundi* regis & martyris, p
Gulielmum Croylandenſem, verſibus el
giacis cum verſibus rythmicis in laude
eius in fine; exſtat manuſcripta in Bibli
the

LXI. *a*) v. Chryſoſtomi HENRIQVEZ Phoenix
viviſcens p. 216. *b*) v. HENRIQVEZ l. c. p. 218.
v. Jo. BALEVS Scriptor. Britann. Cent. 3. n. 9. *d*)
Thomae SMITHI Catalogum p. 93. *e*) v. HEN
QVEZ l. c. p. 217. *f*) v. Catalogos MSS. Angliae
Hiberniae T. I. P. II. p. 73. n. 2194.

heca Cottoniana Vitellius D. XIV. 2. *g*) A. C.
V. *Vita S. Birini*, Episcopi & Confessoris, MCXXC.
d Petrum, Wintoniensem Episcopum, per eundem, versibus hexametris, exstat manuscripta ibidem n. 3. *h*)

VI. *Vita S. Fredemundi* Regis ac martyris, per eundem, versibus hexametris, exstat manuscripta ibidem n. 4. *i*)

VII. De *translatione veteris Ecclesiae Sariberiensis*, per eundem, versibus elegiacis, exstat manuscriptum ibidem n. 5. *k*)

LXII.

DANIEL.

Churche dictus, seu Ecclesiensis, *a*) non Becclesiensis, ut habet Georgius BROWN. *b*) Claruit A. MCXXC. Elegans poeta habetur Jo. BALEO. *c*)

Scripsit I. Latinis versibus *Urbanum*, de ...norum comitate Lib. I. *d*) Exstant Urbani Danielis Becclesiensis Carmina de moribus ...nitio: *Cum nihil utilius*; manuscripta in Collegio S. Trinitatis apud Dublinium n. ...5. 25. *e*)

II. *Carmina* rythmica Lib. I. *f*)

Ee 4 LXIII.

...) v. Thomae SMITHI Catalogum p. 93. *h*) v. l. c. p. ...4. *i*) v. l. c. *k*) v. l. c.

LXII. *a*) v. J. BALEVS scriptor. Britann. Cent. ... ...17. *b*) in Catalogo librorum MStorum Collegii S. Trinitatis apud Dublinium. v. Catalogos MSS. Angliae et Hiberniae Vol. II. P. II. p. 23. n. 275. *c*) l. c. *d*) v. BALEVS l. c. *e*) v. Catalogos l. c. *f*) v. BALEVS l. c.

LXIII.

ROGERVS.

A. C. MCXXC. Cifterciensis in Fordans monafterio ad fluminis ripao. Claruit A. MCXXC. a) A. MCXXCI. b)

Scripfit *Encomium D. Mariae* Lib. I. q tanquam parergon canoris verfibus ptum adiecit revelationibus Elizabetha

LXIV.

RICARDVS PLVTO.

Dobernenfis feu Cantuarienfis Eccl monachus. Claruit A. MCXXC. a) ve MCXXCI. b)

Scripfit I. *Unde malum* carmine Li Init: *Janua claufa diu nunc appe.* c)

II. *Aequivoca* verfus quae exftant m fcripta inter Codices quos Gv. Laudu bliothecae Bodleianae donavit J. n. 4 10. p. 159. b interque Codices biblioth Bodleianae n. 1385. d)

LXV.

PHILIPPVS.

MCLXXX. De *Eleemofyna* dictus Gothefrido

LXIII. a) v. Jo. BALEVS fcriptor. Britann. C n. 23. b) v. Jo. PITSEVS de illuftr. Angl. Scrip 240. c) v. BALEVS l. c.

LXIV. a) v. Jo. BALEVS Scriptor. Britann. 3. n. 16. b) v. Jo. PITSEVS de illuftr. Angl. Sc n. 249. c) v. BALEVS l. c. d) v. Catalogos Angliae & Hiberniae p. 72.

SCHENIO. *a*) Cognomento HARVENGIUS. *b*) A. C.
Abbas Bonae spei *c*) coenobii quod est ca- MCLXXX.
nonicorum Ordinis Praemonstratensis primo
lapide a Binchio Hannoniae oppido situm,
haud procul a via militari Romana, quae Ba-
vaco Nerviorum ducit Aduatucam Tungro-
rum. Fuitque ejus loci Abbas secundus. *d*)
Obiit post A. MCXXC. *e*)

Scripsit I. *Epitaphium S. Ivoni* episcopo
Carnotensi metro elegiaco, initio: *Reddi-
dit affectus Patrem doctrina Magistrum;* quod
inseruit God. HENSCENIVS Commentario
praevio de S. Ivone. *f*)

II. Varia *Carmina*, *Epitaphia*, & *Logo-
gryphos*, quae exstant in Operibus per Ni-
colaum CHAMART. Duaci 1620. f. *g*)

LXVI.

NICOLAVS MANIACVTIVS.

Canonicus regularis Lateranensis ordinis MCXXCI
S. Augustini. *a*) Eugenii Papae tertii, electi
A. MCXLV. d. 14. Febr. mortui A. MCLIII.
d. 8. Jul. tempore exaratus est Catalogus me-
morandus quod constat ex versu 167. & con-
tinuatus ad Alexandrum III. creatum Anno

 MCLIX.

LXV. *a*) in commentario de S. Ivone episc. Carnotensi n. 4. v. Acta Sanctorum Maji per G. HENSCHENIUM &c. T. V. d. 20. Maj. p. 248. C. *b*) Aub. MIRAEI Auctar. de S. E. n. 353. *c*) v. HENSCHENIVS l. c. *d*) v. MIRAEUS l. c. *e*) v. Gv. CAVEVS de S. E. p. m. 90. *f*) l. c. *g*) v. Cave l. c.

LXVI. *a*) v. Inscriptionem versuum editam

A. C. MCXXCI. MCLIX. d. 7. Sept. mortuum A. MCX
d. 25. Aug.

Scripsit Versus de *Romanis Pontificib* *Alexandrum III.* hexametros initio: *Pontifices Romanae noscere sedis.* Editi ab Onuphrio PANVINIO ex veteri MS. Ar Lateranensis; Coloniae recusi 1626; niele Papebrochio in Conatu Chronico storico ad Catalogum Pontificum Rom rum. *b*) Annotata ad versus illos dedi niel PAPEBROCHIVS. *c*)

LXVII.

SILO.

Serlo nominatur a Magistro ODONE de ryton, vel Ceriton, anno Dom. 1181. flo te in speculo laicorum cap. 35. cui tit. de festis Sanctorum MS. in Bib. Bod. M ster fuit Parisiensis. Siloni discipulus artis Sophisticae studiosus adeo, ut ei diebus quoque festis insudare non inter teret. Ad hunc extremum spiritum hentem accessit Silo, impenseque roga ut, si mori eum contingeret, ad se brevi r aret, certioremque de statu ejus inter functorum animas faceret. Ille vero post paulo defunctus idem fertur praes se; apparuit enim Caputio, argumenti Sophisticis ardentique flamma referto dutus, his sese praemiis, ob egregiam

P

b) P. II. in Propylaeo ad Acta Sanctorum Maji p HENSCHENIVM &c. p. 27. *c*) l. c.

pollebat fallendi arte, peritiam, cumulatum ingeminans. Porro antem cum Silo poenam haud ita molestam arbitratus, porrecta manu flammas tentaret, tantis repente cruciatibus conflictabatur, ut, affirmante spectro eosdem se toto corpore pati, in animo statim decreverit, mundo valedicere, Deoque ac rebus sacris inposterum vacare; quapropter accitis confestim discipulis hoc illis distichon abscessurus donavit: A. C. MCXXCI.

Linquo coax ranis, cras corvis, vanaque vanis.
Ad Logicam pergo, quae mortis non timet ergo.

Vide Steph. Baronis de ordine Minorum in sermonibus declamatis coram Universitate Cantabrig. impress. per Winandum de Word. Joh. Waldbus in Symbolum Apostolorum MS. & in fine cuiusdam MS. in Bib. Coll. Oriel. *a*)

Versus Serlonis Parisiacensis ad Muriel, Sanctimonialem Virginem deo sacratam, *de capta Baiocensium civitate*, & invectio *in Gilbertum*, Abbatem Cadomi, item versus ad *Odonem*, Baiocensem episcopum, cum aliis: Exstant manuscripti in Bibliotheca Cottoniana Vitellus A. XII. 17. *b*)

LXVIII.
ARNVLPHVS.

Nor-

LXVII. *a*) v. Ant. a WOOD in Historia & Antiquitat. Oxon. L. I. p. 20. 21. ed. Oxon. 1674. *b*) v. Th. SMITHI Catalogum p. 82.

A. C. MCXXCII. Normannus a) Ex Sagiensi archidiac Lexoviensis in Gallia episcopus A: MC ordinatus. Expeditioni transmarinae dovici VII, Francorum regis A. MCXL interfuit, ut GVILIELMVS Tyrius l. 7. c nar. rat. Post Episcopatum annis XL. a nistratum secessit ad Parisiense S. Vi coenobium. b) Adeoque vixit adhuc MCXXCI. Obiit A. MCLXXXII. d. 3 gusti. c)

Scripsit *Epigrammata*, quae extan Operibus Arnulphi per Odonem TVRN Paris. 1585. 8; d) in Bibliotheca Patrun Colon. Tom. XII; e) Part. II. fol. 458 risiens. Tom. III; f) ab Andrea RIVINO notis edita Lipsiae 1655.; g) & in Bi theca Maxima Patrum Tom. XXII. p. h) Arnulphi isc. Lexoviensis Epist Epigrammata & sermones aliquot ex manuscripta in bibliotheca Bodleiana e no Thomae Bodleii n. 5. 2. Ubi non habentur in MS. quae desiderantur in e so. i)

L

LXIIX. a) v. Christoph. HENDREICH P Brandenburg. p. 293. b. b) v. Aub. MIRAEVS Auctar. de S. E. n. 367. c) v. Gv. CAVE de S. E. p. d) v. CAVE l. c. e) v. MIRAEVS l. c. f) v. DREICH l. c. g) v. Jo. Alb. FABRICII Biblio tin. ed. Hamb. 1712. p. 710. h) v. CAVE l. c. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae T. I. P. I. n. 2482.

A. C. MCXXXII.

LXIX.

JOANNES.

Sarisburiensis. *a*) Joannes Severianus di-
citur a Joh. LELANDO p. 206. de scriptoribus
Britannicis. *b*) Natione Anglus patria Wil-
tunensis. *c*) Episcopus Carnotensis Obiit
A. MCLXXXII. *d*) Annum MCLXXX. ha-
bet Aubertus MIRAEVS. *e*)

Scripsit I. *Euteticum* in Polycraticum:
ita inscribitur in Tho. JAMESII Catalogo
MSS. bibliothecae publicae acedemiae Can-
tabrigiensis. *f*) *Autor ad usus suum* inscri-
bitur in editione Lugdunensi 1639. Versu
elegiaco scriptum est initio: *Si mihi credi-
deris, linguam cohibebis, & aulae.* Est prae-
fatio quasi Polycratici sive de nugis curiali-
um & vestigiis Philosophorum librorum o-
cto, qui prodierunt Parisiis 1513. 4. Lugd.
Bat. 1595. 8. Parisiis 1610. 8. *g*) Lugduni Ba-
tavorum ex officina Joannis Marre 1639. 8.
Amstelodami 1664. 8; *h*) & in Bibliotheca
Maxima Patrum Tom. XXIII.

II. *Enteticus de dogmate philosophorum*,
ditus ad Thomam Cancellarium, postea
archiepiscopum, versibus elegantibus non
mi-

LXIX. *a*) v. Aub. MIRAEVS in Auctar. de S. E. n.
69. *b*) v. Jo. Alb. FABRICII Bib. Lat. ed. Hamb. 1721
suppl. p. 308. *c*) v. MIRAEVS l. c. *d*) v. BALEVS
script. Britann. Cent. 3. n. 1. *e*) Auctar. de S. E. n. 369.
f) n. 121. 3. v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae T. I.
P. II. p. 168. n. 2302. *g*) v. Jo. Albert. Fabr. Bibl. Latin.
edit. 1712. p. 737. *h*] v. FABRICIVS l. c.

A. C. minus quam eruditis & doctis; exstat m
MCXXCII. scriptus in bibliotheca publica acad
Cantabrigiensis n. 122. *i*) Incipit *Dogma*
cutiens veterum. *k*) Andreas RIVINVS E
ticon sive Nutheticon cum animadver
recudi jussit. *l*)

III. De *membris conspirantibus* carme
I. Initio: *Concilium celebrant human*
Recudi illud jussit cum suis animadv
nibus Andr. RIVINVS. *n*)

IV. Diversi generis *carmina* Lib. I.

V. Tribuitur & Joanni nostro N
speculum stultorum in Thomae SMITI
talogo bibliothecae Cottonianae, *p*) u
legitur adductum: Speculum stulto
libellus compositus a Joanne Sarisbe
S. Theologiae Doctore eximio, ad W
mum, de ratione Nigellum cum praefa
& vindicatione tituli, qui quibusdam
batur esse ridiculus.

LXX.

GODEFRIDVS.

MCXXCVI Viterbiensis presbyter. *a*) Conrad
Frederici I. & Henrici VI. Imperat
Capellanus ac Notarius. *b*) Claruit sub

i] v. Catalogos l. c. p. 167. *k*] v. Jo. BALEVS
Britann. Cent. 3. n. 1. *l*) v. FABRICIVS l. c.
m] v. BALEVS l. c. *n*] v. FABRICIVS l.
v. BALEVS l. c. *p*] p. 118. Vespasianus E. XII
LXX. *a*] v. Joh. TRITHEMIVS de S. E. n
b] Aub. MIRAEI Auctar. de S. E. n. 378.

erico Imperatore primo, & Henrico ejus lio A. MCLXXXV. c) Circa quod tempus esinit ejus Chronicon. Obiit Ao. MC-XXCVI. d) A. C. MCXXCVI

Scripsit I. *Pantheon* sive *Chronicon* partim oluto partim ligato stylo, quod exstat in o. PISTORII Germanicorum scriptorum Tom. II. Hanoviae 1613. p. 1.

II. Tractatus varii partim prosa partim carmine, exstant manuscripti inter Codices quos GV. LAVDVS bibliothecae Bodlejanae donavit H. n. 33. Tr. I. Inter Codices bibliothecae Bodlejanae n. 1296. e)

III. De genealogia B. Virginis & Elisabethae, & de nominibus, ortu, & actibus Patrum principalium novi Testamenti puta S. Joannis Baptistae Apostolorum, &c. partim prosa, partim versibus, per GODOFRIDVM Viteribiensem. Exstat manuscriptum in Bibliotheca Cottoniana Titus D. III. 10. f)

LXXI.

SAXO.

Sialandicus. Grammaticus dictus. a) Historiam suam perduxit usque ad A. MCXXCVI. b) Claruit A. MCC. c)

Scrip-

c] v. TRITHEMIVS l. c. d] v. Gv. CAVEVS de S. E. p. m. 593. e] v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae p. 70. f) Thomae SMITHI Catalogum p. 128.

LXXI. a) v. Aub. MIRAEI Auctar de S. E. n. 398. b) v. Gv. CAVE de S. E. p. 594. ed. Genev. c] v. MIRAEVS l. c.

A. C. MCXCVI Scripsit *Historiae Danicae* Libros se
cim ad Andream in Dania Episcop
editos primum a Christiano PETRI Pa
1514; a Johanne BEBELIO Basileae 1534; a
lippo LONICERIO & Joanne FICHARDO F
cofurti 1576; *d*) a Stephano Joanne STE
NIO Sorae 1644. fol. Inserta illi hist
sunt *carmina* plura varii metri & ele
tia & ingeniosa.

LXXII.

ALDREMANNVS.

MCXC. Londinensis. Claruit A. C. MCXC. V
sificator elegans, qui magis sensum, q
verba curabat, scripsit *Carminum* lib.
GYRALDVM de Poet. *a*)

LXXIII.

BALDWINVS.

Devonius, tenui loco Excestriae n
a) In ipsa civitate Oxoniensi natum
Chrysostomus HENRIQVEZ. *b*) Schola
rector primum, tum postea archidiaco
Praeterea Cisterciensis, monachus & A
Fodiensis coenobii. Fuit deinde W
niensis praesul, &, mortuo Ricardo, C
tuariorum archiepiscopus, ac totius A
ae primas. Obiit A. MCXC. *c*) Tyr

d) v. CAVE l. c.

LXXII. *a*) v. Christoph HENDREICH Pa
Brandenb. p. 102. b.

LXXIII. *a*) Jo. BALEVS Scriptor. Britann. C
n. 27. *b*) in Phoenice reviviscente p. 15. *c*) v
LEVS l. c.

bi humatus, *d)* aut A. MCXCIII. refe- A. C.
: Jo. PITSEO, *e)* & Chrysostomo HEN- MCXC.
EZ. *f)* Annum MCXCI. aut MCXCII.
: Giv. CAVEVS. *g)*
ripsit I. Carmen *devotionis* Lib. I. *h)*
Exstat Aldelmus Baldwinus Anglus in
ateuchum & alios libros metrice; ma-
iptus in Collegio S. Trinitatis apud
abrigiam n. 7. *i)*

LXXIV.

HENRICVS.

nesius. Ordinis S. Benedicti mona-
& tandem Glasconiensis Abbas. Cla-
A. MCXC. Latini sermonis eleganti-
ratione tum soluta, tum constructa
ate calluit, & stylo exercuit. Ex mul-
men quae & oratorio stylo scripsit &
eo nullum titulum praeter Diversi ge-
poemata Librum unum apud scripto-
venit Jo. PITSEVS. *a)*

LXXV.

RICARDVS.

emonstratensium canonicorum abbas.
it A. MCXC. *a)*

Ff Scri-

hristoph. HENDREICH Pandect. Brandenb. p.
e) de illustr. Angl. Scriptor. n. 270. *f)* l. c.
g) de S. E. p. m. 599. *b)* v. BALEVS l. c.
talogos MSS. Angliae & Hiberniae T. I. P. II.
. 448.
V. *a)* de illustr. Angl. Scriptor n. 267.
V. *a)* v. Jo. BALEVS Scriptor. Britann. Cent.

A. C. Scripsit I. De *mysteriis sacrorum* Lib
MCXC. Initio: *Scribere proposui quae mystica*
Versum hujus scripti barbarum habet B
VS. *c*) Puto idem esse scriptum quod
deberto forte rectius tribuitur, & de
diximus in Hildeberto. Interim inter
nuscriptos codices occurrunt RICARDI P
monstratensis carmina in Missam. *d*)

II. Alia tam prosa quam *carmine*. *e*

LXXVI.

CONRADVS.

Monachus Hirsaugiensis coenobii
confinibus Svevorum ordinis S. Bene
Spirensis dioecesis. Claruit sub Conr
Imperatore tertio A. MCXC. Poeta insi
iudice TRITHEMIO. Scripsit de *laudib*
Benedicti metrice lib. I. Initio: *Luce*
solem. v. Jo. TRITHEMIVS *de Scriptor. Ec*
n. CCCXXXIV.

LXXVII.

HENRICVS.

MCXCII. Septimellensis ex Etruria oriundus,
go quodam agri Florentini qui septim
urbe Florentia lapide Lucam euntibus
currit, idquod in exemplo Elegiae ma
scripto notaverat MARQV. GVDIVS. A
Samariensis vulgo Henricus Pauper ap
latur in Codice quodam manuscripto

b) v. BALEVS l. c. *c*) l. c. *d*) v. Catalogos
Angliae & Hiberniae Vol. I. P. II. p. 87. n. 45.
BALEVS l. c.

bliothecae Paulinae academiae Lipsiensis. *a*) Florentinus dicitur in glossa manuscripta Codicis Helmstadiensis. Genus suum agreste esse & tenue ipse fatetur auctor. *b*) Studiis operam dedit Bononiae. *c*) Adeo pauper fuisse proditur, ut cum papyrus deesset, versus suos in veteri & attrito pellitio describere cogeretur. *d*) Fuit poeta seculi XIII. ut vult Christianus DAVMIVS. *e*) Scripsit Carmen, cujus mentio fiet A. MCXCI. aut MCXCII. quod ex libri II. versibus 61. 62. 63. 64. patet. A. enim MCXCIII. Henricus VI. Siciliam omnem expugnavit, cum antea idem infeliciter tentasset, quam adversam expeditionem innuit Auctor. Meminit etiam *f*) tanquam rei noviter gestae captivitatis a Richardo Angliae Rege Ao. MCXCII. perpessae. A. C. MCXCII.

Scripsit Elegiam de *diversitate fortunae & philosophiae consolatione*, ut inscribitur in Codice MS. bibliothecae Paulinae academiae Lipsiensis. *g*) Gavisus antea summa felicitate, & postea ad summam inopiam redactus carmen hoc composuit. *h*) Scripsit hunc

LXXVII. *a*) v. Joach. FELLERI Catalogum p. 289. n. 9. *b*) v. HENRICI Elegia Lib. II. v. 205. *c*) v. HENRICVS l. c. Lib. III. v. 71. *d*) v. Mich. NEANDRI Ethice vetus & sapiens ed. Lipf. 1590. P. III. p. 259. *e*) epist. ad Joannem Gebhardum in epistolis philologico-criticis ed. Chemnicii 1709. p. 184. *f*) Elegiae Lib. III. v. 164. *g*) v. FELLERVS l. c. *h*) v. Glossa MS. Codicis Helmstadiensis.

A. C. MCXCII.

hunc librum ad Episcopum Florentinum
Mille versus habet Elegia. *k*) Dividitur
men in quatuor libros. In primo quer
Henricus de sua miseria & adversitatibus
jus mundi. In tertio introducit philoso
am ipsum acriter reprehendentem. In q
to eandem ipsum consolantem. *l*) Evulg
Opus hoc Christianus DAVMIVS *m*) ex M
Codice bibliothecae Lipsiensis, quae ta
dimidiam solum ejus partem suppeditav
n) & ex membranis Florentinis. *o*) F
& usus est Marq. Gudii manuscripto
Excusa est editio Daumiana A. 1684. aut p
ea. *q*) Caruerat editor exemplari M
Equitis Lucensis Marii Florentinii, c
Manuscriptum cum nonnullis obscuri
excuso locis contulit Barthol. Beverinu
ad Daumium misit. *r*) Caruit & codice c
dam MSto Pataviensi. *s*) Notas se te
additurum promisit Christianus DAVMIV
Exstat aloqui cum commento manuscri
in bibliotheca Academiae Lipsiensis. *u*)

Recepi in me novam Henrici Septim
lensis editionem in oratione de ficta m

i) v. Glossa MS. cit. *k*) v. Glossa cit. & HENRI
Eleg. Lib. IV. v. 245. *l*) v. Glossa cit. *m*) v. D
MII epistolas philologico criticas p. 163. 164.
DAVMIVS l. c. p. 178. *o*) vid. DAVMIVS l. c. p
p) v. DAVMIVS l. c. p. 178. *q*) v. DAVMIVS l.
257. *r*) v. DAVMIVS l. c. p. 265 *s*) v. DAVM
p. 163. *t*) l. c. *u*) v. FELLERI Catalog. p. 389.

barbariae, ignorans tum typis jam esse A. C. mmio vulgarum. Quamvis vero post- MCXCII. e editione Daumiana certior fuerim s, tamen quoniam & rarior occurrit & minus nostra correcta est, in propo- perstitam, daboque carmen integrum pendice Sect. IV.

dhibui ejus rei gratia duos codices, um prior in Helmstadiensi Academi- ibliotheca antiquiori, posterior in Il- Ducali Gvelpherbytana, inquam ex uardi Gudii penu delatus est, servatur. is posterior Codex variorum aliorum icum manuscriptorum, ad quae corre- est, vicem praestat.

SECTIO IV.

ENRICI SEPTIMEL-LENSIS.

ELEGIA.

DE

ERSITATE FORTVNAE ET PHI-OSOPHIAE CONSOLATIONE.

LIBER I.

Uomodo sola sedet probitas? flet, & ingemit aleph, x)
ecta velut vidua, quae prius uxor erat.

 Cui

leph est prima litera sono suo gementem refe-

A. C MCXCII.

Cui de te, fortuna, querar? cui? Nesc... Quare
Perfida me cogis turpia probra pati?
Gentibus opprobrium sum, crebraque fab... vulgi
Dedecus agnoscit tota platea meum.
Me digito monstrant. Subsannant dentibus ... mnes.
Ut monstrum monstror dedecorosus ego.
Mordeor opprobriis. De me mala cant... cantat
Vulgus, & horrendus sum sibi y) *psalm... ego.*
Fama per antiphrasin cantat, multumque c... chinnum
De me ludificans impia turba movet.
Concutit a tergo mihi multa ciconia rostru...
Hic aures asini fingit, & ille canem.
Turba molendini; Grex furni; Concio temp...
In mea foecundis vocibus acta sonant.
Si me commendat Naso; si musa Maronis;
Si tuba Lucani, vix bona fama foret.
Quem semel horrendis maculis infamia nigr...
Ad bene tergendum multa laborat aqua.
Fata Neronizant z) *in me. Mihi triste pr... phetant*
Astra poli. Mihi dat tristia signa polus.
O dolor! o pudor! o gravitas! o tristia fata
Su...

y) pro *ipsi*. Frequens scilicet in scriptoribus me... aevi usus est pronominis reciproci. z) crudeliter ... surgunt.

Sum miser & nulli sum miserendus ego. A. C.
O bona prosperitas ubi nunc es? Nunc mea versa est MCXCII.
In luctum cithara. Fit lacrymosa lyra
O mala dulcedo, subito quae sumta venenas,
Quae nunc compensas mellea felle gravi.
O felix, qui non est usus prosperitate.
Nam venit ex sola prosperitate dolor.
Non sine felle suo dulcet fortuna, nec albet
Absque nigredine. Nec mons sine valle fuit
Cui multum mellis multum dedit ipsa veneni.
Mel vomuit primum felleus ipse sapor.
Ut gravius cadit hic, quem format forma gigantis,
Quam nanus, cujus parvula forma sedet
Ut plumbum gravius pluma, paleaque lapillus:
Sic gravius cadit hic qui bona multa tulit.
Hinc ego, qui fueram satur omni prosperitate,
Hoc verum fateor omnibus esse modis.
Numinis ambiguos vultus aa) *deprendo. Novercam*
Sentio fortunam, quae modo mater erat.
Sum miser, & miseri nullus miserans miseretur.
In pejus veniunt omnia fata mihi.
Temperat assidue pro me fortuna venenum,
Quo sitit ab) *illa caput mortificare meum.*
Nil agit infelix, Perii. Nequit ergo nocere
Amplius. Extincto vulnera nulla nocent.

aa) Fortunae bini sunt vultus, prospor & adversus
ab) desiderat.

A. C. MCXCII.

Heu quid agam! quid agam? Plorabo.
ficit istud?
Non: Quia fata mihi deteriora parant
Quid tibi magne tuli? Quid? Jupiter?
nocendi
Ista sitis? Coelo fulmina nulla tuli.
Nec petii thalamos Junonis, nec volui. N
Saeva giganteis fratribus arma dedi.
Cur mihi saeve noces? Cur? Cur? Dic,
scio. Nescis.
Ergo quid innocuo Jupiter alte noces?
Hic nimis insanum redolet. Caret &
mone, ac)
Qui nocet innocuo quique nocere cupit
Nam nimis iratus, nimis ille superbus, & n
Qui ferit insontem, crimine dante loc
Quid me persequeris? O quam victoria
va ad)
Est: miserum multis laedere posse mal
Desine. Quid mirum, Davum ae) *si vi*
Achilles?
Et si Tersitem conterat Hector equo.
Nam quoties miserum probus expugnare lab
Se misero similem nititur esse probus.
Ad lacrymas redeo, quarum mihi copia, qua
Excursus salis potibus ora rigant.

---

ac) Salomon pro *sapientia* ad) MS Helmstad.
va ae) MS. H. *Darium*. Darius dicitur fuisse in
lo Trojano nullius reputationis quia ad pugnan
non valuit, & Achilles fortis & magnae reputati
Ita Glossa MS. Cod. Helmstad.

A. C. MCXCII.

ibus anxietas; lacrymae sunt pocula; poena
nis; Vinu dolor; est mihi vita mori.
l patior pallor loquitur, maciesq; figurat,
dicat exsanguis turpiter alba cutis.
facies habitum mentis studiumq; fatetur,
ensque quod intus agit nunciat illa foris.
niq ue status liber est, & pagina, vultus.
terior macies intus amara legit. af)
miser, heu coecus, heu demens. Semina mundi
ates animos in mea fata trahunt.
mihi terra nocens, ignis gravis, unda nociva.
r tristitia perfidiore nocet.
ihi septenis nocet impia turba planetis.
ulibet in nostra morte planeta furit.
nus falcem; Fulmen fert Jupiter; Arma
ars; Sol Fervorem; Dira venena Venus;
urius virgam; cupidus fert luna sagittas.
tem septena concitat arma cohors
fugiam? vel quid faciam? Mors undique claudit,
fugiam, cunctas imperiosa vias.
mihi! vae misero! vae prosperitate carenti!
e cui scire datur, quicquid in orbe nocet!
uo prima parens vetito ag) jejunia fregit,
ullus in hoc misero tam miser orbe fuit.

ostendit ag) pomo.

A. C. MCXCII.

Nec Tityus ab) *lacerus*, ai) *refugis nec Tan*
undis,
Nec male qui rexit lora paterna puer.
Orbatus Niobes; Job vermes; sibila al) *Ca*
Haec collecta am) *mihi prosperitate v*
Ergo quis infelix patitur pejora? Quis
Tristanus, an) *qui me tristia plura t*
Obruor oceano, saevisque reverberor
Nesciat hinc reditum mersa carina su
Decidit in cautes incauta carina. Pro
Sustinet innumeras invidiosa ratis.
Me si tanta pati natura volebat amara,
Ponere debuerat perfidiore ao) *loco.*
Aut gelida Sithia nivium, ap) *vel solis in*
Aut ubi soligeris occidit aq) *ardor e*
Aut ubi perfidior quadrangulus orbis hab
Vel quo perpetuum torrida Zona calet.
Aut aliquo peiore loco, qui gente vacaret
Quo minus opprobrii cognita fama for
Dulcius est miseris aliena vivere terra,
Quam propria male, qua singula pa
patent.
Malo meum sciri longinquis dedecus Ind
Quam quos vicinos efficit ipse locus.

ab) Tityus, filius Jovis ex Elura, ab Apolline f
confectus cujus cor vultures & apud inferos dep
non desistunt. *ai*) laceratus. *ak*) Phaëton.
pentes. *am*) MS. Helmst. *collata* i. e. comp
an) Tristianus fuit quidam miles. qui multa ma
stinuit. Ita Glossa MS. Cod. Helmst. ad h. l. *a*
jore. *ap*) Scythia terra nivium *aq*) MS. H
Concidit.

Hic inter notos socios miser, inter amicos, A. C.
Quod nugor, querula fertilitate premor. MCXCII.
Omnibus invideo melioribus. Invida semper
Mens tantum rodi pro meliore solet.
Quot sub sole vigent, fateor tot me meliores,
Sim licet Arturus, ar) *qualis habebor ero.*
Omnibus invideo, nullus mihi. Mens dolet hinc, quod
Reciproca caret hic transitione dolor.
Nam caret invidia miser, immo miserrimus ille
Qui nimis omnimoda prosperitate caret.
Quid sim? quid fuerim? cujas? ubi? quis vocer? unde
Natus? homo vel humus? nescio montis inops.
Me domini, socii, noti, quod magis est, & amici,
Proh! scelus, in medio deseruere mari.
Dum Zephyrus flabat multis sociabar amicis:
Nunc omnes aquilo turbine flante fugat.
Ut philomela canens frondes sonitumq; canorum,
Et nemus & silvas frigore tacta fugit.
Sic hyemis casus horrendaque nubila vitans
Omnis in adversis rebus amicus abest.
Delicias veris sequitur, sed tempora brumae
Deserit, ablato remige falsus amor.

Vul-

ar) Ad haec Glossa MS. Codicis Helmstadiensis: *Artu-*
rus dicitur fuisse Britanniae multum probus & honoran-
dus, qui iniens certamen cum quadam bellua perdidit mi-
lites suos, tandem interfecit eandem belluam, nec tamen
domi revertebatur, etiam postquam fuit mortuus, unde
adhuc a Britannis exspectatur ut veniat. Vult ergo Hin-
…lus quod si esset filius Arturi, tunc esset satis despectus.

A. C. MCXCII.

Vultur edax, corvusque niger, praesagaq
cornix,
Ventris ad ingluviem semper adesse pa
Leccatrix at) *mel; musca, lupusque cada*
sic nunc au)
Praedam, non homines, pens parat ista
Vilis amicitiae species, quam ax) *qu*
aura
Quam variis variat fluctibus orba ay)
Si tales olim Eurialus Nisusque fuissent,
Non durasset eis ille perennis amor,
Verus amor miserum non dedignatur ami
Vera fides tantum nescit amoena sequ
Participat flores, & grandem grandinis
In concussa fero turbine vera fides.
Taliter unanimes loquitur scriptura so
Quos strinxit vero vimine verus amo
Praevalet hoc solo mala sors, quod mon
amicos.
Qui bene qui male sit monstrat, vtra
fidem.
Vt fornax aurum; mare navem; mucr
tenax:
Sic gravior corda casus amica probat.
Nam citius sociis sociabitur, unica Phoen
Atque lupi citius pace fruentur ovis.
Et prius Arturus veniat vetus ille Br
nus, az)

Q

as) astuta. at) apis. au) MS. Helmst. *Leccatrix*
rit mel musca lupusque cadaver. ax) interjectio.
coeca fortuna az) MS. Helmst. *Britannis.*

Quam ferat adversis falsus amicus opem. A. C.
Job collata meis angustia vincitur, inde MCXCII.
Quod conjux fuit, & ternus amicus ei.
Ast ergo desertus non illam cerno, nec illos.
Me praeter nihilum constat habere nihil.
Si Codrus foret hic essem nunc codrior illo:
Nam nihil hic habuit. Ast ego plura nihil.
Tot mea sunt, quod non sine me regina jaceret:
Si foret hoc verum pauper ubique jacet.
Temporibus cunctis jejunus prosperitatis
Morte minante nimis, asperiora gemo.
Ver dedit indicium; mala sed mihi contulit aestas;
Nutrit & autumnus; frigida pascit hyems.
Nocte dieque malum me scyphis potat amarum,
Ut vigeant in me gaudia nulla mei.
Luce queror; lacrimas fundo; suspiria ructo;
Scindo genas; plango pectora; rumpo comas.
Colloquium turbae tamen est solatia luce:
Et minuit poenas lectio crebra meas.
Nocturna longe minor est angustia lucis,
Quae mea non minimo corda dolore ligat.
Nocte furit furiis nimium furor impius in me, ba)
Qui mea majori vulnere corda vorat.
Nocte gemo, gemino gemitus, cumulusque dolorum
Crescit, corque coquit crebra gehenna meum.
Vae mihi, sermo meus mea fabula crebra dolenti,
Dum

ba) MS. H. *immo*.

A. C. Dum tali mecum voce dolenda loquor.
MCXCII. *Saeuit, & innumeris cor lanceat* bb) *ira sag*
Poenarumque fero turbine turba furi
Volvor & evolvor, lectus bene mollis a
Urticat spinis tristia membra meis.
Nunc nimis est altum, nimium nunc de unquam
Pulvinar, medium nescit habere mod
Nunc caput inclino, nunc elevo, parte sin
Nunc ruo, nunc dextra: nunc cado, n que levor,
Nunc hac, nunc illac, nunc sursum, nunc infra.
Et modo volvo caput, qua mihi parte p
Non ita stare queo, surgo, lectumque rev
Sic modo volvo pedes qua mihi parte ca
Non sic esse bc) *queo, propero, maledico clie*
Quod male cum lecto me facit esse meo.
Vocibus iratis insontem clamo ministrum
Huc miser Hugo veni! huc maledicte v
Quid facis? Hugo jaces? Lectus meus iste hoc est,
Quod male cottidie sternitur? unde locus
Tunc ipsum colaphis & pugnis verbero diri
Et sic quod patior verbere vendo malum
Voluit & evoluit, plumasque reverberat
Et modo quae tulerat vindicat acta pu
Tunc iterum jaceo. Dormire puto. Nih quod
Uno momento firmiter esse queam.

bb] MS. H. *lacerat.* bc] MS H. *ita stare.* bd] ratio. be] MS. Helmst. *duris.*

et arboreas, boreas evellere bf) *frondes;* A. C.
rota mortales; sic aqua sueva rotam. MCXCII.
calor ignitus; nunc frigus membra gelatum;
nc hostilis eis sudor aquosus habet.
gemo. Tunc oculi lacrimas sua pocula potant.
mo vomunt gemino fonte rigante genas,
or irrepsit, quod rarum, somnia ludunt
ultimodis animos motibus aegra meos
or in Oceano, tenuem taxillor bg) *ad assem.*
matos video currere saepe deos.
ina parva fluunt, aret mare, corruit athlas,
geminas fortes bh) *concutit orbis ales*
velut implumis, quem rodit in ilice cadmus, bi)
uae diro matrem carmine clamat avis.
velut esuriens, qui somniat aurea tecta,
ibus & vestes pauper habere suis.
velut exspectans properantem rusticus amnem,
i cupit excursis pergere siccus aquis. bk)
velut elusus quem detinet alea lusor,
ui cum perdiderit perdere plura parat.
velut insanus, qui cum plus laeditur, hoc plus
stibus & jactu liberiore furit.
imis infelix, qui sustinet innumeranda,
ui patitur numeris omnia bl) *plura suis.*
Tot

AS. H. *evolvere.* *bg*) taxor, aestimor. *bh*) MS. ft. *fortis.* *bi*) serpens. *bk*) Rusticus aliquis ve- ad magnum fluvium exspectare volebat donec de- e amne sicco pede transire posset. *bl*) MS. H. *Cri-*

A. C. MCXCII.

Tot mala, tot poenas patior, quod fi
arenam
Conferat in numero, cedat arena mai
Pagina sit coelum; sint frondes scriba; sit
Incaustum: mala non nostra referre qu
Tam gravibus laedor, quod non peiora tim
Qui summe miser est plus nequit esse mi
Sit maledicta dies, in qua concepit, & in
Me mater peperit, sit maledicta dies,
Sit maledicta dies, qua suxi pectus, & in
In cunis vagii sit maledicta dies.
Sit maledicta dies vitae de ventre sepulc
Me transmutasset o Deus illa dies.
Cum dabat ubera mater, ne mala tant
derem
Debuerat jugulis praesecuisse caput.
Mortua nam melius abscondere membr
pulchro,
Quam vivendo pati deteriora bm) *n*
Omnia conjurant in me. Pater alme mise
Succurras misero, spes mea, summe pa
Omnia conjurant in me: tu Kyrieleison.
Succurras misero summe creator, ymas.

LIBER II.

Finitur primus liber incipit hicque secun
Plange miser. Palmas, Henrice miserr
plange.

---

bm] MS. H. *deteriore*. *bn*] Quid *ymas* sibi velit apparet. Deest integrum distichon in Codice C pherbytano, nec puto Henrici esse. Stylus non s repugnat sed etiam numerus versuum quorum quemque librum absolvunt. *bo*] fortuna.

Et caput, & dura pectora, plange miser. A. C.
Me sic privignum Ramnusia bo) *dira noverca* MCXCII.
Ardet in horrendis perpetuare malis.
Est fortuna mihi serpente Neronior bp) *omni.*
Nam serpens fugit. At saepius illa fugat.
Quando mihi tribuet sors prospera prosperitatem?
Non hodie, nec cras, quod puto, forsan heri. bq)
Cum me blandifero respexerit alea vultu,
Arne br) *retro properas* bs) *fonte recurre tuo.*
Quam male fructificat, quae nunquam floruit arbor.
Spes quoque messis abest, cum male germen obit.
O pudor! o timor! o dolor! o mala taedia vitae!
O comes assiduus, plusque furore furor!
Quid faciam? Vos hoc mea dicite turba malorum:
Nam vos auxilium consiliumque meum.
O Deus! o quare subito fortuna rotatu
Cuncta molendinas bt) *mobiliore rota?*
Sors mala, sors pejor, sors pessima, sorsque maligna
Facturam bu) *turpi protenit* bx) *arte suam.*
O pater! hunc animum, misera quem carne recludis,

 Hanc

bo) fortuna. bp) saevior. bq) ironia. br) Arnus est fluvius juxta Florentiam curvis ambagibus defluens. bs) MS. Helmst. *properans.* bt) volvit. bu) [illegible] bx) mutat

A. C. *Hanc lacrimis plenam suscipe; redde p*
MCXCII. *Alme parens animam, quam paenae tu*
flagellat,
Suscipe, quam Stygiis occat Erinnis eq
Quam ferit Alecto, quam Thesiphonequ
tigat,
Cui fortuna nocet, quamue Megaera f
Ergo pium pietas te reddat, ut inpia cess
Allecto, miserum quae lacerare cupit.
Tu quoque vesani promtissima causa dol
Ausculta, & sceleris perfida siste rotan
Verberibus praeceps diris fortuna quid ho
Quod caput affligis insidiosa meum?
Quo rapis, o fera! me? Croesum facis in
Codrum;
Nestora by) *Tersitem,* bz) *turpius ausa n*
Numquid ego Scarioth? ca) *Numquid*
Pontius? unde.
Tam graviter merui tanta flagella pat
Stulta quid insanis? caput hoc, caput hoc
acerbas? cb)
Pone modum sceleri, perfida. Pone mo
Deficiunt alii? Me solum sola fatigas.
Sed videas quid agas, ultio raro perit.
Prospice ne tua te paenarum turba sagitt
Nam ferit auctorem cc) *saepe sagitta s*
Heu quid agis? quid agis? quid me quid
fida perdis?

I

by) MS. Helmst. *Nestore* bz) ex prudente reddi
stultum. ca) Judas cb) MS. H. *Stulta quid in*
caput hoc quid poenis acerbas. cc) MS. H. *actor*

e modum sceleri perfida. Pone modum. A. C. MCXCII.
ibi quid feci. Responde lingua dolosa:
ponde per eum, qui super astra sedet.
is vesana tui si copia detur,
acerata feris turpiter esca fores.
furor? Unde furis? Quid me furiosa lacessis?
ne modum sceleri perfida. Pone modum.
us orba suas dictis dea praebuit aures.
ec ait, & sceleris circinat cd) *ipsa rotam:*
mea mordaci laceras vaga fata Camaena?
em fore plus misero plusque dolente ce) *dedi.*
meo mundi clauduntur regno pugillo?
ne meum regnum climata cuncta tremunt? cf)
us & Ebraeus: & Barbarus, atque Latinus:
timet; exorat; me veneratur; amat.
potestates mundi, mundique minores,
perio cogo subdere colla meo?
Alemannus cg) *siculam delatus in oram*
endo ch) *Fericam* ci) *perdidit ipse suam:*
dit hic equites, rochos, ck) *peditesque, bovesque.* cl)

olvit *ce*) magis quam doles. *cf*] timent. enricus VI. Friderici I. Imperatoris filius A. I. infelicem in Apuliam expeditionem susce- versus Tancredum Siciliae usurpatorem. *ch*] ndo. *ci*) MS H. *Rherisam*. Denotat uxorem i Constantiam, quam Tancredus cepit. *ck*] ulum ex terminis technicis ludi scacchici, in e hic loci procul dubio duces belli. *cl*] MS. herb. *minores*.

A. C. MCXCII.

Perdidit & calphos Vix bene tutus abit
Meque Soladinus, cm) *nimium vexilla sa*
Expugnans, hostem sentiet cn) *esse suam.*
Quid veteres referam, quorum fert fama inam?
Mater Pompejo deinde noverca fui.
Verba sic Dario, post verbera; mellea Cy
Fellea post; nutrix ingeniosa dedi,
Tu quem fama silet, quem noscit dedecus, i
Opprobriis laceras opprobriose meam.
Quidve minas cp) *agitas? Reus est pro cri ne laesae*
Majestatis, & hoc tota propago luet.
Prospice quid facias, nondum perit omne nenum.
Et mea vis nondum desinit esse mea.
Quae pejora potes meretrix fortuna, nove
Pessima, Medea dirior, hydra ferox?
Ad nihilum veni. cq) *Restans nunc* cr) *sp tus ossa*
Non habet, in quo nil haec tua probra vale
Morte nocere putas? Foret haec mihi ca salutis.
Dupliciter mors est, morte carere mihi.
Quam laetus, quamcumque Deus donave horam,
Suscipiam. Post hanc stercus in ore tuo.
Qu

cm] Saladinus A. MCXXCVII. Hierosolymam & [...] laestinam occupavit. cn] MS. H. *senserat.* co] [...] H. *suum.* cp] MS. H. *Quid me minis* cq] MS. Hel[...] *eveni.* cr] MS. H. *Restat nec.*

l toties varias sumis furiosa figuras? A. C. MCXCII.
unc alacris rides: nunc lacrymosa gemis.
ea nunc, nuuc sordida: nunc nigra, nunc rubicunda:
orida nuuc, nunc es sordida facta luto.
eus esve, vagusque. Movet tua viscera ventus.
el tua diabolus viscera creba movet.
ver es inconstans, vaga, mobilis, aspera, coeca,
stabilis, levior, perfida, surda, fera.
: ea subridens: O quanto pulvere noctis
umanae mentis lumina coeca latent. cs)
quid obaudisti: sermones ponderet unus,
uisquis ct) suos sapiens, cogitet ante loqui cu)
bus indictis utor. Si legibus: Ergo
stis. Si justis: jure. Fit ergo bene.
ne sua licito sic quilibet utitur arte.
uod sibi sors dederit utitur omnis homo.
s equis; piscator aquis; & clericus hymnis;
auta fretis; pugiles marte; poeta metris.
cus asper arat; numerat mercator avarus;
irgo legit flores; stultus amator amat.
go, quae dea sum, qua nulla potentior orbe,
uem ligat oceani circulus orbe suo,
ne meam licite, stultissime, prosequar artem?

S. Helmst. *manent* *ct*) Unusquisquis conjun-
ex utroque versu. *cu*) antequam loquatur.

A. C. *Sic opus est, ut te praecipitando rotem.*
MCXCII. *Ergo vide quid agas. Sapiens deliberat a*
Quam faciat. Sic tu praemeditare n
Ah genus humanum mea quantis asperat
Morsibus, atque meum dentibus occat
Si sibi cx) *divitias digitis porrexero laxis*
Laudibus extollar Imperialis ego.
Tunc ego, summa parens, & tunc regin renda.
Tunc dea summa; deo praeferor ipsa J
Sed si forte meam retinentem clausero xtram,
Morsibus & stimulis mordeor ipsa fer
Tunc ego periura, cy) *tunc turpis adu dicor.*
Tuncque sacerdotem me vitiasse feru
Tu modo sed quare me dentibus asper a
Infelix laceras, colloquiisque tuis;
Arbitrio loqueris: nam juris pondus abho
Et dedignaris de ratione loqui.
Sed docet injustam causam partemque tu
Qui solis probris certat iniqua loqui.
Sic solet ignarus, cum desunt verba, soph
Garrulus, ut videat voce tonare sui.
Sic quoque, cum desunt tibi jura, recurr ipsam,
Quam bene novisti, garrulitatis opem.
Ergo si qua tuis, quod non puto, men haerent
Justa, refer: vel tu, quod magis oro,

cx] generi humano. *cy*] rectius *perjurans.*

Tunc ego: Vesanum, meretrix Ramnusia, monstrum! A. C. MCXCII.
Non licet hoc solum verba referre mihi.
Tu facis, & dicis. Laceras me perfida factis.
Improperas cz) *post haec facta nefanda mihi.*
Nunc scio de facto, quod semper culpa redundat
In miserum, qui non unde tuetur habet.
Lis quoties oritur aquilas ac inter olores,
Culpa solet minimis semper iniqua dari.
Sic quoties certant actaeon, da) *rexq; ferarum,*
Pessima qui minor est jura fovere ferunt,
Et quoties rabies saevit Germanica Tuscis,
Opida testantur levia fracta fidem.
Tu quoque me. Sed si vim vi depellere possem,
Vel taceas, tua vel parcior ira foret.
Cautius ergo tuas satyras, inimica deorum,
Insere vel tibi quae sunt reticenda vide.
Nam male castigat socios, quem crimen eadem
Labe premit pariter, quam removere studet.
Sic Paris Aegidem; Sic Lucius ille Cethegum;
Sic quoque retrogradum mater aquosa db) *suum.*
Non igitur studeas alios damnare, quod in te est:
Ne cadat in barbam paena pudenda tuam.
Nam fatuum nimis est, aliquem damnare seipsum
Quod tibi ne facias, litigiosa, cave.
Tu levis & laeva, tu praeceps, tu furiosa,

cz) objicis. *da*) Cervus in quem Actaeon mutatus. *db*] Alludit ad fabulam de cancri matre filio gressus obliquos objiciente.

A. C. *Tu ratione carens nescis habere modum.*
MCXCII. *Me feris atque furis. Laceras mea memb* dc) *lacessis,*
Et latus, & latum destruis omne meum.
Tunc ea: non unum mecum lucrabere nu mum,
Qui dominam quaeris dedecorare tuam
Namq; suo servus domino luctando repugna
Calcitrat in stimulum perfidus ipse suu
Discant mortales dominos proprios vene ri: dd)
Nam qui fraude nocet fraudibus ille pe
Nunquid Alexander? nunquid tu Caesar unde
Tanta superbia, vel tantus inique furor
Tu quis es? Unde furis Te scimus; Et u fuisti;
Quae sit origo tui; quive fuere patres.
Te decet horrendis vexare ligonibus arva,
Quod genus agresti postulat arte tuum.
Et quis es? Unde venis? cro cro de) *ve recede.*
Et geme perpetuum, perpetuumque late
Quicquid agas, quicquid dicas, quicquid tiaris,
Non facit, ut retrahas, quod mea dex trabit.
Sic ego primatum, venerandaq; sceptra, ten

dc) MS. Helmst. *me meue.* dd) MS. H. *vereari.* de)
Glossa MSti Helmstadiensis substituit: *reoch,*
Videntur ambo notare exsibilationem.

ro velle meo, mel tibi felque dabo. A. C.
mica brevis, mus parvus, gnanus inanis? MCXCII.
id mihi tu facias gnane pudende? Nihil.
a proba, minas, generalis oeconoma rerum,
o, sed in cathedra glorior ipse mea.
inus unguipotens df) *volucres; leo papiliones;*
: polis dg) *angustum tibur* dh) *avara minus.* di)
inus archivolans dk) *tremulas generosa cicadas;*
am tua vaniloqua dl) *verba minasque tremam.* dm)
tua sanna potest. Si quis derisor, & ipse.
risus turbis omnibus esse solet.
nine dn) *sonita deridet nocte volucres;*
nquid eam lacerat caetera turba die.
i derident alios ridentur & ipsi.
magis in populis est generale. Nota!
quiesce miser! miser ergo quiesce quiesce?
n leve verba potes ferre, sed acta grave.
ego: deliris stomachor Ramnusia dictis,
m mihi proba tuis objicis orba metris.

 Dum

cipiter vel aquila. dg) Constantinopolis. *dh*] *di*] Sensus est. Nec minus Constantinopolis ...m curas. Sine metri damno sensus clarior red-...r versum ita struendo: *Nec minus angustum Ti-...ara Polis.* *dk*] aquila. *dl*] MS. Helmst. *vani-* *dm*] Versus integer rectius strueretur hoc : *Quam tua verba tremam vaniloquasque minas* ...ectua.

A. C. *Dum mea veriloquis recitas convicia*
MCXCII. *Nil gravius vero saevior ira tenet.*
Non opus est verbis, gladio qui percutit bo
Nam satis ad vulnus sufficit ensis atr
Improperasne mihi genus? usuraria! mons
Fronte capillata, sed retro rasa caput
Simia non es. Turpior es. Turpissima
Res es: nescio quid, quam nihil esse
Sim licet agresti tenuique propagine nat
Non vacat omnimoda nobilitate genu
Non praesigne genus, nec clarum nomen
rum,
Sed probitas vera nobilitate viget.
In tenui calamo latitat mel saepe suave.
Et modici fontis temperat unda sitim.
Nil tremis. Unde locus: Bucifal do) *s*
sime muscis,
Et formicarum saepe fit esca lupus.
Nil adeo validum, quod non quandoque te
Hoc & ab invalido saepe videre pote
Vomer humo; lapis unda; pollice ge
quid ultra?
Saepe quod est solidum frangere molle
Non semper Marium, nec semper saepe rot
Voluis Appollonium. Fortior alter er
Qui redimens mea probra fero pugnabit a
Et tibi forsan atrox auferet ille caput
Tunc ea: pacificis loquar ex ratione loq
Si placet & mecum pacificare velis,
Despicerer nimium, si starem semper eo

do) Bucephalus. Hic innuitur bos.

Vel bona, vel mala, vel inter utrumque A. C.
manens. dp) MCXCII.
Omne, quod est crebrum, nimio sordescit in usu.
Omne, quod est rarum, carius esse solet.
Pullegio piper est generosum vilius Indis,
Vilior herbicolor cautibus aspis dq) *ibi.*
Carior est grisea gelidis chlamys aspera Gothis
Qua fera carnificum dextera nudat ovem.
Bononiae dr) *claro plus milite clarus habetur*
Clarus, & horrendus marte furente pedes.
Non adeo potes, ipse queri. Tibi saepe benigna,
Et, quamvis nunquam prodiga, larga fui.
Nunc ego sic tibi propono clementior esse,
Si libet & mecum pacificare velis.
Absit iniqua canis, me tecum pacificare.
Sed tibi pacificet soeva Brunellus ds) *iners.*
Nam tibi nulla fides; nullus modus; ordine nullo
Vivis, & est socius pro ratione furor.
Tunc, ea: judicio non tecum stare recuso,
Ut videat lex hoc Justiniana scelus.
Si bene dicis, habes, quod abest, jus, & rationem:
Si male, praeceptis ergo quiesce meis.
Ni melius, quam jura, scias, ignava, rotatus
Staret, quem gyras orbis in orbe tuo.
Sistere judicio furiosae lege vetantur,
Ergo tibi jus, cum sis furiosa, vetat.

Tunc

dp. MS. Helmst. *tenens.* *dq*) MS. H. *jaspis.* Rectius quod ad sensum Versus simul ratio haberetur si scripseris: *Cautibus jaspis.* *dr*) Forte *Poloniae.* Glossa marginalis MSti Helmstadiensis alios *Pannoniae* legere monet. *ds*) Asinus a Nigello Wirekero Brunellus dictus.

A. C. MCXCII. 250.

Tunc ea: vade ferox. Hostis meus esse mem
Tu quoque vade, hostis esse memento

LIBER III.

Finitis binis libris ternum sociemus.
Cum mea lamentans elegiaca dt) *facta r rem,*
Et cum fortunae verba inimica darem
Ecce nitens proba, quae salomonior du *Salomone,*
Ante meum mater lumen amoena stetit
Quam facies elevat, variat quam forma cissim,
Nunc coelum, nunc plus, nunc capit illa s
Hanc phronesin dictam septena cohors co tur,
Praebuit officium cuilibet illa suum.
Prima dx) *fovet pueros; alia* dy) *filog amornat,*
Tertia dz) *colloquiis; perticat illa* e *lam;*
Haec abacum monstrat alia ac) *philome & ultra*
Erigit ad superos septima ed) *virgo c*
His praedicta dea sedit comitata deabus,
Et, quasi compatiens jus patientis, ait
Quae lethaea tuus potavit pocula sensus
Quo tua dormitat mens peregrina loco

dt) miserabilia MS. Helmst. *Elegica.* *du*) supr
dx) Grammat. *dy*) Logica. *dz*) Rhetorica *ea*) Ge
tria *eb*) Arithmetica. *ec*) Musica. *ed*) Astron

Certe caecus es, & tua mens exorbitat idem, ee) A. C. MCXCII.
Tantillum nescis, quod schola docta dedit.
Heu quantum pateris. De sola mente dolesco:
Quod tuus hoc peregre tempore sensus abit.
Et foret hic Hypocras, ef) *& tota medela Salerni,*
Morbida non vel sic mens tua sana foret.
Nam nequit antiquum medicina repellere morbum,
Quodque diu crevit durat in esse diu.
Heu doleo super hoc, quod mentem perdis, & omni
Brutescis sensu, bestia factus homo.
Quid tibi cum lacrimis? Lacrimarum copia nullum
Participem voti debilis esse facit.
Qui gemit ingeminat sua damna; dolore dolorem
Ampliat; & duplici funere vivus obit.
Quid tibi & injustae fortunae? multaque semper
Passus es opprobrii vincula propter eam.
Vis ipsam non esse vagam? Natura repugnat,
Quae dedit instabilem semper & esse vagam.
Seminat in spinis naturae jura retractans.
Garrula divelli rana palude nequit.
Qui cupit auferre naturam seminat herbam,
Cujus in Arturi eg) *tempore fructus erit.*

Te

ee) Rectius: *Es certe coecus. Tua mens exorbitat. Idem*
ef) Hippocrates. eg) Cum Arthurus in Britanniam redibit, id est nunquam.

A. C. MCXCII.

Te nimis aura rotat, nimiumque mo amaris,
Et nimium stolidum te facit esse dolor
Non hominem redolens hominis denigra norem,
Qui nequit adversis prospera juncta pa
Utitur ignare dulci, non usus amaro:
Namque per oppositum noscitur omne bo
Disce gravanda pati. Patientia temperat i
Et diros eh) *animos mentis oliva doma*
Nonne recordaris: veluti stimulante tyra
Moriger innocua Seneca morte perit?
Nonne meus Severinus ei) *inani jure pe ptus*
Carcere Papiae non patienda tulit?
Nonne cupidineus metrosus Naso magiste
Expulsus patria pauper & exsul obit?
Quid referam multos, quorum sine cri vita
Verbera fortunae non patienda tulit?
Silua capillorum numeratis cederet illis,
Quos necis immunes inclita vita dedit.
Aspera ferre decet. Maturant aspera men
Et bene matura plenius uua sapit.
Per nimios aestus gelidas transitur ad umb
Sicque per oppositum dulcia quaerit ho
Laurea pro poena, pro morte corona, resu
Unde laborat homo, praemiat inde l
Quid facis immunde, mundique immunda optas?

eh) MS. Helmst. *duros.* ei) Boëthius.

Immundus mundus quae tibi munda dabit? A. C. MCXCII.
ivere ſtulte putasne per omnia ſecula? per te ek)
Factus es inſanus credulitate tua.
ſani ſane capitis gravitate laborat,
Qui putat hoc mundo vivere poſſe diu.
enſus abeſt tuus, & tuus intellectus oberrat.
Et tua lethaeis mens peregrinat aquis.
ic ubi ſunt, quae te docuit Bononia quondam?
Haec, ego, dic, ubi ſunt, quae tibi ſaepe dedi;
e multum foui, docui te; ſaepe rogavi;
Et mea ſecreta ſaepe videre dedi.
a mea vitis eras; tu palmitis umbra nouelli;
Tu fructus validam ſpem mihi ſaepe dabas.
e raſtris colui, ſepis ac munimine cinxi:
Et lapides ex te, & cuncta nocenda, tuli.
empus adeſt fructus: vitis dedit ipſa labruscas
Proque roſa creuit aſpera ſpina mihi.
eu cadit in ſpinas, quod ego in te ſemino, ſemen;
Et mentem ſpina ſuffocat ipſa tuam.
uod loquor & moneo, quod ſemino ſuffocat ipſa
Quae male multiplicat ſemen arena ſuum.
u nimium tuus es, nimis & tibi credis, inepte,
Et ſolus credis providus eſſe Cato.
hiloſophus nimis es, nimiumque platonior el) *ipſo.*
Ultra philoſophos mens tua ſaepe fluit.

Abs-

) Italica formula jurandi. MS. Helmſt. *partim.* *el*) ...ignior philoſophus ipſo Platone.

A. C. MCXCII.

Absque labore sequi pythagorica cornu
vae em)
Virtutem en) *dextro lumine nemo p*
Ast alia furca est facilis descensus avern
Ut docet archiloqua voce poeta Maro.
Non sine sudore probitatis scanditur ar
Nec sine sudore martia palma venit.
Laudo te, sed in hoc non laudo, quod ip
duca
Aufugisse citis gressibus orbe gemis.
Proh! dolor! unde doles! proh dolor! m
mes? dolor! unde
Ploras? quae tua sunt o miseranda c
Primitus in mundo tecum tua quanta t
Nudus eras primo, & postea nudus er
Tunc ego: mira refers, quid & hoc es
sophia,
Quod dicis? Nimis est hic mihi sermo g
Quis modo tam mitis, tam dulcis, tamq
nignus,
Quem nimis haec ultra non ferat ira m
Nunc ego cum videam paleis postponere g
Cum superet molles nunc saliunca eo) *t*
Cum fructus hodie ante suos paret edere f
Arbor abortivis prodigiosa comis;
Cum, quod grande nefas, tolluntur a
nefandi,
Et premitur vita deteriore probus;
Dic mihi: qui mores, quae vita, quis
Neroni

em) litera Y. *en)* MS. Helmst. *Virtutum.*

Urbis & urbis opes, imperiumque, dedit? A. C.
Ecce, sed id taceo, multi probitate vetante MCXCII.
Nomen habent, quibus est nominis umbra pudor.
Tunc ea: deciperis, nec te ignorantia juris
Excusat, nimis es, imperiose, rudis.
Quam gravis hic labor, & quam magna industria mentis,
Noscere veraci cognitione probos.
Saepe bonos mendax mentitur opinio pravos
Atque e converso promovet ipsa malos.
Omnis quae niveo volucris plumescit amictu,
Non est si simulet vera columba tamen.
Saepe sub agnina latet hircus pelle lycaon;
Subque Catone pio perfidus ipse Nero.
E contra, bene scis, inter latet hispida mollis
Tegmina sanguineo tincta rubore rosa.
Tamque duces claros Itacum, ep) *prolemque Philippi* eq)
Membra per obscuras littera prisca refert.
Multa vides igitur phaleris circumdata fictis,
Quae se longe aliter, quam videantur, habent.
Injustos habuisse doles fastigia rerum:
Longa tibi status hic causa doloris erit.
Quam sit ad alta trahi miserum mortalibus omen
Nescis. Si scires hoc, siluisse velis.
Promovet injustos fortuna volubilis, ut quos
Scandere praecipites fecit ad ima rotet.

ep] Ulysses dicitur Ithacus. eq] Alexander M.

A. C. MCXCII.

Nam graviore ruit turris tumefacta ruin
Et gravius, pulsat alta cupressus hum
Mens hominum quantis errorum coecaten
Mergitur, ut reputet sola nefanda bon
Non felix, qui non, ubi crescat honore, hic qui
Non ubi decrescat quo neque possit hab
Vae tibi! vae mortale genus! quod semp alta
Niteris, vt lapsu perfidiore cadas.
Hic gladios, hic pocula, saevus & hostis & b
Temperat interitus dira venena sui.
Aspice cui er) *toties capitolia celsa trium*
Obtulerant famulum fata tulisse suum
Aspice quem es) *Babylon cupido potavit in*
Fataque quam et) *tulerit Caesar acerba*
Nonne ferox Macedo protectus ab hoste tyra
Corda venenatus inter amica perit?
Quid Darium referam? Quid Cyrum? ve Neronem?
Nam tenui semper omine pendet hom
Ecce modernorum priscis exempla relicta
Paupertate nihil tutius esse potest.
Unicus ille leo, fidei vigor, unicus imo
Murus, & hostis erat, eu) *vnicus ille ti*
Dux ferus & nostrae Cunradus ex) *caus lutis,*

---

er) Julio Caesari. *es*) Crassum. *et*) MS. H *quae.* *eu*) MS. H. *hostilis.* *ex*) Marchio de M ferrato qui pugnaverat contra Saracenos.

ur quia magnus erat proditione perit. ey) A. C.
i modo regnantes & fortes fregerat arces, MCXCII.
ui genus & census robora multa dabant:
er idem ez) *misero sub paupertatis amictu*
aptus & inclusus Anglicus fa) *acta luit.*
oecum mortale genus! quid tutius ergo
aupertate? Fere nil. Nihil absque fece.
de per Hispanos. & nigros vade per Indos.
ade per insidias. Vade per omne nemus.
de per hostiles cuneos, turmasque latronum:
Dum modo sis verus tutus egenus eris.
id faciet vacuus coram latrone viator?
aetus & intrepidus fundet ad astra melos.
i rutili torques? quid prosunt ergo tiarae?
Quid sceptrum? quid honos? quid loculusve satur?
ilve magistratus? & quid preciosa supellex?
Paupertate nihil tutius esse potest.
nc ego: scire velim, si non nimis esset onustum:
Mundus an hic vitae deterioris erit?
proprium, quod amo, scelus exuet? an magis isto,
Quod jacet, infelix stabit in esse suo.
tamen, unde supra memini, bene cum retulisti:
Immundus mundus quae tibi munda dabit.

Richardus jussit eam occidi. v. Glossa MS. Codi-
Helmst. ez) MS. H. var. fa) Richardus Rex
gliae captus A. MCXCII.

A. C. MCXCII.

Tunc ea: Vix umbram gerit haec. Praelu
rerum
Solvere propositum luciditate queunt.
Numquid ad argentum puro venimus ab au
Alter ab argento cursus ad aera fuit.
Tertius in ferrum fit cursus ab aere. Quid
nunc?
Decidit in cursu deteriore lutum.
Deficiente luto quid erit? Veniemus ad ips
Stercus, & in tali foeteat omnis homo,
Ecce vides, quantis putrescit sordibus iste
Mundus, & hoc ipso nomen habere nequi
Omnia degenerant. Pejoribus omnia curr
Cursibus, & fracto remige navis abit.
Mundus amat; spernit; tenuat; sectatur;
horret:
Pessima; justitiam, jura; nefanda; bon
Mundus alit fraudes; refovet scelus; or
honesta;
Recta fugit; violat foedera; foeda cupit
Ipsa caput mundi venalis curia Papae
Prostat, & infirmat caetera membra capi
Sacrum cerne nefas, utrumque pudentius aev
Venditur in turpi conditione foro.
Crisma sacrum; sacer ordo; altaria sacr
sacrata
Dona; quid haec ultra? Venditur ipse de
O sacra, quae sacras maculant commercia sed
O sacra quae faciunt coelica templa foru
Tale tuus mundus, si mundus jure vocatur:
Tale frequentatum sudat fb) *habere foru*
Ec

fb) MS. Helmst. *studet*

Ecce sed ista pudet circumvaga turba scholarum A. C.
Sectantur propria venditione forum. MCXCII.
Citra legis iter proh tam pretiosa propago
Venit servili conditione dolor.
Libertas vitiata fugit, nec quamque vocari
Ingenium talem de ratione decet.
Ecce nefas sese stimulante cupidine nupta
Vendit, & innuptae contigit illud idem.
Si foret ut quondam Lucretia casta, crumena
Cum sibi porrigitur, cedet amara tibi
Penelope viduae nunc mercenaria vitae
Ad nummi sonitus audiet illa preces.
Venditur, o dolor! omnificis sententia nummis,
Judiciumque pium copia frangit opum.
Deviat a vera corruptus munere judex,
Falsiloquumque facit jus pia gaza pium.
Luxus edax; livorque macer; malus ardor habendi:
Vastat opes; mordet optima; corda cremat.
Pestis adulatrix, pro ficto risula vultu,
Cuncta potest, satrapis delitiosa comes.
Ecce suo Pylades, scelus! insidiatur Oresti.
Nuptaque sub proprium sanat fc) *iniqua virum.*
Clericus edoctus; fd) *miles rudis; & leve vulgus:*
Negligit; horret; alit: jura; modesta; malum.
Migrat in exsilium virtus; vitiumq; triumphat;
Regnat, & in populis grande tribunal habet.

fc) legendum *sannat* & anterius *sub* conjungendum. Rectius forte versus sic strueretur: *Subsannat proprium nuptaque iniqua virum.* *fd*) legendum *indoctus*

A. C. *Nescio quo coeco linita papavere dormit,*
MCXCII. *Mensque creatorem nescit iniqua suum*
En iterum toto lingua crucifigitur orbe.
En iterum patitur dira flagella deus.
Vespasiana manus iterum consurgit, & c
Diruit oceanum, qui scelerata patrat.
Factorem jactura suum stimulante tyran
Delicti factis despicit orba suis.
Inde fames venit, inde gravis discordia re
Inde Cananaeis praeda cibusque sumus
Inde premit gladius carnalis spiritualem,
Et vice conversa spiritualis eum.
Hinc subitos Atropos praedatrix occupat a
Nec sinit, ut doleat poeniteatque miser.
Jure vides igitur, quod recta ligatio nectit
Immundus mundus haec duo verba simi

LIBER IV.

Vtiliter quartum debes hic discere libr
Hactenus unde dolor, & quae fomenta dol
Vidimus, inventa perfiditate mali.
Nunc opus est, morbum lenis ut medicin fraenet,
Atque hostem faciat hostis abesse suum.
Primitus insanas lacrimarum pelle procel
Quarum conjugio perditur omne bonum
Nam dolor attenuat vires ubi planctus abu
Tristitiamque mali decaplatisse sui.
Si mala dat planctus, malus est hic ergo ne
Si malus, ergo nocet: si nocet, ergo fug
Contra moerorem: cape gaudia; velle refra
Atque mali finem semper adesse puta.

ta superveniet quae non sperabitur hora, A. C.
Quae compensabit fellea prisca favis. MCXCII.
serena dies multorum nubila pensat,
t luteum tergit, quod facit unda, solum.
tunam dimitte vagam, permitte vagari,
Quae nunquam stabili ludere fronte potest.
tra fortunam sis constans, sis patiens, sis
Ferreus, adversis te neque frangat hyems.
rtuna ridente gemas; plorante joceris;
Ipsa sit auspicium tempus in omne tuum.
ncta rotat fortuna rota, qua cuncta rotantur:
Sic tenui magnus orbis in orbe perit.
mus in adversis; piger ad mala; tardus ad iram;
Promtus ad obsequium; tristis ad omne nefas.
tibi discipulus, aliisque magister, & intus.
Sis tuus, extra sed totus alius eris.
rtutem pete, sed vitium fuge; quod sit honestum
Quaere, quod utile, quod turpe fugando fuga.
nplexanda tibi cleri thesaurus honestas,
Et ratio populis heu modo rara comes.
c viscosa manus, oleoque nec uncta sit, immo
Inter utrumq; tenens, respuat omne nimis
ter Democritum fe) *tristemque Demostena* ff) *curre.*
Inde statum libret virga modesta tuum.
llet in ore favus, sed mente resultet oliva.
Et non sit totus sensus in ore tuus.

qui semper ridebat. ff) Glossa MS. Cod. Helmst. ad
nc vocem: *Democenes fuit quidam philosophus, qui*
nper flevit.

A. C. *Respue multivagos; stabiles sectare; caduca*
MCXCII. *Pensa; peccantes argue; siste leves.*
Dicta minus sint; facta magis; sis parcus
hymnis; fg)
Parcus in opprobriis; largus ad omne dec
Factaque si desint, non desint verba benign
Nam multos caros mellea lingua parit.
Majores sectare; patres venerare; minore
Instrue; vel juvenes punge, vel unge sen
Ebrietatis onus fuge, sperne cupidinis arcu
Exsulat hinc virtus haec ubi jura tenent.
Sibila nec vulgi, nec dona retrograda, cur
Extra virtutem sit tua cura nihil.
Si petra sit glacies, quid ad hoc? magis uti
esset
Paganus tibi, quam claviger uncus homo. f
Aurum plumbescit. Quid ad hoc? Et nect
acescit:
Quodque monarcha negat saepe tetrarc
facit.
Ergo Dei porro confidas in bonitate,
Et tua virtutum jure secundet ea.
Natura contentus eris; mala scandala vita
Et tua consilium quaelibet acta prebent.
Ad tempus lusor fi) *nequam delusor amicu*
Semper sit minus in corpore, mente magi
Sacriloquos rimare libros; mansuesce rogatu
Legibus insuda; nil nisi justa refer.
Paucis dedecus; omnibus obsequium; caveas,
Fro

---

fg) laudibus. *fh*) Curvus semper attrahens ad se
uncus. *fi*) laetus, jucundus.

ns rugosa neget, quod munus ipsa facit. A. C.
ecus oblatum rugosa fronte venenat. MCXCII.
s mihi diabolo displicet ille dator.
serenus homo, carumque serenat amicum,
ue datum facie duplicat ipse suum.
si quod dederis promittas, namque trutanam
facit linguam saepe chiragra manus.
m te podagrum quam taliter esse chiragrum.
alidis pedibus auxiliantur equi.
donare velis dones sine spe redeundi:
quod aperta dedit detrahat unca manus.
dator ablator cancrum gradiendo figurat,
em cancrum faciat dedecus esse suum.
irca famulos te pessima consiliatrix
citet iratis vocibus ira gravis.
enim virtus clementer habere clientes,
am quos majores efficit ipse gradus.
s linguosus, nec in omni famine mutus,
sola studeas utilitate loqui.
cognoscas alios: magis utile nil est,
magis urbanus nullus in orbe potest.
amica tibi praegnans extensio ventris,
n nimis est miserum corpus habere cibis.
minor virtus, socium quam vincere mensa,
sacro ventris aequiparare peram.
ritae vitium, Simonis contagia, quae nunc
ricus omnis amat, sint inimica tibi.

A. C. *Accusare cave, quae non accusat abusu*
MCXCII. *Ne male procedens tu patiaris idem.*
Prospera non semper, nec quaeras semp
moena:
Non semper dulcis lingitur ore favus.
Non omni pratum festinans tempore flor
Nec semper viridis purpurat herba so
Vtere discretis, quibus inclyta vita sit,
Non nisi discretum sumere nemo pote
Namque bonus bona, sed de pravis pravi
buntur.
Dulcia de dulci palmite vina fluunt.
Non rosa dat spinas, quamvis sit filia spi
Nec violae pungunt, nec paradisus ol
Plus tibi sit carum mundum, quam mu
amicus,
Quam socius, quam sit sanguinis ipse g
Ne nimium stolide tu credas credulitate:
Nam plus quam Scarioth tradidit illa
Non magis Iconium Fredericum fk) *tr*
olim,
Quam nunc credulitas suspiciosa suos
Plurima sustineas, jungas medicamina m
Vt multum morbum multa medela fug
Vt varias optant diversa negotia leges,
Sic varias physicas inualetudo tremen
Hae succos, hae semen amant, hae cortic
dent,
His coma, radices his, medicina fave

fk) De Friderico I. Barbarossa dictum intelligit
anus DAVMIVS in epistol. philog. critic. p. 16

neticos maluae, colicos absinthia curant, A. C.
pticus anetum, lac quoque spasmus amat. MCXCII.
n officium celebrat quinarius vnum
sus, sed propria quilibet arte viget.
lores; ille sonos; sapit ille sapores;
er odoratus; alter amoena sapit.
oque, quem nimio vitium deforme fatigat
rdere, virtutum pocula plura bibas.
i cara tui victoria plus aliena,
te plus aliis vincere marte stude.
mihi magis est virtute domare seipsum,
am vice Samsonis sternere mille viros.
libet officiis, nec quaeras quis sit, honora;
m multos claros f1) *laetus amicat honor.*
bus assiduis quisquis bene quaerit honorem,
ciprocis gradibus hunc quoq; quaerit honor.
dus adulator, & proditor impius, aequo
mper, dum vivis, sint in amore tibi.
naturali blanditor jure tenetur
sibus & phaleris proditor esse suis.
a dulce canit, si non mihi, crede Catoni,
em lyra dulcisono carmine prodit aves.
imis astutis vulpescat lingua querelis:
m dubiam pariunt vulpida verba fidem.
tuum jactes alienum deprecor hymnum:
volucrum synodo nuda cachinet avis.
uam cervicem sine cauda pingere tentes:
m sine fine suo primitiare nocet.
s ad opprobrium; surdusque ad murmura; coecus

Ad

S. Helmst. CAROS.

A. C. MCXCII.

Ad vanum; stolidae claudus ad artis
Hymnificet de te tua non, sed vox alie
Nam bene festivos stercorat illa vir
Sit tibi plus inimica noverca superbia
Quam quae Christicolas gens Soladin
Sitque magis solito fm) *tibi gustus am*
marus:
Nam scio quod scio quod tu fere fn)
amas.
Quid tibi cum ganea? quid cum merct
lumno?
Credis tu Paridi? stultus es atque p
Spurius ille puer nullum suadebit bone
Natus adulterio semper adulter erit.
Quos heremitat amor potius deremitat
Fac, amet Hypolitus, mente Priapus
Est fugiendus ob ista fide jejunus ab om
Qui nimis orbiculat seque crumenas
Proscribas igitur gladiis & fustibus ip
Et fugiendo fuga, quae fuga sola fug
Nec te pigritiae consors dilatio tardet:
Ad bona nam cupiens omnia tarda p
Nam mora denigrat donum, meritumq
norat.
Sed cita grandificat munera parva m
Ne credas solos magnates esse timendos:
Est fidus socius est & amicus amans.
Major honor Pyladem eorumq; timere so
Quam Syriae regem caesareosque du
Invidiam fugias morsusque sororis ini

fm) MS. Helmst. *salice.* fn) MS. H. *vere*

Quae rapido clarum dente caninat opus. A. C
lec te praetereat humanae sortis origo: MCXCII.
Terrea testa; luti gleba; miserque cinis.
eu caro nostra dolor, plus flore caduca caduco,
Qui parvo spatio fit puer atque senex.
uam fragilem textrix contexit aranea telam:
Tam fragili tegitur tegmine vita brevis.
uemlibet in propriis gradibus probitatis honore:
Optimitas tibi sit plus bonitate placens.
mplicitate fruens hic Scotica fercula (o) miscet,
Qui plus atque minus aequat honore pari.
ermentat claros numerosa pecunia mores,
Quae tibi si fuerit hospes & hostis ego.
loribus excultus; sincerus mente; modestus
Actibus; exemplum voce; rigore gravis;
ura; modesta; probis: patiens; maturus; abundans:
Perfer; ama; tribuas: mente; vigore; manu.
ntra ventosas rabies, & fulminis ictus,
Plus quercu solida lenis arundo potest.
raevalet in cunctis discreta modestia rebus.
Qua sine virtutum grande peribit opus.
am pravis dare nil aliud quam prava fovere,
Unde probis tantum debet adesse manus.
nt licet obscuri ne spernas corporis artus,
In quibus ingenium plus brevitate potest.
mpadibus templum ditans, dulcore palatum,

Est

~~) Scoti confrevere fercula miscere omnia in unum~~
~~am.~~

A. C. *Est brevis & fructu duplice seruit ap*

MCXCII. *Est brevis accipiter, volucrum tamen agmen:*

Et fugat elatum vipera parva bove
Sit tibi perpetuum spolians deriso dent
Hostis, & insidiae sit dolus illud iden
Discretus sis, & sapiens, vrbanus h
Providus, intentus, strenuus, esto v
Scripta legens veterum rigidum sectar nem,
Morigerum Senecam, pacificumq; P
Dulichium; Arastum; Ciceronem; N Titum:
Pectore; consilio; more; loquendo;
Indue virtutum trabeam, mentemque nim fp)
Exue, quaere bonum despiciasque m
Non Hypocras, non ipse suis Podalirius
Non licet ingenium fundat Apollo s
Omnia verbosis memorant medicamina
Quae si tentarem singula, tempus a
Et mihi secaneos ubi nostra palatia m
Sic stat propositum mentis adire libe
Ergo dicta tuis jungas medicamina mor
Et quaecunque vides proficienda ti
Litibus hostis; fraudibus hostis; crimin
Et quae depravant omnibus hostis e
Juris amicus; honoris amicus; amicu
Et quae justificant rebus amicus er

fp) MS. H. *Trutannam.* Glossa addit: *Jocula*

Haec praecepta libens vigili trahe morbidus aure, A. C. MCXCII.
Quae permixta simul combibe, sanus eris.
t licet haec bona sint, multo potiora relinquo,
Quae non sunt humeris officiosa tuis.
laec tibi sufficiant. Non omnia possumus omnes.
Tu quod habere vales suscipe, velle sive.
rgento fruitur, rutilans cui deficit aurum:
Et violas carpit, qui nequit ungue rosam.
unc iter arripiens, ait: Haec Henrice recondе,
Et finem verbis hunc dedit illa: Vale.
) meus alter ego probitatis alumnus & hospes,
Longepres Henricum suscipe mente tuum.
Iulla remota via solidum partitur amorem,
Et quem partitur integritate caret.
Iec mons, nec planum, nec pars speciosa marina,
Dissiungunt hos, quos copulat unus amor.
ongepres unde locus quod amor dimittat amorem?
Talis ab opposito dicitur esse locus.
rgo, ut vivat amor, concordia donat, & vnum.
Velle, duos unum mentibus esse facit.
uque nec immerito, cui nomen floris adhaeret,
Florentine statum mente resume tuum.
arco tibi quia parco tuis, flos inclyte, culpis
Ni tua vivifices fq) tisibus acta tuis.

Suscipe

fq) MS. Helmst. Damnifices.

A. C. *Suscipe millenis citharam, quam dirigo,*
MCXCII. *Orpheus ignota carminis arte rudis.*
Inclyte, cui vivo, si vivo, provide praesu
Florentine, statum scito benigne meu
Sum passus gravia, graviora, gravi
quarto
Passio, si velit ars, possit inesse grad
Ergo vale praesul. Sum vester. Spirit
Post mortem vester, credite, vester er
Vivus & extinctus te semper amabo. S
Viventis melior, quam morientis amo

Explicit liber Henrici Florentini.

In MSto Helmstadiensi adduntur se
tes hexametri versus:

Assignant causam quidam sic efficienten
Hoc opus exegit metrosus philosophus d
Ex te nomen habet qui Sangelsinus ha
Creditur & nomen Hinricus quod sibi d
Hinricus veram docuit qui philosophiam
Praescriptos libros dictavit quatuor istu
Pauperis in speciem qui deridetur ubiq
Ostendens plures homines nimis impatie
Quando res perdunt vel corpus debile tre
Qui cum fortuna promunt turpissima ver
Et mallent flentes se genuisse parentes
Qui post conversi poscunt ubicunque doc
In rectamque viam duci per philosophia

fr) Quatuor versus postremi superant numerum versuum, quo auctor paulo ante Elegiam sua ptam esse docuit.

Quae dat in his libris documenta perophina cunctis — A. C. MCXCII.
Quae cuncto populo prosunt veterique nouello
rgo discendi bene sunt isti tibi libri
'ersus praedictos dictauerat Hugo sacerdos
Qui propriis librum manibus conscripserat istum.

LXXVIII.

MAVRITIVS.

Somersetus. Cisterciensis monachus in oenobio Fordensi. Claruit A. MCXC. *a*) el MCXCIII. *b*)

Scripsit I. de *schemate Pontificali* Lib. I. carnine, quem Reginaldo Bathoniensi episcopo, dedicavit. II. *Carmina* plura Lib. I. *c*)

LXXIX.

LEO.

Eum Parisiis vixisse sedente Coelestino II. P. R. ab A. MCXCI. ad A. MCXCVIII. & Poëtam fuisse colligo ex AEGIDII Parisiensis Karolino, ejusque Libro V. in Franc. DUCHESNE *Scriptor. Francor. Histor. T. V. ed. Paris. 1649. p. 323.* vbi hae leguntur:

Nec minus in sacris melico sermone Leonem
Ludentem historiis (scil. edidit Lutetia;)

a) v. Jo. BALEVS scriptor. Britann. Cent. 3. n. 30. *b*) v. Joh. PITSEVS de illustr. Angl. scriptor. n. 271. *c*) v. Jo. BALEVS l. c.

A. C. MCXCVIII

LXXX.

PETRVS.

MANDUCATOR dictus, *a*) seu COMES
cognomento. *b*) Trecis oriundus. *c*) P
sbyter ecclesiae Trecensis. *d*) Decanus fa
tatur ab Aub. MIRAEO. *e*) Claruit sub Fri
rico imperatore primo A. MCLX. *f*) O
A. MCXCVIII. XII. Kal. Novembr. *g*)
Carmine exercitatus fuit & prosa, f
psitque utroque stylo quaedam praec
opuscula. *h*)
Comestoris metra in *laudem B. Virg*
manuscripta habentur in bibliotheca P
lina academiae Lipsiensis. *i*)
Scripsisse Petrum nostrum *allegorias su*
utrumque Testamentum, easque redegisse
librum metricum, quem intitulavit *A*
ram, perhibet Chronicon quoddam
inter Codices Thomae BODLEII MSS. n.
Tr. 10. nunc bibliothecae Bodleianae O
niensis n. 1979. *k*) Illius autem auctor
Petrum Comestorem cum Petro de R
confundere existimo.

LXXXI.

AEGIDIVS.

IO

LXXX. *a*) v. HENRICVS Gandav. de Scri
Eccles. Cap. 32. *b*) v. Jo. TRITHEMIVS de S. E. n.
c) v. HENRICVS l. c. *d*) v. TRITHEMIVS l. c.
Schol. ad Henrici l. c. *f*) TRITHEMIVS l. c. g
Gv. CAVEVS de S. E. p. m 592. *h*) v. TRITHEM
l. c. *i*) v. Joach. FELLERI catalogum p. 391. n.
k) v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae p. 100.

NES. Aegidius appellatur a Joh. Alb. A. C.
o. a) Natione Graecus, si fides ha- MCXCVIII
oh. TRITHEMIO, b) privatim Athe-
si credendum Christophoro HEND-
c) Fortasse dictus fuit Atheniensis,
thenis per aliquod tempus versatus
diorum caussa, perinde ut alii qui-
ngli illa aetate, de quibus LELANDVS
Jo. LELANDVS p. 251. de scriptoribus
icis refert Aegidium ex anglia patria
sse se Lutetiam Parisiorum. d) Pari-
ortu habendus est testimonio alius
m AEGIDII Parisiensis. e) Monachus
S. Benedicti f) Corbejensis, teste co-
iodam MSto bibliothecae Paulinae
sis, g) vel Corboliensis. h) Hinc Cor-
is dicitur in inscriptione libri manu-
dè virtutibus & laudibus composi-
medicaminum. Corbolium, verna-
orbeil, oppidum vetustum est in fini-
a Sequanae, sex aut septem parvis
hoc est quinque aut sex horarum iti-
utetia Parisiorum distans. Carboli-
quidam Aegidius diversus habetur

 ano-

I. a) Biblioth. Latin. ed. Hamb. 1722. p. 872.
em. p. 347. b) de Scriptor. Eccles. n. CCXLI.
ctat. Brandenb. p. 44. b. d) v. FABRICI-
dem. l. c. e) in Karolino Lib. V. v. Franc.
SNII Histor. Francor. Scriptor. T. V. p. 323.
RITHEMIVS l. c. g) v. FELLERI Catalog.
. 21. h) v. FABRICIVS Bibl. Lat. ed. cit. p.

A. C. a nostro in Christophori HENDREICH P
MCXCVIII ctis Brandenburgicis. *i*) Claruisse Aegi
A. DCC. vult TRITHEMIVS, *k*) & Ch
phorus HENDREICH. *l*) is tamen contr
Jo. Alb. FABRICIVS, *m*) & scriptorem
XII. Aegidium nostrum habet. Fave
stremae sententiae AEGIDIVS Parisien
Karolino tempore Coelestini III.
MCXCI. ad A. MCXCVIII. Pontifici
mani scripto, qui Libro V. ita: *n*)

Nominis ille mei celeberrimus arte me
Cum sit & hic (Parisiis) ortus, cujus fa
grata est,
Et nunquam laudanda satis, nec in a
vatum
Nominis extremos sortiri debet honores

Scripsit I. Opus insigne metro c
ctum de *pulsibus* Lib. I. Initio: *Ingeni*
modicis; *o*) versu hexametro. *p*) Prodi
libro de Urinis cum Commentariis
lis de FVLGINEO Venet 1494. in 8. Cu
LEONIS de Urinis tract. Venet 1514.
correct. Avenant. de CAMERINO Lud.
(vel 1505. *q*)) 8. & Basil. 1529. 8. *r*)
cum commentario manuscripto inte

---

i) p. 45. a. *k*) l. c. *l*) l. c. p. 44. b. *m*)
Lat. l. c. & in not. ad TRITHEMII l. c. *n*)
CHESNIO l. c. *o*) v. Joh. TRITHEMIVS d
241. *p*) v. Joh. Alb. FABRICII Bibl. Lat. ed
1712. p. 873. *q*) v. FABRICIVS l. c. *r*) v. C
HENDREICH Pandect. Brandenb. p. 44. b.

es quos GV. LAVD donavit Bibliothecae Bodlejanae G. n. 87. Tr. 7. s) Exstat & Liber Aegidii de Pulsibus metrice cum Commentario proprio in Collegio Martonensi n Oxonia manuscriptus n. 221. t) Idem liber cum glossis exstat manuscriptus in bibliotheca Paulina academiae Lipsiensis. u) A. C. MCXCVIII

II. De *vrinis* librum versu hexametro. w) Non de *venis*, vt habet Joh. TRITHEMIVS. x) Nec de *venenis*, vt legitur in HOFMANNI Lexico Universali T. I. p. 41. y) Initio: *Dicitur vrina quia fit in renibus una.* z) Prodiit cum libro de pulsibus. Aegidii versus de vrinis cum glossis manuscriptis exstant in Bibliotheca Paulina Academiae Lipsiensis. *aa*) Liber Aegidii de Urinis cum commentario GILBERTI vel Gileberti Anglici servatur manuscriptus in Collegio Mertonensi n Oxonia n. 220. *ab*) & n. 221. *ac*) & n. 288. *ad*) item in Bibliotheca Paulina academiae Lipsiensis. *ae*)

III. Scripsit & de *Antidotis*, quod in quibusdam Bibliothecis Manuscriptum occurrit

) v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae T. I. P. I. . 69. n. 1252. *t*) v. Catalogos cit. P. II. p. 20. n. 688.) v. FELLERI Catalog. p. 255. n. 21. p. 278. n. 28. *w*) . FABRICIVS l. c. *x*) l. c. *y*) v. FABRICIVS l. c. ot. (*t*) *z*) v. FABRICIVS not. ad Trithemii l. c. *a*) v. FELLERI Catal. p. 262. n. 41. p. 270. n. 9. p. 80. n. 39. *ab*) v. Catalogos cit. l. c. n. 687. *ac*) v. c. n. 688. *ad*) v. l. c. p. 23. n. 755. *ae*) v. FELLERI Catalog. p. 256. n. 25.

A. C. rit. *af*) Non differre hoc scriptum a
MCXCVIII mate de *compositione Medicamentoru*
huius praefatione colligo. E prologo
poematis quatuor hexametros affert G
el NAVDAEVS Quaestione Jatrophiloso
3. p. 94. *ag*) Exstat liber hic manu
quardi Gudii exscriptus in Bibliothec
cali Gvelpherbytana, quem integrum e

SECTIO V.

LIBER
DE
VIRTVTIBVS ET LA
DIBVS.
COMPOSITORVM MEDICAMIN
METRICE COMPOSITVS
EDITVS A
MAGISTRO AEGIDIO
CORBOILENSI.

I*Ntroducendis in practicam, ex nullo*
medicinali tam foecunda & fertilis
sicae experientiae ratio comparatur, tam
difera practicae administrationis doctrin
ligitur, ex nullius disciplinae muniment
dendi artifex naturae vernaculis ah)
mediandis corporibus, in resarciendis de

af) v. Jo. A. FABRICII Biblioth. Lat. ed. 1712
ag) v. FABRICIVS l. c. *ah*) Gudius legit: *no*

in curandis aegritudinibus, ita ad ple- armatur & accingitur, sicut ex libro IDOTARII. Qui ideo ANTIDOTA- inscribitur, quia in eo summa omnium otorum & medicaminum ad morborum iones pertinentium, summatim & breui- xitur. Priori secundum ordinem al- ti omnium antidotorum, electuariorum, strorum, cataplasmatum, & vnguento- & ne discurram per singula, omnium ae medicinali suffragantium virtutes & iae distinguuntur, & contra quas vale- gritudines exprimitur & modi exhibi- n determinantur. In eo singulorum me- inum receptiones declarantur, & omni- uae recipiuntur in medicinis, ponderum itates appenduntur. Vnde iudicio meo, ear verum, vt sine nube mendacii, vt inuolucro ambiguitatis nuda veritas prod- apertum, practicae studiosi si pro- causarum discretione pollerent, si eo- operibus speculationes theoricae prae- ent intellectus, ne operatio fatua ca- regimine contemplationis in praecipi- traheretur erroris, abiectis inutilibus ndam practicarum sarcinulis, satis lar- diffusa Antidotarii disciplina possent esse ti. Ex ipso Antidotarii amariolo arti- rameatur: si eius exercitium habuerit igenti ac sedula eius doctrinam obserua- oluerit, vt sciat quando debeat addere,

A. C. MCXCVIII

A. C. MCXCVIII *quando subtrahere, quando unum ex contemperare; omnem humani corporis pe omnem naturae incommoditatem suffici pugnare. Sed inquis: modo hunc librum vere volo, modo illum. Fastidientis ston est multa degustare, quae ubi varia sunt & versa, inquinant, non alunt. Probatos que semper lege libros, & si quando ad diuertis, ad priores redi: & cum multa curreris, vtiliora quaedam excerpe, qu lo die studii calore & frixorio meditat decoquas. Distrahit nos librorum mult confusio experimentorum. Itaque cum l non possis, quantum habeas: satis est h quantum legas; ubi animus ad plura d bitur, minor ad singula reperitur. Me visa non impetrat.*

Scita bipartito cum mens discurrit vtro
Alterius vires subtrahit alter amor.

Multitudo librorum locupletat arear pauperat rationem: fragilis est memor rerum turbae non sufficit.

Atque opere in longo fas est obrepere somn

Magna dementia est in tanta tempori state superfluitati librorum intendere, tempus breue sit & angustum, cum sit punctum & fere puncto minus. Breuita que insudantes meliora eligamus capit libros magis foecundos, sine quibus non coena ducis practicae dispensationis, de librum Antidotarii elegimus, vt sec

medicam rationem, quae memoriae conciliandae habilior est, laudes & virtutes omnium medicaminum secundum antidotarii seriem exponamus, substramentum & materiam nostrae expositionis sumentes glossas super antidotarium a magistro Matthaeo Plateario editas constituentes. His decursis ad rem accedamus, & proposito operi, inuocato diuino auxilio, quo praetermisso nullum rite fundatur exordium, more debito insistamus. A. C. MCXCVIII

PROLOGVS.

Quae secreta diu noctis latuere sub umbra
Clausa, verecundi signo celata pudoris,
Gesta sub inuolucris mentis, clarescere quaerunt.
Eruta de tenebris cupiunt sub luce videri.
Tecta patent. Obscura nitent. Scintillaque mentis
Fulgurat, accenditque novum fax ignea vatem.
De tepida concepta prius tenuique fauilla
Iam large rutilos emittit lampadis ignes.
Provehitur seges in culmum, foecundaque multo
Ordine granorum canis albescit aristis,
Granaque prosiliunt studii concussa flagello.
Vinea turgescit botris, iam palmes adultus
Germinat, & sterili vindemia pendet in ulmo.
Musta fluunt multo praetorculata labore,
Iamque suis digesta latent abscondita cellis,

A. C. MCXCVIII

De quibus est nobis nimium summeque
dum,
Ne, quod caupones faciunt vt fallere
Haec male corrumpat aquei mixtura l
Sed non verbosis cauponibus & male fa
Sed magnis doctisque viris haec vina p
Quod fatuos magis infatuant, acuunt
ritos.
De testa prodit nucleus. Praedulcia
Dona fauus profert. Oleum largitur
Mitia conciso spirant opobalsama trun
Compresso distillat ab vbere lacteus hum
Vua meri placidum fundit calcata liq
Deque rudi, male composito, mediumqu
Mysticus erumpit verborum cortice se
Inter Cyrreas dea plus celebranda sor
Parnassi biiugo nutrita cacumine mon
Lauro nexa comas, vultus pallere dece
Et facie macra famulam confessa Min
Ex Helicone suo migrans in pectoris al
Transmeat occultos non inuitata recess
Intra conceptos ne mentis sopiat ignes
Languida segnities promtis & pene pa
Induciosa moras cupiens innectere rebu
Tota referta deo Phoebaeo numine ple
Pectoris essuriem sacro libamine pascit
Irrigat arentes Heliconis flumine vena
Tropsea Pierio succendit corda calore
Prostratam, segnique diu torpore iac
Erigit, & varium scribendi suscitat a
Os referat casti firmatum claue pudor

A. C. MCXCVIII

Quaeque magis sunt Francigenis consueta nocere
Prouectumque negant, damnosa silentia damnat,
Et muto frangit inimica repagula linguae.
Phoebaeam tangendo chelim, tendesque sonoras
Eloquii certo plectri moderamine cordas,
Et fidibus resonis modulamina blanda coaptans,
Naturae decreta canit, legesque salutis
Per vocum numeros & metrica verba resolvit,
Quas noua vitalis designat pagina libri:
Qui quia perversos naturae destruit hostes,
Et vitam renovat lapsam, vitamque tuetur,
Publica dispensans humanae commoda vitae,
Claro vitalis tituli clarescit honore.
Vade liber felix. Nam cum prouectior aetas
Iam tua sit, densisque habeas pubescere plumis,
Dedecus esse potest puerili incumbere nido,
Et cunas colere balbis infantibus aptas.
I, cave ne titubes, firmo vestigia gressu
Dirige, cum rectis habeas procedere talis,
Et quae delicti praeco solet esse, pudoris
Nulla tibi teneros suffundat purpura vultus.
Quod tua si rubeat facies non esse notetur
Criminis interpres. Nam vel tinctura ruborem
Hunc minii faciat, vel casti forma pudoris,
Quae leviter solet ingenuas depingere frontes.
Cum vitae leges, cum munimenta salutis.

In

A. C. In gremio portes, magnae sacrista M
MCXCVIII Aegris corporibus humili sparsurus hys
Vitales Heliconis aquas, tibi nulla rep
Afferet inuidiae labes, quae mella ve
Inficit, & Bacchi latices incrudat ace
Quae grani pulpam lolio fermentat, &
Mente bona falsis maculis obfuscat b
Incrustatque bonum compagine iuncta
Verbaque frugiferi sensus condita sap
Depretians, ea falsigraphis transfigi
Aut ea subridens subsannat naribus vn
Nam cum aliis infundat edax sua toxic
Candida denigret, obfuscet lurida, ten
Lenibus & planis rugas imponere rebu
Dulcibus & sapidis miscens absinthia,
Formidare potest eius tua pagina mors
Nam cum decalogi gestans mandata se
Si legis rector, medicae capsarius artis,
Palladii custos gazaeque auriga patern
Temperat inuidiam, tibi defensacula
Musandinus apex, quo tanquam sole ni
Et nitet & nituit illustris fama Salern
Cuius si fuerit resolutum funere corpus,
Spiritus exultat, & magni pectora Mau
Tota replet. Maurus redimit damn
rependit,
Prima quod in Petro passa est & perdi
tas,
Qui tanquam nanus humeris colloque gi
Desuper incumbens ipso fortasse tuetur
Longius, & summo superaddidit culmina

O vtinam Musandinus nunc viueret auctor! A. C.
Ille meos versus digno celebraret honore. MCXCVIII
Ipse meis scriptis signum punctumque favoris
Imprimeret, placido legeret mea carmina vultu.
Et quod in irriguis illius creuerat hortis,
Ipse meum sentiret olus, gustuque probaret
Ex proprio sale doctrinae traxisse saporem
Suppleat, & Petri Maurus mihi damna reformet.
Pastor ouem, membrumque caput, famulumque patronus
Doctor discipulum, noscat sua mater alumnum.
Vellem quod medicae doctor Platerius artis
Munere diuino vitales carperet auras,
Gauderet metricis pedibus sua scripta ligari,
Et numeris parere meis. Nam copula talis
Et metrici vario nexus confusa coercent,
Quae vago prosaico currunt dispendia campo.
Iuncta pedum numeris, metricis arctata catenis
Verborum series magis est obnoxia menti.
Sed quae lege carens fluit, & disiuncta vagatur,
Lethaeis raptatur aquis, caligine caeca
Voluitur, imperio mentis parere recusat.
Urso suum te conciuem gaudebit adesse,
Strenuus ambiguos causarum solvere nodos,
Cuius ab ingenio nulla indecisa recedit
Quaestio, qui tantos rationum compluit imbres,
Quod soluit subitus aequaliter & meditatus.
Mente bona mea Castalius decreta Johannes

Susci-

A. C. MCXCVIII

Suscipiat, quem, dum pueriles volveret an
Myrtum humilem Musandino sub praeside
Audio nunc ipsum summis contendere lau
Et sua nobilibus aequasse cacumina cedris
Hos physicae antistes, quos Aegidiana libe
Sanctio produxit digno Romualdus honore
Consecret & celebret, qui ne penetra
aurae
Solvatur radiis populo mirante per aestu
Obnubit caput, & triplici domat astra ga
In physica celebrem quem Justiniana fav
Divitiis eloquii prudentia tempore longo
Detinuit, sed eum Romanae curia sedis
Nunc colit autorem physicae, vitaeque pa
num.
Ipse novo faveat operi, nec Parisianas
Aestimet indignum physicam resonare Ca
nas.
Nam logices ubi fons scaturit, nisi plenius
Excolitur ratio, sibi physica figere seden
Gaudet, & ancillis non dedignatur adesse
Qui trahit a docto nomen Salomone Matth
Qui nitet eloquio, qui mentis acumine po
Suscipiat placido Salomon mea carmina vi
Et se noscat in his: sua condimenta sapo
Melque suum sugat, quod vasa novella
pinant.
Quo Pessulanus nisi mons authore niteret
Jamdudum physicae lux eclipsata fuisset.
Qui vetulo canos profert de pectore sen
Ricardus senior, quem plus aetate senili

s facit esse senem, meliusque senescere cogit, A. C MCXCVIII
i renovans corpus surgens ex arte senectus
tum corporeae compensat damna senectae;
iudex operis placidus, censorque benignus.
quos in cunis medicamine curat alendos,
opositas artes dum primula combibit aetas,
loceat pueros his insudare libellis,
quibus utilium claret sententia rerum,
metrici ratio nexus, & forma loquendi.
aec mea scripta legat, & linguae verset in vdo,
lentis in arcano memori sub claue sigillet
medicas artes introducenda iuuentus,
uncq; librum potius sibi noverit esse legendum,
Quam nugas & lascivos Nasonis amores.

Aurea Antidotum

urea rheumaticis est auxiliaria caussis; ai)
ufficiens gelidas capitis sedare querelas
Quae quia multiplici virtute vigere probatur:
Fluxaque constringit, confortat, cruda resolvit,
Denique consumit. Meditinae providus autor
Hanc dare sub prima morbi nouitate recuset.
Nam consumtiui resolutio praeuia motus
Dum mouet humores discussus rheumatis auget

Haec

ai) Sequitur Aegidius Nicolaum Myrepsium, qui cap. . libri de composit. medicam. κατὰ τόπους omnes uius aureae Alexandrinae dotes eodem modo & or- dine recenset, adiecta descriptione compositionis. Ea- dem fere habes apud Actuarium libro de composit. medicamentor. Gud.

A. C. Haec. Quae cum multo vigeat fortique
MCXCVIII Combibit aëreas partes, depascit aquos
Terreus & grossus humor retinetur, &
Durior effectus morbum crudescere c
Talia cessabunt symptomata, si levior
Ut multra aut rubeam, prius obtuleris
cinam.
Corpore purgato primum, cum plethor
Panditur & claret signis, per phleboto
Vel laxativo medicamine, quale requi
Causa mali, situs humoris, morbique f
Quintus dies post phlebotomum, sed po
cinam
Tertia praesentis opiatae postulat usu
Quae dandi melior, quae convenienti
Forsitan, explores. Est haec magis
lubris,
Quae vocat ad placidum nocti vicina
Claudit enim nocturna quies, totumq;
Contrahit interius, cuius praesentia
Excitat, & sumti vires medicaminis a
In febre cum tepida datur, in vino sin
Aurea compescit lacrimas non sponte f
Thure sibi mixto, storace, & mastice
Sub forma pilulae patientis subdita lin
Vel data cum vino, quo thus decoxeri
Si calor, aut calidus humor, vel feb
men,
Fumus vel nocuus, suscepti abdominis
Intulerit fluxum, nullum fert aurea fi
Quem, si frigiditas aurae, vel frigidu

Vel contentiuae virtutis debilis auctus, ak) A. C.
Vel super excedens & multa repletio membri, MCXCVIII.
Inferat. His causis curatio dicta medetur.
Hoc iterum collata modo conferre probatur:
Dentibus afflictis, nimioque dolore grauatis,
Cum dolor ex fumo stomachi consurgit acuto,
Gingiuis & temporibus superaddita, multum
Proderit huic causae, mentae commixta liquori.
At cum rheumaticus dentes male percutit humor,
Hanc eadem medicina valet, si congrua causae
Dignaque praeueniat purgatio, sicut agendum
Postea dictabit doctrinae forma sequentis.
Quae subitos agit insultus, motusque frequentat
Per momenta suos, epilepsiae domat omnem
Aurea nequitiam, cum vino sumta tepenti,
Cui dederit proprias decocta pionia vires,
Puluere quae mixto sibi de radice priori,
Congruat ut pilulis substantia firma parandis.
Praecavet incursus linguae submissa caducos.
Praeualet enormes Maniae compescere motus,
Quae melancholicae nubis caligine laesa
A propriis virtus phantastica deuiat actis:
Colatura dari debet medicaminis huius
Unica, particulis terrestribus inde remotis,
Quando plus faecis habent, & grossae materiei,
Cum calamo, in tenebris ne comperiatur ab aegro.
Nam si iudicio visus haec forte probaret,
Aeger abhorreret, & crederet esse venenum,
Turbaret mentem pauidi turbatio sensus

ak) Gudius legit actu.

A. C. Horroris vitio, maniae crebresceret horr
MCXCVIII Aut ubi caedendum caput est in parte sini
Ut cerebrum inficiens grossi nubecula fum
Respirare queat, pro forma & schemate
Sphaerica vel longa fiat quo sectio debet:
Haec superaptanda est capiti medicina supr
De rubeo felle maniam, vel sanguine fact
Aurea non reprimit, potius succenset & a
Pascit & exacuit rabiem causamque furo
At te morborum varias distinguere causa
Quos eadem species communi claudit & a
Limite, signorum ratio discreta docebit,
Quam nunc concipio, pariturus tempore pa
Legitimo, cum iam plenis adoleuerit ann
Et rude nunc semen ex se producere fruc
Maturos poterit: sed adhuc mea messis in
ba est.
Quos tussis violenta mouet pulmonis anhe
Temperat effrenes aequo moderamine pu
Quos vel rheuma ciet, vel constrictorius a
Aut gelidus membri canalibus insitus hum
Aurea non confert, si desiccatio tussim
Prouocet, aut humor calidus, vel massa tum
Aut calor aut durae compactio materiei:
Terrea materies cruda & compacta prob
Quando quod exspuitur spissum est nimium
cohaerens
Viscosum, modicum, vix a pulmone reuu
Cuius difficilis proiectio tarda resolvi,
Thoracem male concutiens gutturque fati
His tussis descripta notis medicamina hu

A. C. MCXCVIII

Obsequium refugit; donec crudore remoto
Coctior effectus fiat resolubilis humor,
Et natura, vel artis opus, digesserit illum.
Nam dum causa mali firma compage cohaeret,
Insiscata loco patienti, durior ipsa
Redditur antidoti nimio solidata calore:
Unde fit ut facilis non sit curatio morbi.
Postulat ergo prius regio thoracis inungi
Mollibus vnguentis clausos in pectore grumos
Quae laxare queant & quae sunt cruda resolvant.
Libera materiam digestam sputa figurant,
Quae leuiter proiecta leuant minuuntque dolorem.
Vt tibi claruerint factae signacula pepsis:
Aurea tunc demum mixto sibi puluere gummi
Per pilulas diuisa, fabae maioris habentes
Effigiem; donec fuerit resoluta calore,
Debet in ore diu linguae submissa teneri.
Rheumaticae tussi melius sic sumta medetur,
Vimque suam cerebro conterminii ratione
Liberius mandat, de cuius fonte fluentes
Rheumaticos riuos opii virtute coercet,
Per species calidas humores siccat aquosos,
Membraque per gummi respiratoria lenit,
Ipsaque confortat, ut onus, quo pressa tenentur,
Promtius expellant sic libera tusse soluta.
Subuenit haec phthisicis in primo limine morbi,
Sed tunc praecipue confert, cum rheumatis acris
Tramite decliui pulmonis ad ostia pulsat

A. C. MCXCVIII

Stilla nocens: sed causa magis prouecta noce
Quos grauis offendit attractio flatilis aurae
Curat anhelosos, quibus algidus humor ab dat,
Vitalis latebrosa replens spiracula membri
Hic modus, hic danda sit forma, mero resolut
Quo Gentiana fuerit decocta, calori
Aeris exponas, donec solidata liquore
Combibito pilulis consentias effigiandis,
Vel sibi quam dederat specierum fractio pri
Ad propriam redeas exhausto humore figur
Et siccata magis fiat de puluere puluis.
In nebulis pilulae dentur, sed puluis in quo
Cardiacos data cum vino, roseoque liquor
Suscitat, & recreat, si caute iungitur illi
Antophilus al) *Borago, Humus, Lignum tiosum,*
Quod Nili caput ignotum transmittit ad dos. am)
Blatta Byzancia, an) *nuxque myristica, m odora,*
Ossea duricies, quam cordis parte sinistra
In se ceruus habet, quasi cartilaginis ins

C

al) pro Antophyllus siue pseudo Cariophyllus Ita seplasiariis. Vide Matthiol. l. 5. ep. Med. 3.

am) an lignum Rhodium? an ab Indis? an Ind Aegyptiis. *Gad.* *an*) Recentioribus Graecis Le que ita vocabatur vnguis odoratus siue Onyx Dio dis. vid. Matthiol. ad l. 2. Diosc. rid. cap. 8. A rius & alii quidam Blactium vocant, sed Nic. Myre Blatam Byzantiam: plane vt Aegidius r. & ca *Gad.*

n per anagogen geniali sede relicta. A. C.
ulat a venis motus symptomate sanguis, MCXCVIII
fluit insolitae regionis tramite, confert
rea: sed varias opus est discernere causas.
guineum plerumq; solent inducere fluxum:
ditas, frigus, calor, impletura, putredo,
uma, labor, saltus, clamor, contusio, casus.
per anastomosim sanguis funditur ab ore:
rea cum succo roseo, sibi mastice mixto,
repta in pilulis, patientis in ore tenendis,
ificat, siccat, solidat, fluxumque refrenat.
norbum intulerit, vel sanguis abundans,
aque distendens, vel desiccatio venas
enuans, nimiisue labor, vel rheuma, vel ictus,
iubet his causis alias impendere curas.
osito sibi castoreo, cum caulis agrestis
ine, nasturti pariter sibi puluere mixta,
lauso pilulata diu teneatur in ore,
edit officium linguae, viresque loquelae
rat, & redimit a seruitio paralysis.
eupatorii succo resoluta, vel herbae,
e trahit ex ipso paralysis nomina morbo,
pta per os, membris distantibus atque remotis,
ibus ad motum, sensus torpore grauatis,
tuit motus regimen, sensusque vigorem.
dit, vt laesae praecedat inunctio partis,
lia praeueniant cataplasmata, cum quibus humor
maticus neruis firma compage cohaerens

A. C. *Mollior effectus spargatur & attenuetur.*
MCXCVIII *Sed quibus est aptanda locis medicina requi*
Et bene discutias, & acutae indagine menti
Providus explores, ne si fortasse liganda
Occiduo capiti, spinae, collo, faciei,
Hanc male praesumas digitis apponere laps
Saepius aufertur digitorum passio, dorsi
Ossibus apposito medicamine, quod Galien
In libro, quem de membris patientibus egi
Multis mirandum certa ratione probavit.
Fortius expugnat membri medicina dolore
Juncta locis, ubi prima mali fundatur ori
Materiae radix ubi pullulat. Unde rem
Partibus accedit taciti confusio membri.
Quando in nervorum fundatur origine mor
Quod facies per mollitiem laxata fatetur
Aurea musceleo ao) *resoluta, cyclamine f*
Ad caput occiduum debet collumque frica
Obsequio manuum membris supperuncta
vatis.
Congrua muscelei retinens consortia mult
Subuenit haec eadem renum laterumque do
Quem creat aut algor solus vel frigidus hu
Si ventosa malum vis inferat, & sibi demto
Respirandi aditu laterum conclusa cauer
Acta vago motu, pulset penetralia cordis
Aurea mixta mora detur sub vespere ser

---

ao) id est, oleo muscelino, cujus virtutes & comp
onem describit N. Myrepsius cap. 712. de compo
dicam. ubi inter alia de eius dotibus: *calefacit*
gerata membra & debilibus robur inducit. Gud.

Cum quo foeniculum, milium solis, vel anetum A. C.
Coxeris, ac anisum saxifraga petrosilum. MCXCVIII
Sic data: congestis vesicam purgat arenis,
Si nulla affuerit opii mixtura vel auri,
Et medicum sit balsameo didata liquore.
Quae duce siringa virgae transfusa virili
Musceleo vel nardino sociata liquori
Frangit & elimat lapides, penitusque resoluit.
Corpore purgato data cum tepida patienti
Tempore quod geminis insultum praeuenit horis,
Quassat & elidit triteos ap) quos ventre creatus
Mixturae vitio producit degener humor
Veras quartanas excludit & aprimerinas,
In febre quartana, nisi tertia siue secunda
Legitimo fuerit purgatio facta tenore,
Non valet antidoti nec quicquam proficit vsus.
Vendicat eius opem lux tertia post medicinam.
Cum calida dabit antidotum si ferueat aestas
Cum vino calido bruma dominante propines.
Haec opio sibi subtracto, ne forsitan actus
Degener, & causae contrarius inde sequatur,
Neue solutiuas rapiat constrictio leges
Cum succo rutae agrestis subiecta monetae
Frigoris excessu muliebria clausa resoluit,
Et matricales cellas, quas humor aquosus
Lubricat, & nimio reddit marcore palustres.

ap) tertianam.

A. C. *Mundat legitimis faciens conceptibus apta*
MCXCVIII *Cum lis versatur de rheumate: puluere ti*
Apposito detur, opio non inde remoto.
Quae cum castorei vino potata futuros
Pestis apoplecticae reprimit sedatque tum
Sed praesente malo morbique instante pro
Dentibus ex cuneo aq) *reseratis, vertice*
Proderit ex illa linguam persaepe fricari
Quos dolor affligit colicus, cum rheuma pr
lans
Infima phlegmatico ferit intestina flagello
Quod tibi spumosae monstrat subdactio ar)
mae:
Aurea cum vino thuris potata iuuabit.
At cum intestinis viscosus & algidus hum
Inseritur, colici faciens discrimina morbi
Mollibus vnguentis confert postrema fucar
Post infusa iuuat decoctio Mercurialis, as
Furfuris, & maluae, si cum sale mel & oli
Miscueris. Sed opus concludit & omnia com
Mixta mero demtoque liquore & faece rel
Aurea per calamum membris iniecta puden
Finibus extremis aequo libramine distans
Fit liquor, applaudens neruis sub pace tepo
Ne vel frigiditas hos mordeat aut calor v
De gelidis & viscosis humoribus ortum
Partibus occiduis soluit submissa tenasmon
Ex sibi diuersis componitur aurea rebus
Quas variat diuersa crasis, substantia diff

V

---

aq) per vim inserto cuneo. *Gud.* *ar)* eiectio.
huius herbae vsus frequens in clysteribus.

Virtus dissimilis, numeris librario distans A. C. MCXCVIII
Ponderis examen variat, libraeque tenorem
Appendit ratio causis distincta quaternis,
Ex quibus octo fluunt causae in contraria sparsis:
Virtus, debilitas, violentia, pigra remissi
Actus, segnities, numerus maior specierum,
Siue minor, quas consimili ligat unio formae:
Vel quia compositum magis aut minus indiget una,
Ut proprium melius acquirat & impetret actum.
Huic praebet stabilem spatium lustrale vigorem. at)
Traditur a medicis eius dosis uncia semis,
Quam medici veteres olim moderare solebant
Sub modicae nucis effigie, quia pulueris illi
Copia maior erat, minimum cum mellis haberet:
Nunc mutata dosin variat lex conficiendi.

Adrianum antidotum. au)

Curas quartanam: patienti dans Adrianum;
Morsus reptilium sanas, reprimisque venenum:
Motum concilias neruis, sensumque reformat;
Curat hemicraneam, pedicon fugat, & scotomiam,
Rheumata compescit, vesicae scandala soluit,
Subuenit innumeris de frigiditate querelis.
Masticis in vino dococtio facta soluto

at) durare potest per quinquennium. *au*) Hadrianum antidotum describitur a Nic. MYREPSIO de composit. medicam. cap. 3.

A. C. *Hoc simili antidoto stomachi potata dol*
MCXCVIII *Soluit & excludit, quem frigida causa*
Subuenit huic causae specialiter ex Ad
Et nucis ex oleo, factum cataplasma d
Appositum stomacho, siue hunc morbum p
Inferat, aut algor, vel rheuma, vel
humor.

Quando melancholicis ratio fuscata te
Eclipsim patitur, erratque logistica vi
Hoc sero dabis antidotum vino resolutu
Quo costum aw) *vel castoreum cum se*
coctum.

Eripit accessus eadem mixtura caducos
Naribus infusa, quo nondum tempore
Bella mouet, vel quando suae furit i
irae.

Vim cephalalgiae, cui frigida suggeri
Materies, vel frigiditas quam sola cre
Cum vino bibitum valide domat hoc Adr
Cum quo si costum vel ruta domestica,
Bullierit muscata ay) *diu, modus hic me*
Aptior, & causae magis vtilis esse prob
Ex hoc antidoto rutae cum iure soluto
Expediet caput occiduum frontemque pe

---

aw) Radix apud Dioscoridem l. I. Cap. XV.
na vulgo dicta. Sed Aegdius casu recto sene
dixisse. Sane Senam Mauritano nomine di
Arabibus Sene vocari notat MATTHIOLUS
oscoridem l. 3. c. 70. *Gud.* *ay*) N. B. nucem
cam iam tempore Aegidii nucem muscatam
fuisse. *Gud.*

A. C. MCXCVIII

Et quae mobilibus pulsantur tempora venis.
Sed de seminibus calidae virtutis & herbis
Furfureisque mero coctis oleoque sacellis
Ante vaporetur caput & calidis foueatur.
Quos infrigdati mouet indignatio ventris
Cum vino sumptum confortat eos Adrianum:
Antophilus, costum, mastix, ubi cocta fuerunt.
Curat idem Scotosim cerebri de rheumate natam
Cum vino thuris. Sed si scotomia vigorem
Traxerit a stomacho tunc vino thure remoto
Confortatiuum stomachi potes addere costum.
Appositum ventri factum cataplasma iuuabit
Ex hoc antidoto, miscellinoque liquore, az)
Antophilis, nuce muscata cum puluere thuris.
Cum succo bibitum, quem saluia fundit agrestis
Epaticos lapsus domat ex algore creatos,
De quibus hydropisis si prouentura timetur:
Antidoto sibi commixto decoctio detur,
Ex apio, sparago, maratro, brusco, petrosillo.
In pilulis Adriana dosis sibi puluere thuris
Et myrrhe trocleten mistum ba) *suscepta medetur*
His, quibus est epatis sanies collecta cauernis,

Quam

az) Oleo muscelino. ba) Videtur legendum: *ubi puluere thuris Est myrrhe troglytes mixtum.* Myrrhe dixit pro myrrha. Gallis olim & nunc dicebatur myrrhe. Troglytes per syncopen ut metrum ferre posset dixit protroglodytes. Myrha omnium prima est, quae Troglodytica appellatur, accepto cognomine a loco, in quo prouenit, inquit Dioscorides l. I. c. 67.

A. C. Quam male curati dimisit massa t
MCXCVIII Ante mali motus primos dum mo
Cum tepida sumtum typicis accesf
Cui qui commixtum vel apocima
Vel rutae succum biberis, vel part
Intulerit, poteris colicum subuerte
Capparis in vino decoctio vel tam
Cui mixtum fueris Adrianum, sple
Liberat. Antidoto phrenesis cura
Si vino cum quo dissoluitur, ista
Saxifragae radix, filipendula, gra
Fulistiros permarnen, ciperus, fin
primus,
Alexandrinum cum siseleos opo scis
Praeueniat facta purgatio de bon
Ex gelidis chimis eadem medicina
Libiasin curat, sed qui dabit ex
Et lyncis lapide pilulas, hircique c
Ac hederae gummi, miscens opobals
Plenius expediet curam causamqu
Ex oleo puro, vel ubi decoxeris ante
Non paucos cimices, foueatur virg
In vitreo vase formam signante Pr
Hoc quia fomento laxatur virgo, co
Causa remollitur, via clausa prius
Proderit & virgae cimices impone
Vt cimicis morsu neruo patiente ti
Concomitans sensum vis expulsiua
Sed cataplasmati pecten partesque p
Conuenit ex oleo cimicum, cum quo
Hoc erit antidotum, cuius colatio

argale lapidem dissoluit, & arctos A. C.
aperit, & aquosa superflua fundit. MXCVIII
ua salsa senecio, mercurialis,
muralis, paritaria, stranguriosos
vini fomenti superaddita curat,
as herbas factum cacatisma iuuabit.
septenni iuuat integra vis Adriani.

Athanasia antidotum.

ra premit Athanasia, fata retundit,
gogen, vomitum, fluxum, diabeten,
nastomosim, rixin simul, & diabrosim,
m vuluae, stillamina faucis, & vuae,
norrheam compescit, rheumata stringit.
lon succo solatrique soluta, vel herbae
ae, nec non plantagine, rubrificato
lapide pressim cum cote fricato
poribus geminis, infusaque nari
um valide cohibet de nare fluorem.
em data cum succo plantaginis arcet
um fluxum, quem nutritiua resoluunt,
anatropam venarum carcere rupto
tit sanguis fervoris acumine motus
ne fluens, vel ab epate, vel regione
rumpens, vel cum diabrosis eundem
enis Athanasia mixta liquori,
trica facit poligonia vel cicorea,
um potata valet compescere fluxum.
pulmonis vehemens constrictio tussim
& venas aperit, fluxumque cruoris
nacuit, consultius hoc patienti

An-

A. C. *Antidotum dederis, si lenitiva propi*
MCXCVIII *Penidias, amilum, ptisanam, gum*
gantum:
Lenia cum dantur prius, & postrema
Constrictiva trahit virtus moderame
Vt iam non alios habeat praesumere
Sed contenta suis propria sed lege tu
Non aperit venas media, nec tusse re
Nec facit ad fluxum sua quem natu
ret:
Intestinorum vitio cum sanguis ab
Profluit, haec cum clisteri transmissa
Compescit fluxum succo resoluta prior
Cui si mixtus erit bolus sanguisque
Galla, rosae, sentix, balaustia, psidia
Mintua, consolidae radix, albumen,
Vtile conficies ex his cataplasma, q
Desuper aptatum membris completi
Sanguinei poterit fluxus absoluere c
Menstrua constringit, quaevis furios
Exagitat, si cum plantagine mixta b
Vel foueatur aqua matrix, vbi cocta
Cui se miscuerit Athanasia pondere
Restricto ad sextam certo moderam
tem:
Si manare facit muliebria sanguis a
Cum nimis exundet nequiens in vasa
Nec talem cohibere potest Athanasi
Quem de saphenis celebrata minutio
Femina, cui matrix ventoso plena va
Compresso stomacho vitalia membra

A. C. MCXCVIII

Vt respirandi iam libertate relicta
Syncopis insurgat & suffocatio fiat:
Ex hoc apposito prunis medicamine nares
Fumiget, vt tractae neruos matricis odore
Concutiens fumus hanc cogat ad inferiorem
Declinare locum propriaque in sede teneri:
Non infundatur vuluae, nec subiiciatur,
Nec sua matricem nubes fumosa vaporet:
Ex hoc natura male contristata vaporis
Horrorem fugiens, tristi turbata sapore,
Fortius alta petens, stationis iure relicto
Pressura stabili vitalia membra grauaret.
Frena Gonorrheae, ponit quam lubricus humor
Vasaq; lenificans generat, vel semen aquosum,
Vel contentiua vis debilis, & retinendum
Non cohibere valens genitalibus addita membris:
Admixto sibi Castoreo, cum puluere Myrrhae.
Aut herbae succo, quem virtus stiptica morbo
Conciliat, vel cum vino potetur agresti
Et satis austero, cui Bdellia, Castoreumque,
Mastix cum Myrrha dederint decocta vigorem.
Cum roseo, vel coelesti potata liquore
Tipsicon excludit, quae cum sit nata caloris
Frigoris interpres vultu depingitur albo,
Et medicos errare facit, nam decolor eius
Vrinae effigies causae praenubilat ortum.
Huic semper viua rosa, sandalus, atq; morella,
Foedera mixturae subeant, vt sicca minutos
Mixturae mandent cineres. & succida succos.
Temperat vrinae fluxum confectio talis.

Sub

A. C. *Sub forma emplastri calefactis addita r*
MCXCVIII *Lamina de plumbo distincta foramine*
Ex oleo roseo lumbis aptata perunctis
Haud modicum solet huic causae prae
vamen.
Masticis hausta mero, vel cum succo
Senticis, haec eadem fertur praestare
Coeliacis curam, calidus quos humor
Profluuio ventris, nimioque dolore,
De calido colicos vexatos rheumate c
Si prius infusi soluatur aqua dragaga
Si colicus de viscoso sit rheumate mor
Consequitur nullum talis medicina vi
In pilulis data confectis cum puluere
Masticis, ac herbae, cui consolidatio
Praebet, consolidae dysentericis medi
Quos intestini vexat scissura supremi
Aut elixetur radix anagallica, cuius
Misceat haec medicina sibi potata liq
Si dysenteriae radix fundetur in imis
Visceribus, ptisana, dictoque liquore
Haec eadem haud modicum clisterizata
Ars iubet, & sollers poscit doctrina me
Quod cum citrinis purgatio mirabala
Praeueniat, nocuos mundans a corpore
Quae data cum rosea, vel aqua de nubi
In qua mala suos coxerunt punica flores
Cruda lienterici cohibet stillamina flu
Lubricus, & lenis, cui causam suggeri
Cuius metridatas celebris magis & spe
Plus quoque digna fide curatio credit

oti medicina viam praecurrere debet A. C.
ienteriae, quam dudum longa probauit, MCXCVIII
rbi propriam vetus experientia fecit.
si forte roges qua sit medicaminis huius
ries, illi kellos dant mirabolani;
m: abios; filicem; quercus: colocintida: pulpam;
alus: maratrum; Tibi formam conficiendi
& officium tribuit, redditque magistrum,
senteria, villos rodiente, cicatrix
lienteriae causam vel apostasis infert,
nulla dicti medicaminis arte iuuatur!
flatum, prope rheumatici primordia motus
apostema, quod corporis interiora
et, infuso si sit data cum dragaganto:
ius natum reprimit, fluxumque coercere
sub specie cataplasmatis addita membro
semperuiuae succo resoluta, vel illo,
distincta facit centum poligonia nodis.
alis eadem si commixto sibi thure
, apostaseos suspendit rheuma futurae:
t praeteritae vitium cum pulvere mirrhae.
nodico mellis oleique recepta liquore
us sumti delet nocumenta veneni:
lauat, colat, detergit, noxia mundat,
cat ex oleo vomitum, purgatque vomento,
e in propria munit vitalia membra.
ntianam miscens, & aristologiam
oque diptamni, si post vomitum patienti

A. C. *Hanc dederis sero non pro vomitu faciendo*
MCXCVIII *Interius sumpto, demis sua iura veneno.*
Nam de reliquiis virus, quod forsan inha
Visceribus, vis antidoti consumit & ipsum
Absorbet penitus ex hoc his nacta vigorem.
Haec mixtura iuuat læsis supperaddita men
Viperei quae dura trahunt contagia viru
Dentibus afflictis, oculis, capitisque dolori,
Subuenit, & lacrimis simili formata teno
Quem tenet in paribus quando datur a causis.
Auribus oppressis, nimioque dolore grauati
Cum semperuiuae succo instillata medetur
Cum caricis neruis passis dulcique caleno
Gargarizet eam, gelido qui rheumate fa
Compressas habet, & tumidas, nimiumque lentes:
Ex quibus apponi factum cataplasma iuua
Stomaticos, quorum pexim distemperat al
Cum masticino confert potata Liaeo.
Hic modus, hic vsus, haec lex, forma med
Antiquo celebrem seruauit tempore cursu
Nam tunc ex calidis constans athanasia re
Constanter poterat gelidis occurrere causis
Frigida cum calidis nunc praedominentur illa,
Hunc curandi vsum fugiunt reprobantque derni.
Ex hac commixtis pariter sibi mastice, co
Olibano, cera, factum cataplasma soluto
Appositum stomacho catacropam frenat. ipsam
Ex

Enormis vomitus laxatas frangit habenas. A. C.
Terminus est eius finalis tertius annus MCXCVIII

Acharistum antidotum.

Asmaticos cantus Acharisti potio sedat,
Diluit offensas pulmonis & arteriarum
Spurcitiem mundat, tussim domat, organa vocis
Purificat, vocem reparat, pectusque relaxat,
Discutit exortum de frigiditate catarrhum.
Et capitis causas gelido de rheumate natas
Sub pilulae forma linguae cum puluere thuris
Suppositum vel cum vino potabitur, in quo
Coxeris olibanum, cerebri quod rheuma coercet.
Pectoris offensas vitalis scandala membri
De gelidis & flegmaticis surgentia chimis
Placat & absoluit, eius si mulsa bibatur,
Qua prius excocta fuerint, & ab igne probata:
Passulus, yringus, liquiricia, ficus, ysopus.
Fertur acharistum sine munere: nam suus actus
Si celer & properus & praematurus habetur;
Sic quoque praecelerat optatae dona salutis,
Quod medicum donis & munere priuat honoris,
Et facit ingratum loculis discedere laxis.
Raptim facta salus nullo reparatur honore:
De constante nihil quoniam constare videtur,
Actio naturae censetur, non medicinae:
Depreciat precium meriti, medicique favorem
Fuscat, & ipsius fastum degratiat actum.
Gressibus accedens tardis, multoque redemta
Vitae supplicio, nimiaque excussa dolore,

A. C. MCXCVIII

Lenta ſalus; quoniam naturae ſubuenie
Creditur officio medicinae facta ſalubris,
Gratior eſſe ſolet medico, magis obligat aeg
Impraegnatque manum donis & nomen ho
Inde fit, vt quod in his magis appreciabil ſtat,
Hoc minus appreciet fatui ſententia vulg
Durat acchariſtum tribus annis inuiolat

Alchancalon antidotum.

Cum rheubarbaricis ſcrupulis tepidoqu quore
Simplicibus triteis alchancalon & gemin
Confert, disſcraſiae febrilis caumata ſol
Ardores epatis fugat, ictericosque color
Ex fumo colerae caput aſcendente dolor
Amputat, & ſcotoſim curat, viſumque mat.
Quos calida ſuadente craſi, calidaque
Aeſtiui ſtimulo febris irritata caloris
Temporibus calidis ſolito de more ſalut
Prouidus abſoluit huius medicaminis v
Praeueniens, tollitque mali nocumenta f
Et febris ad corpus ſocialem rumpit am
Confectum cum melle duobus militat an
Vno ſe tantum regit accedente ſyrupo.

Antidotum haemagogum.

Traxit haemagogum proprium de ſangu men,
Ad cauſas quia praecipue ſpectat mulie

Et quod matricis iniuria longa negauit, A. C.
Sanguine viscoso clausis a frigore venis, MCXCVIII
Sanguineum mouet & cogit manare tributum.
Matricis pecus interimit pellitque peremtum.
Quae bene purgari nequeunt post tempora partus.
Menstrua purificat, & noxia cuncta rescindit,
Constrictasque prius matricis laxat habenas
Potatum mouet vrinam, dissoluit arenam,
Stranguriam sanat, lapidis fragmenta resoluit,
Epatis euphraxim reserat, spleni sque tumorem
Extenuat, colicis de frigiditate medetur:
De gelidis compressa domat praecordia chimis;
Viscera ventosis curat pulsata procellis;
Subuertit vomitum: crudi quas nausea ventris
Reiicit acceptas emagogum continet escas:
Flegmaticum fouet humorem, motumque potenter
Eiicit. In causis nullum muliebribus isto
Fortius, & melius medicamine, comprobat vsus.
Ex emorroidis patientibus atque solutis
Est hoc antidotum summa ratione cauendum,
Constat emagogi vis integra quatuor annis.

Blanca maior.

Blancos blanca mouet chimos: sit commoda neruis,
Fleumatis eluuie pressis: confert tremulosis,
Asmaticis, lippis, Lethaeis atque caducis.
Cephaleam gelido, genus ex humore trahentem,
Cui tribuunt vires priuatae foedera causae,
Pulueris anthophili, vel, quem filocassia reddit,

A. C. *Mixturam sibi concilians data Blanca pote*
MCXCVIII *Eruit, & veterem tollit noua causa querel*
Prima vadum tentet, praecurrat iter m
cinae
Aurea per patulos naris infusa meatus;
Vel diacastoreae vel sacrae potio pigrae.
Si triduo mellis acidi praecesserit vsus,
Cum praedictarum resoluta mero specier
Excludit capitis natum de ventre dolorem
Sic data perfusos lacrimis semperque flue
Sanguineos reprimit oculorum blanca tumo
Se quibus admiscet cum sanguine fleuma
humor;
Cui si castorei pulueristasis agria, mastix,
Mixtus erit; pilulisq; frequentibus inde rece
Lumina detergit lippo foedata liquore.
Quae sibi commixtis, & lance pari sociat
Eufrasia, maratro, ruta, latoque cimino
Limpidat obscuros oculos, siccatque mader
Fortiter exonerat pressos purgatque reple
Palpebras reserat viscoso carcere clausas,
Nexas dilaqueat, viscosa bitumina munda
Quae bene gummosis sibi commixtis anacar
Mastice, castoreo, myrrha, pilulisque recep
Ne fluat in vanos motus, falsasque timori
Vmbras concipiat, ne castra superflua fun
Finibus Italicis ne se quaesiuerit extra,
Fantasiam firmat: Logicae virtutis acum
Dirigit, & mentis deliramenta retundit:
Vim memoratiuam solidat: gazam ration
Lubrica lethaei quam merserat vnda fluen

Colligit, & reparat & sub Joue siccat amoeno. A. C.
Haec anachardorum generoso mixta liquori MCXCVIII
Frixa mero, cellae superaddita posteriori,
Perdida virtutis memorantis iura reformat;
Ante die quarto caput ignea cussa vaporet,
Vt cutis effundat carpello caesa cruorem.
Haec modactilico purgat sibi pulvere mixto
In pilulis gelidam sero data blance podagram
Ex ebuli cimis de sambuci mediano
Cortice, proiectis tunicis, solisque retentis
Mollibus interulis, de feniculi, petrosilli,
Seminibusque apii, fiat decoctio, per quam
Blanca resoluatur camantis mixta liquori
Expresso a cimis, quod concula continet oui.
Hoc accepta modo, tali celebrata tenore,
Vsibus assiduis pro viribus accipientis
Liberat hydropicum longi de carcere morbi,
Cui digestiui motu languente caloris
Fortior expellens & proiectoria virtus
Laxat & extendit generali membra tumore,
Puluere castorei largo si pondere mixto
Per crebras iterata vices, nunc subdita linguae
Per pilulas, nutritiuis nunc tradita membris,
Os tortum pendens, labrum faciemque solutam
Linguam legitimae fraudatum iure loquelae
Rectificat, releuat compaginat, atque coaptat,
Integrat & cuneo naturae verba monetat.
Cappare, feniculo, mixtis sibi cum tamarisco,
Et quae Leptominae virtutis acumine pollent,

A. C. *Spleneticis confert, si mollitiua relaxent*
MCXCVIII *Splenis duriciam, si digestiva medendi*
Vsum praeveniant, ne prima nouissima
Ius apoplexiae dirimit, morbique caduci,
Si tepido vino, quo sit caro cocta leonis,
Blanca resoluatur, & sic resoluta bibatu
Sic se matronam veterem Platearius oli
Per duo lustra prius passam curasse fate
Annis blanca manet geminis foecunda vi

Benedicta

Humores trahit a membris benedicta re
Dissoluit lapidem, morbum fugat articula
Stranguriam, phrenesim, colicam domat,
ralysin
Amputat enfraxes epatis, splenisque tun
Iliacum soluit pestem, reprimitque poda
Ante datis diuisinis radicibus, herbis,
Gummis, seminibus, quibus est diuretica v
Ordine sub certo, quorum foecunda saler
Pagina describit similem distincta colum
Corpore mollito calidi virtute lauacri;
Quo fuerint cocta cresso, senetio, malua,
Furfur, & althea, cissum, linochidis herba
Admixtis sibi praecipuis meliusque proba
Quae praedictarum pandit distinctio reru
Summam nephreticis curam gerit & lapi
Pondere si duplici, quam regula conficien
Exigat, admixtus erit hermodactilus illis,
Ictibus arthreticis acri de rheumate natis
Subuenit, & gelidae confert benedicta poda
Quae cum clisteris apozemate mixta, pud

A. C. MCXCVIII

Instillata locis, colicam si soluerit aluum,
Spondet quod colici tollet nocumenta doloris,
Cum diamargariton si demum mixta bibatur.
Sed calidi primum venter, partesque pudendae
Renes & lumbi sitiunt fomenta lauacri.
Actio clisteris si surda sit atque rebellis
Vt duras nequeat ventris dissoluere faeces.
Sumpta per os medicina nocet, viresque doloris
Exacuit, morbum renouat, ventremque procellat.
Conceptam vitio stomachi quam causa creauit
Frigida cephaleam domat antophilis sibi mixtis,
Et nuce muscata. Sed frontis inunctio primo
Et laterum capitis calido celebretur oliuo,
Quos fermentat hydrops, pexis quibus hora secundo
Incrudata, vago distendit membra tumore:
Quos grauat eluuies Benedicta vigore potenti
Liberat & redimit: data cum vino petrosillo
Masticis & maratri dauci, duplicisque cimini.
Postquam pleuretici deferbuit ira caloris,
Iamque suos motus bis septem noctibus actis
Post agma bb) *propriis quaerens erumpere cellis,*
Ordine postposito ne proflua forsan oberret
Materies, fatuo ne laedat membra recursu,
Haec medicina cauet data cum ptisana, dragaganto
Gummi, penidiis, melonibus, atque citrolis.
Permanet incolumis Benedictae vita biennis.

bb) *Post agit a Gud.*

A. C. — *PROLOGVS LIB. II.*

MCXCVIII *Dulcia Threicii resonans modulamina*
Tange chelim, digitisque fides percurre
Largo Cirrhei libamine pota fluenti,
Diua, Musandinas euolue & differe le
Decrepito longoque diu fuscata veteri
Quae calcata iacent, quae nunc abi
runtur,
Sparsaque vilescunt communibus edit
Nec iubar eloquii, certam nec haben
mam
Collige, compone, renoua, prudenter a
Oblectata nouis quae praesens despici
Eruta de veterum scriptis antiqua rec
Ad veteres cantus quoniam noua nausea
Delicias pastorales & ludicra quaere
Historiam veterem numeris metrisque
Vt melius resonet modulis aptare mom
Et vetulam compelle nouo iuuenescere
Seque puellarum iungat matrona chor
Atque pedem moueat, sed non lasciua pu
Nec sua pentametro frangat vestigia g
Vt melius vigeat vetus anticumque fal
In segetes transfunde nouos gentique sal
Crateri mandata nouo, sua vina propin
Quae postquam gusta doctaque probaueri
Nouerit illa suis collecta in montibus ess
Sed calicem sciat esse meum, si forma pr
Artificis, qui materiam sumens alien
Fingit in aere nouos ligno vel marmor
tus:

A. C. MCXCVIII

Sed quia de rebus propriis plerumq; parartur
Vsus & obsequium, manibus quaesita ministri,
Et valet interdum dominus clarescere serui
Muneribus: mea philosophis fer dona Salernis.
Aegidio mittente suo foecunda salutis
Fercula suscipiant non dedignante labello,
Scripta legant: bonor est patri cum proficit haeres:
Sic famulo respondet herus: sic foedere certo
Atque relatiuo patri est obnoxia proles:
Discipulo doctor tanta compage ligatur:
Sic sibi coniurant & amicis nexibus haerent,
Quod bona progenies laus est & gloria patris,
Ingenuumque probat proles generosa parentem:
Sedulitas famuli domini foecundat honorem:
Discipuli titulo doctoris fama relucet:
Luna probat radios solis: corpusque fatetur
Vmbra suum: truncum ramusculus: vuaque vitem:
Ex oleo merito pretium clarescit oliuae.

Incipit Liber II.

DIAMARGARITON.

Cor diamargariton recreat, mentemque serenat:
Tristes exhilarat: phthisicis fomenta propinat:
Consumtos reparat quos macronoxia vexat:
Cardiacam curat: sordes a corde relegat:
Restituit gustum torpens acuendo palatum,
Atque cibis propriis dat condimenta saporis:
Quos anathimiasis vexat, fumosaque pexis,

Ad

A. C. MCXCVIII
Ad solitum morem reuocat, tributitque
Debile cor recreat, gelido torpore lig
Frigore densatum, tenebrosa nube g
Si miscetur ei puluis, quem fracta n
Ossea durities cerui de corde recepta
Ponderis haec ratio mediam capit v
gmam
Ante cibum mane dosis haec cor visite
Et sit odoriferi comes huic potatio vi
Non des, si calidae sit passio filia cau
Hoc quoque cum vino ieiuno ventre
Frigida cui stomachum crasis incr
agit:
Frustum ligni aloes cum basilicone m
Tempore nocturno puro fortique fale
Cum diamargariton vinum hoc si man
Inualidam pexim releuat quam deiic
Si foecunda magis, si rerum plena fac
Larga manus, praegnans loculus, si
auro
Arca, vel argento niteat, domus amp
tum
Ferueat obsequio, si deliciosa potentis
Plus aequo lasciua fames spoliare lab
Diuitiis elemeata suis, si fulguret aur
Electum gemmata merum si vasa prop
Si magnis se diuitiis mens magna coap
Aggrauet hic medicina manum: sump
rosos
Exigat: hic positos debet transscendere
Contundant gemmas molat aurum, misc
bram,

Balsama non dubitet propriis apponere causis; A. C.
Lignum aloes feruente mero desudet & illi MCXCVIII
Se perdendo suum tribuat mandetque vigorem.
Iacturam redimit opulentia, cura salutis.
Hoc quoque quod propriae geritur custodia vitae
Nam cum auri dremmam capiat pro nocte liquoris,
Et natura suas habet interponere partes,
Vt se confortet, recreet releuetque cadentem
Cum vino diamargariton, vbi caumata passum
Lignum aloe fuerit detur stomacho patienti
Discrasiam gelidam, gelidaeque pericula pexis.
Quid faciet Codrus, quid Codri curta supellex.
Cuius plebea vacuus farrragine venter
Non satis impletur, spasmum patiente crumena;
Cuius opes modicis depicta sophismata cartis.
An quia res angusta domi, quia parca facultas
Et tenuis sumtus nequit hos attingere luxus?
Et vetat in vetitum motus erumpere mentis,
Nuda salus sine subsidio prostrata iacebit?
An quia deficiunt species & aromata desunt,
Codrizat tua, Codre, salus, deiecta fatiscit
Corporis integritas, quia te praesentia Mauri
Splendida non recreat, multo spectabilis auro.
Absit vt insidias naturae sobria ponat,
Mundaque paupertas, quae certis obsita metis
Non quaerit sibi praescriptos transscendere fines
Paupertas medicina sibi tribus emta minutis,
Quam

A. C. *Interiora petens tribuat solatia cordi*
MCXCVIII *Pingui pasta oleo subitoque extincta li*
Olfactum horribili grauet & contriste
Sensilis vt virtus sternuto mota, sepu
In cerebri cellis animalem suscitet au
Femina matricis quae compellente qu
Exstasis in raptum rapitur totiens
tum
Suscipiat diamargariton regione pude
Quae Veneris sedes, Vulcani Fabrica
Ianua, quae sorbens hominem lasciua
Deferuere solet: vbi iusta libidinis in
Frangitur, & primo quae feruida, f
scit:
Prodiga quae donis fuerat, quae prof
Plenaque sollicitis detenso languida n
Alget auaritia: postquam deferbuit
Cessat amor, cadit affectus, dandique
Febris abit facta sanie, ruptoque tun
Tensio laxatur, & soluitur ira calori
Quae primo fuerat absorpta libidine
Damnat opus ratio: sed post surgente
Fit carnis recidiua fames, crescitque
Illibata tenent annis sua iura duobus
Hoc Diamargariton & ei conforma

DIANTOS.

Febribus afflictos, languore diu cru
A morbo profugos iuuat instauratqu
tos.
Suscitat invalidum pexim, confortat

Confert cardiacis, & tristibus, & macilentis: A. C. MCXCVIII
Roborat invalidos, quibus est vis parua caloris,
Qui sabulae haerentes nudi sine veste vigoris
Virtutis modicae leni spiramine moti
Jam rate confracta morbi euasere charibdin.
In quibus expediat causas, quas debilitatis
Subuertat species, opus est indagine veri.
Hanc calor, algiditas, emfraxis, frigidus humor,
Spirituumque facit defectus: si calor illam
Vel si spirituum defectus, nulla dianthos
Gratia subueniet: si praeclusam viarum
Spiritibus neget emfraxis per membra recursum
Membraque debilitet, cum puro sume falerno,
Cui dederint electa suas diuretica vires.
Discrasiae potius gelidae, si frigidus humor
Debile disponat corpus fluxuque fatiget;
Cum vino detur, vbi sint incensa prius
Mastix, olibanum, gariofilus & cinomomum.
Causa prior maneat desitque solutio ventris,
Det vino vim sola suum mutata vigorem.
Frigiditas humore carens post dona dianthos
Postulat offerri puri libamina vini.

DIAMORON.

Quod fit de moris, morbos exterminat oris:

A. C. MCXCVIII

Faucibus artatis valet & syuinance [...] *vatis:*
Guttur mundificat: vuam de rheuma[...]
Diamoron duplex vinum; cui morus[...]
Dat sua mora rubus; reliquum quod a[...] *celsa*
Et vires trahit & succos: & vtrum[...] *dentes*
Et male laxatas ex rheumate subleuat[...]
Siccat & extenuat, madidat, & rhe[...] *ercet,*
Quod ferit arterias, fauces & guttur[...]
Humorum impulsu, si gargarismate fa[...]
Cum calida teneatur aqua patientis in[...]

DIASATYRION.

In Venerem pronos quos olim fama[...]
A satyris Diasatyrion nomen sibi trax[...]
Militiae Veneris lasciuaque praelia n[...]
Ex diasatyrion sumunt augmenta vigo[...]
Lumbos ingrauidat, membrum genital[...] *mat,*
Testiculos inflat, & virgae sperma mi[...]
Ergo femineo quisquis seductus amore,
Fortius affectas Veneris sudare palaestr[...]
Et coitu assiduo muliebria pascere vota[...]
Qui neruo constante diu nunquamque r[...]
Vis multas iterare vices, passerque vi[...]

bd) forte: cynanche

Cum diusatirion hoc durum & molle duellum A. C.
Aggredere, vt capias lasciui dona triumphi. MCXCVIII
Stulte, quid aggrederis vuluae saturare voraginem?
Cur auide affectas implere voraginis antrum? Inuectiua.
Tartarus, os vuluae nequeunt pontusque repleri.
Lassari multo coitu, nunquam satiari
Vulua potest: Graecus furit intus & aestuat ignis, be)
Qui nulla moritur nullaque extinguitur arte.
Quanto plus molitur, quo plus attrita flagellis
Hoc magis ardescit, saeuitque libidinis aestus,
Omnis ad istius pelagi fit nauita portum
Naufragus, & rupto semper subit ostia malo.
Vae tibi, qui vanum & vilem meretricis amorem
Sanguine mercaris proprio, totisque medullis!
Quamuis illicitam moueat Veneremque profanam,
Et vetitos Diusatyrion accendat amores,
Cum veneris faciat equites ad bella paratos:
Castius & melius iusto famulatur amori
Et castos ignes celebrat taedasque iugales.
Non sit adulterii calcar, stimulusque furoris;
Non oleum infundat ardenti sponte camino.

 Sed

be) hoc desumsit ex veteri lingua sua: olim Galli vocabant: *seu gregeois ignem graecum*, quem hodie appellant, *seu d' artifice* [illegible], qui in ipsa aqua non extinguitur. *Gud.*

A. C. MCXCVIII

Faucibus artatis valet & squinance bd
vatis:
Guttur mundificat: vuam de rheumate
Diamoron duplex vinum, cui morus a
Dat sua mora rubus, reliquum quod ab a
celsa
Et vires trahit & succos: & vtrumq
dentes
Et male laxatas ex rheumate sublevat
Siccat & extenuat, madidat, & rheum
ercet,
Quod ferit arterias, fauces & guttura
Humorum impulsu si gargarismate fac
Cum calida teneatur aqua patientis in

DIASATYRION.

In Venerem pronos quos olim fama n
A satyris Diasatyrion nomen sibi traxit
Militiae Veneris lasciuaque praelia no
Ex diasatyrion sumunt augmenta vigor
Lumbos ingrauidat, membrum genitale
mat,
Testiculos inflat, & virgae sperma mi
Ergo femineo quisquis seductus amore,
Fortius affectas Veneris sudare palaestr
Et coitu assiduo muliebris pascere vota
Qui neruo constante diu nunquamque r
Vis multas iterare vices, passerque via

bd) forte: *cynanche*

Cum diusatirion hoc durum & molle duellum A. C.
Aggredere, vt capias lasciui dona triumphi. MCXCVIII
Stulte, quid aggrederis vuluae saturare belisniam?
Cur auide affectas implere voraginis antrum? Inuectiua.
Tartarus, os vuluae nequeunt pontusque repleri.
Lassari multo coitu, nunquam satiari
Vulua potest: Graecus furit intus & aestuat ignis, be)
Qui nulla moritur nullaque extinguitur arte.
Quanto plus molitur, quo plus attrita flagellis
Hoc magis ardescit, saeuitque libidinis aestus,
Omnis ad istius pelagi fit nauita portum
Naufragus, & rapto semper subit ostia malo.
Vae tibi, qui vanum & vilem meretricis amorem
Sanguine mercaris proprio, totisque medullis!
Quamuis illicitam moueat Veneremque profanam,
Et vetitos Diasatyrion accendat amores,
Cum veneris faciat equites ad bella paratos:
Iustius & melius iusto famulatur amori
Et castos ignes celebrat taedasque iugales.
Non sit adulterii calcar, stimulusque furoris;
Non oleum infundat ardenti sponte camino.

be) hoc desumsit ex veteri lingua sua: olim Galli vocabant: *feu gregeois ignem graecum*, quem hodie appellant, *feu d'artifice ignem artificialem* sulphuratum, qui in ipsa aqua non extinguitur. *Gud.*

A. C. MCXCVIII

Sed tamen bf) *hoc melius fieret, quod*
ret ardor,
Et quod in immensum vetitus consurge
Corporis exhaustis humoribus atque
Vt sua luxuriae faceret consumptio fi
Cum diasatyrion stincos appone: biba
Satyrion, eruca salix, nux indica, stin
Vt facibus tantis consumpto fomite to
Transeat in cineres tepidos & langu
Et qui non valuit spontaneus esse pudi
A vitiis compellatur cessare coactus.
Huius opus proprium thalamis seruir
Legitimis parere thoris, taedaeque iu
Confirmare sacros concordi foedere n
Cum virtus genitiua parit, cur mor
Frigoris excessu sterilis deuoluitur ae
Nec fructum dat planta suum? sed
bendis
Defectu sobolis extraneus imminet
Cum rerum fluitant incertaque iura
Cum lites acuit dominandi tetra libi
Agricolam cum forte nouum sibi vend
Matricis sterilem qui fortius exarat
Talibus in causis diasatyrion sua prae
Commoda coniugibus, quos copula sa
vit:
Perdita restituit natiui iura caloris
Faecundat geminos genitiuo *semin*
Palpat lasciuo genitalia membra va

bf) Ironica concessio abusus Diasatyrion,
in coitu deficiant

Atque vaporoso concepti turbine venti A. C.
Languentem & modicum compellit surgere neruum. MCXCVIII
Conceptum iuuat & stabilem confirmat amorem:
Scissuram generis foecunda prole renodat.
Non bene condito detur fortique falerno.
Quod si fortis times corpus sudore resolui,
Vini conueniens limphae mixtura vigorem
Temperet, vt blande foueantur membra calore.
At quidam venerem magis inflammare volentes
Cum diasatyrion stincorum iura propinant:
Tantaque fit rabies, tantusque libidinis ardor,
Quod calor exhalat, quod poris sudor apertis
Egreditur: pascens coitum depascitur humor:
Ocia neruus agit: Veneris detenditur arcus:
Virga iacet, quamuis blando palpata frequenter
Contactu manuum, surdaster pamphilus aurem
Non leuat; expectans mulier sibi sustinet aegre
Gaudia differri, longo languentia voto:
Accusat diasatyrion: artem medicinae
Arguit & medicos reprobat, qui talia tradunt,
Cum modus in culpa sit dandi non medicina.
Hoc monacho iuueni, rubicundo, ventris obesi,
Qui veneris stimulos & amoris pabula quaerit,
Imprecor, in coitu quod tanto incandeat igne,
Quod finem statuat vetitis consumtio rebus.
Si coitum impediat vis incensiua caloris

A. C. *Corporis humorum consumtio spirituum*
MCXCVIII *Defectus non est dicta reparabilis arte,*
Nec diasatyrion huic causae cura mede
Quamuis eget diasatyrion, se nutriat e
Sorbilibus, liquidis, teneris membrisq
gendis
Quam confortandis melioribus atque fo
Quarum applausiuam membris & co
entem
Temperiem facit humiditas sociata cal
In sero prius accepto medicamine dent
Palmorum fructus, & amigdala dulcia
Algentes lumbos, vel quos viscosa mole
Materies, valido virtutis robore firma
Cum vino sumtum: sed ei diuretica *mi*
Si secum trahat humoris consortia mor
Qui lumbos castrare volunt, certantque
Nexibus effrenes carnis praecingere m
Sancta pudicitiae quibus vmbra refrige
stum
Luxuriae, quibus aura fugat diuina ca
Quos sancti sacra Fulconis doctrina seu
Edocuit vitae melioris carpere callem:
Dum noua, dum rudis est, & abduc ti
la virtus
Quando impubis adhuc intra cunabula
Infans relligio, nouiter Babylone relict
Hi quocunq; malo renum ex algore gra
Ex diasatyrion nunquam, quamuis me
Summa sit algoris, sibi praesumant med
Renibus alliceret pacem, sed bella moue

Testiculis: pareret vicinis scandala membris: A. C.
Proximus ardens paries: grauis ille tyrannus MCXCVIII
Peccati fomes, lasciui incentor amoris
Naturae stimulus, primo piger abditus imis
Partibus, intepidae latitans torpore favillae
Aestuat admotis facibus, scintillat & ardet:
Tendit amor venas, nec desinit ira caloris;
Donec despumet detenso languida neruo,
At eum relligio radices altius egit
Cemento stabili, firmo solidata tenore,
Cui vim longaeui praescribit temporis vsus:
Non mouet hunc diasatyrion, licet ostia pulset
Exploretque aditus, quamuis subuertere primum
Conetur vallum, nequit expugnare secundum.
Non ad consensum trahitur meditatio: petrae
Paruulus allisus se non sinit esse gigantem:
Occumbit fructus in semine, messis in herba,
In tepido cinere moritur tenuique favilla
Igniculus: non corrodit vulpecula vitem.
Terminat huic genium finis qui terminat annum.

DIAPRASIVM.

Corizam, brancum, tussim domat, atque catarrhum
Arteriale malum cerebri de rheumate natum:
Vuas stillantes, fauces humore natantes:
Cum vino sumptum tepido curat Diaprasium,
Si patiens tepidum praegargarizet acetum,
Quo sint cocta, rosae, balaustia, sidia gallae,

A. C.
MCXCVIII

Dactylus & carice: vinum quibus adder
Ad dissoluendum confert & mundifican
Acceptum comitante mero pariterque do
Appositum gelido dentes humore graua
Et male rheumatico percussos verbere sa
Suppositum linguae, misto sibi penidiari
Puluere, thoracis fugat ex algore quer
Fleumate compressi causam pulmonis a
Terminat, & dirimit, & respiracula s
Admixtis sibi penidiis, gummi dragagan
Atque liquiritia cum puluere gentiana
In solidae speciem massae vertatur, vt
Formentur pilulae, quae si teneantur
Asmaticos sonitus reprimunt suspiria to
Cum vino moratri bibitum dulcisque ci
Inualidum confortat epar, stomachumq
format,
Frigoris excessu cuius male deuia virt
Tramite legitimo genuinae pexis oberr
Caumate febrilis deferuescente caloris,
Mundata partim sanie partimque rete
Cum lenitiuo sumptum calidoque liquo
Pleureticos parogorizat lenitque dolor
Dissoluit, purgat, & membra putredine
dat.
Hoc quoque nefreticis confert & strangu
Si cum saxifragae vino fuerit resolutur
Conceptos abolet splenis regione tumores
Cum vino de leptomeris ducente vigore
Herbis, seminibus, radicibus, & speciebus
Turbine ventoso colica vexata procellis

Viscera componit, si demum vina bibantur A. C.
Muscatae nucis & nardi redolentia vires. MCXCVIII
Clausa per eustaxin, gelido torpore ligata
Rumpit & excludit muliebris flamma monetae.
Muscelino mixtum si cum bombace pudendis
Partibus haec mulier supponat tempore noctis.
Vt claudam breviter unoque charactere multa
Expediam: gelido genus ex humore trahentes
Omnes membrorum morbos fugat interiorum,
Si comes affuerit clari libatio vini.
Claudit ei quartus mensis vicesimus aevum.

DIARRIZEOS.

Arterias male concurvas, rauceque sonantes,
Viscosus nimiumque tenax quibus humor adhaeret,
Planat & elimat diarrizeos atque resolvit:
Spurcitie Veneris concretas frigore sordes
Mundat, & extergit: vitium spirabilis aurae
Lenit: & humectat aditus humore latenti.
Cum premitur gelidis pulmonis fistula chimis,
Eruit asmatico querulo de pectore cantus,
Et tussim de viscosis humoribus ortam.
Sed ptisanae succos aequo sorbere iuvabit,
Admixti, sibi penidiis, gummi dragaganto,
Atque liquiricae succo, caricis & hysopo.
Ex crudo quibus est stomachi sitis orta vapore,
Gutturis ardorem quibus indigestio praestat,

A. C. *Inflammatque volas manuum, Diarire*
MCXCVIII *Curat, cum vino susceptum foeniculato*
Vel quo bullierit anisum, mastix, & an
Excitat officium coitus, & iura caloris
Perdita restaurat, pexim in crudore
tem
Sublevat, & faciem pulso pallore venus
Cum ptisano sumptum, cuius toties mer
Saepius expressit propriam descripti
mam,
Jam facta sanie, rupta compage tumori
Pessima pleuretici prohibet contagia m
Vix transire potest primum Diarireos a

DIACIMINVM.

Ventosum stomachum tranquillat d
num.
Diluit offensas stomachi de frigore nat
Et gelidas tusses vitalia membra graua
Crudaque rheumatici valide stillamin
tus
Excoquit & mundat, si cum vino tribu
Quo caricas pingues & passas coxeris v
At sibi sudorem bene tectus prouocet aeg
Et somnum faciat, vt crudi causa cata
Colici effecta valeat sudore resolui.
Quando supercilium fumoso malleat i
De vitio stomachi surgens vis saeua a
Ante cibum grauius pulsans, post pran
nis
Expedit acceptum cum vino Diaciminu

A. C. MCXCVIII

In quo decocta ſint macis ſpica, Galanga.
Sic gelidae recipit curanda negotia pexis.
In febribus ſumptum tepido comitante caleno.
Temperat horrores typicos, & frigora mollit.
Praeualet emfraxis epatis ſplenisque tumentis
Anguſtas reſerare vias, Aſaro, Petroſillo
Capare, foeniculo, mixtus ſimul cum tamariſco.
Per geminos viget hoc annos, intraque duorum
Annorum metas ipſius clauditur aetas.

DIACALAMANTVM.

Subuenit Asmatico confectio de calamanto,
Pectoris offenſas gelido de rheumate natas
Fortiter auellit: febrilia caumata pellit.
Jus quoque quartanae nonnumquam reddit inane.
Cum forti vino ſuſceptum veſpere ſero
Tusſibus occurrit gelidis, quas prouocat humor
Quas mouet & renouat quas intempeſtat aquoſi
Rheumatis eluuies, crebro ſtillamine pulſans
Vitales aditus, noctisque ſilentia rumpens.
Puluere baccarum lauri toſtique Cimini
Sacculus impletus caput ambiat aut regioni
Pectoris arctetur, calidus ſi morbus ab illo
Radicem cauſamque ſui contraxerit ortus.
Hoc ſumpto comitante mero proſcribitur omnis
Ex algore ſtatus ſtomachi dolor atque fugatur.
Mota procelloſis tranquillat viſcera ventis,
Si vinum dederis anicos in fine bibendum

Pe-

A: C. *Pectica natiuo virtus spoliata vigore,*
MCXCVIII *Crimine cruderis defectus passa ruinam,*
Se regit & releuat, sese innouat atque r... mat
Saepius accepto medicamine de calament...
Cuius si modici libatio sobria vini,
Cum quo bullierit macis, compleuerit vsu...
Prompta salus, ratus effectus meliorque s... tur.
Menstrua, frigidatas quae constrictiua co...
Vel quae viscosi sunt clausa bitumine Ch...
Soluit suppositum matrici siue comestum.
Masticus Euforbii pariter sibi puluere m...
Appositoque Diagridio sub pondere duplo...
Tetraceis febribus dominatur & ephime...
Et laxatiuae tenet officium medicinae,
Si bene digestis humoribus ante febrilem
Accessum dederis, quinis vel quatuor ho...
Foederat Euphorbium scrupuli sibi ponder... stix:
Illud idem superat scrupulo scamonea du...
Non valet hoc annni metam transire sec...

DIARODON.

Diarodon magnum sicut se nomine magn...
Magnificat, sicut titulo maiore superbit:
Si magnae virtutis opus magnumque vig...
Lance pari magni mensuram nominis a...
Praeualet immodicos stomachi sedare do...
Quos creat humiditas peregrino iuncta c...
Si calor humoris expers sit causa doloris...

Non des, cum sit si transgressio parua caloris: A. C.
Nam de temperie quamuis se iactitet ipsum. MCXCVIII
Plus tamen in calidum vergit calidoque propinquat.
Cardiacos fugat insultus & lippotomiae
Defectus abigit; lumen vitale serenat,
Cum vino sumptum, quo desudauerit ante
Mater *supplicium feruentis passa caloris.*
Sumendi magis expediens describitur hora,
Morbo conueniens, praesenti congrua causae,
Quando nouella dies orientis cardine surgens
Emicat, & coelum rutilo splendore salutat:
Quando labor populis, somni iam pace soluta,
Incboat & solitos operum recidiuat *in actus:*
Quando suos vrbs Parisius celeberrima ciues
Excitat, vt nimio plebis feruente tumultu
Passibus assiduis sanctorum lumina *vexent.*
Cum gelido fonte dandum est roseoque liquore,
Quando sui cursus mediato tramite lucis
Lance pari medias librat sol igneus horas,
Defectiua quibus nimio sudore resoluit
Membra diaforesis, quam talia signa figurant.
Paruus & inualidus sit pulsus, creber inanis,
Vox tenuis: color exsanguis: spiratio spissa:
Ordine non certo manens sed semper abundans
Nec releuans sudor, cretico non tempore factus,
Sudantes vitio stomachi distinguit ab istis,
Pectoris aut inter spatulas pressura doloris:

Sin-

A. C. MCXCVIII

Singultus quandoque grauis: post prandia
tris
Tensio sentitur, vomitus, fluxusque saliu
Distant cardiacis cretico sudore fluentes
Pulsus eis rectus; facilis: spiratio fortis:
Impetus in venis: somnus leuis atque qui
Corpus eis calidum: rubens color: ordine r
Atque salutari manans de corpore sudor
Qui quanto vberior, magis aegrotans r
atur,
Fortior efficitur, motusque mali minuuntu
Saepe tamen sudor in acutae caumate feb
Frontibus *occurrit, non toto corpore man*
Sed solo capite grauosis atque rotundis
Per frontem vultusque fluens decliuia g
Pulsus saepe cadens, penitus depressus, &
Callida tangibilis, fugiens examina sensus
Quae tibi venturae sunt certa prono
mentis.
Fortia qui longi ruperunt vincula morbi,
Naturam vt renouent, vt membra vigor
forment
Diarodon sumant & vini pocula libent,
Ex aqueo sibi temperiem sortita liquore.
Prueualet angustos epatis reserare meatu
Et strictos plenis aditus, si praeside vino
Acceptum fuerit, cui diuisiua potestas
Hoc quoniam multa recepit diuretica, ma
Confert nefreticis: impendit opem lapid
Cum vino acceptum, quo bullierit petrosil
Saxifragae radix, filipendula, granaque

DIARODON ABBATIS. A. C. MCXCVIII

Et quoque Diarodon Abbatis nomine clarum,
Cui dedit egregium regalis curia nomen,
Confert epaticis, ethicis, tisicis, *macilentis,*
Ictericis, & cardiacis a febre solutis.
Vergit in occasum cum primum transit in annum.

DIAPENIDION.

Quae de penidiis confectio nomina sumit,
Subuenit empicis: tisicos fouet atque resumit:
Compescit tusses & morbos, arteriales:
Pulmonem paragorizat, pectusque relaxat:
Guttura lenificat: modulamina vocis amoenat:
Diluit ex siccis mala consurgentia caussis.
Omnibus his dandum est pariter ptisano resolutum,
In quo bullierint gummi, lactuca, papaver,
Malua, liquirica, dragaganti lucida grana.
Non dandum est ethicis, quos tertia siue secunda
Depascit species: nec eis quibus emolit artus
Febri mixta tisis: nec principio tribuendum
Pleureticis, nondum fracto ruptoque tumore.
Nam licet eucrasiam det ei moderantia rerum,
Multa tamen recipit in se subiecta caloris;
Et nimium calidus modicus calor ignit & vrit.
Cum tumor erumpit, cum fracto mixta tumoris
Obice purgatur sanies, ne forte profundis
Inuiscata locis pars grossior atque cohaerens
Tardior ad motum, nec tussibus apta resolui,

Prae-

A. C. Praesumat violare suae penetralia sed
MCXCVIII Pleureticis dandum diapenidion resolu
Cum ptisano, cui se melonis lacteus bu
Seminibus fractis admisscuit atque citr
In primo viget hoc anno, moriturque se

DIACITONITEN.

Est diacitoniten stomachi summum med
Quem fluxus cruciat, quem vis vent
cellat,
Quem turbat vomitus, grauis indigestio,
Confortat stomachum, quem laxum,
catum,
Quem nimis inualidum febris discussa ra
Partibus inculcat firma compagine pa
Compingit, sanat, densat conducit in
Vim contemptiuam recreat, pexim
format,
Spirituum vires agmentat, noxia sicca
Asmaticum sanat pulsatum rheumat
Ex cum tusse phthisin, similis quas causa
Nam fluxum cohibet, & qui defluxerat
In decliue, sui sorbet virtute caloris.
Sumptio pro membris supra diaphrag
[illegible]
Nulla propinari poscit sibi pocula vin
Pro stomacho celebrata meri libamina
Ergo cuius amor, cui summa est gloria
Vincere qui socium pleno cratere, tr
Aestimat, haec stomachi causa libamin
Pronus vt ad potum laxis discurrat
Os replet ventis flatus spiramine leni

Cordis rancorem delet reparatque vigorem. A. C.
Postulat hoc ratio renouari quolibet anno. MCXCVIII

DIASENE.

Confert quartanae collata dosis diasene:
Tristibus & timidis, vani quos vmbra timoris
Concutit, ignauae detergit nubila vitae,
Inque melancolicis, est expertissima caussis.
Postquam per geminos diasene manserit annos,
Deficit ex primi spoliatur iure vigoris,

DIACASTOREVM.

Antidotum diacastoreum fert grande salutis
Subsidium laxis fluido de rheumate neruis:
Cephalicis, emigranicis, vertigine pressis,
Atque monopaticis, tremulosis atque caducis.
Fortius at poteris meliusque retundere causas,
Lilifagi post antidotum si vina propines
Paralysis si lingua graui torpore grauetur,
Vt cuneo non legitimo male verba monetet;
Tunc Diacastoreum, cui se contrita maritat
Saluia, castorei modico sibi puluere mixto,
In pilulas orbis speciem formamque gerentes
Transeat: ex illis clauso teneantur in ore
Septem, siue nouem, donec penitus resolutae
Vim fumi cerebro mundent stomachoque liquorem.
At si paralysis alia de parte triumphet,
Muscelei penitus imbuta liquore dolenti
Aptetur medicina loco, partemque perungat
Non quia subsidio gaudet pars aegra locali,

A. C. *Inducias habeat sumenda per os medic*
MCXCVIII *Sed cum lilifagi vino resoluta bibatur*
Cum vino quo bullierit absinthia, solu
Enfraxes epatis; cum cappare vel tam
Duritiam splenis; viscosa repagula re
Cum milio solis, cum fisalidos petrosill
Hoc acceptururus *medianam circiter h*
Prandeat: in sero nullis indulgeat esc
Coena sit antidotum, vitae cibus, esca
Huic suus effectus duplicato deficit an

DRAGAGANTVM.

Discrasias siccas pulmonis, & asperita
Gutturis, offensas thoracis, scandala tu
Et nocumenta sitis, raucae suspiria vo
Corrigit & reprimit, quod nomen ha
gaganti:
Temperat accensas febrili caumate lin
Passio membrorum supra diaphragm
quirit
Ipsum sub lingua constanter in ore ten
Vt tacito lapsu descendens, spirituale
Temperet ingressus, & vocis plectra
met.
Alteris conueniens, dictis accommoda ca
Forma salutaris sumendi, si patienti
Contuleris calidum ptisano feruente so
Hinc quoque misceri debent liquiricia
Penidiae, puluis amili, gummi dragag
Et fiant pilulae patientis in ore tenend
Quisquis ad istius trahitur medicamini

A. G. MCXCVIII

Thoracis siccae crasseos vrgente querela,
Si febrilis eum minime succenderit aestus
Et stomachi nimium gelidi crudore laboret,
Potest limphatum sumpto hoc medicamine vinum,
Quo coctus fuerit modicus de mastice puluis.
Annus ei facit occasum, qui praestitit aeuum.

DIACLIBANVM. DIAMANNIS.

Tollit emigraneam: cilii sedare dolorem
Sufficit, & lacrimas stringit sumptum diamannis.
Haec creat algiditas stringens, vis ignea solvens,
Fluxilis humiditas currens, vis sicca coarctans,
Copia distendens, vis contentiua tenendum
Non cohibens: vapor ascendens & rheuma flagellans:
Si gelida dolor ex causa vel rheumatis icta
Aut grossi fuerit natus spiramine fumi,
Omnibus his caussis ratio valet vna medendi:
Masticis & turis mixto sibi puluere paruas
Transeat in pilulas diamagnis, de quibus aeger
Glutiat vndenas instanti tempore noctis.
Si fluxum moueat lacrimarum lubricus humor
Vel contentivae *defectus, rheuma vel algor*
Praedictae valet huic morbo moderatio causae.
Fronte ac temporibus saliente reumatice venas
Expedit vt stringas simpasmata bg) *quod liquor oui,*
Olibanum, mastix, bolus, facit & diamannis.

bg) ita ms. f. emplasmata

A. C. *Cum capiti languor veteri radice coherc*
MCXCVIII *Et corpus fore pleutoricum sua forma f*
Tunc opifex alio medicandi trumite cur
Cumque tribus iaculis morbum expugn
boret.
Per triduum digestiuo medicamine cru
Dissipet humorem: curam nox tertia d
Impendat pilulis titulo fulgentibus auri
Cum vino antidotum, calido nox quin
pinat
Dicto procedens triuio de rheumate mul
Fauces compressas medicandi regula sa
Hoc cum penidiis amilo candi pilulatum
Linguae suppositum possumque omnino r
Nodosas & inaequales, quas causa coh
Asperat, arterias mundat, complanat
quat.
Cum vino sumptum, quo passas coxeris
Et caricas pingues poterit subuertere t
Vim quibus algiditas capitis vel rheun
nistrat.
Hoc quoque cum vino si masticis accipia
Currentem laxis vomitum compescit b
Quem vel frigiditas generat, vel te
longo
Contemtiua *sui virtus oblita tenoris.*
Ex hoc antidoto mixto sibi puluere costi
Masticis acturis bi) *vt costi summa duo*
Appendat geminas duplicato pondere pa

bb) ita ms. sed f. *cohaeret.* bi) f. *actoris.*

Cum muscelino fiat carapsa bk) *liquore*
Ac oleo roseo, stomachi quod parte suprema
Appositum valida vomitum virtute coercet.
Rheumatis in cursu natos in ventre dolores,
Vel quos frigiditas, vel vis ventosa creauit,
Mitigat accepto calidi libamine vini,
Nux vbi muscata fuerit cum mastice cocta.
Cum peripleumonico de pectore, carcere rupta,
Libera purgatur sanies, vt nulla relinquat
In membro damnosa suae vestigia labis,
Ex ipso pilulis & myrrhae puluere factis
Cum ptisano peripleumonicis detur diamannis.
His quoque principio nondum orto caumate febris
Detur idem parili forma similique tenore,
Quem contra lacrimas series praescripta notauit.
Quam peripleumonicum distinximus esse salubrem
Empicos eadem sumendi forma medetur
Cum rosea si detur *aqua non sponte fluentis*
Seminis infames poterit compescere lapsus
Vsque sequi valeat medicinae promptior actus,
Proderit exemplum membris atque pudendis,
Renibus & lumbis cum femore de diamannis,
Et de castoreo coctisque rosis in aceto.
Succo cinoglosae prudens *mixtura maritet*
Antidoti vires, quo bumbax tincta virilis
Sub specie membri muliebri subdita vuluae,

bk) ita ms. f. *cataplasma.*

A. C. *Ne fundat nimias rubrum mare conti*
MCXCVIII *Aegrum naturae ſiccando ſuperflua*
Matricis loculum firmat, curtumque
Vt matricales firma compagine ven
Claudat & aſtringat ſera fortior: a
rem
Praedicto bibat hoc mulier cum iur
Per duo luſtra ſuum dimagnis pro
vum.
Non erit hoc dandum donec medica
num:
Caſtaneae ſpeciem doſis aeuis forma

DIACOSTVM.

Spleneticum de felle nigro ſine febre
Vtile ſubſidium morbo curat diacoſtu
Cum vino bibitum quo bullierit tama
Si ſtrictos epatis aditus compreſsio ſp
Arceat vt coleram non reſpirare ſine
Succendetur epercriferem *mixtura*
Quos pulſat gelida ventos iniuria v
Cum quibus infeſti rixatur ſaena do
Improbitas tranquillat eos & termina
Offenſae veteris ſopita luce querelam
Cum vino forti celebrata coſis diacoſ
Ex nuce muſcata validum ducente v
Aptetur cataplaſma *loco, quod de ta*
Cauſa muſceleo componitur & diac
Forte videns pauper ſe plus hac pa
vatum,
Seque minus tantis rerum fore ſumtib

A. C. MCXCVIII

Obstrepit in medicum verbisque insultat amaris.
Arthigenem qui te prouisoremque salutis
Constituis, medicae cui spillea paragogem,
Et prolixa domus faciunt augmenta staturae:
Qui tibi gemmato digitis radiantibus auro
Cor varium variis ex pellibus esse fateris
Ars tua diuitibus solis, quibus ampla facultas
Quos vanos trahit in sumptus opulentia rerum,
Seruit & optatae praebet solatia vitae.
Ars tua diuitiis aui de sua retia tendens
Solis diuitibus medicinae suggerit vsum
Dermacis muscum, muscatam, balsama, nardum,
Antophilos, aloes lignum, dum castora, myrram,
Dum varias species & aromata multa recenses,
Quae parit ad rapidos soles Gangetica tellus,
Caesaribus solis loqueris, quos non nisi cara
Oblectare queunt, sterilesque excludis egenos.
Ergo res misera est & iniquae sortis egestas,
Quam solus mundus non respuit atq; prophanat,
Sed vitae regitiua suis prudentia donis
Priuat eam vilemq; abiicit sterilemq; relinquit.
Stulte quid exacuis vanis tua verba querelis?
Quod vitare nequis est aequa mente ferendum:
Duritiam domat austerae patientia sortis:
Fit grauius, quod fertur onus ceruice rebelli:
Pungeris inuidiae stimulis si pungere quaeris.
Inuidiae lex est nimis aequa, quod illius auctor
Mente crucem vitiis portat poenamque reatus
Supplicii iudex & fidus criminis vltor.

A. C. *Te metis metire tuis: fit libera multu*
MCXCVIII *Tutaque paupertas proprio quae fine*
Qui super angustas clamidis se por
Eius summa pedum denudat curta f
Non aries bubalo frontis contendit b
Non celsae platano certat pinguem
Non lauro puxus; cedro rubus; alga
Non saliunca rosae splendescere q
mictu.
Non sibi stella minor lunae praesumit
Prouida res alias certo natura coerc
Ordine, quod proprias noluit *trans*
leges
Rebus in humanis naturae regula fal
Cum rationalis animae vis coelica m
Debeat humanos certis praestringere
Masculus enormis sexus actiua relin
Jura sui, dum pasciuos mollescit in
Fit mulier, cum costa viri produxerit
Naturae articulos mulier soloetica fr
Dum sibi grammatico similem liga
sexum,
Ad patris interitum dominandi tactus
Filius aspirat & segnes increpat ann
Jure thori rupto taedaeque oblita iuga
Flagrat adulterio mulier, quae prodiga
Fit caro venalis vili mandata macell
Paupertas modicis arctari nescia me
Dum se transscendit, de libertate qu
Seruilem sibi commutat temeraria for
At tu quem mutilat quem contrahit
cultas

Quem paupertatis decidit apocopa: quare
Te fatuum certas extendere per paragogem? A. C. MCXCVIII
Processum impediens tibi firma repagula ponit.
Res angusta domi qui cum sis mersus in imo
Non potes vlterius vnda bullire suprema:
Rumpere te poteris, sed non producere, si res
Aggrederis, quas ferre nequis: cur ergo querelis
Persequeris medicum vanis, quod non tibi caras
Exponit species quas decolor advehit Indus
Delicias mundi pretiosis sumptibus emptas
Cur tibi praesumis? gratis pretiosis ordinis amplas
Cum tibi fundat opes, reparandae larga salutis
Munera cum diues sine munere fluxa ministret.
Plus aequo diffusa suum digressio cursum
Fraenet & inceptas Diacosti pagina laudes
Compleat atque suo tractandi tramite currat:
Cum vino bibitum, cui se nardina potestas
Intulit igniti per vim detorta caloris,
Frigida materies quas commassauit in vnum
Eruit empico veteres de corpore sordes.
Obice stranguriae clausum nefresique ligatum
Exserit vrinam si cui diuretica misces
Cum vino detur vsusque suus celebretur.
Firmi iura status annus dat ei duplicatus.

DIAVRIS.

Guttur, & arteriam, pulmonem, pectus, & vuam,
Ex causis gelidis afflicta iuuat dyayris:
Dissoluit gelidas tusses & frigore raucos

A. C. MCXCVIII

Voces clarificat, & cantus plectra r
Cum vino calido detur sub vespere s
Jure sibi saluo toto producitur anno

DIACODION GALEN

Spargitur in geminas species diacodi
Sanguineum ventris contendit vince
Atque lienteriae non iura intacta r
At relicit claro Galieni nomine fulg
Cum roseo sumptum masticinoque li
Rheumata, suspendit capitis, immot
Ad loca pulmonis facili stillantia la
Non contentiuam *vim roborat, a ... rem*
Alterat, humorem spissat laxosque
Stricturae reddit propriae solitoque
Hoc caue, ne dederis nisi corpore m
Rheumatici fuerit si causa repletia
Quem contentiua si vis defecta, ve
Lubricus intulerit, his omnibus vna
Formula communis, vt cum vino t
Cum quo thura, rosae, mastix deco
Hoc suspendatur nec ab aegro suscip
Rheumaticum moueat si frigida c ... rem.
Si mellis fuerit expers composque
Cum gelida sumptum turbatos rheu
Insomnes oculos somno demulcet an
Mulcebris vt cerebri requies tran ... fundae.
Otia pacis aget: muliebri lacte solu

Ac opio mixtum, facto cataplasmate, frontem A. C.
Et loca, mobilibus quae pulsant tempora venis, MCXCVIII
Ambiat, & clausis exclusa luce fenestris
Incumbat lateri patiens iaceatque quietus.
Fortiter afflicto, febrienti, febre soluto,
Cum rosea si detur aqua vel cum pluuiali,
Dat veram requiem membris oculisque soporem:
Temperat ardorem febris, fluxumque coercet.

DIAPRVNIS.

Factum de prunis quod nomen habet Diaprunis,
Corpus habet varium, nunc simplex, nunc fit acutum,
Nunc mellis dulcore calet, nunc temperat ipsum
Zucera bl) quae blandi dat condimenta saporis.
Si simplex, cui se grati iocunda Syropi
Temperies sociat, & amico foedere iungit,
Cum calida soluatur aqua, qua pruna damasci
Coxeris & violae flores: & mane bibatur,
In febribus valide feruentibus & peracutis
Intritis sinochis & causo grande salutis
Subsidium praestat: rubri nam fellis acumen
Temperat & saeuam compescit caumatis iram.
Proiicit exustas fesso de corpore sordes,
Vt tantis natura bonis adiuta, resumptis
Viri-

bl) quod est Sacharum.

A. C. MCXCVIII

Viribus acceleret creticos celebrare la
Luce propinandum media, cum fonte
Sed tunc praecipue cum tempus, morbi
mor
Haec cibus ardoris quae praebet habu
mis
Aetas, forma, crasis, regio concinna *u*
Et sibi concurrunt simili conformia n
Adiciunt igni stipulas, oleumque luc
Ne febris ascendat, crescant synthomat
tum
Incensiua gradum ne vis contingere p
Si tali certus non fiat tempore morbus
Forte repressiuum dandum est tunc
febrilis
Impetus acrior est, & plus furit ira c
Huic medicamento tam blando sicque
Adde diagridii stimulos: tarde gradie
Subiice calcar equo: de simplicitate r
In lauatiua surgat virtutis acumen,
Ex quo febrilis conflictus quinque per
Noctibus & morbi solui nequeunte pr
Conueniens inhemitriceis purgatio fie
Tempore brumali potius tunc, quando
Materies nec naturae sic humor obedi
Quod de melle calet, seu lene sit hoc, vel
Fortaticum confert; quibus est constri
tris,
Hic magis indulget: sed eis qui febris
Igne calent, nimis horrendum summ
cium.

Nam mel discrasiae stimulus fomesque furoris A. C.
Perniciem necis accelerat vitaeque ruinam. MCXCVIII
Ergo luant facinus & quae discrimina mortis
Fraude sua plerumque alios incurrere cogunt,
Haec ipsi subeant, & mortem morte rependant,
Qui vendunt species & aromata pharmacopaei:
Qui pigmenta colunt: qui dum sua pondera mutant,
Et trutinas fallunt, & formas conficiendi
Fraudis adulterio viciant: dum mella syropi
Compellunt supplere vices: dum noxia vendunt
Et bona testantur medicorum nomina, primo
Turpibus obfuscant titulis, hominumque salutes
Deiiciunt, perimunt morbos aegrisque timendas
Accelerant mortes, & testamenta resignant.
Mors miseros depascat eos: sit lectus eorum
Flamma gehennalis, nisi versa mente dolosis
Artibus abiectis & proditione relicta
Ad rectum reuocentur iter virtutis amore.
Mel duplat huic annum, cui zacera subduplat aeuum.

Finis lib. 2.

Incipit Prologus Libri III.

Currite, Pierides, inceptam tramite recto
Instaurate viam: iam vos mora nulla redardet,
Quin

A. C. MCXCVIII

Quin coeptum peragatis: crebrescere
Est pudor: & finem nullis imponere
Si, quoniam pedites estis, via dura
Et teneros fortasse pedes praedurus &
Calculus exurit, soleae per concaua
Cui dedit ingressum ruptae compagis
Temperet vt poenam requies immixt
Vt melius placeat nox intercisa seren
Vt planctum risus interpolet, otia cur
Gaudia tristitiam, splendor caliginis
Qui fessos recreet, qui vos cum mente
Excipiat, reparet defectus, damna ref
Frugifero placidi vos compluat imb
ru:
Vos nullus pudor impediat doctoris ad
Renaudi bm) *sedes, quem longi temp*
Foecundumque magis vetus experient
Qui non insipidos, qui plantae more
Non profert acidos fructus, sed q
coxit.
Assiduus studii labor & meditatio long
Qui Pessulani *pridem vetus incola m*
In medicinali doctor celeberrimus arte
Iura monarchiae tenuit, sed spiritus
Nunc elegit eum: de sedibus orta supe
Coelica conuersam condiuit gratia m
Rore suo perfudit eum, qui gaudia m
Lucra, voluptates, qui diuitias & h

bm) *Magistri de Monte Pessulano.*

Vt nebulae fumum reputans instarque pruinae A. C.
Postpositis rebus vanis, Hipocrate relicto, MCXCVIII
Iustitiae miles, austeri censor honesti
Conuolat ad Christum, qui fons & origo salutis.
Vera quies lassis *qui portus & anchora vitae,*
Qui nauis, naulum; vector, dux, semita, littus,
Catholicae Dux militae, brauiumque *triumphi*
Hic in se domini vexilla gerens crucifixi
Se macerat tollitque crucem, de vate propheta
Et nouus ex medico fit Apostolus: & medicinae
Cum prius *extiterit opifex magnusque professor.,*
Exprimit ipse nouum Lucam, Cosmamque figurat
Veraque pauperibus aegris munuscula gratis
Sedulus impendit, nec solum *morbida sanat*
Corpora, sed curat morbos & vulnera mentis.

Incipit Liber III. de Laudibus Antidotorum a M. Aegidio Corboliensi metrice compositus.

DE ESDRA.

Esdra pares habet effectus, se laudibus aequis
Prouehit & titulis effert, quibus aurea splendet;
Vnde stilo breuiore loquar de laudibus Esdrae,
Quae sua virtutum censeri gloria *vellet*
Nam mea totius in prima fronte libelli
Dictus praecessit foecundo pagina versu
De titulis Esdrae, quibus aurea conuenit illi.

Non

A. C. Non nisi prouatas proprias magis &
MCXCVIII Quas nobis positas opus est describere la
Quod sine Phlegomene fuerit febrisqu
Omne malum, cui frigiditas vel
humor
Substramenta facit, Esdrae celebratio
Vim rationalem, quam turbidus im
mor.
Cum nuce muscata si detur, liberat E
Atque oculum mentis depulsa nube se
Cum Gentiana iubet antidotarius E
Offerri, licet hanc plus pectoris esse sa
Quam capitis probet effectus: sed
sensus
Expediunt, cerebrum depurant, vim
Exacuunt, ab eis sua spiritibus repara
Integritas, cerebrum blandis afflantib
Thuris & Antherae cinamomi pulue
Esdra sibi confert vuae subnixa taden
Laxatam releuat, & ab omni rheuma
Ac illi propriae sedem stationis
Cum sapa & tepido si dissoluantur
Et prope rheumaticae patiens primordia
Gargarizet eam subita quinance grau
Rheumatis, incursum de se fugat atq
pellit
Et mala venturi vitat discrimina mor
Radicis portulacae sibi puluere mixt
Ragadias superuncta cuti, quas aridas
Atque melancholicas vel temporis au
gnit,

Glutinat & solidat compagine dumque sigillat A. C.
Dictus idem faciet puluis cum melle iugatus. MCXCVIII.
Scissuras cutis ex cholera non corripit Esdra
Diuidit extremas largo discrimine partes:
Inflammat Choleram: membrum succendit & vrit.
Non feruore epatis natos in caumate fellis
Corporis incertos delet sine febre colores,
Quos intrusa viis grossa & viscosa creauit
Materies, prohibens sua respicula felli.
Cum tepida detur, cum qua ceteras adrianum
Epancam cerui linguam; Venerisque capillum,
Politritum, maratrum *decoxeris & petrosilium.*
Quae data cum vino de capare, de tamarisco,
Spleneticum sanat *lateris in parte sinistra*
Massa melancholicae faecis conclusa tumescit,
Et loca distendens tumulum conscendit in altum:
Digestiua tamen moueant praeludia curae:
Mollia praeueniant vnguenta, catartica soluant;
Quae mollita prius fuerint, postrema salutis
Complementu parat Esdrae solemnior vsus.
Post celebrem laxatiui medicaminis vsum
Haec sero data cum vino: essoluta repenti
Arteticam longam patientibus atque podagram
Articulos a Rheumaticis incursibus arcet.
Cum maturato parienti tempore foetus
Pondere rupta graui sunt vincula causa doloris

A. C. *Cum super excedens distensio vulne*
MCXCVIII *Corporis excessu maioris, vel parie*
Scemate non apto, quando compage
Egreditur proprios naturae ianua v
Fractae matrici cum puluere subdit
Vel si cum tepido detur potata Liae
Ex vitio partus laesos corroborat a
Rupta ligat: fracta solidat: laxata
Mitigat & lenit sensum viresque
Rheumate currentes aures lauat *a*
tes
Confortat dentes & iuncta iuuat
Sublicini specie dente *sibi nacta j*
Illita musceolo bombax tingatur i
Haec cum rheumaticas per noctem
res,
Siccat & emundat saniem, tollitqu
Vel si rheumaticum guttatim co
rem,
Esdra soluta mero vel musceleata i
Rheumate percussis gelidoque bu
vatis
Dentibus occurrunt, gingiuis inde
Aemula naturae lucis quando pari
Fine suo complere nequit Lucina l
Cum Dea quae partus exstat pe
delis
Vernula naturae nunquam conatib
Praeualet, vt puerum *mandet vi*
ris.

A. C. MCXCVIII

magis vrgetur *mulier, magis excruciatur:*
iuuat accubitus, non sessio, non iuuat illam
us inaequalis, non deportatio dispar;
confert sonus exilis, non clamor acutus,
eque aliis conferre solet, quae parturientes
dit, vt pariant nulla hanc compressio vocis
uat alturum *constrictis dentibus acta.*
sida non confert flatus cautela recenti
gemitus partes detrudit ad inferiores.
super hanc psalmos & nomina sacra recenset
valet hoc *raso caput inclinare luperco.*
male sic cruciat grauidam labor anxius aluum
rtus leges superat vis saeua doloris
causa oblata vitae vino sociata,
a propinata satis est medicina probata,
i mandata vis est arthemesiata,
minus est grata, minus apta retundere *fata,*
sit ore data, vel in vna parte locata.
sdra cum misceleo, cui iura recentis
arthemesiae commixta, dolens patientis
s inungatur partus magis acceleratur:
cito tollatur, ne maior poena sequatur.
soluatur & matrix egrediatur.
tibi subsidia viridis facit arthemesia

A. C. *Si bene pictata fuerit femorique ligata*
MCXCVIII *Difficilis plerumque mouet discrimina*
Primulaquae rudis est & adhuc tyruncu-lum
Partus passa iugum nondum bm) *assuet*
Quae quia non leges pariendi & scisma
Et grauis ad partum, quamuis experte
Illecebras, & carnalis commercia nex
Nam venus & partus non aequa lance-tur,
Quod si cum Venere pedibus procedere
Partus; ad incestum mulier sine lege
Luxuriae fraeno, rueret: sed lex par
Ardua, quae magni est discrimine plen
Et vitii praeco culpam sine voce profe
Fraenat & a vetitis multos amplexib
Promptula, praeproperans ac imm-bido,
Quaeque morae impatiens pigros no-annos:
Quae celeres aetatis equos velocior a
Praeuenit & rapidis aetatem praeuen
Iam non expectans naturae puberis ae
Nondum completis puerili in corpore n
Dum Veneris motus & nexus sentit a
Conceptum celebrat stimulo suadente
Dura sed ex legis coitu Lucina repose

bm ita MS. Sed l. nondumque.

Supplicium, culpae tortor vindexque reatus, A. C. MCXCVIII.
Praepropera Veneris oblectamenta prophanans,
Aetatis nondum completae vascula damnans,
Officiis minus apta suis, licet acrius illis
Et magis insistat hominum peruersa voluntas.
Corporis effigies fragilis consumptio, virtus
Debilis ex causis non naturalibus acta
Cum dispensandae Veneri minus apta probetur,
Quam Venus accusat, pariendi regula damnat.
Praepinguis mulier nimium carnosa vel in se
Conceptum nunquam clausa matrice monetat:
Vel grauis est partus quoniam pinguedo meatus,
Oppilat clauditque vias portamque sigillat:
Nitenti in lucem carnosa repagula ponit.
Interdum gressus viscosi sanguinis humor,
Tempore conceptum qui praecurente fluoris
Non habuit celebrem bo) cursum lunaribus horis,
Sed fecit plenas tensasque tumore saphenas
Non sinit exponi foetum vitalibus auris.
Illud idem plerumque Tumor vel apostasis infert.
Hoc naturalis paruae strictura monetae.
Saepe biceps foetus erit, aut magno capitatus
Vertice, vel ventre magnus, vel hydropicus: aut tres
Aut gemini miserae vexabunt viscera matris.

bo) f. celerem

A. C. *Mortuus, aut viuus non recta scemat*
MCXCVIII *Non minus excruciat miseram torq*
rentem.
Cum partus fore dissimilis discrimin
Ex caussis grauibus perpenditur atq
tur.
Motibus in primis circa praeludia p
Per crebros iterata vices fomenta,
Balnea praecedant, vires quibus
strent:
Cum branca, malua, linochidis atq
Abrotanum, ruta linum, simul art
His simul admiscens graecum creda
num.
Horum perfundat molles decoctio la
Quarum congeries effuso pressa liq
A laterum regione grauem circuml
Donec ad extremas pertingat protin
Musceleo calido coxis & ventre per
Debet adaptari species obealmica
Puluere diptanni mixto cum ponder
Castorei, foeni potetur apozema *Gr*
Vel si diues erit, cum vino balsama
Ad medii pondus scrupuli potanda p
Debilibus diamargariton rodozacea
Et facies languens roseo se compluat
Quos sonus asmaticus, quos tussis
bela,
Si curare velis, haec potio summa
Et data cum ptisano facit aegrun
sano.

A. C. MCXCVIII

Ad serpentinos morsus valet atque caninos
Ex ipsa & succo mentae *cataplasmate facto*
In potu *sumpta magis est ad talia promta.*
Esdra diu manet in stabili proprioque vigore,
Factaque septennis sese transscendit & vltra
Quae *primo fuerat validos grandescit in actus*
Sed tum a multis falsa sub imagine veri
Astruitur, quod parua nimis, quod nulla sit huius
Antidoti virtus: vbi namque coit specierum
Tam discors synodus: vbi tot confusio rerum,
Singula subuertit numerus: meritumque *vigoris,*
Et toti partes & totum partibus aufert.

ELECTVARIVM PLIRIS ARCRETICVM.

Cum diamargariton satis est plirisima parcas
Cum color effectus & collectanea *virtus.*
Illud enim quia rarius *est, licet ambiat aulae*
Sublimes dominos, & ei sit gloria maior,
Diuitibus magnis vitam seruare salubrem:
Hinc quamuis humili *proprium partitur honorem*
Officiisque sui non dedignatur habere
Participem, cum se illius praesentia causae
Subtrahit, haec causam dirimit *litemque soporat.*
Si pliris affectas veras cognoscere laudes,

A. C. MCXCVIII

Ex titulo diamargariton sua form
Nobilium tangens apices & culm
Nobilibus diamargariton sua don
Se pliris axe volans medio medioc
Serpit humi sua pauperibus dans
tos:
Nec minus ex humili recreatur n
per,
Quam medius medio vigeat, quam
Cum diamargariton vires partitur

ELECTVARIVM DVLC

Quae ducis Apuliae titulo signat
Subuenit illiaco celebris medicina d
Quem lapis ex multis generat mass
Cum calido potata mero, quod ro
Saxifragae, milii, salis, lapidum q
cis:
Pars quoque, quam maior crucia
doloris
Se contra morbum scuto cataplasm
Cuius naturam substerne *ducis me*
Miscens musceleum, succum cress
vum.
Si non muselei sit copia tanta liquori
Emplastri modica pressum de parte
Balsama commiscens tenui mediante
Per fragilem ductum virgae trans
rili.
Si cholerae vis saeva malum visco
vens

Inferat & tumidis grauet intestina procellis, A. C.
Non confert medicina ducum, sed sumta fruentem MCXCVIII
Euacuit Choleram, causamque doloris acerbat.
Si dolor ex squibalis *vitreo vel fleumate fiat,*
Turbine ventoso clausos pulsante meatus,
Haec data simpliciter nimium medicina nocebit.
Nam sua cum valde constet diuretica virtus,
Dum mouet urinam tendit constringere ventrem
Et pigra lentescit in fecibus *eiiciendis*
Sic dolor augetur dum constipatio *crescit.*
Seruiet huic medicina malo, totamque doloris
Immedicam valide poteris subuertere causam
Per minimas partes sed per totum resoluta
Cum calida potetur aqua qua pruna damasci
Coxeris & violae flores cum mercuriali:
Quae sibi mel, oleum si misceat, & benedictam,
Anne soluta maris, vbi maluam, mercurialem
Coxeris & virides ramos cressonis aquosi,
Per *clistere locum confert infusa pudicis.*
En algore Satus stomachi dolor ante profatus
Sollicitare latus ventosi turbine flatus,
Quamuis iratus, quamuis ad bella paratus
Hoc semel afflatus sedat poenam cruciatus
Ieiuno stomacho potabitur addita baco,

A. C. *Nux vbi muſcata decocta ſit, & mu*
MCXCVIII *Enfraxes aperit: lapides terit, &*
Exſerit: iliacam diſſoluit: menſtrua
Quem ſi vis acuit enforbica vel ſca
Maſticis imperio gummique coercita
Et mollis cliſteris eam praeceſſerit
Soluens obiectae praedura repagula
Sumta per os colici *ſoluit diſcrimi*
Hoc tenet & firmum generali lege
Regula doctrinae quem non fantaſt
Non mendax, non vana doli fallacia
Quod nunquam *danda eſt medici*
tica ventri
Cuius durities conſtipatiua *receſſ*
Obſtruit & primae ſerat emunctori
Praecipue quando colicus *praec*
bus
Pulſat & illiacae ſaeuit diſcordia
Vis eadem ſimile *efficiens & aem*
Eſt nefrocatari filo Antropos el li
Nec laus Juſtini premitur virtute
Poſtquam ſigniferum ſol bis perag
bem
Praeuenit ad metas huius medic
tas.

Quos humores pſiliſticum habe
Militat aduerſus Cholerum certam
Silliticum falſum *ferit icta*: fleum
Poſtremo Choleram congreſſu vin
Expugnat Cholerae vires iaculo ſc

Quam trahit ad Choleram parilis cognatio formae A. C. MCXCVIII
Viuo naturae similis, germana potestas.
Cum res incolumes stabili sub arbore firmas
Nexus amicitiae formalis copula seruet
Cur Choleram a scammonea fugat, cur hostis iniquus
Persequitur sibi consimilem, quam foederat illi
Vna crasis similisque sapor, substantia concors?
Fax cibus est, ignis calcar, stimulusque lucernae
Est oleum febris nutritia potio vini.
Crapula *luxuriae fomentum crescit acutis*
Cettera materies epulis dulcedine sanguis:
Rebus ab insipidis exundat fleumatis humor.
Thetios vnda vagae gremio diffusa capaci
Amplexu placido venientes colligit amnes.
Quae per res alias communi lege vagatur,
Nec scrupulum patitur, sed plano tramite currum
Decolor in Cholera naturae regula fallit.
Quem *sibi consimilem tanquam scarmona rebellem*
Indignata simul sub eodem carcere claudi,
Destruit in sociam crudelis, in hospita pellit.
Non viget haec ratio, nec firmo nixa tenore
Claudicat incerto mendax sententa gressu.
Non sequitur quia res alii concinna quod illi

De-

A. C. *Debeat augmenti, quasi coniurata*
MCXCVIII *Impetrat augmenti, prouectum g*
ior.
Plenior assensus de pluribus insita
Vnio naturae conuextandique pote
Transitus vt fiat non vnica forma
Nam mutatiuae virtutis filia reru
Transformat species metamorph
motus
Procedens triplici: nam cum subst
Consona materies concordi pace fa
Artifici blandita suo, quem materi
Jungit & assimilat naturae linea
Tanto materiae virtus famulantis
Immutat a situm non vltra pi atra
Non vltra petit inducias, iam se a
Obsequio deuicta suo, iamque excol
Hanc monet & partes medias tra
imas:
Depressas trahit ad medium, medi
mas,
Summas inculcat mediis, lateralia f
Instabiles nimiumque vagas, form
uerses
Naturae famulas exterminat atque
Cum substantiuis magno est conte
mis,
Luctaque difficilis quas naturae ge
Fortius adnexas amico foedere
Corpore subiecti iurisque caractere f
Conuersiua nequit penitus subuerte

A. C. MCCXCVIII

Nam sic esse rei formae coniurat amice
Et sua subiecto sic est vxoria forma:
Tanta relatiui ligat haec connexio nodi.
Quae sese posita ponunt tolluntque perempta,
Pendet ab alterutro viget & consistit vtrumque
Quae facit esse rei, quae rem confirmat & ipsam
Constituit speciem subiectum quando relinquit
Forma suum corruptibilem substantia lapsum
Denascens patitur alioque repullulat ortu.
Quae vestita licet multis ab origine prima
Formarum interulis, propriaque vxoria formae
Inque pudicitiae signum dotata monili,
Natura cogente sinu discincta soluto,
Appedit amplexus alios noua basia quaerit,
Prostat & externae se iungit adultera formae,
Et male fida thori contempto coniuge primo
Denudata nouo nubit noua sponsa marito.
Talia multiplicans Cholerae sponsalia vires,
Cum cibus aut potius similis, vel proximus humor
Cum formam generat Cholerum virtute caloris.
Hoc scamonea nequit cum solius medicinae
Vendicet officium, cui nullum materialis
Humorem ligat aut membrum concordia nexus.
Armans stillitium virtus reubarbara fumi

Se-

A. C. *Semina terreni quaerens radicula,*
MCXCVIII *Obsita cubilibus, filicis mentita figu*
His armis medicina potens cum fleu
Persequitur Choleram, quam de
aestus
Feruor & Aethiopis formam sim
git.
In febribus, quae de Cholera ve
falso
Prosiliunt, celebrem poterit praes
lam
In quibus induciae, quibus intermix
Aura placet, quibus inter nubila
num
Per varias alterna vices, quibus b
Intercisa graui succedit grata labo
Compensatque mali poenam redim
rem.
Simplicibus triteris, *& quos du*
cauit
Materies, impendit opem curamque
Sed caue ne macies languens humor
Pellibus ossa premat, ne moris pr
ctus
Corpus aret rugis, ne parua & langu
Orphana spiritibus tanquam mendi
Ne calor vrat hepar, ne corpora cont
Nec nimios moueat flagrantia pecto
Si stabilis virtus, habitudo plenior,
Integra virtutum firmo completa te
Si reliquis certo respondeat ordine

Et sanum consistat hepar, medicamine fiet A. C.
Sillitico dictis purgatio congrua causis MCXCVIII
Suspecti quam nulla mali mouet altera, nulla
Concutit anxietas casus mala fida futuri.
Psiliticum sinocus refugit causonque prophanat:
Continuus triterut accessum illius abhorret.
Quem labor assiduus & continuatio poenae
Esse negat tritinum, sed eum tritinum probat esse
Acrior insultus & saeuior ira caloris,
Quam mouet replicat & quam lux terna revoluit
Psilliticum motum rancoris, acuminis iram
Acris & austerae trahit ex tumulo scamoneae.
Vnum hic si medici nimis ansa licentia recto
Deuia judicio misero concesserit aegro.
De Cholera factus cruciat cum morbus acutus,
Exacuit morbum, febrilia caumata pascit,
Vasaque febrifico late succensa calore
Amplius accendit atque ignibus adiicit ignem
Et creticos certo disturbat ab ordine motus.
Hoc situs humanus non forma facit quia formae
Congruit humanae Cholerae virtus scamoneae:
Sed locus hanc reprobat & detestatur eandem
Vasorum regio Cholerae putredine feruens.
Cum furit in venis vis fellea solaque morbi
Ma-

A. C. MCXCVIII

Materia infundat, nullusque forin mor
Fleumatis occurrit Cholerae qui fra men
Fit morbi breuior cursus, conscendit
Impetus ardoris, vis saeua caloris a
Suspecti subito causam discriminis. in
Vnde sibi natura dari poscit medicin
Quae non materiam sed solum expu men,
Quae iuuet & recreet, ipsumque aestum.
Quae discrasiae febrilis caumate str
Lubricet & soluat blando moderan trem.
  Paruus emitriceus hiemis quam algor,
Et similis regio brumae Germana re
Et lentae craseos torpore pigrescere
Hospitii ne spargat opes, ne prodig
Naturae bona dilapides, ne segnior
Corporis eneruet lento cum marte vi
Colluctata diu longo defessa labore,
In vanum multis conatibus ante pera
Octauo decimoque die medicamine de
Sillitico, ne deficiat natura iuuari.
  Ad Choleram si tempus erit foe morbi
Materies poteratque suis disgestio fig
Mulcebris & blanda leuis est decoct
Congrua naturae morbi, de qua sem

A. C. MCXCVIII

Octauo decimoque die purgatio fiat,
Quam si forte suos motus nihil ante peractis,
Tranquillata bonis febris importuna reuolvat,
Atque nouas acies & bella secunda minetur,
Psillitico vt curam felici compleat actu
Mandetur veteris lis decidenda querelae
Et caussam dirimat & perdita iura reformet.
Quamuis perplexam dubiae discrimine sortis
Hunc celebri ritu medicandi prouida morem
Excolit & digna veneratur terra Salerni
Vrbs Phoebo sacrata, Mineruae *sedula nutrix,*
Fons physicae, pugil eucrasiae, cultrix medicinae.
Assecla naturae vitae paranympha, salutis
Pronuba fida magis Lachesis soror, Atropos hostis
Morbi pernities, grauis aduersaria mortis:
Quae quia perpetuum gessit cum morte duellum,
Nec segnem sine Marte potest deducere vitam
Vt sibi materiam certaminis atque laboris
Vendicet & nullo pacis torpore quiescat:
Letifera regione sedet sub sole calenti
Rupibus astriferis celsum coeloque propinquum,
Audaci nimirum scandentibus aethera dorso:
Arcet & excludit gelidi spiramina venti
Castigata situ: pendens de colle supino

A. C. *Incumbit pelago, sua quod murali*
MCXCVIII *Exstantesque domos ludentibus assil*
Montibus excelsis retro clipeata va
Et nebulas pingues & solum combil
Foedaque corrupti carpit contagia
Sed medicinarum sibi quas mon
strat bp)
Vrbs iaculis armata viget: cum
tenter
Dimicat: exstirpat morbos & fata
Naturam releuat, & stamina
dat:
Morte regna premit, cum qua
quamuis
Non valeat, petit inducias & p
uum,
Et quae non aufert, ventura pe
Quae nisi tam foecunda foret t
geret
Consiliis, illam physicae nisi delp
Spiritus implueret; absorpta vo
tis
Nec cursum bullire *valens misera*
Sed bene vti pugnes bene pugna
stis,
Pollet in aduersis maior solertia
Ingenii semen miserae tolerantia
Crescere compellit, sensum foecun

---

bp) f. ministrant

Et (q) languere sinit animi turbatio vires. A. C.
Agmine morborum quo plus afflicta grauatur, MCXCVIII
Et variis trahitur plagis, hoc ipsa resistit
Fortius & validas pugnandi cogitat artes,
Et cum sillitico morbos transfigit acuto.
O si tantum annis quantum virtute vigeret;
Bellandi, quantum medicandi praeminet arte:
Non ea teutonici posset trepidare furoris
Barbariem: non haec gladios nec bella timeret.
Ante datis diuisinis quae postulat humor
Potio sollicitii si detur tempore veris,
Corpora praeseruat a morbo sana futuro
Quae dominans Cholera disponat sola tumoris
Fleumatis, hostilis Cholerae consortia passus.
Quae si fonte velit partes purgare remotas,
Sub solida, quam praestat ei confectio, forma,
Si vomitum moueat leuis indignatio ventris,
Vt sopor accedat, media de nocte propines:
Si grauis ad vomitum stomachus; si per medicinam
Expediat loca purgari contermina ventri,
Ne sua vis pereat exclusa pace saporis
Mane propinanda est tepido resoluta liquore.
Sillitticum dare cum gelida prohibet rationis

(q) f. Nec

A. C. MCXCVIII

Regula quam veterum celebrat f sus;
Publica solemnem tenet haec se sum,
Cum gelida quod nulla dari debe
Aspera quam saeua vis exacuit f
Nam gelida virtus ascetica *dum*
Inviscat stomachi vilis *prohibetq*
Torturas, febres generat, nimio
Et dysenteria fluxu intestina cru
Ore suae cistis clauso si felleus bu
Aestuet icterico deformans meni
Si succendatur triteus, vel si do
Ignea vis Cholerae super exced bre:
Si feruore epatis sanguis vim fell
Constat silliticum conferre iuuan
Donec signiferum sol bis pera bem,
Sillitiqum valet incolumem serua

ELECTVARIVM DE S ROSARVM.

Inclyta de roseo confectio nata liq
Arguit & reprimit Cholerae fe men:
Guttam de calidis humoribus atq
Eruit & triteros soluit, si discol
Manserit in membris crasibus n actis

male distensus febres hoc leniter illum A. C.
gat & emundat & vitae vela secundat. MCXCVIII
ibus in causis medicum vitare decebit,
nouus, & medicae rudis est tyrunculus artis,
crudus de doctoris fornace recedens,
borum lites sed nullos attulit actus:
ture qui tumidus dum ventos garrit inanes,
etus quosdam physicae disoluere nodos,
ctus auaritia, multum metuenda peritis
andi morbos excelsa negotia curat:
de se male praesumens nondum reparatis
ibus aegroti critici *post tempora motus*
ceribus laxis austerum intrudit acumen,
poris ac animae, quibus intricata terentur,
soluit nodos & vita stamina rumpit.
gelat exanimum letali frigore corpus
rasos de morte facit gaudere lupercos.
imis a ritu veterum si dicere fas est,
ecto quoque iudicio censura salini br)
uia, cum tolerat animo cum sustinet aequo
ndum maturas medicorum surgere plantas,
ubes pueros hypocratica tradere *iura,*

br) f. *salerni*

A. C. MCXCVIII

Atque machaonias sancire & fund
Doctrina quibus esset opus ferulaeq
Et pendere magis vetuli doctoris a
Quam sibi non dignas cathedrae laudes.
Rex puer, imberbis iudex, cathedr
Absque pilis, matremque geren vultu;
Et medicus pleno nondum prouecti
Dissona sunt nullaque sibi ratione
Et physicae titulos haec maiestatis
O vesana hominum rabies, errorq
Deuius intuitus, miseros qui talib
Committunt medicis, quos null coxit;
Nulla quibus fidei manet experien
Quos subitae necis artifices, host gnos
Humani generis posset lictoris im
Condemnare manus: nam cur lex
Arguit & saeuo capitis discrimin
Talibus vt parcat medicis? stipen mas;
Vincula, tela, cruces & carceris
Infligenda reis censum philippica
Et patitur medicos tales discedere
Horum cum calidas frontes exure
Iustitiae rigidus veterum permitt
Vt fraus damnati signata caracter
Et sua conditio peruersa notabilis

A. C. MCXCVIII

ueos tenues possent vitare columbae.
is accedas medico, quem condit honestas,
religio, depingit gratia morum,
hysicae leges veterum qui scripta virorum
re clausa tenet, mitis sermone modestus,
rbo resonans mentis, non verbere linguae:
non exaltat famae praesumtio, mentis
res, nec laudis inops iactantia tollit;
dei custos & rerum fida probatrix,
nnes titulos vetus experientia fecit,
ndem & celebris famae praescribit honorem
tica per talem digne celebrata ministrum,
ius assequitur diuini dona fauoris:
es habet euentus & fine beato
ditur, artificem iocundis ditat amicis;
uentem dono vitali praemiat aegrum
iam feruet dolor arteticus durisque flagellat
us articulos dum perfurit ira caloris
etur medicina nocet: loca namque doloris
umatis incursu cruciat reprobatque molestat.
cum saeua mali vento spirante quietis
nquillata silet tempestas, cumque doloris
linat rabies, confert medicaminis usus,

Ante

A. C. *Ante datis digestiuis, membrisque pe*
MCXCVIII *Rheumaticus loca distendens, quibus in*
mor,
Facto de violis oleo dulciue butyro:
Corpore purgato, postquam tempus a
Elapsum fuerit, celebranda minutio
Tempore completo rubeam dare con
gra
Humorum quae relliquias consumere
Roboret inualidum corpus, fluxumqu
Arceat humores guttosa *in membra*
Hanc nouus & nouiter expressus ab v
tris
Conficiat roseam roseus succus medic
Nam quem detinuit vitro mora va
sum,
Non aequat virtute nouum: si forte
Seruauit quem *longa diu tutela, Sy*
Copia defuerit, veteris tibi gratia p
Temperat hanc tutamque magis red
cinam.
Decoctae puluis commixtus ei scamon
Pastillo clausus qui desudauit ad ign
Quae quoniam proprium sic castiga
men
Supplicio calidi cineris, sua pondere
Est moderanda dosis nec pro nouita
da,
Ipsaque plus recipit & maiori scam
Grandescit cumulo quae plus in acu
guet,

Quo nimii ſcamonea magis vim paſſa caloris. A. C.
At cum crudus eam puluis, nec caumata paſſus MCXCVIII.
Exacuit, magis eſt ex hoc metuenda, minorque
Diſpenſanda doſis, quanto eſt in acumine maior,
Nec debet medicina dari, niſi mente peracto.
Non ſolet incautis nouitas ſuſpecta nocere,
De roſeo ſucco quae conficitur medicina,
Integra per geminos annos ſeruatur & vltra.

EMPLASTRVM APOSTOLICVM.

Dicitur emplaſtrum, quia fit confectio dura.
Fertur apoſtolicum quia *cum virtute potenti*
Regnet, apoſtolici ſibi ius *adquirit honoris*
Aut epicum ſupra reſonet ſole misſio *lingua,*
Explicet interpres ſenſum per verba reſoluens.
Cum ſuper afflictas ſua vis bene cognita partes
Mittendum hoc docent, a mittendo ſuper ipſum
Nomen Apoſtolicum trahit & vim voce fatetur
Hoc collum & ſcapulas duris contuſa flagellis
Et loca ceruici contermina ſanat, eisdem
Deſuper aptatum, ſed ſal prius atque ciminum
Toſta ſuper calidum laterem pannoque recluſa
Deſuper afflictas partes compreſſa voluptent.

A. C. MCXCVIII

Oxy = melle data membrisque ti
vnctis
Rufi serpentis oleo quae faucibus ha
Sufficit appositum sero sanare noueli
Rupta cicatricat, solidat, carnemq
mat
Rarificat, tenuat, mundat, trahit at
rat;
Entracem, nefresim, colicam domat
lysim,
Reptilium morsus, multique foramin
Eruit infixum carnis de vulnere fer
Splenis duriciem mollit, soluitque tu
Ante datis diuisuis & congrua ca
Debita praeueniat purgatio cum be
Aurea conpleto cui succedat diatrite
Rheuma quibus gelidum talorum ex
gellat.
Et genuum crebro contundit verber
His super inductum curam praesi
brem
Praeualet, & longi noxam sedare a
Vt vigor emplastri se promptius inge
Oppressis melius neruis intrudere po
Aurea laurino pars languida poscit
De gelidis chimis molli pulmone c
Aut sibi quod *stabilem figit diaphr*
dem,
Sanat apostema, membris languore
Appositum praetentato cataplasmat
Quod fit de cepis, oleo vinoque reco

Cum modici se miscuerit tritura cimini. A. C.
Quos male praecisi grauat indignatio nerui MCXCVIII
In spasmum quos coeca trahit punctura perunctos
Curat Apostolicum: nam vulnus seruat apertum,
Emundat saniem, domat excluditque dolorem.
Sed primo loca puncturae penetrare potenti
Expediet terebentino perfundere visco.
Quos monet asquites, vel quos anasarca tumores,
Comprimit, iliaco confert colicoque dolori,
Quem vel frigiditas spisso fundata liquore,
Aut mele conceptis creat *intra viscera ventus,*
Pars oppressa malo prunis *vicina fricanti*
Euigilata manu spirantis lene liquorem
Combibat vnguenti quem parturit innuba laurus.
Postquam oleo gauisa cutis se tegmine lato
Muniat emplastri *modicum falcatus in arcum,*
Cui superaptetur cadus aeris plenis oliuo.
Appositum lumbis, gelidus quos opprimit humor,
Quos grauat humoris expers, aduersa caloris
Frigiditas, quos de multis congestus harenis
Calculus affligit, celeris compendia curae
Praebet Apostolicum humorem spergit & extra
Cum fumo cogit & cum sudore moueri

Et

A. C. *Et studet amissum membro reuocare*
MCXCVIII *Et male congestae tumulum dissoluit*
Praeuia sed primam celebrent diur
ram.
Si superaptetur & inunctum subii
Factis de violis oleo, matrice tumore
Hoc male conceptos curat, nimiosque
Quos algor mouet aut ventosae spirit
Non *modicas de gallitrito* sumentia
Praelegiata prius vuluam fomenta v
Vtilis est gelidae talis medicina podag
Et sciosim curat gelido de rheumate n
Hoc tipicae febri, cui frigida sugger
Crudaque materies stomacho conclu
detur
Appositum ventri vel splenis sede loc
Digerit, extenuat, spargit, consum
nit,
Fermenti veteris putridam de corp
sam,
Vendicat vnde suum febris importun
rem.
Vulnera corruptas late pascentia ca
Quorum multiplici distincta foramin
mam
Fistula describit & eodem nomine sig
Sanat Apostolicum: pus *attrahit, & lo*
dat
Ora quibus sanies emergitur, & quibu
Noxius erumpit per quam substantia

A. C. MCXCVIII

Nauseat haec reserat & cuncta repagula solvit,
Corruptis aequata locis prius ostia tentet
Vlceris ex viridi formata ciclamine dempta
Post bene mollitum membranae firmiter haerens
Se cupit emplastrum vitiato iungere membro.
Quem canis impressus rabidus vel vipera morsum,
Et subiti quaecunque mouent discrimina fati
Vulnera pestifero nimium suspecta veneno
Sanat apostolicum, sed primum plaga lauari
Indiget ex succo mentae mixto tiriacae
Ceroticum similem retinet per cuncta vigorem:
Oxirocrocinum similem coniurat in actum
Et diaterascos actus sibi vendicat aequos.
Tempore lustrali virtute viget speciali

ELECTVARIVM AD RISTAVHVMI ADITATIS

Quod phthisis exhaurit ethicae quos feruor inanit
Et stasis extenuat, quos tussis anhela fatigat,
Quos empuna terit, quos disnea succat & vrit,
Restauratiuum reddit corpus rediuiuum,
Pascit & inpinguat reparat, fouet atque saginat.
Restauratiuum *postquam compleuerit annum*
Ne restaurari desiderat & renouari

CATARTICVM IMPERIALE.

Im-

A. C. MCXCVIII

Imperiale sibi medicina catartica
Traxit ab imperio, quia morbis im
Imperat ex Cholera, duplici vel phle
tis,
Et donat oppositas uno certamine ca
Vel quoniam reliquas omnes inter
Quae laxatiuae pollent virtutis bon
Sola placens & deliciis regalibus ap
Solaque personis melius fauet imper
Praecipuae Cholerum primo, sed
cundo
Imperiale trahit, cuius non dissona
Vt Choleram purget, quam gignit a
gram
Quam calor excedens fines conduxit
Hoc caput & cerebrum purgat
remotas
Nam vapor ex calidis surgens resolu
Dum mediis haerere locis, regione
Membrorum media refugit, quia f
tus
Et via procliuis & respiratio prompt
Cedit ad extremas effreni turbine pa
In quibus opposito fit fortis ab obice
Acrior impulsus violenta relisio met
Cum sibi non poterat progressus ad v
Sumit ab offensa vires & fortior ictu
Redditur allisus sibi respiramine dem
Cum non respiret fumus conclusus
Partes multiplicat, fit spissior atq
rens

A. C. MCXCVIII

Eliquat humores, membri contenta resolvit:
Sed capitis nocuos medicina catartica thimos
Promptius eripiet si portio pulueris eius,
Quam recipit mixto quem dant absyntia succo
Transeat in pilulas sero sub vespere dandas.
In pilulis sumptum, quas formula prima notauit
Ex vitio cerebri putrido de rheumate natum
Foetoris maculam corrupto purgat ab ore.
Corpore purgato demum contermina causae
Conueniens opiata suos exerceat actus:
Postremum causis impende localibus vsum.
Cum vitio stomachi cameratio tota palati
Inficitur, cum prauus odor transmittitur ori:
Cum mala gingiuas foedat vicinia ventris
Hoc totum purgat vitium medicina recepto
Oxi-melle prius desquilla *vel rafanino*
Foetiditas oris tui substramenta ministrat
Sordida pulmonis labes quam spiritualis
Corruptela facit, plaga quae spirabilis aurae
Concipit, & nares tristi funestat odore:
Omnibus est grauior cunctis fetoribus una,
Praeminet & nulla se sustinet arte iuuari:
Quae licet ad tempus lateat, qui forsitan eius
Horrorem species & aromata sumpta sigillant:
Vel quia clausa latet fortis sub tegmine vini,

Vel

A. C. MCXCVIII

Vel cibus hanc sumptus reprimit p… resolui
Quod tamen abscondit bachus, q… esca,
Quod clausum pliris occultat quo… celent,
Hoc matutina ieiuno corpore facta …
Detegit & referat spiratio, quam …
Digestoque cibo tegimen iam non h…
Vnde suum possit populo celare pu…
Hircinus recidiuat odor, qui quo …
Clauditur, erumpit grauius tristiqu…
Percutiens nares, vitales polluit a…
Quos male depascit macilentia, … vrit
In quibus imperio Cholerae viget i…
Obseruare debet, ne se medicamin…
Vsibus exponant: nam desiccatio cr…
Ex causis paribus, seque asperat i…
Nec nimium calido dabit hoc i… quando
Corporis humores dissoluit feruidu…
Aptius hoc dederis sub amoeno temp…
Vt sit causa mali praeseruatura fu…
Fleumaticis vel quos disponit felle…
Cum primis violis, melonibus atqu…
Cum lingua quoque ceruina vene… pillo
Hoc dabit ad cholerum, quod si p… bores
Fleumatis humorem quercus *polip…*

A. C. MCXCVIII

Si Choleram purgare nigram [illegible]ne solutum,
Quo sene squinantum cum cu[illegible] cocta fuerunt.
Si gelidos purgare velis de corpore chimos,
Crudaque materies membris sit causa remotis,
Haec modaculicas medicina catartica vires
Muniet & turbat mixto sibi quaerat acumen.
Iliacam soluit, ventosa tonitrua pellit,
Purgat ab extremis, fit amica solutio sanis
Ad praeseruandum quod sors inopina periclum
Praecipiat leuiter lauit, quos saepe molestat
Faecibus inclusis mala constipatio ventris
Imperiale potest fieri simplex & acutum:
Simplex quod tantum recipit pondus scamoneae
Quod naturalis & prima refectio poscit
Quatuor ad sellas aut tres, cuius dosis vna
Si non difficilis solui nimiumque rebellis
Extiterit, poterit mansuetum soluere ventrem.
Nam plerumque potest venter sic durus haberi,
Sic male compositus, quod nec scamonea nec ipsum
Prouocat elleborus, nullam dissoluit acumen,
Sic tener ac habilis venter, sic mollis haberi
Et facilis solui poterit, quod prouocet ipsum.
Solus odor, solus laxet medicaminis horror.

A. C. MCXCVIII

Expediens igitur solertis imagine men
Obscuros medico rerum explorare re
Vt quae danda, quibus perpendat, qu
ganda:
Quae crasis exploret hominis, quae
aetas
Quae virtus, quae compositi substant
Rara sit an solida, quae sit iunctur
An stricti sint membrorum largique
Quis locus humorum, quae causa
morbi
Quae sit priuata, qualis sit corporis
Fluxilis an durus, quae sit mixtura
Quod superat simplex in acumine se
tum
Pondere sub certa cuius metitur acu
Regula doctorum quondam decisa Sa
Quem nostri venerantur adhuc cele
moderni:
Dragmas libra caput bis senas, vncia a
Recta dosis dragmae medium tenet
mum.
Vergit ad occasum sua vis cum tertia

METRIDATVM.

Omnem metridatum morbum de f
tum
Constanter sanat, languorum iura p
Infringit maniae leges, quas frigidu
Atque melancholicus mentis sacraria
In cerebri carta molli depingit & a

Quae ſua mollities & puri munda coloris A. C.
Simplicitas variis cogit proſtare figuris. MCXCVIII
Quos niger ad cerebrum fumus de corde vaporans
Et male contriſtat & vanis territat vmbris,
Quos falſus timor exagitat, quos terror inanis
Perſequitur varii meditans diſcrimina caſus,
Conſolatur eos & amica pace ſerenat
Metridatum, ſpe conciliat cordisque vigorem
Firmat & ignauae pellit fantasmata curae.
Omnibus his cauſis vnus modus, vnica ſeruit
Formula ſumendi cum vino, veſpere ſero
Hoc fore ſumendum decernit practicus ordo
Hoc epilepſiae vires ſubuertere nouit,
Si bene cum cimino reſeratis dentibus aegri
Lingua gingiuis & faucibus inde fricatis
De cerebri regione nociuus profluat humor.
Quod ſi cum vino dederis quo paſſa caloris
Supplicium fuerit pretioſa puerpera macer,
Tollit emigraneam morbum Ciliique dolorem
Et cefalalgiam gelido de rheumate natam.
Sed tamen ex auro clarum ſibi nomen habentes
Antidoti pilulae greſſum praecedere debent,
Oportuna quibus cerebri purgatio fiat,
Et quae rheumaticae non eſt indebita curae

A. C. MCXCVIII

In pilulis, quibus olibani mixtura vig
Suggerit acceptum, fluxum cobibet la
rum.
Sic sumptum madidi compescit rheum
Rheumatis eluuiem tenet indecliue f
Vuas stillantes siccat, faucesque nata
Talibus in causis gargarizare calen
Expediet tepidum quo gallas robore r
Zinziber atque rosas, & passas coxer
Si de metridato succo mentae resc
Intus & externus fauces patientis in
Dentibus oppressis de frigiditate me
Sub nouitate mali, dum fluxilis bu
rat
Glutine non passus secum massante
Curat metridatum guttur squinan
tum
Cum vino bibitum calido, cui thur
Ignibus admoti mandauit feruor a
Sed sibi de vena linguae vel de capit
Praeminuat patiens & gargarizet
Bullierint vbi galla, sumas, rosa, pal
Rheumaticas soluit tusses, quas f
rens,
Aut siccae vis discrasiae, vel frigid
Intulerit qui grossitie vitalibus ba
Diuelli nequeat soli malus atque r
Has magis accendit & plus facit e
Metridatum stimulosque malis
addit.

Hoc quoque cum vino bibitum vim thuris habente, A.C. MCXCVIII
Noxia sanguinei mundat contagia sputi.
Sic cerebri fuerit sanguis regione reuulsus,
Quem si de stomacho vel de pulmone reuelli
Contigerit fluxum magis incitat atque cruorem,
De propriis facit vberibus manare cauernis.
In saniem iam conuerso ruptoque tumore
Post nonum suscepta diem cum puluere mirrhae
Fertur opem peripleuriticis conferre salubrem
Potio metridati: nam dum putredinis omnes
Radit & extergit sordes empyma futurum
Destituit membrumque vetus nouitate reformat,
Vitalisque loci iura illibata tuetur.
Grande lientericis facit haec medicina iuuamen
Et fauet iliacis si vino mixta bibatur,
Sed prius euacuent nocuos de corpore chimos,
Squinantum quercina filix, coloquintida, fungus
Quem profert abies tranti de cortice natus.
Quos super extendit spasmosa repletio neruos,
Vel quos humiditas ipsis infusa remollit,
Castorei cum metridato decoctio sumpta
Temperat & reddit proprio reparatque vigori.
Si neruis stupidis, quos infatuat paralysis,

A. C. MCXCVIII

Metridatum cum miscelei pingue
xtum
Desuper inductum fuerit multumq
tum
Laxas restringit vires sensumque r
Ex hoc metridato cum musceleo
Bimbax tincta locis apte submissa
Natum viscoso iuuat ex humore te
Partibus afflictis ex illo saepius vnc
Quos vel frigiditas vel vis ventosa
Haec hypochondriacos sanat mixtu
Cum milio solis, cum saxifraga
Exhibitum lapides frangit, dissoluis
Et nefreses *curat, & desistentia co*
Menstrua suppositum lunares nosce
Interius sumptum patientibus in
ctis
Partibus arteticae prodest gelidae
grae.

Contra venenum

Cuius puluis erit commixtus dix
Cum gentiana, dictanne, dannide,
Mortiferum penitus valet expugna
num.
Quando datum quam se typicus co
horror
Fleumate febrilis laqueos dissoluer
Quem vel acetosus gignit, vel vitre
Vel naturalis molli pulmone creata
Veraque quartanis tribuit solatia
Integra metridati seruatur vita bi

A. C.
MCXCVIII

MICLETE.

senteriae specialis cura miclete
lienteriae, sed eas purgatio dispar
lit, & discors medicandi congruit vsus
varias species varius disterminat humor
riat caufae ratio variata medelam.
curam Dysentericis impendere curas
ue omnes sellas Cholerae tinctura resul-
tet,
liquor imbiberit roseus de mirabolanis
nis purgabis eos, si terreus humor
ger admixtus fuerit miscebit & indos.
si fleumatice se muscillauerit humor,
eat, adiungi rebulos *decoctio poscit.*
onfortandum stomachum rodozaccura de-
tur,
uam nacta suum fuerit purgatio finem
ibus ex parte lux altera danda miclete
matutini firmat sibi iura secundi.
succo dabit hanc plantaginis exhaematite
tem alliso rubeum ducente colorem.
mixturas tales contempserit aeger,
tolerare queat potus natura malignos,
imis austeros reprobet fugiatque sapo-
res,
dabit in pilulis yporisticos *atque rosa-*
rum
icum & boli combusti puluere gummi
ixto, vt solidae fiat substantia formae.
tamen aduertas & fixum mente fideli

A. C. *Collige, quod propriis poteris distingu*
MCXCVIII *Ex intestino, si fiat ab inferiori*
Vis dysenteriae potius clistere iuuab
Sessio, fomentum, fumus, cataplas
crum,
Ipsaque miclete succo resoluta prior
Proderit huic causae, decliuem mi
bem:
Si de supremo fluxus consurgat orig
Est magis accepta suscepta per os m
Nec modicum fert auxilium catap
clete
Aptatum ventri, cui praestent mixt
Gummi combustum, rosa, mastix,
tum
Olibanum, succus plantaginis, & l
Iste lientericos curandi congruus
Et magis expediens: primum pur
vum
Corporis humorem, demum constr
xum.
Nam nisi praeueniens purgatio noxi
Praua depuret vis constrictiua micle
Noxia dum retinet dum quaeque
claudit
Dum Choleram fraenat, ipsique re
nit,
Materiam fluxus cumulat, quae cu
dans
Interius claudi nequiens, iam carce
Fortius erumpit, & dedignata ten

Currere laxatis fluxum compellit habenis. A. C.
Ista lientericis deuoto seruit amore MCXCVIII
Coctio quae fungum crimen agoricus inse
Continet & filicem quercus paleamque *cameli,*
Granaque quae medicos coloquintida vertit in usus.
Haec si cum roseo fuerit resoluta liquore
Manantes emorroidas potata coercet
Et bonbax, *talem quae conbiberit medicinam,*
Est aptanda locis & supponenda pudendis,
Rugitum ventris sedat rixamque doloris.
De Cholera facti componit foedere pacis.
Castigat tineam, morsumque putredinis arcet
Miclete quia de siccis constat speciebus,
Et vis sicca magis conseruatiua probatur.
Incorrupta suo tribus annis iure perennat,
Nec damnosa potest hanc incrustare vetustas.
Constat habere dosim, quantum *tenet vncia pondus.*

MVSA AENEA.

Corpore purgato sicut natura nociui
Postulat humoris horis oblata duabus
Ante Febris tipicos motus iuuat aenea musa,
Fleumaticae *febris tipicus quos congelat algor,*
Quos rigor infusus neruis horrore fatigat,

A. C. MCXCVIII

Quos quatit a proprio quartanus scen- dor,
Cum vino tepido vel aqua debet var
Sumendi species, vt morbi formula
Mente tamen solidam debet fixumq
Quod vitreo facta de fleumate cotidi
Vel naturalis specialibus hanc medi
Vendicat, hanc munimen habet clipe- lutis
Se rubea contra trinum natura tuet
Tetraceum *tribus ex iaculis armata*
Metridato superat. Adriano tiriac
At febrem cui materies infecta vigo
Praestat adulterio peregrini nata ca
Cui substramentum dat falsi fleumat
Vincit & expugnat rubeae dosis add
Oppositos complexa iuuant medican- bos.
Fronte ac temporibus *& pulsibus unctis*
Noctibus in creticis si febricitantis ac
Sudorem moueat *fert certa pronosti*
At fuga sudoris venturae nuncia mo
Oximelle dato prius & medicamine
Vim cuius laxatiuam dilucidat actus
Cum calido vino stomachi data musa
Corrigit ex motu ventosi flaminis or
Vel quos frigiditas genuit, vel fe- mor
Cum turis resoluta mero si musa
Soluit de gelidis chimis suspiria, ve

A. C. MCXCVIII

Infert rheumaticus pulsans vitalia morbus,
Vnguentis regione prius toracis inuncta,
Mollificatiuis intus quae clausa relaxant.
Quae si cum roseo fuerit potata liquore
Liberat empicos, sordes depurat, & vlcus
Consolidat, pus emungit, distantia iungit,
De qua si pilulae mirrhae cum pulvere factae
Dentur non minus hunc poterunt absoluere morbum
Quem si leptomeris, quorum diuretica virtus
Miscueris rebus, eadem sedare probatur
Ydropicos ac spleneticos potata tumores:
Sic ea congressae cumulum dissoluit arenae.
Liberat vrinae cursum reseratque meatum
Quam globus obstruxit viscosae materiei
Pectinis *ex illa sicut cressone soluta*
Appositaeque foco patinae retinente calorem
Tota perungatur regio supraque ligetur
Sed fomenta prius aegri postrema vaporent
De portulacae ramis, de mercuriali
De maluis in aqua cum vino & cum sale coctis
Et de cressone, *gelidi qui* fontis *alumnus*
Semper aquosa colit quamuis natura caloris
Haec sibi conciliet & vis tueatur in illo,

Et

A. C. MCXCVIII

Et calidae craseos virtus si vendice
Et super has herbas si sectio fiat ab
Dum vapor exhalat calidus part
pinquae
Inuoluantur eis certa ratione iuua
Quos mala ventosi vis importuna
Sollicitat vel quos gelidus distempe
Sumpta per os calicis vino reso
tur:
Mater & autophilus cum quo deco
Fortius haec eadem clisterizata i
Si salsa soluatur aqua cui mercuri
Mel oleum malua senetio *iuncta*
Contulerint & sulphureae subera
At data cum vino cui vim decocti
Praestiterit, colicum sanat de rhe
bum
Vsibus humanis septenis militat

OPOPIRA.

Fertur opos succus graece pri dic
Ex hoc ignitus censetur opopira f
Nam casir verus velut ignis vera
Igni contendens eius viget ignea
A sacris inuenta viris Cosma, D
Qui sua martyrio sacrarunt cor
Tantis iudicibus, tantis defensa
Non paganismum redolet, sed
Pollet & auctorum *se religione*
Verbere rheumatico quos co
aquosus

In loca neruorum labi decliua paratus, A. C.
Sanat guttosas si detur opopira partes. MCXCVIII
Nam fluxum cohibet opii virtute, sed illud
Quod membro influxit specierum caumate sorbet.

Cuius degenerent oculi motura nec ipsum
Palpebra legitime spasmo resoluta sigillet
Si tremor excutiat neruos vel si niger humor.
Inficiens cerebrum mentis sacraria turbet,
Si manus ad tactum stupeat, si membra soporet
Rheumatis obiectu praecluso sensilis aure,
Haec summae virtutis opem conferre probatur.

Ne male pleureticum labes empiematis vrat,
Ne tisis empicum consumat, opopira seruat.
Toracis splenis epatis nocumenta retrudit
Amputat horrores tipicos renumque dolores
Subuenit iliacis vesicam mundat arenis.
Haec oculi, linguae, faciei, gutturis, oris
Cum vino data castorei, quo primula veris.
Saluia lilifagus, lauendula cocta fuerunt,
Paralysim sedat & perdita membra reformat,
In pilulis prius auratis & de benedicta
Legitimo moderanda modo purgatio fiat.
Haec in corde tuo rationis regula constet
Virtutis memoratiuae signata sigillo.

Quod

A. C. MCXCVIII

Quod valet antidotum certumque ... *buendum*
Cum specie *talem magis impugnan*... *lam*
Non minus hoc etiam cautum est & i... *dendi*
Officio cerebri decet obseruare, quo...
Expositum membrum paralisis pest... *tum*
Quod non est oculis *ex hoc medica*... *pra*
Cum succo nupto resoluto debet inu...
Si grauet inualidos spasmosa repl... *vos,*
Et defraudet eos motiui iure vigoris
Reddit & amissum restaurat opipara
Sit tamen hic usus, haec lex & f... *dendi*
Castoreum sulphur & opipara cresca...
Cum quibus admixta fuerit *euforbic*...
Petroso calido muscelinoque liquore,
Pondere sumpta pari debent concu... *vi,*
Vt nouus vnguenti modus *& noua f*... *sultet,*
Ex quo spasmosae si fiat inunctio pu...
Et patiens stuffae corpus feruore vap...
Vis motiua redit membri natura re...
Prima reformatur *species, contracti*...
Haec data cum calido quo cocta pi...

Ius epilepsiae dirimit motusque caducos A. C. MCXCVIII
Cum calido potata mero, quos plumbeus humor
Ingerit enormes maniae contemperat actus.
Haec eadem dum stella nocens dum fluxilis humor
Et tenuis fugit impulsum spirabilis aurae
Cum vino thuris calido potata coercet
De fluido factas & aquoso rheumate tusses,
Rheumaque suspendent vetat indecliue moveri.
Sed cum transierit lux tertia nocte sequenti
Cum vino dabitur, quo passas coxeris vuas
Penidias anilum caricas gummi dragagantum
Cumque liquiricia *ramos spirantis isopi*
Cum vino calamentino *potata dolores*
Pectoris ac stomachi sedat de frigore natos,
Vel quos ventosi genuit turbatio motus.
De gelidis chimis quos commassatus aceruus
Obstruit, haec epatis aperit reseratque meatus
Cum calido potata mero, sumente vigorem
Ex apio, cuius viuax natura recentes
Seruat & illaesas brumali tempore frondes.
Spleneticos sanat cum vina sumpta tumores
Cum quo decoctus sit caparis *aut tamariscus.*
Quos si duritia faciat contendere multa
Dura meleriae *faecis compressio primam*
Ex mollitiuis opus est impendere curam

Diui-

A. C. MCXCVIII

Diuisiua dari quae multis ante die
Venturi decet antidoti praecurrere
Pleureticis cum iam rupto matura
Erumpit sanies, si cum tisano *resol*
Post decimam quartam tribuatur
ctem,
Mundat & extergit sordes *& vu*
gat,
Et praeseruat ab empirici *putredi*
Haec eadem mixto gummi sibi *c*
ganto
Per monitos *formata globos, subm*
guae
Non minus eiusdem causae nocume
dit.
Fixa sit haec in corde *tuo sententi*
Antidotum causas aduersum spiriti
Non mixto lenitiuo medicamine da
Quos agitat rapidis ventosus tur
Aut quos viscosus incrudat & algi
Iliacos curat ventos consumit & on
Morbi reliquias post multa catartic
Fortiter haerentes sorbet virtute ca
Sumpta macedonii cum vino petros
Aut yris Iliacae simili sub pondere
Sed sibi clistere prius quae molliat
Physica decernit prudentia, deind
Fortius apposita mordacius ex benea
Si causae sit origo mali deuota cal
Suspendendus eris modus iste med

Ante datus diuisiuis aegroque locato A. C.
ulcis aquae lauacro cum saxifragae data vino MCXCVIII
issoluit lapides vesicae carcere clausos.
Difficilem movet vrinam cogitque resolui
x ipsa cum musceleo factum cataplasma
calidum partes pubis superumbiat omnes
Quod *vino filicum quercus & mercurialis*
ocundae colicos tranquillat pace quietis.
Discolor effectus, vis dissona causa repugnans
axatiua vetat opiatis pharmaca iungi,
raelia ne ventri moueat mixtura rebelli.
Cum tracii *succo paganique soluta liquore*
febribus tipicis iuncto *de fleumate factis*
el naturalis quas fundat fleumatis humor;
veris atque quartanis patiente locato
tque super cofinum posita, potata resoluit
argos sudoris aegri de corpore riuos.
multis aliis dominatur *opopira causis*
irmat eam stabili *septennis vitu vigore*

OXI.

illiticum rosei confectio nota liquoris
um diatesarion alcalcalon & diaprunis
xicratiferam *socialia foedera seruant,*
uae sua curriculo prolongant fata bienni.
laxatiuum quondam Platearius oxi
empore quinquenni validum seruasse fatetur,
que dedisse refert febrientibus illud acute
utius in morbi curam regimenque salutis.

A. C.
MCXCVIII

OXIMEL IVLIANI.

Oximelle dato Iuliani gutta profundi
Insita membrorum nodis, gelidisqu
lans
Ictibus articulos greſſus *muturat & *
Hoſpitis aduentum metuens confuſa
Arteticae gelidaeque indicit bella po
Purgat ab extremis viscoſos partibu
Eruit humores intricatosque reſoluit
Exſerit occultos, quoniam ſubtilia m
Et violenta nimis & acumine fortia
Res attrectiua recipit virtute potente
Per quinos celebrat dies hunc mellis
Vſum praeueniat acidi diuretica m
Potio guttoſasque colant cataplasm
De mollitiuis condita & condita reb
Simplicis vna doſis benedictae veſpe
Viſitet aegrotum mediato tempore
Mel quod adinuenit Iulianus detur
Integra vis eius geminis producitur

INCIPIT PROLOGVS LIB

Quadrat opus coepti diſtinctio *quar*
Cui cadraturae *ſpecies accommoda*
Cui ſibi propoſitum curas aperire ſ
Corporis humani, cuius conflata qu
Fabrica principiis quae fundame
dis
Corporibus primasque baſes natura
Quatuor affertur formis activa du

Congruit illarum reliquis passiua potestas. A. C.
Illud idem viget & regitur virtute quaterna. MCXCVIII
Confortant, reparant, & perdita cuncta reformant
Quatuor humores; & quadriformis in illo
Tempore quadruplici variatur mobilis aetas.
Sic liber iste meus tamquam quadriga quaternis
Exagitata rotis distinctis quadruuiali
Ordine particulis cui plus deuotus habetur
Corporis humani meritum legemque fatetur.
Materiae respondet opus, nam tetra de tota
Corporis exstruitur, dispensaturque supellex
Et sibi ius tetras in libro vendicat isto,
Eius quadrifico dum diuidit ordine partes.
Sic mea quadruplici distincta foramine buxus
Quatuor emittit sonitus, cantusque quaternos
Tetra corda chelis, nam quadriformis habetur
Defectus, qui naturae peruersor iniquus
Corporis humani leges vitaeque tenorem
Funditus erueret, nisi quadriformis adesset
Gratia, quam medicae prudentia suggerit artis
Prouida quadruplici reprimens medicamine lapsus.
Si qua mei sonet austerum rota stridula plaustri,
Motus inaequalis medium si torqueat axem;
Lectoris teneras si non demulceat aures
Inconcinna satis & non bene tinnula buxus:

A. C. MCXCVIII

Si qua sonet fidis in cithara quae
bellis
Pollicis imperio docti parare recuse
Si qua incomposito surgat mea pagin
Dissona materiae, metrici compagin
Augustisque pedum laqueis non pa
Nomina de Graecis quaedam detor
Nunc nimis extendens, nunc sub br
ercens,
Parcat in auctorem Satyrae diffun
Et labiis rector se circumcidat bone
Non suus ex lingua sed de lima rut
Sobrius erumpat sermo totumque re
Crimen in austeros & durae mate
Difficiles nodos quibus vt soluantu
Fabrica nulla potest condignos cude
Vna rei durae grauitas, quia vocis
Cum sibi priuato nequeat sermone
Mutuat externas voces, aliosque loq
Venatur peregrina modos, vultusq
Cultibus exornat tropicis, faciemque
Barbariemque suam lasciuo obnubit
Ardua materies; ne si duri sonus ori
In medio resonet, teneras perterreat
Et rudis aspectus cupidos expellat am
Dura rei grauitas, quantum lex su
Et quantum viget artificis pruden
chris
Se polit eloquiis, quae si tentare lab
Zoile nuda tui sensus linguaeque pa
Orphana pauperies fietque notabilis

Si sapis ergo tuas metire & discute vires, A. C.
Ne male praesumas alienis tendere factis MCXCVIII.
Inuidiae laqueos & iustos carpere mores,
Ad quos nulla tui posset contendere virtus.
Sed peruersa tui lex est & regula moris,
Vt quod scire nequis, id depreciare labores:
Quod facit ad laudis titulum famamque coronat
Et meritum cumulat: tua nam reprehensio laus est,
Et tua lex vitium redolet culpamque figurat.

LIBER QVARTVS
DE VIRTVTIBVS ANTIDOTORVM.
POTIO SANCTI PAVLI.

Quos apoplexiae pestis violenta procellat,
Quos furor inuadit maniae, quos insita neruis
Sensifici motus vis sopitiua resoluit,
Potio restituit gaudens cognomine Pauli:
Asmaticos cantus compescit, menstrua soluit.
Hanc annis potes illaesam seruare duobus.

PIGRA GALIENI.

Pigra caput cerebri releuat, languoribus obstat,
Vim digestiuam reserat muliebria purgat
Conceptumque iuuat splenis nocumenta relegat.
Cum pigram voce simpliciter, pigram Galieni
Concipe cuius erit ad plus dosis vncia vel sex
Dragmarum pondus, cum laxandi sua virtus

A. C. MCXCVIII

Parua sit & tenuis cuius susceptic
Quatuor aut quinque stomachum *mouere*

MS. stom. concepta.

In bonitate sua geminos pigra contir

PAVLINVM.

Paulinum caput & stomachum d purgat
Vimque nigrae Cholerae frenat, ce reformat,
Quod ventosa grauat pestis quod r tigat:
Consulit epiforis, prodest stillantibus
Dentibus afflictis ginguiuis *rheuma*
Spleneticos curat, stomachi quoqu sanat,
Ac omnem vomitum domat ex algo
Imperat antraci *dysenteriae, para*
Errorem maniae fugat & tenebra
Ydropicos colicos lethargos atque
Asmaticos libos *mature reddit an*
Paulini super inductum cataplasma
Comprimit, & scrofos *rumpit*, scl *mollit*
Quos auidae cognata gulae catochi
Crudificat, grauigat, *torquet, pallo*
Potio Paulini cerebro repetita pot
Excoquit, & leuigat, placat, faciem
Paulini stabilis viget aetas quattu

PANCHRISTVM.

Fertur Panchristum quasi totum cr ctum

Vnctio vitalis vitae fomes specialis, A. C.
Cum datur in potu bene cum mulsa resolutum MCXCVIII
Hoc mulier sterilis soluit muliebre tributum:
Febriles fugat horrores, febriumque labores.

PILVLAE AVREAE,

Quem nigra praeuolitans fallit nubecula visum
Irradiant pilulae, quibus est cognomen ab auro:
Sincerant oculos cerebri quibus influit humor
Quos stomachi male dispositi vicinia laedit:
Insertas tunicis cataractas longius arcent,
Nascentes maculas remouent; glaucomata delent,
Vimque nigrae Cholerae reprimunt, tormenta doloris
Iliaci dirimunt ventosaque iurgia ventris.
Quarum si propriam teneat confectio formam
Quam sibi constituit primaeua receptio, nullo
Purgandi praeiudicio laxare valebit.
Ocia venter aget: crepitus & murmura fient
Nec stomachi ventos humorum terminat imber
Pondere sub duplici pilularum cristet acumen
Iurgia declinant stomachi ventosa procellis
Imponit pluuiosa suum resolutio finem.
Ex his quindenas pilulas denasue nouenas,
Vt fert aegroti virtus, dabis ante soporem

A. C. *Caule saginato nebula vel pulte vel*
MCXCVIII *Dispensant usum variantque dosim*
Vis, regio, tempus, aetas, complexi
Quaestio discutitur nodosa & v
gna
In dandis pilulis cur abiecta paritat
Impar praefertur numerus: Respon
Excubat in foribus rationis acumine
Mysticus est impar numerus & numi
Nam per eum regitur, omnis per e
ratur
Actio naturae, dispensat cretica *mo*
Tempora continui: numero Deus im
det
Et crisis *imperium numero celebrat*
Plenius a morbi laqueis emancipat
Facta pari numero morbi recidiuat
Temporis annalis his terminus est sp

PILVLAE SINE QVIBV
SE NOLO.

Cum quibus esse volo laudant se nom
Plus sunt foecundae, nec sunt virtu
dae:
Fortius ad praedicta valent & pro
plent
Quemlibet effectum, quem diximus
rum.
Pro reubarbaricis scrupulis & mira
Et reliquis positis constat vis fortior

A. C. MCXCVIII

Haec rubeam *Choleramque nigram cum fleumate purgant,*
Sub parui cineris *specie debent pilulari,*
Vt formae breuitas purgandi prouehat actum.
Omne solutiuum citius soluenda resoluit,
Quo citius fuerit stomachi virtute solutum
Excitat actiuum passiua solutio *motum;*
Motus praecelerat, quia motio corpora turbat.
Potio compacta compactum soluere nescit
Sed fluido stomachi multoque iugata liquori
Fluxilis effertur, liquescit virtute caloris,
Soluitur in partes & particulata vaporat
Hic vapor inseritur duris, compacta resoluit,
Ad stomachum resoluta trahit secumque lacunam.

PILVLAE DIACOSTOREAE.

Ex pilulis diacastoreis vino resolutis
Aut sucaro brasicae *tepido pianiue liquore*
Naribus iniecto vis sensilis insita neruis
Lapsa reformatur, cerebri dolor exbonoratur
Lethaeus grauis & stupidus scotosisque *fugatur*
Gingiuis acri suffusis reumate pressis
Integritas, ciliique *grauis pressura leuatur.*
Opticos reserant aditus & lumina purgant.
Congruit his species piperis formae breuitatem
Et numerum dosis exiguum compensat acumen.
Tres dabis aut vnam varians pro viribus aegri
In lauacro sedeat *patiens* aut *proximus igni*

A. C. MCXCVIII

Vt calor interior adiutus ab exter
Promtius humorem cerebri dissolu
Infusis pilulis nares sibi comprima
Per modicam conclusa moram vi
nae
Inseritur chimis, calefit, calefacta
Providet hic aliud compressio sedi
Ne cito respiret flatu medicina re
Naribus expositis & aperto protin
Vertice decliui resolutis fraena re
Ne patiens recto si scemate se rega
Rheumaticus rapido fluat ad vitali
Et fiat cordis praeclusio nuncia mo
Contractum ex pilulis oleo sociata
Temperat ardorem naris decoctio
Ista melancholicis magis est medici
Dura quibus cerebri substantia, fri
At quibus est cerebri crasis humida
mor
Et nimium tenuis aut vis intensa
Talibus has pilulas sane non consu
Incendunt cerebrum calidum, liqui
soluunt.
Frigida destituens sensum quos
soluit,
Ore nouem dentur: numerum disc
Sed scio mordaci quod acumine visce
Excoriant stomachum, cruciant a
cum.
In Diacastoricis annis constare du
Integra vis & plena potest consiste

A. C. MCXCVIII

PILVLAE EMTOMERAE

Constat in eytomeris nostrae pars magna salutis:
Lumina purificant, viscosaq; fleumata purgant,
Delent infusas tenues tunicis cataractas.
De quibus vndenas cum vino vespere sero,
Vel dabit *in mane prolongans tempora coenae*
Inscriptae pilulis pro visu clarificando
Nominis effectum reliquis solemnius implent
Visum acuunt, reparant lapsum, seruant reparatum.

PILVLAE, DE QVINQVE GENERIBVS MIRABOLANORVM.

Mirabolanorum peripentamon dominatur
Cuilibet humori: pilulae nam fleumata laxant,
Et duplicis Cholerae enormia iura refraenant.
In febre non dentur, nec eis quos felleus humor
Vnicus infestat nam fleumate purificato.
Insultus Cholerae succos *depasceret artus*
Unde tisis peiorque priore nouissimus error.

PILVLAE STIPTICAE

Sunt pilulae nomen a stipticitate trahentes,
Claudunt matricis manantes sanguine venas,
Rheumaticos prohibent motus, fluxumque sigillant,
Viscera consolidant, rupta intestina renodant
Vt claudam breuiter: quicquid diacodion implet,
Promtius instaurant & vitae fila renodant

Quin-

A. C. Quinque dabis solidas in vespere v
MCXCVIII Ex arnoglose succo roseove liquore
Aut cum myrtino poteris praebere

PILVLAE ANTE CIBVM ET

Ante cibum pilulis anachimia solui
Venter laxatur, vis digestiua iuuat
Lege sui moris propriis si dentur in
Enfraxis iecoris & splenis massa t
Labes rancoris decliuibus eruta po
Exstirpata foris fugit a genialibus b
Expurgant splenem, cor, epar, caput
nem,
Lumbos, excalem bt) cellamque
lem.
Vt praeseruentur mala, quae vent
tur
Ante cibum dentur, cui prauis m
plentur,
Et nociuis chimis purgandis partib
Quem tussis accusat quia plenus su
sat,
Sic male dispositus eget ante cibum p
Vt calor ingenitus melius valeat re
Vt confortetur stomachus meliorque
Coctio chimorum, purgata faece m
Nam cibus intrusus nisi praeueniat
Conueniens vsus periet fomenta ru

bs) f. genitalibus oris bt) an: escalem?

A. C. MCXCVIII

Stabit iners pondus nec eum stomachi sibi fundus
Alliciet: non proficiet, sed sarcina fiet.
Peptica nutabit virtus & degenerabit
Actio *naturae, pestis praesaga futurae*
Inde dolor multus tumor indignatio ructus
Nausea, singultus, ventris tortura, tumultus.
Num calor occultus duplicata mole sepultus
Non feret assultus, nisi sit medicamine fultus:
At qui sanus erit, quem pletora nulla procellat
Nec suspecta grauat cacochima, si sibi venter
Stipticus exstiterit, pilulas post prandia quaerit,
Vt postquam natura suos compleuerit actus,
Atque cibi massam digesserit ordine certo,
Ignea terrenis, disiungens humida siccis,
Natura leuis a grauibus subtilia grossis,
Blanda sequi possit & amica solutio ventris.
Fecis *fermento post stipticitate retento,*
Nascitur exquibalis stomachi dolor exitialis
Et scatosis capitisque dolor consurgit acutus,
Cui vires adhibet calor in cerebrum reuolutus.
Forma breuis, leuitas virtutis, mulcebris actus
Postulat augeri numerum: tu quinque propines
Triginta adiectis, pro viribus accipientis
Augens vel minuens facit experientia doctum
Et mistum craseos rationis regula librat

PILV-

A. C. MCXCVIII

PILVLAE ARTETICAE.

Certebra bu) *sindesmos neruos genuum lacertos*
Membrorum articulos nodos nexusque pro dos
Purgant arthere ciasim *tormenta podagr*
Obsita rheumaticis purgant spondilia causi
Cum per membra furit gelidus dolor articul
Quae malus *assiduo stillamine percutit hu*
Cum vesica malis & grossis obsita chimis,
Ex multis in se lapides commassat arenis,
Excoquit & solidat quia respiracula desu
Sublata proprii sibi libertate meatus:
Cum nefresis longos expugnat cum paraly
Motum & sensificum membrorum dest vsum:
Tam grauibus causis tam paruis atque vere
Artheris pilulis certa ratione mederis.
Sed digestiuo medicamine praeuenienti,
Sorbilibusque cibis mediocribus & modera
Explorandi aditus sunt corporis atque rece
Praetentando vadum si sit breue, siue prof dum.
Corporis experta virtute leui medicina,
Postposita coena dabis vndenas patienti,
Siue nouem pilulas instanti tempore somni
Sit semper medicina leuis praenuntia fort
Quae paret ingressum, reseret penetralia tris,

bu) f. *Vertebra.*

Temptauiua mouens praeludia, cruda resolvat, A. C.
Digerat humores, vt si medicina sequatur. MCXCVIII
Fortior educi faciles nimiumque rebelles
Inueniens chimos, ad purgandumque paratos
Promptius educat nullo comitante sinistro.
Haec tibi communis sit sanctio, regula veri
Naturae methodus, quod noxius & malus humor
Motus & attractus, nisi postea purificatus
Influit articulis; ad membra dolentia motu
Praecipiti rapitur & iniquo fenore paruam
Rheumatici causam morbi subcrescere cogit.
Vnde tibi moneo solemni lege tenendum;
In causis grauibus acri de rheumate natis
Ne digestiui tentes medicaminis vsum,
Consona naturae quin potio digna sequatur;
Tempore danda suo, quae mota superflua purget.
Nec laxatiuam dare praesumas medicinam,
Quin digestiua sit praeuia: sic faciendum
Exposcit ratio, sic exigit ordo medendi
Hoc Ypocras actor nostrae celeberrimus artis
Sanxit & instituit disiecta iubet medicari.
Vis, regio, tempus, aetas, complexio, sexus
Forma, situs, status, atque locus, mixtura viarum,
Membri nobilitas, sensus vel hebes, vel acutus,
Causa, genus morbi leges artemque medendi
Atque dosim variant, haec particularia librant
Sollerter logici rationum dogmate freti.
Susceptis pilulis tepidam mulsamue propines,
Si

A. C. MCXCVIII

Si calidae virtutis erit stomachus patientis
Sine modo choleram, si crudus potio vini
Promptius accelerat sumpti medican
vsum,
Et digestiuum, *stomachi cor roborat actu*

ROSATA NOVELLA.

Est noua, quae bw) *veteris dudum ce*
senecta,
Vsibus humanis nouitas gratissima rerum
Conciliat, quae si fuerit confecta siropo,
Plus nouitatis habet seruandae temperie
Gratior efficitur mellis confecta liquore:
Addit temperiem trahitur peregrina talo
Distat ab extremis aequo moderamine for
Et sibi temperiem certa ratione meretur
Congrua naturae confectio digna rosatae
Sed desiccandi magis est procliuis in actu
Quod sibi iunctarum mixtura probat
rum
In siccis ideo *dandam non consulo causis*
Acta suo simili cos est & lima caloris
Ariditas paribus tanta est concordia cau
Quod dat eis validum coniunctio facta
rem.
Nec tribuatur eis, quos feruor causticus
Synthesis exurit, tisis emollit atque reso
Cum tisane detur, vbi damascenica pru
Coxeris & violas, calidam *pulmonis a*
Discrasiam & iecoris tollit stomachique
rem.

bw) an leg. *Est rosa quam.*

Sed caue ne praesens passiua potentior adsit, A. C.
Neue suas partes vehemens interserat ardor. MCXCVIII
Dum rosae vel myrtino sociata liquore
Fraenat sudorem, vomitum ventrisque dolorem.
Cum gelida detur sitis impatiens remouetur.
Cum lacrimis roseis & puluere cateranici
Omni cardiacae confert mixtura rosatae
Commixto pariter rodostomate sumpta frequenter
A morbi laqueis neutro mediante solutos
Temperat, & reserat corroborat atque reformat,
Terminat hanc annus, in quo suus inchoat ortus.

RVBEA TROCISCATA.

Rerotrociscata *data si fuerit tisanata,*
Rheumaticae tussis in vino soluitur oris
Sumpta pari specie lapsatae subuenit vuae
Sanguineum sputum quocunque modo resolutum
Cum succo mentae cohibet stringitque repente.
Ematicos gummi cinamomum murcina mastix
Amoglosati muscillago dragaganti
Mixta dosi rubeae pilularis scemate formae,
Sumant: vndenas aegro dabit ore tenendas.
Haec emoptoicis est cura nimis specialis.
Sistit anatropam succo plantaginis hausta,
Atque catatropam simili sub imagine sumpta.
Ex Cholera factum capitis potata dolorem

A. C. *Constanter reprimit roseo sociata liquori.*
MCXCVIII *Camfora vis camuso pium lactuca papauer*
Mandragorae radix, oleo confecta rosato
Cum rubea *sic mixturae consortia seruen*
Illita temporibus, frontis regione perunct
Insomnes oculos recreant leuiterque sopor
Quos noctis facit excubias vis saeua dolor
Ex phrenesi male turbatos tranquillat o
los
Confouet, & recreat, & somno pascit amo
Si cum seminibus pilulata papaueris albi
Lactucaeque simul patienti vespere detur,
Dum phrenesis feruet, cerebri dum saeui
arce
Fellea materies, dum perfurit ira calori
Dum variis errat acies delusa figuris,
Dum vaga mobilitas oculos rapit ordine n
Dum caput atque manus, dum singula m
bra mouentur,
Verbaque dum nulla mentis signata mone
Luctibus *& variis lactantur plena quer*
Nulla dosis rubeae simplex vel mixta la
tes
Corporis interius audebit tangere sedes.
Turbine sedato, frenesis languente procell
Si qua insompnicies superest inimica sopo
Poscit opem rubeae; nec dedignatur amic
Explorare fidem, cuius petit arte iuuame
Militat aduersus triterum cui fronte
belli

Fortiter obsistit data praecedentibus horis A. C.
Si sit cum calida *vel cum redostomate sumpta.* MCXCVIII
Quando febris trahit ex modica virtute vigorem,
Et sibi materiam pausillus suggerit humor,
Cum typus anticipat, & motu praecelerato
Acrius insurgit accessio tempore *maior,*
Cum minus ardori prorsus sudore remoto
Succendi facilis humorum massa resistit,
Cum minus est mordax typici punctura vigoris:
Iure typi fracto, cum iam calor imperiosus
Subiectum sibi solus habet tenuatque vaporem
Qui dempta sibi grossitie tranquillius vrit,
Vrinae color ascendit tenuique relicto
Vertitur in spissum decocti forma liquoris:
Cum propriis signis febris matura probatur,
Et tandem bene digestus cognoscitur humor:
Hoc casu rubea specie collata priori
Pulsu, temporibus, & naribus inde perunctis,
Sed prius oblato medicamine conuenienti,
Delet & exstirpat febrem, munusque salutis
Impetrat, amissas reparat viresque reformat.
Ense mixta nochera *subuertit quatridianam.*
Et febrem expugnat salso de fleumate natam.

A. C. Compositis medicina datur promiscua ca
MCXCVIII Simplicibus simplex: mixti medicaminis v
Natus adulterio quaerit promiscuus hun
Temporibus certis data pro modulo rat
Vt morbi tenor exposcit, quaeuis opiata
Fungitur officio triplici nam caumate fe
Confractos & laxatos corroborat artus:
Reliquias paruae consumit materiei,
Et claudit putridi mala respiracula fum
Arbitror & quartum praedictis adiicien
Ne recidiua mali fiant vestigia morbi,
Ne suspecta crisis aliquo rancore relicto
Excitet extinctam recidiua rite querelam
Continuis febribus huius medicaminis vsu
Noxius est, ideo reprobus multumque ti
dus.
Complet ei proprium lustralis terminus
vum.

REQVIES.

Est requies tranquilla quies & amoena
poris
Pax oculis, quos peruigili languore mole
Somnifera nebula demens vapor igneus au
Cum capitis proram Cholera mouet ira
rentis,
Cum cerebrum cruciat rabies vesana dol
Dat placidam requies requiem, sedatque
lorem.
Fessaque lethaeo perfundit lumina somno
Fronti & temporibus superaddita, naribus
ctis,

M

Mixto lactucae succo, vel symphoniacae, A. C.
Siue papauereo vel cortice mandragorato, MCXCVIII
Omnibus aut solis vel seminibus bene tritis,
Ex oui lacrimo confectis, & bene mixtis,
Ex violis facto requies resoluta syropo
Hausta sui melius effectum nominis implet,
Atque soporiferum perfectius expedit vsum
Fortibus & calidis substantia deliciosis
Colatura datur: formam dosis atque tenorem
Alterat & variat patientis dissona virtus.
Cui Cholerae craseos vis ignea, viuida virtus,
Disponit cerebrum natiua potentia certis,
Quod calidum probat, indiciis quam plena vigoris
Prouehit ad cumulum virtutis fortior aetas:
Huic Cholera vexante caput, stimuloque doloris
Insurgente graui, dulces turbante soporis
Illecebras, cum nulla subest praesentia somni,
Quae iam decludit oculos fantasticus error
Hoc casu requies ratus suspecta soporem
Concilians oculos opio pietatis amoenat:
Membra quiete lauat & respiramine somni
Naturam recreat: Cholerae grassantis acumen
Temperat & sensum reprimit motumque doloris.
Causa mali decimata prius leuiterque soluta,
Vt iubet & dictat faciendum regula morbi,
Postea sumendae iuuat effectum medicinae,
Et facit vt proprium maturius expleat actum.

A. C. MCXCVIII

Frigidior cunctis non sit requies opiat
Non est danda seni, puero, nunquam
eri
Nec iuueni, quem fleumaticum ration
tenti
Signorum series fidoque caractere signat
Fluxile cui semen, gelidum caput, humi
ris,
Sensus iners, hebes ingenium, pigritio n
Insipidus gustus, sputorum copia, carnis
Mollities, somni grauitas, ignauia ment
Huic data si fuerit, mea quam *descripti*
lem
Exprimit & pingit, in quo vis parua cal
In venis latitat exprimis insita causis
Congelat humores opii virtute sopora,
Sanguineos stagnat *riuos clauditque*
tus,
Et reddit stupidos letali frigore neruos:
Languida perpetuo condemnat lumina s
Ad proram cerebri raptus, cui fellen
mor
Inducit frenesim, cui lenta aut feruida f
In venis habitat, non intus suscipiendam
Consulo, natiuum ne debilitando caloren
Impediat criticos motus virtute grauata
Exterius licet apponi cataplasmatis vsum
Sed caue quod criticis non apponatur, i
ris.
Non est empirici *sententia vana* Rigord
Judicio reprobanda meo, damnabilis om

Digna cruce auique si titulo fuscanda patroni, A. C.
Qui requiem monachis in acutis febribus offert MCXCVIII
Et requiem facit aeternam modicumque capacem
Obscurum nigris monachis ingurgitat orcum.
Tempora plena status dabit annus ei geminatus.

RODOZACCARA.

Temperat ardorem stomachi remouetque dolorem
Ex causa simili rodozaccara, si patienti
Cum gelida detur, fluxus per eam cohibetur,
Quem contentiui vis imbecilla vigoris
Ingerit admixto rodostomate vel pluuiali.
Caumate febrili dilutum & rarificatum
Confortat stomachum pro ponticitate rosarum
Roborat inualidam partes conducit in vnum.
Os replet vtentis flatus spiramine laetus;
Debile cor recreat & amoeno pacis odore
Cardiacon curat viresque ex felle trahentem
Atque diaforesin, quae largis *membra resoluit*
Sudorum riuis, data cum rosea patienti.
Sic cohibet vomitum, sic sputum sanguinolentum.
Per factam duodena dosim dat portio librae.
Incboat hanc annus primus completque secundus.

RODOMEL.

Impetrat ex melle rodomel vim modificandi:

A. C. MCXCVIII

Vim confortandi trahit ex virtute rosarum.
Per monito *salis apposito tepido resolutum*
Mundificat stomachum, lauat & depurgat eu dem.
Vim detergendi sordes & mundificandi
Cui neruos mordens stimulus salsedinis addi
Impediens pexim stomachum si frigidus h mor
Crudificet confert melli commixta rosato
Coctio masticis & maratri dulcisque cimini.
Colatura datur teneris & deliciosis,
Quos rancore graui leuis indignatio vexat:
Sed cum tota datur substantia, plus operatur
Fleumaticis fauet aestiuo, calidis hiemali
Tempore mel roseum confert solatia vitae
Dissona subrecti *variat* complexio *tempus*
Est quoque plus aptum reliquis mulieris vsum.
Quod bene purgatis, non ad plenum mo catis
Corporibus detur, vt eo natura iuuetur
Vt stabili fine concludat opus medicinae
Vt stomachum purget, qui plenus rheuma turget
Vt lauet & ventris villos ab acumine mund
Quam clausum in villis & in aequa forte haerens
Vim dissenteriae pariat causamque ruinae.
Quod non legitimam teneat purgatio metam
His poterit signis dubiae clarescere menti
Fit linguae sapor horribilis, turbatio gustus,

Na

Nausea, singultus, rancor, stomachique tumultus A. C. MCXCVIII
Membrorum grauitas, ani punctura, tenasmon,
Tortio, rugitus, ructatio, gutturis ardor:
Aret, amarescit, sitit os, languescit orexis.
In rodomelle dosim librae pars sexta coaequat.
Integrat hoc melius & complet certius annus.

SOTIRA.

Sotira saluatrix, naturae conciliatrix:
Haec data cum mulsa causae *radice reuulsa*
Cephaleam curat, quae multo tempore durat.
Subsidium lucis fert auxiliare caducum.
Vim frenat maniae turbantis regna sophiae.
Auribus impluta muliebri lacte soluta
Excitat auditum ventoso turbine tritum.
Subuenit asmaticum, tussim compellat anhelam,
Et stomachi sepelit de frigiditate querelam.
Contra singultum stomachi vomitusque tumultum
Praeualet haec multum, nec eum dimittit inultum.
Cum mulsa data pleureticis in fine medetur,
Vt bene purgetur sanies & mundificetur.
Extenuat iecoris tetanos, labemque caloris
Icterici *mundat cum felleus humor inundat.*
Cum pusca vel cum plantaginis hausta liquore
Sanguineum sputum leuiter *domat absque labore,*
Et fluxum frenat ventris, vomitumque catenat.

 Quos

A. C.
MCXCVIII

Quos trahit insomnes oculos vis saeua
loris
Sotira tranquilli demulcet pace soporis.
Cum dolor artheticus saeuit membris inim-
cus,
Cum per membra furit, cum brachia, cru-
perurit,
Sotira languorem sepelit praestatque vigore
Bardanae siue sociata liquoribus uuae
Pestiferum virus, quod scorpio, vipera, ti-
grus
Ingerit, expugnat valide mortique repugnat.
In febre quartana, longa licet & veterana
Est medicinalis, est vtilis, est specialis.
Vim cronicis *morbis quos fundat longior aeta*
Ingerit & proprius compellit stringere metas.
Vi condescendit *deuotius & famulatur*
Cui magis obsequitur trahit a stomacho sibi no-
men
Stomaticon, quamuis ipsum productio laxet
Contrahat haec *breuitas sed deriuatio tempus*
Alterat, & primae commutat originis vsum.
Spargitur in varias species, quas dissona virtus,
Discolor effectus, dispar confectio reddit
Dissimilis patet ex titulo distinctio rerum
Officii meritum subiecti forma fatetur
Et quod confortat, quod laxat quodue calorem
Auget & exacuit, quod temperat atque re-
mittit.
Mollibus & teneris, quos ipso nomine terret
Potio quas solo mouet & funestat odore

Quo-

Quorum delicias noster nisi congruus ori A. C.
Iocundusque sapor pungens acuensque palatum MCXCVIII
Stomaticon, quod laxandi sibi vendicat vsum,
Alludit grauius veniamque sapore meretur.
Sub dulcore latens vis laxatiua superbi
Delicias oris deludit: sic cibus hamum,
Mel operit virus: sic prauae nubila mentis
Celat & occultat ficti fallacia risus.
Acribus inserta geminis res vnica dulcis.
Delet & excusat acidi nocumenta saporis.
Sic legit errorem prudentia, gratia culpam
Pax odium, vitium virtus, concordia litem.
Tota nec ad plenum nondum deducta tenorem
Ex hoc completur purgatio fine decenti
Confortatiuum crudum corroborat aluum,
Excitat inualidum pexim *recreatque calorem:*
Clausas visceribus ventosas dissipat auras:
Stomaticon, quod frigiditas disponit acutis
Subuenit & tisicis *sitibundis extenuatis:*
Temperat ardorem stomachi febrisque calorem:
Vim reparat membris ex caumate debilitatis.

THERIACA MAGNA.

Qos firmat veterum praescriptio facta dierum,
Qui nequeunt aliis plene mansuescere causis,
Expugnat validae morbos virtus Tiriacae
Elidit pedicon quod fundat frigidus humor

Addi-

A. C. *Addita quo fuerit decocta pionia vino*
MCXCVIII *Promouet antidoti purgatio facta vigoren*
Jus apoplexiae soluit si mixta bibatur
Castoreum *vino vel ea si lingua fricetur,*
Dentibus imposito cuneo sed vertice prono
Sit decliue caput vt aquosus lubricet humo
Ex vitio natum stomachi curat scotomia
Masticis atque nucis *muscatae mixta hiae*
Tollit emigraneam vino resoluta tepent
Fleumate viscoso factas vel rheumate crud
Optante bx) *aditus causas pulmonis anheli*
Diluit & raucae tollit suspiria vocis.
Cantibus asmatis tranquilla silentia ponit
Cui commisceri debent liquiricia gummi
Et tunc sub pilulae forma teneatur *in ore*
Olibani resoluta mero data nocte silenti
Subuenit arteticis, quae si tisanata bibatur,
Claudit emoptoici valide stillamina sputi.
Sidia cum tisana vel continodia cocta
Prouehit effectum fluxumque potentius ar
Cum rarefacta feruoris acumine puna,
Extra respirans sanguis de vase resudat,
Non est legitimus nec nostrae consonus arti
Hoc casu exhibitus huius medicaminis vsus
Sed cum sola facit venae corruptio fluxum.
Thicticis *ex felle nigro patientibus obsta*
Cum rebus data leptemeris *pariterque mea*
tur
Ydropicis, quos humoris fermentat aquosi

N

bx) scr. *Obstantes:*

Noxia materies laxos diffusa per artus. A. C.
Fert peripleumonicis reparandae grata salutis MCXCVIII
Munera, cum prauus iam se purgauerit humor
Congesti rupta penitus compage timoris:
Hi data cum vino vulnus depurat & vnit
Aequali sibi concilians distantia nexu.
Iliacos domat insultus, quos algidus humor
Viscositas vitreus, vento mediante creauit
Intestinorum plagis potata medetur
Humorum quas congeries saniosa creauit
Atque tumor putridus non depuratus; ad vnguem,
Si mollitiuo clisteri praeueniente,
Cum calido resoluta mero detur patienti.
His & emoptoicis eadem sit cura medendi
Ad nefresim cum saxifrago milioque bibatur,
Sed causam libret medicamine prouidus auctor,
Ne si forte malis calidus fundauerit humor
Exacuat similem similis medicina dolorem.
Addita musceleo vel cum cressone soluta,
Siringa tenui virgae transfusa virili
Eruit enfraxes lapidum, reseratque viarum
Angustos aditus oleo resoluta tepenti.
Junctaque bombaci colicam domat atque tenasmon
E gelidis chimis orbi submissa pudico:
Si dolor intrusus radices altius egit,

Tunc

A. C. MCXCVIII

Tunc valet iniecta cum clisteri Tiriaca,
Commixtis sibi musceleo, sole, sulphure, m-
va.
Cum succis arthemesiae data menstrua p-
gat
Hausta vel inferius per vulnera pessa rizat
Exanimem foetum pellit fratremque sol-
num
Degeneris formae monstrum enormis genitur
Prodigium natae nouiter conforme suillae,
Sed magis horrendum specie visuque pauend
Matronae sannitu habet praecurrere pa-
tum,
Quod socium maturato iam tempore partus
Praeuenit infantem, cum quo sibi lectulus id
Vna domus fuerat, eadem substantia victu
Matricis quam cista suis collegit in vlnis.
Ostia naturae referans & claustra meat
Sternit iter, tentatque vadum, praenunciat
tum
Vernula funestus & subplantator iniquus
Expositus luci dulces praeconcipit auras;
Infanti primae brauium rapiens geniturae
Se pater Italicus probat hoc praecone pare-
tem,
Perpenditque suae iam vera prenostica prol
Sic probat vxoris meritum, talique sigillo
Imprimit & signat deuoti foedus amoris.
Omine felici gaudet matrona nec ipsam
Instantis grauat ex partu pressura doloris:
Alleuiat mens laeta malum, pondusque labo
Ex

A. C. MCXCVIII

Exonerat, leue fit quod sustinet aequa voluntas.
Inde pudicitiae dotes *saluique pudoris*
Allegat titulum, quae *formae forsan inhaeret:*
Inde resarcitur culpae scissura *prioris:*
Impetrat hoc solo veniam redimitque reatum.
Quod licet accedens intermolat aduena francus
Concutiatque vagus mercator plus mulieri
Gratus, priuato dum partus limine tale
Prodeat ostentum, morum se laude coronat.
Morte parit subita mater si corpore nudo,
Cum tingat nudam deformis bestia terram:
Vnde domus variis substerniter area *pannis*
Interimit *baculis animal lignisque receptum,*
Eius vt interitu saluetur vita perennis,
Naturae hoc vitium, tam detestabile sortis
Dedecus humanae, demissam coelitus iram
Numinis offensi vindictam infame tributum
Gens Beneuentana satagit transferre Salernum
Vt cum participes habeat sociosque pudoris,
Immeritamque suo condemnat crimine gentem.
Absit vt egregiam talis nota polluat vrbem
Cuius forma nitet late diffusa per orbem
Quam medicinalis *ratio, quam physicus ordo*
Incolit atque regit, quam nostrae prouidus artis
Cultus odoriferis specierum inbalsamat orbis
Si daret huic monstro corruptio spermatis ortum
Herborumue esus, vel menstruus humor abundans

Aut

A. C. *Aut intemperies matricis siue superni*
MCXCVIII *Vltio iudicii meritis inflicta* priorum
Physica per species, herbas, & aromata
Deleret vitium causamque mali remot
Sanctus & assiduo placatus thure Matth
Compatiens populo coeli conuerteret ira
Pota venenatos & se super illita mor
Delet, & occurrit susceptis ore venenis
Siptanio menta *mixtis & artologia.*
Lepram cum succo mentae *potata co*
Nam quoniam *per eum pellit virtute ver*
Foeda venenosi dirimit contagia morbi.
Veram quartanam potio *sociata fala*
Et typicam soluit vitreo de fleumate feb
Sed laxatiua nisi praeueniat medicina
Simplicis in duplicem facilis conuersio fi
Nam calor antidoti dum crudis necre fo
Inseritur chimis, partes exhaurit aquos
Combibit aerias, quarum substantia mol
Lubrica fluxilibus magis apta subire cal
Imperium, quibus absorptis grossisque r
Durior & solidae speciei forma resultat,
Quae simul est ignis & terrae filia, qua
Saepe suum massae terrestri debeat ortus
Sic febris insolito constans fundamine sae
Acrius insultu numeroque & tempore m
Vnde sibi caueant Montani (a) *phar polae*
Verbosi, vacui, fallaces Quintiliani,

(a) *Inuectio auctoris in Montipedenses medicos.*

Quos facit artifices attritae frontis egestas A. C.
Quos gula, quos stimulat & cogit auara dolosi MCXCVIII
Ambitio nummi carmen ructare *salernum*
Quos non artis amor, non fama sed ambitiosi
Incitat & pungit venalis gratia quaestus:
Non male praesumant genus hoc tentare medendi,
In quo plus valet ars, quam praeceps alea casus.
Frigore letali subito quae membra soporant,
Et furtim tacitas faiunt in vulnere mortes,
Quae rapidi festina mouent discrimina morbi,
Occulti illorum gladii, quos tollit in altum
Mors aliena diu votis optata malignis,
Expugnat validae data toxica vis Tiriacae,
Et vitae igniculum geniali sede *retrusum*
Iam pene extinctum rursum viuiscere cogit.
Particulata dies cordis prius *apta subire*
Luminis eclipsim pulsa caliginis vmbra,
Ut calor antidoti membris vitalibus haesit
Integra iam radiat & pleno lumine fulget.
Sed properas negat inducias violentia curae
Instat cura malis *minuit dilatio firmat,*
Dum noua, dum rudis, dum primula causa nocendi,
Instanti curae succumbit, adulta resistit.
Dum tener est, nondum in solidum radicibus actis,
Interimi debet in primo semine morbus,
In potu data cum gelida membroque dolenti
Addita, dum nondum febrilem prodit in actum.

A. C. MCXCVIII

Destruit antracem, cui vim mixtura mi
strat
Sanguinis & Cholerae nigra cum felle rube
Sanguine sed primum veno *ex matrice*
nuto
Si faueat virtus, si non occurrerit aetas,
Sinotina *crasis, si ius ferit id faciendum*
Aemula naturae longaeui regula moris.
Continuant illi stabilem sex lustra vigorem
Summa trium dosis est dragmarum *danda*
solis
Quos grauior casus, extremaque causa molest
Vnica dragma dosis minor est, duplicata
cunda.
Tutius hanc stagnata tenent & plumbea va
Terrea corrumpunt, nisi quorum conc
plumbo
Tecta superficies plumbi mentitur honorem
Vel stannum simulans terae figmenta resig

TRIFERA MAGNA.

In graeco triferon fertur iocus aut iuueni
Estque trophos succus, alius trophos vnde
phaeum:
A triferon trifera, quae morbi pelle vetu
Et senio pulso corpus nouitate salutis
Innouat ac hominem laetum facit ac iuueni
At quoniam succis praegnans foecundaq; fr
Succi nomen habet, & sensum nominis im
Et quia languores naturae conterit hostes
Inque fugam vertit, sensum nomenq; tro
Vendicat & posset censeri voce triumphi.

Ex trifera magna stomachi ventosa querela A. C.
Soluitur atque dolor infestus ab interiori MCXCVIII
Frigore conceptus, placidi si tempore somni
Mixta mero detur, fuerit quo casu golungo
Nardus & anthophilus, & cum nuce macis odora
Adiicies ederae lacrimam, *si pelliculosis*
In stomachi latebris vis est conclusa doloris.
Confert rheumaticis mixto sibi puluere turis
Et somnum ex cholera nigra vigilantibus offert,
Cum post discussam nefresim, iam febre soluta,
Exagitat cerebrum fantastica poena superstes
Pervigiles oculos insomni nocte fatigans,
Trifera seminibus commixta papaueris albi
Et data cum tepida, qua cortex mandragoratus
Coctus erit, somnum reparat cerebrumque soporat.
Expletis recta numeri ratione diebus
Quatuor & denis, cum iam ruptura tumoris
Emittit saniem cum mirrae sumpta liaeo
A perapleumonicis causas empimatis arcet.
Praeuia si fuerit purgatio congrua causae
Sumpta lienteriam curat de fleumate natam.
Ascrarides potata necat cum rebus amaris
Abrotano ruta centaurioque minori.
Si matricalis herbae mandata liquori
Vel supponatur vel vino mixta bibatur,
Agrum naturae sterilem colit, & geniali
Vbertate replet, dum noxia quaeque rescindit

C. A. MCXCVIII

Obsessas limo turpique bitumine cellas
Exarat *& mundat & vectigalia soluit,*
Semen vt iniectum matricis munda sup
Promtius excipiens intra sua claustra t tet.
Bis reuocet mulier per noctem suppositiu
Ex trifera factum, quando cacochimia
Lubricat & profugum dimittit sperma rum
Lubricitas, grossae cum muscilla geris *h*
Semen corrumpit, vitiumque putredinis in
Quando coarctatis concludit menstrua ve
Cella puerperii gelida densata rigore.
Thebaici retinens opii consortia causis
Non valet in gelidis, sed cui deuota mic
Grataque temperies arridet conuenit ill
Et minus austero contristat frigore mem
Eius opus medicae doctor Platearius artis
Et componendi formam celebrauit & v
Si calor exurens sterilem distemperet al
Ariditas si membranas corruget inanes,
Membrorum fomenta bibens si dura cic
Et callosa cutis purgandi sanguinis arcet
Profluuium, triferae magnae non com vsus
Nec calidae huic causae *species nec aro prosunt*
Trifera magna duos postquam comple annos
Ante potens, primi cadit a bonitate vigo

A. C. MCXCVIII

TRIFERA SARRACENICA.

Assignat prius triferae de nomine causa
Haec etiam primum poterit seruare tenorem
Sed quia paganis tenebroso nubila vultu
Concolor efficitur, ea Sarracena vocatur;
Vel quod eam Sarraceni statuere periti.
Cum rheubarbaricis data Sarracenica dragmis
Et mirobolanis vno sibi pondere mixtis
Accensos curas triteros *de felle rubenti,*
Quos acuit similis complexio concolor, aetas
Par locus & sexus & conformabile tempus.
Lucis *in ingressu data per triduum patienti*
Expedit & triferae iuuat ozizaccara vires.
Haec eadem simili moderamine sumpta furente
Compescit maniam rubeo de felle creatam.
Sic scotosim reprimit & visus damna resarcit
Quem turbat calidi male respiratio fumi.
Quo sene decoctum est cum vino sumpta tepenti
Fuscatum reparat tetra caligine visum,
Quem color ex Cholera nigra resolutus obumbrat.
Admixto epicimosi cum sene folliculoso
Hanc niger exacuat & vires suggerat indus
Tetracium soluit, cui fundamenta ministrat
Fellea materies nimio combusta calore
Ardoris transgressa modum quamuis speciale
Alterat & transfert generis sibi iure retento,
Limine sub primo iam dedignata teneri.

A. C. *Sumpta pari forma similique aptata t*
MCXCVIII *Compescit maniam, quam felleus humor a*
Fundat & aedificat ad prorae *culmina r*
Hictericos rheubarici sociata liquori
Curat & epatici delet nocumenta calori
Sed causam medicae scrutator sedulus ar
Libret, an Hicterici faciat contagia mor
Fel, vel hepar, vel splen, aut incensiua c
Vis dominans venis si fel vel fellea bilis
Aestuat & modico lentenscunt *crura do*
Aut cholerae stagnat sua desiccatio motu
Obstruit enfraxis aditus vel apostasis illa
Comprimit aut felli se *turbidus ingerit hu*
Feruiditas fellis hepar incandescere cogit.
Sanguineum super incendit tenuatq; liquo
Tingit, & in cholerae speciem conuertit a rae,
Naturae quam membrorum condemnat odit
Deliciosa fames tristi turbata sapore:
Hunc cutis ad partes proscribens exterior
Vnde sit in membris tracei *tinctura calor*
Deficiens in felle calor, eum celtica virtu
Degeneret, cholerae partem non attrahit lam.
Cum specialis ei sit mansio capsula fellis,
Hanc hepar in propriis retinet seruatque vernis
Et venis mandans cum sanguine membra lorat,
Ariditas fellis cholerae discursibus obstans

Ipsius ad stomachum vetat in decliuia ventris C. A.
Descensum fluxumque sui castigat & arcet MCXCVIII
Partibus alterutrum firma compagine iunctis.
Compositi minuit diuisio facta vigorem:
Totius viget integritas, & fortior exstat;
Quo minor in plures cholerae fit sectio partes;
Viribus in cumulum collectis acrius urit,
Plus hepar incendit, & toto sanguine tincto
Exteriora cutis croceo deformat amictu.
Clausa per enfrasim pororum clausula fellis
Vel per apostaseos subitum compressa tumorem,
Igniculum, cholerae sibi respiramine dempto,
Fortius ardentem plus semini obiicit ictu
Limite secreto totu torrente citatum
Cogit ad implicitas stomachi transire cauernas,
Cum nimis excedens intra sua claustra teneri
Non valeat breuitate loci vagus & leuis humor,
Mobilis & certae stationis iura resignans
Fellea materies hepatis regione recepta,
Sanguinis incedit feruoris acumine fontem
Inficit & membris reprobum facit, vnde foveri
Membrorum esuriens quamuis ieiuna veretur.
Si felli se viscosus commisceat humor
Ingrossat choleram, ligat & conglutinat ipsam,
Et proprii motus sibi cursilitate negata,
Consueto vetat ad stomachum discurrere motu

A. C. MDXCVIII

Ad sinus igitur hepatis cumulata redunda
Vnde suae causam genitricae materialem
Et formam craseos & primam traxerit ori
Sanguineae massae pars ignea, cum casa fe
Non pateat solam iecoris sibi vendicat ar
Ex hepatis vitio si passio traxerit ortum,
Obstruit enfraxis, calor vrit congelat alg
Tendit & amplificat membrum pressura
moris
Scliros is indurat vis expulsiua fatiscit,
Faece melancolici fermenti splene graua
Caelica degenerat virtus, spleniuque facul
Deficiens non mundat hepar: fit sanguinis
mor
Spissus & obscurus membris non aptus a
dis,
Cum lingua data ceruina Venerisque ca
Prunis ac violis melonibus atque citrullis
Purgat hepar, stomachum, splenem, diap
gma supremum
Et loca subcoctis feruentibus obsita chimis
Temperat hepaticos ignes, reparatque colo
Si componatur simplex & acumine mixto
Parcior atque minor & commoderata
quenti.
Annus complet eam primus deletque secu

TRIA SCANDALI.

Purpurat ictericos tria *scandali cum*
reae
Succo endiuiae cum quatuor ablactatis

A. C. MCXCVIII

minibus tisicos restaurat, cum dragaganton
mmi, lactuca, malua, tisanaque solutum:
ixta simul cum penidicis liquiritia succo
has apposito vires medicaminis auget.
etiam confert ethicis, quos lenta profundis
ribus inserta febris intabescere cogit.
nnis debilitas vitio contracta caloris
stirpata perit huius medicaminis vsu.
mit ei metam compleri terminus anni.

THEODORICON.

Vt probat & dictat veterum sententia vatum,
uit omne malum cerebri de fleumate natum,
uos in se recipit cum pulueribus pilulatum,
ro propinatum, Theodoricon intitulatum,
unere diuino valida virtute probatum.
Cum sene plasmatum soluit maniae cruciatum
re vaporata cum fumo catariaci;
ntibus ex cuneo reseratis si patientis
de frices linguam, gingiuas atque palatum,
ria delirae subuertit pocula lethes,
rerum seriem memori sub claue sigillat.
Rheumaticis factas incursibus asperiores
eales musas plectro componit amoeno:
pera complanat & non aequata coaequat:
adit & expurgat vitium vocemque reformat.
inguae suppositum donec bene sit resolutum

A. C. MCXCVIII

Penidiis anulo mixtum gummi dragaganto.
In causa sicca curatio talis iniqua:
Nam sibi comparium tanta est concordia rerum,
Pugnaque disparium, quod se conformia servant,
Dissona corrumpunt graduum ratione retenta
In paribus numeris certis moderanda minutis
Debet ab oppositis fieri curatio causis.
Si locus aut humor grossus, vel forte rebellis
Membri durities numeros transscendere cogit,
Sit breuis excessus, quoniam moderamine gaudens
Causarum subitos motus natura recusat.
Nulla in praecipiti curatio facta salubris
Nam dum discrasiae remouet nocumenta prioris
Inserit oppositum subito, propriamque relegat
Corporis eucrasiam, quam fundauere parentes,
Quae fuit a primis genialibus *insita causis*
Quae pede procedit tacito, mutatque latenter
Furaturque malum non eruit, at violenter
Extrahit, & numeris cogit descendere certis,
Donec clausa suis naturae regula metis,
Ad proprium reuocata modum, se lege priori
Temperet & solitos dispenset corporis actus.
Consonat humanae talis curatio vitae,
Naturae confirmat opus laudemque meretur.
Cum vino bibitum vel linguae subpilulatum,
Pulueribus sibi commixtis aleotidis herbae,

Fleu-

Fleumaticas dirimit causas pulmonis anheli A. C.
Et grauia asmatici cantus suspiria tollit. MCXCVIII
Cum nuce muscata bibitum vel puluere macis
Crudoris vitio leuat ex stomacho sitientes.
Sic stomachi natos de frigidate dolores
Mitigat, & ventos fugat intra viscera clausos.
Insaniem versus cum se purgauerit humor,
Ne trahat empici pulmo contagia morbi,
Praestat opem peripleumonicis tisana resolutum
Admixtis amilo, caricis, gummi dragaganto
Atque liquiriciae succo cum semine maluae.
Ex grossis & viscosis humoribus ortam
Ydropisin fugat, & nefresim, splenisque tumorem,
Decoctum cum lectomeris speciebus & herbis,
Saxifraga, milio solis selino, petrosillo.
Foeniculo, sparago, tamarisci cortice brusco.
Iniectum colicis summa vitute medetur
Cum melle, & violis, oleo, sale, sulphure, maluis.
Motus artheticae domat insultumque podagrae
Cum sucisime bibitum lapeque supinum
Ex quilla & raphano prius oximelle recepto.
Hoc quoque praecunctis specialius est medicinis,
Vt leuet & redimat muliebris probra monetae
Ostia naturae reserat, vim concipiendi
Iamdudum oppressam releuat, semenque monetat,
Menstrua mundificat bibitum vel pessarizatum,
Cum

A. C. *Cum matricalis herbae succo resolutum.*
MCXCVIII *Hoc quoque maluarum sibi muscillagine mixta*
Spargit & emollit clausos matrice tumores.

THEODORITON ANACARDINVM.

Quos mouet in girum rapide vertiginis error
Dum male visibilem circumuehit & rotat auram
Terrea materies ventoso mixta vapori,
Hos anacardinum releuat sibi puluere mixto,
Quae cine filicis ac indi mirabolani
Epithimi sene squinanti sicut variandum
Dissona materies vel morbi regula poscit.
Semper ab adiunctis debent adiuncta probari.
Obscurae scotosis tenebrosa volumina delet,
Et quae praeuolitant aciem falluntque videntem,
Nigra melancolici dirimit phantasmata fumi
Ante tamen quabulis *conditis saepe receptis*
Occiduae capitis super aptatum regioni,
Crinibus abrasis, sibi commixtis anacardis,
Flumine letheo super excrescente, solutas
Componit rationis opes, passimque natantes
Et profugas inhibet firma ratione figuras:
Sparsa ligat, reserata serat, diffisa coercet;
Sed ventosa cutem praemordeat, & cute caesa
Noxius erumpat medico stillamine sanguis.
Rheumaticum siccat cerebrum purgatque repletum.
Somniferos capitis natos in puppe dolores.

Discu-

Discutit in pilulis sumptum, prope tempora somni.
Si quercina filix & agaricus adiiciantur,
Vim sibi maiorem purgandi fleumatis augent.
Si tepido cum musceleo fuerit resolutum,
Auribus infusum ventos strepitusque sonoros
Discutit, & capiti tranquilla silentia ponit.
Ventris debilitas defectu nata caloris,
Hoc se restituit medicamine, vimque resumit
Masticis apposito cum muscata nuce vino
Cum vitae iubar obtenebrat cordisque lucernam
Turbidus obscuro fumus de felle vaporans,
Debita legitimi prohibens libramina motus,
Cum thesis exuberans arsim suprema reducens
Ad medium centrum complectitur orbe relicto:
Obtinet hoc casu summum haec medicina *vigorem,*
Si sene, quo coctum est, vino resoluta bibatur
Namque melancholicae pulsa caligine nubis
Vitalem fugat eclipsim, faciemque serenat
Cordis adumbratum dum motibus eleuat ipsum
Et premit alternis *aequo moderamine factis.*
Ventosos & de gelidis humoribus ortos
Soluit & extenuat splenis stomachique tumores,
Cum vino bibitum, quo sint decocta ciminum,
Foeniculum, mastix, anisumque & semen aneti.
Quem creat enfraxis hepatis, quem fellea cistis

Clau-

A. C. MCXCVIII

Clausa mouet probibens sua respiracula fe
Hictericum fugat euforbi cum puluere m
bum.
Expugnat nephresim, quam firmat frigi
humor,
Quam lapis ex multis fundat massatus are
Dant sibi maiorem diuretica mixta vigor
Quae ventri bellum faciant, & viscera t
bant
Tranquillat bibitum colici tormenta dolor
Plus valet iniectum cum succo mercurialis
Melle salis modico mixtis oleique liquore
Tabula si Veneris pinguedini lubrica, c
mis
Obsita fleumaticis, conceptus iure negato
Lubricet a propriis genialia semina cellis:
Si repleat maturati retinacula foetus,
Intempestiuum faciens grauis humor abort
Hoc bibitum vel suppositum cum puluere
xtum
Tartareo, sterilem foecundat & excolit agr
Agricolae tribuens optati gaudia fructus.
Cum succo rubeae bibitum vel passarizat
Aut arthemesiae spisso stagnata liquore,
Clausa suis latebris erumpere menstrua co
Hoc sibi commixto caprifici cortice, viu
Apposito prunis mulier valitura vaporet
Occiduas partes, talaribus obsita pannis:
Partum difficilem releuat, minuitque dolor
Quos exorta chisis crudae discrimine
xis

Atterit atque molit, istud fouet atque resumit. A. C.
Haec duo, quae titulo Theodoriton intitulantur, MCXCVIII
Effectus plenos per menses bis duodenos
Nescia iacturae retinent, saluo sibi iure.

VOMITVS PATRIARCHAE.

Corporis occidua nec non regione suprema
Fleuma trahit primo, Choleram patriarcha secundo.
Quos triteri feruor cruciat, cum felleus humor
Promptus ad egressum stomachi, natat ore supremo,
Quos onerosa premit cacochimia *nausea vexat,*
Quos mala virtutis membrorum conciliatrix,
Vis anorexiae sensim tabescere cogit,
Hos iuuat & releuat, & cardine purgat vtroq;,
Noxia depurans, stomachi vomitus patriarchae,
Mane propinetur, cum rarescentibus auris,
Praeteritae noctis desudat & attenuatur
Aeris incoctus radiis solaribus humor,
Cum sol ante rubens pueriles exuit annos
Nulla verecundi retinens insignia vultus,
Sed mundi faciem risus splendore serenat,
Tunc calor ascendit stimulo cogente caloris.
Digestiua prius aegro data, cruda resoluunt,
Ad vomitum resoluta parant, dum dura relaxant
Hydroleo coctis foueantur pectora maluis,
Deque dialtea quae sit commixta butiro,
Vt vomitus leuior succedat, inunctio fiat

A. C. MCXCVIII

Branca, fenugraecum cum lino malua co
tur:
Decoctis adipem porci contusio veemens
Misceat, vt mixtae coeant per singula pa
Haec mixtura, leuem frixurae passa calo
Thoracem amplificat, cataplasmatis
more,
Et facit vt vomitus fiat leuis absque labo
Cum calida detur: nam frigida mixta
vando
Comprimit & vomitus trahit ad decliuia
tum
Colatura datur tenuis substantia duris
Forsitan explores, cur obseruantia maio
Obtinet in vomitis quoniam purgatio tal
Plus habet adnexum *discriminis atque la*
In vomitus vero sunt *motus decliuus & t*
Oppositi longe aduersi nimiumque rebelle
Humor enim propria trahitur grauitate
sum:
De centro sursum rapitur per vim medi
Motibus aduersis sibi colluctantibus instat
Plurima naturae turbatio, non bene cau
Saepius horrendae miscens discrimina m
Vnde fides artis Hipocratica sanctio, vit
Eulogium, methodus naturae, regula ve
A vomitu Phthisicos arcere iubet medicin
Quosque melancholicus & plumbeus affic
mor:
Hos quibus angustis pulmonem amplexib
ctat

A. C. MCXCVIII

cta sequens spinae gratis spondilia thorax,
s nimis elimat macies, quibus emolit artus
thesis, asmaticis, quos importura querelis
sso pulmonis & tussibus vrget anhelis.
ita dispositos ratio discreta medendi
tinet a vomitu, ne dissonus atq; repugnans
bus oppositis, pulsans praecordia motus,
mpat vitales laeso diaphragmate venas.
od si causa vigens & nescia lege teneri
ia per vomitum purgari corpora cogit,
am prius edocti trade *moderaminis ordo*
tior & longe vigilantior est adhibenda
ulitas plus artis habens, quae temperat omnem
minuat redimatque sua leuitate laborem.
gra si detur vomitus substantia librae
s duodena dosim si colamenta propines
a facit. Geminos durat patriarcha per annos.

VNGVENTVM CITRINVM.

gore brumalis aurae cutis aspera lenis
ditur vnguento citri de cortice facto,
aculis respersa nigris, si lenticulosis
facies inscripta notis, quas menstruus humor
rit aut aestus solis, vel sanguis adustus:
uentum hoc valet appositum, quod saepe fricatum,
bibat vt totum pars deformata liquorem.
uit, extergit, mundat, depurgat, adornat,
didat, illustrat, & quaeque impura venustat

Vv Po-

A. C. *Postulat interdum pars ex sapone lauari*
ICXCVIII *Cum tepida* aut oui lacrimo *pulpaue citr*
Quae melius cunctis sordes extergere noui
Perque vices alias vnguenti vendicat vsu
Purgat & emundat leprosi tubera vultus
Atque vagos morsus scabrae serpiginis *ar*
Ex oui lacrimo vel cum rodostomate mixtu
Sanguineum fugat ex oculis pellitque rubor
Lipposi remouet viscosa bitumina flexus.
Huius stare nequit virtus cum transiit an

VNGVENTVM AVREVM.

Quod trahit ex auro nomen, quo praeualet a
Vnguentum, renes lapidosos curat inunct
Soluit dura, vias reserat, resolutaque pur
Saepius appositum, vicibus crebris reno
tum
Omnia de gelidis mala discutit insita cau
Militat in morbis & regnat quatuor anni

VNGVENTVM POPVLEON

Vnctio populeon pulsantibus illita venis,
Fronte ac temporibus & naribus inde p
unctis
Temperat ac reprimit peracutae caumata
bris,
Et cholerae raptim vetat ad suprema volan
Praeseruat caput a phrenesi, blandique sopo
Rore fouens oculos animae phantasmata de
Fortius hunc implet longeque potentius act
Commixtum roseo socialiter oxirodino,

Cui si miscueris opium cum lacte solutum A. C.
Femineo, multo vigilandi afflicta labore MCXCVIII
Lumina tranquillo cogit succumbere somno.
Si critici motus instent, si forte remissus
Sit calor, & modico lentescat acumine febris:
Si patiens aetate senex, si corpore pinguis,
Aut si fleumaticae craseos, si frigidus humor
Disponat cerebrum, quod particularia monstrant,
Vnguentum hoc nocet appositum, viresque caloris
Impedit & turbat critici compendia motus,
Exterius prohibens morbi prorumpere causam.
Hepaticos lateri feruores curat inunctum:
Sunt quoq; qui tradunt, & qui fallacibus ipsum
Laudibus extollunt, quod ab ipso ventre perunctio
Cogitur a membris creticus decurrere sudor.
Sed contra fieri probat experientia rerum,
Et reprobum fore conuincit dignumque refelli.
Posset adhuc quamuis sudor plerumque moueri,
Spectat ad artificem varios distinguere casus.
Expedit vnguenti medicum variare colorem:
Res eadem data multotiens subcrepere forma
Respuitur, tenuis sumptus abiecta videtur.
Contrahit in rugam nares tollitque fauorem,
Et facit vt iaceat fundo marcente crumena.
Allicit & recreat nouitas gratissima rerum.
Discolor vnguenti species variata frequenter
In cura aegroti probat artificem studiosum.

A. C. MCXCVIII

Atque manum medici dono praegnante de- rat.
Prouidet hoc aliud variatio facta coloris.
Nam quae vilescunt quia sunt commu- multis
Trita foris, passim manibus tractata p- phanis
Fiunt grata noui signata caractere vultus,
Et pretio maiore nitent, laudemque merentu
Sandalus & rubea, crocus, & rosa, camfo- possunt
Vnguenti speciem variis signare figuris.
Huius praeterito virtus compresserit *anno.*

VNGVENTVM MARCIATON.

Marciaton gelidae dirimit tormenta podagr
Artheticam, sciadem, splenem ventrisque - morem
Et matricales concordi pace querelas
Temperat, ad solem membro patientis inunct
Aut ignem, si nulla subest praesentia solis.
Omnibus his vnus medicandi congruus vsus.
Membra quibus contusa dolent, quia ca- flagellis,
Et quia sunt casu forsan collisa, vel ictu
Marciaton ea confirmat neruisque vigorem
Conciliat, neruos laxat, spargitque tumorem
Cui si cum causa *mixta est tinctura cimini*
In cute si noris maculas, extergere nouit.
Omne malum, quod vis infert ventosa - algor

A

Aut humor gelidus, vnguenti discutit vsus.
Sed tribus hoc annis regit in bonitate vigoris. A. C. MCXCVIII

VNGVENTVM DIALTEA.

Pectora fleumaticis oppressa vel obsita Chimis
Causaque rheumaticis incursibus aspera, rauco
Obice praeclusos ex se promentia flatus,
Blanda dialteae fouet vnctio, dura remollit,
Clausa aperit, constricta relaxat, & aspera lenit.
Damnileo sibi commixto: quod dupla sit eius
Portio tampnilei, sit tertia: contrahit inde
Vim calefactiuam, dissoluendique vigorem.
Subsidium fert pleuretico commixta butiro,
Aut resoluta oleo lini de semine facto,
Vel quod de violis medicinae conficit vsus.
Mixturam variare docet complexio, tempus
Aetas, forma, locus, & morbi dissonus humor.
Quam dolor excruciat, quem pungit feruor acutus,
Saepius ex illa pars morbida debet inungi,
Cui super aptentur succosae vellera lanae.
Si comparuerit *ea multis ante diebus*
Cum succo maluae vel tritae frontibus *herbae:*
Inde malaxetur splenis tumor: exuet omnem
Duritiae veteris splenis tensura vigorem.
Sed magis extenuat & ad intima vim penetrandi
Fortius acquirit ciclamide frixa cauato,
Paucis gummi, ederae granis pariter resolutis.
Ventre cibis pleno, ne fiat inunctio splenis,
Obseruare iubet ratio discreta medendi.

A. C. MCXCVIII

Nam nimius manuum motus, vehemensque
candi
Impetus excuteret crudam de ventre cibor
Congeriem, vel sanguineae pars plurima fa
Motibus assiduis concusso splene redundan
Curreret ad stomachum ramo deducta supre
Debilitans digressiuum minuensque calor
Vel stomachi calor intentus *pro conficien*
Interius sumptis, & ad intima membra re
fus,
Acrior effectus manuum pulsamine tanto,
Natiui posset transcendere iura tenoris.
Excita continuo motu conserta calorem
Corpora suscipiunt, quae sunt subtilia,
gent,
Si quibus est aditus facilis liberque meatu
Motu rara calent, quando praeclusa tenen
Est hoc post annum semper renouanda fo
dum.

VNGVENTVM ARRAGON.

Arragon arthetici soluit discrimina morb
Cui gelidus vires & robur suggerit humor
Confirmat tremulos stabili moderamine ner
Mollitos solidat, infusos fleumate siccat:
Sensificat stupidos, ad motum firmat inert
Roborat inualidos, sed morbi accommoda
sae
Potio praeueniat digno celebrata tenore.
Hoc splenem extenuat, durum nimiumque
morem
Intra praescriptos fines descendere cogit.

Haec tamen vnguenti sint praeuia, daucus anetum A. C. MCXCVIII
Fucaria sinonum, caparis, tamariscus, amomum,
Et quae leptomera virtute vigentia *clausas*
Sufficiunt aperire vias, reserantque meatus.
Subuenit hoc colicam patientibus atque tenasmon
Renibus & membris spinalibus inde perunctis.
Vis sua degenerat, cum primus praeterit annus

VNGVENTVM AGRIPA.

Quos tumor excruciat, quos indignatio vexat,
Quos dolor affligit, quos humida causa remollit,
Conciliat proprium neruis agripa vigorem:
Diluit algores febrium typicosque tremores.
Virga, periteneum pecten partesque propinquae
Ex hoc si fuerint vnguento saepius vnctae
Obice stranguriae *clausus nimiumque repressus*
Procliuis nata sibi libertate meatus
Soluitur, vrinae laxatis cursus habenis.
Sed salsis foueantur aquis prius atque lauentur,
Cocta quibus fuerint senecio mercurialis
Et portulaca foliis & stipite pinguis
Malua vel euiscus oleum, molaria, sulphur.
Praeualet hoc splenis nimios aequare tumores,
Si quae leptomera virtute vigere probantur,
Atque dialteae praecesserit unctio lenis
Tuscum mundificat, purgat conuexa coaequat
Et carnem recreat, vnit distantia, sanat.

A. C. MCXCVIII

VNVENTVM ALBVM.

Omnis ab vnguento scabies detergitur albo
Quam generat salsus infecti fleumatis hum

YERALOGODION.

Menserit *Yeralogodeon coeli micracosmi*
Templum animae, cerebrum dominae sac
ria mentis,
Liberat a prauis humoribus atque nociuis.
Quod quia sermonis vim suscitat & ration
Dat logos hoc nomen nota vocis vt exprim
omne
Hac prima inuenit coluitq; Aegyptia Memp
Debilis ut linguae posset fulcire ruinam.
Fleuma trahit, choleramque nigram virt
potenti:
Expugnat veteres cerebri cronicosq; dolo
Quos mora, quos longi confirmat temporis v
Nube melancholica cum clara dies ration
Occidit, vt rerum fines moderamine certo
Metiri nequeat animae delira potestas:
Cum cerebri proram maniae sibi vendicat
ror:
Cum brutescit homo, cum nubilus & niger
mor
Tristitiae fomes & suspicionis alumnus
Diuinae sacram contristat Palladis *arcem.*
Cum rapit in gyrum animae phantastica visi
Cum male miringas cerebri distendit & inf
Motiuos & sensibiles quae destruit actus,
Turbida materies, sacri nutricula morbi;

Q

A. C. MCXCVIII

Quae si pauca licet forti tamen acta calore,
Acriter ebullit ventosae motibus aurae
Conceptis; abit in spumas, quibus ore solutis
Soluitur, & causa morbi cessante quiescit.
Discreta ratione datum cauteque receptum
Sufficit hos Yeralogodion *subuertere morbos*
Firmat membra vago paralisis membra tremore,
Ac eadem vegetat, stupido praemortua sensu.
Obtinet in causis neruorum vim potiorem.
Lilifagi vel castorei sibi puluere mixto,
Naribus iniectum succo brasicae resolutum
Pollicit obsequio, vel ad os linguamque fricatum
Alleuat oppressum cerebrum, purgatque repletum.
Hoc sibi mordentes linguam saeuisque frementes
Dentibus, extorres mensis, cruciatibus actos
Daemonii, quos ira Dei, quos vexat Erinis,
Temperat & tanti soluit nocumenta furoris,
Ore datum vel suppositum vel pessarizatum,
Frigore concreto, pingui stagnata *liquore*
Cogit de propriis erumpere menstrua cellis.
Eruit arthetici funesta pericula morbi,
Mixto sol gemmae sibi puluere turbat & inae
Qui si puluis erit commixtus Aristologiae
Diptamni & rutae nec non notleidis herbae,
Potibus occurrens suspectis atque nociuis
Fungitur officio tiriacae deficientis
Vnde venenosis fertur succurrere morbis.

 Mor-

A. C. *Morphea pruritus scabies, serpigo maligni*
MCXCVIII *Membra notans maculis, suspecta infectio c-*
nis,
Leprae fida soror, de salsis edita chimis,
Saepius experta vires medicaminis huius,
Funditus eruitur succumbit & adnihilatur
Primitias leprae, dum sunt noua sem-
morbi
Tollit & a morbo praeseruat membra fus-
Vultibus appositum leprosis tubera dele-
Et maculas abigit mixto sibi puluere thuri-
Lapacii succo cerusa ciclamine vitro.
Huius apud veteres triplicis sub pondere d-
gmae
Est celebrata dosis, sed cum modo copia m-
Assit, & mellis debet pondus duplicari.

YERA PIGRA GALIENI:

Quod male disponit viscosus & algidus hu-
Purgando capiti yera pigra valet, Galien-
Offensas cerebri, priuato siue remoto
Conceptas vitio, gelidis humeribus ortas
Fortius haec aliis abolere *potest medicin-*
Quae si condito detur cum mirabolano
Obscuri visus tenebras rarescere cogit,
Et iuuat auditum, cum tinnula sibilas au-
Auris apostaseos saniem stillata per au-
Purgat muscelei tepidi commixta liquori
Quatuor appositis aloes puri sibi dragmis
Hac fieri *perfecta potest purgatio ventris.*
Sic quoque splenetico fertur prodesse tum-

A. C. MCXCVIII

Cui si miscueris diuretica, partibus imis
Pinguibus oppressis humoribus atque nociuis.
Vesicae ac lumbis adimit nocumenta doloris.
Matrici cum musceleo subiecta querelas
Amputat algoris, eiusque repagula soluit.
De yera praedicti medicaminis aequat & vnit
Viribus & formae similem sibi vendicat vsum:
Plus tamen haec ducit, meliusque superflua tollit,
Ad visum: quamuis minus vtilis esse probetur,
Cui datur ex aloe duplicato fortior actus.

YERA CONSTANTINI.

Materiam cholerae duplici cum fleumate purgat,
Quae Constantini titulo yera pigra vocatur:
Visus defectum reparat sed deficiendi.
Prouidi discutiat medici prudentia causam,
Vt speciem curae variet discretio causae,
Deficit enfraxi visus fumo cataractis
Pannis & maculis vel ob hoc, quod debita non sit
Dignaque spirituum reparatio nec moderatur
Actio virtutis fido spoliata ministro.
Visibilem fugat ex oculis arcetque lucernam
Intus clausa manens optici semita nerui
Quod notat ipsius oculi substantia pura,
Cara superficies, nec habens caliginis vmbram.
Haec quoque veridicus verusque caracter habetur
Illatae enfraxis, quod non diffusior exstat
Pupilla vnius oculi, dum clauditur alter,

Sed

A. C. Sed modulis primi tenet illibata tenoris.
MCXCVIII Astruit enfraxim res tertia, cum manifes
Nulla sit ablati visus distinctio causae:
Parte sub occidua capitis pressura doloris
Ante superueniens enfraxis signa fatetur
Monstrat enim ratio quae collum oppre
ante,
Humorem liquidum fluxisse ad concaua n
Obtenebrat visum grossi nubecula fumi,
Quam fortasse crasis cerebri vitiosa crea
Aut Anathimiasis consurgere causa voca
Ex vitio cerebri quando est defectio iuris
Nullaque sufficiens varii discrimina mot
Si varius fuerit defectus & induciosus,
Se probat ex vitio stomachi traxisse vigor
Per summas cranii venas vel subtiliores
Rheumaticus tunicis oculorum infunditu
mor,
Saepius occultis oculos claudens cataract
Aut alium generans factum de rheumate
bum,
Per tumidas frontis & circa tempora ve
Noscitur ex venis discursio facta suprem
Si cranii parte sit fluxus ab inferiori,
Crebra caput sternuta mouent, nec tensi
nas
Frontis sollicitat, nec tempora rheumate
gent.
Pannos & maculas & probra forinseca v
Publica vulgaris probat experientia sensi
Non certa rationis egent indagine, quor

Est iudex celerata fides, censuraque vulgi. A. C.
Cura, cibus tenuis, fluxus pressura laboris MCXCVIII
Excedens coitus, senium, vigilatio, morbus,
Cuncta quibus solet humanum tabescere corpus
Destituunt visum, quia spiritibus reparandis
Congruus his caussis fluit & deperditur humor.
Deficit humoris substantia *spiritualis;*
Visibilis radius declinat & adnihilatur.
Haec Yera praesenti titulo signata recentem
Dissipat enfraxin, maculas, pannos, cataractas,
Dum nouus est fluxus, dum non compagine firma
Rheumaticus tunicis & neruis insidet humor,
Per vires propriis ad purgandumque paratis
Vtere colliriis, vires quibus ista ministrant,
Tucia sarcolla, licium, celidania, *ruta*
Camfora, myrrha, merum, thus, spica, crocus, sagapinum,
Lac muliebre, liquor roseus, sanguisque columbae
Gallitricum maratrum *rosa* calciteros, *ematites*
Pomphiligos spodium, myrthus sal armoniacum,
Cadmia simicuim, calantum, sepia, vitrum
Calcucei cumenio plumbum prius igne crematum,
Sallimaca rubeus *codee miroripia bolus*
Mirabolanorum nuclei stercus cocodrilli
Fel hominis mussa verbeno sumac acacia

Cen-

A. C. *Centaureum minus scidosos mirabolani*
MCXCVIII *Balsama verbenae succus, rubeumque p ver.*
Quorum saeuitiam reprimunt opium, dr gantum
Gummi lac amilus, *liquor oui, gutta rosa*
Praecipit ars calidis misceri frigida, sicc
Humida, cum blandis & mollibus aspera a
Atque metalleis *suadet viscosa iugari:*
Temperiem mixtura facit, quae iuncta lutem
Conciliant, diuisa nocent, medicaminis v
Compositi fieri ratio discreta coegit.
Dissona materies & morbi causa *repugna*
Membrorum diuersa crasis, violentia mor
Membri nobilitas medicinae *debilis actu*
Vel minus austerus *& contristatio gustus*
Et conseruandi maior meliorue facultas.
Cum nuce muscata cum mace & ma sumpta
Haec Yera famosae damnat caliginis vmbr
Si stomachi certis pateat cacoctimia signis
Congrua per vomitum purgatio facta iuua
Per summos cranii ductus si forte nociuos
Combibat humores oculus Yera pigra pot ter
Purgat & exhaurit cerebrum purgatio tal
Per crebras iteranda vices sed post dian gnis
Detur & in vino puri decoctio thuris
Fronte & temporibus per quas decursio fi

RE

Rheumatis, apturae venis sinpasma repletis A. C.
Si certis poterat ex sanguine plectora signis MCXCVIII
Ventosis eget in spatulis & flebotomiae
Postulat officium patiens venae capitalis.
Si perpendatur cacochimia, potio Pauli
Vtilis & blanca Yeralogodion yera pigra.
Si nequeat tantis mansuescere passio causis.
Plus quoque rheumatico pulsetur tempora motu,
Vrere temporibus iubet aut incidere venas
Docta chirurgiae ratio, quam lex medicinae
Consiliis plerumque suis dignatur adesse:
Nec mores eius refugit, meritumque profanat,
Carnificis licet infames declinet in actus.
Si quia visibilis praesentia deficit aurae
Visus ad occasum declinet, mirabolanis
Conditis diamargon pliris atque diantos
Dulcibus & teneris & restaurantibus escis,
Quas cammendet odor & amoeni gratia gustus,
Pulsa nube novi radiet splendoris in ortu.
Cefalicis pilulata valet motumque doloris
Tollit emigranei colicis iniecta medetur.
Splenis onus relevat: paralytica membra reformat.

YERA RVFINI

Fortiter afflictos scabie de fleumate salso,
Quos lichines alsique praemunt, quos lepra salutat

Jam

A. C. MCXCVIII

Jam tacitis suspecta mouens praeludia sig
Hos Yera Rufini cunctis melius medicinis
Purgat & excludit vitium, morbumque pellit.
Si morbum cholerae feruor vel sanguis ac
Intulerit nullum facit hac medicina iuua
Sed magis exacuit vires causamque dolori
Elliri quoniam duplici feritate superbit,
Et nimis austero desaeuit acumine, causis
Se tamen grauibus accommodat: hac quo raro
Arbitror vtendum: sua namque freque laedit.
Quos cholerae crasis informat, quibus alg humor
Disponit stomachum, caueant medicaminis h
Contractum, ne vexet eos iniuria ventris.
In specie solita non danda est haec medicin
Ne vis elliri somni commota calore,
Dum male comprimeret ventosis motibus vum
Stringeret amplexu vitalia membra nociu
Ergo magis danda est quouis resoluta liqu
Prouida quem causae ratio variare doceb
Nulla superueniat oculis praesumtio somn
Nex malus exsistat praui sintheatis *actor.*
Spleneticis confert tamarisci mixta liquori
Foeda cutis leprae maculis inscripta malig
Inde fricata suum reuocat recipitque co rem.

A. C. MCXCVIII

Subdita matrici cum musceleo resoluta
Menstrua mundificat, cursum quibus algor ademit.
Vel sua grossities vel quaeuis causa sigillans
Ostia venarum, poris infixa supremis.
Si fluxum negat ariditas vel dura cicatrix,
Vel modicus sanguis non est haec causa salubris,
Omnis Yera potens geminis *seruabitur annis:*
Corruit in vitium, cum vult transire secundum.

PROLOGVS FINALIS.

Fine libri clauso, portum tangente carina,
Quae toties somno vacuas studiique labore
Peruigiles multas traxisti sedula noctes
Respirare potes & parcere, Musa, labori.
Hos, pueri ac iuuenes, physicae quos Delphicus artis
Spiritus inflammat, curuatis pondere ramis;
Carpite maturos foecunda ex arbore fructus;
Venatiua mali quaestus quos nulla cupido,
Nullus auaritiae stimulus, sed gratia sola,
Ac diuinus amor dare vos compellat egenti.
Cum data sit gratis, non debet gratia vendi:
Gratuito debent gratis accepta rependi:
Gratia curandi, quae mercenaria prostat
Et meretricali ritu venalis habetur,
Dum spoliare bonis aegros contendit egenos,
Se male gratificat & rem sibi nominis aufert:
Hic etenim gratis est impendenda salutis
Gratia; nam cuius de solo munere constat:

A. C. *Cuncta salus, precium cumulo maiore rependet.*
MCXCVIII *Si tamen aucta tibi res est, & macra facultas*
Secure potes externis pinguescere donis:
Diuitiis Croesi pauper ditetur Amiclas,
Et Maecenatis releuet se munere Flaccus.
At si diues eris, si magnis rebus abundans,
Aegris pauperibus & munimenta medendi
Largius impendas, vt subsidiaria vitae
Dona pluas miseris, qui iustior est medicinae
Fructus & vberior, nulla ratione recuses.
Quae tibi nobilium praelarga virorum
Munera nobilitas: sua namque repletio solui
Debet, vt ariditas foueatur pauperis aegri.
Interdum minuendus erit pro paupere diues.
Non vt tais olens pretioso splendeat ostro,
Non vt in immensum surgat thesaurus acervum.
Non vt ob argenti meritum malus emptor honorum
Summos conscendas apices a Simone raptos.
Pactio nulla liget aegrum cui summa potestas
Quem natalis & ingenuus illuminat ortus
Nam si larga manus generi *respondeat, apte*
Sparget opes supra meritum, totumque laborem
Prodiga transscendet oblati gratia doni.
Nam licet ad dandum princeps surdescat avarus
Et tua sub domino spes orphana nutet auaro,
Ad summum celebris tamen est cultura potentis

Et

t medicum splendere facit, quem ditat honore A. C.
t famae titulis omni potioribus auro MCXCVIII
dace quod medicis summae cultoribus aulae
ucratur domini faecundos gratia quaestus,
t cumulat donis, multosque acquirit honores.
t tu priuatos homines classique secundae
daictos, opibus plenos quos publica testis
ama probat, quos ingratos sententia vulgi
rguit & meritis male respondere fatetur,
e laterem fortasse laues, ne semen in agro
bscondas sterili, firmis vincire memento
actorum laqueis, quae si firmata tenore
ignoris extiterint, ea roboris atque vigoris
lus retinent, constantque magis nec lubrica funt.
uda fides fallit, acuit fideiussio lites;
ventos promissa cadunt: sola actio firmo
ignore fulta tenet nec eam fallacia fuscat.
um dolor excruciat aegrum, dum maior in illo
ndi feruet amor, se pignore pactio firmet.
sferuente mali motu gelidas recidiuat
rpor auaritiae: frigescit gratia doni,
cipit & medicus grauis ac onerosus haberi,
ius opus minuit ingratus & improbat aeger,
meritum attenuat, vacuumque recedere cogit.

A. C.
MCXCVIII.

EXPLICIT LIBER AEGIDII DE LAVDIBVS ET VIRTVTIBVS COMPOSITORVM MEDICAMINVM.

LXXXII.

PETRVS de RIGA.

Anglicus. *a*) Magister. *b*) Remensis ecclesiae clericus, *c*) vel Canonicus ecclesiae quae vulgo dicitur S. Dionysii de Besturne. *d*) Vnde & nomen eius in Codice quodam MSto hoc offendi: OETRUS DE REMES. Siquidem is fuerit Petrus, quem vixisse memorat AEGIDIUS Parisiensis tempore Coelestini III. Papae, qui sedi Romanae praefuit ab A. MCXCI. ad A. MCXCVIII. vel ad finem seculi XII. vel ad ipsum seculi XIII. initium erit referendus. Ita vero dictus AEGIDIUS: *e*)

Quem intepuisse dolemus
Petrum in diuinis verbo tenus alta sequentem.

Aegidius, nisi fallor, respicit Petri senectutem & Auroram. Non itaque a vero aber-

LXXXII. *a*) v. Inscriptionem codicis MS. in Catalogis MSS. Angliae & Hiberniae T. I. P. II. p. 120. n. 1068. 4. I. *b*) v. l. c. & Thom. SMITHI Catalogum bibliothecae Cottonianae p. 113. Vespasianus D. V. I. *c*) v. HENRICVS Gandav. de S. E. Cap. 22. *d*) v. Catalogos l. c. *e*) in Karolino. v. Franc. DVCHESNII Histor. Francor. script. Tom. V. p. 323.

aberrare puto Auctorem catalogi librorum manuscriptorum collegii Corporis Christi in Oxonia, qui Petrum A. MCLXX. claruisse vult. *f*) Gv. etiam CAVEUS *g*) eum An. MCLXX. vel paulo post floruisse observat. Aliis diem obiisse creditur circa A. C. MCC-LXIII. *h*) A. C. MCXCVIII

Scripsit I. *Heptateuchum, duos libros Regum, Evangelia* etiam metrice, non solum historicum sensum, sed etiam allegoricum, in quantum potuit, breuiter exprimens, narrante HENRICO Gandauensi, *i*) quem sequitur Gv. CAVEUS *k*) Pleniorem operis notitiam praebet Joh. TRITHEMIUS, *l*) qui ita: scripsit Petrus opus metricum insigne super Bibliam, quod *Auroram* praenotauit, ut sequitur: In *Genesim* lib. I. Init: *Initium mundi quales.* In Exodum Lib. I. Init. *Haec duodena patrum.* In *Leviticum* Lib. I. In: *Vox autem Domini Moysen.* In *Numeros* lib. I. *Alloquitur Moysen Deus.* In *Deuteronomium* lib. I: *Haec sunt verba dei.* In *Iosue* lib. I. *Post Moysen Josue.* In *Iudicum* lib. I. *Peccat. Hebraeus ait.* In *Ruth* lib. I. *Ad Ruth festinat*

f) v. Catalogos l. c. p. 53. n. 1655. 182. *g*) de S. E. p. m. 592. *h*) v. Ambrosium de ACTAMVRA Biblioth. Dominicanae p. 19. apud Jo. Alb. FABRICIVM not. a. ad Trithemium de S. E. n. 388. *i*) de S. E. cap. 22. *k*) Hist. Lib. Script. Ecclesf. ed 1688. p. 682. *l*) de Scriptor. Ecclesf. n. CCCLXXXVIII.

A. C. MCXCVIII *pe.* In *Regum* lib. III. *Monte manens Estra.* In *Cantica Canticorum* lib. I. *Solus Origenes cum do.* In *quartum Regum lib. I Regnauit Salomon.* In *Danielem* lib. I. *Postquam subiectos sibi.* In *Tobiam* lib. I. *Qui legis historiam.* In *Job* lib. II. *Librum Job Moysi quidam.* In librum *Iudith* lib. I. *Eustochio Paulaeque.* In librum *Hester* lib. I. *Vsque sub Aethiopes quae.* In libros *Machabaeorum* lib. I. *Magnus Alexander.* In *Euangelicam historiam* lib. I. *Claruit Herode ius re.* In *Actus Apostolorum* lib. I. *Tiberii nonadecimo.* *Recapitulationum* lib. I. *Haec de lege noua vet.*

In Codicibus manuscriptis, quibus sum usus, inscribitur liber memoratus *Aurora*, item *Bibliotheca.* Inde factum forte ut Auctor quidam haberetur Petrus de Aurora, qui super Biblia metrice scripserit. *m*)

Continere Auroram Paraphrasin Testamenti Vet. & Noui, usque ad Epistolam ad Romanos inclusiue perperam tradit Catalogus Bibliothecae Bodleianae ex dono Thomae Bodleii. *n*) Totam Historiam Biblicam a Genesi ad Apocalypsin in Aurora enarrari non minus falso perhibet Catalogus librorum manuscriptorum collegii Vniversitatis in Oxonia. *o*)

Ver-

m) v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae T. I. P. II. p. 12. n. 476. 8 & in Indice. *n*) v. Catalogos cit. P. I. p. 145. n. 2702. 109. *o*) v. Catalogos cit. P. II. p. 5. n. 1434.

Verſus numerantur in Aurora 15056. *p)* A. C.

Non ſolum Petrum noſtrum agnoſcit au-ctorem Aurora ſed interpolatorem inſuper AEGIDIUM quendam, quod ſequentia, quae in Gvelpherbytano Codice MSto leguntur, declarant: *Scire cupis lector, quis codicis iſtius auctor. Petrus riga vocor cui Chriſtus petra rigat cor, Prologus illius, qui hunc librum correxit & ſuppletiones de ſuo appoſuit, & ubicumque inuenitur obelus inter duos punctos per totum librum ibi ſunt dicta & verſus illius.* Et paulo poſt in eodem MSto haec adduntur: MCXCVIII

Scire cupis lector: quis Codicis iſtius auctor.
Audi quid breuiter dicat ad iſta liber.
Petrus & Aegidius me conſcripſere: ſed ille
Auctor. Corrector ultimus iſte fuit.
Ille Prior Remis; Hic Pariſienſis alumnus:
Hic Leuita gradu; Presbyter ille manens.
Simplex Clericus hic; ſacri ordinis ille Profeſſor:
Ambo graues annis: Hic vir, & ille ſenex.
Alter adinvenit operam, ſed in ordine peccans
Omnia dimiſit ſenſibus ire vagis.
Alter acu typica diſtinctis verſibus unum
Conſuit in corpus, atque reuinxit opus.
Alter abundantis ſtudii; ſed auctior alter,
Quis proponendi debuit ordo geri.
Dulcius ut ſaperet modulamine condita metri.
Incipit hic Rigae Bibliotheca Petri.

 Hinc

p) v. l. c.

A. C. MCXCVIII. Hinc Petri de Riga Aurora ab Aegidio Parisiensi aucta & emendata, adducitur ab Henrico LANGHTONO in Catalogo librorum manuscriptorum Collegii S. Trinitatis apud Cantabrigiam. q) Dici debebat: Petri & Aegidii; non: Petri Aegidii liber, qui dicitur Aurora, in Catalogo Codicum quos Gv Laudus donauit bibliothecae Bodleianae. r)

Non Petrum de Riga, sed Petrum Comestorem auctorem Aurorae facit Chronicon quoddam MStum in Codicibus Mstis Thomae Bodleii, s) forte praenominis paritate deceptum.

Gaudent libri Scripturae ab auctore translati carmine elegiaco, exceptis Cantico Canticorum, Lamentationibus Jeremiae, Libro Iobi, & Actibus Apostolorum, qui carmine hexametro, eosque rythmico, scripti sunt, Non ergo satis accurate dicitur Auroram gaudere versibus Hexametris & Pentamentris: in catalogo librorum manuscriptorum Bibliothecae Bodleianae ex dono Thomae Bodleii, t) aut versu Elegiaco, u) aut versu Heroico. w)

Exstat.

q) n. 35. v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae T. I. P. III. p. 96. n. 290. r) D. n. 94. v. Catalogos it. p. I. p. 60. n. 761. s) n. 14. Tr. 10. v. Catalogos l. c. p. 100. n. 1979. t) n. 103. v. Catalogos l. c. p. 145. n. 2702. u) v. Catalogos cit. P. III. p. 96. n. 287. 32. w) v. l. c. n. 290. 35.

Exstat Compendium Aurorae ipso Petro Auctore; x) & Epitome libri Petri de Riga qui inscribitur Aurora. y) Recapitulationem inferius memorandam hic indicari existimo. A. C. MCXCVIII

Typis edita nondum est integra Aurora, quam ad varios collatam Manuscriptos Codices se editioni paratam habuisse testatus est Casim. OUDIN. z)

Estherae liber evulgatus est a Casp. BARTHIO. aa) Diversitates lectionum ex binis manuscriptis Codicibus Helmstadiensibus indicabo: Vers 5. Barthius: *Susidis.* MS. I. & II. *Susis in.* v. 6. B. *vigere.* MSS. *fuisse.* v. 9. B. *hic epulum centum septemque* MSS. *haec septem decies centumque* v. 10. B. *domini.* MSS. *regis.* v. 16. B. *nempe* MSS. *pene* v. 17. B. *vincentes.* MSS. *imitantes.* v. 18. B. *thalamis.* NSS. *gemmis.* v. 19. B. haerentia MS. I. *errantia;* v. 20. B. *aspiceres.* MS. I. *aspiciens.* v. 21. B. *Chrysopasus solem.* MSS. *Solem chrysolitus.* v. 22. B. *Chrysolitusque.* MS. *topaciusque.* v. 30. B. *nitent.* MS. I. *micant.* v. 35. B. *Susidis.* MSS. *Susis in.* v. 40. B. *cibos.* MS. I. *scyphos.* b. 41. B. *fluxit.* MS. I. *fulsit.* v. 42. B. *visus odorque datos.* MS. *hortus odore suo.* v. 43. B. *septum* MS. *speciem.* v. 44. B. *hortus ubi-*

x) v. l. c. p. 133. n. 1319. 43. y) b. Thomae SMITHI Catalogum bibliothecae Cottonianae, p. 130.. Titus D. XX. 10. z) Supplem. p. 475. apud Gv. CAVEVM de S. E. p. m. 592. aa) Adversar. Lib. XXXI. cap. XV.

A. C. *ubique fuit*. MSS. *nobilis hortus erat*. v. 46. B.
MCXCVIII *festis*. MSS. *fessis*. v. 48. B. *Nulla*. MSS. *Non*
v. 49. B. *stat*. MSS. II. *fit*. v. 50. B. *micans*. MSS.
nitens, v. 58. B. *ubique viror*. MSS. *utrique*
color. v. 61. B. *est*. MS. I. *erat*. v. 62. addit
MS. II. quatuor hos versus:

Conuiuas prandere facit qui pauperat illic
Gustus humum, gustus aera, gustus aquas.
Conuiuas reficit studio non absque palati
Terra feris, aer alite, pisce fretum.

v. 70. B. *comparibus*. MS. II *cum paribus*. v. 71. B. *gemmas*. MS. II. *dominas*. v. 82. B. *honor et*. MSS. *ornet* v. 87. B. *paruum* MSS. *proprium* v. 90. B. *naturae*. MSS. *naturam*. ibid. B. *decus*. MS. I. *decens*. MS. II. *suam*. v. 92. B. *Aggeus* MS. II. *Augens*. v. 96. B. *separant*. MS II. *separat*. v. 102. B. *redire*. MS. II. *venire*. v. 108. B. *patris*. MSS. *proprio*. v. 109. B. *cuius*. MS. I *Eius*. v. 112. B. *Susas* MSS. *Susis*. v. 115. B. *hac*. MSS. *hanc*. v. 117. B. *amice*. MSS. *&* *ipsam*. v. 121. B. *data*. MSS. *bona*. v. 122. B. *egens*. MS. II. agens. ibid. B. *caret*. MS. I. *fuit*. MS. II. *stetit*. v. 131. B. *tantum scelus hester*. MSS. *Hester tantum scelus*. v. 132. B. *Mardocheo* MSS. *Mardochei*. v. 134. B. *iubet*. MS. I. *facit*. v. 138. B. *infelici germine*. MSS. *infelicis semine*. ibid. B. *agad*. MS. II. *agab*. v. 139. B. *consensit*. MSS. *concessit*. v. 140. B. *esse*. MSS. *ense*. v. 142. B. *Susidis*. MSS. *Susis in*. v. 149. B. *Lex*. MSS. *Nec*. v. 353. B. *scripta*. MSS. *dicta*.

cta. v. 154. B. *regna* MS. II. *verba* v. 148. B. *transfigi verbere* MS. S *transfigi vulnere*. ibid. B. *docent*. MSS *iubent*. v. 60. B. *Dum* MSS. *Cum* v. 161. B *ferit*. MSS. *forat*. v. 162. B *dura*. MSS. *dira*. v. 165. B. *dolori* MSS. *doloris* v. 168. B. *Susidis*. MSS. *Susis in*. v. 169. B. *pius ille*. MSS. I. *post ista*. v. 172. B. *Fronti*. MS. II. *Stanti*. v. 173. B. *forma*. MSS. *formam* v. 178. B. *dignentur*. MSS. *dignetur*. v. 184. B *veniant* MSS. *regi*. ibid. B. *feres*. MSS. *loquar*. v. 186. B. *flectit hic caput*. MSS. I. *Caput hic flectit &c*. v. 189. B. *iram*. MSS. *irae*. ibid. B. *at*. MSS. *abit*. v. 209. B. *regi* MSS. *vota*.

A. C. MCXCVIII

Praeconcepta promens, consiliumque datum.

Intendit, postquam fuerit sibi copia regi

v. 215. B. *dici* MSS. *dictum*. v. 216. B. *vocem*. MSS. *fauces*. ibid. B. *ad* MSS. *in*. ibid. B. *suam*. MSS. *suas*. v. 219. B. *cui*. MSS. *cuius*. ibid. B. *fulgeat*. MSS. *micat*. v. 221. B. *equum*. MS. II. *eum*. v. 222. B. *iussa*. MSS. *visa*. v. 223. B. *Qui*. MS. II. *Et*. ibid. B. sonat. MSS. *tonet*. v. 231. B. *ad* MSS. *vt* Versui 231. addunt MSti Codices binos sequentes versus:

Prandia. Suscepit mensa parata duos.
Rex hilaris factus post blandi nectaris haustum

v. 234. B. *pars*. MS. II. *plebs*. v. 236. B. *agit*. MS. II. *ait*. v. 241. B. *corrigit*. MSS. *corruit*. v. 245. B. *minuat* MSS. *leniat* v. 246. B. *Non* MSS. *Nec*. v. 252. B. *relinquit*. MSS. *reliquit*.

v. 255.

A. C. MCXCVIII v. 255. B. *Et.* MS. *Vt.* v. 258. B. *alimenta* MSS. *alimenta cibi.*

Versui 266. adduntur in Codice I. MSto

Rex, qui festa facit conuiuia, tempore in aluo
Virginis est, mundo gaudia festa parans.
Regis ad has epulas synagoga vocatur ut intret,
Quae dedignatur, atque venire negat.
Respuit hanc, & captiuam sibi Christus adoptat
Ecclesiam. Sic fit nubat ut Hester ei.
Hanc infestat Haman mundanus quisque tyrannus,
Sed perit ars eius, & manet huius honor.

His subiunguntur in utroque MSto versus:

Inde, quod euasit mortis gauisa periclum,
Festum plebs summo fecit Hebraea deo.
Quod debere coli veteres statuere futuris
Et festo nomen imposuere Phurim.
Solennizat adhuc Iudaeus & excolit Hester,
Illud ab antiquo perpetuando decus.

Bina disticha de Ruben ex Aurora deprompta inseruit Thomas RUBDORNE Historiae Maiori Wintoniensi. ab)

Distichon quoddam de Aoth ex Aurora sumtum habet Idem RUDBORNE. ac)

Duo disticha de Iuda Machabaeo ex eadem Aurora decerpta sistit Idem. ad)

Integram Auroram edere nunc nolumus sed specimina solum ex ea aliqua. Tres in primis

ab) L. III. c. III. in Anglia Sacra ed. Londin. 1691. p. 204. ac) l. c. ad) l. c. c. VII. p. 209.

primis Codices manuſcriptos conſuluimus, duos Helmſtadienſes unumque Gvelpherbytanum.

Praemitto ordinem librorum V. & N. T. quem ſeruant Codices Helmſtadienſes. In primo haec ſeries obſervatur, Geneſis: Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomion, Liber Ioſue, Judicum, Ruth, Regum primus, ſecundus, tertius, cantica canticorum, regum quartus, lamentatio Ieremiae, Daniel, Iob, Tobiae liber, Eſther, Iudith, Machabaeorum, Euangelium Lucae, Marci, Actus Apoſtolorum. Codex alter Helmſtadienſis hoc ordine procedit: Pentateuchus, Libri Ioſue, Iudicum, Ruth, Regum Tobiae, Danielis, Iudith, Eſther, Machabaeorum, Iob, Lucas, Marcus. Actus Apoſtolorum, Cantica canticorum, Lamentationes Ieremiae,

Obſervatu curioſum eſt finitis Actibus legi in Codice poſteriori: *Explicit vetus & nouum teſtamentum. Incipit prologus ſuper Cantica Canticorum.* Videturque auctor eum librum canoni vulgari non vindicaſſe.

Speciminum loco dabo

I. *Prologum* ex Codicibus priori Helmſtadienſi & Gvelpherbytano MStis:

Initium mundi: quales in origine prima
Traxit ab artificis conditione vices;
Quae fabricae contenta dedit; quae ſemina rerum;

Omne

A. C. Omne creatoris munus opusque dei.
MCXCVIII Quodam chirographo Moyse duce carminis huius
Est animus motus commemorare mei.
Huius adhuc putei, velut erudeator in altum.
Ad typici sensus vim penetrare volo.
Sic quae figurali mysteria clausa sigillo
Sensibus historicis eliciturus ero.
Nec quam nil operer sed sic magis optima secter
Ridiculo debent seria nostra legi.
Credo superuacuo non indulgere labori.
Credo lectori, credo valere mihi.
Consona nam cum sint fidei nostraeque saluti
Haec ego non alio ducor amore loqui.
His ego fraternum meritis mihi venor amorem.
His ego munificum venor habere Deum.
Da, tua facta, Deus, ut prosequar ore fideli
Et sit sermo tuus vatis in ore tui.
Tu gressus dispone meos. Tu pectus adauge.
Tu sensus aperi. Tu plue verba mihi.
Porro sit mecum, qui se fidei profitetur
Esse receptorem, christicolamque tuum.
Myntologi ae) cedant, & apud gymnasia vatum
Hic habeant primum praecipuumque locum.

Hic

ae) forte: *Mythologi.*

Hic rerum figens oculum ſimul ire videbit A. C.
Grammaticos apices, eloquiumque ſacrum. MCXCVIII
Hic adhibens ſtudium iuxta genus omne latinum
Dicendi inueniet elicietque modum.
Ergo poetarum potius quam dicta canora
Hic tibi proponi turba ſcholaris ama.
Hic tibi magna ſeges ubi qui ſemel inſpicit, & ſi
Primo diſcredit, poſtea nemo neget.
Suſtineas igitur, & me procedere fas ſit,
Si fieri poſſit, inuide, pace tua.
Nam nihil efficeres, ubi tot tutoribus uti
Spero; ſed eſſet opus claudere labra tibi.
Haec, ut praemiſi iam, nunc dicenda videto
Lector & hoc vigili primitus aure nota.

2. Subnectitur in Codice priori Helmſtadienſi MSto Aurorae *Recapitulatio utriusque teſtamenti*, quae in altero poſita inter Machabaeorum & Iobi libros. Similis ea eſt Fulgentii libro absque literis. En textum ipſum ex binis Codicibus Helmſtadienſibus.

Incipit prologus in breui recapitulatione, quae ſequitur de omnibus, quae ſuperius diffuſius pertractata ſunt.

Haec de lege noua veterique volumina complens

Factu-

A. C. Facturus finem ſi licuiſſet eram.
MCXCVIII Hic fuerat ſtandum, niſi quod diuerſa voluntas
Ecce mihi ſurgit, conſiliumque nouum.
Nam lector quaecumque prius diffuſius egi,
Vt docilem reddam cuncta, reſumo tibi:
Supra perſonas, & res, & nomina multa,
Deſcripſi, memori ſi bene mente tenes.
Ne qua tibi deſint ea magna parte reſumo,
Et breuibus verbis, & breuiore ſtylo.
Quaeres; hexametro qui me nunc lege gerebam,
Cur iterum claudis hic vehor ipſe rotis.
Hoc eſt pentametris cur rurſum verſibus vtor,
Nam nequeo longae taedia ferre morae.
Ad metam properare iuuat: vicina videtur,
Hactenus effuſum quae mihi ſiſtat iter.
Porro quae ſubdo, noua ſunt, quandam nouitatem
Dum ſequor in verbis, artificemq; modum,
Nec tu culpandi ſtudio, quae ſeria dixi,
Otia dicturus, ludicra noſtra putes.
Quicquid id eſt attende libens. Deſertur in vſum
Noſtra rudimenti cura laborque tui.

Explicit prologus.

Incipiunt

RECAPITVLATIONES VTRIVSQVE TESTAMENTI.

Pri-

A. C. MCXCVIII.

Prima distinctio sine A.

Principio rerum post quinque dies homo primus
Conditus, in sexto creditur esse die.
Exprimit hic Christum, qui sexto tempore mundum
Ingrediens fit homo nos redimendo cruce.
Fit coniunx ex osse viri, dum somnus in illum
Mittitur; & Christi mors fuit ille sopor.
Ecclesiae signum, fuit haec de corpore Christi
Terreni generis sumsit origo fidem.
Per ligni vetiti gustum nos ille peremit.
In cruce nos redimit ille cruore suo.

Sine B.

Ense Cain fratris transfodit viscera sanguis:
Fusus de terra clamat in aure Dei.
Iudaeus Christum perfodit cuspide, cuius
Sanguis sic clamat, quod male nostra lauat.
Prauos in terra fundatos exprimit Enos,
Moenia de cuius nomine facta legis.
Seth, cuius nomen surrectio dicitur, illum
Monstrat qui surgens de cruce summa tenet.
Enos, qui nomen domini prius invocat, illos
Insinuat, qui spe gaudia vera petunt.
Quem redimit post septenas decies genituras
Et septem, Christus exstat imago, Lamech.

A. G. MCXCVIII

Septimus a primo patre translatus fuit Enoch:
Quos recipit reqies septima signat eos.

Sine C.

Ne pereat mundus lignum Noe rexit in vndis:
Per lignum per aquas nos pie Christe *af*) lavas.
Sem signat quosdam iustos, aliosq; profanos,
De quo profluxit illa propago patrum.
Gentilis populi, qui nouerat inter Hebraeos
Viuere porro, Iaphet esse figura potest.
Frater, qui patrem derisit, signat Hebraeos,
Qui rident Christi probra, crucemque *ag*) negant.
Is, quem vir iustus pro patre suo maledixit,
Iudaeos signat, quos modo mundus habet.
Quos patres egere reos in sanguine Christi
His verbis proles, post mala nostra lauat.
Nemroth qui turrem construxit *ah*) ad astra minantem
Est Sathanas quaerens alta, sed ima tenens.

Mansio

af) C. in Ch. aut saltem in voce Christus a litera C. ordinaria diversa habetur, scribiturque plerumque in Codicibus veteribus MStis Ch. in Christus per Graecum X. Quamvis vero haec vox excusari possit, tamen in aliis versibus auctor aut scriba aduersus institutum pugnauit quo litera C. abesse debebat. *ag*) *fidemque* rectius ut C careat vocabulum *ah*) Ad C. tollendum potuisset scribi: *Qui turrim Nemroth extruxit.* Vel: *Nemrothus turrim qui struxit.*

Mansio signat Heber, ubi prima loquela remansit, A. C. MCXCVIII
Aedem Christe tuam, qua manet vna fides.
Rex dominusque Salem panem vinumque litauit,
In quo signatur Christus vtrumque potens.

Sine D.

Aeterni patris typus est Abraham pater: arae
Ille suum natum consecrat, iste suum.
Nil Isaac patitur, aries fit victima: Christi
Nil patitur numen, cum moriatur homo.
Ismael ac Isaac sacra testamenta figurant:
Exprimit ille vetus. Exprimit iste nouum.
Hirsutus rufus Esau notat, exprimit illos:
Qui tinxere manus sanguine Christe tuo.
Fratri praelatus Jacob notat genus istud
Praetulit Hebraeis qui cor opusque notat.
Est Laban Sathanas, cuius nomen sonat album:
Nam tegitur falso saepe colore Sathan.
Parca Rachel manet in partu, sed ventri auaris
Iacturam pensat largus in ore nitor.
Proles nobilitat vterum Lyae; sed egenas
Et steriles habuit, & sine flore, genas,
Pulcra Rachel sterilis mens est intenta supernis,
Fraterno parcens vtilis esse lucro.
Lya viget partu, quod *ai*) lucra per vtile verbi
Semen in ecclesiis actio sancta parit.

ai) Lego *quo*, quia litera D. abesse debet.

A. C. MCXCVIII

Sine E.

Dum vir cum Iacob luctatur missus ab alto,
Claudus in instanti fit patriarcha loco.
Cum sic luctatur Christum Synagoga fatigans
Claudicat, & *ak*) titubat hinc mala multa parans.
Loth sanctos signat, quos mundi finis ab illis
Diuidit, ac saluat, quos mala flamma vorat.
Vxor Loth notat hos, quos primum gratia Christi
Traxit, post faciunt ad mala prima viam.
Hanc patriam, qua nunc Samaria fungitur, vna
Filia Loth signat, ultima nata Sion:
Doctrinis contra dominum maculatur iniquis
Illius aut huius incola turba loci.

Sine F.

Est Ruben primogenitus, populum notat illum
Quem prius elegit gratia summa dei.
Ille cubile patris violat, dum, quam sibi Christus
Coniungit, carnem cogit inire crucem.
Scribere quos Simeon notat occidere prophetas
Postque prophetarum membra perempta Iesum.

Quem

ak) Rectius: *ac*.

Quem manus illorum clauis terebrauit acutis A. C.
Qui murus noster & petra nostra manet. MCXCVIII
Auctores sceleris in Christi morte Leuitas
Presbyterosque notat insinuatque Leui.
Iudas designat Christum, quem laudat in altis
Angelus, in terris pronus adorat homo.
Bina luce solet catulus dormire leonis,
Postque duos surgit euigilatque dies.
Sic & tertia lux de somno suscitat illum.
Qui stirpis Iudae dicitur esse leo.
Est asinus validus Isaschar recubans prope metas,
Quid bona sit requies, optima terra, videns:
Doctoremque notat, qui robustos gerit actus,
Ad veram requiem lumina mentis habens.
Quae vitae meta, quis mundi terminus exstet,
Commmeorans, & in his mente cubare studens,
Ecclesiam signat Zabulon, quae fluctibus huius
Atteritur vitae, supplicioque patet.
Dan iudex, coluber in largo calle; Cerastes,
In stricto veniens: stabit iniquus equo.
Ex hoc ascendens antichristus trahet ortum,
Vt scriptura docens inde loquendo sonat.
Hic erit vt coluber mordens, tanquamque cerastes
Illis qui rectis gressibus ire volunt.
Est equus hic mundus; Est sessor quisque superbus:
Mundi terminus est vngula pedis equi.
Ille quidem veniens in mundi turbine perdet,

A. C. Quos poterit mordens deiiciensque retro.
MCXCVIII Bella Gad accinctus hunc praecedendo movebit;
Accinctus veniens stabit & ipse retro.
Discipulos notat hic ad Christi bella paratos,
Quos praeit & sequitur gratia larga dei
Panis pinguis Aser, pinguedine panis abundans:
Eius delicias regibus ille dabit.
Altaris sanctus cibus illo pane notatur,
Qui reges, populos, ecclesiamque cibat.
Neptalin emissus ceruus dicatur, ad omnem
Cursum succinctus, verba decoris habens:
A domino missos celeres portare per orbem
Splendida verba dei denotat ille viros.

Sine G.

Ioseph venditus est, & Christus venditus: ille
Praeficitur populis, omnibus iste praeest.
Beniamin ante lupus praedam rapiens sibi mane
Arripuit sero, diuidit ille cibos.
Ad typicum sensum venio. Saulum notat ille
Ex cuius natus dicitur esse tribu.
Iste prius praedam rapuit sibi more lupino,
Dum furit in sanctos prosequiturque pios.
Post Paulus factus iam desinit esse superbus,
In populum domini dum pia verba ferit.
Manasses populis prior est, Effremque secundus,
Quem praecedenti praetulit ecce Deus.

Est

Eſt Thamar eccleſia, quae ſanctos concipit actus, A. C. MCXCVIII
Dum tanquam baculo nititur illa cruci.
Filo coccineo cuius manus haeſit: Hebraeos
Monſtrat pollutos Chriſte cruore tuo.
Nos vero frater alius monſtrare videtur
Eccleſiae matris nutrit vtrosque ſinus.
Diua coacta ſubit cum terrae principe ſtultam
Inſinuans animam, quam mala vana trahunt,
Iob patiens Chriſtum paſſum notat; eius amici
Schiſmaticos, quorum corda ſuperba tument.
Filius iſte Sarae de baſſa *a)* rex Idumeae
Quartus ſucceſſor poſt Eſau nituit.
Sed de ſtirpe Nachor frater qui dicitur Abrae
Creditur hic natus ſicut Hebraeus ait.
Hoc ex principio libri, quem ſcripſit habetur
His vbi praemittit codicis ille locus.
Nachor enim natos octo coniunx ſua Malcha
Edidit, & primus Hus fuit inter eos.
Pro quo, ſcilicet Hus a quo deſcendit, ab illo
Dicitur in terra Hus, nomine Iob, vir erat.

Sine H.

Aegypti princeps muliebrem viuere ſexum
Imperat, & mergi cogit in amne mares.

a) Baſſus alioqui notat inferiorem. Forte Hagar eo nomine velut ancilla & inferior Sara, notatur.

A. C. Daemon femineos & molles diligit actus,
MCXCVIII Ac sanctos odit prosequiturque viros.
Vitalem Moses hoc tempore prodit ad ortum,
Per quem Iudaeis lex fuit orta dei.
Quem fiscella neci furatur scirpea ripae
Fluminis impositus flens puer auget aquas,
Aure bibit parui vagitum filia regis;
Tolli iussit; ali fecit; amauit eum.
Ista sacram notat ecclesiam, quae credula Christum.
Ad fontem lauacri cernit adesse sacri.
In ripa lacrimans Moyses Cristum lacrimantem
Denotat: in cunis flevit vterque puer.
Aaron, qui populos emundat sanguine, Christum
Signat, qui lauit sanguine cuncta suo.
Quam tetigit lepra Moysi soror, est synagoga
Quae lepram patitur credere dura deo.

Sinai I.

Bella mouens Amalech tanquam cruce factus ad arma
Languet Hebraeorum parte leuante manus.
Praeualet & superat Hebraeos, quando relaxat
Palmas, & cessat fructus ab ore precum.
Quod, cum dependent, admotae mox ope petrae
Sustentant rectas Hur Aaronque manus.

Hoc

Hoc sua tela modo marcent, dum mente leuatur A. C. MCXCVIII
Ad coelum clamans, corde vel ore precans.
Hocque modo celebrat tractans arcana sacerdos
Tunc manuum supplex astat vtramque leuans:
Praetentans oculos nostro sermone vocatus
Rector Amorraeus fertur obesse Sion.
Nosce per hunc Sathanam cum se transformat, ut exstat
Angelus & fallat qua valet arte bonos.
Ogque Basan rector quem conclusum vocat auctor,
Vel concludentem, denotat esse Sathan
Nam conclusus adest coelo concludere quaerens
Est praesens mundo nos lacerando modo.
Porto senos dies septem sacrus replet ardor,
Totque loquelae sunt, quae sacra verba docent,
Per quos credentes ardescunt pneumate Sacro,
Tot sunt sermones, quos modo mundus habet.

Sine K.

In ligno botrus pendens est, in cruce Christus:
Profluit hinc vinum; profluit inde salus.
Sunt duo vectores botri gentilis Hebraeus:
Hic prior; ille sequens: coecus hic, ille videns.

A. C. MCXCVIII

Qui prior eſt dorſum curuans coecatur Hebraeus,
Ne videat Chriſtum credere durus ei.
Sed plebs quae ſequitur gentilis lumine recto
Haeret in hunc Criſtum mente fideque videns.
Sabbata contemnens homo ligna legens notat illos,
Qui mala multiplicant & ſine pace manent.
Vti thuribulis Abyron Dathan & Chore tentant
Contra iuſſa dei, ſcismaticosque notant.
Sed ſicut tellus tales abſorbuit offas,
Sic & ſcismaticos puniet ira dei.
Qui faciunt altare recens, qui ſcismata quaerunt,
Qui baptiſma nouant, eccleſiamque premunt.
Conductus Balaam fuit, vt maledicat Hebraeis,
Sed maledicta magi ſunt benedicta magis.
Inſidet hic aſinae; mutum loquitur pecus; enſem
Non videt angelicum feſſor; aſella videt.
Muta prius plebs gentilis, loquitur modo laudes
Chriſte tuas: iſtud ſignat aſella loquens.
Eius erat ſeſſor quiuis, qui falſa docebat
Sacra coli, donec reſpuit illa deos.
Donec Criſtus adeſt, qui conſilii fuit alti
Angelus, & gentes ſubiugat ille ſibi.

Cum

Cum Zambri scortum Phinees ferit, & notat illum A. C. MCXCVIII
Qui verbi gladio pessima quaeque secat.

Sine L.

Est Iosue Cristi typus: Hic diuisit Hebraeis
Terrea regna patris; regna dat iste suis.
Si nos iste viros Iericho transmittit ad vrbem,
Per quos agnoscat gentis & vrbis opus.
Est Iericho mundus, duo testamenta redemptor.
Misit ad hunc, hominum facta per ista probans.
Funis coccineus pendens haerensq; fenestrae
Seruat ab hoste Raab resque genusq; suum.
Nos seruat roseus fusus cruor in cruce Cristi
Cuspide costa patens ista fenestra fuit.
Gens Hebraea tribus Iericho circumsonat vrbem,
Inde ruit murus sicque triumphat eam.
Non armis, sed verborum virtute sacrorum.
Vicit amatores orbis in orbe fides,
Cuius vbi sonus insonuit mox corruit orbis
Tota superstitio perfidiaeque status.
Peccat Achor rapiens aurum; petra vindicat auri
Peccatum; damnat aurea furta deus.
Scismaticos notat hic, qui miscent aurea scriptis
Verba sacris; istos puniet ira dei.
Saeua tribus procerum, quam ditat sanguinis ortus

Monte

MCXCVIII Monte ſtetit Gazirim, ut benedicit ibi.
Infima ſena tribus, quae non ita ſanguine vernat,
Monte ſtat oppoſito verba ſevera mouens.
Hi quibus incumbit benedictio, corda figurant
Quae faciunt ſummae pacis amore bonum.
Hi quibus incumbit maledictio corda figurant
Intuitu poenae quae vitioſa cauent.
Ara notat mentem, quae carnis conterit aeſtus,
Et motus animae ſub ratione premit.
A patre donantur arae duo munera nobis;
A patre qui regnat munus vtrumque datur.
Cum caro ieiunat datur arida terra petenti;
Cum gena rore madet humida terra datur.

Sine M.

Poſt Ioſuae de principibus narratio fiet
A quibus ad Iuctan fulſit Hebraea tribus.
Sic poſt te, pie rex, pie dux, pie Criſte, *periti*
Rectores veniunt noſtraque bella gerunt.
Si ſacra vana colens populus peccaret Hebraeus
Iſtos tradebat hoſtibus ira dei.
Si prece pulſaret coelos ſacra vana relinquens,
Hoſtes terga dabant iſtud agente deo
Sic te iuſſa dei ſpernente tuus viget hoſtis,
Si pulſes precibus aethera, victor eris.

Pec-

Peccat Hebraeus adhuc: rex Eglon praeualet illi: A. C. MCXCVIII
Pressus & afflictus supplicat ille deo.
Plangit, suspirat, Gideon respirat in illo,
Sperat qui flenti gratus adesse parat.
Pugnis dexter Aoth pugnat, cruri datur ensis
Dextro: rex Eglon corruit, ille redit..
Signat Aioth iustos, qui nulla parte sinistri
Vt sint a dextris singula dextra gerunt.
Sexcentos Sangar in vomere percutit hostes,
Doctoresque notat qui sacra verba serunt.
Vellus rore fluit, prius aruit area: vellus
Iudaeos; gentes arida terra notat.
Legis nube deus prius irrorauit Hebraeos:
Sed fuit a tanto plebs aliena bono.
Vellere siccato post haec fluit area: spretis
Iudaeis genti gratia larga fuit.
Concha repletur aquis expresso vellere; concha
Virginis impletur sancta liquore sacro.
Delbora siue Iachel proba quae ligno caput hostis
Perforat, ecclesiae quaeque figura fuit.
Quippe sacro ligno, signo quasi, Susara sathan
Vincitur, orbatus iuris honore sui.
Hinc sequitur Iepte, pro cuius laude triumphi
Vinea nata fuit hostia facta deo.
Claret in hoc Cristus: caro cuius in arbore pendens

Hostia

A. C. Hoftia pro noftra facta falute fuit.
MCXCVIII Faucibus exultat afini Sanfon, cruce Criftus:
Sternitur hinc hoftis, vincitur inde Sathan.
Fons nouus edente falit, & prodeft fitienti:
Nos lauat & renouat crux facra fonte facro.

Sine N.

Dux fortis Gazam petit, vt focietur amico,
Ducat vt ecclefiam tartara Chriftus adit.
Fraude ducem fepelit hoftilis turba: fepulcro
Crifti cuftodes ponit *am*) Hebraea cohors:
Hoftibus ille grauis ftellarum tempore furgit
Ifte fub aurora laeta trophaea refert.
Hic vrbis portas, praedam tulit ille beatam:
Praeualet ille fuis; praeualet ifte fuis.
Ardua rapis adit victor dux hofte fubacto.
Victor Hebraeorum Chriftus ad aftra redit.
Quod caput illius fpoliauit amica capillo
Sacro; quod diris hoftibus ille datur;
Quod vifum perdit; quod ludit; quod molit; iftud
Difcute tu lector qui facra verba legis.
Eft ratio quafi vir fragilis; caro dedita dulci
Luxuriae dici Dalida iure poteft.
Illa comam radit, dum te caro lubrica fallit;
Eft coma rafa dei gratia rapta tibi.
Ifta de caufa te deludit tuus hoftis:
Qui ruit e coelo, qui mala quaeque facit.

Sic

am) Vt litera N abfit, fubftituatur: *Addit* aut fimile vocabulum.

A. C. MCXCVIII

Sic oculos perdis, quia puluere te uitiorum
Coecat, vt mittas corde videre deum.
Teque facit torquere molam, dum circuit orbem,
Corque tuum miserum per mala multa rotat.

Sine O.

Ecclesiam Ruth designat de gentibus eius
Vir Christus caste, qui sibi iungit eum.
Anna prius sterilis inuenta parens Samuelis
Munere coelesti facta subinde fuit.
Factaque de sterili foecunda figurat: eandem
Ecclesiam plenam fructibus esse piis.
Spretus Heli nascens Samuel marcescere legem
Designat veterem lege sequente data.
Ad gentes legis transire decus gladiati
Patris Heli iuuenes archaque capta petunt.
Nititur arte Saul rex, vt parui cithariftae
Guttas sanguineas regia tela bibant.
Sic & Iudaeus in Cristum perfidus, eius
Esuriit, sitiit, vulnera, vincla, crucem.
De paruis Isai minimum reperimus inungi:
Sic agit in minimis gratia larga dei.
Respicit hic humiles aliena quibusque superbit
Nam tales abiicit, atque resistit eis.
Iure Dauid verum Dauid expressit, quia Cristum

Edidit

A. C. Edidit ex eius ſtirpe beata parens.
MCXCVIII Berſabee nuda regi placuit, quia legem
Chriſtus amat, cuius lucida verba micant.
Rex illa priuat Vriam: ſic Criſtus Hebraeum.
Lege ſua; damnum neſcit vterque ſuum.
Quam gerit Vrias Vriam littera perdit:
Quae gerit Hebraeus per ſua ſcripta perit.
Getheum Dauid extinguit, Criſtusque ſuperbum
Qui dicebat: Erit pes ſuper aſtra meus.

Sine P.

Trans hominem Salomon ſenſu cum rebus abundans
Fulſit, & affluxit iſtud & illud habens.
Dignam laude domum cuius certare decori
Non audent aliae dedicat ille deo.
Eccleſiam, multo quam Criſtus honore beauit,
Conſtruit ex iuſtis ſydereisque viris.
Regis in aede ſacra non eſt audita ſecuris,
Nullus in aetherea ſede tumultus erit.
Naturas hominum; cantus auium; medicinas
Herbarum, ſtellas aetheris; alta maris;
Vim venti: vires gemmarum, fluminis iram;
Et rerum latebras eſt tibi ſcire datum.
Fit tronus ex ebore; Salomon ebur induit auro:
Non meruit ſimilem mundus habere thronum.
Rex Salomon Iheſus eſt; maieſtas numinis aurum,

Virgi-

Virginitas ebur est; virgo Maria thronus. A. C.
Sub Roboam, sub Ierohoam: diuisio regni MCXCVIII
In duo facta fuit istud agente deo.
Designat Roboam Salomonis filius illos
Nascenti domino qui tribuere fidem;
Ieroboam seruos illos ostendit Hebraeos,
Quos in fine necat filius ille necis.

Sine Q.

Igneus Heliam rapit ad sublimia currus:
Non ope non curru fertur ad astra deus.
Hospes inops mulier Heliam pascit, & ille
Pascit eam: magis haec pascitur, ille minus,
Non huic defecit oleum farrisue medulla,
Nec minui poterat ille vel ille cibus.
Ecclesiam mulier signat Christumque propheta:
Hunc cibat hunc reficit moribus illa bonis!
Est Cristi corpus & crismatis vnctio victus:
Hinc cibat ecclesiam gratia larga dei.
Iste cibus semper expenditur; iste redundat
Semper, nec minui siue perire potest.
Sumptus in altari panis manet integer; illum
Semper sumis, eum sumere semper habes.
Ascendat caluus pueri clamant Helyseo;
Sed necat vrsus eos, deuorat ille simul.
Iure notat caluus Cristum: caluaria nempe
Dicitur esse loci pars, vbi Cristus obit.
Vrsi sunt illi duo, Titus, Vespasianus:

A. C. MCXCVIII

Ierusalem ciues hic secat, ille necat.
Clamantes: crucifige Iesum! crucifige! necantur,
Et patrum culpas tota propago luit.
Das famulo baculum, tradas Helisaee ministro;
Nil agitur surgit te veniente puer,
Non hominem saluat praemissae littera legis:
Coepimus aduentu viuere Criste tuo.

Sine R.

Totus fit Naaman mundatus, dum subit vndam:
Nos penitus mundat quos aqua sancta lauat.
Peccans Ozias Iudaeam denotat eius
Foetet pollutum labe fluente caput.
Sic & Iudaeos dominumq; fidamq; negantes
Polluit impietas, & mala fama necat.
His Ezechias, cui iudex addidit annos,
Signat eos, quibus est danda beata quies.
Iosias sanctum pascha facit idola tollit:
Pascha Ihesus faciens idola quaeque fugat.
Fit Sedechias coecus delatus ad hostes;
Subiectus Sathanae lumine mentis eget.
Sanctus Esaias pandit loca mystica, tanquam
Sint euangelicum quae sua lingua tonat.
Castus homo natus Enathot patiendo loquendo
Te signauit in hac laude benigne Ihesu.
Hos tua lingua Ihesu docuit: nos passio lauit.

Vtilis

Vtilis ecclesiis illa vel illa fuit.

A. C. MCXCVIII

Sine S.

Qui mala corripuit Ezechiel notat illum,
Qui mundi rector omnia recta docet.
Dum populo loquitur, labor & dolor opprimit illum,
Cum docet his plebem fert patiturque crucem,
Electrum nitidum, binaeque videntur ab illo
Virgae quae latet hic mira figura fuit.
Fulget in electro nitor argenti rubor auri.
Emicat in domino cum deitate caro.
Argentum carnem, deitatem denotat aurum;
Carne dei verbum copulat ista duo.
Virga prior virgo; crux altera virga vocatur:
Illa decore placet, ista vigore valet.
Vita datur mundi, Cristum pariente puella;
Vipereum frangit crux benedicta caput.
Floruit & viguit pudor in Daniele; per illum
Et vigor exprimitur innuiturque pudor.
Efficitur Daniel, qui floret carne pudica,
Quem non ad vitium coeca libido trahit.
Qui carnem macerat, qui rerum culmen abhorret
Lubrica contemnit cum Daniele viget.

Sine T.

Cum maecham ducis Osee: signas crucifixum
Ecclesiam maecham pronuba maecha viro.

A. C. O prior eccleſia prius idola vana colendo,
MCXCVIII. Maecha quidem fueras corde doloſa deo.
Sed conuerſa modo ſis regis amica ſuperni,
Numina falſa cauens carmina vera canens.
Nunc domino laudes celebras ſponſo canis hymnos;
Glorificas illum moribus, ore, fide.
Pro ſponſo laudis modo pſalmis, vocibus, hymnis,
Cum quo gaudebis ac ſine fine canes.

Sine V.

Porro Iohel ſonat incipiens hominemque petentem:
Prima ſacra menti dona notare poteſt
Paſtorem plebis in Amos paſtore notabis:
Ille gregi, plebi profuit iſte dei.
Paſcens Abdias centenos pane prophetas:
Altos doctores pontificesque notat.
Num tales debent coeleſtis nectare panis
Paſcere credentes eccleſiaeque fidem.
Tales commendat ſermonis gratia, tardos
Lacte cibant ſolido fortia corda cibo.

Sine X.

Tam Sermone Ionas, quam naufragio, notat illum,
Qui patris eſt ſermo, naufraga corda docens.
Mittitur hic; miſſus metuit; metuens fugit; intrat
Vas fugiens; ſomnum vaſe receptus init;

Vnda

Vnda tumet; missa sors hunc facit in mare mergi; A. C. MCXCVIII
Pisce voratur homo; supplicat ille deo;
Pisci praecipitur, vt quem tenet euomat offam;
Auctoris verbo paruit ille sui.
Tertia quando dies primum iubar extulit orbi
Euomit in terram bellua iussa Ionam.
A domino seruus & filius a patre missus
Dicitur: hic domino paruit ille patri
Puppe Ionas dormit: moritur Ihesus in cruce. Serui
Ille sopor: domini mors pretiosa fuit.
Puppis ligna crucem: domini tumulum gula ceti
Signat. In hoc per tres dormiit ille dies.
Tertia facta dies vomuit de ventre prophetam:
De tumulo dominum suscitat illa dies.

Sine X.

Cernit mente locum, pronuntiat ista Michaeas;
Quo paritura deum regia mater erit.
Nomine teste Naum consolator notat illum
Qui nos confortat & bona verba sonat.
Fortis luctator Abacuc, qui cornua vidit,
In manibus domini quisque fidelis homo.
Qui domino credit, qui saluatum cruce mundum

Prae-

A. C. Praedicat & toto spargit in orbe fidem.
MCXCVIII Illos insinuat Sophonias speculator,
Qui Martham spernunt esse Maria volunt.
Praecipit Aggeus domini domus vt renouetur
Vt iuuenescat opus quod senuisse videt.
Vnus septenis lapis est ornatus ocellis,
Quem Zacharias mente stupente videt.
Hic est iustitiae sol, quem septena repleuit
Gratia, cui penitus omnia nuda patent.
Nunciat angelicus Malachias dona piorum,
Paenas prauorum iudiciique diem.
Ille figurat eum, qui dicitur angelus alti
Consilii, qui fons est & origo boni.
Mathan, Achian, Sadoch, Abian, Aian,
Tobi tres pueros, magnificantq; Ihesum
Esdram, Zorobabel, Ester, Iudith, Machabaeos:
Non sine Susanna quae fuit aequa viro.
Cum supradictis quos carminis ordine puri
Continet hos tenet hos lex vetus illa viros.
Explicit de antiquis patribus. Incipit de nouis.
Sim. Z.
Isti sunt in lege noua baptista Iohannes
Cum patre, cum matre, virgo Maria parens.
Petrus & Andreas, Paulus, Iacobusque Iohannes,
Custos virgineus qui sine labe fuit.
Thomas, Matthaeus, Philippus, Bartholomaeus,
Iacobus & Iudas non malus immo bonus.

Mat-

Matthias, Marcus, Lucas, Simeon, Thimotheus, A. C. MCXCVIII 525.
Barnabas & Titus hi docuere fidem.
Explicit de patribus noui Testamenti.

3. *Singularia* quaedam ex Petri de Riga Aurora *excerpta*, quae a textu inprimis Scripturae S. abludere videntur, eaque historica, notabimus.

Genes. II. perhibet auctor primam linguam Ebraeam fuisse, Adamum, somno immisso, prophetum factum, visionesque suas Scripto tradidisse:

Mox deus adduxit animantia singula terrae:
Praebeat ut cunctis nomina rebus Adam:
Hebraiceque loquens imponit nomina rebus
Omnibus ille. Prior illa loquela fuit.
Post in Adam misit virtus diuina soporem.
Non somnus, sed erat extasis, ille sopor.
In qua perspicuae causas vidisse supernas
Fertur, & euigilans inde propheta fuit.
Iudicium per aquam, per flammam, vidit, & ortum
Christi praedidicit, ecclesiaeque fidem.
Ista prophetiae mysteria novit ibidem
Inque suis libris haec referauit Adam.

Genes. III. Adamum ex terra Damascena creatum perhibet:

Post eiecit Adam deus extra, de paradiso
In terram, cuius puluere factus erat.
Inque Damasceno campo, de quo prius illum

A. C. *Transtulerat, posuit, cultor ut esset ibi.*

MCXCVIII Ibid. statuit Eliam & Enochum in paradisum terrestrem venisse:

Obstruitur paradisus, & ignea spata, tuendo
Pro ligno vitae, ponitur ante fores.
Ac ideo gladius versatilis esse refertur,
Quod tandem vellet hunc removere deus.
Helias & Enoch paradisum dum subiere,
Praebuit ad tempus illa remotus iter.

Gen. IV. Tremorem capitis signum Caino a Deo datum dicit:

Dat Deus ergo Chain signum, cito ne perimatur,
Et motus capitis, & tremor, illud erat.

Ibid. Nomen uxoris Caini revelat:

Ille vagus in terra Noth cum coniuge mansit.
Coniugis illius Calmana nomen erat.

Ibid. Adamum columnas futurorum indices posuisse refert:

Et quasi nouit Adam primum dixisse: futurum
Iudicium duplex: scilicet, ignis, aquae.
In geminis artem scripsit, posuitque, columnis,
Exstitit haec laterum. Marmoris illa fuit.
Vt non haec per aquam pereat; non illa per ignem
Si sit deficiens una, sit una manens.
Vt nobis Iosephi declarant scripta: columnam
Marmoream tellus Syrica servat adhuc.

Ibid. Quomodo Musica inventa sit exponit:

Aure Iubal varios ferramenti notat ictus,
Pondera librat in his, Consona quaeque facit
Hoc inventa modo prius est ars musica, quamuis
Pythagoram dicant hanc docuisse prius.

Ibid.

Ibid. Lamechi historiam variis circumstantiis auget: A. C. MCXCVIII

Lamech venator iaculo pollebat, & arcu:
Qui videndo diu lumine pauper erat.
Hic, pro deliciis pecorum, vel pellibus, arcum
Gestabat. Carnis non erat usus adhuc.
Huius erat ductor iuvenis, cuius documento
Vulnerat ille Cain, dum putat esse feram.
Rem Lamech discit. Dolet, & transverberat arcu
Hinc iuvenem, cuius livida membra facit.
Post Lamech metuens merita, vidensque, quale esset
Iure Cain poenae suppliciique datus:
Coeperat uxores ipsum ne forte necarent,
Aut male tractarent, extimuisse suas.
Idque verebatur, quod eis odibilis esset,
Ut iam difficilis decrepitusque senex.
Ergo volens super hoc seipsum praemunire per astum
Talia coniugibus insimulare studet.
De peccante Cain punitio septupla fiet:
Per septem decies septupla poena mei est.

Genes. Cap. IV. Adamum luxisse mortem Abelis per centum annos refert:

Iam post Abel, quem centum luxerat annis,
Uxorem rursus ingravidavit Adam.
Iusserat hoc dominus carnem sumturus, & illam
Nolens de reproba sumere carne Cain.

A. C. MCXCVIII

Cap. XIX. Quatuor cum Sodoma periisse urbes narrat:

Post haec praecubitis Sodomam ferat ignis, & urbes
Quatuor aequales aequa ruina trahit.
Quinque ruunt urbes. Dominusque pluit super illas
Ignem flammivomum, sulphureosque globos.

Cap. XXVIII. Scalae Jacobi XII. assignat gradus:

Illa gradus habuit quasi bis senos: Quia bis sex
Exstant discipuli, qui docuere fidem.

Cap. XXXVII. De pulchritudine Josephi pronunciat haec:

In vultus alios vigili minus usa labore
Hinc natura dedit, quicquid habebat opum.
In pueri vultus tantum fuit illa decoris
Prodiga. Post munus paene remansit inops.
Commendant pueri decus: os roseum; gena florens;
Scintillans oculus; mens pia; pura caro.
Os; lumen; dentes: imitatur; reddit adaequant:
Purpura; sidus; ebur.
Purpura; nitens; niveum; lilia; sidus; ebur.

Gen. XXXIX. Illiciti Potipharis erga Josephum amoris mentionem facit:

Sulphereo vitio qui dicitur esse notatus
Phutiphar ille fuit captus amore Joseph.
Nam qui scit, quos non laqueo praedetur amoris
Os, in quo certant lilia mixta rosis.

Ma-

Magnus habebatur antistes regis: Eoque A. C. MCXCVII.
Phutiphar a vitio non alienus erat.
Nunc etiam tales absorbet, eoque laborant,
Qui mundi regimen & loca summa tenent.

Exod. cap. XXVI. occasione circulorum aureorum quinquaginta numerum librorum canonicorum profert:

Ex auro circli decies sunt quinque parati,
Per quos velorum copula facta fuit.
Circlis auratis decies sunt quinque notati
Libri, quos implent aurea verba dei.
Quot circli, tot sunt libri. Nova lex habet octo,
Lex antiqua tenet cum quater octo decem.
Isti terdeni libri sunt & duodeni
Antiquae legis, si numerando legis.
Qinque Moys; Josue; Judex; Paralipomenon; Job;
Bis bini regum; Ruth; David; & Salomon;
Ezechiel; Daniel; Isaias; Jeremias;
Esdras; Philo; Syrach; Plena vigore Judith;
Hester amoena genis; Thobias; & Machabaei;
Scripta prophetarum sunt duodena simul;
Nempe Neemiae dedit hospitium liber Esdrae;
Et Ruth iudicibus hospita facta subest; an)
Scriptorisque sui Baruch librum Jeremias
Post libri recipit posteriora sui.
Hinc Evangelii scriptores quatuor augent
Librorum numerum continuantque suos.

Post

an) Ruth liber iam computatus numeratus fuit, itaque si tollatur calculus ad XLI. non XLII. assurgit.

A. C. MCXCVIII

Post Apocalypsis, Paulique volumen, & Actus
In numerum veniunt, canonicusque liber.

Postea de libris novi foederis clarius:

Hebraeos libri quadraginta duo ditant.
Octo libris vernat plebs tua Christe Jesu.
Ex evangeliis sunt libri bis duo. Quintus
Est Apocalypsis mystica verba gerens.
Sextus Apostolicos luce liber exserit actus,
Septimus & Pauli scripta profunda nimis.
Ultimus ex scriptis Jacobi, Petrique, Johannis
Et Judae, trahitur conseriturque liber.

Exodi Cap. XXXIII. de Israelitarum angelo tutelari haec habet:

Audierat Moses: Tecum meus angelus ibit;
Hunc petit, ut melius indicet illud ei.
Genti cuique suus custos datur angelus. Hinc est,
Quod gens Judaeae sub Michaele iacet.
Nemo nisi Michael adiutor in omnibus istis
Exstitit. In libro hoc Danielis habes.

3 Reg. IV. De sapientia Salomonis haec addit:

Invenit voces, quibus adiuvare solebat
Aegrorum morbos, subsidiumque dabat.
Obvia spiritibus invenit verba malignis,
Inde fugabat eos non remeare sinens.
Deque karacteribus fuit auctor, quos pretiosis
Insculpsit gemmis, mira potenter agens.
Quos cum radice, quam novit, naribus aegri
Ponens, pellebat daemonis omne genus.

Cap. X. Reginam Austri de ligno crucis aliqua praedixisse perhibens.

Post

Post reditum regina suum quod dicere praesens A. C.
Noluit, hoc absens per sua scripta docet. MCXCVIII
Indiciis certis regi post nobile lignum
In saltus positum nunciat esse domo:
In quo privetur vita pendens homo, cuius
Pro nece ius regni perdet Hebraea tribus.
Hoc metuens Salomon rex, intra viscera terrae
Abscendit lignum, delituitque diu.
Donec promeruit piscina probatica circa
Christe tuum tempus istud habere sibi.
Esse crucem dicunt hoc lignum nobile, cuius
Virtus exstinxit lumen Hebraee tuum.

Nabuchdonosorem cum Cambyse eundem fuisse docet in libri Judith prologo his verbis:

Eustochio Paulaeque favens Hieronymus Actus
Transtulit insignes historiamque Judith.
Qui magis ex sensu sensum, quam verba secutus
Ex verbis, egit scripta labore suo.
Rex Nabugiodonosor Cambises dictus in anno
Regni bis sexto grande peregit opus

4. Prodeat *Liber Ruth.*

Ad Ruth festinat Petri stylus huius ut actus
Depingat tenui carmine sermo brevis.
In terra Iudae sub quodam iudice plebem
Confundens coepit aegra vigere fames.
Hac urgente fame timet Elymelec. Fugit. Exit 5.
De Bethlem, remanens in regione Moab.
Uxor adhaeret ei Noemi, puerique gemelli,
Hic Maalon, Chelion ille vocatus erat.
Sed vir ibi Noemi viduam moriendo reliquit

Cum

A. C. *Cum pueris. Sposam duxit uterque puer.*
CXCVIII. *Dicitur haec Orpha, Ruth dicitur illa. Decemq;*
Post annos sponsis mors viduavit eas.
Effundit lacrymas, profert suspiria, natis
Orba suis mulier, & viduata viro.
Has lacrymas redimit redeuntis gratia famae,
Quae terram Iudae narrat habere cibos
Ergo redire parat. Redeuntem gente relicta
Ruth sequitur. Sequitur & simul Orpha comes.
Has Noemi remanere monet: Non est meus, inquit,
Ut vester, populus, participesve dei.
Sed neque de vobis possum sperare nepotes.
Natos quos genui mors tulit una duos.
Audit, & abscedit, & tunc redit Orpha, sed illam
Ruth sequitur, quamvis illa resistat ei.
Hanc licet impediat Noemi, iubeatque reverti
Ad populum, tamen haec instat, & inquit ei:
At quemcunq; locum disponis pergere, pergam.
Qui deus, aut populus, est tuus ille meus.
Quae te suscipiet morientem terra, sepulcrum
Post metam vitae conferet illa mihi.
Ruth sanctam notat ecclesiam de gentibus ortam,
Quae primum coluit idola plena dolis.
Nunc colit & recolit sacra vera, deumque fatetur
Hunc solum, sancti quem coluere patres.
Quae perventuram se sperat, quo caro Christi
Conscendit, postquam pertulit ille crucem.

Ruth

Ruth Noemi sequitur, cum gens conversa prior esset. A. C.
Moribus & meritis est imitata patres. MCXCVIII.
Intrat cum Noemi Ruth terram plebis Hebraeae.
Cum nova coeperunt hordea falce meti.
Haec petit arva Booth, ubi spicas carpit eundo,
Obsequiis gratam se facit esse suis.
Est ibi dispositum propter sua fata, quod illam
Ex Abrahae genitus semine ducat homo.
Et qui dicatur in stirpe propinquior illi,
Sed vir talis eam ducere posse negat.
Mox alii cedit, & se discalceat ille,
Seque suo privat iure, locoque suo.
Iste Booth: dominus vobiscum; primus ad illos
Dixit, qui segetes falce secante metunt.
Laude favente decem maiorum Ruth datur illi:
Namque secundus erat iste propinquus ei.
Hunc attende locum tu qui legis ista. Iohannis
Baptistae formam continet iste locus.
Nam velut iste prior cognatus se negat illam
Ducere, sed post haec iungitur illa Booth.
Sic & praecursor, quem plebs credebat Hebraea
Christum: Non Christus nominor; inquit eis.
Est sponsus, quem vos nescitis, & eius amicus
Stat foris, & gaudens credit, & audit eum.
Hoc verbo se praecursor discalceat: Eius
Corrigiam non sum solvere dignus; ait.
Hocque modo Christus se calceat, huius amictu
Carnis dum regitur, ut sociemur ei.
Ergo Ruth ecclesiam, signatq; Booth crucifixum.
Iungitur illa Booth: Jungitur ista deo.

Me-

A. C. *Maiorumque decem benedicit sermo duobus,*
MCXCVIII *Ut det eis fructum, qui dare cuncta potest.*
His notat illa decem benedictio, quod benedici
Gens salvanda Jesu nomine semper habet.
Nomen cerne Jesu: Jota littera prima vocatur,
Demonstratque Jesum, significatque decem.
Vita per hoc nomen datur omnibus, & benedici
Absque Jesu solo nomine nemo potest.
Illo Booth generavit Obeth de Ruth. Pater iste
Efficitur Jesse. Fit pater iste David.

II. Petri de Riga *speculum ecclesiae* carmine exstat manuscriptum in Bibliotheca Caroli Theyeri n. 288. *ao*)

III. Exstant & *Carmina* Petri de Riga manuscripta in Bibliotheca Bodleiana ex donatione Kenelmi Digbaei n. 104. *ap*)

LXXXIII.

AEGIDIVS.

Delphensis, de quo BARTHIVS p. 755. ad Gvilielmum Britonem. *a*) Ex iis, quae in Petro de Riga dicta fuerunt, constat eum clericum fuisse Parisiensem. Inde Parisiensis dicitur in Codice quodam manuscripto Collegii S. Trinitatis apud Cantabrigiam. *b*) Non confundendus est cum Aegidio Parisiensi Auctore Carolini, quod facit Christophorus

ao) v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae T. II. Vol. I. p. 202. n. 6658. *ap*) v. Catalogos cit. T. I. P. I. p. 82. n. 1705.

LXXXIII. *a*) v. Jo. Alb. FABRICII Biblioth. Latin. ed. Hamb. 1712. p. 718. *b*) n. 35. v. Catalogos cit. T. I. P. II. p. 96. n. 190. *c*) Pandectar. Brandenburg. p. 45. b.

rus HENDREICH. c) Videtur enim innuere nostrum AEGIDIVS. Parisiensis in Karolini libro V. qui scriptus tempore Coelestini Papae inter A. MCXCI. & A. MCXCVIII. ubi eum Petro, forte de Riga, iungit his verbis: d) A. C. MCXCVIII

Cum sit & hic alius nostrae non indecor urbi.
Oris adornati solo mihi iunctus in usu
Nominis; in reliquis maior meliorq; gerendus.

Quod ad scripta:

I. Petri de Riga *Auroram* correxit, & supplemento auxit. Non totam auroram composuit Aegidius, sed eius solum partem. Hinc minus accurata est inscriptio: *Mag. Aegidii Aurora*; quam habet Catalogus Codicum, quos Gv. Laud. donavit Bibliothecae Bodleiane. e)

II. Adiecit Aurorae aliqua Aegidius. In his est *Praefatio* metrica *Novo Testamento praemissa* quam ex vetustiori Codicum Aurorae Helmstadiensium manuscripto exhibeo:

Incipit prologus ad Odonem
Parisiensem episcopum

Utile cum dulci studio miscere sategi,
Quando haec inclusi mystica lege metri.
Ex se res quod ametur habet. Modulatio praestat,

d) in Fr. DVSCHESNE Histor. Francor. Scriptor. T. V. p. 323. e) E. n. 70. Tr. 1. in MSS. biblioth. Bodlei. n. 993. v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae p. 62.

A. C. *Ut magis e facili possit in aure bibi.*
MCXCVIII *Nil aeque cupio, quantum ut sit fructus in istis,*
Mentem lectoris aedificasse mei.
Res ideo tractare sacras post illa reducor,
Quae quondam ex animo forte fuere levi.
Sicque decebat, nisi tot iam ante negotia lusi,
Ut cuperem vel nunc ad meliora rapi.
Munus ab Aegidio missum tibi suscipe quaeso,
Magne pater, praesul Parisiensis, Odo.
Saepe aliquo volui vobis servisse videri,
Nec satis adverti, quomodo posset agi.
Donec eo libro, qui Bibliotheca vocatur,
Causa ad rem faciens, & satis apta, datur.
Vulnificabat enim defectio magna libellum,
Cui neque quae decuit ianua prima fuit.
Post faciens saltum, de paschali nihil agno
Dixit. In hoc languens, deficiensque, loco.
Forsan materia est nimis ardua visa canenti.
Forsitan & fessus rapuit actor bonus.
Quocirca, a sociis crebro multumque rogatus,
Istum defectum tollere velle. Tuli.
Insuper in libris Tobiae, Judith, & Esther,
Et Machabaeorum, mystica multa dedi.
Post toto veteri supplevi in corpore legis,
Ut magis adverti, quicquid abesset ibi.
Quicquid non remis visum est debere quod auri,
Id plerique suis inseruere libris.
Deinde evangelio, quicquid quasi fessus omittit,
Maxima supplendi cura laborque fuit.
Totq; fuere, qui haec perscribere vix ego gessi
Spem.

Spem, si tentarem, posse nocere mihi. A. C.
Postea collegi per singula, quae caput idem MCXCVIII
Textus, & expositor promtus ubique fui.
En ego perscripsi vobisque in minima misi,
Sicut dilecto praecipuoque pater.
Non quia non esset modulus faciendus ad aures
Tanti pontificis ardui ore chely.
Verum materiae pro maiestate putentur
Sicut quae deceant & satis apta dari.
Sunt nonnulla quibus, veniam peto non bene missis
Sed fuit id fieri lege necesse metri.
Esse etiam clemens optatur ad omnia lector
Nam neque inest elegis forma venusta nimis.
Nec cito prosiliant nosci in commune, sed ante
Privati incipiant & sine teste legi.
Imo sub examen veniant prius. Inde favorem
Sub titulo vestro, si meruere, ferant.
Tunc tandem dicant esse haec supplemina nostra.
Ac tu lector ubi sic decet esse nota.
Nam quia sum libri consutor factus ubique
Versiculis nostris praetitulatur aens.

III. *Epilogum* etiam aurorae subiecit Aegidius, quem ad verba manuscripti primi Helmstadiensis exscribo:

Hic exoptat corrector aeternam beatitudinem editori libri, sibi quoque, & lectoribus:

His te Petre tui merito mediante laboris

A. C. *Spiritus exemplis ut recreetur agit.*
MCXCVIII *In typico sensu vini sentitur acumen.*
Potus inebriat hic, exhilaratque magis.
Qui bibit hoc vinum scripturae, saltibus altis
Venatur, reperit, consequiturque Jesum.
Moralem vero cum dat tibi lectio sensum,
Tunc quasi mellitum sugis in ore favum.
Hae sunt delitiae, quibus intus pascitur, & fit
Dives mens hominis moribus inde bonis.
Horum tu quodcunque feras ut praemia iustis
Vel quae sunt, discis, flagra ferenda malis.
Proximus inde deo propter condimen honoris,
Inde timoratus & bene cautus eris.

V. Adnectitur & Aurorae eiusdem Aegidii tractatus de *Poena Infernali* metricus, quem in Matthaeo Laudunensi exhibebo.

VI. *Mysterium de Agno Paschali per Mag. Aegidium*, velut singulare scriptum adducitur inter codices manuscriptos, quos Gv. Laudus donavit bibliothecae Bodleianae, *f*) quod tamen non nisi excerptum quoddam ex Aurora esse arbitror.

LXXXIV.

MATTHAEVS

Laudunensis. Nomen eius occurrit in tractatu quodam poetico, in quo de aeternitate poenarum infernalium inter hunc Matthaeum & Aegidium disceptatur. Legi-

f) E. n. 70. Tr. 2. in MSS. bibliothecae Bodlei. n. 993. v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae p. 62.

gitur ille in MSto quodam Helmſtadienſi Codice, qui Auroram Petri Rigae exhibet, eoque vetuſtiori, ex quo illum huc transſcribemus: A. C. MCXCVIII

Tractatus de eo, quod poena apud inferos non sit aeterna. Et rurſum e contrario quod Ipſa ſit aeterna. Bene enim poteſt utrumque ſuſtineri.

Et hoc docetur his verſibus Magiſtri Aegidii.

Saepius in ſacris poenae fit mentio ſcriptis,
Quae punit reprobos tartareosve reos.
Quare poſt finem libri bene debuit huius
Mentio ſupplicii quantulacunque ſequi.
Hic ſibi doctores quaſi disſentire videntur,
Forſitan & quaedam dogmata parva ſerunt.
Quod ſit, vel non ſit, ea poena perennis, eorum eſt
Mutua lis, & in hoc quia tueantur habent.
Inde vir illuſtris urbis Matthaeus alumnus
Laudani, breve qvid tradere dixit in his.

Verſus Magiſtri Matthaei Laudunenſis.

Manibus inferni non eſt data poena perennis,
Namque duplex in eis eſt data poena reis.
Credo quod in coelis largitur gloria iugis,
Cum ſit ab aeternis motio nulla iugis.
Manibus infernis ſic eſt data poena perennis
Nam lapſis in eis ſit fuga nulla reis.

Verſus Magiſtri Aegidii.

A. C. MCXCVIII

Iste quasi tetigit, quod posset utrumque tueri,
Srutari placuit utraque dicta mihi.
Sique sua est, in quo brevior, sententia: visum est
Illud ut exsequeres uberiore stylo.
Manibus esse volunt poenam pleriq; perennem,
Oppositi plures inficiantur idem.
Est opus attendi, quid & hi sectantur, & illi,
Ad quod ut attendas hoc breve dogma dedi.
Distinguendo solent diverse sumere poenam
Unde fit ex variis utraque secta modis.

Quod poena inferni est aeterna.

Est instrumentum, quod punit, poena: Vocari
Nomine sic poenae furca latronis habet.
Poena potest etiam dolor in patiente vocari,
Sive ex illatis anxietudo malis.
Hoc utroque modo poena est inferna perennis,
Perpetuusque rogus, perpetuaeque nives.
Sic etiam nunquam patientum passio cessat
Semper qui patitur hic alibive dolet.

Quod poena inferna non est aeterna.

Alterius sectae restat documenta videre.
Augustinus ait: Est quasi poena duplex,
Et quasi de nivibus est transitus ad gravis aestum
Ignis, & ad gelidas rursus ab igne nubes.
Hic iam non est ipsa anxietas, neque poenam
Ardores dicit, frigora sive nivis.
Haec duo poena duplex. Est quaedam poena nivalis
Algor. Et igneus est altera poena calor.

Haec

Haec vero sibi sunt contraria, nec retinendo A. C.
Hoc proprii quod habent, insimul esse queunt. MCXCVIII
Haec simul esse nequit: subiecto in simplice sicut
Spiritus est, duplex dissona poena sibi.
Nam patiens istum dum sustinet, altera cessat
Interea. Quare neutra perennis erit.
Altera sentitur, sed neutra simul, patienti.
Sicque nec in sensu perpetuatur ei.
Judicium simile est. Ex omnibus ergo perennis
Dici nulla potest, quae variamen habet.
Posset enim dici revera poena perennis:
Si calor aut algor semper inesset eis.
Sed nunc sentitur calor, & nunc algor, & uno
Instanti pariter neuter inesse potest.
Immo magis physice si disquiratur, oportet
Altera ubi perstat, altera poena vacet.
Ignis enim non est calor in nive, sed nivis algor.
Sic neque sentitur algor in igne nivis.
Imo magis, cum, qui punitur, transit ad ignem,
Ipsum iam punit ignis in igne calor.

Solatio, ubi ostenditur, quid melius tenendum sit.

Non cadit a vero, qui sic intendit, & idem
Subtili graditur artificique modo.
Explicui, quid id est, sed abominor hoc male dictum:
Poena quod infernis nulla perennis inest.
Nam quasi dicitur hoc, tanquam si dicere restet,
Quod neque puniri debeat ullus ibi.
Aut quod eo lapsis sit abinde redemtio, circa

A. C. *Scripturae volitum, sanctaque dicta patrum.*
MCXCVIII *Nulla poena perennis inest infernis.*
Simplex quis sermone capi posset bene in illo,
Est tamen in sensu vera loquela suo.

Determinatio.

Nam si sumatur subiecti ex parte perennis,
Tunc sensum falsum falsa loquela facit.
Infernis vero post verbum iuge perennis
Sensus opertior hic, sed bene verus erit.

Opinio prior & melior & facilior, qua dicitur, quod poena inferna, sive quae infernis infertur, est aeterna.

Verior illa prior retinetur opinio, vera
Cum sit, & haec haeresin velle fovere sapit.
Hanc ideo reprobo, nolim in commune fateri,
Unde sit infirmis forte ruina mali.
Dicere tutius est, quod quisq; fatetur, & absque
Omnibus involucris, & sine nube, patet.
Dicere quod iugis est: in coelo gloria iustis
Ex aequo est iustis, poena futura malis.
Nam quanto est maior, qui offenditur, hoc quoque maior
Debet poena geri, qua satagatur ei.
Verum infinite est magnus deus. Ergo suis est
Poena infinite magna ferenda reis.
Aeternus deus est. Aeternaque poena ferenda est
His, quibus offensus per male facta deus
Hae ubi iam dixi sit sufficientia dicti:
Nam bene cuncta reor exposuisse tibi.
Aegidii nescit Treniensis musa, docendis

Si

Se quibus implicuit, ut libet esse brevis. A. C.
Nam ubi deducat in apertum cuncta tenorem, MCXCVIII
Sicut mens dictat, desipuisse putat.
Cumque aliquid lego, rectus ibi mox quaeritur ordo,
Omniaque ut pateant, inque tenore bono.
Si secus invenio, supplendi caetera voto
Saepius haud possum continuisse manum.
Haec mihi causa fuit, ut Rigae inventio Petri
Cresceret adiunctis bibliotheca metris
Nam bene non poterat plena integritate doceri,
Si non sciretur quicquid abesset ibi.
Hoc autem adiuncto iam detruncatio nulla
Librum deturpat, plenaque summa patet.
Hoc quoque fecit, ut hos simili de themate scriptos
Adiicerem versus post tua dicta meos.
Sed praeiudicium nolim pro versibus istis
Versibus ut fiat docte Matthaee tuis.
Tu brevis es, prolixus ego. Subtiliter ipse
Incedis; Petitur semita lata mihi.
More meo dixi. Si plenius aut magis apte,
Non ideo tua sit musa molesta meae.
Cesset in hoc livor. Sit mutua gratia nobis,
Inque vicem nostrum dicat uterque vale.

Explicit de poenis infernalibus.

LXXXV.

ANONYMVS.

Canonicus Altidisiorensis.

Exstat in Codice quodam manuscripto Helm-

A. C. Helmstadiensi Aurorae Petri de Riga, carmen hac inscriptione: *De laude libri & utilitate legendi hunc librum.* In MSto vero Gvelpherbytano eiusdem Aurorae hunc gerit titulum: *Versus cuiusdam Canonici de sancto Mariano Altidisiorensis monasterii ordinis.* Dabimus illos ad ductum utriusque codicis:

MCXCVIII

Stringere pauca libet bona carminis huius & ipsum
Laude vel exili magnificare libet.
Hic ea triticea est panisque allata farina
Hebraeo populo de Pharaonis humo.
Hic illud missum de coelo manna saporum.
Omnem gustanti qui sapit ore cibum.
Omne quia sapiens epulum, quod continet omnem
Vivendi formam, consiliique modum,
Ut brevius curram per singula: Praeminet auro
In pretio; Soli luce; Sapore favo,
Quod facit humana generi, quod sol facit orbi;
Sol terrae lucet. Luce cor iste replet.
Fons est hortorum, puteus vel abyssus aquarum,
Quarum potus alit pectora corda rigat.
Pascua coelestis; cellaria regia; coelum
Tot signis fulgens, quot sacramenta tegens.
Poma noua, & vetera, quae sponso sponsa reservat.
Poma sub inculto a) *cortice grata nimis.*
Hic calamus scribae subito scribentis. Hic arcus,
Qui

LXXXV. a) MS. Helmst. *incluso*

Qui curativo vulnere corda ferit. A. C.
Hic rota, sive rotae, quarum ut mare visio mira, MCXCVIII
In medioque rotae fertur inesse rota,
Quatuor bis facies, species est una. Levantur,
Stant vel eunt. Prout has spiritus intro regit.
Hic liber in dextra regnantis scriptus, & intus,
Et foris. Intus habens mystica, plana foris.
Quem comedens quasi mel fore scribit Ezechiel, in quo
Lamenta, & carmen, vae quoque, scripta refert.
Hic Mosi facies, quae velo tecta. Videri
Non valet. At Christi luce retecta patet.
Per Mosen typico, per Christum sangvine vero
Hic liber aspersus remque typumque gerit.
Lex nova: res, Antiqua: typus. Diffusior illa,
Haec brevior. Retegit ista, quod illa tegit.
Dumque rei testis typus exstat, abyssus abyssum
Invocat. Utraque lex nomen abyssus habet.
Sic brevitate libri gemmae clauduntur abyssi.
Utraque magna nimis, nullus utramque capit.
Jugiter hic legem meditari inquirere, nosse:
Quid nisi coelesti luce ciboque frui.
Nil homini melius, quam, si divina legendo,
Figat ibi vitam, quo sibi vita venit.
Vita fidesque, quibus ad vitae dona venitur,
Non nisi divinis scitur inesse libris.
Libros ergo lege, quibus insunt pascua vitae,
Congestos pariter, quos capit iste liber.
Felix qui sitit haec, & eodem fonte saporem

At-

A. C. *Attrahit, ut vitam condiat inde suam.*
MCXCVIII *Nam nisi sic sapiat, sapientem non puto quando*
Nil sibi quod didicit codice corde sapit.
Qui studet his, vel propter opes, vel propter honores,
Non sapit. It prorsus a sapiente procul.
Spretor opum sapiens, opus eius cultus honesti,
Pax animi, fructus, gloria finis erit.
Non nisi propter se vult se sapientia queri
Qui colit hanc audi, quae metit inde bona.
Purior affectus, sensus fit clarior, & mens
Liberior mundo, carneque pressa minus.
Lectio iugis alit virtutes, lucida reddit
Intima, declinat noxia, vana fugat.

LXXXVI.

AEGIDIVS.

Parisiensis. Diversus ab interpolatore Aurorae Petri de Riga. Scripsit Poema, cui tit. *Carolinus* teste Joan. PICARDO: qui & versus inde aliquot producit in Not. ad Bernhardi Epist. p. 2252. & 2259. Phil. LABBE p. 54. Nov. Biblioth. promittit, hoc Poema, in V. libros divisum, se editurum ex MSc. Fragmenta de Ludov. VIII. Reg. Gall. & de Parisiensibus literatis ex Carolino Aegidii Parisiensis scripto ad instructionem eiusdem Ludovici, inseruit Hist. Franc. Tom. V. du Chesne. *a*)

LXXXVII.

XXCVI. *a*) v. Christoph. HENDREICH Pandect. Brandenb. p. 45. b.

LXXXVII.

A. C. MCC.

NIGELLVS,

WIREKER cognomine. VIGELLUS minus recte dicitur in editione speculi stultorum seculi XV. in fol. & Gvelpherbytana A. 1662. WIRECHEZ dicitur in codice quodam manuscripto; *a*) WETEKRE in alio: *b*) utrumque, ut puto, falso. Monachus fuit Cantuariensis tempore Richardi I. Regis Angliae mortui A. MCC. *c*)

Scripsit I. *Brunellum*, sive *speculum stultorum.* Quamvis IOANNEM Sarisberiensem libelli auctorem faciat Thomas SMITHUS. *d*) Tituli & libri sui rationem explicat Auctor in Prologo, cui distichon hoc immediate subdit:

Burnelli speculam merito liber iste vocatur
Cuius sub specie stultorum vita notatur. e)

Carmen est elegiacum, initio: *Auribus immensis quondam donatus.* Inscribitur diversa ratione liber. Videlicet: *Burnellius asinus, sive speculum stultorum, de asino qui volebat caudam auferri & novam creari:* in Catalogo codicum manuscriptorum Digbaeano-

XXCVII. *a*) v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae Tit. I. P. I. p. 78 1628. *b*) v. Thomae SMITHI Catalogum Bibliothecae Cottonianae p. 2. Julius A. VII. 5. *c*) v. Catalogos cit. l. c. & SMITHVM l. c. *d*) l. c. p. 118. E. XII. 3. *e*) v. Catalogos cit. l. c. p. 138. n. 2587.

A. C. MCC.

norum; *f*) *Speculum stultorum vel Burnellus:* in codice manuscripto Bodleiano. *g*) Minus recte titulos prae se fert sequentes: *Will. Nigelli alias Burnelli speculum stultorum:* in Catalogo bibliothecae Bodleianae; *h*) Vel. *Burnellii speculum stultorum per Will. Nigellum Wireker:* in eodem catalogo; *i*) Vel: *Will. Burnelli seu Nigelli stultorum speculum:* ibidem; *k*) Vel: *Gvil. Nigelli liber Brunellus dictus:* in Gvilielmi PERRY Catalogo librorum manuscriptorum bibliothecae Norfolcianae in Collegio Greshamensi apud Londinium; *l*) Vel: *Brunelli Poema*: in catalogo librorum manuscriptorum Francisci Bernardi. *m*) Rectius inscribitur: *Nigelli liber ad Wilhelmum, qui dicitur Speculum Burnelli, seu speculum stultorum Carmine Latino:* in Bibliotheca Bodleiana. *n*) Missi enim sunt hi versus ad Gulielmum Episcopum Eliensem, R. Richardi primi Cancellarium. *o*) Prodiit incerto anno & loco Brunellus, seculo tamen

XV. hoc initio: *Incipit epistola veteris Vigelli ad Gvilhelmum amicum suum secretum,*

con-

f) v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae T. I. P. I. p. 78. n. 1628. *g*) v. Catalogos l. c. p. 113. n. 2159. *h*) l. c. p. 133. n. 2535. *i*) l. c. p. 138. n. 2587. *k*) l. c. p. 155. n. 3041. *l*) l. c. Tit. II. P. I. p. 74. n. 2922. *m*) l. c. p. 90. n. 3601. 32. *n*) l. c. T. I. P. I. p. 179. n. 3852. *o*) v. Thomae SMITHI Catalogum Bibliothecae Cottonianae p. 2. Julius A. VII. 5.

Secretum, continens integumentum speculi stultorum ad eundem directi. in f Constat foliis 72. Ad hanc editionem expressa est sequens: *Brunellus Vigellii, & vetula Ovidii. Seu opuscula duo auctorum incertorum: prius quidem Vigelli, qui fertur, speculum stultorum; posterius vero libri tres de vetula, Ovidii, falso sic dicti: Ambo ante duo prope secula iunctim publico charactere Coloniae excusa, nunc vero denuo ex Illustri quadam Saxoniae Inferioris bibliotheca deprompta, atque e vetusto Exemplari in hanc minusculam compagem bona fide confirmata.* 1662. Wolferbyti typis Sterniis. In oct. plag. $15\frac{1}{2}$ Bibliotheca, ex qua exemplar habuit editor, est Augustea Gvelpherbytana. Fallitur vero quod ea iunctim prodiisse scripta putat, cuius contrarium characteris diversitas evincit, quamvis in uno eodemque volumine compacta sese excipiant. A. C. MCC.

Exstat & Brunelli exemplar excusum seculo XV. sine mentione loci, & anni, titulo: *Brunellus in speculo stultorum.* in oct. plag. 8. Forte haec est editio Coloniensis Anni 1499 cuius meminit Gv. CAVEVS. *p*) Evulgata est Francofurti A. 1602. in oct. Praxis iocandi, cui *q*) inserta: *De asino asininos mores atque ingenium contra naturam exuere conante narratio.* Est ea ipse Brunellus. In

 utra-

p) de Scriptor. Eccles. p. m. 603. *q*) p. 352. ss.

A. C. MCC. utraque posteriorum editionum auctor recte Nigellus nominatur, quem priores binae Vigellum appellaverant. Fragmentum ex speculo Brunelli manuscripto inseruit Ant. a WOOD historiae & antiquitatibus Universitatis Oxoniensis ed. Oxon. 1674. r) Aliud fragmentum exstat in Thomae SMITHI Catalogo librorum manuscriptorum bibliothecae Cottonianae Oxonii 1696 s) Exstat speculum stultorum manuscriptum in bibliotheca Academiae Juliae correctius longe edito exemplari Gvelpherbytano, quod ad manus nunc est. Dabo solum prologum speciminis loco:

Suscipe pauca tibi veteris, Gvilelme, Nigelli
Scripta: minus sapido nuper arata stylo.
Hoc modicum novitatis opus tibi mitto legendum
Maxima pars animae, dimidiumque, meae.
Ipsa superficies quamvis videatur inepta,
Materiaeque rudis, verba diserta minus.
Multa tamen poterit lector studiosus in illis
Sensibus & studiis carpere digna suis.
Non quod verba sonant, sed quae contraria verbis
Insita sensus habet sunt retinenda magis.
Quis vetet ex nugis vario paradigmate sumto
Seria quandoque plurima posse legi.
Saepius historiae brevitas mysteria magna
Clau-

r) L. I. p. 88. s) p. 2. Julius A. VII 5.

Claudit, & in vili res pretiosa latet. A. C. MCC.
Quicquid ad exemplum morum scriptura propinat
Doctrinae causa debet habere locum.
Saepius admiror, dum tempora lapsa recordor:
Quam fuerint nobis, quaeque notanda tibi.
Nil cum praeterito praesens mihi tempus habere
Cernitur, in caudam vertitur omne caput.
Fit de nocte dies; tenebrae de luce serena;
De stulto sapiens; de sapiente nihil.
Fit Cato mentis hebes; linguam facundus Ulysses
Perdidit, & stabiles non habet aura vices.
Plusque Catone sapit, magis est facundus Ulysses:
Qui modo mutus erat mente manuq; carens.
Quique fuit sapiens duro sub tempore belli:
Hunc quasi delirum tempora pacis habent.
Et qui nil sapuit, nisi stultum, tempore duro,
Postquam pax rediit incipitesse Cato.
Quodque magis miror, furantur Nestoris annos,
Quos nondum partus edidit ipse suus.
Dum fortuna parit, dum partus prodigiosos,
Redditur ex partu prodigiosa suo.
Prodiga facta magis, quam provida, prodigiosam
Constitit ante suam se peperisse diem.
Nam puer impubes Cicerone disertior ipso
Fingitur & magno scire Catone magis.

A. C. MCC. Omnia lunari subiecta globo reserare
Novit, & interdum mystica multa videt.
Qualemcunque virum cupies quantumque disertum
Fingere mente, manu pingere, talis erit.
Talis apud tales, talis sub tempore tali,
Subque suo tali iudice talis erit.
Sicque dealbatus paries depingitur extra
Interius plenus sordibus atque luto.
Sic pictura lutum vestit; sic gemma venustat
Stercora; sic aurum putrida ligna tegit.
Qui nihil est per se, nec habet, quo tendat in altum,
Expedit, alterius ut relevetur ope.
Est tamen absurdum, cum quilibet, ex alieno
Intumet, alterius quam tumuisse decet.
Quamvis de propria cum quis virtute superbit
Sit vitium, levius hoc tamen esse puto.
Consuetudo tamen solet attenuare pudorem,
Reddit & audacem, quem mora longa iuvat.
Regna licet teneat, sceptrumque leonis, asellus,
Juraque det populis, semper asellus erit.
Asperior tamen est, in sede leonis asellus
Si positus fuerit, quam foret ipse leo.
Pelle leonina tectum detexit asellum
Fastus & excedent gloria vana modum.
Si moderata foret saltem sub imagine falsa
Res simulata diu posset habere locum.
Sed nimis impatiens gravis in novitate vetustas
Praecipites saltus in sua damna dedit,
Dum miser ipse sibi factus fuit, ex alieno
For-

Fortunam didicit se didicisse suam, A. C.
Perdidit invitus male se simulante leonem MCC.
Quod bene sive male credidit esse bonum.
Si qua minus prudens male perdidit, ex alieno
Perdidit, ex proprio nil periisse liquet.
Quae fuit ante sibi nulla mediante figura
Permanet: ex proprio perdidit ergo nihil.
Qui leo non potuit fieri si fiat asellus
Sufficit. Alterius sarcina pondus habet
Quodque magis fertur magis est onerosa fruenti
Respectu vario pondera pondus habent.
Sanius ergo foret alienum non rapuisse
Quam cum dedecore non retinere suum.

II. *Monita* ad amicum Lib. 1. initio: *Postquam tristis hyems zephyro. t)*

III. Adversus *barbatiem* Lib. I. initio: *Si mihi credideris linguam cobi*; indicantibus BALEO & PITSEO, *u*) qui tamen falluntur: tribuendum enim hoc scriptum JOANNI Sarisberiensi esse, ipsi testantur BALEVS, *w*) & PITSEVS. *x*)

IV. Versus Nigelli ad Honorium Priorem Cantuariensem videlicet 1. De ligno dulci, de Monachis, epistola paraenetica, de S. Catharina, de virtutibus monachi, epitaphium Emmae, cum aliis. 2. Miracula S. Mariae genitricis, virginis Mariae lib. 3. ubi de

t) Jo. BALEVS Scriptor Britann. Cent. 3. n. 50. & Jo. PITSEVS de illustr. Angl. scriptor ib. n. 286. *u*) ll. cc. *w*) Cent 3. n. 1. *x*) n. 253.

A. C. MCC. S. Dunstano, de Iuliano Apostata interfecto, de S. Ildefonso, & aliis agitur: exstant manuscripti in Bibliotheca Cottoniana Vespasianus D. XIX. I. y)

V. Versus Nigelli Wireker, Monachi Cantuariensis, continentes praecepta moralia: exstant in eadem Bibliotheca Cleopatra B. III. 5. z)

LXXXVIII.

PETRVS.

Blesensis. Archidiaconus Bathononensis, a) & apud Cantuariensem Archiepiscopum Cancellarius. b) Claruit sub Friderico Imperatore primo A. MCLX. c) Friderici Barbarossae obitum deplorat Epist. 172. A. MCXC. d) Obiit circa A. MCC. e)

Scripsit I. Tractatum de *Eucharistia* metrice. f) Exstat inter eius opera cum notis Petri Gussanvillensis &c. g) Carmen de sacra Eucharistia hexametrum, quod secundum editoris coniecturas Petro Blesensi tribuitur, Petro Anselmo adscribit Caspar BARTHIVS. h)

II.

y) v. Thomae SMITHI Catalogum p. 115. z) v. SMITHI Catal. p. 137.

LXXXVIII. a) Jo. TRITHEMIVS de S. E. p. 395. b) v. Aub. MIRAEVS in Auctar. d. S. E. n. 371. c) v. TRITHEMIVS l. c. d) v. Jo. Alb. FABRICIVS not. ad Trithemii l. c. e) v. MIRAEVS l. c. f) v. Gv. CAVEVS de S. E. p. m. 989. g) v Jo. Alb. FABRICII Bibliotheca Lat. ed. Hamb. 1712. p. 721. h) Animadvers. ad Papin. Statii IV. Thebaid. p. 1153.

II. Carmen Petri Blesensis & aliorum de *vino*, *cerevisia*, &c. exstat manuscriptum in bibliotheca Joannis Mori n. 131. 3. 1. A. C. MCC.

LXXXIX.

GVILHELMVS.

Peregrinus dictus, cum enim accepisset, expeditionem in Saracenos per Regem Richardum parari, accinxit se ad iter illud, non tantum ut miles, sed etiam Peregrinus. Claruit A. MCC. *a*) Poeta per eam aetatem excellens iudice Jo BALEO. *b*)

Scripsit I. *Odoeporicon Richardi* regis Lib. I. Vidit enim ea, quae in mari Hispanico fiebant, vidit quae in Syria & Palaestina commissa fuerunt in Sultanum Babyloniae Regem ac perfidos Saracenos. Omnia haec scripsit & vivis depinxit coloribus, ita ut quasi prae oculis totum poneret negotium: idemque argumentum cum Ricardo Canonico non infeliciter Heroico pertractavit carmine: opuspue iam absolutum Huberto Cantuariorum archiepiscopo & Stephano Turnehamo capitaneo rerum bellicarum dedicavit. *c*)

II. Alia plura *versu*. *d*)

 XC.

f) v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae T. II. P. I. p. 364. n. 9317.

LXXXIX. *a*) v. Jo. BALEVS Scriptor. Britann. Cent. III. n. 45. *b*) l. c. *c*) v. BALEVS l. c. *d*) v. Jo. PITSEVS de illustr. Angl. Scriptor. ed. Paris. 1616. p. 266.

A. C. MCC.

XC.

SIMON.

FRAXINVS, quem Joannes LELANDVS ASHE fuisse patria lingua dictum fatetur. Herefordiae inter Canonicos sedis Pontificiae, quos vocant Praebendales, non infimum tenuit locum. Claruit A. MCC. *a*)

Scripsit I. *Pro Giraldo* adversus Adamum Cisterciensis ordinis monachum & Abbatem Dorensem Apologiam rythmicam. Lib. 1. Initio: *Magistrorum omnium flos archilevita* II. Super *innocentia eiusdem*. Lib. 1. Initio: *Nescio quis monachus furtivo*. III. *Ad Magistrum Giraldum* Lib. 1. Initio: *Fons sine fine fluens, flos*. IV. *Carmina* Lib. 1. V. Alia plura *versu*. *b*)

XCI.

JOANNES.

Hanwillensis, *a*) vel Hantwillensis. *b*) Cognomento Architrenius. Ad Albanifanum monachus. Claruit A. MCC. *c*)

Miraculum eloquentiae dicitur LELANDO apud BALEVM. *d*) Poeta egregius, ingeniosus & elegans est BALEO. *e*) De diversis rebus diversa composuit poemata, stylum affabre sub-

XC *a*) v. Jo. BALEVS Scriptor. Britann. Cent. 3. n. 39. *b*) v. BALEVS l. c.

XCI. *a*) v. Jo. BALEVS Scriptor Britann. Cent. III. p. 49. *b*) v. Codd. MSS. Biblioth. Bodleianae n. 1665. in Catalogis MSS. Angliae & Hiberniae p. 80. *c*) v. BALEVS l. c. *d*) l. c. *e*) l. c.

subiectis materiis applicans & artificiose concinnans, in gravibus gravitatem Virgilii, in mediocribus profluentem Ovidii Nasonis venam, in redarguendo satyricos Horatii sales pertinaciter sectatus est, imo feliciter tantum non consecutus. Apud illum invenias laudes Briti regis explicatas, Britannorum virtutes depictas, encomia Britanniae fusa, res antiquissimas e tenebris erutas, in luce positas, posteris enucleate traditas. Omnia latinissime, &, ut illa ferebant tempora, elegantissime: iudice Joanne PITSEO. *f*) A. C. MCC.

Scripsit I. *Architrenium*, ab insigni lamentatione dictum, quem Gualtero Constantio Britanno archiepiscopo Rothomagensi dedicavit. Libris IX. Initio: *Velificatur Athos, dubio mare. g*) Reperitur MS. Cantabrigiae in Collegio S. Benedicti. *h*) Exstat & Architrenii liber cum tabula de diversis argumentis, carmine manuscriptus inter codices, quos Kenelmus Digbaeus bibliothecae Bodleiane donavit n. 64. *i*)

II. De *rebus occultis* Lib. 1. Initio: *Rebus in obscuris dubitantes.*

III. *Epigrammata* Lib. I. IV. Epistolas & carmina Lib. 2. *k*)

 V.

f] de illustr. Angl. scriptor. ed. Paris. 1619. p. 267. *g*) v. BALEVS l. c. *h*] v. PITSEVS l. c. *i*) inter Codices bibliothecae Bodleianae n. 1665. v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae p. 80. *k*) v. BALEVS l. c.

A. C. MCC. V. Tractatus metricus cum expositione de Epistolarum compositione & aliis annexis per Jo. Antwillensem, exstat in Codicibus Digbaeanis n. 64. *l*)

XCII.

ADAMVS.

Dorensis coenobii prope Herefordiam, Cisterciensis ordinis, monachus, & Abbas. Claruit A. MCC. Scripsit versu *Contra speculum Giraldi* Lib. I. v. Jo. BALEVS *Scriptor. Britann. Cent. III. n. XL.*

XCIII.

RICARDVS.

Canonicus ad Trinitatis fanum Londini regularis. Claruit A. MCC. Exercitatione longa talis tandem evasit orator & poeta, quales ea aetas rarissimos nutriebat. Edidit *Epigrammata* Lib. I. v. Jo. BALEVS *Scriptor. Britann. Cent. III. n. XLIV.*

XCIV.

THOMAS.

Monachus Elyensis. Scripsit ante finem seculi XII. *a*) Exstant *Miracula S. Ethelredae* auctore Thoma, cui inserti sunt versus nonnulli, inprimis Cap. XIII. & XIV. *b*)

XCV.

l) inter Codd. Bodlei. n. c. v. l. c.

XCIV. v. Dan. PAPEBROCHIVS in commentario praevio de S. Ethelreda in Actis Sanctor. Junii T. IV. p. 489. D. *b*) v. Acta Sanctorum l. c. p. 572. B. ss.

A. C
Sec. XII.

XCV.

LEO.

Vixit seculo XII. Rythmica carmina ad summam perfectionem adduxit, unde nomen Leoninorum versuum acceperunt. v. Daniel PAPEBROCHIVS *Commentar. de SS. Gratiniano & Felino n. I. in Actis Sanctorum Junii per Godef. Henschenium &c. Tom. I. d. 1. Junii p. 23. B.*

XCVI.

ANONYMVS.

Qui vixit seculo XII. Scripsit De *bello ab Henrico IV. Imp. contra Saxones* suscepto; versu hexametro.

XCVII.

DONNIZO.

Presbyter. Scripsit *Vitam Mathildis* Principis Italiae, quae exstat in God. Gvil. LEIBNITII Scriptor. rer. Brunsv. *T. I. p. 629.*

XCVIII.

FVLCO.

Eius exstat *Historia gestorum viae nostri temporis Hierosolymitanae* carmine hexametro non ineleganti sed rythmico, libris tribus, qui leguntur in Franc. DVCHESNE historiae Francorum Scriptor. Tom. IV. ed. Paris. 1641. p. 890.

XCIX.

GILO.

Parisiensis, qui Fulconis libros supplemen-

A. C. MCCII. mento IV. librorum auxit, quod exſtat in Franc. DVCHESNE hiſtoriae Francor. Scriptor. T. IV. p. 898.

SECVLVM DECIMVM TERTIVM.

I.

WALTERVS.

Dictus de CASTELLIONE. *a*) Nonnullis PHILIPPUS GVALTERUS vocatus. *b*) Inſulis oriundus. Unde eſt eius illud monaſticum: *Inſula me genuit, rapuit Caſtellio nomen.* *c*) Fuit Epiſcopus Magalonenſis, ſiquidem Walteri illi, quos HENRICUS Gandavenſis Cap. 19. & 20. recenſet, iidem fuerint, ut putat Valerius ANDREAS. *d*) Claruit circa A. MCCLV. *e*) Opus de geſtis Alexandri nuncupavit Gulielmo I. Rhemenſi Archiepiſcopo, qui electus eſt A. MCLXXV. obiitque A. MCCII. Chr. DAUMIUS in Epiſtol. 89. ad Reineſium dicit, Codicem ſuum Gvalterianum ſcriptum fuiſſe Anno MCCVIII. Aequalis fuit Joannis Sarisburienſis, ut eius ad illum epiſtola teſtatur. *f*)

Scripſit *Geſta Alexandri Magni* *g*) verſu heroico, *h*) libris decem, qui prodierunt Ar-

I. *a*) v. HENRICVS Gandavenſis de Script. Eccleſ. Cap. 20. *b*) v. Gv. CAVEVS de S. E. p. m. 597. *c*) v. HENRICVS l. c. *d*) in Bibliotheca Belgica. v. Aub. MIRAEVS Schol. ad Henrici l. c. *e*) v. ANDREAS l. c. *f*) v. CAVE l. c. *g*) v. HENRICVS l. c. *h*) v. MIRAEVS l. c.

Argentorati 1513. Ingolstadii 1554. 1554. Lugduni 1558. 4. *i*) Elegans in hoc opere esse metrum, eumque librum in scholis Grammaticorum tantae olim fuisse dignitatis, ut prae ipso veterum poetarum lectio negligeretur, testatur HENRICUS Gandavensis. *k*) Non infelicem versum habet MIRAEUS. *l*. A. C. MCCII.

II.

ROGERUS HOVEDEN. MCCIV.

In Eboracensi provincia ex Hovedenorum familia natus. *a*) Inter domesticos Henrici II. Anglorum regis fuit teste Gvaltero Coventriensi in Annalibus apud BALEUM. *b*) Historiam Anglorum post Bedam continuatam finit A. MCCIV.

Scripsit *Poematum* & *Nugarum iuvenilium* librum unum. *c*)

III.

MATTHAEVS. MCCVI.

Oppido Vindocinensi oriundus. *a*) Tobiam suum Bartholomaeo Archiepiscopo ab A. MCLXXV. ap. A. MCCVI. Turonensi inscripsit. Alii illum A. MCCIII. obiisse, alii A. MCCXV. floruisse volunt; nonnulli abba-

---

i) v. MIRAEVS & CAVE ll. cc. *k*) l. c. *l*) l. c.

II. *a*) v. Jo. BALEVS Scriptor. Britann. Cent. 3. n. 55. *b*) l. c. *c*) v. Jo. PITSEVS de illustr. Angl. scriptor. n. 290. ed. Paris. 1619. 272.

III. *a*) v. HENRICVS Gandavensis de Scriptor. Ecclesiast. Cap. 28.

A. C. MCCVI. batem S. Dionysii Parisiensen A. MCCLX. electum A. MCCLXXXVI. d. XXV. Sept. defunctum esse contendunt. *b*)

Historiam *Tobiae* elegiis comprehendit, quam edidit Joannes HERINGIUS Bremae 1642. o. Specimen ex Tobia Matthaei evulgavit Casp. BARTHIUS in Adversariis. *c*)

Primas aliquas poematis lineas cum codice MSto Gvelpherbytano contuli, sequentesque lectiones ab impresso diversas observavi. Pagina 2. editionis Heringianae lin. I. pro *honest*. MStum legit: *honesti*. l. 7. H. *consistit*. MS. *concessit*. l. 11. MS. *alumno*. l. 22. H. *Ecclesiae*. MS. *hospitii*. p. 3. l. 6. H. *una fides*. MS. *unus amor*. l. 9. H. *vos, vos*. MS. *vos ego*. l. 11. H. *posuit ne*. MS. *portus iter*: ibid. H. *iter*. MS. *inops*. l. 12. H. *aspicite*: MS. *aspirate* l. 15. MS. *insinuisse*. l. 17. H. *opus*. MS. *apex*. l. 19. MS. *livor*. p. 5. l. 5. H. *Et* MS. *Est* l. 10. H. *increpat*. MS. *improbat*. l. 11. MS. *idolatria*. Ad lin. 20. addit MS. 20. addit MS. duos hos versus:

Schismata; probra; nefas: exterminat; arguit; arcet.
Seminat; auget; alit; dogmata; iura; decus.

lin. ult. MS. *exemplis*.

Mereretur totum opus conferri, quod tamen nunc praestare non vacat.

IV.

b) v. Gv. CAVEVS de S. E. p. m. 618. *c*) L. XXXI. c. 16.

IV.

ALEXANDER.

A. C. MCCIX.

Dictus de VILLA DEI. *a)* Christophoro HENDREIGH *b)* videtur esse idem qui Alexander Neckam apud Baleum. Patria Normannus, *c)* Dolensis, *d)* e Dola Armonica, non vero ut alii putant Burgunda. Doctor Sorbonicus. *e)* Ordinis fratrum Minorum. *f)* Falso eum fuisse Benedictinum dixit Nauclerus. *g)* Claruit sub Frederico secundo A. MCCXL. *h)*

Scripsit I. Volumen metro leonico de Grammatica, cuius hodie in scholis puerorum usus est assiduus, nescio si tam utilis propter imbecillioris aetatis defectum, & ignaviam praeceptorum. Praenotavit autem hoc ipsum opus *Doctrinale puerorum* lib. III. *Scribere clericulis paro.* Ita Joh. TRITHEMIUS! *i)* Eius libri in scholis Grammaticorum magnum usum fuisse suis temporibus testatur HENRICUS Gandavensis. *k)* Occasionem scripti ex nota quadam praefixa Codici MSto bibliothecae Helmstadiensis Academicae, qui Doctrinale exhibet, exponam ipsis anno-

IV. *a)* v. Joh. TRITHEMIVS de S. E. n. 463. *b)* Pandect. Brandenb. p. 108. b. *c)* v. Lucae WADDINGI scriptores ordinis Minorum Romae 1650. p. 9. *d)* v. HENRICVS Gandavensis de S. E. Cap. 59. & TRITHEMIVS l. c. *e)* v. WADDINGIVS l. c. *f)* v. TRITHEMIVS l. c. *g)* v. WADDINGVS l. c. *h]* v. TRITHEMIVS l. c. *i]* l. c. *k]* l. c.

A. C. MCCIX. notatoris verbis: *Nota quod in dictu quorundam Grammaticorum legitur, quod in studio Parisiensi tempore Alexandri fuerunt tres Magistri; in septem artibus liberalibus subtiliter instructi, & promoti, qui paupertate coacti scholas particulares coeperunt regere. Quorum unus vocabatur Yso. Alter Rodolfus Anglicus, Tertius Magister Alexander. Qui tres magistri propter eorum mutuam & socialem habitationem convenerunt, quod unusquisque ex dictis peritorum in grammatica, materiam utiliorem colligeret pro usu clericorum, isto modo: Quod unus scriberet materiam primae partis, continentem etymologiam. Alter materiam secundae partis, scilicet diasyntheticam. Tertius materiam tertiae partis, scilicet orthographiam & prosodiam. Et factum fuerat sub stylo prosaico. Inter caeteros unus de illis, scilicet Rodolfus Anglicus, electus fuit in episcopum, & alter scilicet magister Yso, decessit & moriebatur. Et sic apud Alexandrum manserunt scripta utrorumque aliorum. Ex quibus ipse Alexander scholares suos optime informavit. Qui & de fonte suae pietatis motus materiam suam & aliorum duorum, sic prosaice compilatam, per metrum conscripsit. Et sic patet, quod alii duo magistri etiam existunt causae praesentis libri totius. Sed quia Alexander istam materiam sub forma metrorum posuit, igitur ab eo fit denominatio, ut a causa efficiente. Sed quo tempore composuerunt patet in his metris:* An-

Anno milleno ducentenoque noveno A. C.
Doctor Alexander egregius atque Magister MCCIX.
Doctrinale suum dedit in commune legendum.

Prodiit Doctrinale Grammatices metrice cum explanat. Ludovici de GUASCHIS. Venet. 1483. *l*) Exstat & titulo: Partes Alexandri cum commento. f Basilileae per Nicolaum Kesler Anno 1486 die 20. Augusti. Item cum Comm. Herm TORRENTINI & KEMPONIS Thessaliensis Dav. 1503. 4. *m*) Quae editio forte non differt ab illa quae inscribitur: Opus minus primae partis Alexandri cum quaestiunculis de optimis moribus & virtutibus interpositis cum quaestionibus sententias textus declarantibus scitu dignis; cum argumentis & eorundem solutionibus in scholis disputandis pro pueris instituendis diligenter collectis. q. per Wilhelmum Senderum collectum & Daventriae per Richardum Paffraet diligenter impressum Ao. Domini MDIII. Vicesima secunda Martii. Item: Opus minus secundae partis Alexandri introductorium ad opus maius eiusdem perutile q. per Wilhelmum Zenders de Werdt collectum. Impressum Antwerpiae per Henricum Eckert de Homberch, anno domini XVCIV. XVIII. mensis Octobris.

Exstat & circa hoc tempus excusa super se-

l] v. Christoph. HENDREICH Pandect. Brandenb. p. 208. b. *m*] v. HENDREICH l. c.

A. C. MCCIX. secunda parte Magistri Alexandri per Johannem SYNTHIS collecta. q)

Joannes SINTHEMIVS Congregationis S Hieronymi Daventriae, Des. Erasmi praeceptor, edidit Commentarios Grammaticos in Doctrinale Alexandri: magnum inde, ut in vita Erasmi ait Rhenanus, ea tempestate in Scholis Germanorum nomen consecutus. Paris. typis Badii 1504.

Prodiit & Phorcae 1508 4. o)

Exstant quoque: Hermanni TORRENTINI commentaria in primam partem doctrinalis Alexandri, cum vocabulorum interpretatione, quibusdam mendosis supervacaneis & obscuris versibus vel reiectis, vel inveriores & planiores mutatis. Demum diligenter ab Auctore recognita q. Tubingae in aedibus Thomae Anshelmi Badensis Ao. MDXI; Mense Decembri.

II. Scripsit *Acta Apostolorum* leoninis versibus p)

III. Utriusque Testamenti corpus duodecim versibus hexametris supra ducentos in compendium redegit, ita ut cuiuslibet capitis summam qualibet dictione exprimeret; sed quia brevitas plerumque obscuritatem induit, hanc ut removeret cuilibet dictioni in

n] v. Valerii ANDREAE Bibliotheca Belgica ed. Lovan. 1643. p. 563. o] v. Christoph. HENDREICH Pandect. Brandenb. p. 180. b. p] Lucae WADDINGI scriptores ordinis Minorum p. 9.

in illa contentae numerum subiecit, intextis quibusdam tenui calamo voculis, quae velut cuiusdam glossae interlinearis loco inservirent, hoc paradigmate: A. C. MCCIX.

1. LEX, 2. PROHIBET, 3 PECCANT, 4. ABEL, 5. ENOCH, 6. ETARCAFIT, 7. INTRANT.

1. dies, 2. lignum vitae, 3. primi parentes, 4. occiditur, 5. transfertur, 6. a Noe, 7. in arcam. q)

Tersiora illius opera reddidit Hubertus SVSANNAEVS Poeta Gallus multis expunctis, nec paucis additis. r)

V.

JOSEPHVS.

Devonius dictus, Iscanus seu Excestriensis, in extrema regionis ad meridiem parte & prope Cornubiam natus. a) Iscae Devoniorum alumnus. b) Claruit A. MCCX. c) MCCX.

Scripsit I. De *bello Troiano* libros sex, non quinque ut habet BALEVS. d) Est carmen hexametrum, initio: *Iliadum lacrymas concessaque Pergama factis.* Inscribitur & : Phrygii Daretis, liber de prima Pergamorum e-

ver-

q] v. WADDINGVS l. c. p. 9. 10. r] v. WADDINGVS l. c. p. 10.

V. a] v. Jo. BALEVS Scriptor. Britann. Cent. 3. n. 60. b] v. LELANDVS apud Baleum l. c. c] v. Jo. BALEVS Scriptor. Britann. Cent. 3. n. 60. d] l. c.

A. C. MCCX. versione. *e*) Josephus Iscanus poema istud dicavit Thomae Balduino Archiepiscopo Cantiorum sive Cantuariensi. Pseudo Daretis duos codices MSS. unum Canonicorum Lateranensium Patavii, alterum Aloysii Corradini laudat Jo. RHODIVS in notis ad Scribonium Largum p. 60. *f*) Prodiit titulo: Daretis Phrygii de bello Troiano libri sex a Cornelio Nepote latino carmine heroico donati nunc primum in lucem editi. Basileae 1541. 8. Usus fuit editor Albanus TORINVS unico & mendosissimo exemplari, absque ullis punctis aut distinctionibus & pluribus hinc inde lacunis. *g*) Haec editio Toriniana tam corrupte vulgata est notante Jo. LELANDO p. 239. de scriptoribus Britannicis, ut si pater ipse in prolem redivivus oculos converteret tam informem, cognosceret plane nunquam. *h*) Ambigit TORINVS ipse de carminis scriptore, illumque Britannum fuisse suspicatur. *i*) Prodiit & opus hoc cura HENISCHII, Basileae 1573. 8. *k*) Item ad calcem Homeri graece & latine editi & illustrati a Joanne

e) v. Thomae IAMESII catalogum librorum manuscriptorum Collegii S. Benedicti apud Cantabrigiam n. 69. 4 in Catalogis MSS. Angliae & Hiberniae T. I. P. III. p. 134. n. 1346. *f*) v. Jo. Alb. FABRICII Biblioth. Latin. ed. Hamb. 1712. Supplem. p. 23. *g*) v. Torini epistolam nuncupator. r. 4. b. *h*) v. FABRICIVS l. c. *i*) v. Epistolam nuncupatoriam 43. b. *k*) v. notam praefixam editioni Driesemianae & Joh. Alb. FABRICII bibliothecam Latinam ed. 1712. p. 73.

anne SPONDANO. Basileae 1583. & 1603. f. *l*) Porro per Alexandrum Carolum TROGNESIum. *m*) Alia quaedam editio exstat huius rubri: *Josephi Iscan I de bello Troiano libri sex, hactenus Cornelii Nepotis nomine aliquoties editi, nunc Autori restituti, & notis explicati, quibus alii plurimi illustrantur a Samuele* DRESEMIO. Francofurti apud Johannem Thymium 1620 non A. 1623. ut habet Joh. Alb. FABRICIVS, *n*) in qu. alph. I. plag. 6. Adornata haec est ad editiones Henischii Spondani & Trognesii. Emendatior & integrior praecedentibus est editio Joannis MORI Londini 1675. 8. *o*) In omnibus istis editionibus omissi sunt post lib. I. v. 32. versus VII. quibus continetur encomium Balduini, cui poema hoc suum auctor dicavit, Archiepiscopi Cantuariensis, sub finem seculi XII. *p*) Eos e MSto codice produxit Tan. FABER in notis ad Longinum p. 169. edit. Tollianae & ex hoc Jo. Alb. FABRICIVS in Bibliotheca Latina ed. Hamb. 1712. *q*) Lacunam in Josephi Devonii Libro V. & emendationem dat Caspar BARTHIVS, additque: Utcunque seculi sui nugas immiscet saepe is auctor, plurima tamen lumina, ex legitimis poetis suae nocti intrusit, unde non immerito a tenebris vindicatur. Quis enim non misereatur & rationem

A. C. MCCX.

Ccc 3 ha-

l) v. nota Dresemiana & FABRIBII bibl. Lat. l. c. *m*) v. nota Dresemiana. *n*) l. c. *o*) v. FABRICIVS l. c. *p*) v. FABRICIVS l. c. p. 74. *q*) l. c.

A. C. MCCX. habeat tot egregiorum conatuum. r) Tantum hic autor in altissima barbarie praestitit, quantum non nisi optimus quisque aureo Augusti seculo fuisset assecutus, iudice Alexandro Carolo TROGNESIO. s) Poema hoc facundum & comtum habet Joh. Albertus FABRICIVS. t) Nemo *Libripens* frequentius loquitur Josepho Iscanio Devonio, qui ridicule saepe Vide ad eum nostrum Glossarium, ait Caspar BARTHIVS. u)

II. *Bellum Antiochenum* Lib. I. w) sive *Antiocheidem*, cuius in Britannia meminit CAMBDENUS, x) versu hexametro scriptam. Aliquos ex Antiocheide versus adducit GV. CAMBDENVS in Britannia. y) De bello Antiocheno sive Antiocheide vide Jo. LELANDVM de scriptoribus Britannicis editum ab Antonio HALL. Oxon. 1709. 8. p. 237. z)

III. De *institutione Cyri* Lib. I. initio: *Praelia bina ducum canimus po.* aa)

IV. Panegyricum ad *Henricum* Lib. I. ab)

V. *Nugas amatorias* Lib. I. ac) De iis vide MENAGII anti Bailletum T. 2. p. 335. ad)

VI.

r] v. BARTHIVS Animadvers. ad Papin. Statii VIII. Thebaid. p. 928. s] in praefatione editionis suae apud Sam. DRESEMIVM praef. ad Josephi libros de bello Trojano p. 8. t] in Bibliotheca Latina ed. 1712. p. 74. u] l. c. p. 852. w] v. Jo. BALEVS de Scriptor. Britann. Cent. 3. n. 60. x] v. FABRICIVS l. c. y] in fine Notarum l. 3. & p. 261. z] v. FABRICIVS l. c. Supplem. p. 23. aa] v. BALEVS l. c. ab] v. BALEVS l. c. ac] v. BALEVS l. c. ad] v. FABRICIVS l. c.

VI. *Epigrammata* Lib. I. *ae*) A. C.
VII. Diversi generis *carmina* Lib. I. *af*) MCCX.

Splendidissimo ingenio poeta fuit, cuius scripta ita probantur, ut ad veterum scriptorum laudem peruenerint, iudice Gilhelmo CAMBDENO. *ag*) Poeta pro aetate illa non inelegans habetur a Jo. Alberto FABRICIO, *ah*)

VI.

GVILHELMVS.

Leycestrius. A Montibus alii cognominant. Theologicae cognitionis professor, inter canonicos supremae Mindorum seu Lincolniensis urbis vixit, & cancellarii in eadem Ecclesia dignitate functus est, ut habet Jonnes LELANDUS. Claruit A. MCCX. Scripsit *Carmen alphabeticum glossatum* Lib. I. Initio: *Quis veniat videas, quo, quando, a*)

VII.

SYLVESTER GIRALDVS.

Cambrensis, ex quadam nobilissima Walliae principum familia ortus, & in provincia Penbrochiana natus, non procul a Tynbio, teste Lelando. *a*) Brakaniae ac Me-

ae) v. BALEVS l. c. *af*) v. BALEVS l. c. *ag*] in Britannia sua p. 133. apud Dresemium praef. cit. *ah*] Biblioth. Lat. ed. 1712. p. 73.

VI. *a*] v. Jo. BALEVS Scriptor. Britann. Cent. III. n. 67.

VII. *a*] apud Jo. BALEVM Scriptor. Britann. Cent. 3. n. 59.

A. C. MCCX. neviae archidiaconus. *b*) Tandem episcopus Menevensis electus An. MCXCVIII. *c*) Claruit senex A. MCCX. *d*)

Scripsit I. Pro *reddenda talione* Lib. I. Initio: *Ecclesiae speculum qui me cupit*; qui videtur esse metricus. II. *Epithalamion* Lib. I. Init: *Vt lux post tenebras, post.* III. De *miseria conditionis humanae.* Lib. I. Init: *Unde superbit homo, cuius.* IV. *Epigrammata* varia Lib. I Init: *In natale sacro sacrae solem,* V. *Carmina* metrica Lib. I. Init: *Florida fructifera Simonis.* VI. *Querulum* carmen Lib. I. *e*)

VII. *Vaticinalem historiam* versu Lib. I. Init: *Hactenus historia plena per.* VIII *Epitomen Itinerarii Cambriae* rythmice librum unum, qui MS. exstat in Bibliotheca Cantabrigiensi S. Benedicti & in Lunleiana. *f*)

VIII.

GVALTERVS MAPES.

Henrici secundi Anglorum regis clericus ac filii eius Ioannis post illum. Sunt qui eum ex Sarisburiensi canonico, sunt etiam qui ex Lincolniensi praecentore Oxoniensem archidiaconum A. MCXCVII. fuisse factum affirmant. Claruit A. MCCX. *a*)

Scrip-

b] v. BALEVS l. c. *c*] v. BALEVS l. c. & Gv. CAVEVS de S. E. p. m. 617 *d*] v. BALEVS l. c. *e*] v. BALEVS l. c. *f*] v. Jo. PITSEVS de illustr. Angl. scriptor. n. 299.
VIII. *a*] v. Jo. BALEVS. Scriptor. Britann. Cent. 3. n. 61.

Scripsit partim rythmis lege solutis, partim composito poeticis legibus versu, omnia latine eleganter, lepide, facete, iudicante Jo. PITSEO *b*) A. C. MCCX.

I. *Apocalypsin Goliae* Pontificis super corrupto Ecclesiae statu. Initio: *A tauro torrida lampade Cynthii.* Exstat inter varia doctorum piorumque de corrupto Ecclesiae statu poemata per Matthiam FLACIUM. Basileae 1556. *c*) & in Joh. WOLFII Lection. Memorab. Lauingae 1600. *d*) Habetur & Gvalt. Mapes rhythmus vetustissimus de corrupto Ecclesiae statu, impressus A. 1545. & denuo A. 1623. inter codices Thomae Bodleii MStos n. 12. Tr. 3. in Bibliotheca Bodleiana n. 2259. *e*)

II. *Sermo Goliae Pontificis ad Praelatos impios*, initio: *Dilatatur impii regnum Pharaonis;* legitur inter Varia de corrupto ecclesiae statu poemata per FLACIUM. *f*) & in WOLFII lection. memorab. *g*)

III. Sermo *Goliae ad Praelatos*, sive, ut BALEUS titulum effert: *Ad malos pastores.* initio: *A legis doctoribus lex evacuatur.* Editus a FLACIO, *h*) & WOLFIO. *i*)

IV. *Golias ad sacerdotes Christi.* initio: *Viri*

b] de illustr. Angl. Scriptor. n. 301. *c*] p. 193. *d*] T. I. p. 430. *e*] v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae n. 118. *f*] p. 149. *g*] p. 437. *h*] l. c. p. 152. *i*] l. c. p. 439.

A. C. MCCX. *ri beatissimi, sacerdotes dei.* Sistitur a FLACIO, *k*) & WOLFIO. *l*)

V. Praedicatio Goliae *ad terrorem omnium.* Sive secundum BALEVM: Sermo ad *impios Praelatos.* initio: *Tempus acceptabile tempus est salutis.* Exhibetur a FLACIO, *m*) & WOLFIO. *n*)

VI. De his *quae regnant in Romana curia*; sive, notante BALEO: *De malis Romanae curiae.* Initio: *Uter contra vitia carmine rebelli.* Datur a FLACIO, *o*) & WOLFIO. *p*)

VII. In *Romam*; sive exprimente BALEO: In *Papam & curiam.* Initio: *Roma caput mundi est, sed nil capit mundum.* Exstat apud FLACIVM. *q*) Partem carminis exhibet Jo. BALEVS de scriptoribus Britannicis ed. Basileae 1557. *r*)

VIII. Excommunicatio Goliae pro *pileo initio*: *Raptor mei pilei morte moriatur.* Exstat inter Poemata de corrupto Ecclesiae statu per FLACIVM. *s*)

IX. Planctus super *episcopis*, initio: *Complange tui Anglia.* Exstat inter Poemata de corrupto ecclesiae statu edita a FLACIO. *t*)

X. *Querela, qua alloquitur* Papam, *ostendens Praelaturas & bona ecclesiastica, teneri ab indoctis, avaris, & ignaris ventribus: contemptis interim & esurientibus iis, qui se de-* *stri-*

k] l. p. 154. *l*] l. c. *m*] l. c. p. 156. *n*] l. c. p. 441 *o*] l. c. p. 159. *p*] l. c. p. 442. *q*] l. c. p. 406. *r*] p. 254. *s*] p. 160. *t*] p. 161.

ctrinae studiis dediderunt; vel BALEO indicante: *Dictamen lectionis loco.* Exstat ibidem. u) Insigniores in codice quodam manuscripto Academicae Bibliothecae Lipsiensi observavi lectiones Flaciana editione meliores. Ideoque carmen ex codice illo correctum subiungo: A. C. MCCX.

Tanto viro locuturi
Studeamus esse puri,
Sed & loqui sobrie:
Carum care venerari,
Et ut simus caro cari,
Careamus carie.
Decet enim, & hoc unum
Est in primis oportunum,
Ut me ipsum iudicem:
Homo vetus exuatur.
Homo novus induatur
Ante tantum judicem.
Commendarem mundi mores:
Sed virtutis amatores
Paucos esse doleo.
Quod si pravos non defendam,
Et eis non condescendam
Bella mihi video.
Sed ô judex aequitatis,
Propagator lenitatis
Lenis aura seculi:
Esto mihi in asylum,

Te

u] p. 9.

A. C. MCCX.

Te rectore sumpsi stylum,
Te duce signa tuli.
Sed quis sum qui ausim loqi,
Coram tanto quis ego, qui
Sano fretus capite?
Rodo pravos in aperto,
Vox clamantis in deserto:
Rectas vias facite.
Quid desertum nisi mundus?
Mundus quidem sed immundus,
Quia munda respuit,
Sed desertum deci dolet
Nam quod fructum dare solet,
Ecce prorsus aruit
Quis solebat in praelatis
Germinare largitatis,
Et pudoris flosculos:
Tali partu destitutum,
Gramen affert non virtutum,
Sed spinas & tribulos.
Qui sunt spinae tribulique?
Qui pastores, praelatique?
Amatores, muneris.
Qui non pascant, sed pascuntur,
Non a pasco derivantur,
Sed a pascor, pasceris.
Blandos amant, & bilingues,
Canes muti, tauri pingues,
Gigantium fratereuli
Qui thesauros coacervant,
Non dispergunt, sed observant,

Ut

Ut pupillam oculi.
Omnis habens muneratur:
Non habenti supplantatur
Id ipsum quod habuit.
In deserto mundi huius
Nemo floret, nisi eius
Bursa nondum vomuit.
Bursa praegnans principatur.
Sapiensque conculcatur,
Si manus aere vacet.
Nam si pauper sit sophia,
Vili erit, quare? quia
Pauper ubique iacet.
Pauper iacet: sed palpones
Quorum blandi sunt sermones,
Et ipsi sunt iacula.
Isti sunt quos mundus amat,
Et de quibus Psalmus clamat,
Beati in macula.
In macula sunt beati,
Sed non sunt immaculati,
Teste conscientia:
Vivit leno more suis,
Quia in labiis suis
Diffusa est gratia.
Quid dant artes nisi luctum;
Et laborem? vel quem fructum
Fert genus & species:
Olim plures non est mirum,
Provehebat Arma virum
Et fraternas acies.

An-

A. C. MCCX.

Antiquitus nam ſtudere
Fructus erat, & habere
Declamantes ſocios?
Nunc in archa ſepelire
Nummos maius eſt quam ſcire
Bella per Aemathios.
Si per aquas rubri maris
Deſignatur ſalutaris
Lavacri lavatio.
Licet hoc ſcit, quod lucrum fert,
Quid hoc mihi ſcire confert,
Si ſciens eſurio?
Chriſtus ſolet appellari,
Lapis ſciſſus de altari,
Non manu ſed forcipe.
Hoc eſt notum ſapienti,
Sed praebendam requirenti
Nemo dicit: Accipe.
Scio crucem figurari,
Quando lego dulcorari
Flumen apud Exodum:
Manibusque cancellatis
Jacob noſtrae libertatis
Praefigurat commodum.
In Hebraea lege legis,
Quod ſerpentem lator legis
Erexit in patulo,
Ut ceſſaret mors & tabes
Quia noſtras lavit labes
Chriſtus in patibulo.
Duo ligna Sareptenae

Spi-

Spiritalis escam coenae A. C.
Coquunt in Ecclesia: MCCX.
Abrahamque tulit ligna
Per quae dono digne digna
Cremaretur hostia.
Fudit aquam ter Helias,
Pater sanctus Isaias
Trinitatem innuit.
Vidit Abram trinum chorum,
Ruth in agro Judaeorum
Trinitatem messuit.
Sic involvit rota totam,
Sic deponit leprae notam
Lex in superficie.
Sic amictum parvipendit
Joseph, quando non attendit
Vocem fornicariae.
Dumque per desertum itur,
A gentili reperitur
Calens unda penitus
Quia legis in deserto
Reperitur a deserto
Calor sancti Spiritus.
Haec scrutari quidam solent,
Post afflicti fame dolent
Plus vacasse studio.
Unde multi perierunt,
Et labore defecerunt,
Scrutantes scrutinio.
Ergo quia tot oppressis
In studendo prava messis

Cre.

A. C. MCCX. *Creditur plus aspera:*
Ad Romani sedem patris,
Et ad sacrosanctae matris
Sum reversus ubera.
Turpe tibi pastor bone,
Si divina lectione
Spreta, fiam laicus:
Aut absolve clericatu,
Vel fac ut in cleri statu
Perseverem clericus,
Dulcis erit mihi status
Si praebenda muneratus
Reditu, vel alio.
Vivam licet non abunde,
Saltem mihi detur unde
Perseverem studio.

XI. De *mundi miseria.* Initio: *Ecce mundus moritur vitio sepultus.* Exstat inter poemata de corrupto Ecclesiae statu per FLACIVM. *w)*

XII. *Praedicatio Goliae* Liber I. initio: *Viri venerabiles, viri literati.* *x)* Exstat MS. Contabrigiae in collegio S. Benedicti. *y)*

XIII. *Confessio Goliae* Liber I. initio: *Aestuor intrinsecus ira vehementi.* z) Exstat MS. ibidem. *aa)*

XIV.

w] p. 338. *x*) v. BALEVS Scriptor. Britann. Cent. 3. n. 59 *y*] v. Jo. PITSEVS de illustr. Angl. Scriptor. ed. Paris. 1619. p. 284. *z*] v. BALEVS l. c. *aa*] v. PITSEVS l. c.

XIV. Carmen *ebriosorum* Lib. 1. initio: *Tertio capitulo memoro tabernam. ab)* A. C. MCCX.

XV. De *palpone & assentatore* Lib. 1. initio: *Multi mortalium in mundi stadio. ac)* Exstant Walteri Mapes versus contra adulatores manuscripti in Bibliotheca Cottoniana Vespasianus E. XII. 6. *ad)*

XVI. De *malis monachorum* Lib. 1. initio: *Noctis crepusculo brumali tempore. ae)* Exstant Gulielmi Mapes versus de monachis manuscripti in Bibliotheca Cottoniana Titus A. XX. 39. *af)*

XVII. Ad *utrumque statum* Lib. 1. initio: *Suscitavit Dominus simplicem & brutum. ag)* Exstat versus Gualteri Mapes de clericis & laicis manuscripti in Bibliotheca Cottoniana Vitellius D. VIII. 9. *ah)*

XVIII. De *Thetide & Lyeo* Lib. 1. initio: *Cum tenerent medium omnia tumultum. ai)* Exstat Goliae disputatio inter aquam & vinum rythmice manuscripta in Bibliotheca Cottoniana Titus A. XX. 4. *ak)*

XIX. *Disceptatio nubendi* Lib. 1. *al)* vel de *coniugio* Lib. 1. *am)* initio: *Sit Deo gloria,*

Ddd laus,

ab] v. BALEVS l. c. *ac)* v. BALEVS l. c. *ad)* v. Thomae SMITHI Catalogum p. 118. *ae)* v. Jo. BALEVS Scriptor. Britann. Cent. 3. n. 59. *af)* v. Thomae SMITHI Catalogum p. 124. *ag]* v. BALEVS l. c. *ah)* v. SMITHVM l. c. p. 92. *ai)* v. BALEVS l. c. *ak)* v. SMITHVS l. c. p. 124. *al)* v. BALEVS l. c. *am)* v. Jo. PITSEVS de illustr. Angl. Scriptor. ed. Paris. 1619. p. 284.

A. C. MCCX. laus, benedictio. *an*) Exstat MS. Cantabrigiae in Collegio S Benedicti. *ao*) Exstant versus Walteri Mapes de coniuge non ducenda manuscripti in bibliotheca Cottoniana Vespasianus E. XII. 5. *ap*) Item Goliae dissuasio nubendi rythmice manuscripta ibidem Titus A. XX. 5. *aq*)

XX. De *mundi contemptu* Lib. 1. initio: *Cur mundus militat sub vana gloria. ar*) Exstat MS. legitque illud Jo. PITSEVS puer non semel Wintoniae. *as*) Sunt qui hoc scriptum, & forte rectius, Jacobo de Benedictis adiudicant, qui videatur. Exstat Golias de contemtu mundi rythmicis versibus manuscriptus in Bibliotheca Cottoniana Titus A. XX. 10. *at*)

XXI. De *punitione peccati* Lib. 1. Initio: *Omnis caro peccaverat & suam viam. au*) Exstat Gulielmus Mapes, quomodo Deus destruxit mundum per Diluvium Noe, rhythmicis versibus MS. in Bibliotheca Cottoniana Titus A. XX. 9. *aw*)

XXII. Super *convocatione cleri* Lib. 1. init: *Novus rumor Angliae partes peragravit. ax*) Exstant Mapes versus de convocatione sacerdotum, & eorum concubinis; manuscripti

an) v. BALEVS & PITSEVS ll. cc. *ao*) v. PITSEVS l. c. *ap*) v SMITHVM l. c. p. 118. *aq*) v. l. c. p. 123. *ar*) v. BALEVS l. c. *as*) v. PITSEVS l. c. *at*) v. Thomae SMITHI Catalogus p. 123. *au*) v. Jo. BALEVS Script. Britann. Cent. 3, n. 59. *aw*) v. SMITHVS l. c. *ax*) v. BALEVS l. c.

pti in bibliotheca Cottoniana Titus A. XX. 42. *ay*) A. C. MCCX.

XXIII. De *fide Trinitatis* Lib. 1. initio: *Multis a confratribus pridie rogatus. az)* Versus Walteri Mapes de S. Trinitate exstant manuscripti in bibliotheca Cottoniana Vespasianus E. XII. 12. *ba*)

XXIV. De *Maria* virgine Lib. 1. Init: *Pone scribentium tot esse millia. bb*) Versus Gualteri Mapes de S. Maria virgine exstant manuscripti in bibliotheca Cottoniana Vitellius D. VIII. 9. *bc*)

XXV. *Cambriae* epitome Lib. 1. initio: *Libri cursus nunc Cambriam. bd*)

XXVI. *Topographiae* compendium. Lib. 1. initio: *Lectio certa prodest varia delectat. be*)

XXVII. *Commendationes Giraldi* Lib. 1. *bf*)

XXIIX. In *Cistercienses monachos* Lib. 1. *bg*)

XXIX. De *Susanna* Lib. 1. qui servatur MS. Cantabrigiae in Collegio S. Benedicti. *bh*)

XXX. Versus Gvalteri Mapes de S. *Edmundo*, & de *festivitate omnium Sanctorum* exstant manuscripti in Bibliotheca Cottoniana Vitellius D. VIII. 9. *bi*)

ay) v. SMITHVS l. c. p. 124. *az*) v. BALEVS l. c. *ba*) v. SMITHVS l. c. p. 118. *bb*) v. BALEVS l. c. *bc*) v. SMITHVS l. c. p. 92. *bd*) v. BALEVS l. c. *be*) v. BALEVS l. c. *bf*) v. BALEVS l. c. *bg*) v. BALEVS l. c. *bh*) v. Jo. PITSEVS de illustr. Angl. Sctiptor. p. 284. *bi*) v. SMITHVS l. c.

A. C. MCCX. XXXI. Alia multa. *bk*) Exſtant Gvalteri Mape rythmi quidam inter Codices, quos bibliothecae Bodleianae donavit Kenelmus Digbaeus. n. 4. *bl*)

Omnia quae contra Romanam curiam & abuſus eccleſiae, ſcripta ſunt Mapi non eſſe putat Jo. PITSEVS. *bm*)

IX.

MAVRITIVS.

Morganius. Liberalium facultatum Oxonienſis magiſter, ac ludi literarii in patria ſua paedagogus. Claruit A. MCCX. Pro ſua aetate ſingularis habebatur poeta. Edidit ſub vario metrorum genere I. *Epigrammata* quaedam Lib. I II. *Carmina* & epiſtolas Lib. I. *a*)

X.

GVNTHERVS.

Patria Ligur habetur a Philippo MELANCHTHONE, *a*) & aliis quos Poematis Ligurini titulus decepit. At non eſt uero ſimile, Ligurem de patria ea unquam ſcripturum fuiſſe, quae iſte Germano potius animo ſcripſiſſe videtur. Qua ratione praeter argumenti ipſius ſimilitudinem eum inter Germanos ſcri-

bk) v. Jo. BALEVS Scriptor. Britann. Cent. 3. n. 59.
bl) v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae T. I. P. I. p. 77. n. 1605. *bm*) de illuſtr. Angliae ſcriptor p. 284.
IX. *a*) v. Jo. BALEVS Scriptor. Britann. Cent. III. n. 64.
X. *a*) Chronicorum Lib. IV. p. m. 474.

scriptores reponendam censui. Quanquam Germanum plane fuisse non credam. Ita Petrus PITHOEVS. *b*) A. C. MCCX.

Monachus S. Amandi *c*) in Hannonia *d*) Elvonensis *e*) vel Elnonensis *f*) ordinis S. Benedicti *g*) congregationis Cluniacensis: *h*) Auctor Ligurini dicitur Monachus ordinis Cisterciensis in coenobio Parisiensi dioecesis Basileensis ab Auberto MIRAEO. *i*) Sed diversus procul dubio est Parisiensis hic a nostro & a Ligurini auctore. Affuisse Friderico I Imperatori in obsidione Mediolanensi existimat Philippus MELANCHTHON. *k*) At vero obstant Ligurini versus 607. sequentes in Libro IV.

Adde quod absenti de multis pauca referre,
Remque verecundo leviter perstringere tactu
Sufficit: hi solide possunt describere gesta,
Quos oculata fides, simul & praesentia facti
Instruit, & notis falli non sustinet ordo.
Nos procul absentes, regalia cernere facta.
Caesaris indigni, vulgata superstite fama,
Paucula de multis tenui suscepimus aure.

Item versus 576. Libri X. *Me quoque non armis sed carmine castra secutum* &c.

b] in praefatione Ligurino praefixa. *c*] v. SIGEBERTVS Gembl. d. S. E. c. 166. *d*) v. Valerii ANDREAE Bibliotheca Belgica, ed. Lovan. 1643. p. 336. *e*) v. Joh. TRITHEMIVS de Scriptor. Eccl. n. 354. *f*) v. ANDREAS l. c. *g*) v. TRITHEMIVS l. c. *h*) v. ANDREAS l. c. *i*] Auctar de S. E. n. 386 *k*) l. c.

A. C. MCCX. Floruit temporibus Henrici regis quarti A. MC. *l*) vel temporibus Friderici Barbarossae Imp. an MCLX. *m*) vel A. MCCX. *n*) quod postremum tamen potius in Parisiensem quadrat. Ipse Guntherus omnem dubitationem de tempore sistit, dum satis significat, se Imperatore Friderico etiam vivo istud Poema confecisse in quinque mensibus, & Imperatori a bellorum tumultibus interquiescenti aliquando hunc laborem suum obtulisse, paratum etiam ad reliquas eius res gestas, ubi ad eas rediisset, describendas: quo modo antea filio Friderici Cunrado quartum genito alterum opus Solimarium, quo opere bellum sacrum sive expeditionem Christianorum Regum ac Principum in teram sanctam adversus Saracenos auspiciis Cunradi Imperat. factam exsecutus fuerat. *o*)

Primus Franciae atque adeo Germaniae poeta salutatur a Gasp. SCHOPPIO. *p*) quo iure haec Poetarum medii aevi historia definiat.

Scripsit I. *Martyrium S. Cyriaci* metrico stilo. *q*) Exstat Martyrium & Passio SS. Cyri-

l) v. Joh. TRITHEMIVS de S. E. n. 354. *m*) v. Valerii ANDREAE biblioth. Belgica ed. Lovan. 1643. p. 336. *n*) v Gv. CAVEVS de S. E. p. m. 622. *o*) v. Cunradi RITTERSHVSII praefatio in Guntherum p. 3. 4. *p*) v. Inscriptionem carminis adiunct. Guntheri Ligurino ed. Tubing. 1598. p. 207. *q*) v. SIGEBERTVS Gemblac. de Script. Eccl. c. 166. & Joh. TRITHEMIVS de S. E. n. 354.

riaci & Julittae MSS, ad S. Amandum. r) Guntheri de passione Cyriaci, & de usitatis Christianorum actibus poemata quaedam ante XLIII. annos Basileae edita esse audiverat suo tempore Petrus PITHOEVS. s) A. C. MCCX.

II. *Ligurinum*, sive de gestis Friderici Imperatoris Barbarossae. Ligurinum inscripsit, quod bella Ligurum & Insubrium, hoc est Mediolanensium contineat; t) vel quod adversus Ligures sive Mediolanenses stylum acueret. u) In decem libros divisum est opus scriptumq; carmine hexametro; initio:

Ardua sollicito versu memorandaque seclis.

Exstat titulo: Ligurini de gestis Imp. Caesaris Friderici primi Augusti libri decem carmine Heroico conscripti nuper apud Francones in silva Hercynia & Druydarum Eberacensi coenobio a Cunrado CELTE reperti, postliminio restituti. fol. Impressum anno sesquimillesimo & VII. [non A. 1500. ut habet GV. CAVEVS. w)] Augustae per Erhardum Oeglin civem Augustensem mense Aprilio: Ut habent verba in editionis huius limine occurrentia. Cum post aliquos tractatus Celti cum artifice parum conveniret Marquardus de STAI ecclesiae Bambergensis

 prae-

r) v. Valerii ANDREAE Bibliotheca Belgica ed. Lovan. 1643. p. 336. s) v praefationem ad Guntheri Ligurinum. t) v. ANDREAS l. c. p. 336, 337. u) v. GV. CAVEVS de S. E. p. m. w) l. c.

A. C. MCCX. praepositus, Matthaeus MARSCHALCK, Bernhardus & Cunnradus ADELMAN de Adelmansfelden canonici, Chunradus PEVTINGER ac Georgius HERBART Augustani sua opera & aere effecerunt ut artifex ille onus subierit, praefationemque scripto praefixerunt. In huius Editionis erratorum correctione editores profitentur, exemplar quo usi sint, vetustate, carie, & blattis ferme absumptum fuisse, indeque errata multa irrepsisse. *x*) Est & editio Argentoratensis, cum Scholiis Jacobi SPIGELLII 1531. f. *y*)

Prodiit & Basileae per Petrum Pernam 1569. cum praefatione Philippi MELANTHONIS. fol. *z*

Alia editio est eiusdem Pernae, eodem anno data, cum praefatione Petri PITHOEI ad Jacobum Cuiacium, & quibusdam eius, sed paucis, emendationibus: fol. in quibus promittit quoque ampliores notas aut potius coniectanea, quibus Juris veteris *Gallici* Germanicique aliqua non satis vulgo nota, potissimum vero dignitatum, officiorumque ac militarium origines progressusque breviter explicentur. *aa*)

Excusum est opus etiam Francofurti per haeredes And. Wecheli An. 1582. fol. qui omnia

x] v. Conr. RITTERSHVSII praefat. ad Guntheri Ligurinum B. 3. a. *y*] v. RITTESHVSIVS l. c. *z*] v. Conr. RITTERSHVSII praefat. ad Guntheri Ligurinum B. 3. b. *aa*) v. RITTERSHVSIVS l. c.

omnia Argent editionis vitia retinere quam emendationes verissimas Pithoei amplecti maluerunt. *ab*) Inter scriptores rerum Germanicarum collectos a Juste REVBERO. *ac*) Annum 1584. habent Valerius ANDREAS, *ad*) & Gvil. CAVEVS. *ae*). A. C. MCCX.

Exstat & hoc rubro: Guntheri Ligurinus. Seu de rebus gestis Imp. Caes. Friderici primi, PP. AVG. cognomento Aenobarbi, sive Barbarossae, lib. X. Opus non solum poetis lectu iucundum, sed & Historicis & Politicis & Aulicis, ad deliberationum, Consiliorum, Legationum, Orationum & Epistolarum exempla; Jurisconsultis quoque ad Juris Feudistici cognitionem utile inprimis ac necessarium. Cunradus RITTERSHVSIVS, JC. recensuit: quinque editionibus inter se collatis mendas hinc passim plurimas gravissimasque tam lectionum, quam distinctionum sustulit: Notis illustravit; & accurato Rerum ac Verborum memorabilium Indice nunc primum locupletavit. Tubingae Apud Georgium Gruppenbachium. MDXCVIII. o.

Locum quendam ex lib. VIII. Ligurini illustrat Caspar BARTHIVS. *af*) Ad commen-

 dati-

ab] v. RITTERSHVSIVS l. c. *ac*] v. Jo. Alb. FABRICII Biblioth. Latin. ed. Hamb. 1712. p. 723. *ad*] in Bibliotheca Belgica ed. Lovan. 1643. p. 337. *ae*] de S. E. p. m. 622. *af*] Animadvers. ad Papin. Statii I. Thebaid. p. 127.

A. C. MCCX. dationem huius scripti facit, quod iam in seculi decimi sexti initio Ligurinus per universam Germaniam & eius publica Gymnasia notus fuerit, & iuventuti Germanicae ad legendum & enarrandum praebitus primo Viennae per Conradum Celten, Friburgi per Hieronymum Baldung, Dubingi per Heinricum Bebelium, Ingolstadi per Jacobum Philomusum, Lipsi per Hermanum Bostium qui in praedictis Gymnasiis publico stipendio Romanas litteras, feliciter profitentur. *ag)*

III. *Solymarium* de quo ipse GVNTHERVS: *ab)*

Jamque adeo, si quid studio possemus in isto
Experti, nosterque lgi Solymarius audet,
Atque etiam fortasse placet: quem gratulor ante
Regales penetrasse domos, puerique potentis
Ingenuas tetigisse manus.

Item: *ai)*

Mox ubi sit noster Solymarius ille requires,
Quem prius ingenuo dedimus leve munus alumno,
Qui sibi se quinto, post se, vix mense creatum
Ac veluti medio proiectum ventris oborsu,
Accessisse novo mirabitur ordine fratrem.

Ad testimonia de Gunthero egregia pertinent ipsa GVNTHERI qui de se ipso ita canit: *ak)*

Hoc

ag] v. pag. ult. ed. August. 1507. *ab*] Ligurini Lib. I. v. 13. ss. *ai*] l. c. L. X. v. 648. ss. *ak*] l. c. v. 586. ss.

Hoc quoq; me Famae, si desint caetera, solum A. C.
Conciliare potest, quod iam per multa latentes MCCX.
Secula, nec clausis prodire penatibus ausas
Pierides, vulgare paro, priscumque nitorem
Reddere carminibus, tardosque citare Poetas.

Guntherus Poeta exstitit spiritus & ingenii haud spernendus, imo, ut in illo aevo mirandus: iudice Justo LIPSIO. *al*) Guntherus nescio quid prae se fert monachismo cultius urbanius, & magis aulicum, sentiente Petro PITHOEO. *am*)

XI.

EBERHARDVS.

Betuniae oriundus, *a*) Artesius. *b*) Vixit A. MCCXII. Ut testantur versus hi:

Anno milleno, centeno bis, duodeno
Condidit Ebrardus, Graecismum Betuniensis. c)

Scripsit I. Librum quem *Graecismum* vocant. *d*) Exstant *Libri Ebrardi Graecistae.* impressi sine anni & loci mentione. in fol. plag. 7. Haec editio prodiit cum glossis Joannis VINCENTII Metulini, in Pictavensi Universitate regentis. Graecismus hexametro ver-

al) Poliorcetic. lib. Dialog. 4. *am*) Praefat. ad Ligurinum.

XI. *a*) v. HENRICVS Gandav. de S. E. cap. 60. *b*) v. Aub. MIRAEI Schol. ad Henrici l. c. *c*) v. MIRAEVS l. c. *d*) v. HENRICVS l. c.

A. C. MCCXII. versu scriptus est. Capita habet XXVII. Incipit: *Est propriè metha trans graece, formatio plasma.* Esse in hoc carmine pulcrum metrum atque illud prae reliquis poematibus a rectioribus scholarum discipulis praelegendum esse monet Glossa quaedam MSta ad EBERHARDI Labyrinthum. *e)*

II. *Labyrinthum* sive carmen de *miseriis rectorum Scholarum*, in quo officia paedagogi exponit, simul artis rhetoricae & poeticae ideam sistit. Eberhardum auctorem esse Labyrinthi probant versus ultimi huius scripti. Male ex titulo libri poetam facit LABORINTVM nomine Codex quidam MStus bibliothecae Gvelpherbytanae. Textum Labyrinthi nondum editum ex codicibus tribus MSStis bibliothecae Academicae Helmstadiensi dabo.

LABORINTVS.

TRACRATVS I. Clm. 17348

Pierius me traxit amor, iussitque Camoena
Scribere materiam. Me dedit ipsa mihi.
Viribus ingenii discussis, utpote parvis,
Mens opus iniunctum *f)* deposiura fuit.
Desidiam mentis elegia *g)* vidit, & inquit:
Incipe, perficies *h)* auxiliante deo.

Quid

e) Tr. III. v. 71. 72. *f)* MSS. II. *incoeptum* *g)* MS. II. *elegiia.* *h)* MS. II. *perficias.*

Quid sit onus Cathedrae; qua teque, tuosque scholares, A. C. MCCXII.
Arte regas, perares *i*) imparitate pedum.
Divinae me movit opis promissio. Scribo.
Mendis lectore compatiente meis.
1*) Exhorret nativia parens, dum matris in alvo
Elimat miseri parvula membra viri.
Si 2*) sub membrana praesentit membra magistri,
Interrumpit opus ingeniosa suum.
Suspirat dicens: operis lex pauset in isto.
Exopto: Mea sit desidiosa manus.
Si me non alia regeret lex, quam mea, vellem
Incoeptum, lineae 3*) deseruisse meae.
Sed natura jubet naturans, ne manus illic
Cesset, ubi fuerit materiale bonum.
Et quia lege regor regis, qua legor *k*) ab alto.
Consummabit opus linea nostra suum.
Me tua parca vocat, tibi non vult parcere Filum
Jam nevit. Nostras arguit ipsa moras.
Nasceris ergo miser, misero 4*) tibi signa figurant,
Sideriusque vigor officiale malum.
Scribitur in stellis paupertas; copia rerum,
Vi-

1*) Capitulum I. de miseria rectoris ante rem: ad MS. III. 2*) MS. III. *Dum*. 3*) MS. III. *limat* *k*) mittor. 4*) MS. III. *miserum*

A. C. Vitae commoditas; acre *l*) laboris onus.
MCCXII. Scribitur in stellis famae *m*) discrimen; honoris
Fulmen; *n*) livoris flamma; favoris amor.
Scribitur in stellis virtutis laus; vitiorum
Dedecus; aetatis longa brevisque mora.
Omnem perlegi seriem coeli, nec in illa
Inveni sidus, quod tibi mite micat.
Ecce Dyaneum *o*) tibi flammas non vomit *p*) astrum;
Nec tibi scintillat Mercuriale decus.
Saturni sed curva tuos falx falcitat annos:
Et tibi fax Martis insidiosa rubet.
Est coeli virtus tibi tota propheta laboris,
In quo ditari non tua cura potest.
Dicit, & impingit matri simulachra laborum,
Quos cella capitis anteriore legit.
Nocte libros tractat, non quinque volumina legis, 5*)
Pneumate quae nec 6*) sunt emodulata sacro. *q*)
Nulla videtur, ei Ptolomaei pagina, coelum
Qua petitur, qua quis mente per astra volat.

Eucli-

l] MS. II. *atque.* *m*] MS. II. *fames.* *n*] MS. II. *Calmen.* *o*] Venerem hic notari observat Glossa MS. Codicis II. quia Venus duo amantium corda ligat. *p*] MS. II. *vovit.* 5*] MS. III *legit.* 6*] MS. III. *nec quae* *q*] Evangelia & libri missales ut explicat Glossa MS. Codicis II.

Euclidis libri, numero ter quinque, figuris A. C.
Pleni, non assunt, quos geometer habet. MCCXII.
Non apparet ei codex Gvidonis *r*) in omni,
Qui vocum grave dirigit artis opus.
Non praesentatur illi revolutio libri, *s*)
Qui numeri vires dinumerando docet.
Non Ciceronis adest pingens sermonis honores *t*)
Cui rethor servit florida carta duplex.
Nullus Aristotelis codex apparet in illis,
Quem cudit in gremio *u*) philosophia suo.
Physica negabit 7*) speculum *x*) duce sub Galieno, *y*)
Quae flores, illi non tua scripta patent.
Exponit, quae non macra, tenuique Minerva
Somnia, quae somno Scipio *z*) vidit abest
Quae numerat geminos latet astrologia coluros,
Quinque parallelli, 8*] signiferique gradus.
Nec matri praesens est 9*] cosmographia Platonis
Nomine discipuli *aa*) praetitulata sui.
Non occurrit ei Gratiani pagina. Lucri,
Nutrix: membrana Justiniana latet.

Pri-

r) Glossa addit: musici. *s*) Boethii de arithmetica. *t*) MS. II. & III. *odorem* *u*] MS. II. *ingenio* 7*] MS. III. *naturae*. *x*] experientia. *y*] Galeno. *z*] Scipio quidam scripsit librum de somno. 8*] MS. III. *parallelos* 9*] in MS. III. deest *est* *aa*) Timaei.

A. C. MCCXII.

Primi versiculi, *ab*) secernit 10*) grammata, primam,
Quae sibi turba viam discipularis *ac*) habet.
Donatos vertit lacrimarum fonte fluentes, *ad*)
Qui dantur pueris post elementa novis.
Inde tenet parvos lacerata fronte Catones.
Illos discipuli per metra bina legunt.
11*) Nascitur hinc plorans, licet hoc generale sit omen:
Ploratus tamen hic particulare tenet.
Iste genas lacrimis oneratus saepe videbit.
Nec fiet lacrima prosiliente pius.
Masculus a profert omnis, dum prodit in auras.
Ex radice trahit primi parentis Adae.
Hic cum vagitu speciali ructuat alpha,
Quod rudibus pueris sillabicando legit.
Dum de matre rubet in cunis, mobilis inquit,
Huic dea, quam sedes orbicularis habet:
Area te mundi cepit, mea regio casus
Humanos ponit sub ditione mea.
Omnis sors hominum mihi cedit. Portio sortis
Addictae tibi nil prosperitatis habet.
Quod regnat, floret, gaudet: rex, miles, agrestis:
Im-

ab) Alphabeti. 10*] MS. III. *sed cernit.* *ac*] MS. II. *disciplinaris.* *ad*] quia in iis addiscendis pueri maxime percutiuntnr. 11*] Capitulum secundum de miseria rectoris circa rem.

Imperio, fama, commoditate: meum. A. C.
Per me, qui rexit, ſervit. Qui floruit, aret. MCCXII.
Et qui gaudebat, anxietate dolet.
Nobilibus; cupidis; praelatis: ſurgit adhaeret;
Accedit; per me gloria; nummus; honor.
Me retrahente manum vileſcit gloria; nummus
Decreſcit; ſummus attenuatur ae) honor.
Per me rethoricus flos, grammaticus labor; artis
Garrulitas: tumulat; evacuatur, aret,
Nutus adulantis; reverentia plebis; amicus
Sortis: cui faveo, paret; obedit; adeſt.
Gaudia poſt fletum; poſt gaudia ſemino luctum.
Poſt lucem tenebras; poſt tenebroſa iubar
Summa mihi requies eſt in conſtantia ſphaerae.
Eſt in continua mobilitate fides.
Vaticinor tibi perduros inſtare labores,
Quos vitis cathedrae progenerabit honor.
Hic 12*) quondam viguit, nunc languet. Floruit, aret.
Praecepit, ſervit. Fructificavit, eget,
Florent, qui iaculis linguae pervertere cauſas.
Iuſtas, iniuſtas iuſtificare ſciunt.
Florent, quos ditant infirmae pulſio venae,

ae] Ms. II. annihilatur 12*] MS. III. Qui

A. C. MCCXII.

Urinae ſedimen, ſtercoreusque color.
Florent hypocritae, ſapientum ſimia trunco 13*)
Qui faciunt umbras, 14*) quos ligat aeris amor.
Florent fex hominum, ſcurrae, quos curia lactat
Qui dominis linguae garrulitate placent.
Florent palpones, quorum ſub melle venenum
Lingua parit miſeros proditione premunt.
Ergo caeca probos, af) quia coecos tollo videntes
Deprimo, degeneres nutrio, ſperno bonos.
15*) Interea vegetans ſurgit vis. Pullulat aetas.
Pubescit ratio. Cellaque ag) terna ſapit.
Prima capit. Media discernit. Tertia rerum
Formas in thalamo poſteriore legit. ah)
Phantaſia ſedet in prima. Vis rationis
In media. Terna vim memorantis habet.
Praegnantes facit has ſenſus impreſſio, radix
A quo totius cognitionis erit.
Ad ſe ſeptenas, quae regnat in arte, puellas
De ſe progenitas, philoſophia vocat.
Eſtis progenies, inquit, mea fida, parenti
Ob-

13*] i. e. corpori 14*] per pompam veſtimentorum: Gloſſa MS. III. af] dicor. 15*] Capitulum tertium de. miſeria rectoris in re ag] capitis. ah] MS. II. tenet

Obsequium, *ai*) fructus exhibitura boni. A. C.
Absque mea luce non lucet vestra lucerna. MCCXII.
Est etiam vestrae lux mea lucis egens.
Quod seritis, meto. Plantatis, colligo quicquid
Thesaurizatis arcula nostra tenet.
Inter vos gradus est soror in limite prima *ak*)
Primo, quae lactis ubera plena gerit.
Compositae vocis haec ponit semina per se
Quae vocem, quae non dant, elementa docet.
Dividit in quinque *al*) per se facientia vocem.
Est maior numero caetera turba *am*) suo.
Mutas & liquidas numerat, quae sunt coeuntes
Vocales monstrat, vi remanente sua.
Simplicium modum generat, conglutinat apte.
Sermonis partes, schema tropumque facit.
Ex hac scintilla lumen facis emicat altae.
Ex hoc seminio pullulat ampla seges.
Ex hac radice ramosa supervenit arbor.
Ex hoc fonticulo rivus abundat aquae.
Prima ministerio vernat soror absq; ministro
Ferre ministerium non valet ista suum.
Huic quem fata vocant concedite, milites eius
Militiae, quae dant sidera, signa ferat.

ai] MS. II. *Obsequiis* *ak*] Grammatica. *al*] vocales *am*] consonantes.

A. C. MCCXII.

Excolat in vitem labruscam. Transferat herbam
In messem. Faciat fructificare rubum.
Forma doctrinae vestros informat alumnos,
Ut sic procedant ulteriore gradu.
Hic alphabeti versum dum ruminat, omnis
Vestra latet virtus, vestra sepulta iacet.
Ignorans atomos sermonis, quid sit elenchus
Nescit, aut quae sit maxima, *an)* quidve locus.
Quae sit civilis ratio depicta colore
Nesciet, aut quae sit, quaestio, quidve genus. *ao)*
Quis numerus numerans, latet hunc, quis sit numeratus.
Quae radix. Quae vis multiplicantis erit.
Quae sit, vel qualis, latet hunc symphonia vocum.
Quae sit ter ternis vox modulanda modis
Nescit quid punctus, planum, quid linea, spissum,
Quam quadraturam circulus ipse capit.
Nescit quae stellae, quae sit natura planetae;
Et quis sit stabilis, retrogradusque modus.
Vester sit praeco, qui fati lege fruatur;
Ubera grammaticae sobrietate bibat.
Si de lacte satur fuerit, contemnet alumnos,
Nec stomacho pascet esuriente rudes.

Ac-

an) Glossa MSS. Codicis H. topica. *ao)* in Logica.

Accedat favor his. Gremium subit iste prioris A. C. MCCXII.
Germanae, lactis primitiasque trahit.
Imprimit A menti, sugens ex ubere primo. 16*)
Consequitur numero turba vocata suo.
Sugit, quot constet elementis sillaba; partes
Quot sint sermonis, quae genus omne creant. ap)
Sugit, quid proprium sit cuique; quid accidat illi;
Et quid similiter aq) significando notet.
Sugit, quae partes sint prima sede locatae;
Quot sint, quae sede posteriore sedent.
Ubere de reliquo bibit uberiore: maritet
Dicto se sociae qua ratione suae.
Quae sit festina, quae non, cognatio ar) vocum;
Et quot sint species illius, inde bibit.
Quae sit congruitas sensus, & vocis, utramq;
Quae teneat, quae non, synthesis, inde bibit.
Quis modus excuset vitium, quot quaeque figura
Distinctas species continet; inde bibit.
17*) Sic famulo loquitur mater, radixque loquelae:

Eee 3 Sit

16*] MS. III. *pleno* ap] MS. II. *trahant* aq] MS. II. *simpliciter.* ar] MS. II. *constructio.* 17*] Capitulum quartum de miseria futuri rectoris per ea quae circumstant rem.

A. C. Sit tibi mandati formula grata mei.
MCCXII. Disce prius, quam dogma feras, si ducere tecum
Vis. Videas primo te, rege deinde tuos.
Omnis doctrinae quia semina ponere debes.
Aetas omnis erit discutienda tibi.
Aetatis cera doctrinae prima sigillum
Leviter accipiet pollice ducta levi.
Dum sentis, quae sit magis indurata, prematur
Acrius, assidue solicitanda tibi.
Asperius debet tractari firmior aetas,
Uteturque meo consolidante cibo.
Donatus pueris puerilia donet uterque,
In quo Remigius *as*) remigiis usus erit. *at*)
Donatus recitat, quod discipulis prohibebis,
Et quod permittas. Hic decor, error ibi.
Doctoris prisci 18*)gemino de corpore micas
Extrahe discipulis, contere, sparge tuis.
Quos usus veterum celebravit, lectio praesens
Quos colit, accentus quoslibet iste docet.
Exemplo doceas simul & verbo. Studiosos
Efficies pueros, si studiosus eris.
Verba movent; movet exemplum: Verbum ferit aures;
Exemplum cordis interiora subit. *au*)
Oc-

as] Remigius conscripsit tractatum qui incipit: Dominus quem pars; quem indicat auctor. *at*] MS. II. *habet.* 18*] Prisciani. *au*] MS. II. *movet.*

Occultos animi motus natura miniſtrat. A. C.
Signa tibi mentis exteriora dabunt. MCCXII.
Cui frigeſcit amor ſtudii, te flante caleſcit.
Flagrantis fax eſt exagitanda tibi.
Eſt aliter fortis, aliter fragilis, recreandus *ax*)
Diverſis durus, *ay*) ingenioſus, egent.
Hic gaudet gravibus. Hinc planis. Quid ſit utrique
Utile, noſtra comes, fida poeſis, habet.
Conſerva ſtabiles precibus. Revoca fugitivos
Pollicitis. Tumidis ſupprime lora minis.
Temperie vultus hilaris timidos refoveto. *ba*)
Intrepidos vultus fulminet ira tui.
Indomitos *bb*) reproba; *bc*) Manſuetos dilige; ſtultos
Argue; Devotos *bd*) dirige; Carpe vagos.
Corrige delicta verbis, & verbere. Verbis
Asperius. Virgis conveniente modo.
Iratus teneris diſcas miteſcere; duris
Diſcas iraſci. Sis feritate pius.
19.*) Langueſcit manuum labor immunis 20*] Labiorum
Deficiens labor eſt fertilitatis egens.
Mercedis firma ſpes ſuſcitet ergo laborem,

ax] MS. II. *fragilisque favendus* forte: *fovendus.* *ay*] MS. II. *durus &* *ba*] MS. II. *Recreabis.* *bb*) MS. II. *Effrenes,* *bc*] MS. II. *reprime* *bd*] Obedientes. 19*] Capitulum quintum de miſeria futuri rectoris per ea quae ſunt poſt rem. 20*] irremuneratus.

A. C. MCCXII.

Et *be*) fructum pariat folicitudo tibi.
Dum messem pretii, quae sit medicina laboris,
Exigis, multiplici trutina *bf*] pende, patres. *bg*]
Sors favet, & saevit. Eget unus, & alter abundat,
Rebus; sed medius *bh*) inter utrumq; sedet.
Si pretium fuerit sibi 21*) paupertate negatum,
A 22*] pretio Christi constituatur amor.
Mercedis parca promissi prodiga cura
Divitis esse solet, sic capit, ergo cave.
Cum 23*] verbum floret, mens aret. Cor gerit intus,
Quin linguae flores dissimulare student.
Certior est pacti *bi*) de sorte patris medicoris,
Cuius *bk*) de puero sit tibi cura prior. *bl*)
Si tali teneas ratione regentis habenam,
Non erit immunis cura laborque tuus.
Grammaticae famulans subit ingeniosa poesis:
Officii confert *bm*) ulterioris onus.
Explicat haec legem metri, quid pes, docet, addens

Quid

be] MS. II. *Ut* *bf*] MS. II. *in trutina triplici* *bg*] forte: *pares* *bh*] MS. II. *& in mediis.* 21*] MS. III. *sub* 22*] MS. III. *Pro.* 23*] MS. III. *Tunc.* *bi*] MS. II. *pretii* *bk*] MS. II. *Eius.* *bl*] MS. II. *magis.* *bm*] MS. II. *tribuens*

Quid tempus, quot sint tempora cuique pedi A. C. MCCXII.
Ex quot syllabicis pes constat partibus, & quae
Festinans, quae sit syllaba tarda docet.
Quis, & quot pedibus, constat lex quaeque metrorum;
Et per quot genera sint varianda docet.
Quod diversa metro non describuntur eodem,
Sed res quaeq; metro *bn*) sit propriata docet.
Historias habet hexameter. Servitque querelae
Pentameter. Laudes caetera metra canunt.
Excipit hæc una: tibi pars ero magna laboris.
Expedit, ut vires experiare meas.
Est mihi materia, quicquid capit ambitus orbis
Cudit 24*) in obsequio philosophia meo.

TRACTATVS SECVNDVS.

Thematis initio quamvis varii famulentur,
Praecedunt bini nobilitatae modi
Principium magis egregium per Zeugma decoro,
Et per hypozeuxin thematis ordo capit.
Zeugma vel a capite medio, vel fine, reducit

Eee 5 Ver-

bn] MS. II. *suo* 24*) MS. III. *Ludit*,

A. C. MCCXII.

Verbum. Sic lucet hoc sine nube tibi
Est Joseph flos naturae; fratrum medicina;
Patris amor; matris gloria; stella domus.
Est Judas puteus sceleris; despectio plebis;
Fex rerum; pestis saeva; ruina boni.
Spem firmam fidei petram, deitatis amorem,
Qua pateant clavem coelica bo) *Petru habet.*
Nequitiae laqueo, fidei damno; magicali;
Fraude; magus sceleris impietate valet.
Byssus mundiciae; rosa martyrii Catharinam
Commendat; *Sinai cella*; bp) *liquoris odor.*
Traditio patriae; mors fratris saeva; Medeam
Vituperat; nati plaga; ruina senis.
Jungit hypozeuxis clausis sua singula verba.
Lux exemplaris luceat ista tibi:
Virgo Dei genitrix portum dedit; avia vitae
Expulit; excussit noxia; grata tulit.
Qua parens prima luctum peperit; male dictum
Intulit attrivit gaudia; damna dedit.
Iste duplex quinque modus nubit generali
Eloquio, quod vim thematis intus habet.
Crimen vilescit, naturae gratia fortis
Gloria, fama veri, nobilitatis honor.
Non poterit vera virtus sentire ruinam
Deficiendo perit effigiale bonum.
26*) Rem dilato brevem, brevio longam. Decet ambos

Me

bo) MS. II. *regia* bp) Sepulchrum in monte Sinai.
26*) Capitulum secundum de modis prolongandi materiam.

Me ſervare modos, aptus uterque mihi. A. C.
Egregie plerumque loquor. Nunc limite curro MCCXII
Difficili. Plana nunc placet ire via.
Si mora longa placet, nec ſum brevitatis amicus.
Octo materiam ſic ego tendo modis:
Pulchro circuitu *bq*) rem vilem vito, decoram
Dedeco. 27*) Periſraſis iſta perita petit. *br*)
Sic qui mentitur, non verum dicere, dicis.
Veracem dictis, dicis amare deum.
Veſtio rem verbis variis. *bs*) Nec eſt tenor idem.
Verborum, ſed quod ſignificatur idem.
Dilige corde deum. Tota vi mentis inhaere
Illi. Pro toto poſſe ſequaris eum.
Solennis fuerat quondam collatio *bt*) multis.
Sed nunc, quando venit, raro modeſta venit.
Non ſine ſpineto creſcit roſa: nec ſine mundi
Tormento domino vita placere poteſt.
Thematis in tractu mihi ſervit apoſtropha *bu*) ſermo
Cuius ad abſentem ſe rapit arte ſua.
Sic dic Canonico: *Phaleris non te mihi praefer.*
Ser-

bq) Primus modus per Periphraſin. 27*] vitio. *br*] MS. II. *docet* *bs*) Modus ſecundus per Interpretationem. *bt*) Tertius modus per Comparationem. *bu*) Quartus modus.

A. C. *Sed vita casta, religione sacra.*
MCCXII. Sermonem quandoque rei ratione carenti
Adscribo. Servit prosopopeia *bx*) mihi;
Obstrepit altare, dic, o pollute sacerdos
Qua tu praesumis sumere mente deum.
Defero materiam *by*) Quandoque relabor in illam,
Sic, ut non videar deseruisse tamen.
Herculeis digitis Antheus bz) *in aera pressus*
Languet, Lucani digrediente stilo.
Verborum pompa descriptio *ca*) gaudet, & illa
Vtor, dum cursum tendere curo meum.
Est fidei doctor descriptus carne pudica
Jonannes; verbo Paulus; amore Petrus.
Rem certam pono, cuius contraria premo. *cb*)
Tollitur haec dempta, credit, & illa manet.
Non placeant, sed displiceat tibi gloria mundi:
Decipit, & vitam non parat cc) *immo necem.*
28*) Thematis a serie, quae sunt praedicta, rescindo,
Si non propositum linea tendit opus.
Participans non conjunctum sine remige sextus
Emphasis abbreviat quatuor ista moram.
Stat

bx) Quintus modus. *by*) Sextus modus per Digressionem. *bz*) Gigas quidam. *ca*) Septimus modus. *cb*) Octavus modus per Oppositionem. *cc*) MS. II. *perit.* 28*) de modis quatuor abbreviandi.

A. C. MCCXII.

Stat Christus iudex; sedet impietas; cruce damnans
Saevit; Homo patitur, nil patiente deo.
29*) *Egregieq; loquor, communes transeo metas*
Sermonis, trita *cd)* dum pudet ire via. *ce)*
30*) Est verbi novitas mihi dulcis, sic ego dico:
Hic solet affines canonicare suos.
Est in nominibus idem modus. *Ursior urso,*
Tigride tigridior, femina laesa furit.
31*) Voces conjungo, quae discordare videntur
Extra, qvas intra pax sine lite ligat.
Dives avarus eget, lucrique labore quiescit.
Congregat, est vita sordida munda sibi.
32*) Dictio, cui non dat casus inflexio casum,
In casus sede saepe sedere solet.
Absque sed cf) *esto bonus, sine vix* cg) *domino famuleris*
Ne tuleris ch) *poenam, sis sine pene* ci) *pius.*
33*) Alterius dictum mihi sumo, sumit amictum
Taliter egregium saepe poema meum
Consedere duces & vulgi stante corona
Pro populo Christus plurima probra tulit.

Est

29*) Capitulum tertium de modis egregie loquendi. *cd)* MS. II. *tritam.* *ce)* MS. II. *viam.* 30*) Novae dictionis invenrio. 31*) Dictionum contrariarum positio. 32*) Dictionis non casualis declinatio. *cf)* limitatione, excusatione. *cg)* difficultate. *ch)* MS. II. *Non tollas.* *ci)* sine defectu, imperfectione. 33*) Accommodatio.

A. C. MCCXII. 34*) Est modus egregius, sed rarus, tempora mutans,
Syllabicamq; moram, cum ratione tamen.
Producas alii quem corripuere laborem.
Qui labor est aliis, hic tibi labor erit.
35*) Pono commune fixum, vel mobile nomen,
Vt sedem proprii vitet utrumque loci.
Armati fidei lorica fulmina sancti
Saeva tyrannorum non timuere viri.
36*) Transumo proprium, probo, vel reprobo: Probo *Plato,* 37*)
Hic est corde; Cato moribus; ore Paris.
Reprobo, si dicam: *Rufinus crimine; forma*
Tersites; Simon fraude, vir ecce venit.
38*) In propria sede, si turpis ck) transfero verbum,
Extremaque magis in regione placet.
Mundi divitiis florent, qui moribus arent.
Cui sors arridet prospera, corde tumet.
39*) Est positum semel improprie, proprieque tenetur
Verbum sub speculo res patet ista tibi:
Exacuunt linguas ad iurgia tela maligni,
Ad bellum, quos non lancea lingua ferit.
40*) Vocem non unam, sed plures, transfero verbis.

Sic

34*) Quantitatis variatio. 35*) Modificatio sub transsumtione. 36*] pronominatio. 37*) i. e. sapiens. 38*) Translatio. ck) MS. II, *torpet.* 39*) Translatio. 40*) Transumtio.

Sic aliis alia significata fero: A. C.
Qui docet invitum, sua semina mandat arenae; MCCXII.
Abluit & laterem; Littus arare studet:
41*) Semita difficilis plerisq; modis variatur,
Qvos ego percurro sub brevitate styli. *cl*)
42*) Inventor signans inventum: *Copia Bacchi,*
Et Cereris, causa criminis esse solet.
43*) Inventumqve notans inventorem: *Miserere,*
Psalmus ait, postquam maxima culpa fuit.
44*) Designatur herus instrumento: *Dominatur*
Telum pauperibus, excruciatque pias.
Pila subegerunt partes sibi quaslibet orbis:
Cedunt Romanis pelta farista cm) *suis:*
45*) Hoc quod in esse solet ex causa, saepius ipsi
Assigno causae. Sic tibi dicta vide:
Felix qui victum quaerit sudante labore.
Multis depascit corpora macra fames.
46*) Multoties sumo pro ne, quae continet ipsam
Contentam, talem vel retro flecte *cn*) modum:
Mens se convertit peccatrix. Curia coeli
Tota deo laudes exhilarata canit,

47*)

41*) Capitulum quartum de modis cum difficultate loquendi. *cl*) MS. II. *tibi.* 42*) primus. 43*) secundus 44*) Tertius *cm*) Glosse MS. Codicis II. explicat per arma Graecorum. 45*) quartus 46*) Quintus. *cn*) MS. II. *verte.*

A. C. MCCXII.

47*) Exprimo materiam. Redolet res non sine forma.
Istud in exemplo lucidiore patet:
Praesulis in digito preciosum fulgurat aurum.
Illius in dextra nobile candet ebur.
48*) Carminis in textu delector ponere formam
Pro re, si, quod habet res, sua forma capit.
Regnat stultitia; Servit sapientia; Virtus
Subiicitur; Vitium praedominatur ei.
49*) Estque mei moris, aliter coniungere voces,
Quam suus ordo petit. Forma sit ista tibi;
Luxuriam vitent pastores, scandala propter.
Plurima pro cleri crimine turba labat.
50*) Cursum sermonis mihi tendere convenit ultra,
Quam possit veri regula recta pati.
Quem nummus, persona, preces, de tramite recto
Non ducunt, iudex, sidera laude ferit.
51*) Partem pro toto pono Placet & vice versa
Totum pro parte ponere saepe mihi:
In terris anima prudens, & justa laborat.
Post mortem carnis nulla meretur homo.
52*) Unum per multa nunc in uno, multa per unum.

Sit

47*] sextus. 48*] Septimus: emphasis. 49*] Octavus transgressio. 50*] superlatio. 51*] intellectio. 52*] intellectio.

Sit tibi iam dictae talis imago rei: A. C. MCCXII.
Vicit Pompeium Romano milite Caesar.
Huic intenta tamen corda fuere polis.
53*) Affines sibi sunt quaedam voces, & abutor.
His. Gaudent sedes alterutrare suas.
Parva breves vires retinet statura virilis;
Longo consilio magna carere solet.
54*) Est via plana duplex. Non floret prima. Secunda
Rhetoricis opibus deliciosa viget. 55*)
56*) Primo curro via plana, gravitate relicta
Omni. Verba mihi cottidiana placent.
Succincte verbis praesentis temporis co) utor,
Ut res gesta cp) diu iam videatur agi.
Exit servus habens urnam manibus. Lapis obstat.
Nutat pes. Urna frangitur. Ille gemit.
57*) Planities picta tibi sit subscripta notanda.
Talis planities dulcis in aure sonat.
Ponam nominibus tacitis exempla colorum.
Carmen depingo sic Ciceronis ope:
58*) *Sit laus, sit virtus, sit honor, sit gloria Christo.*
59*) *Sit decus, estque decus. Est sine fine decus.*

53*] abusio. 54*] Capitulum quintum de modis plane loquendi. 55*] MS. III. *nitet.* 56*] primus. co] MS. II. *operis* cp] MS. II. *acta.* 57*] secundus. 58*] Repetitio verborum: primus color. 59*] Conversio, secundus.

A. C. MCCXII. 60*) *Quis pius est? Christus. Quis habet de virgine Carnem?*
Christus. Quis mundus crimine? Christus homo.
61*] *Parentes minime quia peccavere parentes*
Primi, caesus ob id in cruce Christus obit.
cq) *In ligno moritur vita, de morte redemta*
Christi viventis. In nece vita datur.
cr) *O miranda patris pietas, qua venit ab alto*
Filius, humanum vivificare genus.
cs) *Quem posset miseris genitor nato meliorem,*
Aut quem maiorem, mittere, quemve parem?
ct) *Cur misit? quia tempus erat. Quare? quia laesit*
Hostis. Cur? homini perniciosus erat.
cu) *Est sapientis opus, hostis telum; quod in omni*
Tempore provideat, insidiantis ei.
cx) *Hostis, qui cecidit, hominem vult stare, vel illi*
Damnatus cupiet ferre salutis opem.
cy) *Vulnerat incautos subito, sed non sibi prodest.*
Iustum prosequitur, consequiturq; malum. cz)
da) *Fraudibus, insidiis, laqueis, iugulat vigilantem*
Nocte die, psalmis, fletibus ille fugit.

db)

60*] Complexio, tertius. 61*] Traductio, quartus. *cq*] Contentio quintus. *cr*] Exclamatio. *cs*] Interrogatio. *ct*] Ratiocinatio. *cu*] Sententia. *cx*] Contrarium. *cy*] Membrum orationis. *cz*] MS. II. nihil. *da*] Articulus.

db] *Qui sibi praesidium parat in virtute supremi,* A. C. MCCXII.
Hostis non poterit impietate premi
Non inimicus obest illi, qui se dat amicum
Mandatis domini pacis, 62) obedit eis.*
dc) *Et quia callidus est hostis, celer ad nocumenta,*
Ne noceat, caveas, calliditate tibi.
dd) *Sit tibi pura fides. Pollent pietate fideles.*
Sit tibi spes melior. Sed tibi firmus amor.
de) *Haec tria virtutis sunt semina, causa salutis,*
Ut salvus plene sis, operare bene,
df) *Carmen vi mentis supera; propera documentis*
Sanctis munditiam cordis habere piam.
63*] *Si carnis cariem sequeris, virtute carebis.*
Est fomes vitii, foeda canina caro.
64*) *Quare transgrederis? num cogit mundus? at iste*
Contemtus languet, nilque vigoris habet.
Num caro? sed victa subiecta iacet rationi.
Num daemon? leviter sed superabis eum.
Est ergo culpae non ex te causa, sed in te.
Sponte voluptatem concomitaris homo.
dg) *Te capit, & captum sternit, stratumque catenat.*
Teque catenatum ducit ad ima lacus,

db] Continuatio. 62*] MS. III. *paret* *dc*] Comparatio. *dd*] Similiter cadens. *de*] Similiter desinens. *df*] Permixtio. 63*] Agnominatio. 64*] Subiectio. *dg*] Gradatio.

A. C. MCCXII.

dh) *Est Sathanae laqueus peccatum, quo trahit omnes*
Ad mortis laqueum, quos laqueare potest.
di) *Quomodo te fallit, audisti: Quomodo punit*
Audi, Damnatum sulphuris igne premit.
dk) *Non premit, immo malum totum consumit in igne.*
Sed non consumi spiritus igne potest.
dl] *Praetereo, quae sit poenarum maxima. Non est*
Concessum miseris posse videre Deum.
dm] *Peccatum mortem fecit, poenamq; creavit,*
Causam corporeae debilitatis habet.
dn) *Poenas terrore fuge, vel virtutis amore.*
Poenae terrore sis, vel amore pius.
do) *Est tibi proposita via vitae, vel via mortis,*
Quamvis introeas: ista vel illa patet.
65*) *Dic homo perdite, perdite dic, cur negligis illum.*
Illum, qui pro te mortis amara bibit.
dp) *Vulnere detersit tua crimina, sanguine lavit:*
Hostem devicit, supposuitque tibi.
dq) *Sed vitanda petis, miserande, petendaque vitas;*
Et fugienda facis, & facienda fugis.

dr)

---

db] Definitio. *di*] Transitio. *dk*] Correctio. *dl*) Occupatio. *dm*] Disiunctio. *dn*] Convictio. *do*] Adiunctio. 65*] Conduplicatio. *dp*] Interpretatio. *dq*] Commutatio.

A. C. MCCXII.

dr) *Dic potius: tibi me commendo,* ds) *tuae pietati*
Totum submitto. Parce benigne Jesu.
dt) *Nescio, si simplex, vel stultus, sit tibi nomen,*
Vel magis insanus hoc puto nomen erit
du) *Simplex, vel stultus, vel sis insanus oportet.*
Non es simplex, nam sunt mala vota tibi.
Non etiam stultus, quia 66*) *nosti quo sit eundum.*
Quod sis insanus hac ratione liquet.
dx) *Fraudibus intendis. Auges bona temporis. Illis*
Invigilas. Finis non tibi cura manet.
dy) *Summa dies veniet, positis in parte sinistra*
Dicetur: sed plus dicere nolo tibi.
dz) *Non est* 67*) *certa dies mortis. Re certior omni*
Mors est. Erroris ergo relinque viam
Verborum sunt terdeni bis tresque colores,
Quos satis 68*) in serie carminis huius habes. 69*)
70*) Thematis interior vultus cum vult, redolere
Floribus, hoc rerum stemmata pono modo:
ea) *Pastoris qui nomen habes, sis forma beatae*

 Vi-

dr] Permissio. *ds*] MS. II. *committo* *dt*] Dubitatio. *du*] Expeditio. 66*] MS. III. *nam.* *dx*] Dissolutio *dy*] Praecisio *dz*] Conclusio. 67*] MS. III. *sed non* 68*] MS. III. *stylus* 69*] MS. III. *habet.* 70*] De coloribus sententiarum. *ea*] Distributio.

A. C. *itae, quam debet subdita turba sequi.*
MCCXII. eb) *Pace tua dico: non Christi, sed tua quaeris.*
Lucri te ducit exitialis amor.
ec) *Non minimum, quod habes, nimium sed, dicere volo,*
Divide, non cumula. Pauper & inde ferat.
ed) *Instrue subiectos, vel plebs, ut ovis vel ut boedus*
Errabit vigilans sis velut Argus ei.
ee) *Exemplum, dogma, duo sunt, hoc instruit, illud,*
Allicit. Errantem sic revocare potes.
ef) *Illi non parcas. Est fur; latro; leno; superbus;*
Invidus; exactor; ambiciosus; iners.
eg) *Sordes evellas. Exstirpes crimina, quantum*
Est in te, quantum sit tibi posse datum.
eh) *Saepe tibi dicas ego non vivo mihi soli,*
Sed multis honor hic est aliunde datus.
ei) *Insipiens audes de multis sumere curam,*
Prudens de paucis quamvis habere timet.
ek) *Daemon commissis, tibi non minus, insidiatur,*
Quam lupus esuriens insidiatur oui.
el) *Suntque mali plures justis, Nasone fatente:*
Im-

---

eb] Licentia. *ec*] Diminutio. *ed*] Descriptio. *ee*] Divisio. *ef*) Frequentatio. *eg*] Expolitio. *eh*) Sermocinatio. *ei*] Contentio clausularis. *ek*] Similitudo. *el*] Exemplum.

Implentur numeris deteriora suis: A. C.
em) *Cottidie tanquam rapidus draco circuit hostis,* MCCXII.
Quaerens quem rapiat unguibus, omne 71*) *terat.*
en) *Est hostis fidei, caput intonsum, gena fulta*
Barba, cui facies extenuata riget.
eo) *Iste sub hypocrisi permulcet nectare linguae*
Indoctos. Virus deinde ep) *propinat eis,*
eq) *Acclamans aliis,* 72*) *pastori dicit aperte:*
Cum tu nos doceas plurima, pauca facis.
Quod tua lingua sonat, manus hoc operetur; At ille
Non pensare manum, sed mea verba velis.
Subiicit hic: ea quae dicis, si vera putares
Expleres opere, quod tua lingua tonat. er]
es) *Sic tua vita refert: licitum tibi, subdite, credas*
Esse tuus, pastor quod facit absque metu.
et] *Diminuit vita, vires verbi mala stultus,*
Ut vix peccatum luxuriare putet.
Est hic egregius pastor prudensque patronus,
Curam commissi dignus habere gregis.
73*) *Ut dixi, pastor, si corrigitur, rubet. Instes,*
Plus pallet. Metus hinc eu) *patet, inde pudor.*

em] Imago 71*) MS. III. *ore* *en*] effectio. *eo*] Notatio. *ep*] MS. II. *inde.* *eq*] Sermocinatio. 72*] MS. III. *aliquis.* *er*] MS. II. *docet.* *es*] Confirmatio. *et*] Significatio. 73*] Significatio per convenientiam. *eu*] MS. II. *tunc.*

A. C. MCCXII.

74*) *Pallor, & iste rubor, pastoris nuper in ore.*
Sed taceo, nolo dicere plura modo.
75*) *Si non pro meritis, sed pro virtute, graveris*
Sola, non debes immemmor esse Joseph.
ex) *Fraternus livor gravat hunc. Aegyptus honorat.*
Esuries fratres attrahit. Ille fovet.
ey) *Gratia cum puero* ez) *naturae plena faveret,*
Firmus ei patris invigilavit amor.
Insuper apta puer quia vidit somnia, fratrum
Spiritus invidit. Combibit ira dolum.
Praevidit dolus insidias. Puero veniente
Dixerunt: somnus cui favet ecce venit.
Occidat, & videamus, ei si 76*) *sommia prosint.*
Sed Deus innocuo vera medela fuit.
Venditus Aegypti praefectus claruit. Omnem
Affixit terram non moderata fames.
Suffecit panis Aegypto. Namque salutis.
Sola Joseph cura dispositura fuit
Defecitque Jacob alimentum, cumque timeret
Pro pueris, venit nuntia fama ferens:
Fruges Aegyptus vendit. Fratres abierunt.
Deni, patre suo praecipiente Jacob.
Deficiente cibo rursus rediere, parenti
Dixerunt: Vivit filius ecce tuus.

Spi-

74*] Significatio per praecisionem. 75*) Significatio per similitudinem. *ex*] Brevitas. *ey*] Demonstratio. *ez*] MS. II. *Joseph*. 76*] MS. III. *quid*

A. C. MCCXII.

Spiritus illius & vita revixit, & inquit:
Ne mors praeveniat, vado videre Ioseph,
Venit in Aegyptum nato mediante receptus
Israel, & dominus multiplicauit eum.
Bis denis redolet hoc carmen floribus. Unum
Excipe. Non unum possidet ille locum.
Hos via dictandi recipit, flores dabit illa
Bernhardi 77*) maior summa minorque tibi.

TERTIVS TRACTATVS. *de Versificatione.*

Viribus apta suis pueris ut lectio detur,
Auctores tenero fac ut ab ore legas.
Elige quod placet, & lege, perlegis ecce sub uno
Ordine, qvos traxit gloria fama mei.
Se mita virtutum, cautus 78*) CATO, regula morum,
Quem metri brevitas verba polire vetat. *fa*)
Veri cum falso litem THEODOLVS arcet.
In metro ludit theologia sibi. *fb*)
nstruit apologis, trahit a vitiis AVIANVS. *fc*)
Sed carmen venit pauperiore stilo.

7*) rhetoris. 78*) MS. III. *catus.* *fa*) Exstant Catonis omine disticha moralia. *fb*) Eclogam de miraculis V.T. collatis cum poetarum fabulis indicat. *fc*] Innuuntur fabulae Aesopicae Avieni. Glossa MS. Codicis II. utat Arianum dici, quod sermo ipsi in fabulis sit de avibus. Sed & de aliis animalibus agit.

A. C. MCCXII.

AESOPVS metrum non sopit *fd)* fabula flores
Producit fructum flos parit, *fe)* ille sapit. 79*)
Quae senium pulsant incommoda maxima scribit
Et se materiam MAXIMIANVS habet *ff)*
Vulnus amoris habet in pectore PAMPHILVS Illud
Pandit in antidotum, subuenientis anus *fg)*
Laudit GETA gemens *fh)* quia captus Mercuriali
Arte Iovem lectus Amphitrionis habet
Thesiphones raptum qui comtus carmine claudit *fi)*
Arte nec ingenio claudicat ille suo.
STATIVS Aeacidem stantem stultu muliebri
Virtutem prodit calliditate viri.
Quam solemnisat usus sit turba 80*) colenda
OVIDIANA tibi *fk)* qvod 81*) ferat *fl)* illa placet.

Sunt

fd) id est, distemperat: ut explicat Glossa MS. Cod. II. *fe)* MS. II. *capit.* 79*) Glossa MS. III. *Ysopus est herba sed Aesopus dat bona verba.* *ff)* Scriptae prostant Maximiani nomine Elegiae VI. de incommodis senectutis. *fg)* Intelligit libros de vetula Pamphili. *fh)* titulus tragoediae. *fi)* Claudiani raptus Proserpinae 80*) Libri Ouidii numero plures. *fk)* MS. II. *magis.* 81*) MS. III. *quid.* *fl)* MS. II. *facit.*

A. C. MCCXII.

Sunt libri ſatyrae Venuſinae *fm)* bis duo vultus.
Sit licet his durus utilitate valet.
Non iuvenis ſatyra 82*) ſed maturus JUVENALIS
Nudat, nec vitium panniculare poteſt.
Verſutiis animi non parcit PERSIVS alti
Ingenii, quamvis ſit brevitatis amans.
Circuit, & totum fricat Architrenius orbem
Qualis ſit vitii regio quaeque docet *fn)*
VIRGILIO ſervit triplex ſtylus. Haec tria thema
Praebent: bos; & ager; hiſtorialis apex.
STATIVS eloquii iucundus melle, duorum
Arma canit, fratrum ſub duce quaeq; ſuo:
LVCANVS clarae civilia cella lucernae
Imponit, metro lucidiore canit.
Lucet ALEXANDER *fo)* Lucani luce. Meretur
Laudes deſcriptas hiſtorialis honor.
Ruffini ſordes, & virtutes Stiliconis
Cui dant thema ſapit hic Heliconis ope. *fp)*
Dat Phrygius DARES veraci limite cauſas
Exitii Troiae ſeditionis onus.

In-

fm) Horatianae. 82*) MS. III. *ſatyra.* *fn*] Gloſſa MS. Cod. I. ad haec: *Architrenus circumivit atque perambulavit totum mundum & omnes provincias, & reprehendit vitia cuiuſque regionis ſive provinciae.* Johannes Hantwillenſis ſcripſit Architrenium. *fo*] Philippus Gvalterus in poemate de Alexandro M. *fp*] Claudianus.

A. C. MCCXII.

Instruit in Troiam Graecos, & pandit HOMERVS
Qvae vehat unda rates, Argolicumque dolum.
Sidonii regis qui pingit praelia, morem
Egregium calamus Sidonianus *fq*) habet
Christicolas acies SALIMARIVS *fr*) armat in hostes
Christi solius plenus amore 83*) crucis.
Herbarum vires declarat carmine MACER
Servat mediciis hunc medicina suis.
Naturas lapidum varias, variosque colores
Qui ponit lapidum, *fs*) non sapit ille metro. *ft*)
PETRVS RIGA, petra cuius rigat initia Christus, 84*)
Legem mellifluo texit 85*) utramque stilo. *fu*)

Con-

fq] Apollonius *fr*] auctore Gunthero. Glossa MS. Cod. I. *Solinarius scribit de bellis Christianorum contra Saracenos, & gentiles, & quomodo Christiani vicerunt eos per signum sanctae crucis, quos assumserunt pugnando contra eos.* 83*] MS. III. *honore.* *fs*] Indicatur forte Marbodeus de gemmis. *ft*] Glossa MS. Cod. I. *Lapidarius scribit de diversis naturis atque coloribus lapidum, non tamen delectabili stilo.* 84*] Glossa MS. Cod. III. Petrus de Riga loquitur in suo libro de fundamento ecclesiae quomodo rigavit ecclesias per sanctum Petrum, qui fuit fundamentum & caput ecclesiae & describit utramque legem scilicet novam & antiquam sub stylo evangelico & mellifluo & ipse fuit theologus. 85*] MS. III. *traxit.* *fu*] in Aurora.

Contemnit paleas SEDVLIVS. Eligit aptas A. C. MCCXII.
Res evangelii, ſedulitate metri.
Non aret ſerie metri, ſed floret ARATOR
Doctus. Apoſtolica facta decenter arat.
Virtutem prudens PRVDENTIVS armat in hoſtes.
Qvo vitio victo gaudeat illa, docet. 86*)
Septenas quis alat artes deſcribit ALANVS. 87*)
Virtutis ſpecies proprietate docet *fx*) 88*)
Tobias in agro veteri laſcivit, & aeque,
Res novat, & metri nobilitate *fy*) placet. *fz*)
Ars nova ſcribendi ſpeciali fulget honore,
Rebus cum verbis delicioſa ſuis. *ga*)
Quod pueri potent tibi doctrinale propinat
Priſci doctoris *gb*) utiliora legit. *gc*)
Graeciſmus recitat peperit quas graecia voces. *gd*)
Quas latium dat quae ſignificata ferant. *ge*)
Hi tres conjungunt per ſe modulamina metri
Tali lectores alliciendo *gf*] modo.
Fontibus ex ſacris haurit, qui dogmata fundit
PROSPER doctrinae proſperitate ſapit,
Scri-

86*] in Phychomachia 87*] in Anti Claudiano *fx*] MS. II. *notat.* 88*) MS. III. *ſua.* *fy*] MS. II. *ſedulitate.* *fz*] Marthias Vindocinenſis ſcripſit Tobiam. *ga*] Ganfredus in poetria nova. *gb*] Priſciani. *gc*] Alexander de Villa Dei auctor Doctrinalis. *gd*] Eberhardus Betunienſis compoſuit Graeciſmum. *ge*] MS. II. *gerunt.* *gf*) MS. II. *alliciente.*

A. C. MCCXII.

Scribendi regit arte ſtilum, Ruphoque negante 89*)
Laudem Matthaeus Vindonienſis 90*] habet
Enumerat, probat, eximius 91*) liber aequivocorum,
Dictio quot in 92*) ſe ſignificata gerat 93*) gg)
Felici ſcribente ſtylo FELICE CAPELLA:
Nubit Mercurio philologia Deo,
Eximia ratione beat BOECIVS ut det.
Solamen miſero philoſophia viro.
Tractatum titulos laudis BERNHARDVS habentem
De gemina mundi partitione docet.
Naturas PHISOLOGVS exponendo ferarum.
Quarundam quae ſit allegoria docet.
Hortatur propria per ſcripta PARACLITVS omnes
Peccantes. Veniam gratia donat eis.
Per tot perſonas duo teſtamenta figurat
SIDONIVS. Iudex philoſophia ſedet. 94*)
Quam

89*) Gloſſa MS. Cod. III. Matthaeus deſcribit contra Ruffum curialdum doctrinas & obtinet victoriam & laudem contra ipſum. 90*) MS. III. *Vindocienſis* 91*) MS. III. *exemplu.* 92*) MS. III. *ſub.* 93*) MS. III. *ferat.* gg) Gloſſa MS. Cod. I. *Johannes de Garlaudria compoſuit librum unum de dictionibus aequivocorum.* 94*) MS. III. *petit.* ſcilicet eſſe. Sidonius poeta de duobus teſtamentis ſc. novo & veteri perduas perſonas ſcilicet Judaeum & Chriſtianum ſcripſit. Ita Gloſſa MS. Cod. III.

Quam plures alii metri dulcedine quadam A. C.
Docti se legi suppofuere meae. MCCXII.
Hos taceo, quos fama tacet, sed nolo tacere
Quae teneat pueros metrica cura tuos.
Illos sollicites, dum metrica 95*) cura cor urit,
Debent notitiam legis habere meae. gb)
Ad numerum versus quod reddat quisque secundum
Ingenii vires exige, coge suas.
Plana Neoptolomus 96*) metri via, continet gi) illa 97*)
Tempore procedat 98*) conveniente sibi.
Cum fuerit vigor illorum major, magis illos
Sollicites, currant ut graviore via.
Ergo vias metri graviores scire teneris,
Quas ego distinxi pluribus ecce modis.
99*) Sunt qui praemissis reddunt sua singula verba
Carmina gk) quae tali sunt modulanda modo.
Parcus; avens; gl) *cupidus: extendit; fabricat; urget:*
Prata, domos; agros: fraudibus; arte, dolo.
Cor; manus ingenium: signat; parat; invenit: artes;

De-

95*) MS. III. *cum metri.* gb) MS. II. *meam.* 96*) MS. III. *Neoptolonis* i. e. parvis scholaribus. gi) MS. I. *graviter.* 97*) MS III. *convenit, illam.* 98*) MS. III. *procedant* sc. scholares. 99*) Capitulum secundum de diversis modis versificandi. gk) Metrum Applicatum. gl) avarus.

A. C. *Delicias; fraudem: mente; labore; dolo.*
MCCXII. Sunt inventoris de nomine dicta Leonis
Carmina, quae tali sunt modulanda modo
Pestis avaritiae, durumque nefas simoniae,
Regnat in ecclesia liberiore via.
Permutant mores homines, cum dantur honores:
Corde stat inflato pauper honore dato.
Sunt & caudata, simili quae fine tenentur,
Carmina, quae tali sunt modulanda modo
Non lignis flammae, nec rebus cor satiari
Percupidum poterit in ratione pari.
Quid prosit, non quid deceat, cupidus sibi quaerit:
Sic in eo vitae regula iusta perit.
Sunt medio quae conveniunt, & fine vicissim
Carmina *gm*) quae tali sunt modulanda modo:
Si tibi grata seges est morum gratus haberis,
Si virtutis eges, despiciendus eris.
Criminibus mersos toto conamine vites;
A vitiis tersos cordis amore cites:
Sunt & caudatis pariter conjuncta Leonis
Carmina, quae tali sunt modulanda modo
Virtutem sequere, virtutis praemia quaere.
Omnia vana tere lucis amore merae.
Virtus laudis emit precium, bona res mala demit:
Hanc dum lingua fremit, pessima saepe premit.
Sunt, ad principia quorum fines referuntur
Car-

gm) Cancrina. Ventrina & caudata simul.

Carmina, *gn*) quae tali sunt modulanda modo. A. C. MCCXII.
Hoc moveo, nefas fore credas optima rerum
Vt carpas verum prodigiale nefas.
Est domini donum puri devotio cordis.
Contemptus sordis initiale bonum.
Nomina nominibus se combinata maritant.
Ad Christi matrem sic modulare piam:
Aaron virga; rubus Moysi; Lampas paradisi;
Coeli porta; decus virginitatis, ave.
Funda David, radix Iesse; vellus Gedeonis;
Pacifici solium; Foederis archa; vale.
Sunt metra verborum quae combinatio nectit. *gp*)
Ad Christi matrem sic modulare piam:
Consolare: queror. Retine: trahor. Erige: labor.
Respice: seducor. Auxiliare: premor.
Deficio: refice Langvesco: medere Putresco:
Ablue. Delinquo: corrige. Tardo: trahe.
Solum cum solo se iungit nomine verbum *gq*)
Ad Christi matrem sic modulare piam:
Captivo succurre. Malo miserere Gravato
Compatiare. Pigro consule. Surge reo
Aspires gr)*fragili. Faveas humili. Domineris*
Subiecto. Remove flebile. Tolle malum.
In metris clausas distinguit dictio triplex. *gs*)

gn) Serpentina. *go*) Carmen clausulatum. *gp*) Secundus modus metri clausulati. *gq*] Tertius modus. *gr*] MS. II. *Inspires* *gs*] Quartus modus metri clausulati.

A. C. MCCXII.

Ad Christi matrem sic modulare piam:
Excute naufragii fluctum. Concede salutis
Portum. Depressis propitiare viris
Femineum sexum conforta. Bella malorum
Pacifica. Precibus imperiosa iuva.
Praesumo voces, quas ordine deinde resumo. gt)
Ad Christi matrem sic modulare piam:
Clerum cum populi pia pacifica, rege, munda
Mundi primaria gu) *stella, Maria, maris.*
Pacifica pacis mater rege filia regis
Munda mundana flamine plena sacro.
Haec quae subscripsi 100*) sunt metra reciproca dicta,
Dimidium primi fine sequentis habent:
Filia flecte patrem, mater natumque precare
Pro natis Evae filia flecte patrem.
Praevia stella maris de mundi redde procella
Tutos. Succurre praevia stella maris.
Retro recurro, metra scando dum talia: *Iustis* gx)
Supplico virgo tibi sacra, repelle probra.
Probra repelle, sacra tibi virgo supplico iustis.
Talia dum scando metra, recurro retro.
Legem pentametri quaedam quae non patiuntur.

Car-

gt) Praesumtum vel praesumtivum metrum. gu] MS. II. *per maria.* Glossa MS. III. addit explicationem: per impugnationes mundi. 100*] MS. III. *quoque subscripta.* gx] Retrogradum.

Carmina, sic variis sunt modulanda modis. A. C.
gy) *Virgo beata, salusque parata, benigna precanti.* MCCXII.
Dona rogata dabis cumulata tibi famulanti.
gz) *Solvere vincula, pellere noxia singula cures.*
ha) *Sunt mala secula, sunt modo redula pessima proles* 1*)
Qui regis omnia, tolle prementia matris amore.
Da tua gaudia, sine 2*) *carentia, sine* 3*) *dolore.*
hb) *Sum sentis mentis sit pax mala flere reatus*
Ad matrem patrem matris fuge flere paratus.
Fac, pia, flagito, regia, clamito, stirpe puella
Hostica spernere, coelica cernere, splendida stella.
hc) *Spes miserorum; duxq; piorum, florida vitis;*
Fons bonitatis; Luc pietatis; sis mihi mitis.
4*) *Cellula mellis fundis ardorem* 5*) *virgo serena,*
Nescia fellis, cui dat honorem nostra camoena.
Optima rerum, lux mulierum, dirige clerum,
Hanc homo cura flectere pura non prece dura.
6*] *Tradideris miseris sceleris purgamina seris,*
Tutus erit poterit, reperit, qui te pia quaerit.
hd) *Felices illae sunt linguae, dicere mille*

gy] Coniunctum dactylicum. *gz*] Disiunctum. *ha*) Neutrum dactylicum. 1*] MS. III. *plures.* 2*] MS. III. *magna.* 3*] MS. III. *fine.* *hb*) Salticum (saliens) metrum vel Paulinum ab inventore. *hc*) Informe adonicum, vel biforme adunitum. 4*] Adunitum triforme. 5*] MS. III. *odorem.* 6*) Adunitum quadriforme. *hd*) Retrogradum vel citogradum metrum.

A. C. MCCXII.

Quae poterant laudes tibi, 7] coeli culmine gaudes.*
he) *Grata parata veni, quaerenti certa reperta.*
Dia Maria, dei genetrix pia, digna, benigna.
hf) *Carmina fingo modo, sed quae modo carmina fingo*
Qualiacumque fero, sed quae fero qualiacunq;
Scribere iussit honor, sed honor quae 8) scribere jussit*
Est regina poli meliori carmine digna.
hg) *`ordibus immundos mundos fac esse regentes.*
Gentes o domina mina prece da benedicta.
Dicta remordentes dentes vitare rebellis
Bellis tormentis mentis qui gaudet adesto
Esto non rasa rosa solamen miserorum.
Fili mandata dota, quae sunt congrua laudi,
Audi, virtute tu te rege vim documenti
Menti commenda, menda careas animorum;
Morum crede schalae, cole doctos, iunctus honesto
Esto petens comites mites, nec cum parasito,
Ito, nec ad scurras curras, nec crimine plenas
Lenas scurrites vites, nec Thaida quaere
Aere nec asvescas escas cum divite Baccho
A quo devictus ictus mentis patiare
A re tam fatua tua sit fuga, nec pete lusos
Usos taxillis, illis damnum fit abunde,
Unde lucrum quaeris, eris ex hoc perditor aeris,
9*) *Lumen sanctorum, spes mitis, regia mater,*

San-

7*] MS. III. *tu.* *he*) Metrum Biceps. *hf*) Metrum in se rediens. 8*] MS. III. *qui.* *hg*) metrum descissum. 9*] Metrum quandrangulare.

Sanctorum requies, trepidi dux, vitis honorum, A. C. MCCXII.
Spes trepidi mundi hh) *reparatrix semita pacis,*
Mitis dux, reparatrix, mundi, juris hi) *origo,*
Regia vitis, semita iuris, gloria dulcis,
Mater honorum, pacis origo dulcis, aveto.
Pluribus in metris 10*) ea, quae debes imitari,
Vidisti, quae sunt effugienda vide.
Pentameter debet vinculum vitare sequentis,
Hexametri. Foedus anterioris habet.
Hexametro nunquam vult ratio, quam parit, una
Syllaba, vel quina, dictio finis erit.
Pentameter praeter dissyllaba cuncta relegat
Sedis postremae de regione suae.
Crebrae concurrunt vocales surgit hiatus,
Hunc hostem series carminis omnis habet.
Litera non veniat eadem repetita frequenter,
Et nimis assidue displicet illa metro.
Ejusdem verbi repetitio tollit honorem
Versiculo, si sit immoderata nimis.
Adducunt labem voces, quas terminat idem
Finis, si veniat saepius absque modo.
Lucida si verbi traiectio vel manifesta
Non fuerit metro dedecus illa facit.
kk) Talibus instructus sedet in laqueo laborinthi,

hh) MS. quoddam Gvelpherbytanum, quod excerpta quaedam de Maria ex Labyrintho sistit, legit *miseri*. hi] MS. II. Helmst. *vitis*. 10*] MS. III. *membris*. kk] Capitulum tertium de miseria rectoris.

A. C. Carcere clamoso luctinosaque domo.
MCCXII. Tarda venit gravitate pedis 11*) genetrix elegorum
Moesta refert, moesti compatiendo malis
Affligunt miserum cathedrae pestes, labor, ira,
Pauperies, 12*) te plus torquet avara manus.
Quae non dat gratis, quod gratia postulat, imo
Se facit in gratum conditione deo.
Gratia quem genuit, Simoniae filius esse
Audet, pro pretio spirituale locat.
Formando pueros venditq; licere, nec illud
Disſvadet Simonis perditione timor.
Quae veterum statuit celebris devotio tollit,
Vel minuit, plene percipienda negat.
Vel dat avaritiae velamen legis iniquae,
Ius fingit, quod te cogit habere ratum.
Mercedis socius sed non vult esse laboris
Absq; metu, quod non seminat, ipse metit.
Hic jubet, estque tibi parere necesse jubenti
Prompta servitii sedulitate tui.
Si non mancipii ritu mandantis obedis
Praeceptis, pacis integritate cares.
Hoc etiam deflet querimonia nostra laboris
Quod sic decrescunt emolumenta tibi.
Sudoris pretium mendax astutia primum 13*)
Quod tibi promisit apocopare solet.

Hic

11*] MS. III. *pedum*. 12*] MS. III. *Paupertas*. 13*] MS. III. *patrum* sc. tuorum scholarium.

Hic pretium tibi dimidiat, totum negat alter, A. C. MCCXII.
Vociferans natum nil didicisse suum.
Iste dedisse tibi iurat, quod non dedit. Ille
Dat mellis verba plurima, pauca manu.
Ne pereat merces tua mercenarius actor
Tristis ad antidotum iudiciale fugis.
Judicis examen si quid dat, diuidit illud
Lingva patronantis, nec tua bursa tumet.
Et tibi causa tua paupertatis triplicata,
Prima, secunda, sequens, maxima, parva, minor.
Corruptae quidam sunt indolis, ut meliora
Displiceant, placeant deteriora sibi.
Factis illicitis, inhonestis, turpiter audent
Aetatis florem depretiare suum.
Non placet his cerea, *bl)* sed nummus; non stylus imo
Talorum iactus; non trocus, *bm)* imo globus. *bn)*
Pro studio cauponem, pro doctore tabernae.
Provisorem, pro codice scorta colunt.
Cum non sunt puri, nec sunt pueri; puerile
Nil faciunt, nec se purificare volunt.
Depurant alios vitiis, pueros quoque puros
Inficiunt, scabie sic ovis urget oves.
Effrenes quosdam vexat vesania mentis
Frenum non dat eis excoriata cutis.

bl) tabula. *bm]* species ludi olim nobilioris, liciti
bn] ludus vilior pilae illicitus.

A. C. MCCXII. Non hos mel verbi, monitus 14*) urtica, cicuta 15*)
Virgarum parum consiliare potest.
Iurgia: dictamen; convitia: lectio; pugna:
Versus, 16*) lis: forma talibus esse solent.
Iurgia dulcescunt; sapiunt convitia; pugna
Conuenit, & redolent litigiosa feris.
Decipiunt multi natura vulpis iniquae.
In ficta fabricant simplicitate dolos.
Angelicum vultum pretendunt, daemonis artem
Occultant, fraudes ebrietate 17*) fluunt.
Lutum sub gemma, sub melle tegunt aconita,
Spinam sub flore sub speculoque lutum.
Gaudent si socios occulte laedere possunt.
Insontes culpis se simulare student.
Simplicitas simulata mali simulatio duplex 18*)
Incautos telo praegraviore ferit.
Non paucos inflat ventosa superbia pestis
Luciferi: coelo primitiata lues.
Forma, scientia, res, parit hanc, parit illa ruinam.
Impia mater adest impia nata subit.
Elatosque parens haec perniciosa ruinae
Invidiae proles duplicitate necat.
Hi spernunt humiles nullosque pares patiuntur.
Cun-

14*] MS. III. *metus.* 15*] MS. *cicatrix.* 16*] MS. III. *Metrum.* 17] intellige: 18*] MS. III. *simplex.*

Cunctis se paribus dispariare student. A. C.
In reliquos dominari prae reliquis venerari MCCXII.
Arbitrioque frui liberiore volunt,
Arguis hos verbis, vesicae more tumescunt,
Ranisare parant turpidiore sono.
Castiges virgis: furit indignatio. Vultus
Defluit, ut cera liquet in igne nova.
Sunt hebetes. Formam prius inscriberes adamanti,
Quam capiant, quod eis traditione seris.
Intus contemnunt ictus, ut ager lapidosus,
Quamvis grana seris, fructificare negat.
Malleat assidue, nec ferrea corda monetat
Lingua, caput cruciat debilitate tuum.
Sunt qui doctrinae cedunt, velut unda sigillo,
Quod subito capiunt inveterare nequit.
Est cerebrum fluidum, vas futile, vas sine fundo,
Vas in quo fusum nil remanere potest.
Quos facit instabiles levitas mentis, locus unus
Non placet his studii, sed duo sive decem.
Es certus super his, ut caudam qui tenet angvis,
Servitii poscis emolimenta: fugit.
Prothea praesentant alii. Variata voluntas
Exterius vultum devariare solet.
Discplicet his, quod iam placuit, studioque petita
Spernunt. Jam spreta concelebrare student.

A. C. MCCXII. Mane petendo scholas qui cum testudine serpunt,
Saltatu leporis vespere tecta petunt.
Quaelibet hora brevis discendi longa videtur,
Cessandique dies emutilata sibi.
Doctrinae verbum placet invitis ita, sicut
Taxus api, cato balnea, virga cani.
Non poterint algorismi bis terve 19*) figurae
Causas offensae dinumerare tuae.
Pestis, maioris, querimonia nostra laboris,
Non poterit breviter non meminisse tui.
Cor tibi detexit cura, studiique caminus.
Afflixit corpus Parisiana fames.
Sicut Parisius est divitibus paradisus,
Sic est pauperibus insatiata palus.
Doctrinae fornax fuit Aurelianis alumna
Auctores musae fons Heliconis apex.
Inde reversus eras nudatus veste, lucerna bo)
Pallidus, exilis corpore, rebus inops.
Sed nunc cura gregis te mancipiat; urit; & urget: bp)
Officii iure; sedulitate; metu.
Pervigilata tibi face nocturna recitata
Saepius excerebrat lectio mane caput.
Taedia multa tibi surgunt sibi tradita, quisq;
Dum reddit solo te residente loco.
Nec minus affligit te declinatio mane,
Et sero pueris continuata tuis.

Di-

19*) MS. III. *quinque* bo] facie bp] MS. II. *adardet*.

Dicere 20*) materias puerorum viribus aptas A. C. MCCXII.
Crux gravis est curae cottidiana tuae.
Versus audire, mendas ostendere, limam
Addere, non levis est versiculosa lues.
Quamvis cottidie repetas dictando salutem
Eventu tamen est haec aliena tibi.
Dogmatis in Cathedra de lana saepe caprina
Officium sedis iudicialis habes.
Surgunt hinc inde puerili mente querelae, 21*
Aures convellit vox lacrimosa tuas.
Partribus auditis quicquid disponis in illis
Virgae 22*] censura praecipis esse ratum.
Res onerosa *bq*) tibi culpis infligere poenam,
Multoties multas 23*] dissimulare graves.
Si tua dissimulat industria pro puerili
Culpa, lingua patris asperitate furit.
Respondet culpae sua debita, poena parentum
Te pulsant irae, iurgia, probra, minae.
Computus omnis erit insufficiens numerare,
In Cathedra lites quas patiare graves.
Quam sit onus, nec honor, probat experientia veri
Diversas rudium tot cohibere manus.
Ascendunt cathedram, qui non didicere, docere
Praesumunt, spondent plurima, pauca ferunt.

Plus

20*] MS. III. *Discere.* 21*] MS. III. *loquelae.* 22*] MS. III. *Virgis* *bq*] MS. II. *honerata* 23*] MS. III. *culpas.*

A. C. MCCXII.

Plus nomen sine re, quam rem sine nomine, quaerunt
Simia doctoris. Hic patet, illa latet.
Indocto doctus cedit, quia plus placet ille *br*)
Quo placata manus substituentis erit.
Psittacus anseribus; cornici cygnus; alauda
Astalapho; *bs*) corvo dat philomena locum
Fessa labore viae metam figo metraque *bt*) claudo.
Claudico, pes nutat integritate carens.
bu) Sarcina doctoris qualis sit, quae sit *bw*) habena.
Percurri calamo fragili. Calamus subit ecce
Alter cuius, erit non magna diaeta docendi.
Sollicitor non sit ignota peritia, cuius
Clauditur in numero vis tota, quod indicat eius
Nominis indicium numerum nos dicimus illud
Quod graeci rythmon. Trahit hinc ars rythmica nomen,
Et sunt qui numerant tria: membrum, syllaba, finis.
Consimilis mellita *bx*) cuius vox mel fluit auri,

Est

br] MS. II. *Hastalapho.* Glossa Manuscripta Codicis secundi explicat per noctuam. *bs*] MS. III. *alter.* *bt*] MS. III. *fingo metra.* *bu*] Tractatus quartus & ultimus totius de arte rythmica. *bw*] MS. III. *qualis* *bx*] MS. III. *Mellica consimilis.*

Est rythmus varius, simplex est unus, & alter A. C.
Compositus. Simplex, cuius non sunt variatae MCCXII.
Partes, sed similes. E contra non habet aequas
Compositus, sed dissimiles. Modulatio rythmi
Simplicis est varia, quae tali luce resplendet.
Exemplo videant oculi quod dicitur *by*] auri.
Fac Maria,
Coecis via,
Maris stella
Dei cella
Me vitare,
Et calcare
Mundi coenum
Malo plenum.
Sordibus immundus,
Mundus non est mundus.
Eius in sentina
Gravis est ruina.
Quamvis sit in hora
Florens sine mora,
Mundi res arescit,
Et cito decrescit.
Hic mundus est sophista:
Quod promittit in ista
Via vitae non solvit,
Ad alios devolvit
Quaesitum in labore

Pos-

by] MS. III. *diximus.*

A. C. MCCXII.

Possessum in timore.
In vestitu deaurato,
Quae assistis regi *bz*) nato,
Virgo mater speciosa,
Mundi plaga procellosa.
Florens rosa sine spina,
Dulcis aegro medicina,
Culpae veniam propina.
Medicinam ego quaero.
Si me sanas salvus ero.
De te, rosa, non despero.
Mundi salus, & regina,
Aurem tuam huc inclina.
A labe *ia*) me serpentina
Purga mundum. Fac. Festina.
Coeli decus, & lucerna,
Thronus regis, lux superna,
Angelorum laus aeterna.
In hoc solo me guberna.
Aue vena veniae,
Fons misericordiae,
Castitatis lilium,
Trinitatis folium.
Ave mater regia,
Regis nati filia,
Virgo paris nescia,
Salus in exilio,
Mitis consolatio,
Me commenda filio;
Ex te, virgo virginum,

Lucet

bz] MS. III. *regis*. *ia*) MS. III, *tabe*.

Lucet lumen luminum A. C.
In salutem hominum. MCCXII.
Coeli paris dominum.
In tenebris oritur
Lux, quae non extingvitur,
Nec elcypsin patitur,
Sine qua nec vivitur.
Christus redemptor Seculi
Pro culpa sui populi
Teneri morte voluit.
Sups perire noluit.
Qui bibit mortis pocula
Christus in cruce singula
Sunt miseris piacula.
Quod factum est divinitus
Hominis cessat *ib*) servitus,
Qua tenebatur subditus.
Pati Christum oportuit.
Hestem vicit ut debuit
Sub carnis veste latuit
In luctu qui praevaluit
Arcem regens aethеream
Assumptae *ic*) carnis trabeam
Cruore vexit *id*) rubeam
Ad regiam sideream.
In coena Christo sedente
Voluptatis de torrente
Potavit Iohannes mente
Mente Iohannes potauit.

Et

ib] MS. III. *Hic cessat omnis.* *ic*] MS. III. *assumpsit.* *id*] MS. III. *duxit.*

A. C. MCCXII.

Et ei dum exulavit
Coelum Deus revelavit
Revelavit Deus coelum
Iſte vovit carnis velum
Quod non ſentit *ie*) hoſtis telum
Simplicium ſpecies concordi lege marites
Compoſitas generas quali modulamine turbas
Huius in exempli ſpeculeris aperte:
Crucis triumphale lignum
A cunctis fidelibus.
Praedicetur laude dignum
In terrarum finibus
Lignum admirabile
Et mirae virtutis
Cui non eſt ſimile;
Arbor eſt ſalutis
Haec eſt clavis maxima
Per quam rex coelorum
Fregit vectes ferreas
Portas miſerorum, *if*)
Per quam plene domuit
Vim daemoniorum
Victus hoſtis perdidit
Praedam ſpoliorum.
Haec eſt clauis regia
Per quam reſeratur
Paradiſi ianua
Vltra ne claudatur,

Quam

ie] MS. III. *ſenſit.* *if*] MS. III. *inferorum.*

Qvam nullus ingreditur A. C. MCCXII.
Nisi qui probatur
Crucis esse servulus
Hic ultro *ig*) vocatur.
Arbor nota
Sancta tota
Nestra tergens scelera.
Gradus coeli
Spes fideli
Quaeque pellis aspera.
Vexillum victoris
Scala peccatoris
Crux est & redemptio
Munimen & scutum
Contra hostes tutum
Suo beneficio.
Crux columna praeelecta
In deserto quae erecta
Divino fulcimine.
Morsus sanat serpentinos
Cultus praestat & divinos
Suo medicamine.
Crux est salus populorum
Reparatrix seculorum
Finis mortis & daelorum
Reprimit domonia.
Talentum mundi portauit
Viam vitae demonstravit
Caput hostis conculcauit

ig) MS. III. *ultra.*

A. C. MCCXII.

Cessavit iniuria.
Ligni crucis consecrator
Terrae maris coeli sator
Verae legis verus lator
Miserorum miserator
Pater almi Luminis
Tibi laudes demus vitae *ih)*
Vtinam demus perite
Da post cursum huius vitae
Vt simus Israelitae
Servi tui numinis.
Huius mundi debilia
Qui elegit ut omnia
Fortia sic confundant
Petrum intentum retibus
De maris vocat fluctibus
Hic suas res pessundat.
Coelesti tracti gratia
Petrus Andreas retia
Derelinquunt & maria
Et dominum sequuntur.
Redemtoris discipuli
Et piscatores populi
Iudices huius seculi
Statim efficiuntur.
Multis viget *ii*] miraculis
Petrus suis vibraculis
Per plateas in lectulis
Positis & his singulis
Largitur sanitatem

Mes.

ih) MS. III. *damus laudem rite.* *ii*) MS. III. *fulget.*

Messiae invocatio A. C.
Tabitae suscitatio MCCXII.
Haec fidei probatio *ik*)
Nobis in dei filio
Praestet securitatem.
Persecutor Christiani
Nominis salus insani
Lupi more
Vocis terretur clamore:
Prosequi me manu ore
Bonum reris.
Durum est non potens eris
Contra stimulum: si sequeris *il*)
Calcitare.
Consortatus praedicare
Paulus coepit affirmare
Hic est Christus.
Laurentius laureatus
Bonum opus operatus
Et in fide floruit
Tyranno praeualuit
Assus clamauit de prunis
Versâ manduca quae punis
Nam opes Ecclesiae
Datae sunt inopiae.
Nicolae flos pastorum.
Tuis precibus salvemur
Et a peste liberemur
Cum sis gemma confessorum.

ik) MS. III. *praedicatio.* *il*) MS. III. *quaeris.*

A. C. MCCXII.

In valle miseriae
Patimur concives
Primae matris vitio
Cum calore nives.
Hostis verbo credidit
Comedas & vives,
Intolerabilius nihil est
Quam femina diues.
Adae culpae sarcina
Creuit in immensum
A quiete cecidit
Laborem in densum
Vxoris consilio
Dum dedit assensum
Prodiga non sentit pervertere im) Femina censum
In mundo degentium
Multi sunt errores
Multiplex afflictio
Et corrupti mores
Matrum parientium
Varii dolores
Nutrices tolerant fortuna vigente labores;
Proniores hominum
Sunt ad mala mentes
Quas divellunt undique
Peccatorum sentes
Carnis petulantia
Quos facit amentes

Sen-

im) MS. III. *parentum.*

Sentit adhuc proles, quod commisere parentes. A. C. MCCXII.

Indulgentes plurimi
Cibo delicato
Toto nisu seruiunt
Ventri dilatato
Viuunt sine regula
Vt pecus in prato
Est quibus in solo viuendi cura palato.

Terrarum possessio
Sacci magnitudo
Quibus visa fuerit
Magna celsitudo
Rerum figunt *in*) copiam
De fortunae ludo
Non missura cutem nisi plena cruoris hirudo *io*)

Sunt qui de miseriis
Et fortunis imis
Aliorum gaudeant
Sed tristantur nimis
Si vicinis faveat
Fortuna sublimis.
Invidus alterius rebus marcescit opimis.

Saeuiunt in subditos
Audi dicta mira

in) MS. III. *fugunt*. *io*] est versus ultimi epistolae ad Pisones seu Libri Horatiani de arte poetica.

A. C. Qui praesunt Tyrannide
MCCXII. Opprimunt & ira *ip*)
Non exemplo praeeunt
Sed vita delira
Seditione, dolis, scelere, atque libidine, & ira.

A Coelesti lumine
Vitam homo nactus
In Dei servitio,
Dirigat ut actus.
Famulari domino
Differt piger factus.
Languida segnities hodiernos crastinat actus.

Aspirante deo tenet optatum mea portum
Anchora. Sit virtus patri. Sit gloria nato.
Spirituique decus, qui non idem & *iq*) idem sunt.
Triplex alteritas, simplex essentia, trino
Est unique Deo, cui mundi machina paret.
Lector condoleas Eberhardi carminis ullam
Si cariem videas. Vigilet correctio limae.
Dormiat invidiae detractio. Nemo beatus
Ex omni parte. Mala sunt vitiata *ir*) petendis.
De quo fine benedictus sit trinus & unus. *is*)

XII.

ip] MS. III. *dira.* *iq*] MS. III. *non diversi sed.* *ir*] MS. III. *vicina.* *is*) hic versus deest in MS. III.

XII.

GALFRIDVS.

A. C. MCCXVI.

GALDFRIDVS appellatur in codice quodam MS. ecclesiae cathedralis Jesu Christi & Mariae Virginis apud Dunelmum; *a*) GANFREDVS in inscriptione Carminis de statu Curiae Romanae editionis Flacianae; GAVFRIDVS in eodem carmine ex editione Mabilloniana. Cognomen ipsi est VINESAVF, seu de VINO SALVO. *b*) VINESAVF cognominatur in manuscripto quodam Codicum bibliothecae Bodleianae, *c*) & in codice quodam MS. ecclesiae cathedralis apud Vigorniam; *d*) De SALVO VINO in codice MSto quodam Kenelmi Digbaei nunc bibliothecae Bodleianae; *e*) WINESAVF in codice MS. Collegii S. Trinitatis apud Cantabrigiam; *f*) VISAWF minus recte dicitur in codice quodam MS. bibliothecae Cottonianae. *g*) MNESTISAVF etiam falso appellatur in Tho. JAMESII catalogo librorum manuscriptorum Collegii S. Benedicti apud Cantabrigiam. *h*) Ratio denomina-

XII. *a*) n. 243. v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae T. II. P. I. p. 9. n. 308. *b*) v. Io. BALEVS scriptor. Britann. Cent. 3 n. 38 *c*) n. 1665. v. Catalogos cit. T. I. P. I. p. 80. *d*] n. 79. v. Catalogos cit. T. II. P. I. p. 28. n. 923. *e*] n. 104. v. Catalogos cit. T. I. P. I. *f*] v. Henrici LAVGHTONI catalogum n. 5. in Catalogis cit. T. I. P. II. p. 99. n. 446. *g*] v. Thomae SMITHI catalogum p. 138. Cleopatra VI. 2. *h*] n. 372. 6. v. Catalogos cit. l. c. p. 145. n. 1639.

A. C. MCCXVI. nationis videtur peti posse ex Tractatu Magistri Galfridi nostri, continente in se breviter omnem modum inserendi arbores Aromaticas, fructus conservandi, vites, vina cognoscendi vinàque universa deteriorata formandi, acetumque mutandi, & conditiones cuiuscunque vini & caeterorum pretiosorum lignorum vel pigmentorum faciendi tam pro sanis quam infirmis; qui exstat MS. in bibliotheca Hans Sloane, n. 148. *i*)

Ex parentibus Normannis in Anglia est generatus. *k*) Anglicus hinc cognomine appellatur in manuscriptis quibusdam codicibus. *l*) Claruit A. MCXCIX. *m*) Innocentio III. ab A. MCXCVIII. ad A. MCCXVI. Pontifici Romano Poetriam suam dedicavit. Richardum Regem Angliae A. MCC. mortuum déplorat in eadem Poetria. *n*) Vixisse auctorem medio seculo XIII. colligit MABILLONIUS ex iis, quae Galfridus in carmine de statu curiae Romanae dicit de Cardinale Gajetano; quod vel de Joanne Gaietano Ursino postea Pontifice sub nomine Nicolai III. vel de Jacobo Caietano Anagnino, qui pau-

i] v. Catalogos cit. Tit. II. P. II. p. 254. n. 8883. *k*] v. BALEVS l. c. *l*] v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae T. I. P. I. n. 850. Tr. I. p. 59. it. p. 165. n. 3453. 65. 4. & 7. it. P. III. p. 104. n. 719. II. I. it. T. II. P. I. p. 9. n. 308. it. p. 245. n. 8485. *m*) v. Jo. BALEVS Scriptor. Britann. Cent. 3. n. 38. *n*) v. 365. ss.

aulo post floruit, intelligendum esse putat. A. C.
Certe vixisse eum credit post Concilium MCCXVI.
Lugdunense A. 1245. quo in concilio Cardinalibus concessum est rubri pilei insigne, cujus mentionem facit Poeta. o) Verum siquidem synchronismi adducti non aliter sese habuerint, tamen videtur potius alius fuisse Poetriae, alius carminis de Statu curiae Romanae auctor.

Vir, quantum illa permittebant tempora, splendidae, comtae, & floridae eloquentiae fuit, iudice Joanne LELANDO. p)

Scripsit I *Poetriam* seu Artem Poeticam, versu hexametro. Idem sine dubio scriptum est, quod Jo. BALEVS q) indicat his verbis: *Innocentio tertio dedicavit opus, quod prosa & carmine Hexametro edidit De arte dicendi, Lib. 1. Neustria sub clypeo Regis defensa Ric.* Paulo prolixius de memorato libro agit Jo. PITSEVS r) ita scribens: *Ad Innocentium Papam tertium scripsit partim prosa partim versu heroico, De arte dicendi, seu de praeceptis Dialectices & Rhetorices Librum unum. MS Cantabrigiae in Collegio S. Benedicti sub hoc titulo, de modo & arte dictandi, versificandi, & transferendi, Librum unum. Nisi forte duo distincta sint opera. Initium operis sic habet. Neustria sub clipeo Regis defensa Richardi. Dicitur*

Hhh 5

o) in Carmine de statu Curiae Romanae v. 618. p) apud Baleum l. c. q) l. c. r) de illustr. Angl. Scriptor ed. Paris. 1619. p. 262.

A. C. MCCXVI.

tur hoc opus excusum typis Viennae Austriae apud Wolfgangum Zazium. Arbitror utrumque, BALEVM scilicet & PITSEVM falli eo, quod librum prosa & carmine scriptum perhibent. Existimo eos fuisse usos codice, cui adjecta fuit glossa prosaica, ab alio quodam confecta. Praeterea initium illud carminis, quod praetendunt biographi nostri, non totum opus inchoat, sed partem eius solum.

Ανωνύμως occurrit titulo: *Rhetorica iudicialis metrica, cuius initium: Papa stupor mundi &c.* in bibliotheca Paulina academiae Lipsiensis *s*) Titulo: *Poetriarum novellarum*; inter Codices bibliothecae Bodleianae *t*) Exstat: *Literalis divisio super Papa stupor Mundi per Galfridum Vinesauf*; Inter Codices manuscriptos Bibliothecae Bodleianae. *u*) *Tractatus super Papa mundi stupor per Galfridum Anglicum cognomento Vinesauf*; exstat ibid. *Notabilis declaratio super prooemium tractatus praedicti*; servatur ibid. Habetur & *Galfridi Vinesauf Anglici poetria nova de Statu Romanae Curiae*; inter Codices manuscriptos bibliothecae Bodleianae, *w*) ubi tamen legendum puto: Poetria nova & de statu Romanae curiae; Exstat & *Galfridi Poetria de salvo vino*, inter codices MStos biblio-

s) v. Joach. FELLERI Catalogus. p. 414. n. 29. *t*) n. 850. Tr. 1. in Catalogis librorum manuscriptorum Angliae & Hiberniae p. 59. *u*) n. 1665. ibid. p. 80. *w*) n. 2506. Tr. 13. p. 109. ibid. p. 130.

bliothecae Bodleianae ex dono Kenelmi Digbaei n. 104. *x*) ubi legendum: Galfridi de Salvo vino Poetria; Item rubro: *Galfridi Anglici Nova Poetria*, inter codices manuscriptos bibliothecae Bodleianae donante Johanne Seldeno n. 65. Tr. 4. *y*) in quo codice etiam Tr. 7. occurrit *Supplementum ad opus Galfridi Anglici, de nova poetria.* Habetur & *Galfridi Winesauf Poetria nova* manuscripta In Collegio S. Trinitatis apud Cantabrigiam n. 5. *z*) Item *Galfridi Anglici Tractatus de nova Poetria sive Tractatus de arte Dictandi, qui intitulatur Tria sunt. Inc. Tria sunt circa quae:* in Collegii Sidney-Sussex in universitate Cantabrigiensi libris manuscriptis n. 11. Tr. 1. *aa*) Nisi forte hoc scriptum aut fuerit prosaicum & diversum a nostro aut verba initialia adducta commentarium adiectum quendam spectent. Occurrunt & *Documenta Magistri Galfredi Mnestisauf, de modo & arte dictandi & versificandi, & transferendi*; manuscripta in collegio S. Benedicti apud Cantabrigiam n. 372. Tr. 6. *ab*) Item *Galfridi Anglici Nova Poetria* inter libros manuscriptos ecclesiae cathedralis Jesu Christi & Mariae Virginis apud Du-

A. C. MCCXVI.

x) v. Catalogos MS. Angliae & Hiberniae T. I. P. I. p. 82. n. 1705. *y*) v. l. c. p. 165. n. 3453. *z*) v. l. c. P. III. p. 99. n. 446. *aa*] v. l. c. p. 104. n. 719. *ab*) v. l. c. p. 145. n. 1639.

A. C. MCCXVI. Dunelmam n. 243. *ac*) Item *Galfridi Vinesa*
Poetria nova inter libros manuſcriptos ec-
cleſiae cathedralis apud Vigorniam n 79. *ad*)
Item ſine nomine auctoris titulo: *Rhetoricae*
Artis liber metricus Pr. Papa ſtupor mundi
inter libros manuſcriptos bibliothecae Nor-
folcianae in Collegio Greshamenſi apud
Londinium n. 333 *ae*) Item *Galfredi Anglici*
Poema inter libros manuſcriptos in aedibus
Jacobaeis n. 763. *af*) Item *Opuſculum Gal-*
fridi Viſawf de arte dictandi, quod intitulatur:
Nova Poetria: verſibus hexametris: Manu-
ſcriptum in Bibliotheca Cottoniana Cleo-
patra B. VI. 1. *ag*) Opus ipſum, ut de com-
mentatoribus nihil dicam, nondum, niſi
fallor, prodiit. Quamvis enim PITSEVS tra-
dat, excuſum illud eſſe Viennae, tamen, ſi
falſus non eſt, id ipſum de parte tantum ope-
ris ſine dubio intelligit, quippe cuius men-
tionem iniicit, non univerſo & integro po-
emate. Itaque haec, qualisqualis fuerit edi-
tio, me a propoſito edendi non revocabit.
Nec obſtabunt binae illae particulae, quas
e Poetria noſtra depromtas nulla tamen au-
ctoris mentione facta, vulgavit Matthias FLA-
CIVS in variis doctorum piorumque virorum
de corrupto Eccleſiae ſtatu poematibus Ba-
ſileae

ac) v. l. c. T. II. P. I. p. 9. 308. *ad*) v. l. c. p. 22. n. 923.
ae) v. l. c. p. 81. n. 3252. *af*) l. c. p 245. n. 8485. *ag*) v.
Thomae SMITHI Catalogum p. 138.

A.C. MCCXVI.

leae 1556. Prior extat pag. 398. Titulo: *In Papam, quod Simoniam non puniat*, initio: *ft Papae leges sacras dictare, minorum:* quae n Poetria legitur verf. 1281. ad v. 1325. Posterior legitur in editione Flaciana pag. 399. Titulo: *Expolitio per exsuscitationem: & reicit ad sententiam supra positam, Prudentia Papae.* Initio: *Quisnam tam cerebri vacuus, am pectoris expers;* Exstat haec in Poetria nostra vers. 1326. ad vers. 1349. Exstant aliqui & versus bini hexametri Ganfredi initio; *Culpa fugit.* in Henrici BOORT Fasciculo norum ex approbatorum poetarum auctoritatibus collecto Coloniae MDXVII. *ab*) tem alii quatuor initio: *Exemplo si renes hae.* & alii IX. initio: *Hoc unum praescire potes.* ibidem *ai*)

Usus sum quatuor exemplaribus manuscriptis, quae olim Bibliothecae Gudianae fuerunt, nunc in Ducali Gvelpherbytana servantur. Primus Codex inscriptione caret. Secundus inscribitur: *Nova Poetria*, sine auctoris mentione, cum commantario tamen anonymi. Tertius: *Poetria nova.* Quartus sine inscriptione est. In fine autem legitur: *Explicit libellus de artificio loquendi Poetria nova in arte rhetoricae facultatis primitus continetur satis bene. Jo. de Vendume*, En textum ipsum:

GALFRIDI de VINO SALVO POETRIA NOVA.

DE-

ab) L. VI. a. ai) G. 4. b.

A. C. MCCXVI.

DEDICATIO.

Papa ſtupor mundi, ſi dixero Papa NOCENTI
Acephalum nomen tribuam tibi; ſi caput addam
Hoſtis erit metri. *ak*) Nomen tibi vult ſimilari.
Nec nomen metro, nec vult tua maxima virtus
Claudi menſura, Nihil eſt quo metiar illam.
Tranſit menſuras hominum. Sed diuide nomen.
Diuide ſic nomen: IN praefer, & adde NOCENTI;
Efficiturq; comes metri: *al*) ſic & tua virtus
Pluribus aequatur diuiſa, ſed integra nulli.
Egregius ſanguis *am*) te confert Bartholomaeo.
Mite cor Andreae; pretioſa iuuenta *an*) Johanni;
Firma fides Petro; perfecta ſcientia Paulo.
Iſta ſimul nulli. Supereſt de dotibus vna,
Quam nulli fas eſt attingere, gratia linguae.
Auguſtine tace. Leo papa quieſce. Johannes
Deſine. Gregori ſubſiſte. Quid eloquar omnes?
Eſto,

ak) Vocabulum *Innocens* aut *Innocentius* ſi non dividatur, hexametri verſus leges reſpuit. *al*) MS. IV. *metro.* *am*) Fuit Innocentius III. Traſimundi, Comitis Signini, & Clarinae filius. *an*) Annos natus 39. ad dignitatem pontificiam evectus eſt Innocentius.

Eſto, quod in verbis aut hic, aut ille ſit ore A. C.
Aureus, & totus reſplendeat: os tamen eius MCCXVI.
Impar eſt, orisque tui praeiudicat aurum.
Trans hominem totus es: vbi corporis iſta iuuentus
Tam grandis ſenii, vel cordis tanta ſenectus
Inſita tam iuueni. Quam mira rebellio rerum:
Ecce ſenex iuuenis. Fidei ſub tempore primae.
Cum dominus Petro praeferret amore Johannem,
Papatu Petrum voluit praeferre Johanni.
In te Papa modo noua res hic accidit annis:
Papa ſenex Petrus, & papa iuuenta Johannis.
Suntque tui tales, quales decuere. Relucent
Et circumlucent papam, quaſi ſydera ſolem.
Tu ſolus in mundo quaſi ſol; illi quaſi ſtellae;
Roma quaſi coelum. Me transtulit Anglia Romam,
Tanquam de terris ad coelum. Tranſtulit ad nos, ao)
De tenebris velut ad lucem. Lux publica mundi
Digneris lucere mihi, dignisſima ap) rerum.
Dulce tuum partire tuo. Dare grandia ſolus
Et potes, & debes, & vis, & ſcis. Quia prudens
Scis; quia clemens vis; quia magnus origine debes;
Et quia papa potes. Quia talis es, & quia tantus

Hic

ao) Lego: *Vos.* ap) MS. II. *Dulcisſime*

A. C. MCCXVI.

Hic mens ſubſedit, *aq*) cum *ar*) fecerit vndique gyrum
Inq; ſuis dandis te praetulit omnibus vnum
Totum poſſe ſuum tibi deſtinat. Accipe magne,
Hoc opus exiguum, breue corpore, viribus amplum.

POETRIA Caput 1. praeparatorium & introductorium.

Si quis habet fundare domum, non currat ad actum
Impetuoſa manus: intrinſeca linea cordis
Praemetitur opus, ſeriemque ſub ordine certo.
Interior praeſcribit homo, totamq; figurat
Ante manus cordis, quam corporis & ſtatus eius
Et prius Archetypus, quam ſenſilis. Ipſa poeſis
Spectat *as*) in hoc ſpeculo: quae lex ſit danda poetis.
Non manus ad calamum praeceps, non lingua ſit ardens
Ad verbum: neutram manibus committe regendam
Fortunae, ſed *at*) mens diſcreta praeambula facti,
Vt melius fortunet opus, ſuſpendat earum
Offi-

aq) MS. IV. *ſubcedit* *ar*] MS. II. *quaſi.* *as*] MS. IV. *Spectet.* *at*] MS. IV. *ſit.*

Officium, tractetq; diu de themate secum. A. C.
Circinus interior mentis praecircinet omnme MCCXVI.
Materiae spatium. Certus prælimitet ordo
Vnde praearripiat cursum stilus, aut vbi gades *au*)
Figat. Opus totum prudens in pectoris arcem *aw*)
Contrahe, sitque prius in pectore, quam sit in ore,
Mentis in arcano cum rem digesserit ordo,
Materiam verbis veniat vestire poesis.
Quando tamen seruire venit, se praeparet *ax*) aptam
Osequio dominae, Caueat sibi ne caput hyrcis *ay*)
Crinibus, aut corpus pannosa veste, vel illa *az*)
Vltima displiciant alicunde, *ba*) nec inquinet illam
Hanc poliens partem. Pars si qua sedebit inepte
Tota trahet *bb*) series ex illa parte pudorem.
Fel modicum totum mel amaricat. Vnica menda
Totalem faciem deformat. Cautius ergo,

au) terminum *aw* MS. IV. *arce.* *ax*) MS. IV. *praeparat.* *ay*) MS. I. *birtis*, pro hirsutis, *az*) MS. IV. *alla.* *ba*) MS. IV. *desspiciant aliunde.* *bb*) MS. IV. *trahit.*

A. C. MCCXVI.

Conſule materiae, ne poſſit probra timere.
Carminis ingreſſus quaſi verna facetus honeſte
Introducat eam; medium quaſi ſtrenuus hoſpes
Hoſpitium ſolemne paret; finis, quaſi praeco
Curſus expleti, ſub honore licentiet illam.
Omni parte ſui modus omnis carmen honoret,
Ne qua parte labet, *bc*) ne quam patiatur eclipſim.
Neu ſtilus ignoret, quid ſpectat ad ordinis vſum.
Ecce ſequens ſeries praeſumit ab ordine curſum.

Cap. II. diſtributio operis.

Eſt operae, primo: quo limite debeat ordo
Currere. *bd*) Tum ſequens: qua compenſare ſtatera
Pondera, ſi iuſte pendet ſententia. *be*] Sudor
Tertius: vt corpus verborum non ſit agreſte
Sed civile. *bf*) Labor finalis: vt intret in aures,
Et cibet auditum, vox caſtigata, modeſte
Vultus & geſtus gemino condita ſapore. *bg*]

Cap.

bc] MS. IV. *lubem*. *bd*] Primam operam poetae facit diſpoſitionem & inventionem. *be*] Secundam elocutionem ſeu elaborationem & amplificationem. *bf*] Tertiam ſtyli curam. *bg*) Quartam actionem & pronunciationem.

Cap. III. de ordine & dispositione. A. C. MCCXVI.

Ordo bifurcat iter. *bh*) Nunc limite curritur *bi*) artis.
Nunc sequitur stratam naturae: Linea stratae
Est ibi dux, vbi res, & verba sequuntur eundem
Cursum, nec sermo declinat ab ordine rerum.
Limite currit opus, si plaelocet aptior ordo
Posteriora prius, vel detrahat ipsa priora,
Posterius. Sed in hoc nec posteriora priore *bk*)
Ordine praesumunt, nec posterioriore priora.
Dedecus incurrunt: imo sine lite licenter
Alternas sedes capiunt, & more faceto
Sponte sibi cedunt. Ars callida res ita vertit,
Vt non peruertat; transponit, vt hoc tamen ipso
Rem melius ponat. Ciuilior ordine recto, *bl*)
Et longe prior est, quamuis praeposterus, ordo.
Ordinis est primus sterilis, ramusque secundus

Iii 2 Fer-

bh) Ordo est vel artificialis vel naturalis. Hunc in poesi praeferendum esse monet auctor. *bi*] MS. IV. *mittitur*. *bk*) MS. II. *priori*. ita & IV. *bl*) MS. IV. *recte*.

A. C. Fertilis, & mira succrescit origine ramus
MCCXVI. In ramos, solus in plures, vnus in octo.
Circiter hanc artem fortasse videbitur *bm*] aer
Nubilus, & limes salebrosus, & ostia clausa,
Et res nodosa. Quocirca *bn*] sequentia verba
Sunt huius morbi medici. Speculeris in illis
Inuenietur ibi, qua purges luce tenebras;
Quo pede transcurras salebras; qua claue recludas
Ostia; quo digito soluas nodosa. Patentem
Ecce viam. Ratione viae rege mentis habenas.

Cap. IV, de Exordio.

Ante fores operis pars thematis ordine prima
Expectet. Finis praecursor idoneus intret
Primus, & anticipet sedem, quasi dignior hospes,
Et tanquam dominus. Finem natura locauit
Ordine postremum, sed ei veneratio defert
Artis, & assumens humilem supportat in altum.
Primus apex operis non solum fulget ab ipso
Fine, sed ipsius duplex, est gloria: finis
Thematis, & medium. Trahit ars ab vtroque facetum

Prin-

bm) MS. II. *videtur &c.* *bn*) MS. IV. *Quae cura.* Recte Lego: *Quae cura? Sequentia* &c.

Principium. Ludum bo) quasi quaedam praestigiatrix A. C. MCCXVII.
Hunc bp) facit: vt fiat res postera, prima; futura,
Praesens; directa; transuersa; remota, propinqua.
Rustica sic fiunt vrbana; vetusta, nouella;
Publica, priuata; nigra, candida; vilia, cara.
Si pars prima velit maius diffundere lumen,
Thematis intacta serie, sententia sumta
Ad speciale nihil declinet, sed caput edat
Altius ad quoddam generale, novoque lepore
Materiae formam nolit meminisse, sed eius
Abnegat in gremio, quasi dedignata, sedere.
Supra thema datum sistat, sed spectet ad illud
Recta fronte. Nihil dicat, sed cogitet inde.
Hoc genus est triplex, surgens de triplice planta.
Plantae sunt partes in themate: prima, secunda,
Vltima; de quarum trunco quasi surculus exit,
Sicque solet gigni, tanquam de matre triformi.
Sed manet in tenebris, bq) & quando vocatur obaudit,

bo) MS. II. & IV. *Ludit.* bp) MS. II. *Et* MS. IV. haec bq) MS. IV. *latebris.*

A. C. MCCXVI.

Nec folct ad nutus animi prodire. Superbae
Est quasi naturae; nec sponte nec omnibus offert
Se; venit in ulte; nisi br) forte coacta venire.
Sic bs) opus illustrant Prouerbia. Nec minus apte
Prima fronte sedent Exempla. Sed exit vtrimque
Idem splendor, & est distinctio par in vtrisque bt)
Comparat exemplis prouerbia sola venustas.
Plus grauitatis habent. Sunt illa priora minoris
Et tenerae magis aetatis. Maturior aetas
Semper in hac specie. Via sic iacet arctior; vsus
Aptior; ars maior; quod & arte videmus & vsu.
Sunt ita principii studio rimante reperti
Tres rami: finis; medium; prouerbia; quartus
Exemplum. Sed & hoc, sicut penultimus, in tres
C ... escit. Et his octo ramis stilus ipse superbit
V ... videant testes oculi, quae bu) diximus auri, Ac-

br) MS. IV. *invite ubi.* bs) MS. II. *hic* bt] MS. II. & IV. *par utriusque.* bu] MS. II. & IV. *quod.*

Accipe fabellam, cuius pars primula minor; *bw)* A. C. MCCXVI.
Altera mors pueri; finis, confusio Scyllae.
Exorditur eam tali natura tenore:
Dotibus exceptis fortunae, copia quarum
Affluit, exundans velut a bx) *torrente, serenat*
Minoris by) *titulos alios* bz) *natura decore.* ca]
Armat enim corpus speciali robore. Pingit
Membra noua quadam specie. Simul excoquit aurum
Mentis, & argentum linguae polit cb) *omnia plene.*
Moribus infuso miro dulcore venustas,
Quanta decet regem resplendet in omnibus, aeque.
Ars a fine rei sic carminis elicit ortum:
Seditio Scyllae Scyllam seduxit. cc) *Eodem*
Vulnere laesa fuit, quo laesit, quae, quia patrem
Prodidit, optatam rem perdidit, &, quia damnum
Intulit, in damno simili flevit. Vltio digna
Fraudis, in autorem simili pede fraude reversa est.
Possumus a medio talem praesumere cursum.
Androgei liuor animum speculatus & annos.

bw] MS. IV. *Minos.* bx] MS. IV. *ex* by] MS. IV. *Minonis.* bz] MS. IV. *alio* ca] MS. IV. *nitore.* cb] MS. *facit.* cc] MS. IV. *reduxit.*

A. C. MCCXVI.

Hinc puerum videt; inde senem: quia mente senili ed)
Nil redolet puerile puer. Successibus eius
Incipit esse miser: quia locus sua tendit in altum.
Ex hoc deprimitur, quia sic nitet. In sua fata
Nititur, & proprios animum molitur in annos.
Ipsi principio sedet hoc generale propinquum:
Quod magis optatur magis effluit. Omnia lapsum
Spondent, & citius sunt prospera prompta ruinae.
Insidias ponit semper sors aspera blande,
Anticipatque fugam melior fortuna repente.
Ad medium poterit istud commune referri:
Pessima res liuor, totus ce) *lethale venenum,*
Ad mala sola bonus, contra bona sola malignus.
Consilium tacite praeconcipit omne malignum.
Effunditq; palam quicquid concepit amarum.
Finis in hoc cf) verbi forma prouerbia format.
Lex est aequa dolum referire dolore, dolosum cg)
In caput, vnde fuit egressus, habere regressum.
Prin-

ed] MS. II. & IV. *senilis.* ce] MS. IV. *totum.* cf] MS. II. & IV. *hac.* cg] MS. II. & IV. *dolorem.*

Principio seruit haec exemplaris imago: A. C.
Tristis ab incauto furit aura sub aere laeto. MCCXVI.
Nubibus ch) *exundat* ei) *aer sub sole sereno.*
Exemplum medii sub tali sume figura:
In semen iactum terrae nutricis alumnum
Triste malignatur lolium nascique volenti
Obuiat, est foribus praeclusis impedit ck) *ortum.*
Sic sumto simili poteris praecludere cl) *finem:* cm)
Saepe sagittantem didicit referire sagitta,
Inq; reum plagae conuersa recurrere plaga.

Cap. V. de Tractatione.

Principio varium dedit ars praescripta colorem. *cn)*
Tevocat vlterius progressus. Dirige gressus
Vlterius cursumq; viae, praeeunte figura.
Curritur in biuio. Via namque vel ampla vel arcta;
Vel fluuius vel riuus erit. Vel traccius *co*] ibis,
Vel cursum *cp*] salies. Vel rem breuitate notabis,
Vel longo sermone trahes. Non absque labore

ch] MS. II. & IV. *Nubilus.* *ci*] MS. IV. *exudat.* *ck*] MS. I. & IV. *invidet.* *cl*] MS. IV. *praeludere.* *cm*] MS. II. & IV. *fini.* *cn*] MS. II. & IV. *tenorem.* *co*] MS. IV. *traxius.* *cp*] MS. IV. *cursim.*

A. C. MCCXVI. Sunt passus vtriusque vae. Si vis bene duci
Te certo committe duci. Subscripta revolue.
Ipsa stilum ducent, & vtrimque decentia dicent. *cq*]
Formula materiae, quasi quaedem formula cerae,
Primitus est duri tactus. Si *cr*) sedula cura
Igniat ingenium, subito mollescit ad ignem
Ingenii, *cs*) sequiturque manum quocunque vocarit,
Ductilis ad quicquid hominis manus interioris
Ducit, vt amplificet, vel curtet, si facis amplum.
ct) Hic *cu*) primo procede gradu: Sententia cum sit
Vnica, non vno veniat contenta paratu
Sed variet vestes, & mutatoria sumat
Sub verbis aliis. Praesumta resume; repone
Pluribus in clausis vnum multiplice forma;
Dissimuletur idem; varius sis, sed *cw*) tamen idem.
cx) Est gradus vlterior, quando quia lego: transilit *cy*) aures
Di-

cq] MS. II. & IV. *docenda docebunt.* *cr*) MS. IV. *Sed.* *cs*) MS. IV. *ingenium.* *ct*) Amplificatio prima per eiusdem vocis mutationem. *cu*) MS. IV. *hoc.* *cw*) MS. II. & IV. *& quae.* *cx*) Secunda per Synonymiam. *cy*) MS. IV. *transtulit.*

A. C. MCCXVI.

Dictio. Vox curta fit *cz*) sermo vicarius illi *da*)
Inserie vocum longa, serieque morosa.
Longius vt sit opus: ne ponas nomina rerum
Pone notas alias, nec plene *db*) detege, sed rem
Innue per notulas, nec sermo perambulet in re
Sed rem circueas, longis ambagibus *dc*) ambi
Quae *dd*) breuiter dicturus eras, & tempora tardes.
Des *de*) ita crementum verbis formasque loquendi.
Elongat cautela breues, *df*) quando breue verbum
Credit, vt ipsius oratio longa sit haeres.
Cum triplici claustro sit res inclusa: vel ipso
Nomine; vel verbo; vel vtroque: nec explicet illam
Nomen; vel verbum; vel vtrumque: sed edita forma
Sit vice vel verbi, vel nominis, aut vtriusq;.
dg) Tertius est graduum collatio, facta biformi

Le-

cz) MS. IV. *fit.* *da*) MS. II. & IV. *eius.* *db*) MS. II. & IV. *plane.* *dc*] MS. II. *sermonibus.* *dd*] MS II. & IV. *quod.* *de*] MS. IV. *dans.* *df*] MS. IV. *brevis.* *dg*] Amplificatio tertia per comparationem.

A. C. MCCXVI.

Lege: vel occulte, vel aperte. Respice quaedam
Iuncta satis lepide. Sed quaedam signa revelant.
Nodum iuncturae. Collatio, quae fit aperte.
Se gerit in simili specie, quam signa reuelant.
Expressae tria sunt haec signa; magis; minus; aeque.
Quae fit in occulto nullo venit indice signo,
Non venit in vultu proprio sed dissimulato,
Et *db)* quasi non sit ibi collatio, sed noua quaedam
Insita mirifice transsumtio, res vbi caute
Sic sedet in serie, quasi sit de themate nata.
Sumta tamen res est aliunde: sed esse videtur
Inde. Foris res est, nec ibi comparet; & intus
Apparet, sed ibi non est. Sic fluctuat intus
Et foris; hic & ibi; procul & prope; distat & astat.
Hoc genus est plantae, quae *di)* si plantetur in horto
Materiae, tractatus erit iucundior. Hic est
Riuus fontis, vbi currit fons pulcrior. *dk)* Haec est
Formula subtilis iuncturae, res vbi iunctae
Sic coeunt, & sic contingunt se, quasi non sint
Con-

db] MS. IV. *sed.* *di*] MS. IV. *quod.* *dk*] MS. IV. *purior.*

Contiguae, ſed continuae; quaſi non manus artis A. C. MCCXVI.
Iunxerit, immo manus naturae. Plus habet artis
Hic modus. Eſt in eo longe ſolemnior vſus.
dl) Latius vt curras; ſit Apoſtropha quarta morarum,
Qua rem detineas, & ibi ſpatieris ad horam.
Delecteris ea, *dm*) ſine qua ſatis eſſet abundans
Coena, ſed egregie, ſic creſcunt *dn*) fercula menſae
Pompa dapum veniens numeroſior, & mora menſae
Longior. Eſt ſignum ſolenne. Diutius aures
Paſcimus ex variis, & dulcior hic cibus auri,
Quando venit ſapidus, & odorifer, & precioſus
Seruiat exemplum doctrinae. Certior aure
Arbiter eſt oculus, nec caſus ſufficit vnus.
Plenus erit numerus. De pleno collige plene:
Quam rem; qua forma; quis caſus, apoſtrophet apte.
Cui nimis in laetis mens ſurgit, apoſtropha ſurge,
Et ſic caſtiges illum: *Cur gauda tanta*
Con-

dl] Amplificatio quarta per Apoſtropham. *dm*] MS. IV. *ibi.* *dn*] MS. IV. *creſcunt ita.*

A. C. MCCXVI.

Concutiunt animum? Plausum sub fine modesto
Stringas; & fines eius non amplius aequo
Extendas, sed mens casus incauta futuri
Aemula sis do) *Iani: retro speculeris & ante.*
Si bene successit: non prima, sed ultima spectes.
A casu describe diem, non solis ab ortu.
Vt sis ad plenum secura, dp) *verere futura,*
Cum totum fecisse putes, latet anguis in herba.
Syrenes exemplar dq) *habe. Docearis in illis:*
Sub meliore statu semper peiora cauere. dr)
Nulla fides rerum. Sequitur post mella venenum,
Est claudit nox atra diem, nebulaeque serenum. ds)
Si quem iactatrix praesumtio durius inflet
Hanc inflaturam verbis tam mollibus vnge:
Gressus praecurrant oculi. Praeconsule dt) *mentem,*
Et vires metire tuas. Si fortis es, aude
Grandia; du) *si fragilis, humeris impone minora;*
Si medriocris, ama mediocria. Sumere noli
Quae, quando sumis, praesumis. In omnibus vna

Est

do] MS. IV. *sic.* dp] MS. IV. *putas.* dq] Henrici BOORT fasciculus morum: *Exemplo frenes.* dr] BOORT & MS. IV. *caveto.* ds] MS. IV. addit: *Cum soleant homini feliciter omnia verti. Maiori levitate solent adversa reuerti.* dt] MS. II. *circumspice.* du] MS. II. & IV. *fortia.*

A. C. MCCXVI.

Est virtus: seruare modum. Memor imprime menti:
Cum fueris maior, aliis te finge minorem:
Et de te mentire tibi; nec dw) *sic in abyssum*
Deücias alios, vt dx) *te super aethera tollas.* dy)
Vincat opus verbum. Minuit iactantia famam.
Cum soleant homini feliciter omnia verti,
Maiori leuitate solet aduersa reuerti. dz)
Rebus in aduersis si laxat *ea*) frena timori:
Hac ope verborum timido succurre potenti:
Ne timeas. Si forte times, assume timentis,
Non animum timidi. Quando subit ostia mentis,
Sit timor hospes ibi; non incola. Disce timere:
Si timeas, sine teste time, mentisque timorem
Ignoret facies: quia si dolor eb) *intimus ora*
Carpit, & emacerat, animus iucundior hostem
Nutrit, & impinguat, & gaudia suggerit illi
Exugens tua membra dolor. Consultius ergo
Si timor incuruet mentem simulatio vultum
Erigat, & clypeo vultus succurre timori.
Vt, si mens timeat, facies velit ipsa vereri. ec)
Imo magis sperare velis, pudeatque potentem ed) *Vul-*

dw] MS. II. *ne.* *dx*] MS. II. & MS. IV. *nec.* *dy*] MS. II. & IV. *ponas.* *dz*] rectius hi duo versus cum MS. IV. ad praecedentia referuntur. *ea*] MS. IV. *cum laxet.* *eb*] MS. II. & IV. *timor.* *ec*] MS. IV. *timere.* *ed*] MS. IV. *timentem.*

A. C. MCCXVI.

Vulgari pallere metu. Si posse sic arctum
Dilates animum: si corpus debile, mens sit
Fortis, & exiguas vires supplere memento
Spe grandi. Facti grauitas cuicunque volenti
Est leuis, & levitas animo cuicunque rebelli
Est grauis. Ego velis & erit leue nulla vereri
Tempore successus, iucundi tempore fati,
Haec ee) *potes ore loqui, luctus praesage futuri:*
Anglia ef) *regnorum regina superstite rege*
Richardo, cuius pars est diffusio tanti
Nominis, & mundi, cui monarchia relicta
Est soli, secura sedes sub remige tanto.
Rex tuus est speculum, quo tu eg) *speculata superbis;*
Sydus, de cuius rutilas fulgore; eh) *columna,*
Perquam fulta viges; fulmen quod mittis in hostes;
Laus, quia ei) *pene deum pertingis culmina. Claudam*
Singula: Non illo potuit fecisse priorem,
Nec voluit natura parem. Sed viribus absit
Prorsus habere fidem. Mors est quae fortia vincit. ek)
Omnibus ne crede tuis: si tempore paruo
Illuxere tibi: mox sunt clausura serenum
Turbida el) *facta* em) *diem, ducentque crepuscula noctem.*

Jam

ee] MS. IV. *hoc.* ef] MS. I. *Francia.* eg] MS. IV. *te.* eh] MS. II. & IV. *splendore.* ei] MS. IV. *qua.* ek] MS. II. & IV. *frangit.* el] MS. II. *nubila.* em] MS. II. & IV. *fata.*

Iam cito rumpetur speculum, speculatio cuius A. C.
Gloria tanta tibi; en) *sidus patietur eclipsin,* MCCXVI.
A quo sic splendes; eo) *nutabit rupta columna,*
Vnde trahis vires; cessabit ep) *fulminis ictus.*
Vnde tremunt hostes; & eris de principe serua.
Omnia laeta vale tibi sunt dictura. Quiescis:
Sudabis; rides: flebis; ditescis: egebis;
Flores: marcebis; es: vix eris; attamen istud
Vnde scies? eq) *quid ages? volucrum rimaberis aure*
Murmura, vel motus oculo, vel Apolline fata.
Tolle mathematicos. Est augur surdus; aruspex
Coecus; & ariolus amens. Praesentia scire
Fas homini: solique deo praescire futura
Non habet hic patriam. Vetus ille repatriet error,
Et pater erroris gentilis nutriat illum,
Quem genuit, quia sana fides a limine tollit
Ecclesiae tripodas Phoebi, foliumque Sybillae
Hoc unum praescire potes: quod er) *nulla potestas*
Esse merosa potest, quia tres fortuna secundas
Imperat esse breues. Si vis exempla: priores es)
Respice fortunas. Emarcuit illa priorum et)

Kkk *Flo-*

en] MS. II. *fuit.* *eo*] MS. II. & IV. *fulges.* *ep*] MS. I. & IV. *pausa sunt.* *eq*] MS. IV. *scias.* *er*] MS. II. & Henr. BOORT: *quia.* *es*] MS. IV. *priorum.* *et*] BOORT: *prioris.*

A. C. MCCXVI.

Florida prosperitas Minos subuertit Athenas;
Ilion Atbrides; magnae Carthaginis arces
Scipio; sed Romam multi. Fuit alea fati
Tempore versa breui. Breuis est distantia laeti
Ominis & moesti, Nox est vicina diei.
Haec aliena docent, & eu) *te tua fata docebunt.*

Temporibus luctus his verbis exprime luctum:

Neustria sub clypeo regis defensa Ricardi,
Indefensa modo, ew) *gestu testare dolorem.*
Exundent ex) *oculi lacrimas; exterminet ora*
Pallor; connodet digitos tortura; cruentet
Interiora dolor; & verberet aethera clamor.
Tota peris ex ey) *morte sua. Mors non fuit eius*
Sed tua; non una, sed publica mortis origo.
O veneris lacrimosa dies! o sydus amarum!
Illa dies tua nox fuit, & venus illa venenum.
Illa dedit vulnus. Sed pessimus ille dierum
Primus ab vndeno, qui vitae vitricus, ipsum
Clausit. Vterq; dies homicida tyrannide mira
Traiecit ez) *clausus exclusum; tectus apertum;*
Prouidus incautum; miles munitus inermem;
Et proprium regem. Quid miles? perfide miles!

Per-

---

eu] MS. II. *sed.* *ew*] MS. IV. *meo.* *ex*] MII. *exsudent* MS. IV. *exudant.* *ey*] M. II. *in.* *ez*] MS. IV. *transjecit.*

Perfidiae miles, pudor orbis, & unica sordes A. C.
Militiae; miles manuum factura suarum. MCCXVI.
Ausus es hoc in eum scelus? hoc scelus? istud es ausus?
O dolor! o plus quam dolor. O mors! o truculenta
Mors! Esses utinam mors mortua. Quid meministi
Ausa nefas tantum. Placuit tibi tollere solem
Et tenebris tenebrare Solum. fa) *Scis quem rapuisti?*
Ipse fuit iubar in oculis; & ducor in aure;
Et stupor in mente. Scis impia quem rapuisti?
Ipse fuit dominus armorum; gloria regum;
Delitiae mundi; Nil fb) *addere nouerat vltra*
Ipse fc) *fuit quicquid potuit natura Sed istud*
Causa fuit, quare rapuisti Res pretiosas
Eligis, & viles quasi dedignata relinquis.
Et de te natura queror, quia nonne fuisti
Dum mundus pueri esset adhuc, dum nuda fd) *iaceres*
In cunis, in eo studiosa, sed fe) *ante senectam.*
Destitit hoc studium. Cur sudor tantus in orbem
Attulit hoc mirum? Si tam breuis abstulit hora.
Sudorem tantum placuit tibi tradere mundo

 Et

fa] MS. II. & IV. *damnare diem.* fb] MS. IV. *nihil.* fc] MS. IV. *Ipsa.* fd] MS. II. & IV. *nota.* fe] MS. IV. *nec.*

A. C. MCCXVI.

Et reuocare manum: dare sic & tollere donum.
Cur irritasti mundum? Vel redde sepultum,
Vel forma similem. Sed non tibi superit vnde.
Quicquid erat tecum, vel mirum, vel pretiosum,
Huic erat impensum. Thesauri delitiarum
Hinc sunt exhausti. Ditissima facta fuisti
Ex hac factura. Fieri pauperrima sentis
Ex hac iactura. Si felix ante fuisti,
Tanto plus misera, quanto felicior ante.
Si fas est accuso. ff) *Deum: Deus optime* fg) *rerum*
Cur hic fh) *degeneras? cur obruis hostis amicum?*
Si recolis: pro rege facit Ioppe tua, quam tot
Millibus oppositis fi) *solus defendit; & Acon,* fk)
Quam virtute sua tibi tradidit; fl) *& crucis hostes*
Omnes, quos fm] *viuus sic terruit, vt timeatur*
Mortuus. Ipse fuit sub quo tua tuta fuerunt.
Si deus es, sicut decet esse, fidelis, & expers,
Nequitiae, iustus & rectus; cur minuisti
Ergo dies eius? potuisses parcere mundo:
Mundus egebat eo Sed eum magis eligis esse
Tecum, quam secum. Mauis succurrere coelo,
Quam mundo. Domine, si fas est dicere, dicam:
Pa-

ff] MS. IV. *incuso* fg] MS. IV. *optima.* fh] M. IV. *sic.* fi] MS. II. *oppositus.* fk] MS. II. *Ancon.* fl] MS. II. & IV. *reddidit.* fm] MS. IV. *quos omnes.*

Pace tua posses fn) *fecisse decentius istud,* A. C.
Et properasse minus, saltem dum frena dedisset MCCXVI.
Hostibus, & fati mora tunc quoque fo) *nulla fuisset,*
Res erat in foribus. Tunc posset honestius ire.
Et remanere tibi. Sed in hac re scire dedisti:
Quam breuis est risus! quam longa est fp) *lacrima mundi.*
Contra ridiculos si vis insurgere plene,
Surgue sub *fq*) hac specie *fr*) Lauda, sed ridiculose.
Argue, sed lepide. Gere te, sed in omnibus apte.
Sermo tuus dentes habeat. Mordaciter illos
Tange. Sed irrisor *fs*) gestus plus mordeat ore.
Ecce, quod in tenebris latuit, sub luce patebit:
Strenua res agitur: Pueri tolluntur in altum
Et fiunt domini. Moueat dominatio risum.
Iam sedet egregie donatus honore magistri
Aptus adhuc ferulae. Laicis autenticat illum
Pileus in capite; species in vestibus; aurum
In digitis; sedes in summo; plebs numerosa
In studio. Ridere potes de ridiculoso.
Quoddam ridiculum est; *ft*] *Tam se quam iudice vulgo*

Kkk 3 Do-

fn) MS. IV. *poteras.* *fo*] MS. II & IV. *facti dilatio.* *fp*] MS. IV. *longaque.* *fq*] MS. II. *& ab.* *fr*] MS. IV. *forma.* *fs*] MS. IV. *irrisus.* *ft*] in MS. IV. deest. *est.*

A. C. MCCXVI.

Doctus homo est. fu) *Sed idem sentit,* fw) *quod sentio: quaedam*
Simia doctorum est. fx) *Clam dixi, ne manifeste* fy)
Audiat. Ipse tamen se iactitat, osque reuolvens fz)
Mira quidem spondet: Omnes accurrite: nam ga) *mons*
Parturiet, sed erit mus tandem filius eius.
Praeueniens illum saluere iubeto magistrum.
Cum venis *gb*] in tergum *gc*] transuerso *gd*) lumine ride,
Vel quodam rostro manuum quasi pinge, *ge*) vel oris.
Rictum distorque, vel nares contrahe. Tales
Ad formas non ore decet, sed naribus, vti.
Sic igitur variat vultum, vel more magistri
Corripit errorem prauum, *gf*) vel ad omnia dira *gg*)
In lacrymis planctuque sedet, *gh*) vel surgit in iram

Con-

fu] & hoc deest in MS. IV. *fw*] MS IV. *sentit.* *fx*] deest in MS. IV. *fy*] MS. IV *quis aperte.* *fz*] MS. II. & IV. *resolvens.* *ga*] MS. II. & IV. *iam.* *gb*] MS. II. *& minus.* MS. IV. *nec. minus.* *gc*] MS. IV. *a tergo.* *gd*] MS. I. *transversum.* *ge*) MS. II. & IV. *pange* *gf*) *forte parvum.* *gg*) MS. II. & IV. *dura.* *gh*] MS. II. *iacet*

Contra *gi*) grande scelus, *gk*] vel fertur ridiculose A. C.
Contra ridiculos. Ex talibus edita causis MCCXVII
Et decus & numerum lucratur apostropha verbis.
gl) Quinta coadiutrix vltra protendere carmen: *gm*)
Prosopeia veni, cui nulla potentia fandi
Da licite fari, donetque licentia linguam,
Sic Phaetonteos tellus experta vapores
Est conquesta Joui. Sic sparsis Roma capillis
Caesaris instrepuit lacrimosa voce sopori.
Si placet exempli nouitas hanc accipe formam:
Vocis in hac forma, sanctae crucis ecce querela:
Crux ego rapta queror. Ego crux Christi gn) *crucifixi.*
Crux ego sancta; salus populi; reparatio mundi.
Crux ego rapta queror; vi rapta; manuque canina;
Et tactu polluta canum. Sum rapta pudenter
A veteri, nec adhuc extorta, nec ense redemta.
Dic homo! nonne tibi creui? tibi fructificaui?
Nonne tuli fructum dulcem tibi? nonne salutem?

gi] MS. II. & IV. *Propter* *gk*] MS. IV. *nefas* *gl*] Quintus amplificandi modus per prosopopoeiam. *gm*] MS. II. & IV. *cursum.* *gn*] MS. II. & IV. *ego crux.*

A. C. MCCXVI

Dic homo! dic mihi! dic homo perdite, quem reparaui!
Sicne rapi merui sine vindice, cuius honori
Illud onus gessi, go) *quem sic a morte redemi?*
Sicne tibi potui vilescere? Sicne perire?
Me tibi posse rapi non vis effecerat hostis,
Imo tuum vitium: quia tot tua crimina vidi
Rapta rapi volui. Puduit minus in peregrinis,
Quam castris sordere meis. An sordidus esses
Si mundum latuit, te qui videt omnia videt gp)
Esse tuum plene Deus intus & in cute nostis,
Meque tibi rapuit. Juris poscente rigore
Infligenda fuit grauis vltio, mors sine fine.
Sed veniet gq) *misertor ait, miseris misereri;*
Non de iudicio contendere; parcere venit; gr)
Non punire. Caue. Resipisce. Reuertere tandem
Ne pereas Sunamitis. Ego, si verteris, ad te
Vertar, & instanter ad corda reuersa reuertar.
Surge cito. Propera. Te citat, & excitat hora.
Quid dormis? Vigila. Si te crux sancta redemit,
Ense crucem redimas, & fias inde redemtor,
Vnde redemtus eras. Quis sanus ad vtile torpet?
In cruce sudauit dominus: seruusne quiescet?
Tolle tuam. Tulit ipse suam. Gustauit acetum

Fac

go) MS. II. & IV. *vexi.* gp) MS. II. & IV. *vidit.* gq) MS. IV. *veni.* gr) MS. I. & IV. *veni.*

Fac & idem. Num maior eris reuerentia serui, A. C. MCCXVI.
Quam domini? siuis suus esse secutor, oportet
Tormentis tormenta sequi. Non itur ad astra
Delitiis. Ideo mortem quam soluere debes
Naturae, persolue Deo. Moriaris in illo,
Quandoquidem mortem non est vitare necesse
Transeat in formam virtutis. Sim tibi causa
Mortis adhuc etiam mortis Si vinceris ex hoc
Vincis. Sed vinci plus est, quam vincere. Victor
Sola spe victus fruitur mercede coronae.
Rumpe moras igitur. Impone silentia carni.
Delitias suspende tuas, & currat gs) *ad arma*
Promta manus, plangatque moras dilata gt) *voluntas.* gu)
Si vetus exemplum non sufficit, ecce novellum
In specula montis. In nata *gw*) Superbia castris *gx*)
Est Gallis, ita visa loqui: *Quid Gallia garris.*
Vnde minae tantae, quae tanta superbia linguae?
Pone supercilium, gestus gy) *dedidisse* gz) *minaces,*
Vnde tuo lateri clypei? ha) *vel tela vel enses?* hb)

gs) MS. IV. *decurrat.* gt) MS. II. *allata.* MS. IV. *anxiosa.* gu) MS. II. *voluptas.* gw) MS. II. *mihi nacta.* MS. IV. *vim nacta.* gx) MS. II. & IV. *castri.* gy) MS. II. *vultus.* gz) MS. II. & IV. *dedisse.* ha) MS. IV. *clypeus.* hb] MS. IV. *ensis.*

A. C. MCCXVI.

Femineum vulgus gestus depone viriles.
Gestibus ut gestus respondeat, excute hc) *pal*
mam,
Et galeae conum. Docui hd) *te voluere pens*
Et vacuare colum. Cur ergo, vel unde, super
bis?
Pone feram he) *linguae. Timeas turgescer*
hf) *verbis.*
Maxillis dabo frena tuis, & vincula collo
Iniiciam, reddamq; breui te tempore hg) *ser*
vam.
Occupor in nihilo, dum te quasi Marte poten
tem
Conuenio. Surgunt alii quantilibus hh) *h fle*
Non mihi sunt aequi. Sed eis sum causa ti
moris,
Cordis ad exemplar regis formata Karoli. hi)
Ancillatur item decor altus *hk)* prosope
iae:
Vt si iam tritum dicat mensale: *Solebam*
Esse decus mensae, dum primula floruit aeta
Dum faciem gessi sine crimine, sed quia long
Temporis & fracti sum vultus, nolo venire.
Mensa recedo. Vale. Gemino sic fungitur
ore:
Cum loquitur rigide, cum prosopeia io
cose.

hl]

hc] MS. II. *exue.* *hd*] MS. II. & IV. *decuit.* *he*] MS. IV. *supercilium.* *hf*] MS. II. *increscere.* *hg*] MS. II. *princip*
hh] MS. IV. *quantumlibet.* *hi*] MS. II. & IV. *Richardi*
hk] MS. II. & IV. *alter.*

bl) Si velit vlterius tractatus linea tendi A. C.
Materiae fines exi, paulumque recede, MCCXVI.
Et diuerte stilum. Sed nec bm) diuertere longe,
Vnde grauet bn) reuocare gradum. bo) Modus iste modesto
Indiget ingenio, ne sit via longior aequo.
Est etiam quaedam digressio, quando propinqua
Transeo, quod procul est bp) praemittens ordine verso.
Progressurus enim medium quandoque relinquo,
Et saltu quaedam bq) quasi transuolo, deinde reuertor br)
Vnde prius digressus eram. Res ne sit operta
Nube minus pura, bs) rem tali pinge bt) figura:
Vnicus astringit duo pectora nodus amoris.
Corpora disiungit non causa, sed ante recessum
Oscula praefigit os ori; cingit bu) *vtrumque*
Mutuus & stringit amplexus; fons oculorum
In faciem bw) *lacrimas deriuat; & vltima verba*

Sine

bl] Sexta amplificandi ratio per transitionem. bm] MS. II. & IV. *ne.* bn] MS. IV. *grauat* bo] MS. IV. *pedem.* bp] deest in MS. IV. bq] MS. I. & IV. *quodam.* br] MS. I. *regressus* MS. IV. *reversus.* bs] MS. II] *clare.* bt] MS. II. & IV. *pingo.* bu] MS. II. *tangit.* bw] MS. IV. *facies.*

A. C. MCCXVI.

Singultus medius interſecat; eſtque dolor
Calcar amor, vireſque dolor teſtatur amori
Veri cedit hyems; nebulam hx) *diſſibulat* hy
aer;
Et coelum blanditur humo. Laſciuit in illa
Humidus & calidus, &, quod ſit maſculus ae
Femina ſentit humus. Flos, filius eius, in a
ras
Exit, & arridet matri. Coma primula co
dit hz)
Arboreos apices. Praemortua ſemina ſurgu
In vitam. Ventura ſeges praeuiuit ia) *h*
herba.
Hoc ib) *tempus titillat* ic) *aues. Haec tem*
poris hora,
Quos nondum diuiſit amor, diuiſit id) *aman*
tes.
ie) Septima ſuccedit praegnans deſcripti
verbi, *if*)
Vt dilatet opus, ſed cum ſic *ig*) lata ſit *ih*
ipſa
Laeta pari forma ſpatioſa ſit *ii*) & ſpecioſa
In celebri forma faciat res nubere verbis
Si cibus eſſe velit, & plena refectio, mentis
Ne ſit curta nimis breuitas, vel trita vetu-
ſtas.

Sint

hx] MS. IV. *nebulas.* *hy*] MS. II. *diffulminat.* *hz*] MS.
IV. *comit.* *ia*] MS. IV. *praeludit.* *ib*] MS. I. & IV. *&*
ic] MS. II. *veneratur.* *id*] MS. II. & IV. *disimagit.*
ie] Septima amplificandi ratio per deſcriptionem. *if*)
MS. II. & IV. *verbis.* *ig*] MS. II. *ſit.* *ih*] MS. II. *ſit.*
ii] MS. IV. *ſic* vel *ſit.*

Sint variata nouis exempla secuta figuris, A. C. MCCXVI.
Rebus vt in variis oculus ik) spatietur, & auris:
Femineum plene si vis formare decorem:
Praeformet capiti naturae circinus orbem.
Crinibus irrutilet color il) *auri. Lilia vernent*
In specula frontis. Vaccinia nigra coaequet
Forma supercilii. Geminos interfecet arcus
Lactea forma viae. Castiget regula nasi
Ductum, ne citra sistat, vel transeat, aequum.
Excubiae frontis radient vtrinque gemelli,
Luce Smaragdina, im] *vel sydaris instar, ocelli.*
Aemula sit facies aurorae, nec rubicundae,
Nec nitidae. Sed vtroq; simul, neutroq;, colore
Splendeat. Os forma spatii breuis, & quasi cicli
Dimidii. Tanquam praegnantia labra tumore in)
Surgant, sed io) *modicum* ip) *rutilent ignita, sed igne.*
Mansueto. Dentes niueos compaginet ordo.
Omnes vnius staturae. Thuris & oris
Sit pariter conditus odor. Mentumq; polito iq)
Marmore. Plus poliat natura potentior arte.
Succuba sit capitis ir) *pretiosa colore columna* is)

La-

k] MS. II. *animus.* il] MS. II. *nitor.* im] MS. IV. *Smaragdinea.* in] MS. II. *tumendo.* io] MS. II. *&* ip] MS. I & IV. *modico.* iq) MS. II. & IV. *politum.* ir] MS. IV. *capiti.* is] MS. IV. *columna colore.*

A. C. MCCXVI.

Lactea, quae speculum, vultus supportet in al- tum.
Ex cristallino procedat gutture quidam
Splendor, qui possit oculos referire videntis, it]
Et cor furari. Quadam se lege coaptent.
Ne iaceant quasi descendant. Nec stent quasi surgant,
Sed recti iu) *sedeant humeri; placeantque lacerti*
Forma tam gracili, quam longa deliciosi.
Confluat in tenues digitos substantia mollis,
Et macra, forma teres, & lactea, linea longa
Et directa. Decor manuum se iactet in illis.
Pectus imago niuis, quasi quasdam collate- rales
Gemmas, virgineas producat vtrinque; papilla.
Sit locus astrictus iw) *zonae, breuitate pugilli*
Circumscriptibilis. Taceo de partibus infra.
Caetera si possem laudare beatior essem. ix]
Aptius hic loquitur animus, quam lingua. iy] *Sed ipsa*
Tibia se gracilem protendat. Pes breuitatis
Eximiae breuitate sua lasciuiat, & sic
A cono iz) *capitis splendor descendat ad* ka] *ipsam*
Radicem, totumque; simul poliatur ad vnguem.
For-

---

it] MS. IV. *videntum.* iu] MS. II. & IV. *recte.* iw] MS. II. *asscriptus.* ix] Deest hic versus in MS. II. & IV. iy] MS. IV. inserit: *Sed ipsum Molle femur tr- ctus irritet rabiem.* iz) MS. IV. *summe.* ka] MS. IV. *descendat splendor in.*

A. C. MCCXVI.

Formae iam kb) *pictae si vis appingere* kc) *cultum:*
Nexilis a tergo coma compta kd) *recomplicet aurum.*
Irradiet frontis candori ke) *circulus auri.*
Se nudet facies proprium vestita colorem.
Lactea stelliferum praecingat kf) *colla monile.*
Instita clarescat kg) *bisso. Chlamis ardeat auro.*
Zona tegat medium, radiantibus kh) *vndique gemmis.*
Brachia luxurient armillis. Circinet aurum
Subtiles digitos, & gemma superbior auro
Diffundat radios. Certent in veste serena
Ars cum materia. Nihil addere cultius istis
Aut manus, aut animus, possit. Sed diuite cultu
Pluris erit facies. Quis in hac face nesciat ignes?
Quis non inueniet ki) *flammam?* kk) *Si Iuppiter illis*
Temporibus vidisset eam: Nec in kl) *Amphitrionem*
Luderet Almenam; km) *nec sumeret ora Dianae:*
Vt te fraudaret kn] *Calisto* ko] *flore; nec Io*
Nu-

...) MS. II. & IV. *Tam.* kc) MS. IV. *depingere.* kd) ...S. II. *longa.* ke) MS. IV. *fronti candoris.* kf) MS. ...V. *praestringat.* kg) MS. V. & IV. *candescat.* kh) MS. ...V. *mediantibus.* ki] MS. IV. *inueniat.* kk] MS. II. ...*aminas.* kl) MS. *non:* MS. IV. *nec.* km] MS. IV. *Alc*...*enam.* kn] MS. II. *defraudaret.* ko] MS. I. *Calipso.* ...S. IV. *Calixto.*

A. C. MCCXVI.

Nube; nec Antiopam kp] *satyro; nec Agenore natam*
Tauro; Messione kq] *nec te pastore; vel* kr] *agne* ks]
Asopo genitam; vel kt) *te Didonis* ku] *in anguem;* kw]
Vel kx] *Ledam cygno; nec Danem* ky] *falleret auro.*
Hanc solam kz] *coleret, omnesque videret in vna.* la]
Sed cum sit formae descriptio res quasi trita,
Et vetus exemplum, sit in his vbi rarior vsus:
Excipiente thoro reges regnique potentes:
Mensae delicias orditur lactis imago
Culta Ceres, Bacchusque senex iuuenescit in auro.
Solus ibi, vel nectareo perfusus odore,
Degenerare sinit, & lasciuire, saporem.
Regia pompa dapum veniens immilitat auro,
Inque vicem seseq; dapes mirantur & aurum.
Praecipuum lb] *mensae speculare clientes.*
Certat cum Paride facies; cum Parchonomeo lc]
Aetas; cum Croeso census; cum Caesare sanguis.

Cu-

kp] MS. IV. *Antropa.* kq] MS. II. *Mensonine.* MS. IV. *Memphioue.* kr) MS. II. *nec.* ks] MS I. & IV. *igue.* kt] MS. II. *nec.* ku) MS. I. *Dyonis.* kw) MS. IV. *angue.* kx] MS. II. & IV. *Nec.* ky) MS. I. *Daphnem.* kz) MS. I. *inam.* la) MS. I. *unam.* lb) MS II. *Praecipue.* lc) MS. II. *Partanopeo,* MS. IV. *Parconopeo.*

Caetera si species in corpore: cum niue byssus; A. C.
Cum flammis ostrum; cum Sydere gemma: videres MCCXVI.
Singula plus sapere, condita sapore clientum.
Delitias alias, oculus quas gestit, & auris 646.
Gesticulator habet, gestus non omnibus vnus,
Cuique suus: plus mellis habet variata voluptas.
Tinnula sistra volant, oculos pascentia regum,
Alternantque manus, sistroque ld] *valatile sistrum* le]
Surgit in occursum: vadunt, redeuntque, resurgunt, 650.
Et resident, lf] *simulantque* lg] *minas, pugnaeque iocosae*
Instar habent, lh) *sese fugiunt, seseque sequuntur.*
Hinc li] *in vtraque manu gemina ludente* lk) *tabella*
Ludit in ore sonus. Pes non vacat, immo frequenter
It, redit, & lepide passuq; vagatur ll) *eodem.* 655.
Vox comes est passus, pariter ferit aethera lm) *cantus*
Et sese tabulae strepitusque ln) *sonorat* lo) *in aurem.* lp)

ld) MS. IV. *sistrum.* *le*) MS. IV. *sistro* *lf*) MS II. & IV. *recidunt.* *lg*) MS. IV *simulant.* *lh*] MS IV *agunt.* *li*) MS. I. & IV. *Huic.* *lk*) MS. II. *luctante.* *ll*) MS. II. & IV. *passu nugatur.* *lm*) MS. I & IV. *aera.* *ln*) MS. IV. *tabellae strepitus.* *lo*] MS. I. *saporat.* *lp*) MS. IV. *aure.*

A. C. MCCXVI.

Tertius admotus lq) *agilis se girat in orbem,*
Aut volat in longum, vel membra supina resoluit lr)
In saltum facilem, molles aut arcuat artus
In talos, refuga ceruice, vel ensis acumen
Erigit, & certus dubios interuolat enses.
Singula mireris. Sed adhuc iucundius istis:
Nunc sonus exultat manuum; nunc arte iocosa
Colludunt digiti; nunc brachia curuat in arcum.
Infurcata manus lateri; celerique meatu
Furantur ls) *motus humeri; gestumq; videres*
Instrumenta sequi, quorum sua cuiq; voluptas
Tibia feminea; tuba mascula; timpana rauca;
Cimbala praeclara; concors symphonia; dulcis
Fistula; somniferae citharae; vitulaeque lt) *iocosae:*
Omnia certatim plaudunt, & tempora tardant lu)
Deliciae, qualesq; lw) *decent conuiuia regum.*
Si celebres regum mensas; sic *lx*) gaudia mensae;
Sic *ly*) breue propositum longo produximus *lz*) ore.
ma) Restat adhuc aliud, *mb*) linguam quod reddit opimam.

Quae-

lq) MS. II. *ac motus.* *lr*] MS. II. *resumit.* *ls*] MS. IV. *curtantur.* *lt*) MS. II. *vidulaeque.* MS. IV. *fidulaeque.* *lu*) MS. II. & IV. *tractant.* *lw*] MS. IV. *quales.* *lx*] MS. II. & IV. *Et.* *ly*] MS. II. *Et.*, *lz*] MS. II. *producimus.* *ma*] Octava amplificandi ratio per Oppositionem. *mb*] MS. II. *aliquid.*

Qualibet induitur *mc)* duplicem ſententia formam. A. C. MCCXVI.
Altera propoſitam rem ponit, & altera tollit
Oppoſitam. Duplex modus in rem *md)* conſonat *me)* vnam. *mf)*
Sicq; fluunt riui vocum duo. Riuus uterq;
Confluit. Exundant voces ex duplici riuo *mg)*
Hoc ſit in exemplum: *Sapiens eſt illa iuuenta.*
Pone iuuentutem vultus, vel mh) *tolle ſeneɛtam*
Iſta iuuentutis eſt, & non forma mi) *ſenilis.*
Pone ſeneɛtutem mentis, vel mk) *tolle iuuentam*
Vt poteſſi tali decurrat limite lingua:
Iſta ſeneɛtutis mens eſt, & non iuuenilis.
Illa iuuenilis non eſt mens, immo ſenilis.
Iſta ſeneɛtutis, ml) *non eſt gena, ſed iuuenilis.*
Vel ſumens *mm)* adiuncta rei ſic longius ibis:
Non facies illi rugoſa; nec arida pellis;
Non cor concuſſum ſenio; nec pulmo fatiſcens;
Nec lumbi rigidi; nec ſpina recurua; iuuenta
Corporis eſt aetas animi, longaeua ſeneɛta.

 Sic

mc] MS. IV. *inducit.* *md*] MS. IV. *re.* *me*] MS. II. & IV. *confluit.* *mf*] MS. IV. *unum.* *mg*] MS. IV. *forma.* *mh*] MS. IV. *&.* *mi*] MS. IV. *non eſt mens immo.* *mk*] MS. IV. *Et.* *ml*] MS. II. *iuuentutis.* *mm*] MS. IV. *ſumes.*

A. C. MCCXVI.

Sic ſurgit praemulta ſeges de *mn*) ſemine paruo. *mo*)
Flumina magna trahunt ortum de fonte puſillo.
De *mp*) tenui virga grandis protenditur arbor.
Si brevis eſſe velis prius iſta priora recide; *mq*)
Quae pompam faciunt, modicumque prematur in orbem
Formula *mr*) materiae, quam tali comprime lege: *ms*)
Plurima perſtringat *mt*) paucis, expreſſa locutrix,
Emphaſis. Ore breui diſpendia lata *mu*) coarctet
Articulus punctim *mw*) caeſus. *mx*) Compendia quaedam
Ablatiuus habet, cum ſit *my*) ſine remige ſolus. *mz*)
Reſpuat *na*) audiri bis idem. Sententia *nb*) doctis *nc*)
In dictis non dicta nocet *nd*) Coniunctio ne ſit
Nodus clauſarum, ſed eas ſinat ire ſolutas.

Vel

mn] MS. IV. *ex.* *mo*] MS. IV. *pauco.* *mp*] MS. II. *Ex* *mq*] MS. IV. *reſcinde..* *mr*] MS. II. *ſummula.* *ms*] MS. II. *forma,* *mt*) MS. IV. *perſtringat.* *mu*] MS. II *longa.* *mw*] MS. II. & IV. *puncti.* *mx*) MS. II. & IV. *my*] MS. II. *ſtat.* *mz*) MS. II. & IV. *liber.* *na*] MS. IV. *reſpuit.* *nb*] MS. IV. *prudentia.* *nc*] MS. II. & IV. *dicti.* *nd*] MS. IV. *notet.*

Vel manus artificis multas ita conflet in vnam, A. C. MCCXVI.
Mentis vt intuitu multae videantur in vna.
Hac breuitate potes longum succingere *ne*) thema;
Hac cymba transire fretum. Narratio facti *nf*]
Exigit *ng*) hanc formam verbi, *nh*) quae facta modeste
Non superinfundet *ni*) nubem, sed nube remota
Inducet *nk*) solem. Concurrant ergo, sed apte:
Emphasis; articulus; casus sine remige liber;
Vnius in reliquo nota callida; vincula dempta
Clausarum, sensus multarum clausus in vna;
Eiusdem verbi repetitio nulla; vel *nl*) ista
Omnia; vel saltem quod res desiderat ipsa.
Ecce rei speculum res tota relucet in illo:-
Rebus in augendis nm) *longe distante marito*
Vxor moecha parit puerum. Post multa reverso
De niue conceptum fingit. Fraus mutua caute
Sustinet. Asportat. Vendit. Matrique reportans nn)
Ridiculum simile: liquefactum sole refingit.

ne] MS. II. *succidere*. MS. IV. *succindere*. *nf*] MS. IV. *dicti*. *ng*] MS. IV *Eligit*. *nh*] MS. IV. *facti*. *ni*] MS. II. *superinducat*. MS. IV. *superinfundat*. *nk*] MS. II. & IV. *inducat*. *nl*] MS. IV. *fit*. *nm*] MS. IV. *agendis*. *nn*] MS. II. *reportat*.

A. C. MCCXVI.

Si breuiore *no)* velit breuitas subsistere *np)* meta:
Dormiat in primis sententia. Verbi *nq)*
Non *nr)* meminisse velis. Sed tantum nomina rerum
Scribe stilo cordis, virtus vbi tota redundat *ns)*
Thematis hoc facto. Quasi fungere lege fabrili.
Ferrum materiae decoctum pectoris igne
Transfer ad incudem studii. Permolliat illud
Malleus ingenii, cuius luctatio crebra.
Formet ab informi massa per idonea verba,
Omnibus amotis *nt]* aliis quae verba sequuntur.
Post *nu)* conflent folles rationis nomina verbis,
Verbaque nominibus, quae totum thema sequuntur. *nw)*
Sic breue splendet opus. Nihil exprimit aut magis aequo
Aut minus. Iste nouae breuitatis *nx)* acutior ordo. *ny)*
Huius ad exemplum breuis haec subscriptio *nz)* seruit:

Vir

no] MS. II. & IV. *propiore.* *np]* MS. II. *desistere.* *nq]* MS. II. *formam.* *nr]* MS. IV. *nec.* *ns]* MS. II. *reclinat.* MS. IV. *reclinet.* *nt]* MS. II. & IV. *Verba coadiunctis* *nu]* MS. II. *mox.* *nw]* MS. II. *loquuntur.* MS. IV. *loquantur.* *nx]* MS. II. *nouitatis.* *ny]* MS. II. & IV. *usus.* *nz]* MS. II. & IV. *descriptio.*

Vir quia quem peperit genitum niue femina fingit A. C. MCCXVI.
Vendit, & a simili liquefactum sole refingit
De niue conceptum quem mater adultera finxit.
Sponsus eum vendens, liquefactum sole refingit.
Sit oa) breuis aut longus, se semper sermo coloret
Intus & exterius, sed discernendo colorem
Ordine discreto. Verbi prius inspice mentem,
Et demum faciem, cuius ne crede colori, ob]
Se nisi conformet color intimus exteriori.
Sordet ibi ratio. Faciem depingere verbi
Est pictura luti. Res est fucaria, oc) ficta od)
Forma, oe) dealbatus paries, & of) hypocrita verbum,
Se simulans aliquid, cum sit nihil. Hic og) sua forma
Dissimulat deforme suum. Se iactitat extra,
Sed oh) nihil intus habet. Haec est pictura remota, oi)
Quae placet, admoto ok] quae displicet. Ergo memento:
Ne sis praeproperus, sed in his, quae dixeris, esto

oa] MS. II. *sic.* ob] MS. II. *figurae.* oc] MS. II. & IV. *falsaria.* od] MS. II. *forma.* oe] MS. II. *Picta.* of) deest *&* in MS. II. & IV. og) MS. IV. *Haec.* oh) MS. IV. *Cum.* oi) MS. II. *remoto.* ok) MS. IV. *admota.*

A. C. MCCXVI.

Argus, & acutis *ol*] oculis circumſpice verba
In te *om*) propoſita. Sententia ſi ſit honeſta,
Eius ei ſeruetur honos, Ignobile verbum
Non inhoneſtet eam, ſed, vt omnia lege regantur,
Diues honoretur ſententia diuite verbo;
Ne rubeat matrona potens in *on*) paupere panno.
Vt res ergo ſibi pretioſum ſumat amictum:
Si vetus eſt verbum, ſis phyſicus. Inueteratum *oo*)
Redde nouum. Noli ſemper concedere verbis *op*)
In primo *oq*) reſidere loco. Reſidentia talis
Dedecus eſt ipſi verbo. Loca propria vitet *or*)
Et peregrinetur alibi, *os*) ſedemque placentem *ot*)
Fundet in alterius fundo. Sit ibi *nouus* hoſpes,
Et placeat nouitate ſua. Si conficis iſtud
Antidotum, verbi facies iuueneſcere vultum.
Inſtruit iſte modus transſumere verba decenter, *ou*)

Si

ol) MS. II. & IV. *argutis.* *om*) MS. II. & IV. *se.* *on*) MS. IV. *sub.* *oo*] MS. II. & IV. *& veteranum.* *op*) MS II. *verbum.* *oq*) MS. II. & IV. *proprio.* *or*) MS. II. *vites.* *os*) MS. II. *alias.* *ot*) MS. II. *placenter.* *ou*) MS. II. & IV. *modeste.*

Si sit homo de quo sit *ow*) sermo, transferat *ox*) ad rem A. C. MCCXVI.
Expresse similem, quae sit sua propria vestis.
In simili casu, cum videro, *oy*] mutuor illam,
Et mihi de veste veteri transformo *oz*) novellam.
Ecce vides: *pa*) Verbo propriato dicitur aurum
Fuluum; lac niueum; *pb*) rosa praerubicunda; mel ipsum
Dulcifluum; flammae rutilae; corpus niuis album. *pc*)
Dic igitur: *pd*] *Dentes niuei. Labra flammea. Gustus*
Mellitus. Vultus roseus. Frons lactea. Crinis
Aureus. Aptantur bene: Dentes: nix. Labra: flammae.
Gustus: mel. Vultus: rosa. Frons: lac. Crinis: & aurum.
Et quia lucet ibi iunctura simillima rerum.
Si de quo loqueris sit non homo, lora retorque
Mentis ad id, quod homo, verbum, quod ponit ibidem
Articulus similis, proprie transsume *pe*) decenter,

ow) MS. IV. *fit.* *ox*] MS. II. & IV. *transferor.* *oy*) MS. II. *video cum.* *oz*) MS. II. *transformo veteri de veste* MS. IV. *de veteri veste transformo.* *pa*) MS. II. *vide.* *pb*] MS. II. & IV. *nitidum.* *pc*] MS. II. *nix alba decenter.* *pd*) MS. IV. *ergo.* *pe*) MS. II. *transpone.*

A. C. MCCXVI.

Vt si forte velis haec pf) dicere: *Tempora veris*
Exornare solum; primos exsurgere flores;
Et placidum pg) *fieri tempus: cessare procellas;*
Esse fretum planum; motus sine turbine; valles
Depressas; montes erectos. Discute tecum
Tale quid in nobis, quod ph) proprie pi) verba loquatur: pk)
Ornatum faciens; pingis. Primordia nactus:
Nasceris. Eloquio pl) placidus: blandiris. Ab omni
Re cessans: dormis. Immotus; stas pede fixo.
Pressus ad ima: iaces. Erectus in aëre: pm) surgis.
Ergo sapit verbum, si dicas: *Tempora veris*
Pingere flore solum; nasci primordia florum;
Blandiri Tempus placidum; dormire procellas.
Cessantes; freta stare; quasi non mota iacere;
Depressas valles; erectos surgere montes.
Quando tuum proprium transsumis, plus sapit istud pn)
Quod

pf) MS. II. & IV. *hoc.* pg) MS. II. & IV. *Ad placitum.* ph) MS. II. *nec.* pi) MS. IV. *propria.* pk) MS. II. *loquantur.* pl) MS. II. *Alloquio.* pm) MS. II. *aera.* MS. IV. *aethera.* pn) MS. IV. *illud.*

Quod venit *po*] ex proprio. Talis transsumtio verbi A. C. MCCXVI.
Est tibi pro speculo. Nam *pp*] te specularis in illo,
Et proprias cognoscis oues *pq*) in rure alieno.
Talia multa vides: *pr*] sicut ,si forte velimus
Nequitias hyemis tali proponere *ps*] forma:
Semper hiat diris hyems pt] *praedira* pu) *tyrannis,*
Imperio cuius contristat pw) *aera nimbi.*
Excoecat caligo diem. Parit aura procellas,
Nix claudit stratas px] *Constringit* py) *bruma medullas.*
Grando flagellat humum. Glacies incarcerat vndas.
Vel si dicamus *pz*] de tempore nauibus apto.
Non obiurgat aquas aquilo; nec inebriat auster
Aera; sed solis radius, quasi scopa lutosi
Aeris, emundat coelum; vultuque sereno
Tempus adulatur pelago; clandestina flatus
Murmura stare freta qa) *faciunt, & currere vela.* Vel

po) MS. II. *sapit.* *pp*) MS. IV. *quia.* *pq*) MS. II. *opes* *pr*) MS. II. *vide.* *ps*) MS. IV. *praescribere.* *pt*) MS. II. & IV. *hyems inhiat duris.* *pu*] MS. II. *praedura.* *pw*] MS. II. *constringunt,* *px*] MS. II. *Decoquit arua gelu.* *py*] MS. IV. *transfigit.* *pz*] MS. IV. *loquamur.*

A. C. Vel *qb*) si fabriles ritus hoc ore loquamur:
MCCXVI. *Ad folles vigilat flamen.* qc) *Sepelitur in igne*
Massa rudis. Coctam transmittit qd) *ab igne recenti*
Forceps incudi. Dat verbera crebra magister
Malleus, & duris praecorripit ictibus illam.
Sicq; quod optat agit: Vel cassidis elicit orbem:
Vtile consilium capiti; vel prouocat qe] *ensem:*
Legitimum socium lateri; vel corporis hospes
Loricae procedit opus; connascitur illis.
Ocrea; subtilis qf] *clypeus: quem* qg) *tibia sumet;* qh]
Et stimulus citator equi: quem talus adoptat;
Et species aliae ferri: quas armat acumen.
Exhaurit ferrum facies tam dissona rerum.
Tam variae species armorum. Malleus ictum qi)
Supprimit, Incudes respirant calle peracto.
Ad metam subsistit opus, finitque diaetam.
Egregie sic verba locas. Sic verba locata
Peruia *qk*) mentis erunt oculo. *Sed verba locare*
Res onerosa quidem studio. Modus iste loquendi
Est grauis estque leuis. Grauis est inuentio verbi.

Mens

qa) MS. II. & IV. *fretum.* *qb*] MS. IV. *Aut.* *qc*) MS. II. & IV. *vigilant flammae.* *qd*) MS. IV. *tectam transsumit.* *qe*) MS. II. & IV *procreat.* *qf*] MS. II. & IV. *subterior.* *qg*] *MS.* II. *clypeo quam.* *qh*] *MS.* II. & IV. *sumat.* qi] *MS.* II. *ictus* *qk*] *MS.* II. *praevia.*

A. C. MCCXVI.

Mens leuis inuenti. Sic ſe contraria miſcent,
Et *ql*) pacem ſpondet, hoſteſque morantur amici.
Eſt ibi temperies quaedam, ne ſit leue verbum
Vide, vel illepidum: Trahat *qm*) a grauitate leporem,
Et pretium grauitas, ne turgida ſit vel opaca.
Praeſtet *qn*) ei leuitas lucem, reprimatque *qo*) tumorem.
Altera caſtiget *qp*) reliquam. Sic ergo loqueris. *qq*)
Sic graue iunge leui. Nec res haec detrahat *qr*) illi,
Sed ſibi conueniant, *qs*) & eadem ſede fruantur,
Pacificetq; ſuam concors diſcordia litem:
Vt magis vrbane ſedeat tranſſumtio *qt*) verbi,
Non ſolo *qu*) veniat comitante *qw*) nomine fixo
Mobile nomen ei dones, & *qx*) tale ſit illud,
Quod plene ſuccurrat ei, nubemq; ſerenet
Si

ql] *MS.* IV. *Sed.* ita & II. *qm*] *MS.* IV. *trahit.* *qn*] MS, II, & IV. *Praeſtat.* *qo*] *MS.* II. & IV. *reprimitque.* *qp*] *MS.* II. & IV. *caſtigat.* *qq*] *MS.* IV. *loquaris.* *qr*] *MS.* IV. *hic attrahat.* *qs*] *MS.* II. *conueniat.* *qt*] *MS.* II. *tranſlatio.* *qu*] *MS.* II. *ſolum.* *qw*] *MS.* II. *comitatum* *MS.* IV. *contenta.* *qx*] *MS.* IV. *donet ſed.*

A. C. MCCXVI.

Crescit in hoc bello linguarum pax animorum. *rt*)
Hoc odio conditur amor: Sic est & in istis.
Se voces introrsus amant, licet exteriores
Sint inimicitiae. Lis est in vocibus istis.
Sed litem totam sedat *ru*) sententia vocum.
Est aliud lumen, quo vox transsumta relucet:
Quando sumta semel transfertur & appropriatur. *rw*)
Sicut in hac serie: *rx*) *Vetus illa peritia Romae*
Legibus armauit linguas, & pecora ry) *ferro:*
Vt simul aptaret linguas, & corpora, bello. rz)
Vel sit in exemplum, *sa*) quod plus sapit, hoc breue verbum:
Armat eos in corde sb) *fides, in pectore sc*) *ferrum.*
Vult ita transsumi verbum. Vult nobile nomen.
Vult fixum. Sed fit varia *sd*) transsumtio *se*] verbi:
Vel *sf*] praecedentis; vel *sg*] rem *sh*] ratione sequentis;
Vel casus vtriusque simul. Ratione fit ipsa
Prae-

rt] MS. II. *animarum.* *ru*] *sedat concors.* MS. II. & IV. *rw*] MS. IV. *appropriate.* *rx*) MS. IV. *ry*) MS. IV. *corpora.* *rz*) hic versus praemittitur praecedenti in MS. IV. *sa*) MS. II. *exemplo.* *sb*] MS. II. *mente.* *sc*] MS. IV *corpore.* *sd*] MS. II. & IV. *varie,* *se*] MS. II. *translatio.* *sf*] MS. II. *Fit.* *sg*] MS. II. *Fit.* *sh*] MS. II. & IV. *item.*

Praecedentis, vt hic: *Sub verno tempore pausant* A. C.
Nubes. Mansuescit aer. Silet aura. Loquentes MCCXVI.
Inter se ioculantur aues. Dormit mare. Ludunt
Riui. Pubescunt rami. Pinguntur agelli.
Et lasciuit humus. Ratione sequentis, vt: *Ecce*
Papa potens verbo, si linguam soluat odore st)
Seminat, vnde cibat oculos, & inebriat aures,
Et totum satiat animum. Ratione duorum:
Talibus su) *os Papae: dum* sw) *dulcia verba propinat,*
Aures, dum sx) *loquitur*, sy) *vigiles ex ore loquentis*
Verba bibunt. sz) *Animos* ta) *fricant* tb) *audita.* Quid autem *tc*)
Mobile? transfertur pariter *td*) ratione triformi:
Vel ratione sui fixi, cui iungitur ipsum
Improprie, velut hic: *Sermonem discite,* te) *si* tf) *sit*
Crudus, an excoctus; succosus, an aridus; hyrtus
An comptus; rudis an excultus; tg) *inops an opimus.*

st] MS. II. & IV. *ab ore.* *su*] MS. II & IV. *Taliter.* *sw*] MS. II. *tam.* MS. IV. *cum.* *sx*] MS. II. *ut.* MS. IV. *tunc.* *sy*] MS. II & IV. *populi.* *sz*] MS. II. *bibant.* *ta*] MS. IV. *animosque.* *tb*] MS. II. *fricent.* *tc*] MS. II. *quiete.* MS. IV. *sed ipsum.* *td*) MS. II. *nomen.* *te*] MS. II. & IV. *discute.* *tf*] MS. II. *quis.* MS. IV. *quid.* *tg*] MS. II. *formosus.*

A. C. MCCXVI.

Vel ratione rei subiunctae, sicut in ista
Subiecta tb) serie: *Quid aget* ti] *rex noster: inermis*
Consiliis; cinctus odiis; & nudus tk] *amicis.*
Aut vtriusque simul, cum dicitur ore disertus:
Floridus eloquio. Veteranus: tl] *Marcidus aeuo.*
Pauper: *Re* tm] *tenuis.* Sequitur translatio tn) fixi.
Fixum transsumtum si to) sit commune, colorem
Dat verbis talem: *Populi fragor impulit vrbem.* tp]
Aut huius formae; *Tuba fulminis. Impetus aurae.*
Iurgia ventorum. Strepitus maris. Ira procellae.
Si proprium, prodit iste color: *Videtis amici,*
Qualiter iste Simon nos prodidit. Aut color alter
In tali specie: *Nauem regit ille magister.* tq)

Et

---

tb] MS. II. & IV. *subiuncta.* *ti*) MS. IV. *agit.* *tk*) MS. IV. *nudatus.* *tl*) MS. II. & IV. *veterano.* *tm*) MS. II. & IV. *Pauperie.* *tn*] MS. IV. *transsumptio.* *to*) MS. IV. *cum.* tp] *urbes.* *tq*] loco versuum 928. 929. 930. legitur in MS. II. & IV. *Si proprium fuerit, vel ad huc transfertur,* (MS. IV. *transsumtum transfer*) *ut ipso Laudes, vel laedas, tanquam cognomine.* *Laudas* (MS. IV. *laudes*) *Taliter: iste Paris; vel laedas taliter: iste Thersites, vel ad hoc ut sit simulatio quaedam. Scilicet huc forma: Navem regit ille magister,*

Et citiis tr] *noster*. Vel rursus transfero nomen *ts*] A. C. MCCXVI.
Ex alia causa, ne sit similatio *tt*) vera. *tu*]
Imo per antiphrasim, tanquam derisio, quando
Corpore deformem: Paridem; vel corde ferocem:
Aeneam; vel vi fragilem: cognomino Pyrrum;
Aut *tw*) sermone rudem: Ciceronem; vel petulantem:
Hyppolitum. Renouat talis mutatio verbum,
Si *tx*) transfert vnam simplex oratio vocem
Et quando *ty*] plures: vt in isto themate verbi:
Pastores praedantur oues. Duo nomina transfers:
Pastores & oues. Nomen pastoris ad ipsos
Prælatos, & nomen ouis transsumis ad ipsos
Subiectos. Transfertur adhuc oratio tota,
Et pars nulla sui, quod *tz*] talis sermo figurat:
Litus arat. *Laterem lauat*. *Auram* ua] *verberat*. Istae *ub*]
Sunt species, per quas transumtio verba colorat.

tr] *MS*. I. *cipbis*. MS. II. *tifis*, MS. IV. *tbipbis*. *ts*] MS II. & IV. *Vel prodam* [MS. IV. *Edam*] *r ufticus ille Ductor & Antomedon noster vel transfero nomen*. *tz*] MS. II. & IV. *quam*. *ua*] *MS*. II. & IV. *aera*. *ub*] *MS*. IV. *iste*.

A. C. MCCXVI.

Taxatis transsume modis. Tamen esto modestus.
Nec *uc*] sis inflatus, nec *ud*] turgidus. Hic *ue*) duo mixta *uf*]
Sunt, & honos, & onus. Onus est transsumere vocem *ug*]
Vt decet. Est & honor *uh*) cum *ui*] sunt *uk*] transumta *ul*] decenter,
Quando *um*] venit tali sententia culta parata:
Ille sonus vocum laetam dulcescit ad *un*) aurem,
Et fricat interius *uo*) noua delectatio mentem.
Transfero. Permuto. Pronomino. Nomino. Verba.
Haec formant ex se verbalia, suntque colorum
Nomina, quos omnes recipit transumtio sola.
Procures istas epulas, istosque colores: *up*]
Hoc epulum satiat. Hic potus inebriat aures.
Texuit ars alios pretio leuiore paratus.
Sed tamen est in eis grauitas, & idoneus vsus.

Sunt

uc] MS. II. *Ne.* *ud*] MS. II. *vel.* *ue*] MS. IV. *Haec.* *uf*] MS. IV. *iuxta.* *ug*) MS. IV. *verbum.* *uh*] MS. II. & IV. *bonos.* *ui*] MS. II *quod.* *uk*] MS. II. & IV. *sit.* *ul*] MS. II. *translata.* *um*] *Inde MS.* II. *un*] *MS.* II. *in.* *uo*] *MS.* II. *iuuat ulterius.* *up*] MS. II. & IV. *liqueres.*

Sunt hinc inde decem. Sex hinc, & quatuor inde A. C. MCCXVI.
Flores verborum. Denarius iste colorum
Verba coloret *uq*) ea grauitate, quod est alieno,
Non proprio, vox sumta modo. Genus omnibus vnum.
Scilicet improprius vocum status, & peregrina
Sumtio verborum, ne *ur*] forsitan haesitet inde
Mens incerta. Fidem faciant *us*) exempla secuta.
Prodeat in medium talis sententia; *Languens*
Affectat medicum; Lugens solamen; Egenus
Subsidium. Melius florent hoc schemate verba:
Languor eget medico; Solamine luctus; Egestas
Subsidio. Verbis hic *ut*) est innata voluptas
Ponere sic *uu*) formam pro re. Sic *uw*) vertere languens
In languor; lugens in luctus; egens in egestas.
Quid dat formido? pallere. Quid ira? rubere.
Quid te superba lues? turgere. Resumimus ergo.

uq] *MS.* II. & IV. *colorat.* *ur*] *MS.* II. *nec.* *us*] *MS.* II. *facient.* *ut*] *MS.* II. *his.* *uu*] *MS.* II *& iuuat in.* *uw*] *MS.* II. *concretum.*

A. C. MCCXVI.

Formido pallet. Rubet ira. Superbia turget.
Dulcescitque magis meliusque ſaporat in aure,
Quando, quod effectus ſibi vendicat, applico cauſae:
Praeloti capitis diſcriminat ux) *ordine crines*
Pectinis officium. Forpex a crine reſcindit uy)
Omne ſuperuacum, renouatque uz) *nouacula vultum.*
Sic inſtrumento. Docet ars dare more venuſto, *wa*)
Quod tamen eſt vtentis eo. *wb*) Sic ſurgit ab arte *wc*)
Euitare vias tritas, *wd*) & honeſtius ire.
Lucet item *we*] ſermo ſic ſumtus: *Corpora ferro;*
Argento loculos; digitos ſpoliauimus auro.
Non quia Zeugma ſuo depingit verba colore
Sed quia dicturus rem totam, ſupprimo formam,
Exprimo materiam. Rudior modus exprimit ambo.
Subticet ars vnum, *wg*] ſeruitque duobus in vno.
Hic *wg*) modus inductus *wh*) ſecum tria commoda ducit,

Cur-

ux) MS. II. *diſcriminet.* uy) MS. II. *recidat.* uz) MS. II. *renouetque.* wa) MS. IV. *faceto.* wb) MS. II. *eis.* wc) MS. IV. *Conſumata ab arce.* wd) MS. IV. *Et tritas vitare vias.* we) MS IV. *Currit adhuc.* wf) MS. II. *Ars unum reticet.* wg) MS. IV. *Qui,* wh) MS. IV. *in dictis.*

A. C. MCCXVI.

Curtat enim vocum dispendia; remque colorat;
Et metro promittit opem. Dispendia curtat
Dictio vox brevior, quam sermo. Remque colorat
Vocis in hac forma sumtæ prudentior usus.
Et metro promittit wi) opem: si postulat ipsam wk)
Quod liquet ex isto: *Digitus lasciuit in auro.*
Aurum: vox breuior, productior: anulus auri.
Ipsam rem loquitur vox haec, subtilius wl) illa
Casibus hinc cedunt. Sunt inde rebellia metra.
Rem, vice contenti, quae continet accipe, ponens
Verbum vel fixum, vel mobile, quod libet. Apte
Insere sic fixum. *Potatrix Anglia. Testrix* wm)
Flanderia. Iactatrix Normandia. Mobile nomen
Sic appone: *Fora clamosa. Silentia claustra. Lucisonus carcer. Domus exhilarata. Quieta Nox. Operosa dies.* Sic sumtis vtere verbis:

wi] *MS.* IV. *producit.* *wk*] *MS.* II. *illam.* *MS.* IV. *istam.* Addunt *MS.* II. & IV. *Obliquos cuius vitet* [*MS.* IV. *vitat*] *consortia versus.* *wl*) *MS.* II. *subtilior.* *wm*] *MS.* II. & IV. *textrix.*

A. C. MCCXVI.

In wn) *morbis ſanat medici* wo) *virtute Salernum*
Aegros. In cauſis Bononia wp) *legibus armat*
Nudos. Pariſius diſpenſat in artibus illos
Panes, vnde cibat robuſtos. Aurelianis
Educat in cunis autorum wq) *lacte tenellos.*
Currat hyperbolicus, ſed non excurrat *wr*) inepte,
Sermo. Refrenat eum ratio, placeatque modeſtus
Finis, vt exceſſum *ws*) nec mens, nec horreat *wt*) auris.
Sicut in *wu*) hac forma notas: *ww*) Transverberat hoſtes
Telorum quaſi grando pluens. Siluas imitatur
Haſtarum confracta ſtrues. Fluit vnda cruoris
Æquoris exemplo Vexantq; cadauera valles.
Mirifice laudes minuit modus iſte, vel auget.
Et *wx*) placet exceſſus quem laudat & auris & vſus. *wy*)
Dicturus: ſtudui tribus annis; verba colores
Pulhrius. Iſte color *wz*) color *xa*) eſt rudis *xb*) & veteranus.

Hoc

wn) *A.* MS. II. *wo*) MS. II. & IV. *medica.* *wp*) *MS. II. Vincentia.* *wq*) MS. II. *auctorum ſuggeſto.* *wr*) MS IV. *diſcurrat.* *ws*) MS. II. *excurſum.* *wt*) MS. II. & IV. *abhorreat.* *wu*) MS. II *Scilicet.* *ww*) MS. II. & IV. *vocis.* *wx*) MS. II. *Sic.* *wy*) MS. II. *finis & ortus.* *wz*] MS. II. & IV. *modus.* *xa*] MS. II. *modus.* MS. IV. *rudis.* *xb*] MS. IV. *modus.*

Hoc rude sic formes. Istud vetus sic *xc)* tua lima A. C. MCCXVI.
Innouet: *In studio me tertia repperit aestas.*
Tertius inuoluit autumnus. Tertia curis
Intrauit xd) *hyems. Tria tempora verna peregi.*
Suppresso toto subtilius exprimo dictum:
Quando modis dictis a partibus innuo totum.
Pars anni madeat: *Annus madet.* Areat: *Aret.*
Ferueſcat. *Feruet.* xe) Tepeat: *Tepet.* Ergo toti,
Quod pars eius habet, forma rationis eadem.
Tu varia pro parte tui censebere Gyon
Turbidus, & liquidus: Angustus & amplus: amarus.
Et sapidus. Rursum simili censenda tenore.
Sicca dies, & aquosa tamen pro parte, Colorum
Cum sit vterque *xf)* placens placeas vtroque colore. *xg)*
Est etiam verbi ciuilis abusio, quando
Verbum nec proprium, nec certum, *xh)* sumitur, imo
Finitimum proprio. Puta si praeponitur *xi)* istud:

xc) MS. II. & IV. *haec* *xd)* MS. IV. *Incrustauit.* *xe)* MS. II. *Frigescat friget.* *xf)* MS. IV. *vtroque.* *xg)* MS. IV. *colori* *xh)* MS. IV. *tritum,* *xi)* MS. II. & IV. *proponitur.*

A. C. MCCXVI. *Paruae sunt vires Itaci, sed mens* xk) *ta*
men eius

Magni consilii. Sic vertat *xl*) abusio verbun
Sunt vires in Vlysse breues, in pectore ci
ius xm)

Longum consilium xn) Quia sunt confini
quaedam

Istarum vocum; longum, magnum, breu
paruum.

Praescriptis formis quaedam pictura co
loris, *xo*)

Et *xp*) quidam *xq*) grauitatis, inest, quae *x*
nascitur *xs*) inde

Quod res in medium facie non prodit
perta.

Nec sua vox deseruit ei, sed vox aliena.
Et sic se quasi nube tegit, sed nube seren
Surgit item quaedam grauitas ex ordin
solo

Quando, quae sociat constructio, separa
ordo.

Vt sit in hanc forma peruersio rege sub illo
Tempus ad illud; ea de causa; rebus i
illis:

Aut huius generis transiectio: *Dura* xt
creauit

Pesti

xk) MS. II. *pectus.* xl) MS. II. *vertit.* xm) MS. I
pectus tamen eius. xn) MS. II. *longi consilii.* xo] M
IV. *colorum.* xp] MS. II. *Vel.* xq] MS. IV. *quoddam*
xr] MS. II. & IV. *quod.* xs] MS. II. *prouenit.* xt] M
IV. *Dira.*

Pestiferam fortuna famem. Letalis egenam A. C.
Gente fames spoliabit humum. Sic ordine distant, MCCXVI.
Quae constructa tamen prope stant. Structura propinqua.
Declarat leuius *xu*) sensum. Sed plus sedet auri,
Plusque saporis habet, moderata remotio vocum. *xw*)
Si niti grauitate velis, his vtere verbis. *xx*)
Hunc portum teneas. Hic *xy*) fixa sit anchora mentis.
Sic tamen esto grauis, ne res sub nube tegatur.
Sed faciant voces id, *xz*) quod de iure tenentur.
Quae *ya*) clausum referent *yb*) animum sunt verba reperta,
Vt quaedam claues animi. Qui vult aperire
Rem clausam, nolit verbis inducere nubem.
Si tamen induxit, facta est iniuria verbis,
Fecit enim de claue seram. Sis clauiger ergo,
Remque tuis verbis aperi. Si namque per aures
In-

xu] MS. II. & IV. *melius.* *xw*] MS. II. *vocis.* *xx*] MS. II. & IV. *velis.* *xy*] MS. IV. *Haec.* *xz*] MS. II. *ad* *ya*] MS. II. *ut.* *yb*] MS. IV. *referant.*

A. C. MCCXVI.

Intret in aſpectus *yc*) animi, ſine luce lo- quela
In fluuio *yd*) fundat, in ſicco plantat, in aura
Verberat, in *ye*) ſterili ſulcum deducit a- rena.
Si qua feras *yf*) igitur peregrina, vel ab- dita, verba,
Qui poſſis ex hoc oſtendis, iusq; loquend
Non attendis. Ab hac macula te *yg*) re- trahit *yh*) horror, *yi*)
Oris; & obſcuris oppone repagula verbis
Vtere conſilio, licet omnia noueris, unus. *yk*)
Maior in hoc aliis. In verbis ſic tamen vnus
Ex aliis, Ne fis elati, ſed ſitialis, *yl*)
Eloquii. Veterum clamat doctrina: Lo- quaris
Vt plures; ſapias vt pauci. Nec tamen ex hoc *ym*)
Vileſcis ſermone. Potes ſimul eſſe facetus
Et facilis. Proprias igitur ne *yn*) reſpice vires,
Imo ſuas, cum quo loqueris. Da pondera verbi *yo*)

Ae-

yc] MS. II. *ad inſpectus*. *yd*] MS. II. & IV. *fluido*. *ye*] MS. II. *&*. *yf*] MS. IV. *ſcias*. *yg*] MS. IV. *ſe*. *yh*] MS. II. *ſubtrahat*. *yi*] MS. II. & IV. *error*. *yk*] MS. II. *Si noueris omnia ſolus*. *yl*] MS. II. & IV. *ſocialis*. *ym*] *MS.* II. *inde*. *yn*] MS. IV. *non*. *yo*] MS. II. *verbis*.

Aequa ſuis humeris, & pro re verba loquaris. A. C. MCCXVI.
Cum yp) doceas artes, yq) ſit ſermo domeſticus arti
Quaelibet ars gaudet propriis. Sed yr) ſint ſua verba
Limitibus contenta ſuis. Cum veneris extra
In commune forum, placeat ys) communibus vti,
In re yt) communi, communis. In appropriatis
Sit ſermo proprius. Sic rerum cuique geratur
Mors ſuus. In verbis eſt iſte probatior yu) vſus.
Si ſermo velit eſſe leuis, pulchriq; coloris,
Tolle modos omnes grauitatis, & vtere planis,
Quorum planities turpis, ne terreat aures.
Vnde colorentur quos ſumas, ecce colores:
Res mala. Res peior aliis. Res peſſima rerum.
yx) *O malum! miſerum malum! miſerabile malum!*
yy) *Cur tetigit te guſtus Adae? Cur vnius omnes Cul-*

[yp] MS. II. *Si.* yq] MS. II. *artem.* yr] MS. II. *Si.* MS. IV. *[S]ic.* ys] MS. IV. *liceat.* yt] MS. IV. *tun[c].* yu] MS. II. *[pr]obatior.* yw] Repetitio. yx] Conuerſio. yy] Com[pl]exio.

A. C. MCCXVI.

Culpam flemus Adae? yz) *Fuit haec gustatio mali*
Publica causa mali. za) *Pater, in nos tam ferus hostis,*
Se perhibet non esse patrem. zb) *De divite pauper,*
De felice miser. De tanta luce retrusus
In tenebras. zc) *Vbi nunc paradisus, & illa voluptas,*
Cuius eras dominus? Tibi dico potissima rerum.
Vnde tibi tantum scelus? zd) *Erras me[illegible] fauendo.*
Vxoris facto; vetitum gustando; loquela
Facta tuendo; Fauens igitur, gustansque tuensque,
Nonne ruis merito? Dic ergo: Cur tetigisti
Pomum tam nocuum? Mihi coniunx obtulit, Vt zf) *quid*
Gustasti? Suasit mihi rem non zf) *esse nocivam.*
Quare fautor eras? Timui fecisse molestam.
Post factum zg) *cur segnis eras deflere reatum*
Ad veniam flectendo deum, ree zh) *mortis? In hac re*
Quae ratio? Solus fuit error pro ratione,

xi) *Li-*

yz] Traductio vel reductio. *za*] Contentio. *zb*] Exclamatio. *zc*] Interrogatio. *zd*] Ratiocinatio. *ze*] MS, IV. *ad.* *zf*] MS. II. & IV. *rem noscens.* *zg*] MS. IV. *facinus.* *zh*] MS. II. & IV. *dic.*

zi) *Liber is est vitii* zl) *qui non est seruus.* zk) *At ille* zm) A. C. MCCXVI.
Cum seruus fuerit, zn) *an libertate fruetur.*
Si tanta virtute potens non restitit hosti?
Vnde resistemus fragiles, zo) *Et capit* zp) *ab hoste*
Lapsu, & arte sua lapsi sumus, & sine lapsu
Viuere corrupti non possumus. zq) *Vtile lapsis*
Hoc genus auxilii: lacrimae; ieiunia psalmi.
zr) *Cui potior Deus est, quam mundus, non nocet illi*
Spiritus immundus. Qui spem non ponit in hoste zs)
Vnde timere potest hostem? Grauis ad nocumenta zt)
Si solis solet esse suis; lex non sinit aequa. zu]
Vt simus de plebe sua, ne forte procellae
Nos mergant grauitate sua. zw) *Seruemus honesta,*
Et mala vitemus: quia virtus optima rerum,
Pessima res vitium, nihil aeque perniciosum.
zx) *Hoc erat expertus, cuius fuit ille misertus*
zy) *Qui dignatus nasci venit de morte renasci;*
zz) *Vnus* aaa) *qui potuit, quod profuit omnibus: Esse*

Hac

] *Sententia.* zk] *MS.* II. *inseruit.* zl] MS. II. *vitiis.*
] Contrarium. zn] *MS* IV. *fuerat.* zo) *membrum.*
] *MS.* II. & IV. *coepit.* zq] articulus. zr] contigna-
o. zs] MS. IV. *bostem.* zt] MS. II. *nocumentum.*
] MS. IV. *esse.* zw] MS. II. *sui.* zx] *similiter cadens.*
] similiter desinens. zz] Agnominatio.

A. C. MCCXVI.

Hac aab] *in carne sine carie, nec crimin hamo*
Captus. Homo simplex & supplex lusit ini quum
Serpentem, qui nos lusit. aac] *Est hostia facti*
Hostem confregit, aad] *& eum moriendo re mordit.*
aae) *Serpens invidiae, nostraeque propagin hostis.*
Cur cruce damnasti Christum? meruitne? sc expers
Omnis erat maculae. Corpus phantasma pu tasti.
Sed veram carnem sumsit de virgine. aaf) *Purum.*
Credebas hominem. Sed se virtute probavit
Esse Deum. Quare merito damnare. Me mento:
Seruus, qui damnat dominum, damnatur ab illo.
Sic in eo aag) *iuste damnatio desiit, a quo*
Coeperat: Hostis enim prius aah) *damnauerat Euam;*
Eua secunda virum; vir tertius omne quod eius
Stirpis erat; stirps quarta Deum; Deus ultimus hostem,

Cui

---

aaa) MS. II. *Munus.* *aab*] MS. IV. *Hic.* *aac*] MS. II. *elisit.* MS. IV. *delusit.* *aad)* MS. II. & IV. *confecit.* *aae*] Subiectio. *aaf*] Gradatio. *aag)* MS. II. & IV. *eum.* *aah)* MS. II. & IV. *primus.*

Cui mors ipse fuit. Fuit & sic profuit orbi. aai) C. A. MCCXVI.
Profuit & potuit. Potuit quia cuncta redemit.
aak) *Si de posse suo contenderet, absque labore*
Omnia saluasset. Est eius namque potestas
Omnipotens virtus, & cui datur omnia posse
Nutu vel verbo, vel solo velle. aal) *Videtis*
Quid aam) *potuit. Sequitur cur noluit: Ecce tenorem*
Causae. Si fieret hosti violentia, aan) *possset.*
Imo pateret in hoc aao) *id agens iniurius esse.*
aap) *Vnde. Sed vt notum pertranseo. Regula iuris*
Dixerit: aag) *Vt sic* aar) *hominem fallaciter* aas) *hostis*
Mortificauit, aat) *ea forma subtiliter hostem*
Mortificaret homo, captum duritatis aau) *ab hamo.*
aaw) *Hac ratione Deus in vera* aax) *carne morari*
Nobiscum venit. A carnis labe notari
Non potuit, tandemque suo nos sanguine lauit.

Nnn aay)

aai) MS. IV. *illi.* . *aak*) diffinitio. *aal*] Transitio. *aam*) MS. II. & IV. *Quod* *aan*) Correctio. *aao*) MS. II. & IV. *probaretur.* *aap*) Occupatio. *aaq*) MS. II. & IV. *Dixerat.* *aar*) MS. II. & IV. *sicut.* *aas*) MS. II. *subtiliter.* *aat*) MS. II. *Mortificarat.* *aau*) MS. II. & IV. *deitatis.* *aaw*) Disiunctum. *aax*) *mortis.* MS. II. Conjunctum.

A. C. MCCXVI.

aay) *Qui vitae mortisque potens hanc rupit, & illam.*
aaz) *Rupit enim vitam moriens, mortemque resurgens.* aba)
Nec praesumta suos, sed vita resumta redemit.
abb) *Proditor humanae naturae, proditor inquam,*
Vis vbi nunc tua? vis haec, abc) *mors tua, vincula rupit.*
Rupit abd] *vi mira tua vincula mors sua. Quam mors*
Felix! quam felix mors! Illa redemtio nostra.
abe) *Haec sua mors animae sanauit vulnera; lauit,*
Sordes; amouit culpas. abf) *O quam pia Christi*
Gratia! quam grata pietas! abg) *Tibi fons pietatis*
Ex hoc abg) *me totum voueo. Da. Tolle flagella.*
Parce. Iube. Prohibe. Facias vtrumlibet. Ecce
Seruus ego. Domine, sicut libet, vtere seruo.
Quicquid agas, grates abi) *ago.* abk) *Iesu tam bone, quem te*
Dicam? Siue pium te dicam, seu pietatem
Ipsam, seu fontem pietatis, seu magis addam;
Maior es. Hic tantus voluit tantillulus esse
In-

aay) Coniunctum. aaz) Adiunctum. aba) MS. II. *reuiuens.* abb] Conduplicatio. abc) MS. II. & IV. *ubi.* abd) MS. IV. *Rumpit.* abe) Interpretatio. abf] Permutatio. abg) Permissio. abh] MS. II. *Iesu.* abi) MS. IV. *gratias.* abk] Dubitatio.

In forma serui veniens. Euincere venit A. C.
Quas amisit oues, quae vi abl) *raperentur ab hoste,* MCCXVI.
Non de iudicio, nisi forte reuinceret hostem
Sicut erat praeuictus abm] *homo,* abn) *sed* abo) *debuit esse*
Talis homo primus, abp) *aut angelus, aut Deus. Esse*
Primus abr) *non potuit: quia purum vinceveret hostis* abs)
Impurus, abt) *possetque leues* abu) *incurrere lapsus.*
Angele non poteras, quia cum natura ruisset
Propria, non stares vi nostra. Sed tamen esto,
Esto quod alteruter firma virtute stetisset,
Nosque redemisset: constat minus esse creari,
Quam redimi: Reparatus homo minus ergo creanti
Plus quam abw) *teneretur* abx) *redimenti. Sicque fuisset*
Pluris opus factore suo. Fuit ergo necesse,
Vt Deus esset homo, cuius sapientia plena
Sensus humanos regeret diritatis aby) *habena,*
Cui soli mundus deberet vtrumque; creari,

abl] MS. IV. *ne.* *abm*] MS. IV. *deuictus.* *abn*] Expeditio. *abo*] MS. IV. *si.* *abp*] MS. II. & IV. *purus.* *abr*] MS. II. & IV. *Purus.* *abs*] MS. II. *purus protinus esset.* MS. IV. *purus promtior esset.* *abt*] MS. IV. *Impurus.* *abu*] MS. II. *lues.* *abw*] MS. II. & IV. *Plusque.* *abx*] MS. II. *tenerentur.* *aby*] MS. II. & IV. *deitatis.*

A. C. MCCXVI.

Et redimi, cultumq; Deo abz) *persolueret vni.*
aca) *Sicut opus fuerat: Sic res processit in actum.*
Personis aliis simplex natura acb) *remansit.*
Filius vniuit se nostrae, clausus in aula acc)
Virginis. Inclusit vterus, quem claudere mundus
Non potuit. Coepit in tempore qui fuit ante
Tempora. Verus homo verus Deus, omnia nostra
Pertulit, excepta culpa. Ludibria passus.
Mutuit. Afflictus plagis per vincula mortis
Transiit. In dira cruce corpus mite pependit.
Spiritus emissus, nouus hospes, ad infera venit.
Post biduum acd) *victor propria virtute reuixit.*
Abductas sic ace) *pastor oues ad ouile reuexit.* acf)
acg) *Res haec quanta fuit & quae! Sed transeo* ach) *nomen,*
Cum nequeat sumi tanto conforme stupori.
aci) *Ergo cum redimi non posset, ni deus esset,*
Factus homo. Nec homo factus nisi vincere mortem
Disposuit. Mors victa suos a morte redemit.
Verborum flores hoc thema redegit in vnum, In

abz] MS. II. *suum.* *aca*] Dissolutio *acb*] MS. IV. *persona.* *acc*] MS. IV. *aluo.* *acd*] MS. IV. *triduum.* *ace*] MS. IV. *ita.* *acf*] MS. II. & IV. *reduxit.* *acg*] Praecisio. *ach*] MS. IV. *Pertransco.* *aci*] Conclusio.

In quibus eſt breuitas, *ack)* & propria ſumtio vocum, A. C. MCCXVI.
Nil perit ex numero, nec omittitur ordo colorum.
Sed *acl)* tamen improprie quandoque vocabula ſumſi.
Cum leuibus decuit mixtim *acm)* grauitatibus *acn)* vti,
Vt quamuis ſapiat propriae *aco)* dulcedine formae,
Plus ſaperet leuitas, grauium condita ſapore.
Sic igitur *acp)* cordis digitus decerpat in agro
Rhetoricae flores eius. Sed floreat illis
Sparſim ſermo tuus, varius, *acq)* non creber, eisdem
Floribus. Ex variis melior redolentia ſurgit.
Quod ſapit inſipidum vitioſa frequentia reddit.
Sunt alii flores, quibus eſt ſententia vocum
Florida, quos omnes claudo breuitate ſub iſta:
Quando coloratur ſententia, ſic operatur:
acr) Diſtribuit variis diſtincta negotia rebus,

 Aut

ack) MS. IV. *lenitas.* *acl)* MS. II. & IV. *Si.* *acm)* MS. IV. *grauioribus.* *acn)* MS. II. *mixtis.* *aco)* MS. IV. *mixta.* *acp)* MS. IV. *ergo.* *acq)* MS. II. & IV. *variis.* *acr)* Diſtributio.

A. C. MCCXVI.

Aut in perſonas varias: *acs*) cum culpat honeſte,
Et licite, dominos, vel *act*) amicos, nemine verbis
Offenſo; *acu*) Cum plus notat in re, quam ſit in ore,
Et rem diminuit verbo, ſed more modeſto,
acw) Resque ſecuturas etiam deſcribit, & illas,
Quae posſunt de *acx*) re dicta contingere. Quadam
Cum grauitate tamen dilucidat omnia plene;
acy) Aut rem disiungens a re ratione ſecuta
Ambas abſoluit, *acz*) vel ſingula rurſus in vnum
Conueniunt, & quae ſunt vndique ſparſa reſumit
In replicando frequens *ada*) iterum variando colorem. *adb*)
Dicere res plures videor, ſed ſemper in vna
Re moror, *adc*) vt poliam rem, melius, *add*) & quaſi crebra
Expoliam, lima quod fit ſub duplice forma:
Dicendo varie, vel eandem rem, vel eadem
De

acs) licentia. *act*) MS. II. *&*. *acu*) *Diminutio*. *acw*) Deſcriptio. *acx*) MS. II & IV. *ex*. *acy*) Diſiunctio vel diuiſio. *acz*) Frequentatio. *ada*) Expolitio. *adb*) MS. IV. *colores*. *adc*) MS. II. & IV. *Demoror*. *add*) MS. II. & IV. *plenius*.

De re. Tripliciter varie dicemus *ade)* eandem A. C. MCCXVI
Rem. Septemque modis varie dicemus eadem
De re. Quos omnes lege plenius in Cicerone;
adf) Aut ad idem punctum descendo: frequenter ibidem
Commoror; *adg)* Aut aliter: quando res comparo secum; *adh)*
Contendunt positae rationes. *adi)* Saepius ex re
Dissimili similem traho; *adk)* Vel cum nomine certi
Autoris rem, quam dixit, vel quam prius egit
Exemplum pono, *adl)* doctos *adm)* vel omitto colores.
Et color accedit alius: Collatio facta
Formae cum simili *adn)* forma sub imagine recta.
ado) Siue color vicinus ei, cum *adp)* corporis ipsam,
In quantum satis est, effingo vel exprimo formam.
adq) Deinde quasi quasdam notulas, certissima signa

ade) MS. II. *dicetur.* *adf)* Commoratio. *adg)* MS. II. *Dum moror.* *adh)* Contentio. *adi)* Similitudo. *adk]* Exemplum. *adl]* Imago. *adm]* MS. II. & IV. *dictos.* *adn]* MS. II. *consimili.* *ado]* Effictio. *adp]* MS. II. *dum.* *adq]* Notatio.

A. C. MCCXVI.

Pono. Quibus quae ſit hominis natura potenter *adr*)
Deſcribo. Color iſte magis meliusque colorat.
ads) En alium florem perſonae: quando loquenti
Sermo coaptatur, redoletque loquela loquentem.
adt) Denique *adu*) res ipſas *adw*) alia nouitate colorans,
Cui prohibet natura loqui: modo dando loquelam,
Perſonam conformo nouam, *aax*) modo ſuſpicioni
Plus do, quam vocis ſigno; *ady*) modo comprimo totam *adz*)
Rem breuibus verbis, & *aea*) eis quibus indiget ipſa,
Non aliis. *aeb*) Modo res ita ſe demonſtrat aperte,
Vt quaſi ſit praeſens oculis, quod fiet ad vnguem
Iſtis quinque modis: Si monſtro quid ante; quid in re;
Quid poſt haec; *aec*) quae rem circumſtent; quaeue ſequantur.

In

adr] MS. II. & IV. *patenter*. *ads*] Sermocinatio. *adt*] Conformatio. *adu*] MS. II & IV. *Poſtea*. *adw*] MS. II. *alias*. *adx*] *ſignificatio*. *ady*] MS IV. *voci ſignis*. *adz*] Breuitas. *aea*] MS. II. *Vel*. *aeb*] Demonſtratio quinque modis. *aec*] MS. II. *debeat*. MS. IV. *poſt rem*.

In ſerie dicta lege quae ſint ſchemata rerum; A. C. MCCXVI.
Quot numero: bis namque decem ſi ſubtrahis vnum;
Quam ſeriem teneant: quia non variabitur ordo,
Quem tenui. Poſitis exemplis rem patefeci:
aed) *Eſt Papae leges ſacras dictare, minorum*
Praeſcriptam aef) *iuris formam ſeruare.* aeg) *Sed errant*
Quam plures, quorum te Papa redarguit error.
Parcis, non punis, enormia lucra ſequentes.
Illicitum aeh) *vendunt, & emunt, ſine vindice culpae.*
aei) *Papa potens, cuius non eſt breue poſſe, memento*
Vindictae. Manſuete pater, quandoque mucronem
Exime. aek) *Si dormit vindicta, vagabitur errans,*
Vt ael) *lupus inſultans, aut vt vulpecula damno* aem)
Inſidians. Operabitur hinc, meditabitur inde
Nequitias. Occultus in hoc, manifeſtus in illo.
Plenus vtrinque malo. aen) *Duo ſunt mala: Fraus Simoniae;*

aed] Diſtributio. *adf*] Editio fragmenti Flacianae *Praeſcripti.* *aeg*] Licentia. *aeh*] MS. IV. *Illicite.* *aei*] Diminutio. *aek*] MS. II. *Exſere.* MS. IV. *Extrahe.* *ael*] MS. IV. *Et.* *aem*] MS. II. *damae.* *aen*] Diuiſio.

A. C. MCCXVI. *Frigus auaritiae. Perplectitur* aeo) *istud & illud*
Non detestatur. Sed inani voce laboro.
1295. *Quicquid in hunc* aep) *dicam: laterem lau Si probo, non est*
Hoc eius meritum. Si reprobo, non mouet ei
Crimen eum. aeq) *Lege* aer) *quicquid habe de felle. Legetur.*
Praesens blanditor. Absens detractor. Ami cus
Apparens. Hostis tectus. Possessor auar
1300. *Exactor durus. Praedo grauis. Ambitios*
Institor. Illicitus emtor. Celer ad aes) *sim niae* aet)
Tam generale malum. aeu) *Scelerum, pat optime, iudex* aew)
Ad scelus hoc appone aex) *manum.* aey) *Pru dentia Papae*
Vult & habet sepelire nefas. Non est alienum
1305. *Hoc opus a Papa prudente, nec ista voluntas.*
afc) *Papa bonus* aez) *tractes* afa) *ista* afb) *te cum saepius: O quam*
Mira Dei virtus! afd) *Quam magna* afe) *po tentia! Quantus*
Sum! Quantillus eram? Subito de stipite paruo In

---

aeo] MS. IV. Complectitur. *aep*] MS. IV. *hoc.* *aeq*] Frequentatio. *aer*] MS. II. *Sed.* *aes*] MS. II. *Pereat.* *aet*] MS. IV. *simoniam.* *aeu*] Commutatio. *aew*] MS. II. & IV. Flac. *Vindex.* *aex*] MS. II. *extende.* *aey*] MS. IV. *malum.* *aez*] MS. II & IV. *diu.* Flac. *potens.* *afa*] Flac. *tractas.* *afb*] MS. II. & IV. *ita.* *afc*] Sermocinatio. *afd*] MS. II. & IV. *pietas.* *afe*] MS. IV. *mira.*

In cedrum creui magnam. Deus ille deorum A. C.
Mirificauit aff) *opus proprium. Sub flore iuventae* MCCXVI.
Me voluit caput esse senum. Mirabile donum:
Dat iuueni claues regni coelestis, & orbis
Imperium. afg) *Nondum decurso* afh) *tempore multo*
Cor gessi sciolum; fuit os rude; posse pusillum;
Iam afi] *cor, & os, & posse meum, sic extulit, & sic*
Praetulit ex afk) *aliis, vt sim stupor vnicus orbis.*
Istud opus non est humanum. Gratia summi
Me fecit summum. Mihi nec laus inde, sed illi
Grates, de cuius dono afl) *suscepimus omnes.*
Vnde magis teneor, & strictius obligor illi:
Ponere quod poni disponit; tollere, tolli
Quod statuit; velle quod vult; odisse, quod odit.
Et cupio quia afm) *sic astringor, & omnia ponam,*
Quae poni; tollam quae tolli iussit; in vno afn)
Sollicitus: velle quod vult; odisse quod odit.
afo] *Quis nam tam cerebri vacuus? tam pectoris expers?*
Tam sine se? quin laudet opus, quin iudicet illud

Pru-

aff] MS. II. *magnificauit.* *afg*] MS. IV. *In paribus.* *afh*] MS. IV. *transacto.* *afi*] MS. II. & IV. *Nunc.* *afk*] MS. II. & IV. *hoc.* *afl*] Flac. MS. II. & IV. *pleno.* *afm*] Fl. MS. II. & IV. *quod.* *afn*] MS. IV. imo. *afo*] Excitatio.

A. C. MCCXVI. *Prudentis venae.* afp) *Prudens ita Papa*
borem afq)
Totum fundat in hoc. Et ob hoc, afr) *q*
tanta potestas
1330. *Illi cessit: ad* afs) *hoc maculas vt tolle*
orbis;
Vt mundum faceret mundum, quem aft)
mite dextro afu)
Duceret in coelum, quia sic Deus extulit illu
Hoc ad opus: refert illius, vt hoc operetu
Ergo remissus in afw) *hoc, fons est & or*
duobus
1335. *Damnis. Nam pariter suus est & publi*
hostis.
afx) *An melius mundo somno torpente no*
re, afy)
Quam vigili prodesse cura. afz) *Memen*
notare:
Instar Papa boni pastoris ab ore lupino
Seruat ouile suum; vel quomodo physica cur
1340. *Corpora: sic animas vel* aga) *vulnera sani*
agb] *earum.*
Physicus & pastor noster deus, agc] *omni*
sanans:
Propter oues animam posuit. Sic agd] *vir*
tionis Con

afp] F. *veniae.* *afq*] Species expolitionis. *afr*] MS. I
& IV. *orbis.* *afs*] F. *in.* *aft*] F. *quia.* *afu*] F *dextr*
afw] F. *ad.* *afx*] per contrarium. *afy*] MS. II. *iacer*
afz] per similitudinem. *aga*] Hac. MS. II. & IV. E
agb] MS. II. & IV. *curat.* *agc*] per exemplum. *ag*
Fl. MS. II. & IV. *Sed.*

Constat, & exempli: tollenda nefaria mundi. A. C. MCCXVI.
age] *Ergo nefas sepeli, pie Papa, subambule Petri.*
Cum [illegible] *suo Simone detur simonia ruinae.*
agf] *Propria quemque* agg] *grauat sordes. Te praegrauat vnum*
Publica pernicies. Haec vnica subruit omnes,
agh] *Sit quod eos nullum mortale remordeat: illud* agi]
Dum tamen obsit agk] *eis, animae mors pendet ab* agl] *vno,*
Sicut & a multis. Vt nauis non minus vna,
Quam varia rima, causam praestante sub ortis
Absorbetur aquis. Sed idem facit vtraq; pestis.
agm] *Vix tamen esse potest, vt homo sine crimine viuat*
Ethicus. Vnde caro, agn] *Nemo sine crimine viuit.*
ago) *Ille malignantis naturae Spiritus, hostis*
Publicus, occultis agp] *hominem circumvolat alis:*
Anxius: vt reuocet quem agq] *perdidit. Abstulit illum* agr]
Ille pugil ags] *noster: mira* agt] *virtute leonis;*

Astu

age] per Conclusionem. *agf*] Contentio. *agg*] F. *quaeque.* *agh*] Similitudo. *agi*] MS. II. & IV. *istud.* *agk*] F. *obstat.* *agl*] F. *in* *agm*) Exemplum. *agn*] MS. II. *Cato.* MS. IV. *Catho.* *ago*] Imago. *agp*] MS IV. *occultus.* *agq*) MS. II. *quos.* *agr*) MS. II. & IV. *illi.* *ags*) MS. II. *gigas.* *agt*) MS. II. *miri.*

A. C.
MCCXVI.

Astu serpentis; & simplicitate columbae;
agu] *Ille. Quis? Ille quidem* agw] *natura duplicis; expers*
Totius maculae; subrufus imagin[...]su
Dulcis; & angelicum speculum; sp[...]osa figura
Prae formis hominum; specialis imago prioris
Ille agx] *secundus Adam, qui nobis ostia vitae*
Claue suae mortis patefecit. Ad illa vocati
Gaudia, quid facimus? Torpemus imagine pigri.
agy) *Scisne moram pigri: Si mane vocetur,* agz) *obnudit.*
Si citetur adhuc iterata voce sonora:
Nare vigil stertit. Tandem clamore coactus,
Ore tamen lentus, aha] *linguam mouet: Heu* ahb] *mihi quid vis?*
Inquit. Surge, veni. Nox est: permitte quiescam.
Imo dies est: Surge. Deus meus: Ecce ahc] *ego surgo:*
Vade: sequar. ahd] *Nec eum sequitur, quem decipit.* ahe] *Et tunc:* ahf)
Non venies? Dudum venissem, sed mihi vestes
Quaero: nec inuenio. Nihil est. Te birria noui,
Surge cito. Domine sum praesto. Nec est tamen. Imo

Vel

agu] Emictio. agw] MS. II. & IV. *gigas.* agx] MS. II. *Iste.* agy] Notatio. agz] MS. IV. *vocatur.* aba] MS. II. & IV. *lento.* abb] MS. II. & IV. *Et.* abc] MS. II. & IV. *En.* abd) MS. II. *sequor.* abe] MS. II. *negligit.* MS. IV. *decipis.* abf] MS. II. & IV. *tu.*

Vel caput huc, illuc, vertit; vel bracchia scalpit; A. C. MCCXVI.
Membra vel in longum distendit. Sic quasi ahg) *quasdam*
Vnde libet morulas quaerit. Semper venit ore,
Non pede. Sed veniens nunquam venit. Ipse ahh) *coactus*
Forte, mouens gressum trahit a testudine motum.
Huius imago sumus ad gaudia vera vocati.
Deliciis variis capti, vel pectoris aures ahi)
Obstruimus; vel si patet auris ab illa venire,
Semper differimus; vel, si fortasse venimus.
Nolentes tracti, motu testudinis imus.
Immemores nostri domino ahk) *praeponimus hostem.* ahl)
Heu miseri! cur non volumus meminisse diei
Consilii ahm) *qua nos manus eius ab vngue* ahn) *redemit*
Hostili? O aho) *meminisse decet quid,* ahp) *qualia, quanta,*
Pertulit in poenis, in verbis ridiculosis.
ahq) *Pontificis seruus domini responsa maligne*
Arguit, & feriens: Respondes taliter, inquit,
Pon-

ahg] MS. II. & IV. *sibi.* ahh] MS. II. *ille.* MS. IV. *ecce.* ahi] MS. II. *aurem.* ahk] MS. II. *dominum.* ahl) MS. II. & IV. *postponimus hosti.* ahm) MS. II. & IV. *Vindictae.* ahn) MS. II. *angue.* aho) *deest in* MS. II. & IV. ahp] MS. II. *quibus quae.* MS. IV. *quidem quae.* ahq) Sermocinatio.

A. C. MCCXVI.

Pontifici? Subiecit ahr) *ad hoc mansuet*
Amice
Si male quid dixi: dic in quo. Si bene:
ahs) *me*
Caedis? Item aht] *Pilate tibi pro posse re*
lus ahu]
Infremuit ahw] *Iudaea frequens;* ahx] *c*
cifige, resumens,
Et clamans iterum: crucifige. Subintulit a
Ictibus incussis haec: Ridiculosa Prophet
Christe! quis est qui te percussit? Et add
istis
Improperans alius: Alios saluauit & in
Defuit. ahy] *In domino sperauit: liber*
lum,
Si vult. Sic voluit tractari ridiculose,
Qui virgis caesus; ligno suspensus; aceto
Potatus; ferro transfixus; arundine quas
Cuspide spinarum septus ahz] *caput; omn*
passus
Tristia; tam varias mortes conclusit in
na. aia)

ai

ahr) MS. II. *respondit.* MS. IV. *respondet.* *ahs*] MS.
quid. *aht*) MS. II. *adhaec* *ahu*] MS. II. & IV. *rebel*
MS. II. & IV. *Intonuit.* *ahx*] MS. II. & IV *fremens.* *a*
MS. II. & IV. *Deficit.* *ahz*) MS. IV. *septum.* *aia*) M
II. & IV. *addit*:
Sputa, flagella, minae, probra, claui, lancea, spinae
Felici fine sunt nostrae meta ruinae,
His homo deliciis, hac te crucis arte redemit,
Fortiter infirmus dum mortem morte peremit.

aib] *Dum* aic) *mortem pateretur, ait natura: necesse* aid) A. C. MCCXVI.
Est aie] *patiar. Dominus patitur. Complangite mecum*
Omne genus rerum. Coelum tua lumina claude.
Aer caliga. Mare clama. Terra tremisce.
Omnia flete simul elementa. Perhorruit ergo
Planctibus, & totam aif) *se rupit. Signa dedere* aig)
Omne genus rerum; Coelum sua lumina claudens;
Aer caliginis; aih) *mare clamans; terra tremiscens;*
Omnia cum lacrimis elementa; Nec accidit istud
Ex solita rerum serie, sed vim quasi aii) *mortis*
Passus erat dominus naturae. Vim simul ipsam aik)
Passa fuit natura suo compassa dolori.
ail) *Sola deum risit morientem natio praua,*
Cuius in opprobrium sunt posteriora. Propago
Perfida, gens durae ceruicis! Disce cor illud
Sic induratum mollire. Memento ruinae,
Terribilisque ducis aim) *Pharaonis. Disce beari.*

 Sin-

aib) Conformatio. *aic*) MS. IV. *Cum* *aid*) MS. II. & IV. addunt: *Est* *aie* MS. II. & IV. *Vt.* *aif*) MS. II. *motam.* *aig*) MS. II. & IV. *dederunt.* *aih*) MS. II. & IV. *caligans.* *aii*) MS. IV. *quia.* *aik*) MS. II. & IV. *istam.* *ail*) Significatio. *aim*) MS. II. *Terribilis duri.* MS. IV. *Terribilis diri.*

A. C. *Singula de Christo scrutare. Videbis aperte.*
MCCXVI. *Nonne pati Christus sic debuit? indice scripto:*
A ligno dominus regnauit, ibique triumphans
Vicit, & eiecit hostem, mundumque redemit.
ain) *Sic homini pugnauit homo, sed homo deus ipse,*
Tunc certans, aio] *modo sceptra* aip) *tenens,* aiq) *iudexque futurus.*
air) *Quod* ais) *Deus, & nullus alius, quod* ait) *filius ipse,*
Non persona patris, vel sacri flaminis, esse
Debuit ipsa salus hominis, sic collige paucis:
Ciuibus angelicis coelo nascente creatis,
Lucifer, egregiae lucis, de luce creantis
Plus aliis sumsit, ideo aiu) *praesumsit. Et inde*
Turgidus in lucem summam praesumere coepit.
Vidit enim: gigni lumen de lumine; verbum
De patre. Vidit item: sacrum aiw) *procedere flamen:*
Ex vtroque. Trium naturam vidit eandem.
Personas varias tres illas aix) *vidit. Et vni*
Invidit soli verbo, voluitque creatus
Patris adaequari genito. Dispono aiy) *sedere*

Ad

ain) breuitas. *aio)* MS. II. *pugnans.* *aip)* MS. II. & IV. *regna.* *aiq]* MS. II *tenet.* *air]* deminutio. *ais]* Fragmentum MStum Gvelpherbytanum. MS. II. & IV. *Cur.* *ait]* MS. Gvelph. *Cur.* ita & MS. II. & IV. *aiu]* MS. II. *accepit eo.* *aiw)* Fragm. MS. Gvelph. & MS. II. *sanctum.* *aix]* MS. Gvelph. *Et has personas diuersas.* MS. II. & IV. *Et tres diuersas personas.* *aiy]* MS. II. *propono.*

Ad partes aquilonis, ait, similisque videri aiz) A. C.
Summo. Sic voluit fieri scelus incola coeli. MCCXVI.
Sed breuis hospes erat, quia scelum ferre scelestum
Non potuit. Sed, vbi fuerat mox lucifer aka) *ortus,*
Occidit, & versum fuit illud akb) *mane repente*
Infero; bonitas in peius; apex in abyssum;
Spiritus in daemonem. akc) *Fueratque* akd) *biformis in hora:*
Clarus & obscurus; bonus, & malus; altus, & imus;
Angelus & daemon, qui passus ad ima ruinam
Omnibus ordinibus decimam detraxit & aeq;
Vnicuique suam. Post cursum ake) *quinque dierum*
Sexta dies formauit Adam, formauit & Euam:
Conciues, paradise, tuos. Quibus actor eorum
Omne genus ligni gustare bonique malique:
Notitiae lignum ne tangite. Subdidit ante
Causam: ne gustu morerentur morte. Quid iste?
Vidit eos, & ad hoc formatos, vt repararent
Angelicum numerum, qui corruit, & fruerentur

aiz] MS. G. MS II. & IV. *sedebo.* aka) MS. G *ibi mox lucifer ut fuit.* ita & MS II. & IV. akb] Fragm. MS. Gv. MS. II. & IV. *illi.* akc] MS. II. & IV. *Sanctum in daemonium* akd] MS. IV. *fueras.* ake] MS. II. & IV. *cursus.*

A. C. *Delitiis illis, quas perdidit angelus. Inde*
MCCXVI. *Quid faciet versans. Serpentis imagine sumta*
Rectus & erectus veniens, clam venit ad Euam:
Affari non ausus Adam. Cur, inquit, ab esu
Praefati ligni prohiberis? Subdidit illa:
Hoc ideo, ne forte per hoc moriamur. Ad illud
Forte minus fortem credentem vidit, & inde
Fortior his illam vicit: Non sic, ait, imo
Vesceris. Sicque sciens potes esse boniq; maliq;
Sicut dii. Tumefecit eam spes irrita tanti
Polliciti. Vetitum gustauit. Idemque maritus,
Ne turbaret eam, quamuis sibi conscius egit.
Ille fuit primus error. Sed culpa secunda
Deterior: Non velle suum deflere reatum,
Nec precibus pulsare deum. Sed & ille retorsit
Crimen in vxoris vitium. Quid & vxor? Et illa
In fraudem serpentis. Et haec defensio culpae
Fons maioris erat offensae. Sed cecidere
De solio, paradise, tuo. Damnatus vterque.
Sic genus humanum periit. Nec profuit illi
Vel ius naturae, vel ius legale vel vlla
Virtus quin animas glutiret tartarus omnes.
Tanta tot excursis annorum millibus ira
Infremuit, nec adhuc tam dira procella quieuit.
Filius ergo dei, ait secum: Quia Lucifer in me
Praesumsit. Ruit, & periit. Fuit illa ruina
Istius radix. Sic sum quasi causa remota

Has

Huius pestis. Ero vicinae causa salutis. A. C.
Si certare velim propria vi, corruet hostis MCCXVI.
De facili. Sed sic si vicero: viribus vtar.
Et non indicio. Quare cum vicerit hostis
Calliditas hominem, ductu rationis oportet,
Vt sit homo qui vincat eum, lapsusque resurgat,
Qui cecidit, seseque potens euellat ab eius
Vnguibus, & liber incedat vertice recto.
Qui seruile iugum, subiit, viuatque beatus
Qui miser periit. Sed oportet, vt ille Deus sit.
Non aliter virtus hominis prosterneret hostem,
Ni Deus indueret carnem: qui sic erit vna
Cum virtute Dei virtus humana. Necesse
Est igitur, sicut hominem prostrauit ab ipso
Sternatur; Sic a ligno vicit, & inde
Vincatur; Laqueo, quem fecit, eo capiatur.
Filius haec. Eius fuit ergo paraclitus autor
Conceptus, propriaque manu contexuit illi
Humanos habitus, qui clam descendit in aulam
Virginis, & foribus clausis egressus ab aula
Virginea, porta clausa. Res vndique mira:
Ingressus mirus; egressus mirus; & omnis
Vice progressus mirus; Nihil hostis in illo
Repperit esse suum. Sed rem tamen est alienam
Aggressus: damnans illum, damnatus ab illo.
Morte crucis damnauit eum. Tulit in cruce nostras
Non eius maculas. Ibi crimina nostra delebat.

A. C. MCCXVI.

Et quae non rapuit, tunc exsoluebat. At ipsa
Mors non euasit, dum sic inuaderet illum,
Quae dum sorberet hominem, diritatis ab hamo
Interempta fuit, & sic absorpta putauit
Vincere. Sed stupuit vinci, quia Spiritus eius
Tartara iure suo spoliauit, & eius amicis
Conuertit tenebras luctus in gaudia lucis,
Quos regio mortis tenuit. Sic sola redemit
Gratia. Propter quem coepit, sic destitit ira.
Stemmata sic rerum plene scruteris in illis
Omnibus. Ostendit summa rem manifeste.
Sola duo tolles, ubi rem non ponit aperte.
Hoc ita proposito: *Non est mea parua potestas*
Non exilis honor. Plus innuo, quam loquor, & res
Et ipso verbo maior, pro parte meorum
Si veniam, si fortasse loquor. Modus iste loquendi
Est sapor, & tali sermone modestius utor.
Sic cooperta venit sententia, non aperitur
Res plene. Plus est in re, quam sermo sit in se
Exque tot & tantis opibus a patre relictis
Dilapidator opum nec habet quo tegmine velet
Pauperiem, nec habet testam, qua praetulit ignem.
Sicque de re minima dico. Nimis immoderate
Arguo, quod non est moderatum. Nec modus in re.

Nec

A. C. MCCXVI.

Nec modus in verbo, sed res moderatior ore.
Sermo tamen minimus in re minus innuit esse.
Ille vir egregius. Vox haec sonat optimus, aut vir
Pessimus. Oblique nos respicit. Hic sonat haec vox
Transuertit visum. Vel peccat visus in istis
Ambiguis. Res est cooperta, sed usus apertus:
Inspectis virgis pueri rubor ora reliquit
Et facies exanguis erat. Talis color ipsum
Significat timuisse. *Rubor perfunderat ora*
Virginis. Haec facies notat hanc puduisse. *Vagando*
Crinibus incessit comtis. Modus iste reportat
Luxuriasse. Datae da signa frequentia formae:
Profer res ipsas, sed eas ne profer, vt ipsas.
Imo notas rerum soleas: pallere timorem:
Comptura venerem; subitoque rubore pudorem:
Remque notis certis ostende, sequente priorem.
Hic color. Hic sexus. Haec aetas. Ista figura.
Nuper in alterius thalamo. Sed dicere nolo.
Taliter abscindo vocem, nec dico quod istae.
Imo, quod istius aetatis fine figurae.

C. A. MCCXVI. *Magnus es, & genibus flexis tibi supplicat orbis.*
Cum possis noli saeuire. Memento Neronis.
Sic re collecta nil amplius addo. Vel ecce
Exemplum vario clausum sermone sub isto
Magnus Alexander cum bella pararet Athenis,
Nulla reformandae placuerunt foedera pacis,
In pignus nisi forte datis sapientibus vrbis.
Vnus prudentum respondit ad istud, & istis:
Forte lupus bellum pastori mouit. Vtrinque
Tractatum de pace fuit Sed formula pacis
Nulla lupo placuit, ni pignus & obses amoris
Traditus esset ei custos gregis. Hoc ita facto
Ante fuit timidus, sed nunc securior, hostis.
Substitit hoc dicto: Rem voluit assimilari
Exemplo. Prudenter enim partem dedit auri,
Partem seruauit animo. Modus iste periti:
Dimidio verbo vim totam claudere verbi.
Talibus egregium sententia nacta colorem
Non detecta venit, sed se per signa reuelat.
Lucet ab obliquo, nec vult procedere recte
In lucem. Specien sunt quinque, sed est color idem.

Verborum flores & rerum confer in vnum.
Area sermonis respersa sit his speciebus.
Florum surgit enim quidam concursus odorum.
Et redolet plene permixtus vterque colorum.
Quid deceat nosti, dicisque decentia dici,
For-

Forte tamen ductus casu, non arte, nec in re, A. C.
Sentis, quid primo visu speculeris, & in quo MCCXVI.
Profundes studium? Quis sit locus vnde studendi
Anticipas cursum? Quo gignat origo decorem
Verborum? Sed mens hac parte vagatur, & illa.
Et vaga sunt mentis dubiae vestigia, tanquam
Coeci palpantis. Quae vel qualis sit via, cuius
Est oculus baculus, & dux fortuna. Quid ergo
Arte domes animum, qui, ne quasi scurra vagetur.
Sume locum certum. Tria tantum sunt loca: Primus:
Dictio flexibilis per tempora; Proximus illi:
Dictio per solos casus inflexa; supremus:
Dictio persistens immota. Modusq; sit iste:
Ecce locum primum puta verbum. Transeat istud
In nomen fixum, quod vel descendit ab illo,
Aut ab eo quod ei sensu praeponderet aequo,
Vel satis expressa simiIetur imagine verbum.
De verbo nomen, tanquam de stipite ramus

A. C. MCCXVI.

Exit, & ex eius retinet radice saporem.
Sed quia nomen idem facit, & non sufficit ad rem,
Appositis verbis aliis, & acumine mentis,
Ex hac scintilla totus reparabitur ignis.
Hoc igitur studium fundens, rem sic age: Nomen
Quemlibet in casum varies, & cuilibet aptes
Talem iuncturae seriem, quae seruiat apte
Proposito. Sed adhuc desuda pectore toto.
Mentis in incude studiose cude. Recude
Denique quod deceat excude. Sed ordo sit iste:
Ante modos omnes in pectore collige. Post haec
Elige quid melius, sub quo sententia casu
Auribus instillet iucundis. Hic operetur
Iudex discretus. Discrete cerne. Sed istud
Vt bene discernas, opus est simul artis, & vsus.
Luceat exemplo res ista. Sit hoc rude *thema*:
Ex hac re doleo. Sic vtere lege statuta:
Ex hoc fonte mihi manat dolor. Hic mihi surgit
Radix, vel semen, vel frons, vel origo doloris.
Res haec materiam praestat, causamq;, dolori.
Seminat, aut gignit, aut ingerit, ipsa dolorem.
Vulneribus duris in me, dolor anxie, saeuis
Mens quasi succumbit male sospes & aegra dolore.
A verbo doleo sic nomen sume doloris.
Quemlibet in casu sic mutes. Cuilibet addas
Stru-

Structuram vocum similem, quae competat ipsi A. C. MCCXVI.
Materiae. Vel item sic sumes nomen ab illo,
Seu magis a simili, verbo signante dolorem.
Qualia sunt; suspiro, querer, gemo, lacrimor. Inde
Nomina sunt: lacrymae, gemitus, suspiria, questus.
Sic ergo sensum verborum nomina dicant.
Ex animo veniunt suspiria; questus ab ore;
In faciem manant lacrymae; gemitusque resume
Continuos. Sed dic festiuius istud. *Ab imo*
Pectoris erumpunt suspiria; questibus aer
Exclamat; lacrimas deriuat fons oculorum;
Et gemitus rumpunt animum. Sic nomina verbis
Artifici quodam nectit transumtio nodo.
In proprie sumtis satis est iucunda venustas,
Et bene transsumtis magis est connexa voluptas.
Dictio per solos casus inflexa struatur
Duplice consilio. Quoddam desiderat ipsum
Mobile, sed secus est in fixo. Consulis isti
Ex alia. Sed in hac forma praeconsule primo.
Regula, quae supra docuit conuertere verbum.
Mobile, sub simili forma conuertit. Eisdem

Paſ-

A. C. MCCXVI.

Passibus hic curras, & ibi: quia seruat eandem
Cursus vterque viam, quod themate luce in isto.
Candidus est vultus. Sic istud mobile mutes
Et positam legem serues. *Illuminat ora*
Candor. Candoris radio vel luce coruscat.
Nubit candori facies. Solis gerit instar
Candorem maxilla suum, mundoque diescit
Ex solo candore genae. Sedet hic modus apte
Vsus hyperbolycus miro de more vel auget,
Vel minuit, laudes, & culpata criminis. Haec sunt
Crimina, vel laudes ipsius idonea sedes.
Sic candor sumes a candidis, vt variatis
Casibus occurrat melior modus, aut nihil inde
Sume. Sed a niuenus, quod ei similatur, & inde
Elicies fixum, puta nix. Hunc accipe cursum:
Non distant forma nix & gena. Candor in ore
Tanta luce nitet, quasi sit vnus aemulus. Ora
Accedunt candore niui. Proprioque nitore
Et facies imitata niuem. Tertiusque triumphi
Cum niue decorat vultus. Pertranseo quintum,
Qui sumendus erit, cum poscit apostrapha sumi.
Mobile sic mutes in fixum, quod fit ab ipso
Siue

Siue suo simili natum, vocesque coaptet A. C.
Prudens miscetor, seriemq; venustet earum. MCCXVI.
Vt series vocum fixo cum fixa prioris
Materiae teneat mentem, varietque colorem.
Et sonet illud idem, quamuis non sit sonus idem.
Nunc fixo praefige modum. Si stet benefixum,
Nunc eget artificis studio. Si non stet honeste
In Casu dicto, fiat detorsio casus
In seriem, casumque stude contexere vocum,
Vt rude thema nouae formae sibi sumat amictum.
Thematis est rudis haec facies: *Ego rem sceleratam*
Consilio feci. Faciem innuo verbi:
Consilium stimulus faciendi vel scelerati
Actor erat facti Vel sic: *Suggestio praui*
Consilii sceleri causam se praebuit, aut se
Causam permisit. Vel in hoc genus inuide verbi:
Consiliis ascendit opus. Vel: *Paruit illi*
Flagitiosa manus Vel taliter elice verbum:
Consilium scelerata manus produxit in actum.
Si quis item, quasi rem crudam, tibi proferat istud:
Hoc factum dicunt omnes. Ita deceque verbum;

Hoc

A. C. MCCXVI.

Hoc factum vox est populi. Vel: *Publica fama*
Est testis facti. Vel. *Facto nulla reclamat*
Lingua, sed id clamat vox plebis, & omnis & vna,
Prosequar an plures? Ad quid? Sententia nullum
Respuit, vna quidem casus aptatus ad omnes.
Posse stude reperire viam. Patitur reperiri,
Si reperire potes. Si cui via non sit aperta
Non per eam, sed stat per eum, cui deficit artis
Consilium. Nec habet socium, quem consulat, vsum.
Rem tria perficiunt: Ars cuius lege regaris;
Vsus, quem serues; meliores, quos imiteris.
Ars certos; vsus promtus; imitatio reddit
Artifices aptos. Tria concurrentia summos.
Locum: *Quae flecti nequeunt immobile vulgus;*
In sermone licet tolerabile, tollitur apte:
Saepius & melius plebs illa recedit ab aula.
Sub quadam forma seruanda. Forma sit ista.
Inspice quid talis vox innuat. Exprime tandem
Nomine, vel verbo, rem, quam notat. Vt noua forma
Prodeat, & melior quam prima. Sit hoc breue thema:

Tunc

Tunc veniet. Tunc, est nota temporis. Exprime tempus A. C. MCCXVI.
Illud per nomen, talem seruando tenorem:
Ille dies transmittet eum. Si thema sit illud:
Huc veniet; verbis addet modus iste decorem:
Hic locus admittet venientem. Vel: *Venienti*
Hospes erit, siue nocturnus, siue diurnus.
Dicere seu mauis ornatius, accipe rursum
Istud dicturus: Semel, aut bis, siue frequenter
Delinquo. Dicas: Est vnica, siue secunda,
Siue frequens animi contagio. Vel: *scelus ipsum*
Incipit, aut in me redit, aut crebescit in vsum.
Lege pari pones, vbi ponitur iste, vel ille;
Alter & alteruter. Si subdisiunctio fiat
Pones alteruter. Si res disiunxerit alter.
Sed neque sic dices: *Si venerit ille, recedet*
Iste. Sed: *Accessus operabitur ille recessum*
Istius. Ille fuit rudis, & hic modus artis
Est genus illud idem: *Currit plebs vndique circa*
Vrbem. Plebs vrbis celeri pede circuit vrbem.
Iuste punitur pro crimine. Congrua causa
Est crimen poenae. Ne quos exemta fatigent,
Plurima sub paucis, & caetera claudo sub istis.
Si vim scire velis maiorum siue minorum:
Sic

A. C. MCCXVI.

Sic se maior habet, sicut minor. Inspici pauca
Quae lex est paucis, & pluribus. Instrui actor
In topicis, vt pauca magis speculatio, maior
Est via. Ne longis igitur sermonibus errem,
Non erat exemplum per singula, sed potiore
Consilio sunt multa breui conclusa sigillo.
Oblatrator ades, Das thema: *Respi[illegible] tentas.*
Rem petis instanter. Spatium peto. Pos[illegible] mentis
Consilium. Nimis es praeceps exactor. Ad horam
Non possum. Tolera. poterit mora, quod nequit hora:
Non venit ex facili res ista, nec *absque* labore
Sed mens quando studet, tanquam pugil, anxia pugnat.
Pugnat enim secum. Petit vt sibi consulat, & non
Consulit ipsa sibi. Repetit, patiturque repulsam.
Ipsa secunda sui. Feruentius instat, & ipsa
Perstat adhuc contra se. Curis anxia torquet
Se tandem. Quod vult extorquet vi violenta

A

A se. Sed laeto si vis gaudere triumpho, A. C.
Quod minus est supple; quod plus abrade; quod hirtum MCCXVI.
Come; quod obscurum, declara; quod vitiosum,
Emenda. Curis istis sunt omnia sana.
Adiice praemissis, quia dictio quae sonat vna,
Et quasi mater hyles, quasi res rudis & sine forma.
Des illi sociam. Dabit haec adiectio formam.
Quae magis vt niteat, pingat transsumtio clausam
Quando duae coeunt tali compagine: *Pratum*
Ridet. Vel: *studium floret*. Vel collige voces
Complexas & eas multas, & in aggere tali:
Venit in opprobrium mensae mensale lutosum;
Panis furfureus; cibus asper; potus amarus;
Vernula pannosus. Vel mobile sic variemus:
Mensa fuit pauper & paruula; mappa vetusta
Et contrita; cibus incoctus & horridus; ipse
Potus acetosus & turbidus; assecla mensae
Vilis & illepidus; totum fuit absque decore.
Aut ita se fixum determinet: Es cato mente;
Tullius ore; Paris facie; Pyrrusque vigore.
Aut ita transumes: *Rosa vultus; lilia frontis;*
Dentis ebur; flamma labiorum; balsamus oris.

A. C. MCCXVI.

Aut sic improprie, sed honeste: *Typhis amoris;*
Dalila Sansonis; vel Marcia pone Catonis.
Mobile sub simili casu determinet ipsum,
Et sub dissimili fixo determino fixum.
Mobile sic etiam determinat, aut genitivus.
Scilicet his verbis: vt si dicatur auarus:
Plenus opum; vacuus virtutum; auidissime rerum.
Prodigus alterius rerum; retinensque suarum.
Siue dicas, vt hic si prosequar ore Neronem:
Mens sua tot vitiis damnabilis est alienis
Facta maligna, suis peior, sibi pessima, nulli
Vtilis, & cunctis damnosa. Vel ecce sequentes
Casus. *Hic inter epulas illotus in omnem*
Eloquio, semperque gula feruente paratus
Ad nimium. Nec vina probans, nec sumta redundent
In vomitum. Foedare solet conuiuia, spirans
Coenum, despumans vinum, fundensque venenum.
Hic sonus extremus est oris Sydoniani,
Sed melius duplicem societ sibi mobile casum.
Quod patet hic: *Mensale placet nitidate decorum*
Et candore; cibus pretio conditus, & arte.
Potus tam vino sapidus, quam nectare. Vna.

Me-

Moribus inſignis & veſte. Facetia dandi A.C.
Et vultus dantis. Duplex eſt gloria menſae. MCCXVI.
Lege quidem ſimili rectos ita congero verbis:
Iam mihi contrahitur pellis. Quatitur cor. Anhelat
Pulmo. Riget lumbus. Curuatur ſpina. Tremiſcit
Corpus. Et ad limen ſtat mors. Aut applico rectum
Sub tali forma: *Verba ſapit vt Cato. Dicit*
Vt Cicero. Viget vt Pyrrus, Nitet vt Paris. Audet
Vt Capaneus. Amat vt Theſeus. Modulatur vt Orpheus.
Aut ita ſubiicias obliquos nominis: *Ira*
Aeſtuat. Aſpectu terret. Lingua tonat. Enſe
Inſurgit. Geſtu furit. Aut ſic collige clauſas:
Cordis contriti pietas diuina miſerta
Debita dimittit; peccata remittit; amorem
Ipſius omittit, & verae gaudia vitae
Promittit; ſed eam, niſi perſtet in eius amore
Amittit. Vel ſic aptes adverbia verbis:
Hiſtrio mane vomit. Cupide bibit. Immoderate
Diſſipat. Immunde viuit. Vel dic ita mixtim:
Colligit hic tales rapide. Speculatur acute.
Argute voluit. Inſtanter mittit. Amice
Compellit. Patiens expectat. In his bene iactis
Ad placitum mentis tam citus ſedet. Non male ridet.

A. C. MCCXVI.

In neutris animo turbatur. In his & in illis
Philosophatur. Hic est modus & mos Sidonianus,
Et modus egregius. Clausarum tantus aceruus
In duplici casu facit inculcatio versum.
Et sunt hi casus laudes & crimina rerum.
Laudando cumulat haec inculcatio plausum
Et culpando. Frequens est malleus ad feriendum.
Sydonii calamus magis hunc sibi deputat vsum:
Pluribus inductis clausis producere versum.
Distat ab hoc calamo Senecae contrarius vsus.
Liber is est vitii, qui non est seruus. Abundat
Cui satis est quod habet. Pauper qui plus cupit. Hic mos
Est Senecae: versum celeri concludere fine
Dignus vterque tamen, sed vtrumque sequuntur, & istum,
Aut illum, nouitas quia plus iuuat, & modus idem
Plus satiat. Nec ero velut hic, nec ero velut ille.
Nec tantum vel ero longus, vel ero breuis, imo,
Et breuis & longus, de neutro factus vterq;
Si bene dicta notes, & rebus verba coaptes,

Si

Si proprie dices, Si mentio namque sit orta A. C.
Forte rei, sexus, aetatis, conditionis, MCCXVI.
Euentus, si forte loci, vel temporis. Haec est
Debita proprietas, quam vult res, sexus, & aetas,
Conditio, euentus, tempus, locus. Ista venustas
Est electa, quia bene cum determino totum,
Termino sub tali forma. Res condita tota
Est condita, Notam teneas, seruesque tenorem.
Haec nota tam pro se quam metro, seruit, & vna
Ars ad vtrumque facit, quamuis in dispare forma.
Legibus armatur metrum, sed prosa vagatur
Liberiore via, quia prosae publica strata
Admittit passum, rhedas, & plaustra. Sed arcta
Semita versiculi non vult tam grossa, sed ipsas
Voces in forma gracili, ne corpus agreste
Verbi mole sua perturbet, & inquinet illum,
Vultque venire metrum tanquam domi cellula compto
Crine, nitente gena, subtili corpore, forma
Egregia. Seriem tantae dulcedinis auri
Nescit habere parem iucunda decentia metri.
Prosacius versus res grossior. Omnia verba

A. C. MCCXVI.

Indistanter amat, nisi quae postrema reseruat.
Qualia sunt, quorum penultima tendit in altum,
Caetera non decuit finem seruare supremum.
In simili forma retractat Agellius istud
Et subiicit causam: ne vocum debilis esset,
Et non sufficiens, numerus concludere versum.
Si sit, vt esse solet, finalis dictio clausae
Alterius formae, tamen ista decentior, vt quam
Causa probat melior, & testis Agellius actor.
Caetera non variat ratio, sed carmine metri
Legibus astricto, vel ab eius lege soluto
Ars eadem semper, quamuis quod pendet ab arte
Non sit semper idem. Sic verba domentur vtrinque:
Arida non veniant, sed eis sententia succum
Imprimat, & succo veniant & sanguine plena.
Nec quicquam puerile sonent. Sint pondere grandi
Sed non praegrandi. Sic sunt oneri quod honori.
Nec veniant facie turpi, sed & intus & extra
Sit color. Impingat manus artis vtrimque colorem.

At-

Attamen est quandoq; color vitare color , A. C. MCCXVI.
Exceptis, quos sermo capit vulgaris, & vsus
Offert communis. Res comica namque recusat
Arte laboratos sermones. Sola requirit
Plana, quod explanat paucis res ista iocosa:
Tres sumus impensae socii, pueroque caremus.
Hoc pro lege damus: vt prandia nostra paremus
Tempore quisque suo. Famulantibus ante duobus,
Tertius: ecce dies, & me vocat hora coquinae.
Ignem facturus flatu pro follibus vtor.
Poscit opem defectus aquae. Manus arripit vrnam.
Fons petitur. Lapis obiicitur. Pes labitur. Vrna
Frangitur: Ecce duplex damnum prouentus, & vrnae,
Et defectus aquae. Quid agam? Dum consulo mentem
Intro forum. Sedet vnus ibi circumdatus vrnis.
Assumtas dum verto manu, dum pernoto visu,
Ille videns inopem, furtum timet, & mihi verbis
Turpibus insultat. Confusus abinde reuertor.
Inuenio socium. Rem narro. Reuertor. Ad illum
Inquio. Tuque sequens proclames funera patris,
Dissimulo, repetoque locum. Manus haec capit vrnam,

A. C. MCCXVI.

Haec aliam. Socius proclamans: Quid facis, inquit,
Quid facis hic? miserande! Pater qui languit, ecce
Mortuus est; manibus concussis conterit vrnas
Nostra manus. Fugio. Qui me confudit agrestem
Confundo talique modo probra dicta refello.
Hac ratione leui signatur sermo iocosus.
Ex animi leuitate iocus procedit, & est res
Immatura iocus, & amica virentibus annis.
Et leue quid iocus est, cui se iucundior aetas
Applicat. Ex facili res tertia. Si leuis, ergo
Omnia sint leuia. Sibi consonat vndique totum:
Si leuis est animus, & res leuis, & leue verbum.
Seria si tractes, sermo sit serius, & mens
Seria: maturus animus, maturaque verba.
Praescriptisque modis, & res, & verba, colora.
Sed tamen inprimis mundes a sordibus ipsum
Carmen, & explantes vitium, quae, qualia, quot sint.
Quae vitient seriem sermonis, collige paucis:
Ecce deae aethereae venere. Perhorret hiatus
Vocis in hac serie. Legem vocabus istam
Ars dedit, vt non sit creber concursus earum. Con-

Concursum tolerat. Crebrum vetat, & quasi creber A. C. MCCXVI.
Ille sonus vocem deformat & auget hiatum
Tu cite te tute tanta virtute tueris.
Littera sic eadem pudor est repetita pudenter.
Et nimis assidue decor est repetita decenter.
Cum non sit ratio rationis de ratione:
Hinc non est ratio, praebere fidem rationi.
Sic verbum vilescit idem, tam saepe resumtum,
Tamque supervacuum, moderata resumtio vocum,
Infantes, stantes, lacrimantes, vociferantes.
Quatuor haec generant vitium. Contagio quinta:
Quando venit suspensa nimis constructio longa.
Adiiciunt sextam: quando traiectio verbi
Inconcinna venit. Vt: Luci misimus elyn.
Ecce dedi pecten, quo si sint pexa relucent
Carmina, tam prosae quam metra. Sed an bene pexa
Hoc speculo poteris plene discernere formam.
Cum faciem verbi specularis, an inquinet illam
Forte latens aliquis naeuus, non sola sit auris,
Non solus iudex animus. Definiat istud

A. C. MCCXVI.

Iudicium triplex: & mentis; & auris; & vsus.
Est modus iste mihi suadenti verba polire.
Castigo mentem, ne stando moretur in vno.
Sordet enim more stantis aquae. Sed transferor ardens
Huc & illuc, & rem nunc isto pingo colore,
Nunc alio. Nunc voluo semel, sed saepe reuoluo.
Mens agilis demum, cum fecerit vndique girum,
Eligit ex multis vnum. Respirat in illo
Vtque putat sine labe, loco. Sed fallitur augur
Casibus in multis. Dum sunt in mente sepulta,
Multa sedent animo, quae non tamen approbat auris.
Esto quod, ut mulcet animum, sic mulceat aurem,
Et duo complaudant in idem. *Non sufficit istud.*
Nec dum credo nisi replicem. *Speculatio* prima
Nec bene nec plene discernit. Quando reuoluo
Rem, magis euoluo. Si sit foetentis odoris,
Mota magis res peius olet. Si plena *saporis*
Plus repetita sapit. Sit iudex *ergo* triformis
Propositi verbi; Mens prima; secunda sit auris;

Ter-

Tertius & summus totum qui terminet vsus. A. C. MCCXVI.
Omnia quae reperit ratio, vel suggerit ordo
Vel polit ornatus. Si vis meminisse memento
Huius consilii, quamuis breuis officiosi.
Cellula quae meminit est cellula diuitiarum,
Deliciasque sitit non taedia. Visne placere
Isti? Non oneres illam. Vult illa benigne
Tractari, non mole premi. Quasi lubrica res est
Et rerum turbae non sufficit. Hanc ita nutri:
Quando famem reficis dapibus, non sis ita plenus,
Vt nihil apponi queat amplius. Esto refertus
Plus semipleno, pleno minus. Ingere ventri,
Non quantum poscit, sed quantum prosit. Alenda,
Non oneranda quidem, natura est. Sed inter vtrumque,
Et citra plenum, subsistere, sanior vsus.
Sic etiam potans, potum ratione refraenes,
Potisses, & non potes. Sumatur honori,
Non oneri, potus. Bibe parcus, non temulentus.
Pulcrius accusat sitiens, quam vina recusat
Ebrius. Et simili gustanda scientia lege,
Quae

A. C. MCCXVI.

Quae cibus & potus animae. Sic nutriat illam,
Vt se praestet ei jucundam, non onerosam.
Scire sitis hanc rem totam: sit secta minutis
Particulis pluresque simul ne sume, sed vnam
Fer semel, & partem minimam, multoque minorem
Quam valeant humerique velint. Erit ergo voluptas,
Et nullum pondus, in pectore. Sit comes vsus,
Dum res ipsa recens est, & noua. Verte frequenter
Et replica. Post hoc paulum subsiste. Morare.
Respira. Morula quadam medianta vocetur
Altera, quae cum sit simili ratione retenta
Praescriptae cellae demum compaginet ambas,
Et bene consolidet, & eas conglutinet vsus.
Tertia sit nodo simili coniuncta duabus.
Quarta tribus. Sed in his peccas, nisi semper agendis
Taliter insistas, vt citra taedia sistas.
Haec ratio vires sensus extendit ad omnes.
Obtusos acuit. Duros emollit. Acutos
Et molles ad plus extollit. Qod minus istis
Hoc minus est illis. Ideo lex dicta coaptet

Pon-

Pondus vtriſque ſuum. Speculum ſit omnibus vnum: A. C. MCCXVI.
Adde modos alios, quibus vtor, & expedit vti.
Viſa vel audita, vel praememorata, vel ante
Acta mihi meminiſſe volens, ita confero mecum.
Sic vidi. Sic audiui. Sic mente reuoſui.
Sic egi. Vel tunc, vel ibi. Loca Tempora; Formae;
Aut aliqaue ſimiles notulae, mihi ſunt via certa,
Quae me ducit ad haec, & in his intelligo ſignis
Iſtud & illud erit, & imaginor illud & illud.
Tradit imaginibus peregrinis Tullius artem,
Quam meminiſſe decet. Sed ſc docet, & ſibi ſoli.
Subtilis ſubtile ſuum quaſi ſolus adoret.
Sed ſubtile meum placeat mihi. Non placet illi.
Cui placet & prodeſt quaſi delectatio ſola
Vim memoratiuam validam facit, vnde nec iſtis
Sed neque credo nobis aliis. Si ſint tibi durae,
Si minus acceptae. Sed ſi vis tutius ire,
Fingi tibi notulas, quaſcunque dat optio mentis,
Dum te delectent, dum tu docearis in illis.
Sunt aliqui qui ſcire volunt, ſed non operari

Hoc

A. C. MCCXVI.

Hoc studium, poenamque pati. Modu iste catinus
Vult piscem sed non piscari. Non loquo illis.
Sed si quos tam scire iuuat, quam poen sciendi.
In recitante sonent tres linguae: prima fi oris;
Altera rhetorici vultus; & tertia gestus.
Sunt in voce suae leges, & eas ita serues:
Clausula dicta suas pausas, & dictio seruet
Accentus. Voces, quas sensus diuidit, illas
Diuide; quas iungit, coniunges. Domes ita vocem,
Vt non discordet a re. Nec limite tendat
Vox alio, quam res intendat, eant simul ambae.
Voxque quidem sit imago rei. Res sicut habet se,
Sic vocem recitator habe. Videamus in vno.
Ira genus flammae, materq; furoris ab ipso
Felle trahens ortum cor & interiora venenat.
Felle cremat flamma cerebrum turbatque furore
Exteriora cremat flamma, turbatq; furore.
Exit in hac ipsa forma: vox fellea; *vultus*
Accensus; gestus turbatus. Et *interiorem*
Exterior sequitur motus, pariterque mouentur

Vnus

A. C. MCCXVI.

Vnus & alter homo. Perſonam ſi geris huius,
Quid recitator ages? Veros imitare furores.
Non tamen eſto furens. Partim mouearis vt ille,
Non penitus. Motusque tuus ſit in omnibus idem,
Non tantus. Sed rem ſicut decet innue. Geſtum
Praeſentare potes. Agreſtis & eſſe facetus.
Vox vocem, vultus vultum, geſtusque figuret
Geſtum. Per notulas haec eſt moderata venuſtas.
Hic modus in lingua recitante venuſtus, & auri
Hic cibus eſt ſapidus. Sic ergo feratur ad aures,
Vt cibet auditum vox caſtigata modeſte.
Vultus & geſtus gemino condita ſapore.
Vis venit a lingua. Quaſi mors & vita cohaerent
In manibus linguae, dum forte iuuetur vtroque
Vultus & geſtus moderamine. Sic ſimul ergo
Omnia concurrant, iuuantia commoda: ſermo
Concinnus; ſeries vrbana; retentio firma.
Non plus laudis habet, ſi res recitetur inepte

Quam

A. C. MCCXVI.

Quam ſine praemiſſis. Recitatio facta v nuſtet.

EPILOGVS ad Papam.

Iam mare transcurri. Gades in littore fixi,
Et mihi te portum ſtatuo, qui maxima re rum,
Nec Deus es, nec homo, quaſi neuter e inter vtrumque,
Quem Deus elegit ſocium. Socialiter eg
Tecum partitus mundum. Sibi noluit vnu
Omnia, ſed voluit tibi terras, & ſibi coelum
Quid potuit melius? quid maius? cui me liori?
Vel cui maiori? Dico minus. Imo vel aeq
Magno, vel ſimili. Pater ergo, vicari Chriſti,
Me totum committo tibi, ſapientia cuius
Vt fons ſcaturiens; rationis acumen: vt ignis
Scintillas iaciens; velox facundia: tanquam
Torrens praerapide currens; & *gratia* mira.
Omne quod humanum transſcendens dicere vellem
Plene. Sed res eſt longe foecundior ore

AD IMPERATOREM.

Imperialis apex, cui ſeruit poplite flexo
Roma caput mundi, cuius prudentia remus
Totius imperii, qui plenus nectare dulci
Muſarum redolet, conditus aromate morum.

Pace

Pace tua loquar, & pacis cum plurima possis, A. C. MCCXVI.
Posse modum seruare velis. Haec imprime menti:
Quando nocere potes noli. Satis est nocuisse,
Posse nocere. Nihil facies, quod postea velles
Non fieri. Sed sit mens cauta praeambula facti.
Nonne vides, si vera notes, in principe nostro?
Nonne crucis seruus, & Christi miles, & ensis
Totius ecclesiae? Deuotio poscit amorem,
Non odium; laudem, non culpam; praemia poscit,
Non poenam. Toleres igitur, qui caetera vincis,
Te vinci, vincique velis, regemq; reuerti.
Flos & apex cleri! Solita dulcedine stillant
Praedulces ex corde faui. Mihi porrige partem
De mellis dulcore tui. Pro principe nostro
Supplico. Sum minimus. Es maximus. Attamen esto
Flexilis, & melius stet ei ratione potentis.

AD ARCHIEPISCOPVM.

Quod Papae scripsi munus speciale libelli
Accipe flos regni. Primo potiaris honore

A. C. MCCXVI.

Huius secreti. Nec id vnum sume, sed vna.
Do tibi me totum, Guillerme, vir aureе. Totus
Sum tuus ad votum, cuius cor in omnibus amplum
Non capitur minimus, sed semper anhelat in altum.
Nobilitas dandi, quam non nouere moderni,
Est innata tibi, qui solus gemma decoris.
Das ita, ne qua manus sit dando latior, aut mens
Lotior aut morula breuior. Tu solus es ille,
Cui deuas effudit, quicquid decet. Vt puta pectus
Magni consilii, quo pectore pectora regum
Se fulcire solent ad magna negotia regni.
Magnus es in dando; prudens in agendo; modestus
In gestu; rigidus in iure; fidelis *in omni*
Re. Semper tuos diuina praeambula virtus
Vrget successus, & semper in ardua crescis.
Sed licet omnis apex tibi crescat honoris honore,
Crescere non poteris, quantum de iure mereris.

Explicit.

II. Ad *Guilhelmum Cancellarium* l. I. Initio. *Quod papae scripsi munus speciale;* cuius me-

w) Scriptor. Britann. Cent. 3. n. 38.

meminit Io. BALEVS, *br*) est solum appendix exigua poetriae nouae, legiturque vers. 2095. seqq. A. C. MCCXVI.

III. De *statu curiae Romanae* Lib. I. Initio: *Nuper Apostolica Galfridus sede relicta bs*) Extat inter varia doctorum piorumque virorum de corrupto ecclesiae statu poemata per Matth. FLACIVM ed. Basileae 1556. *bt*) titulo: *Ganfredus de statu curiae Romanae & de eius ironica recommendatione*. Exstat & carmen hoc velut anonymi cuiusdam & ineditum in Io. MABILLONII Analector. Veter. Tom. IV. ed. Paris. 1685. *bu*) Scopo & titulo prorsus contrariis exemplari Flaciano. Inscribitur enim: *Veteris poetae carmen apologeticum, interlocutoribus Ganfrido & Aprile, aduersus obtrectatores curiae Romanae*. Sane praefatio illa 48. versuum, qua caret editio Flaciana, expresse v. 25. ss. scopum carminis defensionem Papae & curiae Romanae facit. Differunt editiones Flacii & Mabillonii, quoniamque prior rarior est operae duco pretium diuersitates lectionum, easque rectiores & potiores notare. v. 50. edit. Mabillon. *tenet*; ed. Flaciana *tenens*. v. 57. M *Facturus es? & quid*. Fl. *Facture quid est quod* v 60. M. *Respondet*, F. *Respondit*. v. 65. M *agri* F. *arae*. v. 67. M. *horti* F. *arae* v. 75. M. *sonat*. F. *refert*. v. 87. M. *in excelsos* F. *per celsos*. v. 88.

bs) v. BALEVS. l. c. *bt*) p. 428. *bu*) p. 585.

A. C. M. & F, *Nec.* ibid. M. *obesse* F. *abesse*. v. 90. M.
MCCXVI. *vena boni, mellea dona*. F. *praedulci venaque melle* v. 96. M. *Fur*. F. *vir!* v. 99. M. *Bacbica* F. *Grandia* v. 112. M. *ibi*. F. *illic* v. 113. M. *altos* F. *aptos*. v. 126. M. *ingressus* F. *gressus*. v. 131. M. *Auferet* F. *Non trahet* v. 137. M. *est an* F. *num sit* v. 139. M. *pelorum* F. *virorem* v. 143. M. *aliqua* F. *etiam* v. 151. M. *non*. F. *nec*. v. 156. M. *trahant* F. *ferant* v. 157. M. *confundat* F. *compescat* v. 165. M. *vbi* F. *sine* v. eod. M. *pugnant* F. *tractant* v. 166. M. *Quaeque suo, cessant murmura, lingua silet*. F. *& cessant linguae murmura, cuncta malae*. v. 172. M *solito* F. *grauius*. v. 173. M. *eiectus ideo fuit*. F. *eiectum pepulerunt*. v. 177. M. *Quicquid* F. *Si quid* v. 187. M. *Litis ante ingressum*. F. *lite recens orta*. v. 194. M. *qui*. F. *vt*. v. 204. M. *sacros oculos*. F. *pedes sacros*. v. 205. M. *pontus* F. *pelagus* v. 206. M. *Sic vniuersos vrbs trahit illa viros*. F. *Roma frequens hominum sic genus omne capit* v. 211. M. *Annon vt*. F. *Nonne velut* v. 212. M. *sic varios homines Roma videre solet*. F. *sic huc diuerso longius axe meant* v. 215. M. *Aethnae* F. *Hyblae* v. 219. M. *numeri non clara mente*. F. *clara non nomina voce*. v. 220. M. *solet* F. *solent* v. 221. M. *omnes* F. *eos*. Eod. M. *deprehendere* F. *comprehendere*. v. 228. M. *si potes absoluti tempore*. F. *Absoluat si te tempus*. Eod, M. *breui*. F. *breue*. v. 232. M. *Contrahat* F. *Conterat*. v. 233. M. *sit ad* F. *datur* v. 245. M. *Hoc impossibile est & ni sint* F. *Non est quod timeas & ni loquor*. p. 256. M.

M. *scriptoris qui* F. *scriptores quis*. v. 262. M. *Castra, super Rhodani fonte leuabit aquas*. F. *Chartam subrosam fonte lauabit aquae* v. 268. M. *Corda gemunt* F. *crede gemit*. v. 271. M. *Qui iubet* F. *Quaelibet* v. 272. M. *tibi demet* F. *vel demet*. v. 277. M. *dimittat* F. *tibi mittat* v. 278. M. *veniat ne cibus absque sale*. F. *vacuum ne salis intret olus*. v. 281 M. *mihi quidam*, F. *quidem mihi ceu* ibidem. M. *ipsos* F. *omnes* v. 284. M. *curtat* F. *cudit* v. 285. M. *vt sit producta*. F. *Quid producenda*. v. 287. M. *corripit*. F. *concutit*. v. 290. M. *lima* F. *cura*. v. 291. M. *remittitur* F. *reuertitur* v. 292. M. *Dic lacerum digito* F. *Fortassis perdam* v. 303. M. *animi* F. *tanta ac*. v. 305. M. *quid miri* F. *nimirum*. v. 306. M. *vnde* F. *inde*. v. 314. M. *Atque iterum* F. *vt rursus*. ibid. M. *reddit* F. *reddat* v. 316 M. *rite* F. *sponte* v. 319. M. *Contradicatur* F. *Contradictarum*. v. 323. M. *qua*. F. *quod* v. 324. M. *subit* F. *datur*. v. 326. M. *Nec*. F. *Tunc*. ibid. M. *veteri* F. *ventis*. v. 337. M. *iustitiae libram* F. *Iustitiam subito* v. 341. M. *Nullus: & a simili*. F. *Scilicet haud aliter*. v. 344. M. *Quo studio longum tempus abire videt* F. *Ducere quo studio tempora longa solet*. v. 345. M. *mediaque* F. *mediaeque* v. 346. M. *parte leuare solet* F. *ferre laborat onus*. v. 355. M. *Non rogus*. F. *Ignis & ibid*. M. *sic sic*. F. *non sic*. v. 359. M. *honore* F. *odore* v. 365. M. *iungitur* F. *ungitur* v. 375. M. *exigua* F. *immenso*. ibid. M. *ponto* F. *fundo*. v. 385. M. *illis* F. *illa*. v, 386. M. *pro quibus* F. *Hoc duce &* v. 414. A. C. MCCXVI.

A. C. MCCXVI. 414. M. *sonat* F. *docet*. v. 415. M. *Spargatis* F. *Spargamus* v. 427. M. *seruatur* F. *& conseruatur* v. 453. M. *ponimus* F. *poscimus* v. 427. M. *terraeque marisque*. F. *Terraque marique* v. 460. M. *qui in dominica non fuit*. F. *quod hac dicta non sit in* v. 465. M. *perdite* F. *proditor* v. 471. M. *Quid valet hic? Simonis ignotum nomen in vrbe est*. F. *Simonis ingratum valeat quid nomen in vrbe* v. 473. M. *Simonis de corpore*. F *tali de nomine*. v. 492. M. *nigri*. F. *magis*. v. 495. M. *cornua tangam* F. *facta recusent* v. 505. M. *terrae* F. *petrae*. v. 508. M. *& niuei* F. *est inquam* v. 509. M. *Si me trahat* F. *vel me trahet* v. 510. M. *aliquem* F. *alium*. v. 523. M. *retrogradis* F. *retrogradus* v. 529. M. *soli Romae* F. *Romae solum* v. 532. M. *rigor*. F. *vigor* v. 538 M *iustificare* F. *admonuisse* v. 555. M. *Castranum* F. *Casertanum* v. 557. M. *patris dotem* F. *mansis centum*. v. 558. M. *vtpote rure, domo* F. *vt puto prata duo*. v. 575. *a Roma*. F. *aroma*. v. 585. M. *Ecce aliquis*. F. *atque aliquem* v. 586. M. *Atque ad inhumanos* F. *Ecce ad inhumanas*. Ib. M. *viros* F. *vias* v. 596. M. *iaspidis* F. *fulguris* v. 597. M. *igitur* F. *sunt* v. 607. M. *perpetui gaudent iuuenescere* F. *perpetuo gaudentque virescere*. v. 621 M. *vel cur*. F. *quo sic*. v. 628. M. *bonis* F. *cibis*. v. 631. M. *Roma* F. *ratio* v. 634. M. *mater* F. *vitis* v. 638. M. *Et placeat timidas*. F. *Apponant timor est*. v. 639. M. *primo*. F. *primus*. v. 641. M. *quater hanc viderunt limina frontem*. F. *quoties versant haec omnia mentem*.

V.

v. 642. M. *Et* F. *Nam.* ibid. M. *operta* F. *aperta* v. 647. M. *vbi* F. *vt* ibid. M. *pererrant* F. *perorant* v. 648. M. *posito* F. *positi* v. 653. M. *Vindicis* F. *Iudicis* v. 657. M. *continuo* F. *continua.* ibid. M. *sermone perora* F. *procede loquela* v. 659 M. *facer est* F *superest.* v. 663. M. *vt.* F. *ceu* v. 665 M. *quomodo* F. *quaestio* v. 667. M. *Num* F. *Non* v. 668. M. *premit.* F. *premunt* v. 670. M. *arcus vterque* F. *mundus vbique.* v. 672. M. *timidos* F *tumidos* v. 678. M. *inseruisse* F. *imposuisse.* v. 679. M. *Dauid noster* F. *nouus Dauid* v. 680. M. *Corruit in* F. *Concidit a* v. 683. M. *sacrae* F *sacro* v. 691. M. *toto dat lumen* F. *tenebras depellit* v. 695. M. *sidus generale.* F. *generaleque sidus* v. 697. M. *nec solis aduritur* F. *nimioque absumitur* v. 700. M. *munere.* F. *numine.* v. 703. M. *toto quoque.* F. *totoque e.* v. 714. M. *& longis* F. *& a longis* v. 716. M. *finge sedere* F. *sceptra tenere.* v. 718. M. *Vultibus vt* F. *Dulcibus &* ibid. M. *Et reuerentur eum* F. *vt venerentur herum* v. 725. M. *causa* F. *frustra* v. 727. M. *vt facta est sincera* F. *at fuerat cum facta* v. 728. M. *Papa* F. *rite* v. 731. M. *diffibulat* F. *determinat.* v. 732. M. *terminat ore breui* F. *finiet hora breuis* v. 736. M. *habet* F. *amat.* v. 740. M. *& numerus fratrum cingit vtrimque virum.* F. *Nil tamen absque suo cardine porta valet* v. 747. M. *habendo* F. *habendus* v. 748. M. *in postis* F. *impositis.* v. 749. M. *cuius si ille finit nostrae* F. *cui nisi defuerint a me.* ibid. M. *musae.* F. *missa.* v. 751. M. *prius.* F. *post.* v. 773. M. *pater* A. C. MCCXVI.

A. C. MCCXVI. *solium.* F. *petit solui.* ibid. M. *altum.* F. *aulae* v. 777. M. *ita.* F. *in* 785 M. *incorporeis.* F. *in corporeis* v. 792. M. *iunctior.* F. *pronior* v. 796. M. *te trahit.* F. *de ratione trahit.* v. 797. M. *ut quidam* F. *quidam ceu.* v. 804. M. *quae,* F. *qua.* v. 812. M. *Afficere* F. *Efficere* v. 815. M. *Quis sit &.* F. *Quisue sit.* v. 819. M. *Inde aliquis.* F. *haec etiam* v. 823. M. *atque.* F. *usque.* v. 824. M. *reliqua.* F. *reliqui.* v. 826. M. *Quae.* F. *Cui.* v. 832. M. *Aut iuris doctor Iustiniane tui.* F. *Doctor & his iuris insinuare solet* v. 833. M. *cornua.* F. *toxica.* v. 837. M. *quaero.* F. *quaerit* v. 845. M. *Iste minora petit.* F. *Astronomus loquitur.* v. 847. M. *brumali.* F. *vernali.* v. 849. M. *recedunt.* F. *ferantur.* v. 851. M. *hic etiam cui Biblia tota fatetur.* F. *inde sacro formant cui Biblia pectus.* v. 852. M. *Imperium & vires scripta profunda suas.* F. *dogmate quique valet sensa profunda sequi.* v. 853. M. *scrutatio.* F. *scrutator.* v. 856. M. *sanavit.* F. *saluauit* v. 858. M. *propter quid.* F. *quapropter.* v. 864. M. *Quodque aliis durum est.* F. *Quod durum reliquis.* v. 874. *M. quomodo facta.* F. *quaestio quaeque* v. 877. M. *Inueniet.* F. *inuenies.* ibid. M. *sitit qui venerit.* F. *sitis si veneris.* v. 878. *M armata.* F. *ornata.* v. 891. *M. parabit amicas* F. *praestabit amicam* v. 893. *M. mecum.* F. *quaedam.* v. 895. *M. idem.* F. *regnans.* v. 899. *M. peruia.* F. *paruula.* v. 904. *M. puto quod sit opus,* F. *tibi crede opus est* v. 913. *M. de. F. cum.* v. 923 *M cuinam. F. tibi nam.* v. 927. *M. hac in re. F. Rebus at in.* v. 929. *M. Res F. Spes.* 941. *M. quo-*

quoniam genus hoc de semine. F. quorum genus est de sanguine. v. 942. M. *Pullalat, unde lues crescere nulla solet. F. Naturae fas est semina ferre suae.* v. 946. *M. Quae iam pene. F. Pene quod haec.* v. 947. *M. vultus. F. valtum.* ibid. *M. omen F. adsit.* v. 948. *M. volens. F. solent.* v. 957. *M. coarctat. F. coercet.* v. 963. *M. mihi. F. tunc.* v. 989. *M. Insidiis Roma. F. insidiae fierent.* v. 995. *M. quibus pietas. F. aliqui precibus.* v. 996. *M. Illuc. F. illic.* v. 999. *M. perfecte. F. plane quoque.* v. 1003. *M. si non in. F. nisi soluat.* v. 1020. *M. & quod naturam callida verba trahunt. F. Omnia quae mea mens callet aperta dabo.* Ad vers. 1026. editionis Mabillonianae adiiciuntur sequentes in Flaciana: A. C. MCCXVI.

Opto Ganfrede quod sint tibi mille valete.
GAN. O miser Aprilis, hic fuit antiphrasis.

IV. Scripsisse & videtur Ganfredus de *querelis Ecclesiae*, teste praefatione operis memorati, ubi: *Ille mihi dixit: Tu, qui nuper cecinisti Ecclesiae lacrymas, scribe, resume stylum.* Nisi forte, quae in Poetria noua versu 1281. seqq. leguntur, a scriptore indicantur, vel Liber de *promotionibus & persecutionibus Galfredi* Eboracensis Archiepiscopi, qui latet MS. Cantabrigiae in Collegio S. Benedicti, quem memorat Io. PITSEVS. *bx*)

V. Tribuit & Galfredo *Monodiam in obitum Regis* Lib. I. Ioh. BALEVS, *by*) quae forte

 non

bx) de Illustr. Angl. Scriptor. p. 262. *by*) de scriptor. Britann. Cent. 3. n. 38. p. 239.

A. C. MCCXVI. non differt a carmine in poetria versu 366. seqq. Initio: *Neustria sub clypeo.*

VI. Carmen *ad Caesarem Henricum pro liberando Rege*, quod singularis libri loco recenset Io. BALEVS, bz) idem esse puto cum carmine in Poetria noua vers. 2075-2094.

VII. An etiam de *rebus ethicis* lib. I. huc spectet, dequo BALEVS, ca) non ausim definire.

XIII.

INNOCENTIVS.

Huius nominis Papa tertius. Anno MCXCVIII. sedere coepit & Ao. MCCXVI. viuere desiit, a) d. XVI. Iulii. b) Scripsit Hymnum in *Christum & eius matrem.* c)

XIV.

ADAMVS.

Barkingensis. Inter Clarofontanos siue Schirburnenses Benedictinae familiae monachos. Claruisse fertur A. MCCXVI. a) vel A. MCCXVII. ut vult Io. PITSEVS. b) Scripsit *Rhythmos & carmina* Lib. I. c)

XV.

IOANNES.

De S. Omero, ex Nordovolgiae comitatu ori-

bz) l. c. ca) l. c.

XIII. a) v. Aub. MIRAEI Schol. ad Henrici Gandav. de Script. Eccles. Cap. 37. b) Gv. CAVEVS de S. E. p. m. 692. c) v. CAVEVS l. c.

XIV. a) v. Io. BALEVS. Scriptor. Britann. Cent. 3. n. 72. b) de illustr. Angl. Scriptor. p. 308. c) v. BALEVS l. c.

oriundus. *a*) Claruit BALEO coniiciente A. MCCXVI. Scripsit rythmis *Norfolcianae descriptionis impugnationem* Lib. I. Init: *Edictum fingitur factum a Caesare.* *b*) A. C. MCCXVI.

XVI.

ANONYMVS.

Monachus Petroburgensis tempore Ioannis de S. Omero, qui in *Nordouolgianos* stomachatus rhythmos quosdam famosos edidit. In quibus patriae illius atque inhabitantium quorundam hominum agrestes mores, ironice ac facete descripsit, quique sic incipiunt: *Edictum exiit, Augusto Caesare, Qui mittens nuncios iussit describere Mundi prouincias summo cum opere.* v. Io. BALEVS *Scriptor. Britann. Cent. 3. n. 71. ed. Basil. 1557. p. 261.*

XVII.

GERVASIVS.

De Melkeleya. Claruit A. MCCXVII. *a*) MCCXVII. vel A. MCCXIX. *b*) Poeta, iudice BALEO, per illud seculum felix.

Scripsit I. De *versibus edendis.* Lib. I. II. *Epigrammata* quaedam. Lib. I. *c*)

III. Epitaphia quorundam virorum illustrium: quorum Londini unum vidit BALEVS pro quodam Gvilhelmo Mariscallo, quod inci-

XV. *a*) v. Jo. BALEVS Scriptor. Britann. Cent. 3. n. 71. *b*) *v.* BALEVS l. c.

XVII. *a*) v. Jo. BALEVS scriptor. Britann. Cent. 3. n. 77. *b*) v. Joh. PITSEVS de illustr. Angl. Scriptor. n. 315.

A. C. incipit: *Sum quem Saburnum sibi sensit Hi-*
MCCXIX. *bernia solem.*

XVIII.

GVALTERVS.

Cambrici generis Britannus. Apud Demetas Australis Cambriae gentes Morganensis Abbas coenobii. *a*) Claruit circa Annum MCCXIX. *b*)

Scripsit carmine I. De *animalibus*. Lib. I. II. De *auibus*. Lib. I. III. *Carmina* diversa Lib. I. IV. Alia *versu*. *c*)

XIX.

RICARDVS.

MCCXX. Eligensis. Monachus Anguillarianus *a*) Claruit Ao. MCCXX. Scripsit *carmina* diversa Lib. I. *b*)

XX.

ALEXANDER.

Prior canonicorum regularium D, Augustini Essebiensis. *a*) Claruit A. MCCXX. Inter rarissimos suae tempestatis rhetores ac poetas merito celebrandus. Ouidium Nasonem Palladium Methonaeum & Decium Ausonium imitatus, de fastis seu sacris diebus elegiaco metro tractatum edidit. In quo maiora festa, ac sanctorum per anni circulum vi-

XVIII. Jo. BALEVS Scriptor. Britann. Cent 3. n. 65. *b*) v. Jo. PITSEVS de illustr. Angl. Scriptor. n. 316. *c*) v. BALEVS l. c.

XIX. v. Jo. BALEVS scriptor Britannn. Cent 3. n. 82. *b*) v. BALEVS l. c.

XX. *a*) v. Jo. BALEVS scriptor. Britann. Cent. 4. n. 29.

vitas pulchre descripsit. Et licet eius carmina non habeantur omni ex parte emuncta, nitida & pura ut haec peteret aetas: sunt tamen eruditionis plena, ac plerumque Virgilianum aliquid spirantia: iudice BALEO. *b*) A. C. MCCXX.

Scripsit I. Carmine heroico ad Lethardum *argumenta Bibliorum*, vel compendium historiarum Bibliae Lib. I. Init. *Ante dies omnes mundi fuit omnis.*

II. De *sacris diebus* Lib. I. Init. *Omnia cum nequeam sanctorum scribere.*

III. *Vitam S. Agnetis* Lib. I. Init. *Agnes Sacra sui pennam sapientis.*

IV. *Epistolas* & *carmina* Lib. I. Init. *Laborem in ludum vertit fructus.*

V. Alia *carmine*. *c*)

VI. De *miraculis sanctorum* libri duo carmine exstant inter codices ex dono Thomae Bodleii n. 2. in Bibliotheca Bodleiana n. 1841. *d*) Idem puto liber est qui titulo: *Alexandri Essebiensis Gesta & Passiones Sanctorum versibus expressa*; occurrit inter codices dictos n. II. Tr. 4. in Biblioth. Bodlei. n. 2219. *e*)

XXI.

GVILIELMVS.

Antisiodorensis primum, dein Parisiensis ille nomine secundus Episcopus. *a*) Obiit Anno MCCXXIII. MCCXIX.

b) l. c. *c*) v. BALEVS l. c. *d*) v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae p. 89. *e*) v. l. c. p. 116.

XXI. *a*) v. Aub. MIRAEI Auctarium de script. Eccles. n. CCCCI.

A. C. MCCXXIII. b) Puto hunc esse Guilhelmum,
MCCXXIII cuius vt poetae meminit AEGIDIVS Parisiensis in Karclino tempore Coelestini III. ab Anno 1191. ad. A. 1198. P. R. scripto vbi libro IV. ita:

Tu quoque qui non es noster non esse fatendus
Vir meritis accepte tuis, si dicere fas est,
Auaro sensu, Romaque frequente recursu
Regalis Willelme domus famose sodalis
Mecum olim in studiis, nunc major doctor adauges
Hos vatum titulos, & dum in sublimia scandis
Parisii magno ciues extollis alumno. c)

XXII.

GVILIELMVS.

Brito Aremoricus.

Scripsit I. Poema titulo *Philippidos* carmine hexametro quod exstat inter Historiae Francorum scriptores per Franciscum du CHESNE Tom. V. ed, Paris. 1649. p. 93. *Prodiit* postea seorsim hoc rubro: Gulielmi Britonis Aremorici Philippidos libri duodecim. Caspar. BARTHIVS recensuit, & animaduersionum commentario illustrauit. Genuinus huius operis titulus sit speculum boni, paceque & bello, pii, cordati, & fortunati Principis: qualis describitur & reuera fuit, Francorum Rex Philippus Augustus a Deo datus qui

b] v. MIRAEVS l. c. c) v. Franc. DVCHESNE Histor. Francor. Scriptor. T. V. ed. Paris. 1649. p. 324.

qui regnauit ab A.C. MCLXXX. vsque ad A. MCDXXIII. seminclusum. Cygneae 1657. q. Poema hoc, iudice BARTHIO, nulli ab octingentis retro annis postponendum, quodque facilitate sermonis spiritum Ouidianum maxime repraesentat. A. C. MCCXXIII

II. *Karlotidem* in gratiam Petri Carlotti Regis Philippi spurii.

XXIII.

FRANCISCVS.

Oriundus ex Assisio ciuitate Italiae *a*) in Vmbria. *b*) Ordinis minorum institutor. Claruit sub Frederico Imperatore secundo A. MCCXX. *c*) Obiit A. MCCXXVI. *d*) IV. Non. Octobr. Scripsit *Canticum solis* atque alia duo de *Amore diuino f*) MCCXXVI.

XXIV.

AEGIDIVS.

Parisiensis floruit ante A. MCCXXVI. quo defunctus est Rex Francorum Ludouicus VIII. ad cuius instructionem scripsit Karolinum, quem Romae composuit Pontifice Coelestino III. qui mortuus A. MCXCIIX. vt docet excerptum ex cap. IV. Karolini.

Scripsit *Karolinum*, quod opus in quinque libros est diuisum. In prioribus exponit, quo-

XXIII. *a*) v. Joh. TRITHEMIVs de scriptor Eccles. n. CCCCXXIX. *b*) v. Aub. MIRAEI Auctarium de S. E. n. 387. *c*) v. TRITHEMIVS l. c. *d*) v. MIRAEVS l. c. *e*) v. Gu. CAueus de S. E. p. m. 621. *f*) CAVE l. c. p. 622.

A. C. quomodo in quatuor virtutibus ſcilicet Pru-
MCCXXVII dentia, Juſtitia, Fortitudine & Temperantia ſe geſſerit Karolus. In quinto vero quid ad has & quid contra easdem fiat, perſonas oſtendit; deinde prouocat Ludouicum ad amorem virtutis per exemplum Karoli Magni. Excerptum ex capite quarto libri quinti. Aliudque ex calce libri quinti exhibet Franc. DVCHESNE Hiſtor. Francor. Scriptor. Tom. V. ed. Paris. 1649. p. 323. Prius incipit: *Haec ego Romulea cum iam diuturnus in vrbe. Quando ego curriculum iam tanti temporis egi*, Poſterius: *Paucis te Ludovice volo, tua Numina rebus -- Vaſis inexhauſti paruo de ponte Johannem.* Poſterius exhibet eruditos eius temporis Pariſienſes I. Tibouldum, 2. Philippum, 3. Leonem. 4. Petrum. 5. Aegidium. 6. Stephanum. 7. Anſellum. 8. Anſelmum. 9. Philippum. 10. Stephanum. 11. Wilhelmum. 12. Adamum 13. Johannem.

XXV.

ALEXANDER NECKAM.

Abbas Exceſtrienſis. *a*) Mortuus A. MCCXXVII. *b*) Habebatur poeta inſignis narrante BALEO *c*)

Scripſit I. *Nouum Anianum* Lib. 1. Initio: *Vincere quos leuis nequit.*

II. *Nouum Aeſopum* Lib. 1. Init. *Ingluvie cogente lupus dum deuor.*

III.

XXV. *a*) v. Io. BALEVS Scriptor. Britann. Cent. 3. n. 86. *b*) BALEVS, l. c. *c*) l. c.

III. *Carmina* diuersa Lib. 1. Initio: *Cortice nudato Tisarantus.* MCC-XXVII. A. C.

IV. *Prometicon* carmine & prosa Lib. 1. Initio: *Sponte sua genius me prouocat.*

V. Alia *versu d*)

VI. *Scintillarium poeseos* exstat MS. inter Codices ex dono Thomae Bodleii n. 2. Tr. 3. in Bibliotheca Bodleiana n. 2019. *e*) Idem scintillarium Poeseos, in quo de Diis gentium, & nominibus Deorum & Philosophorum de eis opiniones vbi & de origine idololatriae. Principio: *Fuit in Aegypto vir ditissimus* &c. Exstat inter Codices Bibl. Bodl. MSS. n. 2581. Tr. I, *f*]

VII. Ex Alexandro Neckam de naturis rerum, *tetrastichon de 7. Lapidibus;* exstat MS. in codice quodam ex dono Thomae Bodleii n. 6. Tr. 42. p. 51. Bibliothecae Bodlei. Tr. 2067. *g*)

XXVI.
HELINANDVS.

HELMANDVS dictus Ioh. TRITHEMIO *a*) Monachus frigidi montis, *b*) dioecesis Bellonacensis, ordinis Cisterciensis. *c*) Claruit sub Henrico sexto A. MCC. *d*) scripsit historiam

Rrr ab

d) v. BALEVS l. c. *e*) v. Catalogos MSS. Angliae & Hibern. p. 105. *f*) v. Catalogos p. 138. *g*) v. Catalogos cit. p. 108.

XXVI. *a*) de Scriptor. Eccles. n. CCCCX. *b*) v. TRITHEIMVS l. c. *c*) v. Aub. MIRAEI Auctar de S. E. n. 388. *d*) v. TRITHEMIVS l. c.

A. C. MCC- XXVIII.

ab orbe condito ad ſua vsque tempora A.C. MCCXII. e) Obiit A.MCCXXVII. f) *Rythmos* eius tam eruditos & fluidos habet Antonius LOISELLIVS, vt nullis antiquis aut modernis quicquam debeant. g]

XXVII.

STEPHANVS LANGTON.

Natione Anglicus. a) Pariſiis liberalium artium ſcholis praefuit b) Gymnaſii ſcilicet Parieſienſis magiſter in Theologia, & ad fanum D. Mariae canonicus ſecularis, ac tandem ſupremus cancellarius. Denique Archiepiſcopus Cantuarienſis. c) Claruit circa tempora imperii Henrici ſexti regis, Imperatoris autem a Papa coronati quinti A.MCC. d) Mortuus A. MCCXXVIII. e) Eum eſſe arbitror cuius vt poetae meminit AEGIDIVS Pariſienſis in Karolini Lib. V. his verbis:

Nec nulla eſt cleri, quantum permittitur annis,
Gloria, dulciſonae gratus modulamine vocis,
Gratus & in metricis, ille a paſtore priori
Pariſii Stephanus nutricius alter. f)

Scri-

e) v. MIRAEVS l. c. f) v. Gv. CAVEVS de S. E. p m. 623. g) v. CAVEVS l. c.

XXVII. a] v. HENRICVS Gandauenſis de *Scriptor.* Eccleſ. cap. 27. b) v. HENRICVS l. c. c) *Io.* BALEVS Scriptor. Britann. Cent. 3 n. 87. d) v. Ioh. TRITHEMIVS de S. E. n. CCCCXXII. e) v. BALEVS l. c. f) v. Franc. DVCHESNE Hiſtor. Francor. Scriptor. Tom. V. ed. Paris. 1940. p. 324.

Scripsit *Hexameron* carmine Lib. I. *g*) A. C. MCCXXX.

XXVIII.

IOANNES.

Monahus Bertinianus coaeuus B. Bernardo poenitenti qui obiit A. 1182. Henschenius eum habet eundem cum Ioanne abbate Bertiniano qui monasterio ab A. 1187. ad A. 1230. praefuit, scripsit *vitam B. Bernardi poenitentis* cui carmina aliqua inseruit vt Lib. I. n. 23. *In linguas totus si vertar, vel mihi detur* a) *Me, Bernarde, tibi laudes persoluere cogit.* Item epitaphium: *Hic bene poenituit, quem Christus iustificauit.* Item hymnus: *Commendemus nos Bernhardo, pio patri suaui nardo;* item votum auctoris: *Hoc modicum qui fecit opus, rogat vt sibi detur.* b)

XXIX.

RICHARDVS de S. GERMANO.

Scripsit *Chronicon* rerum per orbem gestarum ab excessu Guilelmi Siciliae Regis A. MCLXXXIX. ad annum vsque MCCXLIII. Quibus auctor se vixisse testatur. Quod edidit Ferdinandus VGHELLVS Italiae sacrae Tom. III. *a*) Inserta illi sunt bina *carmina rythmica.* *b*) MCCXLIII

XXX.

IOANNES.

g) v. Baleus l. c.

* XXVIII. *a*) v. Acta sanctorum Aprilis per D. HENSHENIVM & D. PAPEBROCHIVM ed. Antwerp. 1675. T. II. p. 679. n. 32. *b*) v. Acta l. c. p. 680.

A. C. Canonicis ordinis S. Augustini. a) Claruit
MCCL. MCCL. Scripsit *Poematum* librum vnum. b)

XXXI.

MICHAEL BLAVNPAYN.

Patria Cornubiensis, a) ob illustria quaedam facta Magister, cognominatus, claruit A. MCCL. Condendorum carminum peritiam tanquam ab ipsis fontibus hauriebat, vnde poeta suo tempore per Angliam & Galliam percelebris fuit. b)

Scripsit I. *Contra* quendam Normannum, *Henricum Abrincensem*, suae artis peritum versus ac poemata Lib. I. Init. *Archipoeta vide quod non sit.* c) Liber contra Henricum exstat MS. in bibliotheca Lunleiana, indicante Jo. PITSEO. d) Michaelis Cornubiensis versus contra Magistrum Henricum Abrincensem, coram Domino Hugone Abbate Westmonasteriensi & aliis exstant inter Codices MSS. bibliothecae Bodleianae n. 3041. Tr. 6. e)

II. *Epistolas & Carmina* Lib. I. f)

XXXII.

ROBERTVS GROSSETEST.

MCCLIII. Patria lingua, GROYTEHEADE; Latine CAPI-

TO

XXIX. a) p. 953. b) p. 955. & 980.

XXX. a) v. Io. PITSEVS de Illustr. Angl. scriptor. ed. Paris. 1619. p. 324. b) v. PITSEVS. l. c.

XXXI. a) v. Io. BALEVS scriptor. Britann. Cent. 4. n. 10. b) v. BALEVS l. c. c) v. BALEVS l. c. d) de illustr. Angl. Scriptor. ed. Parif. 1619. p. 322. e) v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae p. 151. f) v. BALEVS l. c.

Todictus. *a)* RVTBERTVS GRODI CAPITIS vocatur in Codice quodam manuscripto bibliothecae Paulinae Lipsiensis. *b)* Nascitur in Stoia, *c)* vel in Sudovolgia Nordoricensis dioecesis prouincia. *d)* Primum Legicestriensis Archidiaconus, postea Lincolniensis post Hugonem Wellesium episcopus. *e)* Anno MCCXXXV. factus est Episcopus Lincolniensis XV. Cal. Julii, *f)* consecratus in festo S. Michaelis. *g)* A. MCCLIII. Obiit Robertus Grossetéste episcopus Lincolniensis IV. Non. Octobr. ut referunt Annales Ecclesiae Wintoniensis; *h)* vel VI. Id. Nouembr. vt vita Rob. Grosthed ex Annalibus de Lancroft *i)* narrat; vel d. VII. Id. Octobr. ut habet BALEVS. *k)* A. C. MCCLIII.

Scripsit I. *Disputationem* metricam leoninam *inter corpus & animam.* Seruatur ea manuscripta in Bibliotheca Paulina academiae Lipsiensis. *l)*

II. De *Ciuilitate morum* lib. I. Initio: *Stans*

 pu-

XXXII. *a)* v. BALEVS Scriptor. Britann. Cent. 4. n. 18. *b)* v. Joach. FELLERI catalog. p, 158. n. 33. *c)* v. vita Roberti Grosthed Episcopi Lincolniensis authore RICHARDO monacho Bardeniensi. c. V. in *Anglia Sacra P. II. p. 326.* *d)* v. TRIVETVS apud *Baleum l. c.* *e)* v. BALEVS l. c. *f)* v. Annales Ecclesiae Wintoniensis ab A. 733. ad A. 1277. authore Monacho Wintoniensi in *Anglia Sacra P. I. p. 307.* *g)* v. Vita Roberti Grosthed ex Annalibus de Lancroft in *Anglia Sacra P. II. p. 341.* *h)* l. c. p. 309. *i)* in Anglia sacra P. II. p. 342. *k)* l. c. p. 307. *l)* v. FELLERVS l. c.

A. C. *puer ad mensam domini.* m) Roberti Grosteſt
MCCLIII. de civilitate morum, initio: Stans puer ad mensam; exſtat inter libros manuſcriptos Thomae Gale n. 266. n)

III. Rich. HAMPOLE Tract. in Job, cum *verſibus* aliquot in fine Tractatus per R. Gosthead, exſtat inter Codices MSStos Bibliothecae Bodleianae n. 2712. Tr. I. o)

IV. Roberti Groſtet *Cato & alia*, initio: *Os, facies, mentum*; exſtat inter libros manuſcriptos Thomae Gale n. 266. p)

XXXIII.

INNOCENTIVS IV.

MCCLIV. SYMBALDVS ante vocatus ciuitate Genuenſi oriundus, a) illuſtri Fliſcorum ſtirpe. b) Pontifex Romanus ab A. MCCXLIII. 24. Jun. uſque ad MCCLIV. 7. Dec. c) Prae multis eruditus, poetarum quoque ſuauitatibus imbutus fuit. Hinc pulchre ad Fridericum II. Imp. ſcripſit:

Niteris incaſſum navem ſubmergere Petri:
Fluctuat, at nunquam mergitur illa ratis.

XXXIV.

RICARDVS.

Mo-

m) v. BALEVS l. c. p. 306. n) v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae T. II. p. 191. n. 6100. o) v. Catalogos cit. T. I. p. 146. p] v. Catalogos T. II. p. 191. n. 6100.

XXXIII. a] v. Joh. TRITHEMIVS de S. E. n. 447. b) v. Auberti MIRAEI Auctar. de S. E. n. 404. c] v. Io. Alb. FABRICII not. p. ad Trithemii l. c.

Monachus monasterii Bardeniensis. *a*) A. C. MCCLV.

Scripsit I. Epistolam in metro ad Gulielmum Episcopum Lincolniensem, de *vita & actibus Roberti Grosthead* quae exstat manuscripta in bibliotheca Cottoniana Otho C. XVI. 3. *b*)

II. *Martyrium S. Hugonis* pueruli; apud Lincolniam a Judaeis caesi, anno MCCLV. metri, quod manuscriptum habetur ibidem n. 4. *c*]

XXXV.

GREGORIVS HVNTYNGTON.

Monachus, deinde Prior Coenobii Ramesiensis. Claruit A. MCCLV.

Scripsit I. *Regulas versificandi* Lib. 1. Init: *Litera est minima pars vocis.*

II. *Sententias* per versus Lib. I. Finit: *Aut videat quisquis diuinum. a*]

XXXVI.

RAYNERIVS.

Seu REYNERIVS CAPOCCIVS. Natione Italus, MCCLVIII patria Viterbiensis. Religionem Cisterciensem professus in Coenobio trium Fontium iuxta Romam, unde A. 1212. ab Innocentio III. euocatus creatus fuit Cardinalis diaconus, tituli S. Mariae in Cosmedin. Obiit Viterbii A. 1258. 6. Kal. Jun.

Posteris rythmice scripta reliquit, ut illa ferebant tempora.

XXXIV. *a*] v. Thomae SMITHI Catalog. bibliothecae Cottonianae p. 74. Otho C. XVI. 3. *b*] v. l. c. *c*] v. l. c.

XXXV. *a*] v. Io. BALEVS Script. Britann. Cent. 4. n. 22.

A. C. MCCLVIII I. Hymnum, *Coelorum candor* &c.
II. Hymnum, *Plange turba paupercula* &c.
III. Alia quaedam.

Vide latius VGHELLVM Italiae sacrae tom. I. inter episcopos Viterbienses fol. 313. p. 2. GVIDONEM Claraeuallensem, lib. de viris illustr. Ordinis Cisterc, & IONGELINVM in purpura diui Bernardi. *a*)

XXXVII.

IVSTINVS.

MCCLX. Lippiensis. Claruit circa A. MCCLX. *a*]
Eius *Lippiflorium*, siue poema elegiacum de primordiis comitatus Lippiensis, & rebus gestis aliquot Comitum Lippiensium primum luci datum ab Henrico MEIBOMIO exstat in H. MEIBOMII rerum German. T. I. *b*]

XXXVIII.

ANDREAS.

MCCLXII. Archiepiscopus Lundensis ante annos 450. clarus. Eius *Hexameron* MS. carmine heroico memorat STEPHANVS notis ad Saxonem Grammaticum p. II. *a*]

XXXIX.

THOMAS.

MCCLXIII De Cantiprato, natione Brabantinus, *a*] Leu-

XXXVI. *a*] v. Caroli de VISCH bibliotheca scriptorum ordinis Cisterciensis ed. Colon. 1656. p. 284. 2.
XXXVII. *a*] v. Gv. CAVEVS de S. E. p. m. 640. *b*] p. 575.
XXXVIII. *a*] v. Io. Alb. FABRICII Biblioth. Latin. ed. Hamb. 1712. Suppl. p. 301. 302.
XXXIX. *a*] v. Ioh. TRITHEMIVS de Scriptor. Eccles. n. 469.

Leuuis S. Petri, Brabantiae municipio altero lapide a Bruxella natus. Primum fuit Canonicus regularis in Cantiprato ad muros urbis Cameracensis. *b*] Postea ordinis Praedicatorum Louanii habitans. *c*] Fuit Episcopus suffraganeus Antistitis Cameracensis. *d*] Claruit sub Rudolpho Imperaaore A. MCCLXX. scribente Joh. TRITHEMIO, *e*] qui tamen a Joh. Alb. FABRICIO *f*] corrigitur, eo quod Rudolphus electus A. 1273. Thomasque iam A. 1273. obiit d. XV. Mai. *g*) — A. C. MCCLXIII

Scripsit hymnum de B. *Iordano* qui exstat in Actis Sanctorum per Jo. BOLLANDVM &c. Febr. T. II. *h*)

XL.

SIMON.

STOKIVS dictus, quod a duodecimo aetatis anno eremum incoluit, & in putri caua quercu cellam sibi constituit *a*) A Carmelitis fit. A. MCCXLV. vniuersalis totius per Europam ordinis praeses. Mortus A. MCCLXV. & die XVI. Maii sepultus est. *b*) — MCCLXV.

Scripsit I. *Ad Christiparam virginem* Antiphonam Init: *Flos Carmeli vitis florigera.*

II. Ad *eandem* Antiphonam Init. *Aue stella matutina c*)

b] v. Aut. MIRAEI schol. ad Henricum Gandav. de S. E. c. 51. *c*] v. HENRICVS Gand. l. c. *d*] v. MIRAEVS l. c. *e*] l. c. *f*] nota d. ad h. l. *g*] v. Gv. CAVEVS de S. E. p. m. 638. *h*] p. 738.

XL. *a*) v. Jo. BALEVS Scriptor. Britann. Cent. IV. n. VII. *b*) v. BALEVS l. c. *c*) v. BALEVS l. c.

A. C. XLI.

MCCLXV. *THEODORVS VALLISCOLOR.*

Vixit tempore Vrbani IV. Pontificis Romani mortui A. MCCLXV.

Scripsit *vitam Vrbani quarti* carmine elegiaco, ex quo versus aliquos adducit Ferdin. VGHELLVS Italiae sacrae Tom. I. p. 303. 304.

XLII.

ANNONYMVS.

MCCLXIX. Coaeuus ablationi (A. 1259.) & relationi (A. 1269.) corporis S. Venantii martyris *a*)

Scripsit *Historiam ablati & relati corporis S. Vincentii*, hexametro. init. *Gentibus vt pateat, Venanti sancte, futuris*; editam a Ferdin. VGELLO tom. I. Italiae sacrae ed. Romae 1644. *b*) in Actis Sanctorum Maii Tom. IV. ed. Antwerp. 1685. *c*) ex editione Ferdinandi Vghelli, collata cum apographo Camilli Lilii. Castigationes textus & coniecturas dedit Daniel PAPEBROCHIVS ad marginem historiae. *d*) Notas subiunxit Daniel PAPEBROCHIVS. *e*)

XLIII.

IOANNES.

MCCLXX. GRAMMATICVS dictus. *a*) Claruit Baleo con-

XLII. *a*) v. D.P. de S. Venantio n.3. in Actis Sanctorum Maii per Godefridum HENSCHENIVM &c. *Tom. IV.* d. 18. Maii p. 137. C. *b*) col. 601, *c*) p. 137. *d*) l. c. *e*) l. c. p. 138.

XLIII. *a*) v. Jo. BALEVS Scriptor Britann. Cent. IV. n. 40.

coniiciente A. 1270. Rhetor ac poeta insignis habebatur. *b)* A. C. MCCLXX.

Scripsit I. De *arte metrica* Lib. I. Initio.
Parisiana iubar diffundit gloria

II. *Compendium Grammatices* Lib. I. Init:
Grammaticam triuialis apex fit.

III. *Carmina* quaedam Lib. 1. *c)*

XLIV.

GERARDVS.

Monachus S. Quintini in insula. *a)* Claruit sub Rodulpho Imperatore A. MCCLXX. *b)* Vtraque literatura varia composuit opuscula teste TRITHEMIO *c)* in quibus forte sunt *Responsoria & cantus de B. Elisabetha Landgrauia. d)*

XLV.

BONAVENTVRA.

In Baptismo IOANNES dictus & FIDANTIVS a cognomento paterno, a Graecis in Concilio Lugdunensi EVTYCHIVS, ab aliis EVSTACHIVS, quod Bonauenturae nomini correspondet, appellatus. Balneo-Regii in Pontificia ditione Etruriae finitima lucem aspexit. Anno aetatis 22. ob votum a matre pro puero languente, vt ipse scribit in prologo ad vitam S. Francisci, emissum Ordinem Minorum ingressus. In litteris sub praeceptore MCC-LXXIV.

b) v. BALEVS l. c. *c)* v. BALEVS l. c.

XLIV. *a)* v. HENRICVS Gandavensis de S. E. cap. 52. *b)* v. Jo. TRITHEMIVS de S. E. n. 486. *c)* l. c. *d)* v. HENRICVS l. c. & TRITEMIVS l. c.

A. C. MCC- LXXIV. ptore Alexandro Alensi ita profecit, vt decimo monachatus anno in Cathedra Parisiensi successerit Joanni de Rupella. Joanni Parmensi tertio decimo ab ingressu anno vniversorum Patrum suffragiis successit in Generalatu. Obiit Lugduni A. MCC-LXXIV. d. 15. Jul. Etsi TRITHEMIVS dicat decessisse A. MCCLXXXIII. *a*)

Scripsit I. Prosam illam, *Lauda Syon Salvatorem. b*) Joannes RIOCHE affirmat eius opus esse prosam illam, seu metrum Lauda Sion Saluatorem, quod in Missa solemnitatis Corporis Christi recitatur. Et quidem redolet stylum & facilitatem rhythmorum Bonauenturae, in quorum suaui concentu erat felicissimus. Quid si totam Missam ille composuerit, & S. Thomas Aquinas officium? *c*)

II. *Compendium* metricum *super 4. libros sententiarum*. Incipit: *O fons splendoris. d*)

III. Canticum nuncupatum *Philomena*, incipit: *Philomena praeuia temp. e*) Exstat Operum Bonauenturae ed. Vaticanae sub Sixto V. a Constantio Cardinale Sarnano collectae T. VI.

XLV. *a*) v. Lucae WADDINGI scriptores ordinis Minorum Romae 1650. n. 61. 62. *b*) v. Bartholomaeus PISANVS vel qui continuator est eius Jeremias BVCCHIVS conformitate octaua apud WADDINGVM l. c. p. 63. *c*) v. WADDINGVS l. c. p. 96. *d*) v. MARIANVS Florentinus in fasciculo Chronicorum Ordinis Minorum MS. *Lib.* 2. Cap. 25. apud WADDINGVM p. 65. l. c. *e*) v. MARIANVS l. c. apud WADDINGVM l. c. p. 66.

VI. *f*) Philomelae melos, amplius explicauit versu Italio Jacobus de PORTV. Venetiis 1586. Multiplici carmine & prosa magno volumine id diffusius expressit Joannes Baptista ROSSVS Societatis Jesu Romae 1645. *g*) Tribuitur ab aliis JOANNI Houedeno *h*) A. C. MCC-LXXIV.

IV. Opus *Contemplationis* metricum incipiens: *Jesus ineffabilis. i*)

V. Carmina super *canticum Salue Regina: Salue Virgo Virginum.* Exstant in operibus Bonauenturae ed. Vaticanae sub Sixto V. a Constantio Cardinale Sarnano collectae T. VI. *k*)

VI. Metrum in *Cantica Canticorum. l*)

VII. *Compendium* metricum Scholasticum *vtriusque Testamenti* versibus dimetris Jambicis, libera, solutaque syllabarum lege, quos ita disponit, vt singula Tetrasticha summam vnius capituli contineant; eius initium: *Mundus fit in principio. m*)

XLVI.

THOMAS

E Comitu Aquinorum genere in finibus Campaniae oriundus. Nasc. 1224. *a*) Alberti

f) v. WADDINGVS l. c. p. 67. *g*) v. WADDINGVS l. c. p. 75. *h*) v. Jo. BALEVS Scriptor. Britan. Cent. V. n. 79. *i*) MARIANVS l. c. apud WADDINGVM l. c. p. 66. *k*) v. Lucae WADDINGI scriptores Ord Minorum p. 67. *l*) v. WADDINGVS l. c. p. 69. *m*) v. SIXTVS. Senensis lib. 4. Bibliothecae apud WADDINGVM l. c.

XLVI. *a*) v. Christoph HENDREICH Pandect. Brandenburg. p. 239. a.

A. C. MCCLXXV gaudia virginis gloriosae exstant manuscripta ibidem n. 19. *q*)

VIII. *Lyram* dulcisonam Lib. 1. *r*) Eius Lyra, extollens B. Virginem exstat manuscripta ibidem n. 24. *s*)

IX. *Hymni* varii Jo. de Houeden, B. Augustini & aliorum exstant manuscripti inter Codices quos Gv. Laudus Bibliothecae Bodleianae donauit S. n. 3. Tr. 6. *t*)

X. Meditatio de Saluatoris redolentissima passione, *Cythara* dicta, exstat manuscripta in Bibliotheca Cottoniana Nero C. IX. 21. *u*)

XI. Laus de B. Virgine, quae *Viola* vocatur, exstat manuscripta ibidem n. 23. *w*)

XLVIII.

INNOCENTIVS.

MCCLXXVI Pontifex Romanus, eius nominis quintus, mortuus A. MCCLXXVI.

Exstant *Virtutes Agni Dei*, carmine, ab Innocentio V. ad Imperatorem cum *Agno Dei* missae: inter libros manuscriptos collegii Corporis Christi in Oxonia n. 237. *a*]

XLIX.

BARTHOLOMAEVS.

Neo-

q] v. SMITHVS l. c. *r*] v. BALEVS l. c. *s*] v. SMITHVS l. c. *t*] v. Catalogus MSS. Angliae & Hiberniae p. 71. n. 1343. *u*] v. SMITHI l. c. *w*] v. l. c.

XLVIII. *a*] v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae T. I. P. I. p. 55. n. 1704.

Neocastrensis Siculus. Vixisse putatur circa An. 1277. A. C. MCC-LXXVI.

Poemata condidit versibus hexametris, quod opus libris constat XV. & *Messana* inscribitur. De rebus a Petro, Aragoniae Rege, in Sicilia, aduersus Carolum, eius nominis I. Siciliae Regem, Tametsi non aliquo sagacis, aut bonae mentis instinctu, aut artificiosa constructione; sed enormi & pingui contextu Res vero, causae, euentus, inaestimabiles sunt, ut Hieron. Surita in Praefat. in Ganfredum Monachum Tom. III. Hispan. illustratae loquitur. *a*]

L.

IOANNES.

De Hayda A. MCCLXXX. claruisse eum coniicit Io. BALEVS. *a*) MCCLXXX

Scripsit versu I *Vitam Malchi* monachi Lib. I. Init. *Praelia gesturus, ludos pius & quasi.*

II. *Formam vitae honestae* Lib. I. Init. *Hei quicunque legit Martini musa.*

III. De *Iona propheta* Lib. I. Init. *Vos qui nescitis nunc dicite de.*

IV. *Passionem D. Laurentii* Lib. I. Init. *A Decio temptus, gladioque furen.*

V. *Alia* carmine. *b*)

LI.

WALTERIVS de MVDA.

Sss Re-

XLIX. *a*) v Christoph. HENDREICH Pandect. Brandenb. p. 437. 438.

L. Scriptor Britann. Cent. 4. n. 54. *b*] v. BALEVS l. c.

A. C. Religiosus B. Mariae de Thosan, vulgo
MCCXXC- Doest in Flandria circa annum Domini 1284.
IV. Scripsit metrice *Compendium vitae B. Torphi-mi.* Episcopi Hamariae, in Norwegia. Compendium hoc hexametrum initio: *Spirat odore nimis Flos hac in Hamo tumulatus*; in antiquo MS. Codice repertum inseruit Carolus de VISCH bibliothecae scriptorum ordinis Cisterciensis ed. Coloniae Agrippinae 1656. *a*)

LII.

HENRICVS ROSLA.

MCCXXC- Nienborgensis Saxo. Eius *Herlingsbergi*
VII. siue poemation hexametrum de bello inter Henricum Mirabilem, Ducem Brunsuicensem & Lunaeburgensem, ac confoederatos Saxoniae Principes gesto ob arcem Herlingsbergam A. 1287. primum luci datum a Io. Henr. MEIBOMIO Rerum Germanicar. Tom. I. *a*)

LIII.

NICOLAVS.

MCCXC. De Bibera Thuringiae opido. *Claruit* Erfordiae sub Rodulpho Imperatore Anno MCCXC.

Scripsit librum, cuius titulus est *Occultus*, quem carmine & soluta oratione composuit Erfordiae, *De cauendo malo* Lib. I. Init: *Carminis auditor lec.* *a*) Impressam opus esse Erfordiae vult Christophorus HENDREICH. *b*)

LIV.

LII. *a*] p. 771.

LIII. *a*] Joh. TRITHEMIVS de S. E. a. DIV. *b*] Pandectae Brandenb. p. 567. a.

LIV.

A. C. MCCXCII.

IOANNES PECKAM.

In Cicestriensi oriundus dioecesi. Ordinis Franciscanorum. a) Primum Oxonii sacrae Theologiae supremam lauream Doctor, & primam in eadem facultate Cathedram professor accepit. Deinde Parisiis publicitus Magistrum sententiarum praelegit. Nec multo post tempore fuit Ordinis sui per Angliam Prouincialis. b] Romae etiam in Palatio Theologiam docuit. c) Romam profectus vtrique Iuri nauauit operam & ibi sacris Pontificiis adhibitus, tandem a Nicolao Papa tertio euectus est ad Archiepiscopatum Cantuariensem & Angliae totius Primatum. d) Obiit A. MCCXCII. 6. Idus Januarii, e) non A. MCC. ut vult Aubertus MIRAEVS. f)

Scripsit I. *Canticum pauperum* Lib. I initio. *Confitebor tibi domine rex & col.* g) Tractatus Joannis Pecham de ordine Fratrum Minorum, & Archiepiscopi Cantuariensis, intitulatus, Canticum pauperum pro dilecto; exstat manuscriptus in bibliotheca Cottoniana Vespasianus D. XIII. 9. h)

II. *Carmina* diuersa Lib. I. i)

LIV. a] Io. BALEVS Scriptor. Britann. Cent. 4. n. 64. b] v. Lucae WADDINGI Scriptor. Ordin. Minor. p. 217. c] v. Ioh. BALEVS Scriptor. Britann. Cent IV. n. 64. d] v. WADDINGVS l. c. e] v. BALEVS l. c. f] in Auctario de S. E. n. 406. g] v. BALEVS l. c. h] v. Thomae SMITHI Catalogus p. 114. i] v. BALEVS l. c.

A. C. MCCXCIV

LV.

ALANVS.

Insulis oriundus. *a*) Thomas DEMSTERVS in Ecclesiastica Historia gentis Scotorum an. 1627. Bononiae impress. l. I. Alanum origine scripsit fuisse Scotum, in mona Insula natum. Hieremias DREXELIVS in suo Daniele c. 18. §. 3. Operum tom. 2. fol. 582. vocat illum Siculum forte quia legerat illum oriundum de Insula, per Insulam antonomastice Siciliam intelligendam credidit. Gaspar IONGELINVS in purpura sua Gallum putat. Angelus MANRIQVEZ scribit illum a quibusdam haberi Hispanum, ab aliis Gallum. Verum communis caeterorum omnium Authorum sententia, qui de Alano mentionem faciunt, Belgam censet, natum in ciuitate Insulensi, Gallo Flandriae Metropoli: quo etiam reduci possunt hi, qui illum Germanum scripserunt. De hoc omnis cessaret controuersia, si certo constaret Alanum *hunc* verum esse Authorem Commentari*orum* in Prophetiam Merlini Angli, quae *anno* 1608. sub eius nomine impressa fuerunt Francofurti. In his namque Commentariis lib. 5. folio 198. expresse testatur Author se fuisse origine Belgam natum Insulis in Flandria. At plura eorum inscriptionem non *parum* suspectam reddunt, quorum unum *est*, *quod*

Co-

LV. *a*] v. HENRICVS Gandav, de Scriptor. Eccles. cap. 21.

Comitem Theodoricum ab Insulanis homi- A. C.
nibus, Gandensibus quoque atque Brugen- MCCXCIV
sibus, advocatum esse se puerulo dicit a terra sua in Flandriam tanquam legitimum, Flandriae haeredem. Cum autem passim Annales Belgici referant Theodoricum de Alsatia a Flandris fuisse electum in Comitem, circa annum Domini 1128. aut 1130. Si Alanus tunc fuerit puerulus, non potuit vixisse usque ad annum 1294. *b*) Mihi nullum est dubium, quin Alanus quidem de Insulis fuerit commentariorum in Prophetias Merlini auctor, non tamen noster sed Episcopus ille Antisiodorensis.

Parisiis ecclesiasticæ scholae praefuit, *c*) per annos multos. *d*) Ibi cognomentum accepit Doctoris *Vniuersalis*. Cum enim in omni scientia admirandus esset praecipue tamen in Theologia ac Philosophia excellens vniversitatis vocabulo insigniri meruit. *e*)

Tandem Cistercium adiens habitum ibidem Conuersorum, seu Laicorum fratrum induit, oues pauit, aliisque abiectissimis occupationibus se exercens diu ignotus mansit,

 do-

b] v. Caroli de VISCH historica relatio de vita Alani Magni praefixa Alani Operibus P. I. *c*] v. HENRICVS Gandav, de S. E. c. 21. *d*] v. Antonius SANDERVS in libro de Scriptoribus Flandriae littera A. *e*] v. Hartmannus SCHEDEL in Chronica Mundi ad A. 1300. & Jacobus PHILIPPVS Bergomensis in supplemento Chronicorum ad A. 1300.

A. C. donec in Generali Concilio tempore Innocentii tertii anno 1215. Romae celebrato co-
MCCXCIV. gnitus fuit. Historiam referunt Joannes BVZELINVS in Gallo Flandria tom. 2. lib. 7. ad annum Domini 1294. Matthias BONHOMIVS in prooemio Commentarii in Librum Parabolarum Alani A. 1501. sine nomine Authoris Lugduni typis editi, & ex eo Chrysostomus HENRIQVEZ in Menologio ad 30. Januarii, ac alii plures. *f*)

Obiit A. MCCXCIV. eiusque sepulchrum marmoreum apud Cistercienses exeuntibus ex oratorio etiamnum ostenditur hac inscriptione:

Alanum breuis hora breui tumulo sepeliuit,
Qui duo, qui septem, qui totum scibile sciuit,
Scire suum moriens dare vel retinere nequiuit.
Labentis saecli contemtis rebus egens fit
Intus Conuersus, gregibus commissus alendis,
Mille duceneno nonageno quoque quarto
Christo deuotus mortales exuit artus. g)

Falluntur ergo Jo. TRITHEMIVS *h*) qui eum sub Alberto Imperatore A. MCCC, claruisse perhibet; ALBERICVS monachus trium fontium qui in Chronico suo scripsit Alanum obiisse

f] v. VISCH l. c. §. II. III. & in bliblиotheca scriptor. Ord. Cisterc. ed. Colon. 1656. p. 12. 13. v. & Epitaphium Gallicum in VISHII relatione cit. §. V. *g*] v. Valerii ANDREAE Bibliotheca Belgica ed. Lovan. 1643. p. 33. *h*] de Scr. Eccl. n. 527.

iisse anno 1203. Albericus Chronicon suum non produxit nisi usque ad A. 1241. Hinc sequitur vel erroneum esse Epitaphium sepulchrale Alani, vel vitiatum Alberici Chronicon; *i*) Aubertus MIRAEVS *k*) obiisse nostrum dicit A. MCLXXXII. eundem cum Alano Episcopo Antisiodorensi confundens; Thomas DEMSTERVS qui in historia sua ecclesiastica gentis Scotorum anno 1627. Bononiae impressa scribit Alanum natione fuisse Scotum, & monasticem professum in monasterio Scotorum, Diuo Jacobo sacro, extra muros Herbipolis, ibique diem obiisse anno 1300, & sepultum, sub hoc Epitaphio: A. C. MCCXCIV.

Scotia me genuit, Germania condit Alanum.

Quae omnia ex solo Trithemio sufficienter refutari possent, qui post resignationem Abbatiae Spanheimensis, annis pluribus ipsi Abbatiae S. Jacobi iuxta Herbipolim Abbas praefuit, scripsitque exactum eiusdem Abbatiae Chronicon, in quo non nisi unicum agnoscit Alanum, istius Coenobii Monachum & postea 24. Abbatem qui obiit A. 1455. *l*)

Mortuus est die XXX. Januarii aetatis suae CXVI. *m*)

Inter aeui sui poetas facile familiam duxit, iudice Valerio ANDREA. *n*)

Sss 4 Scri-

i] v. Caroli de VISCH biblioth scriptor. ordin. Cisterc. ed. Colon. 1656. p. 15 16, *k*] Schol ad Henrici Gand. de S. E. cap. 21. *l*] v. Car. de VISCH historica relatio de Vita Alani Magni §. IV. *m*) Ludouicum JACOBVM de claris Cabillonensibus p. 145. *n*] l. c. p. 32.

A. C. Scripsit I. metrice Poeticen, excogitata
MCCXCIV. materia de viro optimo, & in omnibus perfectissimo: quem librum vocauit *Anti Claudianum.* o) Inscribitur &: *Anticlaudianus Alani de Anti Rufino.* p) Dicitur Anticlaudianus, ratione materiae, quia materia huius libri contraria est principio materiae Claudiani. Cum etenim in principio sui libri Claudianus introducat vitia ad peruertendum Rufinum, in principio huius operis introducuntur virtutes, ad formandum hominem beatum. Vnde & homo ille, de quo agitur in hoc libro, vocatur Anti Rufinus, quasi contrarius Rufino. q) Rationem nominis impositi hanc adfert Thomas DEMSTERVS Historia Ecclesiastica gentis Scotorum anno 1627. Bononiae impressa, quod ad imitationem Claudiani scriptum sit, non vero contra Claudianum. Quomodo (inquit) Ennodius Ticinensis Episcopus, dum imitari vult Claudiani Epigramma, Epigraphen suo Epigrammati fecit: Aduersus Claudianum de Mulabus. r) Sciendum est Rufinum fuisse a Theodosio Praefectum prouinciis aliquot: Verum cum regni cupiditate incensus in Principes suos arma sumsisset, ab his deuictum periisse. Itaque Claudianus introducit furiam in conci-

ci-

o] v. HENRICVS Gandav. l. c. p] v. Summarium ex MS. antiquo Codice desumptum praefix. ed. Vischianae 1654. p. 320. q] v. Summarium ed. 1654. p. 320. r] v. Caroli de VISCH praefat. ad Anti-Claudianum p. 316.

cilio Vitiorum conquerentem de pace, & A. C.
Regno virtutum, incitatq; vitia ad pacis hu- MCCXCIV.
ius turbationem & vitiorum expulsionem. Id quod fieri posse iudicat per Rufinum. Quem proinde diversa inuadentes vitia facile expugnarunt, & per eum grauem perturbationem in Imperio concitarunt. E contra Alanus producit naturam in Concilio Virtutum conquerentem de humani generis deprauatione, & Regno Vitiorum per uniuersum orbem, decreto autem Concilii, ad Deum ablegatur Prudentia, sollicitatura creationem hominis perfecti, qui expugnatis vitiis, virtutes orbi restituat. Atque hinc patet, ratione materiae, opus hoc esse vere contrarium Operi Claudiani, adeoque recte vocari Anticlaudianum: censente Carolo de VISCH. *s*) Caspar BARTHIVS *t*) nescit, cuius tandem tituli sit hic liber. Postea vero *u*) titulum datum esse putat, quia Alanus disputat pro Prouidentia, quam dubiam ingressu libellorum in Rufinum facere videbatur Claudianus. Anticlaudianum vocari, quia est contra Claudiani (non Claudianum, ut habet Christophorus HENDREICH. *w*)) Ruffinum putat Chr. HENDREICH. *x*) Reiicit hanc sententiam, & existimat inscribi Anticlaudianum h. e. poema Claudianeis haud inferius,

 per-

s] l. c. p. 316. 317. *t*] Animadvers. ad Papin. Statii II. Thebaid. p. 401. *u*] Anim ad Papin. Statii II. Theb. p. 639. w) Pandect. Brandenb. p. 206. a. *x*] l. c. p. 76. b.

A. C. MCCXCIV. perinde ut ἀντίθεος est Θεῷ ἴκελος: Jo. Alb. FABRICIVS. y)

Scriptus est liber carmine hexametro. Libros habet nouem non XI. ut tradit Christoph. HENDREICH. z) Quia scilicet in hoc opere agitur de quatuor artificibus, Deo Natura, Fortuna, Vitio; primi autem artificis, id est, Dei, quatuor sunt opera, opus in mente, opus in materia, opus in forma, opus in gubernatione; Naturae vero duo; unum in pura natura consideratum, ab omni corruptione alienum: Aliud varia corruptione priuatum; Fortunae duo: unum prosperitatis, alterum aduersitatis; Vnum vitii, scilicet deprauationis: liber nouem distinctionibus completur. Prius autem agitur de operibus naturae, quam de operibus Dei, quia per ea quae facta sunt inuisibilia Dei conspiciuntur. Secundo de opere diuino. Tertio de opere fortunae. Quarto de opere vitii. aa)

Prodiit primum. ab) Anticlaudianus siue de viro optimo libri nouem sine auctoris nomine Basileae 1536. ac) ἀκέφαλος. 8. ad) apud Henricum Petrum. ae)

Item

y) in Biblioth. Lat. ed Hamb. 1712. p. 629. not. (g) z) l. c. p. 206. a. aa) v. Summarium praefix. ed. 1654. p. 318. ab) v. Caroli de VISCH praefatio ad. Anti Claudianum p. 317. ac) v. Aub. MIRAEI Schol. ad Henricum Gandav. de S. E. cap. 21. ad) v. Valerii ANDREAE biblioth. Belgica ed. Lovan. 1643. p. 32. ae). v. Ludov. JACOBVM de claris scriptor. Cabilonens. p. 145.

Item Antwerpiae 1611. plane incultus, & confusus; sine ulla capitum distinctione, sine Auctoris praefationibus, imo sine ipsius Auctoris nomine *af*) A. C. MCCXCIV

Editum & esse Antverpiae 1621. typis Joach. Trognaesii volunt Valerius ANDREAS, *ag*] & Carolus de VISCH. *ah*] Ea editio a praecedenti non videtur differre, quamuis diuersas habeat Christoph. HENDREICH. *ai*] Exstat & in operibus Alani opera Caroli de VISCH Antverpiae 1654. *ak*) Vidit editor quinque operis huius codices manuscriptos: In Bibliotheca Collegii Soc. Jesu Lovanii duos magnae antiquitatis; Tertium in Bibliotheca S. Pertini Audomaropoli; Quartum & quintum apud Balthasarem Moretum Antverpiae. Ex his vnum tantae erat antiquitatis, vt Authoris etiam aetatem attingere characterum forma persuaderet; Aliud nonnihil recentiori manu exaratum, attamen venerandae etiam antiquitatis. Postrema haec duo exemplaria usui Vischii concessa fuerunt, quorum lima impressum exemplar poliendo, natiuo colori restituit Inprimis namque, Summario verum titulum, postremamque eiusdem partem iniuste praecisam; Adhaec Authoris nomen ac duas ipsius praefationes reposuit: Insuper & menda plurima, quibus to-

af] v. VISCH. l. c. p. 315. *ag*] Biblioth. Belg. p. 32. *ah*) Biblioth. scriptor. Ordin. Cisterc. p. 13. *ai*]Pandect. Brandenb. p. 76. b. *ak*) p. 313.

A. C. MCCXCIV. totum opus obfuſcabatur, ſuſtulit. Et quanquam, ubi ſenſus permiſit, plura hinc inde verba reliquerit a MSS. diſcrepantia, imo etiam, integros quandoque verſus; exacte tamen in margine inferiori, diverſitatem lectionis annotauit. *al*)

Opus eſt eruditum, raroque acumine praeditum, nec non ad veram pietatem, aliasque virtutes Lectorum *animis* infundendum aptisſimum & nihilominus venuſto lepore vndique reſperſum; iudice Carolo de VISCH. *am*] Libros hos qui vel ſemel attente *legere* non pigeat, eorundem elegantiam mox percipiet, animumque ſuum mire oblectabit. Nam, vt recte annotarunt Baſileenſes ſingulari feſtiuitate, lepore, elegantia *praediti* ſunt, non credibili doctrina, ordine, & *brevitate* complectens humanas divinasque res omnes, in quibus quiuis homo occupari, meditarique debet, quasq; quemlibet *ſcire*, aut certe per omnia admirari, & *ſuſpicere* oportet: obſeruante eodem Carolo de VISCH. *an*] Opus eſt curioſisſimum & doctisſimum, adeo vt vulgo vocari ſoleat Encyclopaedia, ſive omnium ſcientiarum orbis, monente eodem. *ao*]

E contrario librum aenigmatis & Sophiſticis tormentis omnia involventem *habet* An-

al) v. Car. de VISCH praefat. Anticlaudianum p. 315. *am*] l. c. *an*] Praefat ad Anti Claudianum p. 317 *ao*] in Biblioth. Scriptor. Ord. Ciſterc. p. 24.

Anticlaudianum Caſpar BARTHIVS *ap*] Idem A. C.
opus dicit ingenioſi hominis ſed ſophiſtae MCCXCIV
& ſpeciatim carpit quod verbo *reſultare*
butatur. *aq*]

RADVLPHVS de Longo Campo ſuper Anticlaudianum Alapi de Anti-Ruffino habetur inter codices manuſcriptos Collegii Balioenſis in Oxonia L. 6. *ar*]

ADAMVS de Baſſeya, Canonicus Inſulenſis, qui circa A. 1400. vixiſſe creditur Anticlaudianum terſis & politis verſibus in compendium redegit, & hinc inde digreſſionibus moralibus doctiſsimis, diuerſisque odis ſpiritualibus illuſtrauit. Quod opus ipſemet indigitauit: *Ludus. Adae de Baeyſſa, in Anticlaudianum Magiſtri Aalani de Inſula.* Exſtat MS. Tornaci in monaſterio Sancti Martini in duobus exemplaribus. *as*]

Notas in Anticlaudianum ſe ſcripſiſſe perhibet, iis quas ad Gunteri Ligurinum lib. VII. v. 543. ſcripſit Conr. RITTERSHVSIVS. *at*]

Locum ex Lib. V. Anticlaudiani emendat Caſpar BARTHIVS, *au*] Quamuis editio Vichiana cum cura ſit adornata, obſeruari tamen poſſe eam ex MSto quodam Helmſtadi-

p] Animadvers. ad Papin. Statii II. Thebaid. p. 401. *q*] l. c. p. 639. *ar*] v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae T. I. P. II. p. 10. n. 391. *as*) v. Car. de VISCH praefat. cit. p. 316. *at*) v. Caſparis BARTHII Animadvers. ad Papin. Statii II. Thebaid. p. 639. *au*) Anim. ad Pap. Statii V. Thebaid. p. 205.

A. C. MCCXCIV diensis Academiae Codice plurimis in locis emendari. Speciminis looo sit Liber Anticlaudiani primus quem ex dicto codice transscribam. Diversitatem impressi, autem non addidi cum facile ab harum rerum curioso indagari possit, sed vbi differebat vterque manuscripti lectionem seruaui.

Praefatio.

Authoris mendico stylum, Phalerasq; Poetae
Ne mea segnitie Clio dejecta senescat:
Ne jaceat calamus, scabra rubigne torpens.
Scribendi nouitate vetus iuuenescere charta
Gaudet, & antiquas cupiens exire latebras
Ridet, & in tenui lasciuit arundine musa.
Fonte tuo sic Phaebe tuum perfunde Poetam,
Vt compluta tuo mens arida flumine, germen
Donet, & in fructum concludat germinis usum

ANTICLAVDIANI
LIBER PRIMVS.
CAPVT I.

Vt sibi iuncta magis naturae dona resultent,
Et proprium donet donis mixturae fauorem,
Sollers naturae studium, quae singula sparsim
Munera contulerat aliis, concludit in unum;
Cudit opus, per quod operi concluditur omni.
Pristina sic operum peccata repensat in uno,
Vt quod deliquit alias, compenset in isto.
Supplicat huic operi, famulans opus omne decoris;

Et

Et tanta cupiens vestiri dote favoris, A. C.
Incudis deposcit opem; sed fessa laborat MCCXCIV
Incus, quae tantos vires expendit in usus.
Vltra sese posse studet natura, suumque
Supra se metitur opus, sic vincere fertur
Artifices alios, quod se superare fatetur.
Nec subitos animi motus perpessa, repentè
Currit ad haec opera: sed ad haec deliberat, utrum
Possit, & ad libram rationis singula pensat.
Protinus ergo suas vocat in sua vota sorores,
A quibus emeriti descendat tramite recto
Regula consilii, mentisque coerceat, aestum.
Vt sic freta suae scalpro rationis, in ipsos
Effectus operum mentis deducat Ideas,
Aut lima meliore diu concepta recidat.
Ergo consilii non aspernata rigorem,
Concilium coeleste vocat, peregrinat ab alto
Militiae coelestis honor, terramque serenat
Luce sua, dignatus humum vestire beatis
Gressibus, & nostri tolerans, fastidia mundi.
A splendore suo descendit regia coeli,
Dum lumen proprium terrae concedat ad horam.
Iam noua miratur tellus vestigia, ferre
Gaudet onus, sed vis oneris pensatur honore.

CAPVT II.

Pacis alumna mouet primos concordia gressus,
Et pleno cuncta perfundens copia cornu,
Et fauor, & multo perfusa, fauore iuuentus,

Et

A. C. MCCXCIV.

Et riſus noſtrae proſcribens nubila mentis,
Et pudor, & certo contenta modeſtia fine,
Et ratio menſura boni, quam ſemper adhaerens
Felici greſſu felix comitatur honeſtas,
Et decus, & multa trutinans prudentia *libra*,
Et pietas, & vera fides, quae fraudis in umbra,
Nobis hypocritum mentiri neſcit amorem:
Et virtus quae ſpargit opes, quae munera fundit,
Quam penes ignorat ignauam gara quietem
Nec dormire poteſt theſauri maſſa ſepulti,
Sed mutat varios totiens peregrina magiſtros
Vltima nobilitas, & formae laude ſecunda
A longe ſequitur harum veſtigia; quamuis
Neſcio quid praeſigne gerat, tamen huius ad unguem
Non poterat reliquis facies aequare decorem:
Munere fortunae melior; ſed parcius *ipſa*
Gratia naturae dotes effundit in illa.
Haec ſuperum ſoboles greſſus maturat in arcem
Naturae, proprioque domum chorus afflat honore.

CAPVT III.

Eſt locus ex noſtro ſecretus climate, tractu
Longo, noſtrorum ridens fermenta locorum:
Iſte poteſt ſolus quicquid loca cetera *poſſunt*.
Quod minus in reliquis, melius ſuppletur in uno,

Quid

uid praelarga manus naturae possit, & in quo A. C. MCCXCIV.
ratius effundat dotes, exponit in isto:
n quo pubescens tenera lanugine florum
ideribus stellata suis, succensa rosarum
Iurice, terra nouum contendit pingere caelum.
Ion ibi nascentis exspirat gratia floris,
Iascendo moriens, nec enim rosa mane puella
/espere languet anus; sed vultu semper eodem,
Gaudens interni iuuenescit munere veris.
Hunc florem non urit hiems, non decoquit aestas,
Non ibi Bacchantis Boreae furit ira; nec illic
'ulminat aura Noti, nec spicula grandinis instant.
Quicquid depascit oculos, vel inebriat aures,
Seducit gustus, nares suspendit odore,
Demulcet tactus, retinet locus iste locorum:
Iste parit nullo vexatus vomere, quicquid
Militat aduersus morbos, nostramq; renodat
Instantis morbi proscripta peste salutem.
Non rerum vulgus, verum miracula gignens
Sponte, nec externo tellus adiuta colono,
Naturae contenta manu, Zephyrique fauore
Parturit, & tanta natorum prole superbit.
Flore nouo gaudens, folia crinata virenti
Non demersa situ, non iram passa securis,
Non deiecta solo, sparsis non deuia ramis,

A. C. MCCXCIV.

Ambit silua locum, muri mentita figuram.
Non florum praedatur opes, foliiq; capillum
Tondet hiems, teneram florum depasta iuuentam,
Exilium patitur arbor, quaecumq; tributum
Germinis & fructus naturae soluere nescit.
Cuius mercari fructu meliore fauorem
Contendens, aliasque suo praecellere dono
Quaelibet & semper de fructu cogitat arbor.
Syrenes nemorum, cytharistae veris, in illum
Conuenere locum, mellitaque carmina sparsim
Commentantur aues, dum gutturis organa pulsant,
Pingunt ore lyram, dum cantus imbibit istos
Auditus, dulces offert sonus auribus escas.
In medio lacrymatur humus, fletuque beato
Producens lacrymas, fontem sudore perenni
Parturit, & dulces potus singultat aquarum.
Exuit ingemitas facies argenteus amnis,
Ad puri remeans elementi iura, nitore
Fulgurat in proprio peregrina faece solutus:
Praegnantis gremium telluris inebriat iste
Potus, & ad partus inuitat vota parentis.
Arboribus similes tellus non inuida potus
Donat, & affectum pariendi suggerit illis.

CAPVT IV.

In medio veniens euadit in aëra montis,
Ardua planities in nubibus oscula donat.
Hic domus erigitur naturae, si tamen isto
Nomine censeri fas est, cum munere possit

Si-

ideteas penetrare domos, Superumque penates, A. C. MCCXCIV.
Jec sibi dignetur conferre palatia regum,
ı nostris laribus excepta beatior aula.
ıera metitur artis suspensa columnis:
idere gemmarum praefulgurat, ardet in auro:
Jec minus argenti proprio donatur honore:
Jon ibi materies quae sit demissior istis
ura tenet, propriaque potest plebescere forma.
ic hominum mores picturae gratia scribit,
ic operi proprio pictura fideliter haeret,
Vt res picta minus a vero deuiet esse.
) noua picturae miracula, transit ad esse
Quod nihil esse potest! picturaq; simia veri,
Arte non ludens, in res umbracula rerum
Vertit, & in verum mendacia singula mutat,
ic logicae vires artis subtiliter huius
Argumenta premunt, logicaeque sophistica vincunt.
Haec probat, ista facit; haec disputat, imperat ista
Omne quod esse potest: sic utraq; vera videri
Falsa cupit; sed ad haec pictura fidelius instat.
Illic arma parat logico, logicaeq; palaestram
Pingit Aristoteles: sed eo diuinius ipsa
Somniat arcana rerum, coelique profunda
Mente Plato, sensumque Dei perquirere tentat.

A. C. MCCXCIV.

More suo Seneca mores ratione monebat,
Optimus excultor morum, mentisque colonus.
Diuitis ingenii vena Ptolomaeus inundans,
Diuectus superas curru rationis in auras,
Colligit astrorum numeros, loca, tempora, cursus.
Verbi pauperiem redimit splendore colorum
Tullius, & dictis ornatus fulgura donat.
Virgilii musa mendacia multa colorat,
Et facie veri contexit pallia falso.
Hic vigor & census aequali munera lance
Pensant. Alciden vigor armat, sensus Vlyssem.
Ne mentem fermentet opum conuictus, abunde
Fundit opes Titus, & munera cogit abire
Militat instantis fervens audacia Turni
Ense tonans, ignara metus, & prodiga vitae,
Hippolytique pudor Veneris subductus habenis,
Gaudet & excepto luget Cytheraea pudore.

CAP. V.

Has species rerumque tropos, & somnia veri,
Regia picta tenet, tanto festiua decore.
Sed minus in vultu gestans insigne decoris,
Postremos subtristis habet pictura penates.
Vel lusisse parum, vel saltem somnia passam
Credas, vel tenues irae sensisse procellas:
Vel magis oblitam facti praesentis in illa
Naturam peccasse putes; delira videtur

Pi

Picturae facies meliorem poscere formam. A. C.
Sed nec gemmarum radius splendore diescens, MCCXCIV.
Nec nitor argenti, nec fulgure gratius aurum,
Excusare potest picturae crimen adultum,
Quin pictura suo languens pallescat in auro.
Illic pannoso plebescit carmine noster
Ennius, & Priami fortunas intonat; illic
Meuius in caelos audens os ponere mutum,
Gesta ducis Macedum tenebrosi carminis umbra
Pingere dum tentat, in primo limine fessus
Haeret, & ignauam queritur torpescere musam.
Illic praecipiti Nero fulmine concutit urbem,
Indulgens sceleri, cogit plus velle furorem,
Quam furor ipse velit, quicquid distillat ab illo
Nequitiae, totum sese partitur in orbem.
Illic diues eget, sitit aurum totus in auro
Midas, nec metas animo concessit habendi.
Militis excedit legem, plus milite miles
Aiax, militiaeque modus decurrit in iram.
Fractus amore Paris, Veneris decoctus in igne,
Militat in Venere, dum militis exuit actus:
Damnose compensat in hac, quod perdit in armis.
In Dauo propriam miratur noctua formam,
Et vultus peccata sui solatur in illo.

A. C. Ergo naturae quicquid mu
MCCXCIV. Percipit, aut eius modi
arte
Inſcriptum thalamis pictu
ſtr
Singula decernens ſenſu na
Sedibus his ſua iura tenet, l
Prouida, quas toto ſparſin
orb
Scrutatur rerum cauſas, & ſe
Quis chaos antiquum vultu n
Dum formae melioris opem
corem
Quæreret, atq; ſuum lugeret f
Quis fidei nexu ciuilia bella
Et fratrum rixas, elementis
Indidit, & numeri nodo me
Terrarum motus, mugitum f
Oceani, ventorum praelia m
Conſpicit, & circa ſollers ind
Temporis excurſus; cur con
Languet hiems cana, ridet ver
Effluit autumnus rerum torre
Vel cur terra ſedet, fluit amni
Flamma volat, reliquisque fide
ſeruat:
Non audens violare fidem cur
Labilis unda tenet, certo cont

CAP. VI.

Poſtquam caeleſtis aurata ſedil
Impleuit, tantaque nitens deita

Ipsa domus, tanti lucem mirata diei; A. C.
Concilii stetit in medio natura, parumper MCCXCIV
In terram dimissa caput, concepta seueris
Vultibus exponens, dextraq; silentia dictans.
Suspendens animos voces exiuit in istas:
Saepe, diu, multum sollerti mente retracto
Singula, quæ nostrae pinxit sollertia dextrae:
Sed nihil inuenio quod in omni parte beate
Viuat, quin multas nobis deferre querelas
Possit, si nostram velit accusare Mineruam.
Sed nostras errasse manus quia poenitet, error
Haud nocet, & nostros denigrat parcius actus.
Nec tamen haerentes maculas abstergere possum,
Quas habitus firmi præscriptio longa tuetur.
Nam medicina silet, ubi morbi causa senescit:
Nec morbi veteres molimina tarda requirunt.
Vnica conicto tantae solatia pestis;
Quae tamen effectu describere nolo, priusquam
Norma iudicii vestri mens nostra probetur.
Hoc in mente diu scriptum mihi sedet, ut omnes
Et simul instanter, caute, sollerter, ad unum
Desudemus opus: in quo tot munera fundat
Quaelibet, ut post has dotes videatur egere,
Nostrorum crimen operum redimatur in uno,

A. C. Vnius probitas multorum crimina penset,
MCCXCIV. Vnaq; quam multas exterminet unda lituras.
Non terrae faecem redolens, non materialis;
Sed diuinus homo, nostro molimine terras
Incolat, & nostri donet solatia damnis.
Insideat caelis animo, sed corpore terris.
In terris humanus erit, diuinus in astris:
Sic homo, sicque Deus fiet, sic factus uterque
Quod neuter, mediaque via tutissimus ibit.
In quo nostra manus & munera nostra loquantur.
Sit speculum nobis, ut nos speculemur in illo;
Quae sit nostra fides, quae nostra potentia, virtus
Quae sit, & in quantum melius procedere possit.
Si labor accusat nostros in munere tanto
Defectus, oneriq; manus succumbere nostro:
Hoc decus excuset, soluens obiecta *laboris*.
Si natura negat, animi succurrere *robur*
Debet, & affectus effectu claudere *nostro*.
Nam quod nulla valet per se, supplebit in unum
Coniurata manus: ut quae non singula prosunt,
Multa iuuent collecta simul, nam plurimus amnem
Riuulus excrescens gignit, scintillaque flammam
Multa parit, multusque lapis concludit aceruum.

Heu

Ieu pudeat noſtrum toties erraſſe laborem, A. C.
:t toties fructum male reſpondiſſe labori. MCCXCIV
Ieu pudeat noſtra terris decreta ſilere,
Quod noſtri langueſcit amor, quod fama tepeſcens
Torpet, & a toto viles proſcribimur orbe;
Quod laxas mundo ſceleris concedit habenas
Theſiphone, noſtraque ſibi de gente triumphans
Gaudet, & a noſtro ſurgunt ſibi gaudia luctu.
Vincimur, & victas pedib9 ſubmittit Erinnys,
Et grauibus noſtra caſtigat colla catenis.

CAP. VII.

Sic natura ſuo mentem ſermone figurans,
Fine dato verbis orantis fine perorat.
Gaudet & aſſentit naturae curia, votum
Laudat & a voto non diſtant vota ſororum.
Surgit ad haec placidi vultus, geſtusque modeſti
Circumſpecta modis prudentia, colla pererrat
Aurea caeſaries, ſed acus mediata refrenat
Litigium crinis, & regula pectinis inſtat.
Ordo ſupercilii iuſto libramine ductus,
Ne nimis exhauſtus, nec multa nube pilorum
Luxurians, ſeſe geminos exemplat in arcus.
Luminis aſtra iubar, frons lilia, balſama naris,
Dens ebur, oſque roſam, parit, offert, reddit, adaequat.
Spirat in ore color vivus, nec candor adulter

A. C. Turpiter effigiat tanti phantasma decoris.
MCCXCIV. Siderium vultus castigauere ruborem
Labia nupta rosis; & ne palloris obumbrent
Nubila candorem, defendit flamma ruboris,
Clarior argento, fuluo conspectior auro,
Lucidior glacie, crystallo gratior omni.
Menti planities roseo non denegat ori.
Non male colla sedent, humeris non dissidet alta
Cervix, sed spatio surgit distincta modesta.
Poma mamillarum modico suspensa tumore,
Nulla mollitie dependent fracta, sed ipsa
Duritie proprii describunt signa pudoris.
Explicat explicito tractu iunctura lacertos,
Amplexusq; suos deposcere brachia credas.
Imaque conciliat summis, extremaq; primis.
Conuallis laterum, modulo submissa decenti.
Cetera quis nescit meliora latere sub istis,
Quorum sola gerunt placidi praelucida vultus?
Canone sub certo diuisio; nulla retardat
Corporis excursum, vel certo fine refrenat.
Nunc magis euadens caelestia vertice pulsat.
Nunc oculos frustrans caelestibus insidet, ad nos
Nunc redit, & nostra sese castigat habena.
Vestis erat filo tenui contexta, colorem
Non mentita suum, nulloque sophismate visum
Decipit, immo rubor natiuus inebriat illam:
Non

Non ibi materies formae ſuffragia quaerit, A. C.
Ne formae peccata ſui velamina quaerunt: MCCXCIV.
Materiae neutra ſuccumbit, neutra ſorori
Cedit, & ex aequo certant, vtra vincere poſſit.
Somniat hic rerum ſpecies pictura reſultans,
Quas tamen ex parte iubet exſpirare vetuſtas:
Et formae veteris veſtigia pauca ſuperſunt.
Sed tamen in partes veſtem diffibulat iſtam
In variis ſciſſura locis, lugere videtur
Veſtis & illata ſibimet conuitia flere.
Dextra manus librat trutinam, ſua ſingula penſat
In numero, forma, menſura, pondere, cauſa.
His ornata modis, iſto, feſtiua paratu
Verba parat ſollers prudentia: cuius ab ore
Curia dependet, currunt inſtanter ad illam
Viſus & auditus, ſed voto diſpare certant.
Viſus ut in ſpecie tanta conuiuia quaerat,
Auditusque favos verborum ſugat ab ore.
His igitur verbis mentem prudentia pingit,
Dum tenet intentas attentio tanta ſorores.

CAP. VIII.

Nil niſi diuinum ſapit haec ſententia, tanti
Prouida concilii, quae ſic rationis in igne
Decoquitur, quod nulla manent veſtigia faecis,
Non fluidum redolet animum, non mentis obeſſe
Segnitiem loquitur, ſubitis non motibus inſtat,

A. C. MCCXCIV

A ſummis exſputa labris: Sed mentis ab alto
Prominet, & noſtris effert medicamina morbis.
Trans hominem mens iſta ſapit, condita ſapore
Diuinae mentis, de cuius fonte profundo
Riuulus emanat, animi diſcretio veſtri.
Non igitur jacet exanimis, non indiga recti,
Non rationis inops, non mens effrenis oberrat,
Non agitur caſu, tanto ſuffulta patrono.
Quae tantam mentem detractio moderat? aut quis
Vrgeat inuidiae ſtimulus? quis nubila livor
Miſceat? aut odium? cum limes regius illam
Dirigat, & recto producat calle iuuantem?
Ne noſtrae faciat conceptio mentis abortum
Ne res tanta ruat, ne lux moriatur in vmbra:
Sed magis expoſita praefulguret, exeat iſtud
In commune bonum, melius ſub luce patebit:
Namque bonum quod ſaepe latet, ſplendore minori
Degenerat, lucetque magis ſi luce fruatur.
Sic flos in fructus, in flumen riuus inundans
Ibit, & in meſſem pinguis procedit ariſta.
Quid melius ſperare poteſt? quid maius? & vltra
Quid poterit velle conceptus mentis honeſtae?
Si bonus eſt, hucusque licet, defigat in iſto

Greſ-

Gresſus propoſito, nec longius ire laboret. A. C.
Sed tamen hoc ſupereſt quod mentem concutit, obſtat MCCXCIV
Propoſito, vexat animum, concepta retardat.
Quod tanti vires operis, non pondera rerum
Tantum nescit opus, operas ſuſpirat in iſtas
Noſtra manus, quae ſic hominem conducit ad eſſe
Quod non producit, facit hunc, nec perficit ipſum.
Semper ad eſſe mouet, ſed nunquam promovet illum.
Eius ad eſſe valet, nec ad eius praeualet ortum.
Dispar natura, dispar ſubſtantia, forma
Discors, eſſe duplex, hominis concurrit ad eſſe.
Una ſapit terras, caelum ſapit altera, caelis
Inſidet haec, illa terris, mortique tributum
Cogitur iſta dare, mortis lex excipit illam.
Haec manet, illa fluit; haec durat, deperit illa:
Eſſendi nomen gerit haec, gerit altera numen.
Corpus habet terras, caeleſtia ſpiritus: ergo
Terram terra tenet, retinent caeleſtia caeli.
Incudem noſtram corpus mortale fatetur.
Artifices noſtros, & noſtram poſtulat artem;
Artifices alios animae natalae requirit.
Artificis melioris opem caeleſtis origo
Poſtulat, & noſtram fugit eius forma monetam,

Di-

A. C. Diuinique loquens operis miracula, nostrum
MCCXCIV Spreuit opus, ridens artis vulgaria nostrae..

CAP. IX.

Qualiter ex nihilo, sine forma, semine causa,
Materia, motu, sensu, ductore, ministro
Ingenitum, simplex, animabile, mobile, purum,
Prodeat exterius, nullo mediante patrono
Sola dei nouit prudentia, cuius ab alto
Pectore procedit quicquid procedit in esse
Hic elementa silent, languescunt semina rerum,
Sidus habet, natura iacet, virtusque planetae
Deficit, & propria miratur iura silere.
Ergo cum nostra genituram regula talem
Nesciat, & tantam superat pictura figuram,
Occasumq; manus talem patiatur ad ortum;
Non video, non concipio, non iudico memet
Scire modos, causas, rationes, semina, formas,
Instrumenta, quibus nostra mediante Minerua
Ortus caelestis animae ducantur ad ortum.
Ergo consilii super his libramina ferre
Nescio, non valeo, dubito, desisto, retardor,
Consilio, ratione, fide, mea causa tacebit
Orphana, nec certo claudetur fine voluntas,
Singula ni ratio trutina meliore repenset.
Quam penes obscurum fluitans, mutabile, cassum,
Ignotum, mendax, nihil est, cui singula lucent,

Cun-

Cuncta patent, dubiumque nihil, non ala videntur A. C. MCCXCIV
Astra, nec obscurus aër, pelagusque profundum.
Sol animi, mentis oculus, lumenque viantis
Proscripti patria, mortis solamen, origo
Iustitiae, virtutum regula, linea recti
Subducat dubia certis, mendacia veris,
In certo figat animum, dubiumque recidat,
Erroris tergat tenebras, verique serenet
Luce diem mentis, & falsi nubila pellat.
Menti concussae dubiorum fluctibus, aura
Gratior applaudat rationis, flamine leui
Concilians aestus animi, fluctusq; retardans,
Segnitiemque meam non tanti massa laboris
Accusare potest, non tanta victa labore
Cedo, nec ignavae mendico quietis asylum,
Aggrediar quicquid ratio dictauerit, immo
Iusserit, atque nihil de contingentibus ipsa
Transgrediar, finem proprium pro posse secura.
Sed quia principia nullo concludere fine,
Vel dare principiis fines aliunde profectos,
Vt primo medium, medio non consonet imum,
Censetur turpe, fluitans, mutabile, stultum;
Cedere principiis malo, quam cedere fini.

CAP. X.

Sic ait, & tanto dubiorum turbine tota
Curia concutitur, turbataque turba sororum

Flu-

A. C. Fluctuat in dubiis, alta cum
MCCXCIV Suspendens animos, & murm
rant:
Qualiter aura fremit, fluit aër;
Quam primo Zephyrus com
leni
Si maris excutiat Borealis tu
Vel maris instantes cogat vig
Sic animi fluitant, & mente
stant,
Quas natura prius leni perfla
Perflat maiori flatu prudenti
Erigitur ratio, poscitque sile
Voce, manu facie; pacis tran
Vultus, & ad nutum morie
nutan
Virginis in facie; prudentia
Paret, & expressi sequitur ve
Suntque relatiuae facies: geri
Alterius, seseque sibi confor
Vna sibi facies faciem praese
Vultus diuersi, facies diuersa
Non diversa tamen, quales d
rum,
Par facies, habitusque pares, pa
Par modus atque decor, sed d
annis.
Nam potior ratio, senii vexi
Plenior aetate, plenis maturi
Dextra manus specula triplic
tore

Splendet, & in triplici ſpeculo triplicata reſultat A. C. MCCXCIV.
Vitrea mollities, quae tactus abdicat omnem
Inſultum, digitique leues vix ſuſtinet ictus.
Vnius ſpeculi ſeſe concedit in vſum,
Attente ratio ſpeculo ſpeculatur in iſto
Cauſarum ſeriem, rerum ſcrutatur abysſum,
Subiecti formaeque videt connubia, cernit
Oſcula, quae miſcet concretio, quaeue propinat
Vnio natiua, formis ſubiecta maritans,
Subiectum quae forma facit, quae perficit eſſe.
Quae rem conducit, vel quae perducit ad eſſe:
Quae generat, quae mutat eam, quae ſeruat in eſſe,
Quae ſit, vel quanta, qualis, vel quomodo ſeſe
Res habeat, reliquosque ſtatus perquirit in illa.
Argenti facies faeces exuta metalli,
Infra ſe ſplendore diem ſtellasq; relinquens,
Exultat, ſpeculi forma veſtita ſecundi.
Hic ſubiecta videt formis viduata reuerti
Ad chaos antiquum, propriamque requirere matrem,
Inque ſtatu proprio puram iuueneſcere formam,
Nec ſua degeneris ſubiecti taedia flere,
Quomodo forma ſuo gaudens requieſcit in eſſe;

A. C. MCCXCIV

Nec varios fluctus subiecti naufraga sentit,
Qualiter ad proprium peregrina revertitur ortum,
Subiecti fugit occasus & funera vitat.
Subiecti senio non deflorata iuuentus,
Formarum formas semper facit esse puellas.
Cernit in offenso vultu, mentisque profundo,
Quomodo compositum simplex, caeleste caducum.
Diversum fit idem, grauidum leue, mobile certum,
Obscurum lucens, pretiosum vile, iocosum
Flebile perpetuum mortale, volubile fixum.
Auri nobilitas, auro decoctior omni,
Vixque suum dignata genus speciemque fateri,
In speculi transit speciem, quae tertia rerum
Vmbras mentiri nescit, sed singula monstrat
Certius, & specie meliori cuncta figurat.
Hic rerum fontem, mundi genus, orbis *Ideam*
Exemplar, speciem, causam, primordia, finem,
Conspicit, & certis metitur singula causis:
Qua ratione, quibus causis, cur, quomodo, quando,
Instabilis, genitus, fluitans, mutabilis, iste
Mundus ab ingenito, stabili, certoq; *figuram*,
Esse, statum, vitam, speciem contraxit, & ortum.
Quomodo terrestrem formam caelestis Idea
Gi-

A. C. MCCXCIV

Gignit, & in nostram sobolem transcribit abyssum.
Mittit in exilium formas, quas destinat orbi.
A patre degenerat proles, faciemque paternam
Exuit, antiqui vultus oblita parentis;
Qualiter inmundo phantasma resultat Ideae,
Cuius inoffensus splendor sentitur in vmbra,
Qualiter a fonte formarum riuus aberrans
Ingenitum perdit subiecti labe nitorem.
Quid cogat fatum, quid casus defleat, aut quid
Arbitrii possit medio librata potestas:
Se totam ratio speculis expandit in istis.
Sed magis ad praesens visus indulget habenis,
Mentem sollicitat, animum diffundit, vt intus
Hauriat a speculis aliquid ratione probatum,
Quod digne ferri tantas mereatur ad aures.

II. Scripsit librum partim metro partim prosa quem vocauit *Planctus naturae*. *aw*) In exemplari Abbatiae Cysoniensis inscribebatur: *Enchridion de naturis rerum*; In exemplari Coenobii S. Bertini: *Liber de conquestione naturae*; Frequentius tamen: *Liber de planctu naturae*. *ax*) Quia Autor scilicet in principio operis introducit naturam plangentem humani generis deprauationem, foedum-

aw) v. HENRICVS Gandav. de Scriptor. Eccles. cap. 21. *ax*) v. Caroli VISCH. praefat. ad hunc Alani librum in Operib. Alani p. 279.

A. C. MCCXCIV

dumque vitiorum dominatum; maxime autem, infandi Sodomiae sceleris, in quod prae caeteris vitiis inuehitur, in tantum, vt diversi Autores integro libro epigraphen adfigant: *Tractatus contra Sodomiae vitium. ay)* In his est Robertus HOLKOTH *az)* qui contra Sodomiae vitium fecisse librum de planctu naturae Alanum perhibet. Christophorus etiam HENDREICH *ba)* titulum libri facit: De planctu naturae, & contra Sodomiae vitium. Imo Ludouicus IACOBVS *bb)* duo diuersa Alani scripta De Planctu naturae, & contra Sodomiae vitium habet.

Exstat editum in ALANI Operibus cura Caroli de VISCH Antverpiae 1654. *bc)* Vsus est editor duobus MS. exemplaribus, quorum primum subministrauit bibliotheca Abbatiae Parisiensis iuxta Louanium sed valde mutilum, principio & fine truncatum; secundum submisit Hugo Beckmans Abbatiae *Cysoniensis*, ordinis Canonicorum *Regularium* Archimandrita, quod omnino integrum & perfectum erat, ac insuper vetustate sua plurimum commendabile. *bd)*

Commentario hunc librum illustrauit Leo ALLATIVS, *be)* prout ipse etiam testatur Libro

ay) v. VISCH l. c. *az)* in cap. 10. lib. Sapientiae lectione 118. lit. A. *ba)* Pandect. Brand. p. 76. b. *bb)* de claris Scriptor. Cabilonens. L. III. p. 145. *bc)* p. 279. *bd)* v. VISCHII. praefat. l. c. p. 280. *be)* v. Lud. IACOB l. c.

bro de Apibus Vrbanis edito A. 1633. Verum vt literis ad Carolum VISCHIVM datis monuit Ferdinandus VGHELLVS ſuperueniens mors opus imperfectum ſuppreſſit. bf) A. C. MCCXCIV

Editionem libri Viſchianam infinitis in locis emendationem admittere collatio a me inſtituta cum tribus Academiae Helmſtadienſis Codicibus MSStis me ſatis edocuit. Vt verbis fidem faciam Carmina libro inſerta exhibebo ope dictorum trium manu ſcriptorum librorum.

Metrum I.

In lacrymas riſus, in luctus gaudia verto,
In planctum plauſus, in lacrymoſa iocos:
Cum ſua naturae video decreta ſilere
Cum Veneris monſtro naufraga turba perit.
Cum Venus in Venerem pugnans illos facit illas;
Cumque ſui bg) *magica deuirat arte viros.*
Non fraus triſtitiam, non fletus fraudis adulter
Non dolus, immo dolor, parturit, immo parit.
Muſa rogat, dolor ipſe iubet, natura precatur
Vt donem flendo flebile carmen eis.
Heu quo naturae ſeceſſit gratia, morum
Forma, pudicitiae norma, pudoris amor.
Flet natura, ſilent mores, proſcribitur omnis
Orphanus a veteri nobilitate pudor.
Actiui generis ſexus ſe turpiter horret
Sic in paſſiuum degenerare genus.
Femina vir factus ſexus denigrat honorem,

bf) VISCH l. c. p. 279. 280. bg) MS. II. ſua.

A. C. MCCXCIV

Ars magicae Veneris hermaphroditat eum.
Praedicat & subiicit, fit duplex terminus idem;
Grammaticae leges ampliat ille nimis.
Se negat esse virum naturae factus in arte
Barbarus. Ars illi non placet, imo tropus.
Non tamen ista tropos poterit translatio dici;
In vitium potius ista figura cadit.
Hic nimis est logicus, per quem conuersio simplex
Artis, Naturae iura perire facit.
Cudit in incude, quae semina nulla monetat,
Horret & incudem malleus ipse suam.
Nunquam materiam matricis signat idea
Sed magis in sterili littore vomer arat.
Sic pede dactilico Veneris male iambicat usu,
In qua non patitur syllaba longa breuem.
Quamuis femineae speciei supplicet omnis
Forma viri semper huius honore minor.
Quamuis Tyndaridi vultus famuletur, Adonis
Narcissique decor victus adoret eam:
Spernitur ipsa tamen, quamuis decor ipse peroret,
Et formae deitas disputet esse deam.
Qua Iouis in dextra fulmen langueret, & omnis
Phoebi cessaret otia neruus agens.
Qua liber seruus fieret, propriumque pudorem
Venderet Hippolytus, huius amore fruens.
Virginis in labiis cur basia tanta quiescunt,
Cum reditus in eis sumere nemo velit.
Quae mihi pressa semel mellirent oscula succo,
Quae mellita darent mellis in ore sonum.
Spiritus exiret ad basia deditus ori

Totus

A. C. MCCXCIV

Totus & in labiis luderet ipse sibi.
Vt dum sic moriar, in me defunctus, in illa
Felici vita perfruar alter ego.
Non modo Tyndaridem Phrygius venatur adulter.
Sed Paris in Paridem monstra nefanda parit.
Non modo per rimas rimatur basia Thysbes
Pyramus, huic Veneris rimula nulla placet.
Non modo Pelides metitur Virginis artus,
Vt sic virginibus se probet esse virum.
Sed male naturae munus pro munere donat,
Cum sexum lucri vendit amore suum.
A Genii templo tales anathema merentur,
Qui Genio decimas, & sua iura negant.

Metrum II.

Illic forma rosae, picta fideliter,
A vera facie deuia paubulum;
Aequabat proprio murice purpuram,
Telluremque suo sanguine tinxerat.
Contendens sociis propriis, adfuit
Flos illic redolens gratus Adonidis,
Argentoque suo nobile lilium,
Praedicabat agros, imaque vallium.
Illic flore thymus dispare disputans
Certabat, reliquis floribus inuidens
Narcissi socio flore, iocantia
Ridebant tacito flumina murmure.
Vultu florigero flos aquilonius
Florum praemicuit Lucifer omnium.
Vernalisque loquens temporis otia
Stellabant violae flosculus arbuta.

A. C. *Picturae facies plena fauoribus:*
MCCXCIV *Hic floris speciem viuere iusserat*
Quae regalis erat chartula nominis,
Scribentisque tamen nescia pollicis.
Haec sunt veris opes, & sua pallia,
Telluris species, & sua sidera,
Quae pictura suis artibus edidit,
Florens effigians arte sophistica.
His florum tunicis prata virentibus
Veris nobilitat gratia prodigi.
Haeb byssum tribuunt, illaque purpuram,
Quae texit sapiens dextra Fauonii.

Metrum III.

Florifer horrentem Zephyrus laxauerat annum
Extinguens boreae praelia pace sua.
Grandine percussus florum, pluit ille ligustra,
Et pratis borum cussit inesse niues.
Ver, quasi fullo nouus, reparando pallia pratis,
Horum succendit muricis igne togas.
Reddidit arboribus crines, quos bruma retondit
Vestitum reparans, quem tulit illa prius.
Tempus erat, quo larga suis expandit in agris,
Ad plausum Dryadum, gratia veris opes.
Quo dum maior inest virtus infantia florum,
Altius emergens, matre recedit humo.
Quo violae speculum terrae cunabula linquens,
Aeris inflatus pustulat ore nouo.
Tempus erat, quo terra caput phalerata rosarum,
Contendit coelo sidere plena suo,
Quo vexilla gerens aestatis, Amygdalus ortum

Prae-

Praedicat, & veris gaudia flore nouat. bh) A. C.
Quo vitis gemmata suos amplexa maritos MCCXCIV.
Vlmos, de partu cogitat ipsa suo.
Proscribit brumae solaris cereus umbram,
Cogens exilium rigora cuncta pati.
Multis bruma tamen latuit phantastica syluis,
Quam syluae foliis fecerat umbra recens.
Quo flori puero Iuno dedit ubera roris
Quo primum partus lactat alumna suos.
Tempus erat, Phoebi quo mortua gramina virtus
Suscitat, e tumulis surgere cuncta iubens.
Quo mundum facies iouialis stella serenat,
Cum lacrymas hyemis tergit ab ore suo.
Aeris ut fidei se flos committere possit,
Nec florem puerum frigoris urat hyems.
Quo mundum Phœbus hyemis torpore gementem
Visitat, & laeta luce salutat eum.
Pristina quo senium deponit frigoris aetas,
Et mundus senior incipit esse puer.
Quo noctem Phoebus propriis depauperat horis,
Pygmaeusque dies incipit esse gigas.
Quo parat hospitium Phaebo, soluitq; tributum
Frixeum gaudens hospite sole pecus.
Quo Philomena sui celebrat solennia veris,
Odam melliti carminis ore canens:
In cuius festo sua gutturis organa pulsat,
Vt proprio proprium praedicet ore Deum.
Quo dulci sonitu citharam mentitur Alauda,
Cum volat ad superos, colloquiturque Ioui.

bh) MS. I. *notat.*

A. C. MCCXCIV

Splendor lasciuos argenteus induit amnes,
In fluuiisque suum iusserat esse deum.
Discursus varii fontis garrire videres,
Prologus in somnum, murmur euntis aquae.
Splendorisque sui facie fons ipse rigabit, ii)
Vt sua defessus pocula sumat homo.

Metrum IV.

Evulgauit hoc Caspar BARTHIVS in Aduersariis. kk)

O Dei proles, genitrixque rerum,
Vinculum mundi, stabilisque nexus
Gemma terrenis, speculum caducis,
Lucifer orbis.
Pax, Amor, Virtus, Regimen, Potestas,
Ordo, Lex, Finis, Via, Dux, Origo,
Vita, Lux, Splendor, Species, Figura,
Regula mundi.
Quae tuis mundum moderans habenis,
Cuncta concordi stabilita nodo
Nectis, & pacis glutino maritas
Coelica terris.
Quae Noys puras recolens ideas
Singulas rerum species monetas
Rem togans forma, chlamydemque formae
Pollice formans.
Cui fauet coelum, famulatur aer,
Quam colit tellus, venerantur undae ll)

Cui

ii) MS. II. rigabat. kk) Lib. XIX. c. IX. ll) MS. II. aquae.

A. C. MCCXCIV.

...ui velut mundi Dominae, tributum
Omnia soluunt.
...uae diem nocti vicibus catenas
...ereum solis tribuis diei,
...ucido Lunae speculo soporans
Nubila noctis.
...uae polum stellis variis inaurans,
...etheris nostri solium serenans
...iderum gemmis, varioque coelum
Milite comples.
Quae nouis coeli faciem figuris
...rotheans mutas auiumque vulgus
...eris nostri regione donas
Legeque stringis.
...uius ad nutum iuuenescit orbis,
...ylua crispatur folii capillo,
...t sua florum tunicata veste
Terra superbit.
...uae minas ponti sepelis, adauges,
...yncopans cursum pelagi furoris
...e soli vultum tumulare possit
Aequoris aestus.
...u mihi causam refera petenti,
...ur petis terram peregrina caelis?
...ur tuae nostris Deitatis offers
Munera terris?
...ra cur fletus pluuia rigantur?
Quid tui vultus lacrymae prophetant?
Fletus interni satis est doloris
Lingua fidelis.

Me-

A. C. MCCXCIV

Metrum V.

Pax odio, fraudique fides, spes iuncta timori,
Est amor, & mixtus, cum ratione furor.
Naufragium dulce, pondus leue, grata Charybdis,
Incolumis languor, insatiata fames.
Esuries satiens, sitis ebria falsa voluptas.
Tristities laeta, gaudia plena malis.
Dulce malum, mala dulcedo, sibi dulcor amarus,
Cuius odor sapidus, insipidusque sapor.
Tempestas grata, nox lucida, lux tenebrosa,
Mors viuens, moriens vita, suaue malum.
Peccatum veniae, venialis culpa, iocosa
Poena, pium facinus, imo suaue scelus.
Instabilis ludus, stabilis delusio, robur
Infirmum, firmum mobile, firma mouens.
Insipiens ratio, demens prudentia, tristis
Prosperitas, risus flebilis; aegra quies.
Mulcebris infernus, tristis paradisus, amoenus
Carcer, hyems verna, ver hyemale malum.
Mentis atrox tinea, quam regum purpura sentit,
Sed neque mendici praeterit illa togam.
Nonne per antiphrasin miracula multa Cupido
Efficiens hominum protheat omne genus,
Cum sint opposita monachus, moechator; eidem
Haec dua subiecto cogit inesse simul.
Dum furit iste furor deponit Scylla furorem.
Et pius Aeneas incipit esse Nero.
Fulminat ense Paris, Tydeus mollescit amore,

Fit

Fit Nestor iuuenis, fit Melicerta senex. A. C.
Tersites Paridis formam mendicat, Adonis, MCCXCIV
Dauus, & in Dauum vultus Adonis abit.
Diues eget Crassus, Codrus & abundat egendo,
Carmina dat Bauius, Musa Maronis hebet.
Ennius eloquitur, Marcus fit mutus, Vlysses
Insipiens, Aiax desipiendo sapit.
Qui prius Antheum soluendo sophistica vicit,
Vincitur hoc monstro caetera monstra domans.
Quodlibet in facinus mulier discurrit, & vltra
Eius si mentem morbidat iste furor.
Nata patrem, fratremque soror, vel sponsa maritum
Fraude necat fati praeueniendo manum.
Sicque per auferesin male syncopat illa mariti
Corpus, furtiuo dum metit ense caput.
Cogitur ipsa parens nomen nescire parentis,
In partuque dolos dum parit illa parat.
Filius in matre stupet inuenisse nouercam,
Inque fide fraudes, in pietate dolum.
Sic in Medea pariter duo nomina pugnant,
Dum simul esse parens, atque nouerca, cupit.
Nescit & esse soror, vel e seruare sororem,
Dum nimium Cauno Byblis amica fuit.
Sic quoque Mirra suo nimium subiecta parenti
Ex genitore parens, ex Patre mater erat.
Sed quid plura docebo, Cupidinis ire sub hasta
Cogitur omnis amans, iuraque soluit ei.
Militat in cunctis, vllum vix excipit huius
Regula, cuncta ferit fulminis igne sui.

Vin-

A. C. MCCXCIV

Vincere non potuit probitas, prudentia, formae
Gratia, fluxus opum, nobilitatis apex.
Furta, doli, metus, ira, furor, fraus, impetus, error,
Tristities, huius sospita regna tenent.
Hic ratio, rationis egere, modoque carere
Est modus, atque fides, non habuisse fidem.
Dulcia proponens assumit amara, venenum
Infert concludens optima fine malo.
Allicit alliciens, ridens deridet, inungit
Pungens afficiens inficit, odit amans,
Ipse tamen poteris ipsum frenare furorem,
Si fugias potior potio nulla datur.
Si vitare velis Venerem, loca, tempora vita,
Et locus & tempus pabula donat ei.
Persequitur si tu sequeris, fugiendo fugatur,
Si cedis cedit, si fugis illa fugit.

Metrum VI.

Heu quam praecipitem passa ruinam
Virtus sub vitio victa laborat?
Virtutis species exulat omnis,
Laxantur vitio frena furoris,
Languet iustitiae lucifer. Huius
Vix vmbrae remanent vmbra superstes
Extinctumque sui sidus honoris
Deflet, lucis egens, noctis abundans
Dum fulgur scelerum fulgurat orbem,
Nox fraudis fidei nubilat astrum:
Virtutumque tamen sidera nulla
Istius redimunt noctis abyssum,
Incumbit fidei vespera mundo

No-

Nocturnumque chaos fraudis abundat. A. C.
Languet fraude fides, fraus quoque fraudem MCCXCIV.
Fallit fraude, dolo sic dolus instat,
Mors moris egent moribus orbis.
Leges lege carent, iusque tenoris
Perdunt iura sui, nam sine iure
Fit ius omne, viget lex sine lege;
Mundus degenerat, aurea mundi
Iam iam degenerant saecula, mundum
Ferri pauperies vestit, eundem
Olim nobilitas vestiit auri,
Iam nec bn) *hypocrisis pallia quaerunt*
Fraudes, nec scelerum foetor odorus
Vt prauo chlamydem donet odori
Virtutum sibimet balsama quaerit.
Non vrtica rosis, alga hyancinthis,
Argento scoria, murice fucus
Formae pauperiem palliat, vt sic
Interni redimat crimina vultus.
Sed crimen phaleras exuit omnes,
Nec se iustitiae luce colorat:
Sed se iam vitium glossat aperte,
Fit fraus ipsa sui lingua furoris,
Quid tuti superest, cum dolus armat
Ipsas in propria viscera matres?
Cum fraternus amor fraude laborat,
Mentiturque manus dextra sorori?
Censetur reprobum ius probitatis,
Obseruare probos & pietatis.

Lex

bn) MS. II. *non*; MS. III. *prob.*

A. C. *Lex est impietas, esse pudicum*
MCCXCIV *Iam cunctis pudor est. Absque pudore*
Humanos hominis exuit vsus
Non humanus homo. Degener ergo
Bruti degeneris induit actus,
Se sic exhominans exhominando. bo)

Metrum VII.

Postquam sacra fames auri mortalia punxit
Pectora, mens hominum nescit ieiuna timere.
Laxat amicitias, odium parit, erigit iras,
Bella gerit, bellum nutrit, litesque renodat
Rumpit nodata, dirumpit foedera, natos
Excitat in patres, matres in viscera, fratrem
Dat fratres vestire togas, & sanguinis omne.
Vnio quos vnit, furor hos male diuidit vnus
Dum stomachum mentis hydropicat ardor habendi,
Mens potando sitit, & Tantalus alter in illis
Ardet aquis, viresque siti dat copia census.
Esurit ergo satur, sitit ebrius, optat abundans.
Vnus cuncta cupit, ipsaque cupidine pauper
Efficitur, diuesque foris manet intus egenus,
Nil habet ergo miser, dum nil se credit habere
Diuitiis, dum pauperiem sua vota repensant
Hospicium cordis & moenia mentis auarae
Inuadunt hostes multi, multoque tumultu
Totam sollicitant humani corporis arcam.
Iam timor aggreditur mentem, pariterq; cupido
Concutit & totam mentis depauperat vrbem.
Curarum geminus turbo sic turbat auarum;
Cum-

bo) MS. II. *exhominandum.*

A. C. MCCXCIV

umque timenda timet, mens somniat ipsa timores,
aepe nouos fingitque metus, damnique timore
anina luit, damniq; malum formidine pensat:
ic casus varios terroris somnia monstrant
xoris fraudem, furisque sophismata, terror
unciat, insultus hostis, iugulumque minantes
lentitur gladios, & fulmina dira potentum.
unc anguis bp) *pestes recolit, nunc concipit iras*
ceani, soloque metu iam naufragus exstat.
iuitis in mundo mens philosophatur in arca
um nummum sepelit, nummusque sepultus auari
sibus emoritur, illum non ille sed ille
ossidet, & totum nummus sibi vendicat vsum.
t loculis varia numorum fercula donet,
niungit proprio dives ieiunia ventri.
orret avaritiam venter, propriosque negari
liratur reditus, loculi suffragia quaerit,
ed ventri loculus surdas accommodat aures.
abula visus habet, & conuiuatur ocellus
olus in argento, sed venter philosophari
ogitur, & longo patitur ieiunia voto.
on lacrymae, non mella precum, non ipsa perorat
Pauperies hominis, quin foenore diues egenum
Deuoret, & se nunc miseri facit esse crumenam.
Pauperis in lacrymis ridet, miserique labore
Pascitur, & poenam sibimet facit ipse quietem.

Xxx *Hunc*

bp) MS. II, *ignis.*

A. C. MCCXCIV.

Hunc dolor, hunc risus, iocus hunc, moeror tenet illum,
Hic gemit, hic ridet, dolet hic, dum dedolet ille.
Omnis in affectum nummi laxatur auari
Diuitis affectus, nec enim datur vlla voluntas
Menti, qua possit alias deflectere vultus.
Diuitias non diues habet, sed habetur ab illis.
Non est possessor nummi, sed possidet ipsum
Nummus, & in nummis animus sepelitur auari.
Hos colit ille deos, haec idola ditat honore
Diuini cultus, nummus male munera donat.
Si omnis ratio calcata cupidine carnis
Seruit, & ancilla famulari cogitur illi.
Si oculus cordis, carnis caligine coecus,
Languet, & eclypsin patiens agit omnia solus.
Sic iubar humani sensus male palliat vmbra
Carnis, fitque nimis inglori a gloria mentis.
Diuitiis vel divitibus non derogat ille
Sermo, sed vitium potius mordere laborat.
Non census, non diuitias, non diuitis vsum
Damno, sed victor animus ratione magistra
Sabiectas sibi calcat opes, si denique census
Nobilis auriga ratio direxerit vsum.
Nam cunctas si spargat opes, si munera fundat
Diues, & in laudem spiret tentetque fauorem
Munere lucrari, tamen huius muneris auctor
Doctor & auriga nisi sit discretio, nullus
Fructus ei, laudem sibi quaerit, non dona merentur
Et potius mercantur eam, nisi facta decenter
Discrete fuerint, pro munere namque frequenter

Laus

Laus datur hypocrita famae simulatio falsa, A. C.
Simia laudis honor, vmbratilis vmbra fauoris. MCCXCIV

Metrum VIII.

Ne te gulosae scylla voraginis
Mergat profunda nocte libidinis
Praebe palato frena modestiae,
Ventri tributum solue modestius;
Imbrem Lyaei semita gutturis
Libet modeste bacchica pocula
Pota parumper, vt quasi poculis
Bacchi putetur os dare basia.
Frangat Lyaei lympha superbiam,
Bacchi furorem flumina temperent:
Nuptam Lyaeo se Thetis offerat,
Frenet mariti nupta tyrannidem
Plebeia simplex, rara comestio
Carnis superbae murmura conterat.
Vt te tyrannus parcius vrgeat,
Semper in ista carne superbiens,
Lentus cupido sic aget otia,
Fraenentur in te frena cupidinis,
Languens stupescat carnis aculeus,
Ancilla fiat sic caro spiritus:
Largire visus pessula ianuae,
Frenans ocellos, ne nimis improbe
Venentur extra luminis impetus
Praedamque menti nuntius offerat.
Si quos habendi feruor inebriat,
Exire cogant mente pecuniam,
Mentis triumphum sentiat ambitus,
Victae premantur colla cupidinis.

A. C. *Non in crumenis ipsa pecunia*
MCCXCIV. *Clausis moretur, pigraque dormiat,*
Nulli vacando, sed magis excubet
Custos honoris diuitis vsibus
Si tempus adsit, si locus exigat,
Surgat sepultae massa pecuniae,
Nummos crumenae funditus euomant.
Quaeuis honori munera militent.
Calcare si vis colla superbiae,
Flatus tumoris, fulmina spiritus,
Pensa caducae pondus originis,
Vitae labores, mortis apocopam.

Metrum. IX.

Dum tuba terribili bellum clamore salutans
Intonuit, cognata loquens praeludia belli.
Mugitu simili similem signando tumultum.
Aera laedebat mendaci vulnere cornu.
Deuia vox huius, vox huic anomala nescit
Organicis parere modis, orique fauere
Spernit, & effrenem miratur musica cantum.
Grataque vox citharae serenans gratius illic
Melliti tribuit auri conuiuia vocis,
Quae cantus varios faciens variando colorans,
Nunc lacrymas in voce parit, mentita dolorem.
Nunc falsi risus, sonitu mendacia pingit,
Et lyra quae semper cantu philomenat amoeno,
Dulcius alliciens, oculis phoenomena somni
Lectitat, & sepelit offensae murmura mentis
Fistula, quae noctu sollers vigil excubat, imo
Excubiis vocem compensat damna soporis:
Auribus arrisit per quem sit cerea mentis

Sa-

Saxea durities, mentisque liquescere durae A. C.
Cogitur asperitas, proprium fugare rigorem. MCCXCIV
Nunc noctis cursum, cantusque volucris acumen
Obtusae vocis tardabant tympana gressum.
Non tamen omnino cantus fraudatur honore,
Verbo si quis ea subtili verberet ictu
Suscitet atque manus tactu bq) *delibet amico,*
Aeris exhausti tractu satiata profundo.
Sub dulci strepitu ructabant organa ventum,
Diuiditur iuncta, diuisaque iungitur horum
Dispar comparitas cantus, concordia discors,
Vnio dissimilis similis discretio vocum.
Plebaei sonitu mendica voce sonabant
Cymbala, quae nunquam faciem clamando perorant
Auribus, auditus hominum vix digna mereri.
Nullus erat maior, melior, vel mollior illo,
Quo concludebat praedictis cantibus vnus,
Dulcis Pentaphonae cantus, vestigia cuius,
Cuius adorabat votum plebs aemula cantum.
Et qui cum cithara discordi disputat ore,
Psalterii condita fauo, mellita canore,
Insonuit vox grata ferens munuscula cantus.
Sistra puellaris tactum poscentia dextrae,
Linguae feminei Martis belliqué prophetae,
Vocis inauditae miracula voce canebat.

III. *Parabolas. Doctrinale altum* inscribitur liber in nonnullis editionibus de qui-

bq) MS. III. *cantus.*

A. C. MCCXCIV

bus mox. *Doctrinale minus*, alias *Liber Parabolarum* in editione Vischiana. *Compilatio Prouerbiorum* in manuscripto Helmstadiensis bibliothecae Academicae codice. Fallitur Ludouicus IACOBVS, *br)* qui Librum de Parabolis & Paruum Doctrinale diuersa scripta habet. Errat etiam Christophorus HENDREICH, *bs)* quia tria numerat diuersa Alani opera Tract. cui tit: A Phoebo Phoebe; De Parabolis seu Doctrinale altum, & Paruum doctrinale, quod periisse perhibet. *Ἀνωνύμως* occurrit titulo: Versus aliquot sic incipientes: A Phoebo Phoebe lumen capit &c. inter Codices Bibliothecae Bodleianae Manuscriptos. *bt)* Item titulo: Poema quod incipit, A Phoebo, Phoebe &c. inter libros MSS collegii S. Trinitatis apud Cantabrigiam *bu)* Item titulo: Anonymus. Init: A Phoebo Phoebe lumen; inter libros manuscriptos Thomae Gale. *bw)*

Scripta sunt Prouerbia carmine elegiaco. Non vero leonino ut habet Antonius du VERDIER in Bibliotheca Gallica.

Habet haec compilatio sex distinctiones, vel capita, quorum primum disticho, secundum tetrasticho, tertium hexasticho, quartum

br) de scriptor. Cabilonensib. Lib. III. p. 145. *bs)* Pandectar Brandenburg. p. 76. b. *bt)* v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae Vol I. P. I. p. 184 n. 4065. Tr. 2. *bu)* n. 5. v. Catalogos cit. P. III. p. 99. n. 446. *bw)* n. 266. v. Catalogos cit. T. II. P. I. p. 191. n. 6100.

tum octosticho, quintum decasticho, sextum dodecasticho unumquodque prouerbium includit. A. C. MCCXCIV

Prodiit si fides habenda Christophoro HENDREICH *bx*) Anno Christi 1449

Primò *by*) excusum typis est De Parabolis Philosophiae, siue Doctrinale altum Dauentriae 1492. *bz*)

Postea titulo: Doctrinale altum seu liber parabolarum Alani metrice descriptus cum sententiis & metrorum expositionibus, utilis valde, ad bonorum morum & virtutum (quae via sunt ad beatitudinem) instructionem. Coloniae per Henricum Quentell. Anno Domini MCCCC LXXXXVII. q.

Deinde eruditis commentariis latinis illustratus anno 1501. Lugduni, praefixo compendio vitae Authoris in paruo folio *ca*)

Inde rubro: Alanus metricus in parabolis cum optima expositione. Coloniae in officina Henrici Quentell Anno salutifero MDII. decima quinta Aprilis. q.

Item Lipsiae 1516. 4. *cb*)

Prodiit & inter auctores octo Morales qui An. 1520. prodierunt forma quarta maiore apud Martinum Boillon, una cum commento. *cc*) Xxx 4 Hinc

bx) l. c. *by*) v. Caroli de VISCH Praefatio ad Doctrinale in Operibus Alani p. 421. *bz*) v. Valerii ANDREAE Bibliotheca Belgica ed. *Louan.* 1643. p. 32. *ca*) v. VISCH l. c. *cb*) v. ANDREAS l. c. *cc*) v. Jo. Alb. FABRICII Biblioth. Latin. ed. Hamb. 1712. Supplem. p. 300.

A. C. MCCXCIV Hinc in rythmos Gallicos translatus, & commentariis moralibus eiusdem idiomatis honoratus anno 1536. Parisiis in 16. typis Dionysii Ianot. *cd*)

Item Lugduni 1438. 8. *ce*)

In Operibus Alani Antverpiae 1654. *cf*)

Cum Comment. Notis Philologicis illustratum edidit. And. SENFTLEBIVS. Wratisl. 1663. in 8 *cg*)

Commentarius in Parabolas iunctus est diuersis editionibus memoratis manuscripto item, quo usus sum, Helmstadiensi. Cum Vischius in editione sua non nisi Dauentriensi Anno 1492. Lugdunensi A. 1501. & Parisiensi 1536. anni exemplaribus impressis fuerit usus, egoque praeter MStum Helmstadiense editiones Colonienses annorum 1497. & 1502. consuluerim, exstantioresque diuersitates annotauerim opus integrum ad exemplaria mea adornatum dare non pigebit.

LIBER PARABOLARVM.

Caput I.

A Phoebo Phoebe lumen capit; a sapiente
Insipiens sensum, quo quasi luce micat.

*

Non aliud, nisi se, valet ardens Aethna cremare;

Sic

cd) v. VISCH l. c. *ce*) v. Christophorus HENDREICH Pandect. Brandenb. p. 76. b. *cf*) p. 421. *cg*) v. HENDREICH l. c.

Sic se non alios inuidus ipse cremat. A. C. MCCXCIV.

*

Sus de sorde leuat saltem dum colligit escas.
Cur nunquam surgit sorde volutus homo?

*

Vtribus antiquis vinum committere noli;
Nec senibus sensum quem retinere velis.

*

Nititur in vetitum quod in agros defluat aequor;
Sic facit illicitum, quam cito peccat homo.

*

Stultior est stulto, qui mandat balsama cribro;
Et verbis pleno verba tacenda viro.

*

Saepe viatorem noua non vetus orbita fallit;
Sic socius socium non vetus imo nouus.

*

Non est in speculo res quam speculamur in illo;
Eminet & non est in muliere fides.

*

In sterili steriles aratrum facit aggere sulcos;
Et labor in miseris est sine fruge scholis.

*

De minimis granis fit grandis summa caballi;
De breuibus mendis non veniale malum.

*

Non sibi sed reliquis aries sua vellera portat.
Sic aliis unit semper auarus homo.

*

Non leuiter velli valet unco quod tenet ille;
Nec aes a loculo quod manus arcta ligat.

A. C. MCCXCIV

*

Mille viris praebere potest pincerna Liaeum;
Pocula doctrinae pluribus unus homo.

*

Accipit & nunquam reddit mare Scylla receptum;
Sic rapit & retinet debitor aera malus.

*

Non leuiter corio canis trahetur ab vncto;
Nec nebulo disco dum sociatur ch) *eo.*

*

Sub molli pastore capit lanam lupus; & grex
Incustoditus dilaceratur eo.

*

Gratior est solito post maxima nubila Phoebus;
Post inimicitias clarior est & amor.

*

Loricam duram possunt penetrare sagittae;
Sic cor derisus & mala verba meum.

*

Subtrahe ligna foco, si vis exstinguere flammas;
Si carnis motus: otia, vina, dapes.

*

Firmiter in portu puppem tenet anchora morsu;
Sic in proposito spes rata corda suo.

*

Ripa retentat aquas pelagi ne migret in arua;
Sic tenet irati frena modesta manus.

*

Saepe cicatrices in vulnera prisca resurgunt;
Ad mala facta sui gens male sana redit.

Fra-

ch) Edd. *satietur.*

A. C.
MCCXCIV

Fragrantes vicina rosas urtica perurit;
Et iustos semper turbat iniquus homo.

*

In palea dum grana iacent immunda videntur;
Est similis prauis qui manet inter eos.

*

Ictibus undarum rupes immota resistit;
Auctibus assiduis & bonus obstat ci) *homo.*

*

Mobile cum vento folium volat arbore captum;
Sic mens instabilis semper ut aura volat.

*

Stultus qui puppem sine remige ducit in altum;
Et sine subsidio qui graue sumit onus.

*

Per patulas rimas sol lucens intrat in aedem;
Corda per auriculas dogma docentis init.

*

Multotiens captum trahit hamus ab aequore piscem;
Sed bona verba mali nullus ab ore trahet.

*

Pauperat & ditat talorum lusibus Vlphum
Alea; sed vitet ne mage fiat inops.

*

Extincti cineres si ponas sulphura viuent;
Sic vetus apposita mente calescit amor.

*

Dira charybdis aquas bibit & vomit omnibus horis;

Sic

ci) Ed. II. *omnis.*

A. C. MCCXCIV

Sic dat sic aufert sors sua dona viris.

*

Currere cogit equum sub milite calcar acutum;
Et puerum studio virga vacare suo.

*

Non perit ipse sua propria qui nauigat aura;
Nec vir qui propria degere debet ope.

*

Tranquillum nequit esse fretum dum peste mouetur;
Nec mansuetus homo dum mouet ira iecur.

*

Cur aperit portam qui claudere non valet illam;
Cur mihi rem spondet, qui dare nequit ck) *eam.*

*

Concipit ut pariat mulier dum venerit hora;
Tu quoque suscipiens des aliquando mihi.

*

Nulla potest sedare sitim flagrantibus unda;
Copia nec cupidi cor satiare viri.

*

Vipera virus habet quae cum calet euomit illud;
Claude sinum prohibe ne calefiat ibi.

*

De nuce fit corylus de glande fit ardua quercus;
De paruo puero saepe peritus homo.

*

Futile vas fundit sincerum vina retentat;
Sic audita tenet mens bona fundit hebes.

In

---

ck) MS. *mihi non dat.*

*

A. C. MCCXCIV.

In nihilum nix alta fluit si desuper imber
Decidat, & vitio fama peremta perit.

*

Stratus humi palmes subeuntibus indiget vluis;
Indiget auxilio diuitis omnis inops.

*

Non possum cohibere canem quin latret ubique;
Nec queo mendaci claudere labra viro.

*

Fumum non ignem iaculatur ab ore caminus;
Obloquio non re liuor obesse potest.

*

Non domus at dominus laudetur si bonus is sit:
Si autem dominum spernimus atque domum.

*

Non ibis rostrum non ardea deserit anum:
Non leuiter vitium dum facit illud homo.

*

Aufert de solo nigra nubes lumina solis;
Et patris auxilium dira nouena mihi.

*

Non semper moriuntur aues quibus insidiatur
Arcus; nec mihi sunt tela nec hasta minae.

*

Sidera splendorem non possunt addere soli,
Cum superet solis lumina cuncta iubar.

*

Si Cato sis & vis in candida vertere nigra:
Curaque sit curae diues & esse potes.

*

In viscum volucres ducit cum cantibus Auceps,
In

A. C. MCCXCIV.

In fraudem gentes blaesa loquela viri.

*

Impetus est syluis & vasta leonibus ira:
Et tamen inter se ius sociale tenent.

*

Post noctem sperare diem, post nubila solem,
Post lacrymas risum laetitiamque potes.

*

Omnia Caesar habet, sed gloria Caesaris esse
Desinit & tumulum vix habet octo pedum.

*

Non ruit in rupes, nec in alta pericula, nauis,
Quam maris in motus remige rector agit.

Cap. II.

Luctatur cum nocte dies, cum nube serenum,
Cum tenebris lumen, cum nece vita vigens.
Sic labor in nobis, nam spiritus & caro semper
Pugnant & morimur si caro vincat eum.

*

Pondera portat equus, bos terram sulcat aratro,
Vellera portat ouis, seruat ouile canis:
Omnia quippe suae naturae debita soluunt
Praeter eum qui plus his rationis habet.

*

Aethereus motus mouet omnia sidera, praeter
Vnum, sed semper permanet illud idem:
Sic constans & fidus homo sine fine tenebit
Hunc in more modum, quem tenet ipse polus.

*

Phoebus ab occasu rursus raptatur ad ortum

Quem

Quem prius huc illuc machina versa tulit A. C.
Sic in amicitia modus errat flagrat & ardet MCCXCIV
Corruit & surgit, quod magis odit amat,

*

Tutior est locus in terra quam turribus altis
Qui iacet in terra non habet vnde cadat:
Imbres & venti tonitrus & fulmina turres
Flatibus euertunt stare sed ima sinunt.

*

Non possunt habitare simul contraria cum sint
Mors & vita, procul decidet haec ab ea.
Sic duo sunt quae non possunt intrare cor vnum
Vanus amor mundi, verus amorque dei.

*

Stratus humi non surgit, item dum poplite flexo
Portat onus graue quo praecipitatur equus.
Si, homo qui magna vitiorum mole grauatur.
Non nisi deposita mole leuare potest

*

Non quo nauta velit, sed quo volet cl) *aura vehetur*
Puppis cum tumidi venerit ira maris:
Non quo propositum, sed quo sors ducit eundum
Quemlibet ac hominem sic decet ire duce. cm)

*

Apparet phantasma viris, sed rursus ab illis
Vertitur in nihilum, quod fuit ante nihil.
Sic & adest & abest fugitiui gloria census.
Nam prius aduentat, post quasi somnus abit.

Dum

cl) MS. *velit.* cm) *Est homini licitum quo docet ire via.* Edd.

A. C.

*

MCCXCIV *Dum calor est, & clara dies, formica laborat*
Ne pereat dum nix venerit alta fame.
Sic iuuenis dum tempus habet sudoribus aptum
Quaerat, quo possit lassa senecta frui.

*

Non adeo sublime leuat leuis ala volucrem,
Quin redeat rursus rura relicta petens.
Non ita subvectos rota surgens tollit in altum,
Quin vergens illos rursus ad ima ferat.

*

Ebrius ante bibit, quam nauseat, ante ligurit
Quam vomat, ante leuat quam pede firmus eat
Non sic in nobis, nec est sic ordo retentus
Ante docere modo quam didicisse iuuat.

*

Non emitur care res legibus empta forarum
Venditor ac emtor sunt ibi mente pares.
Sed nihil est quod sit sub coelo carius emtum,
Quam quod emunt longae fronte rubente preces.

*

Dentibus acceptas rursus bos ruminat herbas
Vt totiens tritae sint alimenta sibi
Sic documenta tui si vis retinere magistri
Saepe recorderis quod semel aure capis.

*

Follibus inclusas faber improbus excitat auras,
Dum ferrum durum molliat ipse focus:
Sic ortus furor intus agit praecordia stulti

Dum

A. C. MCCXCIV

Dum reddit molles litis agone viros.

*

Voce molossorum latebris agitantur onagri,
Exit & ipse canum dente timendus aper:
Sic & presbyteri vitiosos quaerere debent
Et nisi poeniteant ense ferire dei.

*

Et miser & diues fuit olim rex Mida, diues
Auro, sed vitae conditione miser:
Sic custos census, sic omnis viuit auarus,
Dum nihil & multum possidet ille boni.

*

Hesperus astrorum se praefert vespere primum
Qui facit immensum quo micat ipse iubar.
Sic cito non tarde se monstrat egentibus ille,
Qui clarum gemini lumen amoris habet.

*

Aeolus ingentes ventorum temperat iras
Et mare Neptunus saepe tridente domat:
Sic sese Dominus faciat feritate timeri
Qui regimen magnae gentis habere cupit.

*

Bella mouet citius cui desunt cornua taurus
Quam qui cornuta fronte ferire potest:
Saepius in vico pueros pugnare videmus
Quam validos homines queis solet esse vigor.

*

Impatiens aratri si bos iungatur aratro,
Tortum non rectam carpit arando viam:
Sic sunt qui retrahunt gradientes saepe retrorsum

A. C. MCCXCIV

Cum videant alios carpere lucis iter
*
Cum niue cum pluuia cum grandine vertere capras
Ac niti contra fronte videmus oues.
Iniustos fraus, ira. nefas, iniuria, captant
Sed iustus toto corde resistit eis.
*
Non potis est pelagus leuiter transire liburnus
Ni sit qui remis currere cogat eum.
Non valet ad metam cursum producere cursor
Ni sibi pes & spes auxilientur ibi.
*
Longius ille videt qui multis spectat ocellis
Quam cui dat visum solus ocellus homo:
Idcirco vaccam seruandam tradidit Argo
Sponsa Iouis Iuno, non Polypheme tibi.
*
Vim minus exercet qui late spargitur ignis
Quam cui collectae vim tribuere faces.
Fortius inuadit qui vires colligit hostem
Quam qui dispersis viribus obstat ei.
*
Pessimus est hostis qui cum benefeceris illi
Fortius insurgit bella mouendo tibi:
Sic carni fac velle suum sibi bella moueri
Vis tibi si pacem tela domato fame.

Caput III.

Non teneas aurum totum quod splendet vt aurum
Nec pulchrum pomum quodlibet esse bonum.

Non

Non est in multis virtus quibus esse videtur A. C.
Decipiunt falsis lumina nostra suis. MCCXCIV
Plus aloes, quam mellis habent in pectore tales,
Quos sanctis similes simplicitate putes.

*

Morsibus aggreditur lignum capra quo religatur
Cum sibi nil aliud quod lacerare queat.
Quamuis diuitias cupiat sibi quisque necesse
Vt capiant homines id quod habere queunt.
Nil prodest optare maius vel quaerere nobis
Quam quod vel quantam vult deus ipse dare.

*

Ad vada Neptuni fontes & flumina currunt,
Et quocunque potest currere currit aqua.
Post valles quas semper amat dilabitur vnda
Et colles odio quas habet illa fugit
Queis satis est his plura fluunt: his vndique fertur,
His datur, his emitur, pauper vbique iacet.

*

In boream Zephyrum conuerti saepe videmus
Nomine mutato rursus & hunc in eum.
Non tamen admiror de tempore si varietur
Cum sic cunctorum conditor esse velit:
Sed miror miranda nimis vaga corda virorum
Cur toties mutant se prohibente Deo.

*

Non aliam legem patitur fur quam latro captus
Quamuis de nocte fur eat, ille die.
Non minus hic peccat censum qui condit in agro

A. C. *Quam qui doctrinam claudit in ore suo.*
MCCXCIV *Absit commissum sine lucro ferre talentum*
Ne seruos nequam nos vocet ira dei.

*

Non opus est somno syrenes ingredienti
Nec sibi qui studio falsa cauere volet.
Sæpe stylum vertit versum qui fingere debet (n)
Dentibus & vngues & scabit vsque caput
Quaerit quae primum quae postea ponere possit
Non apte quaeuis verba locare potes.

*

Therfites vitium non vires auxit Athenis,
Inops virtutis garrulitate potens.
En inter scacos Alphinus inutilis exstat
Inter aues bubo fucus & inter apes
Inter narrantes cifram iuuat esse figuras
Et vult multotiens anticipare locum.

*

Separat instantes isthmos breuis insula fluctus
Et pacem gemini continet vna maris.
Non possunt tauri concurrere fronte minaci,
Dum baculum pastor subleuat inter eos.
Apula gens Lucanaque (o) *semper bella minantur*
Et rabiem media gens Venusina vetat.

*

In cauea propria fit atrox & aspera vulpes
Quae potius fugeret si foret illa foris.
Improbus & mordax canis est in limine noto,
Dum

(n)] Ed. I. *gliscit.* (o) MS. *Lucanica.*

A. C. MCCXCIV.

Dum videt auxilium vim sibi ferre canum.
Inter consortes audacior est homo nequam
Quam sit in extraneis hoste minante locis.

*

Inventum tarde leporem cito perdimus inter
Vepreculas cum sit res fugitiua lepus.
Perdimus anguillam manibus si stringimus illam
Cuius labilitas fallit in amne manus.
Sic abit inuentus nisi conseruetur amicus.
Et nisi libertas mutua seruet eum.

*

Non bene firmus erit digito qui soluitur vno
Nodus, nec fortis tam cito fracta fides.
Nunquam vir fidus qui desinit esse fidelis
Nunquam qui non est verus amicus erit.
Ex quo conueniunt duo pectora pectus in vnum
Fas est vt maneant pectora pectus idem.

*

Mente minus sanus quam corpore creditur aeger
Qui medicos stulte fuste vel ense ferit.
Quis magis insanus quam coecus in ardua ductus,
Si tunc contemnat felle tumente ducem
Lippo vel lusco collyria nigra medentur
Qui semel est luscus non nisi luscus erit.

*

Nolumus in scirpo quo non est quaerere nodum
Nec super infirmum ponere magna gradum.
Pasce canem, pastus tuus illum leniet, & te

A. C. *Quamuis caedatur laesus amabit herum.*
MCCXCIV *Fac seruo nequam bona semper & omne quod illi*
Praebueris perdes cum sibi nullus amor.

*

Ridiculus mus est qui muribus imperat & qui
Tamquam rex horum sic dominatur eis.
Non minor est risus de seruo quando leuatur
In dominum quoniam voce manuque ferit.
Asperius nihil est humili dum surgit in altum
Pingitur excelsa simia sede sedens.

*

Diuersis diuersa valent medicamina morbis,
Vt variant morbi sic variantur ea.
Non uno doctrina modo se mentibus infert:
His timor, his monitus, his adhibetur amor.
Quadrupedes adaquare nequis dum percutis illos
Nec cogit cunctos virga studere rudes.

*

Paruula venalem comprendit mantica telam;
Et iacet exiguo multiplicata loco.
Quis scit cp) *quod cupidae menti non sufficit orbis*
Praedia terrarum, gloria, census, honor.
Ius est ut penitus terrae sit homunculus expers
Qui totam terram solus habere cupit.

*

Faucibus innocuis deserta leunculus ambit
Cum nihil inueniat quod lacerare queat.

Non

cp) Edd. *cur sic.*

Non semper pungit serpens, nec fundit ubique A. C.
Virus, quod secum semper in ore gerit. MCCCXIV
Non equidem stimulo, nec parceret ille veneno,
Si quid adesset quod laedere posset eo.

Caput IV.

Non bene de pedibus spinae tribulique trahuntur,
Dum breuis interius spina relicta manet!
Quo mora maior erit tanto mage vulnera putrent,
Et tunc non possunt absque dolore trahi.
Qui culpas de corde trahit trahat usque recentes,
Et cunctas una ne ferat una necem.
Quid prodest medico plagas sanasse ducentas
Si maneat sola qua moriatur homo.

*

Arbor quae late ramat nisi firma stat imo
Cum ramis facili corruit icta notho,
Sed quae radices habet in tellure profundas
Obstat & euerti peste furente nequit.
Qui ramos famae non radices meritorum
Extendit late scito quod ipse ruet.
Non solum coelo qui verbula vana profanat
Ast etiam vano displicet ille solo.

*

Non minus est dulcis paruo de fonte recepta
Quam quae de magno flumine fertur aqua.
Et cadus & dolium retinet quandoque falernum
Nec dolium melius quam breuis ipse cadus.
Nec magis egregio vino dulcescit in auro

A. C. *Quam facit in scyphis quia minus asse valent.*
MCCXCIV *Qualiscunque miser benedicat vel bona nemo*
Corpore vel misero vilia verba putet.

*

Visibus intentis scrutatur ab aethere praedam
Miluus, & a longe frusta relicta videt.
Non licet esuriat statim descendit abalto
Sed variis gyris circuit ipse locum.
Sunt nam qui laqueos posita dape ponere tentant
Vt sic incautae decipiantur aues.
Denique prospecto nihil aucupis artis adesse
Vnguibus accedit tutus & exta capit.

*

Nonnihil exempli vermes de carne creati
Demonstrant oculis notificantis opus.
Dentibus acceptam inuadunt morsibus illam
Non quaerunt aliam dum sibi durat ea.
Consilii nihil est nisi sal succurrere possit
Sal positum large mordet & arcet eos.
Vermibus hic mos est nec solum linquitur illis
Sunt in quos transit iam furor ipse viri.

*

Non propter pennas laudat conuiua volucrem
Nec propter corium mango disertus equum,
Nec equidem similis per singula cursitat usus
Vestes non homines omnis honorat homo.
Hunc noua facta nouum statuunt per singula morem
Et nihil excepto paupere vile iacet.
Nil bene pauper agit, sed pro ratione tenetur

Quic-

A. C. MCCXCIV.

Quicquid agat diues seu bene siue male.

*

Sumta quid esca valet quae quam cito sumitur exit
Nausea cor vexat viscera laxa dolent.
Quando non patitur medicamina morbus in aluo
Non signum vitae sed necis esse puto.
Vt dape venter eget sic spiritus indiget illa
Non bene pascuntur cum nihil alter habet.
Non discunt quicunque scholas ubicunque frequentant
Nam plures veniunt ut videantur ibi.

*

Bos semel est vitulus canis semel cq) *ipse catellus.*
Cur homo bis puer est quem licet esse semel?
De puero natura senem facit ut petit ordo
Sed vitium pueri de sene reddit item.
Non est barbati plaustello cr) *iungere mures*
Nec casu tali multiplicare vices.
Bis puer est homo virque semel, quem viribus vna
Cum sensu laxis balba senecta domat.

*

Saepe molossus ouem tollit de fauce luporum
Vt raptam comedat, non vt abire sinat.
Quid refert an ab hoste lupo moriatur, an illo
Cum dentes aeque sint vtriusque graues.
In multis similes ratio considerat actus
De quibus expertus verba referre cs) *potest.*

cq) Edd. *semel est canis.* cr) MS. *plaustrillo.*

A. C. *Res hominum cunctas defendit ab hostibus Alcon*
MCCXCIV. *Vt sibi non illis res tueatur eas.*

*

Simpliciter coecus prohibetur ducere coecum
Ne coecus coecum ducat in antra secum.
Sed tamen insanum prohibere nequimus Alanum
Quin coecos dubio ducere calle velit.
Non queritur quod turpe pedes offendat eunde
Sed quid tam pauci nocte sequuntur eum.
Miror & admiror quod iter lucis arrogat ille
Quem nunquam constat scisse vel isse viam,

*

Ad bellum quia durus erat migrauit Vlysses et)
Aegistho thalamos ingrediente domi.
Qui iecet in plumis nil duri passus in armis
Non valet vt suetus vix tolerare malum.
Imbribus & ventis mutat gena laesa colorem
Vritur & leuiter sole tenella cutis.
Mollibus assuetus clypeum bene non gerit armis
Ne retinet gladium firmiter vncta manus.

*

Non omnis socius fidus est, non omne fidele
Pectus, non omni me sociare volo.
Qui socius volet esse meus, non alter at idem
Fiat ego: quia non est satis alter ego.
Non teneo socium qui scit quod nescio vel qui
Id quod non habeo forsitan illud habet
Cum socio socius deliberat omnia doctus
Cum sibi concordant consona corda duo.

Cra-

cs) Edd. *dicere vera.* *et)* Edd. *Achilles.*

*

A. C. MCCXCIV.

Craſtinus ingrato procraſtinat omnia more
Et de cras vno cras mihi mille facit.
Cur hodie non multiplicat qui multiplicat cras
Nonne dies ſolem ſignat vterque ſuum?
Poſt hodie cras eſſe ſolet cum ſole reductum
Sed non cras illud quod mihi ſpondet habet.
Cras illud nunquam nec ſol orietur in illo
Cum cras venturum ſit ſine fine ſuum.

Caput. V.

Non ſunt digna coli quaecunque coluntur in orbe
Iugera nec fodi vinea quaeque manu.
Quid prodeſt parare ſolum, vel ſcindere vitem
Cum nil habet frugis nil habet illa meri.
Incultus requieſcat ager ſterilisque quieſcat
Vt vitis nunquam vindemianda mihi.
A ſimili ceſſare probo debere datorem
Qui colit indignos & ſua tradit eis.
Qui ſua dat dignis ſerit & metit vnit & amplat
Indignis vero res data tota perit.

*

Nos aſinus ridere facit, dum more leonis
Pingitur, & vulpes ſubdola cogit idem.
Exuat hic pellem qua ſe putat eſſe leonem
Vt patiens oneris iuſſa ſequatur heri.
Hortor & vt vulpes propria ſub pelle quieſcat
Ne moueat riſum, pelle leonis ouans.
Inflando ſe rana boui par eſſe volebat
Vlciſi pullos quos pede presſit arans.

Aſt

A. C. MCCXCIV.

Ast hos iurauit ranunculus ante creparet
Per medium quam par proficeretur ei.

*

Surgentem Drusus festinat radere barbam
Ne noceat cauae vocibus umbra genae.
Apponit speculum speculo monstrante relictos
Forficibus tollit forpicibusque pilos.
Et ne prurigo caput occupet omnibus horis
Lotricem promtam quae lauet illud habet.
Praeterea faciebus aquam manibusq; ministrat
Quotidie scopis a scobe tota piat.
Hoc facit exterius sed sordes colligit intus
Nec sibi crescentes radere curat eas.

*

Constat vt illa manus primo perpulchra lauetur
Quae sibi praesumit vasa lauare dei.
Munda manus mundum vas dum lauat efficis atque
Sordida sordidius quam foret ante facit.
Tacta luto turpes subito trahit insita sordes
Et nigra fit subito quae prius alba fuit.
Non me verrucas iuste reprehendit habentem
Qui sibi portanti tubera parcit homo.
Vlceribus plenum primo se liberet ipsum
Postea verrucas rideat ille meas.

*

Nemo potest pugilem nexu prosternere fortem
Ni luctam faciens aggrediatur eum.
Nunquam formosae cecidissent moenia Troiae,
Ni coeptus fuerit quo cecidere labor.
Incipiat quicumque cupit bonus & pius esse
Dimidium facti qui bene coepit habet.

Quomodo fiet opus nisi primitus incipiatur A. C.
Omnia principium constat habere suum. MCCXCIV
Audacem fortuna iuuat nil grande cor audax
Terret, nil animi quicquid abhorret habet.

*

Non potis est magno gibbo prohibente camelus
Pertransire leuis breue foramen acus.
Nec transire sinit locupletem ianua coeli
Dum cogit miserum sistere pondus opis.
Cur animae mortem tam prono corde requirit
Cur sibi quod tollit viuere captat homo.
Felix est pauper quem pauperat ipsa voluntas
Non est quod tergum cum petit alta grauet.
Nec latro nec praedo nec fur vafer insidiatur
Dum capit assumtas absque timore vias.

*

Mille viae ducunt hominem per secula Romam
Qui dominum toto quaerere corde solent.
Est via quae surgit montes directa per altos
Vepribus & sentis arduitate grauis
Est quoque nonnullus callis quem calculus asper
Asperat & plantas quotidianus arat.
Est via per pontum via per deserta per imas
Valles per scopulos per loca dura pedi.
Per nemus & latebras per lustra timenda ferarum
Per spinas tribulos per luculenta vaga.

*

Semper hiat coruus semperque cadauera captat
Semper amat mortem mors fera pascit eum.
Quem sua debilitas, & quem premit ipsa senectus

Lae-

A. C. MCCXCIV.

Vna cum rebus quas habet ipse timet.
Vnde per exemplum legimus monstrasse tyrannum
Qui non ut dicit verna beatus erit.
Ad foueam ductus supra caput ipsius ensis
Pendebat tenui vix retinente filo.
Huic dape coniecta vesci praecepit, ut cw) *ausus*
Non erat is cx) *quoniam vidit vtrinque necem.*
Sic ait est de me lapsum casumque timente
Est certum propria morte vel hoste mori.

*

Ad mala facta malus socius socium trahit & fi:
Fit malus & nequam qui fuit ante bonus.
Nimirum quoniam velocior ad mala spes cy) *est*
Quam sit ad illud opus quod deus optat agi.
Ima petit leuius quam surgit ad ardua pondus
Quod vix de terra buccina colla leuant.
Nonne boues qui plaustra trahunt quandoque trahuntur
Dum rota decliuo tramite meta ruit.
Cum trahit hic sursum quantum valet ille deorsum
Impedit haec illum retroque saepe cadit,
Nam magis est pronum celso de vertice sumtum
Quam quod ab occidua valle resurgat iter.

*

Aduena syluarum si bestia forte caninam
In-

cw) Edd. *Huic dapi coniunctam vestem percepit*, &c.
cx) Ed. II. *bis*. cy) Edd. *pes*.

Incidit in turbam nonne peribit ibi.
Nonne chelydrorum moriuntur morsibus illi A. C.
Quos via vel casus protrahit inter eos. MCCXCIV
Quis nisi sit serpens serpentibus associatur
Cum grauiter pungant id quod inhaeret eis.
Marcescunt flores & gramina mortificantur
Quae solo tactu fusa venena cremant.
Nec inter pueros dubios gens Marsia ponit
Vtrum se geniti sint ita scire volens.
Illis nam solis pariunt ut diximus angues
Dum sibi blanditiis oris amicat eos.
Dum curuare potes vel curuam reddere virgam
Faxis ut ad libitum flet tua virga tuum.
Cum vetus in magnum fuerit solidata vigorem
Non leuiter flectes imperiali caput.
Rursus si tortam patieris surgere primum
Semper ut est primo torta manebit ea.
Sic homo dum puer est doceatur iussa tenere
Nec cor consuetis imbuat ille malis.
Argillam figulus quamuis mutauerit ollam
Sed siccae formam non adhibere potest
Ceruinam pellem latrat per tecta catellus
Primitus ad syluas doctus ut ire queat.

*

Tres seruos tribus usque modis seruire videmus
Non uni domino tres simul imo tribus
Est nam qui vitae fidens mercede futurae
Subiacet imperiis officiisque dei.
Hic seruus non est quoniam qui frena salubris
Iustitiae patitur liber & altus erit.

A. C. MCCXCIV

Est quoque qui misero subiectus paret homillo
Vt quondam primi constituere patres:
Non tamen tunc totum sibi subiugat imperiosum
Interior vinclis non retinetur homo.
Tertius est seruus vitio qui semper obedit
Hic penitus seruus viuit utroque modo.

Vt perpendiculo paries aequetur oportet
Non domus hoc ipso deficiente ruat.
Quomodo stare potest titubantis machina muri
Si fundamentum debile fallit opus.
A simili si quis sublimes tendit ad artes
Principio partes corde necesse sciat.
Artes post partes veteres didicere magistri
Idcirco magnum promeruere decus.
Primo dictantes & postea versificantes
Gaudenter ferulae supposuere manus.
Partibus imbutos sapientia duxit Athenas
Quadruuium triuio continuando sibi.

Illicitos miserande puer compesce furores
Scito quod ad mortem commouet hostis eos.
Aufer ab his mortem miserosque videto dolores
Altera plus istis sunt meditanda tibi.
Esto memor quod puluis eris quod vermibus esca
In gelida putris quando iacebis humo.
Non erit in mundo qui te velit ultra videre
Cum tua rancidior sit cane rupta caro.
Cur proprium caput ense secas cur sponte catenas

Das-

A. C. MCCXCIV

Daemonis incurris cur sua iussa facis.
Motibus assiduis surgentibus obuius obsta
Nec superet qui te sic superare putat.

*

Heu quid homo tantum quaerit qui transit ut umbra
Qui nunc stare putat nunt cadit ima petens.
Quid certum manet huic nisi mors & mortis imago
Hunc semper sequitur hunc tenet huncque trahit.
Heu cur gaudet homo, cur ille superbit & ad quid
Cur ducit statum qui cinis est & erit.
Cur cupit & metuit & cur sibi subdere tentat
Omnia cur semper viuere posse putat.
Non sic non quoniam perit illa putatio vana.
Ros cadit & vitae rursus ad ima ruit.
Sic stat homo vel dic quo facto caetera constant
Quid plus sunt vanum singula quaeque nihil.

IV. Rythmum elegantem de *Christi incarnatione*; quo diuinum id opus omnes artium liberalium regulas aspernatum fuisse perquam ingeniose cecinit, quem exhibet Ioan. BVZELINVS in sua Gallo-Flandriae descriptione lib. I. cap. VII. *cz*) ex MS Codice bibliothecae Abbatiae Marchianensis Ord. S. Benedicti. *da*) Editus etiam est Antverpiae inter

cz) Valerii ANDREAE bibliotheca Belgica ed Lovan. 1643. p. 32. *da*) v. Carolus de VISCH in Alani Operibus p. 418.

A. C. MCCXCIV Opera Alani, *db*) Anno 1654. Incipit: *Exceptiuam actionem Verbum Patris excipit.*

V. Rhythmus quo graphice *natura hominis fluxa* & caduca depingitur Initio: *Omnis mundi creatura Quasi liber & pictura.* Editus est ex MS. bibliothecae Marchunensis a Io. BVZELINO in Gallo Flandria tom. I. cap. 7. *dc*) Item in Alani Operibus per Carolum de VISCH Antverpiae 1654. *dd*)

VI. De *triplici mundo* metrice, initio: *Expugnans hyemem vernal.* Exstat MS. apud Martinianos Louanii. *de*)

VII. De *oculo morali* metrice. *df*)

VIII. Rythmi Alani *contra amorem Veneris* exstant manuscripti in bibliotheca Ducali Gvelpherbytana, eorumque primi versus rubro: *Carmen Alani probans virgines & non mulieres ad matrimonium esse ducendas;* inter manuscriptos Codices academiae Helmstadiensis. Quoniam prolixi non sunt integros dabo;

Vix nodosum valeo nodum denodare
Et indemonstrabile monstrum demonstrare,
Vnde volens Veneris vultum denodare
Quae naturas hominum vult denaturare
Huius arte magica quiuis protheatur
Iouialis deitas per hanc humanatur

Mars

db) l. c *dc*) v. VISCH l. c. *dd*) p. 419. *de*) v. Caroli de VISCH biblioth. scriptor. Ord. Cisterc ed. Colon. 1656. p. 13. *df*) v. Car. de VISCH biblioth. scriptor. ord. Cisterc. ed. Col. 1656. p. 13.

Mars in pace vincitur Bachus debachatur A. C.
Ipse Titan vritur Triton inflammatur. MCCXCIV
Hoc praestando surripit auferendo praestat
Honestum depauperat pauperem honestat
Incestum castificat pudorem incestat;
Blandiendo verberat blandiens infestat.
Laeta moestis mellea felleis adiungit
Dum proponit dulcia sanguinem emungit
Allicit illiciens & inungens pungit
Illicit alliciens imo pungens vngit.
Verbera post vbera suis impartitur
Blandiendo vulnerat vulnerans blanditur
Verum dicit mentiens si vera mentitur
Verum compos omnium nullis compotitur.
Dulce malum amor est & dulcor amarus
Inimica caritas inimicus carus
Ignara prudentia sapiens ignarus
Praeauara largitas largiens auarus.
Ingrata temperies mulcebris tempestas
Et potens debilitas debilis potestas
Libertina seruitus seruiens libertas.
Pauper affluentia confluens paupertas.
Poena delectabilis tristis paradisus
Arridens tristities & contristans risus
Visionis coecitas coecitatis visus
Odium amabile & amor inuisus.
Sitiens ebrietas sitis ebriata
Saties famelica fames satiata
Virtuosum vitium virtus vitiata
Inquietum gaudium requies ingrata.
Sub hac sola quaestio solet ventilari

A. C. MCCXCIV

Vtrum amor virginum ioco puellari
Matronalis debeat amor ancillari
An eundem deceat privilegiari
Ecce vultum induit dubitationis
Quaestio sophistica vmbra quaestionis
Eius in vestibulo disputationis
Excubat solutio soror rationis.
Quis nisi mentis inops hostis rationi
Fletum confert gaudio risum passioni
Lutum gemmae conferens noctuam pauoni
Flori foenum comparat Thersitem Adoni.
Laborat in extasi mentis furiosae
Qui cicutam lilio saliuncam rosae
Comparat vel purpuram chlamidi pannosae
Gloriam deglorians rei gloriosae.
Sed boni malitia non deflorat florem
Nec veri depauperat falsitas honorem
Nec incestus nubila nubilant pudorem
Neque Venus coniugis virginis amorem.
Malum bono proximum vilius vilescit
Bonum in contrarii facie nitescit
In unius tenebris alterum lucescit
Vnum in alterius luce tenebrescit
Vt pruina gratior dies est aestiua
Floreque decrepito rosa primitiua
Sic matronae Venus est quasi positiua
Cum Venus virgunculae sit superlatiua
Floret Venus virginis nondum deflorata
Cum sit nuce vilior Venus triturata
Sic libata gratior res est illibata
Fons signatus dulcior aqua publicata.

Dio-

Dionea virgine nequit fermentari A. C. MCCXCIV.
Nec in fraudis fabulas vult adulterari
Huic pudor simplicitas gaudent gratiari
Sub hac amans quilibet vult meridiari.

Nil hoc infelicius felleus est rore
Melius vel mellius nil est hoc dulcore
Grauius ingratius nil est hoc furore
Laetius vel dulcius nil est hoc amore.

Primos flores virginis prima rudimenta
Et ver primum tempore prima sub iuventa
Veneris praedulcia sunt delectamenta
Quae minus luxuriae sapiunt fermenta.

Si quis vero coniugis in amore perit
Flores carpit hyemis in arena serit
Virorem in arido mel in felle quaerit
Publicae se publicans viam tritam terit.

A natura principe lex est instituta
Vt sub certo tempore sub aetate tuta
Sub statuto canone lege sub statuta
Sua soluant Veneri virgines tributa.

Sed nec leges postulant nec ius protestatur
Nec natura recipit quamuis patiatur
Quod a nupta Veneri vectigal soluatur
Maritatis fibula quo diffibulatur.

Virgo tributaria redditur amori
Quo fauoraliter fauens amatori
Vt naturae solito morem gerat mori
Precum contradicere nesciens dulcori.

Dat amor amarior stimulum vxori
Quae vt gulae pabulum det inferiori
Et feruentis clibani consulat furori

A. C. *Foedera defoederat maritalis thori.*
MCCCXIV *Amore pecuniae postquam inescatur*
Ad moechiae facinus mulier armatur
Dum moechando teritur terendo moechatur
Vt a moechi loculo munus emungatur.
Ille postquam Veneris potu inebriatur
Cogitur ad vomitum venter bursae satur
Totus perit igitur totus deplumatur.
Et qui diues fuerat iam philosophatur.
Miser est qui coniugis in incude cudit
Qui sub tali ludicro ludens se deludit
Cui si sophismata mulier alludit
Expleto principio flebile concludit.
Iam naturam Veneris nimis denaturat
De complexu coniugis cuius cura curat
Quam flagello mentulae rusticus triturat
Quae sub tantis ictibus inconcussa durat.
Nullus qui est sapiens talem ludum tentat
Tali gaudet gaudio timor quem fermentat
Metus horror gemitus vbi se praesentat
Vbi se securitas penitus absentat.
Vbi saepe somnio mortis soporatur
Moechus dum mechanice cum moecha moechatur
Vbi saepe mentulae bursa syncopatur
Vbi saepe geminus frater decollatur.
Dum in nupta Veneris sitis incandescit
Discurrit in facinus in feruorem exit
Nil audere dubitat nihil pertimescit
Natum mater abdicat nata patrem nescit.
Quid pudor quid pietas nupta non attendit

Ca.

Caminus luxuriae cum nuptam accendit A. C.
Iura Leges foedera turpiter offendit MCCXCIV
Castitatis immemor castitatem vendit
Cum Venus ad Venerem coniugem inuitat
Syncopare coniugis vitam non euitat
Vt moechiae maculam melius admittat
A mariti corpore truncum demaritat.
In prolis perniciem Progne neronisans
Phasiphe luxuriae potu tantalisans
Boueque sophistica bouem bargolisans.
Istud verum comprobat vere silogisans
Ad hoc pactum Helena vult silogisare
Potens probabiliter ad hoc disputare
Nam Troiae nobilitas posset adhuc stare
Si nouisset Phrygius melius amare.
Ergo non vlterius quaestio procedat
Cum se parti virginum ratio concedat.
Ergo nupta virgini in amore cedat
Et innupta quaelibet nuptam antecedat.

IX. Huc referri possunt *Gnomae* in nouem libros distinctae quas Alanus collegit. Ex iis Othonis cuiusdam XXXVII. euulgauit Caspar BARTHIVS in Adversariis *dg*)

LVI.

ANONYMVS.

Scripsit circa A. MCCXCIV. versus leoninos de *Adolpho Imperatore* (ab A. 1292. ad 1298.) qui exstant manuscripti in bibliotheca Paulina academiae Lipsiensis. *a*) Eos quo-

dg) L. XXXI. c. XI.
LVI. *a*) v. FELLERI catalogum p. 77. n. 2.

A. C. MCCXCIV quoniam. prolixae adeo non sunt ex codice memorato subiungam:

Multi gaudebant venit Rex quando Rudolphus:
Plures plangebant dum Rex aduenit Adolphus,
Saluus Rudolphus. Sit rex maledictus Adolphus.
Anno milleno bis centeno nonageno
Adiecto quarto Thuringia vixit in arto.
Tempore Septembris, quando tempus fuit imbris,
Rex adiit villas, vastauit Adolphus & illas.
Occidit multos pueros, iuuenes, & adultos.
Mactauit flentes cleros, templique clientes.
Virgineum coetum violans. Hoc *non fuit aequum.*
Pressit legitimas, moniales, & viduatas.
Ancillas, veteres ac antiquas mulieres
Se defendentes, casteque manere volentes,
Occidit misere. Deus occisis miserere!
Aras destruxit: ergo plebs plurima luxit.
Aras effregit, vbi plurima damna peregit.
Cistas concussit; fieri mala noxia iussit.
Rem nimis horribilem fecit res impius idem:
Corpus sacratum tristi digne veneratum
Abstulit a mensa domini. Deus haec mala pensa!
Namque sacramentum iecit supra pauimentum
Candelas, mappas, libros, calicesque, patenas,
Cum casulis albas rapiens humeralia pallas.
Haec exportauit. Mala pro nihilo reputauit.
Traxit ab ecclesiis mulieres, dans sceleratis.
Absque timore Dei comitans vicus Pharisaei.
Abstulit armenta, miseris tollens alimenta.
Quadrupedes magnos, macros, animalia, porcos

Sr-

Secum minauit, quae tanquam cruda vorauit. A. C.
Robustosque bonos sua triturare colonos MCCXCIV
Semina praecepit. Rex haec enormia fecit.
Vestibus exutos dimisit currere nudos;
Ancillasque senes denudauit mulieres;
Fratres maiores denudans atque minores,
Seruos Bernhardi monachos famulosque Burchardi;
Quosque viatores spolians iuuenes seniores.
Ob prauos mores amisit regis honores.
Calcans vineta botros suxit sine meta.
Excidit vites, inopes fecit fore mites.
Mella comedit apum, dispersit apes prope campum
Vt sic arceret ne postea mellificarent.
Rex fuit Hunnorum ferus Athila catholicorum.
Per prauos actus sic Adolphus vt Athila factus.
Achab, Ierobeam, Constantinus, Nero nequam,
Herodesque malus, Agrippa, Diocletianus,
Maximianus, Valerianus, Retionarus:
Isti tortores fuerant reor hoc vitiores;
Nulli tortores Adolpho deteriores.
Non bene fecerunt, hunc cum regem statuerunt:
Iustius egissent alium si constituissent.
Vindicet haec dominus, quod tot mala fecit Adolphus,
Da Christo grandes Erfordia regia laudes.
Multi migrassent hi si te non habuissent.
Adolphus rex regum fex, per eum periit lex,
Destructor terrae, seminator maximae guerrae.
Consilii vani venit Cosmae Damiani

Adol-

A. C. *Adolphus rugiens fex regum pauperes vrgens,*
MCCXCIV *Vt mons paturiens, post haec niet de fore cadens.*

LVII.

FRANCISCVS CAESAR.

Vulgo de Keysere. Dixmudanus Flander. Religiosus B. Mariae de Dunis, S. Theologiae Doctor Parisiensis, cuius meminerunt praeter Antonium SANDERVM de scriptoribus Flandriae MEYERVS lib. 10. Annalium Flandriae, in Gvidone Dampetra & Jacobus MRCHANTIVS in descriptione Flandriae asserentes eum circa A. 1293. famigeratum fuisse theologum, & Libros Magistri Sententiarum in Academia Parisiensi enarrasse. Obiit Dunis A. 1294.

Edidit carmine *Vitam S. Bernardi* impressam postea Parisiis 1483. *a*)

LVIII.

ENGELBERTVS.

MCCXCVII. Abbas coenobii Admontensis ordinis S. Benedicti, *a*) ab A. C. MCCXCVII. *Scripsit* carmen panegyricum heroicum in *coronationem Rudolphi Habsburg.* Factam A. 1273. *b*)

LIX

LVII. *a*) v. Caroli de VISCH bibliotheca scriptorum ordinis Cisterciensis ed. Colon. 1656. p. 110. 111. ex Adriano Mesdagh in chronico Duneny & aliis antiquioribus eiusdem coenobii monumentis.

LVIII. *a*) v. Jo. TRITHEMIVS de Scriptor. Eccles. n. 279. *b*) v. Jo. Alb. FABRITIVS not. (*y*) ad Trithemii l. c.

LIX.

RAYMVNDVS LVLLVS.

A. C. MCCC.

Maioricensis Tertii Ord. S. Francisci. *a*)

Scripsit *Artem generalem rythmicam*, compositam Maioricis mense Martio A. MCCC. *Deus glorios. per b*)

LX.

BERNHARDVS.

Geytensis, *a*) vel Glystensis, *b*) vel Geystensis. Cum quidam male PALPISTAM vocant, vt vult Christophorus HENDREICH. *d*) Sed cum denominatio procul dubio a scripto memorando fuerit desumta, res exemplo non caret. Habemus Ioannem Architrenium, Galfridum de Vino Saluo, Eberhardum Graecistam & plures a scriptorum titulis cognominatos.

SEC. XIII.

Vixit seculo XIII. *e*)

Scripsit *Palpistam*, *f*) vel *Palponistam*. *g*) Est dialogus metricus, *h*) quo vitam aulicam & priuatam versibus leoninis depingit. *i*) Inprimis aularum pestes adulatores, miserias quoque Principum & Curialium describit. *k*)

LIX. *a*) v. Lucae WADDINGI scriptores Ord. Minorum p. 295. *b*) v. WADDINGVS l. c. p. 297.

LX. *a*) v. Christoph. HENDREICH Pandect. Brandenb. p. 530. b. *b*) v. Jo. FABRICII Biblioth. Latin. ed Hamb. 1712 p. 721. *c*) v. Jo. Alb. FABRICII Bibl. Lat. Suppl. p. 301. *d*) Pandect. Brandenb. p. 530. *e*) v. Chr. HENDREICR l. c. *f*) v. HENDREICH l. c. *g*) v. Jo. A. FABRICII. Bibl. Lat. p. 721. & suppl. l. c. *h*) v. HENDREICH l. c.

A. C. SEC. XIII. *k*) Vulgauit illum Henricus Qu
1501. Coloniae cum glossis. E
ne tum non visa sibi Daumius,
edidisse se putauit e MSto, post
quaedam posse in sua emendar
l) Exstat & in Auctario Catal. T
1156. Edidit quoque eum un
Christ. DAVMIVS. A. 1660. *m*) 8°

LXI.

CONRADVS de MV

Praecentor ecclesiae Tigurin
culo XIII. Scripsit Carmen FABV
buit olim Bibliotheca Thuana i
manuscriptos Fabularium M. C
tor. Eccles. Turicensis Constant

LXII.

NICOLAVS de BRA

Vixit tempore Aruerni praes
sis, cui dedicauit *Gesta Ludouic*
metro carmine, initio: *Magnan*
douici fortia gesta; quae legun
DVCHESNE Historiae Francor. sc
V. Parisiis 1649. *a*)

i) v. FABRICII Supplem. Bibl. L. I. c
DREICH l. c. *l*) v. FABRICIVS l. c
DREICH l. c. *n*) v. FABRICII B. L.
LXI. *a*) v. Jo. MABILLONII Veter. A
IV. p. 564. *b*) v. Catalogum Bibl. Th
burg. 1704. p. 445.
LXII. *a*] p. 290.

SECVLVM DECIMVM QVARTVM. A. C. MCCCIV.

I.

THOMAS WICKE.

Canonicus Oxonienſis. Claruit adhuc A. MCCXC. *a*) Chronicon ſuum Angliae perduxit ad A. MCCCIV. *b*)

Scripſit I. *Commendationes vini* Lib. I. initio: *Sincerum mihi dede merum ſi vis.*

II. *Increpationem gulae* Lib. I. init: *Prandens in menſa ventris depo.*

III. Alia carmine. *c*)

II.

IACOBVS de BENEDICTIS.

IACOPONVS *a*) ob inſignem ſui contemtum dictus Natione Italus. *b*) Patria Tudertinus. Ordinis Minorum. Obiit A. MCCCVI. d. XXV. Decembr. *c*)

Scripſit I. Rythmum *ad B. Virg. Mariam* MCCCVI. *prope crucem Chriſti patientis ſtantem*, qui incipit: *Stabat mater doloroſa.* Habetur in officio B. Virginis. *d*)

II. Canticum de *contemtu mundi*, cui initium: *Cur mundus militat ſub vana gloria.*

GVAL-

I. *a*] v. Jo. BALEVS ſcriptor. Britann. Cent. 4. n. 72. *b*] v. Gv. CAVEVS de S. E. p. m. 659. *c*] v. BALEVS l. c.

II. *a*] v. Epitaphium Iacobi. *b*] v. Henr. WHARTON Append. ad Hiſtor. Liſer. Gvil. Cave de Scriptor. Eccles. ed. Londini 1689. p. 9. *c*] v. Epitaphium Jacobi apud Lucam WADDINGIVM Scriptor. Ord. Minor. p. 180. *d*] Luc. WADDINGVS Scriptor. Ord. Minor. p. 180.

A. C. MCCCX. GVALTERO MAPES hoc scriptum tribuunt Jo. BALEVS e) & Jo. PITSEVS f) In MSto quodam bibliothecae Helmstadiensis Codice exstat ἀνονύμως titulo solo: *De contemtu mundi.*

III.

ROBERTVS BASTON.

Aliis BASCON. Anglus. a) Monachus Scardeburgensis Carmelita. Claruit A MCCCX. b) Mortuus circa illum annum teste Jo. PITSEO. c) Non ergo viuebat A. 1314. vt vult Christophorus HENDREICH. d) Poeta Oxonii laureatus. e)

Scripsit I. De *Striuelinensi obsidione* Lib. I init: *De planctu crudo metrum cum carmine.* f)

II. De *altero Scotorum bello* Lib. I. init: *Me cordis angustia cogit mira fari.* g)

III. De *Scotiae guerris variis* Lib. init: *Ludere volentibus ludo paro lyram.* h) Robertus Bastonus de gverris Scotiae rhythmice exstat manuscriptus in bibliotheca Cottoniana Titus A. XX. 6. i)

IV. De *variis mundi statibus* Lib. I. init: *Totum regnat seculum Papae potestas.* k)

V.

e] Scriptor. Britann. Cent. 3. n. 61. f] de illustr. Angl. scriptor. n. 301.

III. a) v. Christophori HENDREICH Pandectar. Brandenb. p. 442. a. b] v. Jo. BALEVS scriptor. Britann. Cent. IV. n. 92. c] de illustr. Angl. scriptor. n. 452. d] l. c. v. BALEVS l. c. f] v. BALEVS l. c. g] v BALEVS. l. c. h] v. BALEVS l. c. i] v. Thomae SMITHI Catalogum p. 123. k] v. BALEVS l. c.

V. De *Sacerdotum luxuriis.* Lib. I. init: *Scribere decreui quia ludum fingere. l*) A. C. MCCCX.

VI. *Contra Artistas* Lib. I. init: *Meum est propositum gentis imperitae. m)* Roberti Bastoni versus rhythmici contra Artistas exstant manuscripti in Bibliotheca Cottoniana Titus A. XX. 7. *n)*

VII. De *diuite & Lazaro* lib. I. init: *Paupertate melior est Argentimar. o)*

VIII. *Exhortatio* Roberti Baston ad Anglos, versibus exstat manuscripta in bibliotheca Cottoniana Titus A. XX. 29 *p)*

IX. *Poemata & rhythmos.* Lib. I. *q)*

IV.

GVIDO.

Ferrariensis Ecclesiae presbyter, & postea, vt ferunt, Episcopus. *a)* Claruit temporibus Henrici de Luczelburg Imp. VII. & Clementis Papae V. A. MCCCX. Fuit poeta insignis, scripsit tam metro quam prosa non contemnendae lectionis plura opuscula, in quibus est Volumen carmine scriptum ad Clementem Papam quintum, *super nouum & vetus testamentum* imitatus Petrum de Riga quod praenotauit *Margaritam Bibliae* lib. I. init: *Nobile principium ter b)*

Aaaa V.

l] v. BALEVS l. c. *m*] v. BALEVS l. c. *n*] v. SMITHVS. l. c. *o*] v. BALEVS l. c. *p*] v. SMITHVS l. c. p. 124. *q*] v. BALEVS l. c.

IV. (*a* Jo. TRITHEMIVS de Scriptor Eccles. n. DXLI. *b*] v. Jo. TRITHEMIVS de S. E. l. c.

A. C. MCCCXI.

V.

BENEVENVTVS de CAMPESANIS.

Carminibus celebrauit funus & exequias Ferretti Vicentini Poetae Vicentini. Carmen de conflictu inter Patavinos & Vicentinos: quod in honorem cecinit Canis Scaligeri, ac Patauinorum contemtum, cum iis A. C. 1311. erepta esset Vicentia ab Imp. Henrico VII. Carmini huic Albertinus Mussatus Patavinus, rogatu Paulli Judicis, carmine se opposuit, quod cum reliquis Mussati operibus, cura Felicis Osii prodiit. v. Joan. Bapt. Paiarinum in Historia Vicentina. Vossium de Hist. L. III. 9. a)

VI.

PETRVS de DACIA

Ordinis Praedicatorum & lector praecipuus inter lectores Praedicatorum in Gotlandia patria sua, bis etiam Prior. Coaevus Christinae Stumbelensi mortuae A. MCCC-XII. d. VI. Nov. a)

Praefixit Libro VI. de virtutibus Christinae *argumentum* operis hexametrum, initio: *Cuius amo mores virtutum colligo flores*; quod

V. a) v. Christoph. HENDREICH Pandect. Brandenb. p. 510. a.

VI. a) v. Dan. PAPEBROCHII Commentarius praevius ad Acta Christinae in Actis Sanctorum Junii Tom. IV. p. 270.

quod exstat in Actis Sanctorum Junii Tom. V. b) A. C. MCCCXIV

VII.

BERNENSIS.

Aliis BERNERIVS, quidam monachus Ord. Praedic. Allobrox. Flor. A. C. 1314. Collegit *Antiphonam*, *Regina coeli*, *quam pulchra es*, e diversis patribus Antiphonarum, Responsorioum, Hymnorum, retinentibus tamen proprium sensum, cum propriis melodiis; quae finit, *tuum precare filium*. v. Alph. Fernandez in Concert. Praedic. Marracium in Biblioth. Marianam. Lusitanum in Bibliotheca p. 56. Altamuram in Biblioth. huius Ord. a)

VIII.

ADOLPHVS.

Quis ille Adolphus fuerit explorare non vacat. Scripsit is a) sermone ligato fabulas A. MCCCXV. ut ex operis fine patet. quod cum huc vsque editum esse non putem ex MSto Bibliothecae Gvelpherbytanae descriptum exhibeo. Quamuis enim non elegans adeo sit, lectu tamen non adeo fore iniucundum credo. MCCCXV.

b) p. 429.

VII. a) v. Christoph. HENDREICH Pandect. Brand. p. 526. b.

VIII. a) v. Praefationem acrosticham.

A. C. A ugurio docti b) fraudes didici muliebres,
MCCCXV. D e quarum fraude nemo cauere potest.
O pto placere probo, cupiens hinc edere quaedam.
L ectori fraude femineaque fide.
F abellas ex his quasdam coniungere glisco, c)
V t verbis harum quisque sibi caueat.
S icut arena maris, sunt sidera multa polorum:
M ulta sic fraude femina praua viget.
E ius de fraude da promere virginis infans, d)
F acq; meam proram ne premat unda maris:
E sto meus ductor, dans faustum cernere portum,
C uius mellifluo munere mundus ouat.
I bo tuo ductu bene per scopulos maris alti
T utus. Da solido fingere metra noua.
Lector condoleas scriptori carminis, vllam
Si mendam videas Dormiat inuidia,
Ac liuoris acus. Vigilet correctio limae,
Quae purgat vitium carminis omne puero.

Fabula I.

Coecus erat quidam, cui pulcra virago. Reseruans
Hanc puro pure, ne luat haec alias.
In curtis e) viridi f) resident hi cespite quodam
Luce.

b) forte: *dectus.* c) cupio. d) Christe e) aulae, curiae.
f) horto.

Luce. Petit mulier, robur adire pyri. A. C.
Vir fauet, amplectens mox robur ubique lacertis, MCCCXV.
Arbor adunca *g*) fuit, qua latuit iuuenis.
Amplexatur eam, dans basia dulcia. Terram
Incepit colere, vomere cum proprio.
Audit vir strepitum. Nam crebro carentia sensus
Vnius, in reliquo, nosco, vigere solet.
Heu miser! clamat: Te laedit adulter ibidem.
Conqueror hoc illi, qui dedit esse mihi. *h*)
Tunc Deus omnipotens, qui condidit omnia verbo,
Qui sua membra probat, vascula *i*) velut figulus,
Restituens aciem misero. Tonat illico: Fallax
Femina! cur tanta fraude nocere cupis?
Heu mihi, quam fraude mulier mala varia sordet.
Integra iura thori non tenet illa viro:
Alterius segetes semper putat vberiores.
Yo *k*) confinis vbera magna tenet.
Alterius thalamo mala credit inesse sapinum,
Quamvis sit spado, nil valeatque thoro.
Percipit illa virum. Vultu respondet alacri:
Magna dedi medicis, non tibi cura fuit.
Ast, ubi lustra sua satis uda petebat Apollo,
Candida splendescens Cynthia luce mera.
Tunc sopor irrepsit mea languida corpora, quaedam.

g) cava. h) Deo. i) legendum: *vascla*. k) Vaccae.

A. C. MCCCXV.

Aſtitit. Inſonuit auribus illa meis:
Ludere cum iuuene ſtudeas in roboris alt
Priſca viro dabitur lux cito, crede mil
Quod feci. Dominus ideo tibi munera luc
Contulit. Idcirco munera redde mihi.
Addidit ille fidem mulieri, de prece cui
Se ſanum credit. Mittit & omne nefas.
Eſſe ſolet nullum peius muliere venenum
Excolit hanc, adamat vir, *l)* alter eam.

Fabula II.

Vxoremque, virum, thalamus coniunxe unus.
Se ſatis infirmam retulit illa viro.
Dicens: Veſicae ſtringit ſtranguria morb
Memet. Gliſco nec ſurgere. Faue mihi
Hic fauet. Haec ſurgit. Telam ſibi quaerit vdam,
Et peluim promtam, qua capiat pluuian
Cum qua Zelotypus, *m)* hanc qui dilexit inire,
Ludos incepit perteneros Veneris.
Comprimit haec telam. Cito quod ſtrepit bene ſtilla,
Vt vir credat eam mittere ſic lacrimam
Sic opus ille ſuum perfecit, & inde recedens
Se bene ſanatam retulit illa viro.
Exultans ſatis hic: Dominus benedictus in aeuum,
Qui tibi tam pernix contulit antidotum

Si

l) forte: *tenet* inſerendum hic. *m)* adulter *n)* de... deerauit.

Sic vir deceptus mulieris fraude maligna. A. C. MCCCXV.
Hanc igitur fugere quisque sibi studeat.
Femina quaeq; mala, flagrantis ianua lethes,
Est & coelorum sera frequenter ea.

Fabula III.

Vir vineta colit. Mulier putat hunc fore dudum
Vicetenus. o) Carum mox citat & iuuenem.
Immanes dat opes ipsi. Tandem petit illum,
Vt donet Veneris basia grata sibi.
Exercere iocos Veneris studet iste. Minerua
Hunc docuit mulier, quod bene placet eam.
Non sic in thalamo Saturnius Amphitrionis,
Nisus cum Venere, puber ut iste fuit.
Temporis articulo luxum Venus anxia mellit:
Inde cicuta mala fellit eum subito.
Est iocus iste breuis, baratri quem crux grave pungit.
Atque rogus iugis mox adolebit eum.
Vermis edax, algor, pedor, pix, nox, satanasq;,
Affligit Paridem, non cum crucibus modicis.
Luce virum clara spolians Ramnusia p) pernix,
Nam vitis fronde stringit eam grauiter.
O dea cocca nimis, o monstrum criminis alti,

o) forte: *vincetenas*, in vineam. p) fortuna.

A. C. MCCCXV.

Nutris grande scelus, iusta premendo graue.
Cur premis Heinricum, q) exaltando Neronem?
Cur Moechum saluas hunc, spoliando virum
Lumine quassato. Dolor ingens auxerat illum.
Vinetum linquit, accelerando domum.
Iste vibrat bifores. Moechum lodice grabati
Haec condit. Valuas pandit & illa viro.
Ipsius reditus causam quaesiuit, & ille
Ordine rem referens, haec lacrimasque pluit.
Haec astuta nimis, Paridem saluare cupiscens
Cogitat, & fraudem reperit illa cito.
Proh dolor unius vereor, quod laedere queat
Non modica peste lumen, ait, reliquum.
Namque gregem totam corrumpit morbida Valans.
Sus linione sua foedat apros reliquos.
Saepius audiui, quod verba beata vigerent
Tantum, quod crudus ensis eum habeat.
His de pane caro Christi fit, viteque sanguis.
Placatur Deus hinc. Cogitur hincq; Satan.
Ergo tuum lumen sacrabo carmine dio. r)
Neue bonum maculet, iunxerat osq; suum.
Taliter ut posset oculos concludere sponsi
Hinc oculum lambit. Quaerit & ille fugam.
Moecho saluato; nunc spero, Christo fauente,

Am-

q) Septimellensem, pauperem vulgo. r) diuo.

Amplius haec acies non ſcrupuletur, ait. A. C.
Nam ſacris verbis ſacrari pluribus illam, MCCCXV.
Quam ſaluare queat ſidera clara polus.
Omnes iſtius fraudes audite, ſtudentes,
Ne vos ſeducat femina nugigera.
Thais amore caret. Iuueni non ſeruat amorem:
Fiſci bonis viget hic, teque carente perit.

Fabula IV.

Vir lucri cupidus longinquos currit ad Indos
Hic vxor caſta vernat, eratque pia;
Hanc ſocrui caſtae commiſit, & inde recedit.
Haec Veneris ludo nequit egere diu.
Coeruleam faciem Venus huic depinxit, & eius
Exta Cupido nimis pallida torruerat.
Mater eam timuit iniuſta peſte grauari,
Quaerens: Cur pallor inficit s) faciem?
Se captam referens; nimium inuenies per amorem.
Cur hoc celaſti filia cara mihi?
Pro natis natura potens vigilare parentes
Vult. Genitrix natae conuocat inde Parim.
Inuigilant epulis. Ceres ſeruitque Lyaeus
Ipſis, & menſa fercula multa tulit.
Hic Bachus ſaliit auro. Sapit hic fera, piſcis.
Se feſſos humeros menſa tenere docet.
Iunctus cum Cerere vult luxuriare Lyaeus;
Vt generet Venerem, utitur ille nimis.
Abra citatur. Adeſt. Facit illis nobile ſtratum.

s] forte *hic* inſerendum.

A. C. Hos Citharea citat adque iocos teneros.
MCCCXV. Indulgent Veneri. Misit fortuna maritum
Ad tectum proprium, quo sua sponsa fuit.
Hic tonat. Haec surgit, & postae repagula laxat.
Non anus astuta condere quit Paridem.
Cogitat, & reperit artem. Dat ei pugionem.
Ipsi: staque tacens, atque tene gladium.
Terruit iste tacens sponsum, dum quaeritat: is sit,
Adstat cum gladio. Socrus ait subito:
Quidam stratilates, t) conantes hunc dare morti,
A nobis ideo quaesiit auxilium.
Hos horrebat ad nos. Tenet hic idcirco mucronem.
Quare vir grates contulit huic vetulae
Nescius hic fraudis: Sit socrus tibi gratia magna
Sic tibi dat laudes primipotentis apex.
Quisque probus debet fratri conferre iuvamen:
Nam qui iuvare potest, non fecit, is perimit.
Gratulor in domino Jesu. Pariter residere
Nos decet, & munus reddere grande deo.
Audi, qua fraude decepit femina sponsum.
Heu quot adhuc regnant qualibet urbe pares.
Lena deum perdit, fratrem castigat, & omnes
Vi-

t] vagantes in platea

Vires eneruat corporis illa, cui A. C.
Egregiam fuſcat animam, foruli cito fauces MCCCXV.
Conſtringitq;, dies ſincopat hæc hominis,
Qui Chriſto ſeruit, diuina luce potiri
Poſt hanc, huic dabitur mens, ſatietur ea.
Hic viſus domini dat iugia paſcua iuſtis.
Hic nitido iubare verus Apollo micat.
Hic eſt perpetua. *u*] Non hic Alecto. Megaera,
Cumque ſua ſocia, iura docere queunt.

Fabula V.

Gaudia vir iuſtus conans praefata mereri,
Dulce ſolum patriae deſerit atque thorum.
Pro venia *x*) remeat ad ſancti limina Petri.
Huic matrona fuit ſobria, pulcra nimis.
Lacteus huic vultus, & eſt nivis aemula, dentes
Sunt nivei. Facies huic vt Apollo cluit.
Cum bella facie Citharea gerit mala bella.
Vincitur ipſa Venus a facie roſea.
Vni ſubiecto tribuens natura pudorem
Cum forma, quamuis rara ſit illa ſeges
Raro pudicitia animi, forma, ſunt in eodem
Subiecto. Thais effugat Andromadem.
Helena Penolpes mallet cito tollere ſedem.
Illius in ſolio collocat & Venerem.
Iſta die quadam confines ivit ad aedes.
Cernitur a quodam pubere ſponſa proba.
Sau-

u) forte intelligitur laetitia. *x*] peccatorum.

A. C. MCCCXV. Sauciat iſtius cor, & renes pulcra virago.
Huius languere coepit amore Paris.
Xenia multa Paris caſtae legat mulieri,
Vt per dona ſua flectere poſſit eam.
Nam regum corda flectuntur munere, Petri
Sedes precanti munere dat veniam.
Datque poteſtatem, dat honorem, pontificatum.
Judicis excoecat lumina gaza potens.
Calcat virtutem. Sublimat & illa ſceleſtum.
Dat genus & mores. Decipit illa probos.
Parvus cum magno ſectantur munera. Proh! Proh!
Cum ſacramentis venditur ipſe Deus.
Scindere mucro nequit adamantem, Munere moechus
Non potuit ſobriam flectere quoq; modo.
Ignitis iaculis Venus huius viſcera torret.
Sic degit miſer hic. Pallor obit faciem.
Daemonis adiutrix anus hunc decumbere cernit.
Pallida ſint ora cur nimis? illa rogat.
Huic narrare pudet. Inſtat magis, & petit, illa,
Ut morbi vulnus inſinuetur y) ei.
Vulnera nemo poteſt medicina clauſa mederi.
Sanat aperta bene vulnera docta manus.
Huic vetulaeque: graui ſe, dicit, mulieris amore
Captum tam grauiter, vivere quod nequeat.
Gau-

y] manifeſtetur.

Gaude. Sis hilaris: ait isti daemone peior, A. C.
Femina. Namque facit, quod satanas refugit MCCCXV.
Femina nequitia vincit genus omne baratri.
Peior sub coelo bestia nulla manet.
Esto securus istius amore potiri
Arte mea volo, concito, z) crede mihi
Per triduum tu nulla cani dones alimenta,
Isti ieiuno cepae ferens acidum.
Esuriens canis est, illud quamuis sit amarum,
Escas insipidas esse facitque fames.
Consumto cepe facies canis imbre madescit.
Quaerit anus sponsam, quam Paris hic adamat.
Sponsa canis videt faciem. Cernit lacrimarum
Fontem. Tunc quaerit, cur gemit illa canis?
Ebria respondit anus isti: Daemonis arte
Haec mea nata fuit pulcra, pudica nimis,
Quam iuvenis pulcher nimium dilexit amore,
Flectere muneribus hanc, nequiensve minis.
Hoc dolet alma. Cypris. Hammonis poplite flexo
Auribus insonuit cum lacrimis precibus
Ut contemptricem Veneris stimulet cruce dira,
Ne reliquae temnant eius opus, velut haec.
Cum

z] pro cito.

A. C. Cum iudex fontis non vult punire reatum,
MCCCXV. Semita peccandi tunc dabitur miseris.
Asfolet unius scelerum terrere ministros
Passio, poenarum labis iterque ferat.
Astrorum censor hoc pensans, idola natae
Attribuitque canis. Ergo madet lacrymis.
Istis auditis singultat femina casta,
Conscia mens sceleris crebro pavere solet.
Se queritur vetulae, spreuisse cupidinis arcus.
O quam grande nefas hoc, ait, est, vetula.
Consilium sanum contemnit nemo disertus:
Ergo meum rectum percipe consilium.
Antidotum gratum tibi spero referre, favente
Plasmatore pio, qui dedit esse mihi.
Fac moechi velle, tu ne mutabere formam
In canis, ut proles est mea versa Joue
Haec decepta dolis, iussis mulieris obedit,
Ne sibi donetur effigies catuli.
Namque suam quisque vult defensare salutem,
Ut natura dedit hominibusque feris.
Quaerit anus puerum, quem flamma perussit amoris.
Hunc ducit meretrix pessima. Junxit eos.
Stagnis non aliqua lethaeis bestia tantis
Venit, plena dolis femina prava velut.
Luciferi turma cui nequit fraude nocere,
Hunc mulier fallit vulpide fraude sua.

Fabula VI.

Callidus alter erat iuuenis, nitens abolere
Uxo-

Uxoris fraudes. Hunc ſapiens docuit; A. C.
Ut ſtrueret ſublime ſibi conclaue petrinum, MCCCXV.
Unum poſticum conderet huicq; forum.
Iſte, velut doctus ſapientis concomitatus
Conſilium, credit pellere poſſe dolos.
Quando deſeruit ob cauſam limina lucri
Cum ferro ſolido clauſerat ipſe fores.
Ne queat exire mulier. Stetit ante feneſtram,
Et tranſire videt egregium juuenem.
Num ſciat interius viſus, venator amoris,
In mundo quicquid ipſe videt cluere.
Exterius dum pulcra videt, mouet interiora
Cordis, ſic dominum fallit & ipſe ſuum.
Pagina ſacra refert: Atrox mors ſaepe feneſtras
Per patulas intrat. Non reſeres ideo.
Hinc iuvenis nimium mulieris viſcera torquet.
Ignitis faculis fluctuat, atque dolet.
Voluit & ingenio, qua ſponſum fallere fraude
Haec queat, iuveni baſia grata dare.
Quoq; diem penſat, & ſtatim reperit artem,
Qua valuit proprium fallere fraude virum.
Sub cervicali vir claves nocte recondit,
Omni. Dat huic munera grata meri.
Ut faciant ſumta bene dormitare maritum.
Suffulſi recreat languida membra ſopor.
Absque modo ſumtus bacchus nocet accipienti,

Sed

A. C. Sed ſumtus modice dat melius ſapere.
MCCCXV. Plena dolo mulier mox dormitante marito
Surrexit, claues abſtulit inde viro.
Clam reſerans poſtes, quem dilexit petit illum.
Velle ſuo nacto, curſitat illa domum.
Vir ſecum penſat: Haec ad quid donat hiati *aa*)
Munera tanta ſibi. Forte Cypris citat hanc.
In quadam nocte ſe plenum munere Bacchi
Finxerat, & ſomni. Surgit & illa thoro
Exercere iocos gliſcens Veneris, velut ante.
Vir ſurgens poſtes claudit, & illa redit.
Hic clamat, velut ignorans: Quis curſitat illic?
Femina reſpondit: Sponſe precor veniam.
Parce precor. Reſera ſeram, ne me grauis algor
Conſumat penitus, & morior borea.
Cum ſe peccator dicit peccaſſe, meretur
Vt a ſummo patre detur ei venia.
In cruce viſpilio veniam quaeſiuit, & ille
Contulit huic, orbem qui regit atq; polum:
Quando ſcelus ſceleri veniam dederit, metet aequa
Lance Deo veniam. Pagina ſacra ſic fert.
Ergo mihi parce, tibi quod parcat Deus *ipſe*,
Et donet meritum, quod ſine fine *viget*.
Aſpis vt iſte ſuam, verbis eius ſerat aurem;
Eius

aa] forte: *hianti*.

Eius cognatis iſta referre volens. A. C.
Addidit iſta minas huic: ſe ſaltare minatur MCCCXV.
In fundum putei, ni reſeret bifores.
Vir reſerare negans, ſtatim videt illa chimera
Immanem cautem; Proiicit in puteum.
Ingens ruptura lapidis quoque terruit illum,
Et dolet in flumen hanc cecidiſſe putans.
Currens veloci depeſſulat oſtia curſu,
Hanc ſaluare volens, cum patulis ſitulis.
Haec tigris currit, ut poſtes poſſit adire
Has patulas. Fallit taliter illa virum.
Obice conſolidat valvam. Petit hic, Serat aures
Haec ſponſa. Probra cum ſalibusq; dedit.
Sed poſtquam Phoebus madidum caput egeri tundis
Flammiuomo iubare coepit obire ſolum,
Et ſellam rubeo propriis convexit Eoo,
Cum palmis, dominam ſomniferamque fugat:
Concitat affines haec, accuſatque maritum,
Dicens: Iſte meus fornice nocte latet.
Deſerit ipſe thorum ſtygium quaerendo lupanar
Nocte. Suumque nefas alligat illa viro.
Affines huius tunc corripuere maritum
Pro tanta ſcelere. Caſta putatur ea.
Heu vitium regnat. Virtus peſſundatur alma.
Nulla fides iuſto iam datur, imo malo.
Calcatur virtus. Scelus mundo dominatur.
Juſti iudicii linea namque perit

A. C. MCCCXV.

Fabula VII.

Vir quidam ſenex capiens in nocte ſoporem
Cum muliere ſua credit adeſſe Parim.
Clamitat: O mulier mihi moechus adeſſe videtur.
Haec ait: In ſomno par mihi forma patet.
Percipit hunc iterum. Palmis palpavit, & huius
In tellure fore ſenſerat hic aratrum.
Exultans dixit: I, fer mihi ſponſa lucernam,
Se laeſam dicit haec fore peſte gravi.
Hunc huic committit quaerens incendere lumen.
Haec ſubito ſurgens, hic vitulumq; locat.
Vir venit & reperit vitulum quaerens ubi moechus
Sit. Mulier verbis increpat hunc acribus.
Affines mane mulier ſibi convocat omnes,
Dicens: vir pareret ſcandala crebra ſibi.
Tunc vix eam nimium precibus rogauit amicus,
Vt donet veniam, parcere curet ei.
Do veniam, tibi vix, ait haec, de crimine tanto.
Si te paeniteat do ſceleris veniam.
Nam quicunque petit veniam lacrimis, ſibi danda
Eſt, ut ſanctorum teſtificatur apex.

Fabula VIII.

Omnes audite, Referam mirabile quoddam
De

De quodam iuvene, quem Venus angarians. ab) A. C. MCCCXV.

Huic pater affectans legis sociare cubile,
Ne lenae possent illaqueare probum.
Nam fervere lena, vagari, turpia fari,
Saepe facit iuvenes, utpote crebro liquet.
Luxuriae natus incensus putris amore,
Et voluit binos semper habere thoros.
Huic pater, o nate, tu noli spernere sanum
Consilium patris. Sufficit una tibi.
Semper vult duplex stultus habere grabatum.
Se credit posse multa iuuenta rudis.
Convictus tandem precibus patris, inquit: In uno
Esse thoro cupio temporis articulo.
A patre pulcra nimis nato virgo sociatur;
Quam satiare nequit viribus ille suis.
Eius eqvus fessus. Jubet haec complere diaetam.
Ille, labore licet, lassus, inersque, piger.
Anno completo cadit in foveam lupus atrox.
Assunt rusticuli, de nece sunt queruli.
Hi dicunt: laqueo; quidam: flamma perimendum
Esse lupum. Tumulis hi tumulare volunt.
Hic dicit, poenam se nosse magis truculentam,

ab) vexans.

A. C. MCCCXV.

Qui petiit duplicem semper inire thorum.
Consulit: ut mulier mala statim, quae solet omni
Dolo esse plena, pro nece detur ei.
Legitimam crudam crucibus facis graviorem
Esse refert. Credat quilibet ista mihi:
Poena necis transit. Haec crude semper adurit
Cor sponsi: fraude qualibet illa nocet.
Quaeritur inde lupus: si gliscat ducere sponsam.
Ut possit vitam continuare suam.
Nec mora. Raptor eis fertur responsa dedisse
Talia: se nolle ducere legitmam.
Nexibus uxoris nullam seruat microcosmus
Maiorem poenam, credite ruricolae.
Carius ac) insignem mortem necis volo ferre,
Quam cruce perpetua cum muliere frui.
Femina prava nece scio quod praeponderat omni:
Mors transit subito. Femina crebro nocet.
Femina lethale virus ferit, atque plagas net,
Cum quibus irretit corda Paris solidi:

Fabula IX

Caelebs coniugium iunxit divina potestas.
Nullum tam sobrium crede fuisse prius.
Tartareus coluber hoc dissociare cupivit.
Nititur, ut bilis materiamque ferat.

Ut

ac) Libentius.

Ut fallit iustos princeps satagit tenebrarum A. C.
Artibus innumeris, persequiturque pios. MCCXCIV.
Qui casum passus, comites vult esse ruinae
Fratres. Hic patitur, invidet ergo bonis.
Sedulo conatur, ut possit fraude cubile
Horum fraudare, sed nequit arte sua.
Luce videns vetula quadam per compita nequam
Hunc fusca facie, tristitiaeque nota.
Haec sattapam tetrum. quare sit nubilus eius
Vultus, perquirit. Ille refert vetulae:
Lucifer emisit me mundo, qui dominatur
Tartareo generi. Jusserat ille mihi:
Legitimos binos, quos firmus nectit amoris
Nodus, ut inter eos consererem lolium.
Namque mihi talis est ritus. Quaero nocere
Pacificis. Fraude fallere glisco bonos.
Quando fero spolium, me princeps noster honorat,
Nilque ferens graviter scorpio terga ferit
Me multis herus variis mulctat dire stigis,
Fraude mea si non fallitur ille thorus.
Hoc ob caeruleus graviter color inficit ora,
Ac oculis etiam fons fluit ergo meis.
Haec anus intonuit: Si me ditaveris aere,
Utile consilium concito dono tibi:
Nam cognoscis, & est mala, quaeque pecunia flectit.
Ergo da munus. Dissociabo thorum.

A. C. In vetulis varias artes cognosce latere.
MCCCXV. Arte sua mulier grandia saepe facit
Longo consilio quandoq; viget breue posse.
Ingenio floret, cui brevis est data vis.
His dictis ore daemon respondet alacri.
Frange thorum, vetula, munera magna feram.
Æra sua cupiens nancisci femina fraude
Legitimum quaerit dissociare thorum.
Vir fuit in luco runcina vininia *ad*) scindens,
Botros ad vitem inde ligare volens.
Haec anus accipiens, torrestinamque farinam,
Visitat inde virum, cum lacrimis referens:
Desipis, es stolidus: omnis rationis egenus,
Tanto sudore corpus quod crucias.
Nam tua legitima Veneris iam sudat in actu,
Quae resecare parat guttura nocte tua.
Crede mihi munus, quod cernis, contulit illa,
Ne tibi narrarem, quod tibi nunc refero.
Huic vir confidit, illam prece supplici pulsans,
Ut sibi ferre velit utile consilium.
Haec ait: In nocte fingas tua membra gravata
Esse sopore Tua colla secet *ae*) chalybe.
Hæc abit, & sponsam pariter falsare laborans,
Huic: dare te morti vir tuus ense parat.
Hoc

ad] Vimina e ricino *ae*] pro secabit

Hoc mihi lena vaga dixit, cum qua fuit ipse. A. C.
Haec dolet auditis tristibus indiciis. MCCCXV.
Et comis domina lacrimas fluit vberiores.
Hanc rogat, ut sanum conferat auxilium.
Huic in nocte tui crinem ceruice rescinde,
Fert anus, & inde fer, auxiliaris erit.
Decipulis positis mulier discedit iniqua.
Laetatur fractum fraude fuisse thorum.
Exta viri mota nec non rancore repleta,
Vt per anum sparsum triste fuit lolium.
Et fessus sudore graui propriam petit aedem.
Inuisis oculis conspicit ille suam.
Hostem nempe suum bene nemo videbit alacri
Palpebra, veluti crebo liquere potest.
Cogitat haec domina: vetulam sibi verba tulisse,
Ac eius visus fontis ab imbre madet.
Vt doctus fuerat, se tempore fingit opaco
Vir fore sopitum, naribus ac strepuit.
Hæc resecare parat sponsi de gutture crinem,
Vt sibi commisit plena dolis vetula.
Percipit hanc sponsus, & non modicum stomachatur.
Immensis sponsam verberibusque donat.
Quos Deitas nexit, hos dissociauit Erynnis.
His factis vetula postulat aerá sua.
Huic baratri princeps verbo respondet alacri:
Nonque feram palma muneris aera tibi.
Ad longum contum lethea peste crumena
Vincitur, vetulae qua datur huic brauium

A. C. MCCCXV. Hinc verbum vulgare ſonat: mulier mala peior
Eſſe ſolet Sathana plus tribus, vt liquet hac.

Fabula X.

Lena viro prorae caute gurguſtia tendit:
Illum non quaerit, ſed magis aera ſua.
Non ſic piſciculus hamo, vel truta ſagena,
Vt iuuenis capitur fornice peſtifero.
Nec ſic decipulis falli poterit lupus atrox;
Nec volucris laqueis, vt capit haec iuuenes.
Peſte graui mulier male decepit prothoplaſtum,
Vnde luem traxit coſmica progenies.
O fera Medea, fera peſſima, ſarcina grandis,
Omnis ſumma doli, tumba, cloaca luis.
Cur ſponſum iuſtum Samſonem robore priuas?
Cur vngues pili te mediante cadunt?
Hac Salomon etiam, quem vera ſophia beauit
Dogmate, decipitur, idolatria litans.
Cum talis Salomon capitur muliere maligna,
Quis Plato poterit fraude cauere ſibi?
O fortis Dauid. Mulier tua viſcera torquet,
Vnde tuum trux mors enſe ſecat populum.
O caelebs felix, pii ſola ſalus genitoris,
Quem fratrum liuor vendidit aere graui.
Cum dictis plange, lacrimarum fonte madeſce;
Femina namque graui carcere te cruciat.

Pro-

Protholor Hypolitae cur priuat adultera vita A. C.
Te, quod non patitur casta Diana diu. MCCCXV.
Filia Loth propera mediam complere diaetam,
Quamuis excutiat te bene theologus.
Primo sapit mulier, tandem quasi scorpio pungit,
Cuius dulce labrum poena dolor sequitur.
Eris pro fasce correptum ludere moecho
Dat meretrix, longum iungit huic lugere.
Ianua tartarea mulier mala thaurea grandis
Daemonis est anceps, qua capit ille reos.
Non ita musca cadit, quam neuit aranea tela,
Atque canopeis, vt meretrice viri.
Circuiat haec vicos, veluti leo qui quaerit escam,
Non vt alauda, sed vt noctua quaerit iter.
Sero vagans toto, donec valeat reperire,
Hunc, cuius loculos euacuare queat.
Si confert munus, opus eius laudat, eumque
Huic spondet firma foedera, iura, fidem.
In muliere fides est protea. Transit vt vmbra.
Debilior tela, quam facit aranea.
Nemo placere potest huic. Nec Paris optat amorem,
Sed plus qui dederit plus placet ille sibi.
Nemo placet scorto, nisi qui numismate clangit.
Hunc adamat semper, huicque placere studet.
Huius ieiuna cum sit faux aere crumenae,

A. C. MCCCXV.

Deserit hunc, alium iungat ut illa sibi.
Istius foruli quando sunt euacuati,
Algidus huic fit amor, qui fuit ante calens.
Ludicolas Veneris fuscato decipit ore.
Insidiatur eis, vt lupus agniculis,
Non solum meretrix corpus tibi tollit, & aera,
Sed tollit fructus spiritualis opes.
Vt fastus clarum sathanam fecit paranymphum,
Sic de te Verrem luxuriesque facit.
Est mortis puteus, est alta lacuna cloacae.
Est viscus sceleris, ac vaga quaeque lupa.
Lena supercilium gerit armatum graue pungens
Corda virum. Torquet viscera Paris ea.
Non ita mortificat visum visus basilisci,
Vt lenae visus exanimat iuuenes.
Non solum viuas acie res inficit illa.
Sed res artificis haec violare solet.
Illius gustus iuueni sunt spicula mortis.
Vulnus letale tangere dat lupulae.
Illius labrum crebro torret velut Aethna,
Viscera tam gentis haec adolet subito.
Siccae quisquiliae, stipulae, iunctaeque caminis
Ignis flammiuomus deuorat has subito.
Sic, quando nuda caro tangitur in muliere,
Alma Diana focis vritur hinc grauiter.
Tabet mens hominis, quamuis caro non violetur;

Nil

Nil caro casta iuuat mente fauere pari. A. C.
Non dabitur brauium, fuerit quaecunque pudica MCCCXV.
Carne. Nec in mente virgo manere studet.
Mente prius nisi corrupta, caro non violatur.
Ergo stude mentis virginitate frui.
Flectere quam possent bene terroresque metallum,
Non datur aureola virginitatis ei.
Syrenes neumis inolent, mersare carinas
Cetus odore suo pisciculos laqueat:
Sic oda mulier stolidos iuuenes citat ad se,
Vt queat illorum se satiare bonis.
Est damnum dulce mulier, confusio sponsi.
Insatiabilis est bestia, pugna frequens.
Prauum conuiuium solet aspidis esse venenum:
Casti naufragium; sollicitudo frequens.
Vas est moechiae; totius turbinis aedes,
Ferali morte saeuior esse solet.
Sed quid plura loquor. Non viuit bestia peior
Credo sub coelis, vt bene dicta probant.
Si stellae scribae, pelles coelum, maris vnda
Esset incaustum, nec cifra cum sociis
Sufficerent plene mulierum scribere fraudes,
Cum quibus illaqueant corda modo iuuenum.
Non poterit plene referari fraus mulierum,
Quamuis lingua foret omnis arena maris.
Ergo loquor modicum, licet omnino sit ineptum.

Plus

A. C. MCCCXV.

Plus prodeſt aliquid, quam nihil inde loqui.
Quae careat fraude cum raro queat reperiri,
Hanc ergo fugias, liber vt eſſe queas.
Si tibi ſe iungat, vel ſi iungaris eidem,
Contrahis inde leuem, af) clerice, crede mihi.
Ex pice contrahitur labes. Sic ex meretrice
Omne malum trahitur. Crede mihi iuvenis.
Corpus, res, anima, male perditur, eius amorem
Si ſequeris. Fugias hanc ideo iuuenis.
Lis, odium, caedes, mors, rixa, ſuperbia, ſumunt
Principium Venere, ſicut vbique liquet.
Hanc ergo fugere cum toto nitere niſu,
Vt volucris laqueo, ne capiaris ea.
Illius intuitus fugias. Iter eius abhorre.
A te ſpernatur, vt pote taxus ape.
O deſes, Cereris operi ſtudeas inhiare,
Atque fori cauſis, piſciculisque plagis.
Pernici catulo niſus ſectare Dianae,
Et ſus ſilueſtris cuſpide laeſa cadat.
Piſci piſcina fodiatur vomere hira,
Plantetur planta tempore quaeque ſuo.
Inſiſtas Marti, tyro, ne dira Medea
Te trucibus laqueis illaqueare queat.
Vepribus, & ſpinis, terram purges bene princeps,

Vt

af) leuis notae maculam.

Vt flores lolium crescere triste sinat. A. C.
Calcitro, ne Cypris in repas repat inertes. MCCCXV.
Nisibus insistat. Vomere vertat humum.
Semper agas quid virtutis, ne filius irae
Inueniat pigrum te, tibi quod noceat.
Luxus enim Veneris requies gerit alma, sed almus
Si labor affuerit, luxus abire sitit.
Nam pesti cuiq; requies fomenta ministrat,
Sed solito nisu pullulat omne bonum.
Absque labore domum semper Venus ignea quaerit,
Desidis in fibras serpere crebro solet.
Turpiter alterius violas, Aegiste, cubile.
Cur? ratio promta: desidiosus eras.
Ex nimia requie reptat saeuissima pestis,
Et Veneris fomes, quae mala multa parit.
Est requies longa virtutis prodiga, nutrix
Peccati, corpus annihilare solet.
Obfuscare solet requies retracta metalla.
Ex nimia requie deficit aegra caro.
Spinas, & tribulos, profert incultus agellus.
Pullulat exculto messis adulta solo.
Sic mens gyrouaga virtutum semina vellit,
Labruscasque parit, botrus & ipse perit.
Vita labat iuuenis, cuius labor est requiei
Insudare nimis. Sit labor comes.
Virtutum semen, hominum labor irrigat almus
Siccat & horreolo conciliare studet.
Tota phalanx Veneris conantis ab aede recedit.

Huic

A. C. MCCCXV.

Huic labor est hostis, & fugat hanc pro-
pore:
Ex Baccho, Cerere, crescit Venus & sibi vires
Assumit. Corpus aggrauat hinc hominis.
Hos ergo fugias, tibi ne Cypris dominetur.
Extrahe ligna rogis, concito flamma perit.
Olim cum Cerere Bacchum concumbere vidi
Inde nata fuit carnis amica Venus.
Algescunt Veneris artus. Vis tota moritur,
Deserit hanc quando Liber & alma Ceres.
Sed quid plura loquar: Veneris triplex me-
dicina
Est: Fuga; siue labor; parcere saepe cibis.
Haec tria corde fido retine si vincere quaeris
Thaida. Nam melior nulla medela datur.

Caput XI.

Aemulus Vlrice diuini codicis alma
Quem fouet in gremio philosophia suo.
Septenas natas tibi mater contulit vna,
Ex quibus est nata plurima nata tibi
Non aspernaris lac sumere. Namque potiris
Pro solidis epulis mentis ad alta meatus.
Tu satias cleri cor, doctrinam sitientis,
Sideribus sicut donat Apollo iubar.
Vt fontis scatebra riuo grandem pluit vn-
dam:
Sic feris ore pia dogmata quando legis.
Moribus es Seneca. Sed corde Plato, vel
Vlysses
Non vt arundo leuis, quam ventus ipse
trahit.

Nunc

Nunc es Aristoteles; vel nunc Paulus; Helias; A. C. MCCCXV.
Priscicus; *ag*) & Cicero; nunc es Apolonius.
Nunc facis in tabula nouem placere sorores
Cum deuima, per se quae nihil esse solet.
Virgilii calamum sequeris, quandoque Lucani,
Carmina cum fingis, tu vires, imo flores,
Nobilis egregia caput Austri, magna Wienna,
Quae multum clerum contines in gremio:
Qui concurrit ibi vario de climate mundi
Te quaerit: Ceruus utpote fontis aquas.
Quorum tu corda satias cum fonte salubris
Doctrinae: fluuius vtpote piscieulum.
Vt polis est caput Austri, quam regis arce salubri,
Sic caput es cleri dogma ferendo pium.
Dicitur Vlricus, vltra quam scandere ritum.
Humanum, veluti nomine rite patet.
Nominis effectum nullus qui fungitur isto.
Istius exponit, praetitulatus vt is.
Exaltare tuos titulos qui nititur, ille
Soli fumosis lumina dat faculis.
Te peto, corde pio sumas vt vilia scripta,
Ad te quae ditem paupere fonte fluunt.
Accipe discipuli munus tam vile pusillum,
Namque solet pauper munera parua dare.
Omnem lima luat tua labem carminis huius,
Et purget: Veluti scopa domus cineres.

Hic

ag) Priscianus i. e. Grammaticus in genere.

A. C. MCCCXV. Hic modo sisto stylum. Licet hic abrumpere filum.
Musae completa rursus est namque dieta.
Annis millenis elapsis, tri quoque centis,
Nec non quindenis, Adolphus fecit egenis
Me merces domini detur huic eius bona fini
Et post hanc metam det ei sedem bene laetam,
Jugeque solamen: Nunc dicat quilibet Amen.

IX.

IACOBVS CAIETANVS

MCCCXIX Iacobum nomine, cognomento Caietanum, se ipsum appellat noster in prosa triplici operi metrico praemissa. *a*) Petro Stephani patre natum se esse dicit. *b*) Hinc Iacobus Caietanus de Stephanescis nominatur a D. P. in Commentario praevio de S. Petro coelestino Pontifice Romano. *c*) Anagninus dicitur ab Auberto MIRAEO. *d*) Magister liberalium artium Parisiis creatus ibidem docuit. *e*) Jurisprudentiam deinde in Italia docuit *f*) Quarto Nicolai Papae IV. anno exstitit subdiaconus *g*) A. Coelestino Papa

IX. *a*) Par. I. n. 2. in Actis Sanctorum Maii per Godefridum HENSCHENIVM Danielem PAPEBROCHIVM, Franciscum BAERTIVM & Conradum JANNINGVM Tom. 4. ed. Antverp. 1685. d. 19. Maii p. 438. D. *b*) l. c. n. 6. ibid. E. *c*) n. 2. l. c. p. 437. D. *d*) de scriptor. Eccles. n. CCCCXIV. *e*) v. Prosa l. c. n. 6. ib. p. 438. *f*) v. l. c. n. 7. ibid. F. *g*) v. Prosa l. c. ibid.

Papa ad ecclesiastica munia promotus. *h*) Deinde in Leuitam Cardinalem per Bonifacium VIII. Pontificatus eius anno secundo A. C. MCCXCV. *i*) Georgii ad velum aureum (titulo promotus) *k*) Vixit adhuc an. 1319. quo anno, die 28. Januarii scripsit epistolam dedicatoriam praefixam operi metrico. *l*) Nollem fidem habere Roberto GERIO, qui *m*) eum A. MCCCXLIII. obiisse vult. De studio suo poetico ipse narrat: se, cum iam Jurisprudentiae in Italia discendo & docendo operam daret, interdum absque instructore, nisi se ipso, Lucani vacasse acumini, Virgiliique rhetoricae suauitatis profluo, vnius gestae arduitatem, alterius fictae rei subtilitatem, ac amborum stili grauitatem altitudinemque circumspectans. *n*)

A. C. MCCCXIX

Scripsit I. *Vitam S. Coelestini V.* Papae libris III. heroico genere quae legitur in Actis SS. *o*) Libri primi init: *Alma Petri sedes iam dudum languida vultu.* Libri secundi init: *Sic igitur Phoebi diffundens orbita lumen.* Libri tertii: H*actenus haec fama fuerant vulgata per vrbes.*

II. De *electione & coronatione Bonifacii Papae VIII.* Libri duo carmine hexametro scripti, qui exstant in Actis. *p*) Libri primi init: *Quamuis vecta gradu teneant vestigia Va-*

 tem.

h) v. D. P. l. c. *i*) v. MIRAEVS l. c. *k*) v. Prosa. l. c. ib. *l*) in Actis p. 437. E. *m*) de S. E. p. m. 6. *n*) v. Prosa l. c. ib. p. 438. F. *o*) l. c. p. 443. *p*) l. c. p. 461.

A. C. MCCCXIX. *tem.* Secundi: *Iamque dies sacro Papae celebranda triumpho.*

III. De *Canonizatione S. Petri Coelestini* Libros tres, hexametros, qui leguntur in Actis. *q*) Primi init: *Iam coeli conuexa tenens, siduusque supernis.* Secundi: *Ergo vbi commissum magnarum indugine rerum.* Tertii: *Hactenus effuse magni praeconia festi.* In vnum volumen tria illa scripta redegit ipse Iacobus, illudque Abbati & conuentui monasterii S. Spiritus de Sulmone, Ordinis S. Benedicti, Valuensis Dioecesis, dedicauit. *r*) Manuscriptum originale donauit Jacobus monasterio S. Spiritus de Murrone prope Sulmonem. *s*) Ante editionem plurimum vsus hoc poëmate MARINVS est, vsus est & Odoricus RAINALDVS in Annalibus ecclesiasticis, nec non Ciacconii instaurator inter polatorque OLDOINVS, Jacobi versus alleganda saepius. *t*) Ediderunt Acta Sanctorum ex MS. Vaticano, collato cum ecgrapho autographi Sulmonensis, existente apud Patres Coelestinos Romae. *u*) Castigationes textus suppeditauit D. P. notis subiunctas. *x*) Notas dedit idem. *y*)

IV. Librum de *centesimo seu Jubilaeo anno* hexametrum, initio: *Aurea centeno consur-*

q) l. c. p. 473. *r*) v. Acta Sanctorum l. c. p. 437. B. *s*) v. Dedicationem l. c. D. *t*) V. D. P. Commentar. n. 2 l. c. p. 419. E. *u*) v. eund. l. c. F. *x*) in Actis SS. *y*) l. c.

surgunt secula Phoebo. Quem Julius ROSEVS scholiis a se illustratum primum edidit & postea Colonienses in Tom. 13. Bibliothecae P. P. retulerunt z) Exstat & in Bibliotheca maxima Patrum *aa*) A. C. MCCCXIX

X.

HERMANNVS.

Frater Ordinis Cisterciensis in monasterio Lehninensi vel Lheninensi, quod situm est in Marchia Brandenburgensi haud procul ab vrbe Brandenburgo. Vixit ante Anno MCCCXXII. quod ex versu decimo Vaticinii colligo: MCCCXXII

Et nunc absque mora propinquat flebilis hora
Qua stirps Ottonis, nostrae lumen regionis,
Magno ruit fato, nullo superstite nato.

Quod eo anno contigit mortuis Woldemaro & Johanne IV. Electoribus. Dicitur scripsisse *Vaticinium* versibus rythmicis nondum editum, cuius initium:

Nunc tibi cum cura, Lhenin, cano fata futura.

XI.

CASTELLANVS BASSIANENSIS.

A. 1327. dicauit Franc. Dandulo, Venetiarum Duci carmen suum, quod *Pacem Venetianam* inscripsit. Agit eo de pace, quae inita inter Fridericum Barbarossam, Imper. & Alexandrum III. Papam, cum Venetiarum Princeps foret Sebast. Zianus, v. Bernard. MCCCXXVII.

z) v. MIRAEVS l. c. *aa*) Tom. XXV. p. 926.

A. C. MCCC-XXIX.

Scardeonium lib. II. de rebus Patauinis, Classe X. Vossium de Hist. Lat. III. C. 9. *a*)

XII.

ALBERTINVS MVSSATVS.

Patauinus. Obiit A. MCCCXXIX. Clodii exul. *a*) Poeta pro ratione aeui sui non incelebris iudice Henr. WHARTON. *b*)

Exstant. Albertini Mussati Historia Augusta Henrici VII. Caesaris & alia quae exstant opera Venetiis 1636. f. ex typographia Ducali Pinelliana; in quibus occurrunt carmina haec:

Pag. 1. Tragoedia *Ecerinis.*

P. 17. *Achilleis* tragoedia altera.

P. 48. Epistola *ad Joannem* Grammaticae Professorem docentem Venetiis.

P. 52. Ad Ducem Venetiarum *Joannem Superantium* Epistola.

P. 64. *Ad Joannem* Grammatticae Professorem cum quaesisset ab eo per metra, qualiter contigerit, quod leo & lea, quae erant communis Venetiarum genuissent, & peperisset lea viros foetus contra Auctores loquentes, quod mortui nasci solent, & *introducitur* Vrania loquens.

P. 66. Ad Paulum iudicem de titulo rogantem, vt responderet Beneuenuto de Campesanis de Vicentia aduersus opus metricum

XI. *a*) v. Christoph. HENDREICH Pandect. *Brandenburg.* p. 449. a.

XII. *a*) v. Aub. MIRAEI mantissa ad Auctar. de S. E. *b*) Appendic. ad Gvil. Caue de S. E. p. m. 15.

cum, per eum factum in laudem Domini Canis Grandis, & vituperium Paduanorum, cum capta fuit Vicentia. A. C. MCCCXXIX.

P. 81. De *celebratione* suae *diei natiuitatis* fienda vel non. Elegia.

P. 83. Somnium in aegritudine apud Florentiam & Commendatio Antonii de Vrso Episcopi Florentini cuius beneficio liberatus fuit.

P. 90. *Cento* ex P. Ouidii Nasonis libris V. de Tristibus. *Ad Filium.*

P. 99. *Soliloquia.*

P. 116. *Eclogae.*

P. 140. *Fragmenta poetica.*

Priapeia eius prodiisse in his operibus falso perhibet Henr. WHARTON. c) Monetur e contrario lector ab editore Operum Mussati d) epistolas duas ad D. Joannem de Vigontia Patauinum, quarum vna Priapum expressit, uxorem Priapi altera commentus est, consulto praetermissas esse in gratiam aurium honestarum.

XIIII.

ADAMVS NVTZARDE.

Artium Magister Oxoniensis. Claruit A. MCCCXL. Poeta sua tempestate non vulgaris fuit. Scripsit I. carmine *Neutrale* quoddam Lib. I. init: *Aspirans precibus vestris persaepe.* II. De *speciebus lapidum* Lib. I. init: MCCCXL.

c) Append. ad Gv. Caue de S. E. p. m. 15. d) p. 89.

A. C. *Euax rex Arabum legitur scripsisse. a)* Hic li-
MCCCXL. ber vulgo rectius Marbodo tribuitur.

XIV.

HERMANNVS de SCHILDIS.

Ordinis fratrum eremitarum S. Augustini Claruit A. MCCCXL. Scripsit de *division philosophiae* metrice lib. I. *a)*

XV.

ANONYMVS.

MCCC-XLIII. Scripsit carmine elegiaco *Poenitentiarum lupi vulpis & asini*; initio: *Instabat festivi dies animalia bruta.* Exstat inter *Varia* doctorum piorumque virorum de corrupto ecclesiae statu poemata per Matthiam FLACIVM Basileae 1556. *a)* Ad calcem adscriptum legitur: Explicit poenitentiarius lupi vulpis & asini completus Anno Domini MCCCXLIII. Exstat & in Grynaei vel Goslartii Catal. Test. verit. Tom. 2. *b)*

XVI.

JOANNES HOXSEMIVS.

MCCC-XLVIII. Sive de Hocsem a vico cognomine, ditionis Leodicensis, prope Hugardiam, sic dictus. A. MCCLXXVIII. mense Februario natus est, ut ipse de se loquens Chronici sui lib. I. c. XI. his versibus testatur, locum sive parochiam nativitatis suae c. XII. indigitando Hugardiam: *Mil*

XIII. *a)* v. J. BALEVS scriptor. Britann. Cent. V. n. 6
XIV. *a)* v. Joh. TRITHEMIVS de S. E. n. 594.
XV. *a)* p. 199. *b)* v. Christoph. Hendreich Pandect. Brandenb. p. 308. b.

Mille ducenteno bis quarto septuageno A. C.
Anno, sub mundo natus sub mense secundo. MCCC-

Studiis melioribus Lovanii, Aureliis, atque XLVIII. alibi operam dedit & iura publice professus fuit. Tandem Canonicus & Scholasticus Leodici ad S. Lambertum & ad S. Petrum eadem in urbe Praepositus. Obiit A. MCCCXLVIII. VI. Nonas Octobr. *a*)

XVII.

GVILLELMVS KETHVS.

Abbas de Killes. Claruit A. MCCCL. Rhetor & poeta ingeniosus multo mentis foetu tum in prosa tum in metro foecundus. *a*) MCCCL.

XVIII.

JOANNES CALIGATOR.

Lovaniensis. Poeta sui aeui insignis. Vixit circa A. MCCCLVIII. Versu complexus est *Vitam & Passionem* SS. Apostolorum *Petri & Pauli* libro uno, cuius hoc exordium: *Roma caput mundi primo pastore beata. a*) MCCC-LVIII.

XIX.

RICHARDVS LEDREDVS.

Anglus Lodinensis. A Joanne XXII. renunciatus episcopus Offoriensis in Hibernia. Obiit A. MCCCLX. Scripsit Hymnos MCCCLX.

Cccc 4 quos-

XVI. *a*) v. Valerii ANDREAE Bibliotheca Belgica ed. Louan. 1643. p. 519.

XVII. *a*] v. Augustini SARTORII Cistercium bis-tertium p. 517.

XVIII. *a*] v. Valerii ANDREAE bibliotheca Belgica ed. Louan. 1643. p. 475.

A. C. quosdam in *Natali Domini aliisque festis* in
MCCCLX. ecclesia sua decantandos. *a*)

XX.

GVILHELMVS.

In urbe Coventre natus, & Carmelitani MCCCLX. nominis monachus. Claruit A. MCCCLX. *a*) Mortuus circa illum annum teste Jo. PITSEO. *b*)

Scripsit *Carmina* diversa lib. I. inic: *Isiderus annos a principio tibi. c*)

XXI.

JV.

MCCC-LXVI. Burgensis. Exstat *bellum Navarense* A. D. MCCCLXVI. versibus quingentis sexaginta per JV. Burgensem de Petro rege Arragoniae & Eduardo Principe &c. manuscriptum inter codices bibliothecae Bodleianae n. 1767. *a*)

XXII.

PETRVS BABYON.

Vel BABION & BABYO. Anglus, Theologus & Poeta. *a*) Claruisse creditur a BOSTONO A. MCCC-

XIX. *a*) v. Luc. WADDINGI scriptores ordinis Minorum p. 305.

XX. *a*) v. Joh. BALEVS Scriptor. Brittann. Cent. 6. n. 11. *b*) de illustr. Angl. Scriptor. n. 600. *c*) v. BALEVS l. c.

XXI. *a*) v. Catalogus MSS. Angliae & Hiberniae T. I. P. I. p. 85.

XXII. *a*) v. Christoph. HENDREICH Pandect. Brandenb. p. 372. b.

MCCCLXVI. b) aut A. MCCCXVII. c) Carmine exercitatus tantum in literis profecit, quantum illa admirabantur secula. Juvenis carmina edidit, ad quae pangenda natum dixisses. Ingenium plane illi acutissimum, neque felix inventio defuit: usque adeo, ut non raro ad iustam gratiam & carminis maiestatem assurgeret; iudice Jo. BALEO. d)

A. C. MCCC-LXVI.

Scripsit I. *Comoediam* carmine Lib. I. initio: *Me dolor infestat foris intus.* e) Comoedia Babionis versibus exstat manuscripta in bibliotheca Cottoniana Titus A. XX. 30. f)

II. *Carmina* varia Lib. I. g)

XXIII.

GVALTERVS WIBVRNE.

Professione Franciscanus a) in coenobio Norwicensi. b) Joanni BALEO, videtur vixisse circa A. MCCCLXVI; Joanni PITSEO d) circa A. MCCCLXVII. Carminum author magnus enituit. Unde & encomium Christiparae virgini carmine hexametro cecinit, illi seculo plane non contemnendo. Quod & iterum postea rythmicis versiculis praestitit teste LELANDO apud BALEVM. e)

Cccc 5 Scri-

b) v. Jo. BALEVS Scriptor. Britann. Cent. 6. n. 23. c) v. Jo. PITSEVS de illustr. Angl. Scriptor. n. 462. d) l. c. e) v. BALEVS l. c. f) v. Thomae SMITHI Catalogum p. 124. g) v. BALEVS l. c.

XXIII. a] v. Jo. BALEVS Scriptor. Britann. Cent. 6. n. 24. b) v. Jo. PITSEVS de illustr. Angl. scriptor. n. 613. c] l. c. d] l. c. e] l. c.

A. C. MCCC. LXVI. Scripsit I. De *Maria & eius filio* [illegible] *Initio: Mariae carmina quondam hexametra.* f)

II. *Encomium Christiparae* Lib. I. [illegible] PITSEVM multiplicare entia praeter necessitatem cum De *virgine Maria* carmine hexametro Librum unum, & *Encomium Christiparae* Librum unum diversa scripta habet.

III. *Carmina* diversi generis Lib. I. g)

XXIV.

VRBANVS V.

MCCCLXX. Paterno nomine GVILIELMVS GRIMOARD appellatus. Natione Gallus patria Lemovicensis. Juris Canonici Doctor & Ordinis Benedictini monachus, Coenobii S. Victoris apud Massiliam Abbas, sedis Apostolicae in regno Siciliae & Neapolis legatus, Pontifex Romanus Avenione electus A. MCCC[illegible] d. XXIIII. Septembris. Obiit A. MCCCLXX. die XIX. Decembr. Scripsit Versus de *Agno Dei*, qui exstant apud VICTORELLIVM, addition. ad Ciacconium de vitis Pontif. Romae 1630. h)

XXV.

CONRADVS.

De Altzeya, oppido Moguntinensis dioecesis in Palatinatu, tribus millibus a Wormatia distante, natione Teuto[illegible] it A. MCCCLXX.

f] v. BALEVS l.c. g] v. BALEVS l.c. [illegible] l.c. XXIV. h] v. Henr. WHARTON Append. [illegible] Caue Script. Eccles. p. m. 43.

Scripsit I. Volumen versibus & rythmis de Dei genitrice *Maria & redemtione generis humani*, titulo: *Figurarum opus* Lib. I. A. C. MCCXCLX

II. *Carminum* lib. I. *a*)

XXVI.

JOHANNES.

Hildenshemensis. Ordinis fratrum B. Mariae semper virginis de monte Carmeli. Claruit temporibus Caroli Imp. IV. A. MCCC-LXX. *a*)

Scripsit metro & prosa multa praeclara opuscula. I. *De monstris in Ecclesia.* Lib. I. *b*) Quod opus metricum est. *c*)

II. Jo. de Hildesheim opusculum metricum *contra Detractorem*, &c. (ordinis *Carmelitarum*) exstat inter codices manuscriptos bibliothecae Bodleianae n. 3429. Tr. 5. *d*)

XXVII.

GVILIELMVS IORDANVS. MCCC-LXXII.

Canonicus regularis S. Augustini in Viridi Valle apud Bruxellam. Joannis Ruysbroeckii primi ibidem Prioris discipulus. Obiit A. MCCCLXXXII. die XXIII. Nov.

Scripsit Rythmum de *conflictu vitiorum cum virtutibus.* *a*) XXVIII.

XXV. *a*] v. J. TRITHEMIVS de Script. Eccles. n. 660.

XXVI. *a*) v. Jo. TRITHEMIVS de S. E. n. 648. *b*] v. TRITHEMIVS l. c. *c*) v. Jo. TRITHEMIVS de Scriptor. German. c. 122. apud Jo. Alb. FABRICIVM not. (ç) ad Trithemii de S. E. l. c. *d*] v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae p. 165.

XXVII. *a*] v. Valerii ANDREAE bibliotheca Belgica ed. Lovan. 1643. p. 321.

A. C. MCCCLXXII.

XXVIII.

JOANNES du PIN.

Monasterii de Vaucellis in Cameracesio monachus. Claruit sub Philippo le Bel, & Philippo Valesio Francorum regibus, anno 1325. & postea. Obiit in episcopatu Leodiensi & sepulus est in cenobio Gvillielmitarum A. 1372. Poeta & orator facundissimus. Meminerunt eius Ludovicus Gviçardinus in descriptione Galliae Belgicae, Renatus Chopinus in libro de sacra Politia Forensi, fol. 468. Claudius Fauchet & Franciscus de la Croix in bibliotheca Gallica. Ex Segvino.

Scripsit I. metro & prosa anno 1324. aetatis suae 22. Tractatum quem praenotavit: *Mundam vitam* sive Agrum virtutis bonae vitae, 8 libros complectentem &c. Impressus est Parisiis ahud Michaelem le Noir in 8°.

II. Edidit insuper versibus Alexandrinis, Opusculum quoddam, inscriptum *Evangelium mulierum. a)*

XXIX.

BENEDICTVS XII.

Papa. Antea dictus Jac. Fournerius, Fornerius Furnius. Ord Cisterciensis. Gallus. Theol. D. Mor. 1372. aliis 1342.

Scripsit Carmina quaedam *prophetica. a)*

XXX.

XXVIII. a) v. Caroli de VISCH bibliotheca scriptorum ordinis Cisterciensis ed. Colon. 1656. p. 228.

XXIX. a) v. Christophori HENDREICH Pandect. Brandenb. p. 508. a.

XXX. A. C. MCCC-LXXIV.

FRANCISCVS PETRARCHA

Natione Etruscus. *a*) Aretii ex Florentinis parentibus natus. Archidiaconus Parmensis: Canonicus Patavinus. Uno eodemque die Romam & Lutetiam ad accipiendam lauream evocatus. *b*) Moritur in heremitario suo agri Patavini: *c*) in Euganeis montibus Angradae, *d*) sub Carolo Imp. IV. & Gregorio Papa XI. A. M. CCCLXXXIV. Indictione vero XII. *e*) d. 14. Jul. aetat. annorum 70. uno minus die. *f*)

Scripsit I. *Bucolicorum* metrice lib. 1. Init. *Monice tranquillo. g*) Constant Eclogis XII. quarum prima vocatur *Parthenias.* Exstantque inter Codices MSStos ex dono Thomae BODLEII n. 13. in Bibliotheca Bodleiana n. 2190. *h*) & inter manuscriptos libros collegii novi in Oxonia n. 269. *i*)

II. *Epistolarum* metricarum libros tres. *k*)

XXXI.

JOHANNES BOCATIVS.

De

XXX] *a*] v. Jo. TRITHEMIVS de S, E. n. 622. *b*) v. MOLANVS in MS. bibliotheca sacra apud Aub. MIRAEVM in Auctar. de S. E. n. 441. *c*] v. TRITHEMIVS l. c. *d*] v. MOLANVS l. c. *e*] v. TRITHEMIVS l. c. *f*) v. Jo. Alb. Fabricii not. m. ad Trithemii l. c. *g*] v. THRITHEMIVS l. c. *h*) v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae p. 115. *i*] v. Catalogos cit. P. II. p. 37. n. 1233. *k*] v. Henr. WHARTON in appendice ad Hist. Liter. Gv. Cave de scriptor. eccles. ed. Londin. 1689. p. 43.

A. C. MCCC-LXXV. De Certaldo, Natione Italus patria Florentinus. Moritur sub Carolo Imperatore, quarto & Gregorio Papa XI. A. MCCC-LXXV. Indictione XIII. aetatis suae LXII. *a*) Aut A. MCCCLXXVI. ut vult Aub. MIRAEVS. *b*)

Scripsit *Bucolicorum* lib. 1. Init. *Tyndare non satis fue*. *c*)

XXXII.

JOANNES

MCCC-LXXIX. Bridlyngtonensis in Eboracensi patria natus. Canonicorum regularium in *Bridlyngtonensi* coenobio praeses. Obiit A. MCCCLXXIX. 6. Id. Octobr. *a*)

Scripsit I. Carmina *vaticinalia* Lib. 3. Initio: *Febribus infectus* vel: *Februus infestus*, ut legit Jo. PITSEVS, *b*) *requies fuerat*. *c*)

II. *Vaticinales* versus Lib. 1. Init. *Taurus cornutus, ex primo germine*. *d*)

Exstat: *Joannis de Bridlington carmen vaticinale cum commentariis & expositione Joannis Ergene*; inter codices MSS. quos Kenelmus DIGBAEVS donavit bibliothecae *Bodleianae* n. 89. inter Codices bibliothecae Bodleianae n. 1690. *e*) Item: *Jo. Bridlington va-*

XXXI. *a*) v. Jo. TRITHEMIVS de S. E. n. 647. *b*] in Auctar. de S. E. n. 441. *c*] v. TRITHEMIVS l. c.

XXXII. *a*) v. Jo. BALEVS Scriptor. Britann. Cent. 6. n. 62. *b*] de illustr. Angl. scriptor. n. 646. *c*] v. BALEVS l. c. *d*] v. BALEVS l. c. *e*] v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae p. 81.

vaticinia versu; inter Codices bibliothecae Bodleianae n. 2067. Tr. 45. f) Item: *Byrdlington versificat. in sua Prophetia*; inter libros manuscriptos Collegii Caio-Gonvilensis in Cantabrigia n. 34. Tr. 5. g) Item: *Prophetia Canonici de Bridlinton, temporibus Edwardi 2. & 3. init. Febribus infectus*; inter libros manuscriptos Collegii Sanctae Trinitatis apud Dublinium n. 524. Tr. I. h] qui codex & lectionem Balei confirmat. Item: *Fragmentum prophetiae Monachi de Bridlington*; inter libros manuscriptos bibliothecae Cottonianae Vitellius D. XII. 3. i] Item: *Versus prophetici per Priorem de Brydlington*; exstant ibidem F. XIII. 2. k] Item: *Prophetia, rhythmicis versibus exarata, cuiusdam Canonici regularis, Joannis de Bridlington, secundum opinionem vulgi, qui febribus infirmatus est, ut ipse Autor dicit in initio prophetiae: cum prolixa expositione de rebus in ista prophetia praedictis sub Regibus Edwardo II. & III. hic in Anglia & in Francia accidentibus. Is qui commentarios scripsit, eos inscribit Humfredo de Bohun, Comiti de Hereford, &c. & Constabulario Angliae*; Hanc operis notitiam suppeditat Codex bibliothecae Cottonianae Do-

A. C. MCCC-LXXIX.

f] v. Catalogos cit. p. 108. g] v. Catalogos cit. Tom. I. P. III. p. 120. n. 1064. h) v. Catalogos cit. Vol. II. P. 2. p. 40. n. 664. i] v. Thomae SMITHI catalogus Bibliothecae Cottonianae p. 93. k) v. SMITHI Catalogus p. 104.

A. C. MCCC-LXXIX. Domitianus A. IX. 19. *l*] Item: *Prophetia S. Joannis de Bridlingtona: versibus hexametris*; exstat in Bibliotheca Cottoniana. Cleopatra C. IV. 18. *m*]

XXXIII.

JOANNES SOMER

MCCCXC. Ordine Franciscus ex eo Collegio fuit, quod apud Gvalteri pontem [vulgo Bridgewater] emporium Somersetensium frequens, prope Flueli fluminis ripas situm est. Claruit A. MCCCXC. Scripsit de *facultate metrica* lib. I. v. Jo. BALEVS Scriptor Britann. Cent 7. n. 8.

XXXIV.

RICARDVS.

MCCC-XCVI. In Roffensi Cantiorum dioecesi atque oppido Maydeston oriundus. *a*) RICHARDVS MAYDESCON vocatur a Jo. TRITHEMIO. *b*) Oxonii primum Martonensis collegii socius fuit & Aylesfordiensis coenobii Carmelita postmodum factus. *c*) Claruit in gymnasio Oxoniensi eo potissimum tempore quo haeresis Johannis Wicleffi pullulare incepit in Anglia. *d*] Obiit Cal. Jun. MCCCXCVI. *e*]

Scripsit I. cum esset Joanni Lancastriae duci a confessionibus *Concordiam inter Regem*

l) v. SMITHVS l. c. p. 134. *m*] v. SMITHI Catalogus p 139.

XXXIV. *a*] v. Jo. BALEVS Scriptor. Britann. Cent. VI. n. LXXXVI. *b*] de S. E. n. 667. *c*] v. BALEVS l. c. *d*] v. TRITHEMIVS l. c. *e*] v. BALEVS l. c.

gem Ricardum & cives Londinenses A. M-CCCXCIII. firmatam hexametris pentametrisque versibus. Init. *Tullius in laudem tantam sustollit.* Elegantiores eos esse, quam solebat ea aetas dare, testatur BALEVS. *f*) A. C. SEC. XIV.

II. *Precationes* metricas Lib. I. Init. *Kyrie eleyson, miserere, pater pie. g*)

III. Exstat *Liber Ricardi carmine conscript.* inter libros manuscriptos Collegii laio-Gonvilensis in Cantabrigia n. 21. Tr. 2. *h*)

XXXV.

COLVCIVS.

Cancellarius Florentinus. Seculo XIV. vixisse videtur. Scripsit enim ad Ubaldinum Priorem S. Stephani epistolam de obitu & sepultura Lapi de Castellione Florentini. Carmine scripsit *Epitaphium Lapi.* Initio: *Castiglioneiades hoc sera & postuma Lapi;* quod exstat in Petri LAMBECII Commentar. de biblioth. Vindobon. Lib. II. c. VIII. p. 940.

SECVLVM DECIMVM QVINTVM.

I.

JOANNES GOWER.

Jo. GODEFRIDVS LIDGATE appellatur in codice MSto Collegii S. Trinitatis apud Dublinium n. 414. *a*) Vir equestris ordinis ex MCCCCII.

f) l. c. *g*] v. BALEVS l. c. *h*) v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae P. III. p. 120. 1051.

I. *a*) v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae Vol. II. P. II. p. 37. n. 554.

A. C. MCCCCII. Stitenhamo villa Eboracensis provi[illegible] Castellum Sittenhamum nominat Jo. [illegible] vs. c) Vixit ad iustam usque senectute[illegible] itque coecus A. MCCCCII. d) Londini[illegible] tuum & sepultum esse A. MCCCCII. [illegible] tur PITSEVS. e) Fuit Poeta laureatus. De[illegible] sequenda antiquorum poetarum in la[illegible] sermone elegantia quasi desperans, primu[illegible] ad linguam Gallicam discendam, deinde [illegible] Anglicanam excolendam se totum cont[illegible] lit. f) Habet statuam in loco sepulturae du[illegible] plici nota insignem, nempe aurea torque & hederacea corona rosis interserta: illud militis, hoc poetae ornamentum. g)

Scripsit I. Poemata dicta *Vox clamantis*, seu de *Mundi erroribus*, ut habet inscriptio Codicis MS. Laudiani in bibliotheca Bodleiana n. 1061. h) Libris VII. distinctum opus esse docet Codex manuscriptus Collegii Omnium Animarum in Oxonia. i] Incipit: *Scripturae veteris capiunt exempla*. k] Exstat opus manuscriptum inter Codices quos GV. Laud donavit bibliothecae Bodleianae F. n. 24. Tr. I. ipsius *bibliothecae Bodleianae* n. 1061.

b) v. LELANDVS apud Jo. BALEVM Scriptor. Britann. Cent. 7. n. 23. p. 524. c) de illustr. Angliae Scriptor. n. 731. p. 575. d] v. BALEVS l. c. p. 525. e] l. c. p. 576. 577. f) v. PITSEVS l. c. p. 576. g) v. BALEVS l. c. h] v. Catalogos MSStorum Angliae & Hiberniae p. 64. i) v. Catalogos cit. T. I. P. II. p. 88. n. 1427. k] v. BALEVS l. c. p. 524.

1061. *l*] Item inter codices ex dono Kenelmi DIGBAEI n. 138. in bibliotheca Bodleiana n. 1739. *m*] Item titulo: *Joannis Goweri Vox clamantis Lib. VII. cum Chronico eius tripartito & aliis eiusdem carminibus;* exstat inter Codices manuscriptos Collegii omnium Animarum in Oxonia. *n*] Item titulo: *Jo. Godefridi Lidgate Poema inscript. Vox clamantis;* libros manuscriptos collegii S. Trinitatis apud Dublinium. n. 414. *o*] Item titulo: *Joannis Gower Chronica, quae vox clamantis dicitur, siue poema de insurrectione rusticorum contra ingenuos & nobiles tempore R. Ricardi II. & de caussis ex quibus talia contingunt enormia libris septem;* in Bibliotheca Cottoniana Tiberius A. IV. 1. *p*) Exstare in Bibliotheca Lumleiana testatur PITSEVS. *q*] A. C. MCCCCII.

II. Videtur ex initio: *Tolle caput mundi, C ter & sex;* colligi posse, esse poeticum scriptum: *Chronicon tripartitum* libris III. distinctum. *r*] Exstat manuscriptum in Collegio omnium Animarum *s*] Forte idem est cum praecedenti aut eius pars:

III. De *Rege Henrico IV.* liber, initio: *Rex coeli Deus & Dominus. t*]

l] v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae T. I. P. I. p. 64. *m*] v. Catalogos l. c. p. 83. *n*] v. Catalogos l. c. P. II. p. 88. n. 1427. *o*] v. Catalogos l. c. p. Vol. II. P. II. p. 37. n. 554. *p*] v. Thomae SMITHI Catalogus librorum manuscriptorum biblioth. Cotton. p. 19. *q*] l. c. *r*] v. v. BALEVS l. c. *s*] v. PITSEVS l. c. *t*] v. BALEVS l. c.

A. C. MCCCCII. IV. De *peste vitiorum*, initio: *Non excusetur qui verum non fateatur*, u] Exstat *Carmen super multiplici vitiorum pestilentia, qua, tempore Richardi II. Anno scil. 20. partes nostrae specialiter inficiebantur*; inter Codices manuscriptos Bibliothecae Bodleianae n. 2449. x]

V. *Scrutinium lucis*, initio: *Heu quia per crebras humus est.* y]

VI. *Epigrammata* quaedam. Init. *Alta petens aquila volat alitque.* z]

VII. Carmen de *variis in amore passionibus*, ut habet titulus codicis Laudiani. Vel; Carmen super *amoris multiplici varietate*, ut inscribit codex Bodleianus. Init. *Est amor in glosa, pax bellica.* aa] Exstat manuscriptum inter Codices quos GV. LAVD bibliothecae Bodleianae donavit F. n. 24. Tr. 4. p. 166. b. in manuscriptis bibliothecae Bodleianae n. 1061. ab] & inter Codices ex dono Thomae Bodleii n. 9. Tr. 3. in Bibliotheca Bodleiana n. 2449. ac]

VIII. *Contra mentis saevitiam in causa superbiae* carmen exstat manuscriptum in Bibliotheca Bodleiana n. 2449. Tr. 5. ad]

IX. Poema Goweri de *populari tumultu & rebellione*, anno quarto *Ricardi II.* mutilum

u] v. BALEVS. l. c. x] v. Catalogos MSS. Angliae & Hiberniae p. 126. y] v. BALEVS Scriptor Britann. Cent. 7. n. 23. z] v. BALEVS l. c. aa] v. BALEVS l. c. ab] v. Catalogos MSS. cit. T. I. P. I. p. 64. ac] v. Catalogos l. c. ad] v. Catalogos l. c.

lum exstat in Bibliotheca Cottoniana Titus A. XIII. 4. ae] A. C. MCCCCII.

X. *Carmina* diuersa. af) *Gower's Poems, Engl. with some French and Latine Verses*; exstant inter libros manuscriptos Collegii S. Trinitatis apud Cantabrigiam n. 17. ag) Joannis Gower versus exstant in manuscriptis bibliothecae Cottonianae Tiberius A. IV. 14. ah)

Studiosius quam felicius Publium Ouidium imitatus est. Nec mirum illud videri debet, praesertim in semibarbaro seculo; cum vix hac nostra tam florenti aetate inveniantur, qui redundantem illam Nasonis in carmine felicitatem bellam belle exprimat. Ita sentit Jo. BALEVS. ai)

Reliqua huius seculi supplementis seruanda sunt.

II.
REMVS FAVINVS.

Eius exstant de ponderum deque mensurarum vocabulis carmina initio: *Pondera Paeonius veterum memorata libellis*; typis exscripta circa finem seculi XV. forma quarta foliis 6. Praefationem praemisit operi P. Aeolicus datam Lipsiae non. Mart. 1494. in qua Remum dicit virum undecumque peri- INCERT.

 tum

ae] v. Thomae SMITHI Catalogus p. 122. af] v. BALEVS l. c. ag] v. Catalogos MSS. Angl. & Hibern. P. III. p. 97. n. 335. ah] v. SMITHI catalogus p. 19. ai] Scriptor. Britann. Cent. 7. n. 43.

A. C. INC. tum, qui carmine rem aggreſſus ita perfecerit, vt Phidiae opus appareat.

III.

ANONYMVS.

Auctor poematis quod inſcribitur *Salutaris*. Carmen eſt elegiacum, integrum, quod ſciam, hucusque non editum. Fragmentum tamen *ex veteri quodam poemate, cuius initium eſt: Aurea lux oritur;* quo noſtrum innuitur, euulgatum eſt a Matthia FLACIO inter varia doctorum piorumque virorum de corrupto eccleſiae ſtatu poemata. Baſileae 1556. p. 416. Ex Flacio edidit Joachimus VRSINVS Speculo Jeſuitico pag. 218. *a*) *Diſticha* etiam *ſelectiora ex Salutari* edita ſunt a Chriſtiano DAVMIO annexa Dionyſii Catonis diſtichis de moribus ad filium Cygneae 1672. o. *b*)

Integrum carmen ex MSto quodam Helmſtadienſi codice dato, notatis verſibus a Daumio editis ſtellae, a Flacio crucis ſigno:

* *Aurea lux oritur, pratum pete, collige flores,*
* *Et puerile caput clarificare ſtude.*
Florigeram capiti cupias adhibere coronam,
Vt populo digne praeradiare queas.
Floribus electis animum florere neceſſe,
Qui niſi floreſcit fructificare nequit.
Principio ſummo regi ſeruire labora,
Vt tibi det regni perpetuale decus.

Fa-

III, *a*] v. Dion. CATONIS. diſticha per Chriſt. Daumium p. 217. *b*] p. 217.

Factum factori summo praeponere noli, A. C.
Quem si depreties depretiandus eris. INC.
* *Mens insana bonum* c) *praefert umbratile summo,*
* *Falsaque pro veris gaudia stultus amat.*
O factura dei vitiorum sperne cloacam,
Non violare luto fecis imago dei.
* *Summum quaere bonum mentis conamine toto.*
* *Quis poterit magnis absque labore frui.*
Non sis ingratus domino, qui te recreauit,
Et pro te voluit scandala multa pati.
Vt bene conregnes duo bene compatiaris
Cum tibi longa feret gaudia poena breuis.
In summi regis nisu si stare labores
Ciuibus angelicis associandus eris.
Si praeceptoris summi praecepta refutes,
Inferni latebras, frifrigora, damna, feras.
Praemia virtutum, scelerum tormenta, quis vnquam
Scribere, pensare, vel numerare queat.
Tu cole reginam coeli, portumque salutis,
Vt peream pateant coelica regna tibi.
Tota cohors superum tibi pura mente colenda,
Vt tibi dignetur ferre salutis opem.
Si domino facere vis templum materiale,
Hortor, vt aedifices spirituale prius.
Quid tibi monasterii valet aedificatio templi,
Si ruat in sordes spiritus aula tibi.

c] edit Daumian; *bono*.

A. C. INC.

* Ad regni cathedram si vis volitare decenter,
*   Alas virtutis & rationis habe.
* Stemmate d) virtutis penetralia cordis adorna
*   Quemlibet ornatum praeualet iste decor.
* Quid valet ornatus in corpore, formaque lucens,
*   Si mens sordescit ac tenebrescit iners.
Nunquam decipiat te forma superficialis,
  Pulcra superficies dissimulare solet.
* Purpura quid colet e) quid florida lingua caueto: f)
*   Saepe latet coluber sub viridente g) rubo.
* Sol sub nube latet; sub spinis lilia vernant;
*   Corpore sub vili mens pretiosa latet.
* Saepe sub auratis latitat vilissima crytis. h)
*   Saepe latens aurum manica i) vilis habet.
* Fumosum corpus ne despice. Vilis amictus
*   Saepius abscondit spirituale iubar.
* O quantos hodie fallit promissio nequam:
*   Ergo caue stolida credulitate capi.
* Argus & argutus in facto quolibet esto:
*   Mundus enim tendit retia mille modis.
* Luxus, auartia, fastus: triplex quasi mundum
*   Funiculus capiunt & capiendo ligant.
* Luxuriae motus tota ratione refraena:
*   Taagis k] in melle mille venena latent.
* Sub niue pix; & fel sub melle; lutumque sub auro;

Pelle

d] edit. Daumian. *Schemate.* e] Daum. *celet.* f] D. *videto.* g] D. *viridante.* h] MS. & edit. Daumian. *capsis.* i] Daum. *mantica.* k) D. *Thaidis.*

* *Pelle sub agnina corda lupina latent.* A. C.
* *Fontis auaritiae pontum fuge, qui, satiare* INC.
* *Quos nequit, hydropicat, toxicat, atque necat.*
Tu, quasi monstra duo turpissima, spiritualem
Sperne polidoniam, simoniamque nefas.
Cum tibi sit mendax infamia, non verearis;
Nec tua delectet pectora fluxus amor.
In nebulone nihil differt sonus oris & ani:
Nam vox scurrisona stercoris instar habet.
* *Ira, vel inuidia, mentes & corpora laedit,*
* *Quas animi furias dira venena putes.* l)
* *Vince malum patiens. Qui non cupit aspera ferre,*
* *Dignus erit nulla prosperitate frui.*
Si stimules vrsam maiora pericula vides m)
* *Quam si melle foues tutus adire potes.*
* *Fellitos ira verborum melle perungas:*
* *Ne furor accrescat, hos stimulare caue.*
* *Pessima ne tollas. Mala peiora* n) *caueto*
* *Saepe necem generat instimulata febris.*
* *Stercoribus motis quod abinde resultat habebis.*
* *Balsama si moveas nectar odoris habes.* o)
Qui non limatur unquam feritate malorum,
Permanet impatiens & bonitate caret.
* *Virtus animi pulchri, & conversatio clara*
Mentem nobilitant moribus atque beant.
* *Dissuadet mores commansio turpis honestos.*
* *Ergo relinque malos & sociare bonis.*

l] Daum: *puto.* *m*] D. *pericla timebis.* *n*) D. *peiorare.* *o*] D. *adest.*

A. C. INC.

* Te servare decet mores, decreta, p) loquelam
* Eius telluris, incola cuius eris.
* Prudentum serua mores, exempla sequaris:
* Prodit ab exemplis vita nefanda malis,
Coeco ductore coecus seducitur: ergo
Coecos & claudos non imitare duces.
Jam veniunt Anti Christi seducere mundum,
Christicolasque docent mortis inire viam.
Quicquid agunt alii praesignis honore corusca
Ut flos in spinis fert speciale decus.
Non Antichristos, sed Christicolas imitare:
Moribus, exemplo, cognitione, fide.
Tu fragilis miserere tui. Venerare parentes.
Dilige cognatos, affinibusque place.
Praelatos suffer. Subiectis parce cadentes
Erige. Contritis auxiliare pius.
Paupertas tibi foecunda toleranda benigne:
In qua libertas sobrietasque vigent.
* O quantas curas! o quanta pericula dives
* Sustinet! & falsi portat honoris onus.
Sit procul ebrietas, mentis contagio, rixae
Janua, naufragium mentis, imago veris.
* Non tibi sit curae vaga curia, fraudis alumna,
* Fabrica nugarum, perditionis iter.
Si quis adulari non vult discedat ab aula:
Moribus oppugnant aulica vita satis.
Scit laqueare pedes asinos simul aulica vulpes
Fallitur ex facili qui caret arte doli.
* Difficile est vulpi sociam decipere q) vulpem.

* Non

p] Daum. illamque. q] Daum. seducere.

* *Non est fallibilis concio plena dolis.* A. C.
O quantus labor! Hypocritae similantur honore INC.
Dum ficta morum sub gravitate rident.
**Heu servi regnant; domini famulantur. Aselli*
• *Donantur phaleris; dephalerantur equi.*
Judicium praestans falsum praeiudicat aequo.
Causa patrociniis errat honesta malis.
†* *Mater Jerusalem quasi filia fit Babylonis.*
†* *Sordet, vilescit, deprimiturque* r) *iugo.*
†* *Inspice tot rerum contagia, non* s) *reprobaris.* t)
†* *Cum reprobis fugias & reprobanda vide.*
†* *Hypocrisin; fraudem; mendacia; iurgia; litem:*
†* *Desere; devita; respue; pelle; fuga.*
†* *Consortes Iudae vendunt patrimonia Christi:*
†† *Simonis arte perit spiritualis honor.* u]
†* *Defloret flos. Languet omne caput dominantum.* x]
†* *Membra dolent. Pastor deuiat. Errat ouis.*
†* *Vae terrae* y] *pueri, quae* z] *deficit arte regendi.*
†* *Perditur in fatuis pontificale decus.*

* *Non*

r] MS. & edit. Daumian. *opprimiturque* s] Daum. *no.* t] edit. Flacian. & Daumian. *reproberis.* u] D. *spirituale decus.* x] D. & F. *Ecclesiae. languet caput omne.* y] D. & F. *regno.* z] F. *quia.* D. *qui*

A. C. INC.

* *Non valet aequari gemmae vitrum pretiosae,*
* *Nec levis alga thymo, nec saliunca rosae.*
* *Non* aa] *assume iugum, quodvis tua ferre recusat:*
* *Pondere sub modico tutius ire potes.*
De pueri regno iniqua praesumis Aesopus.
Nec puer accelerat ad dominantis opus.
* *Disce modum seruare. Modestia temperat actus.*
* *Stultitiam simula tempore sive loco.*
* *Consule discretos, si quid dubitabile seruas.*
* *In dubiis noli deteriora sequi.*
* *Nullius arcanum, nec amici crimina, pendas.*
* *Non ea scruteris quae latuisse decet.*
* *Dives, & electus, non nobilis, esse probaris;*
* *Si te nobilitat res generosa: Dare.*
* *Nobilium proles, dare nescia, semper avara,*
* *Patrissare negat, degenerare studens.*
* *Desinat extolli de patris stemmate quisquis*
* *A bonitate patris degenerare studes.* ab]
* *Da cito, da gratis, da munera congrua cuique* ac]
* *Dum* ad] *dare non poteris munere verba dabis.*
Zelo virtutis dona tua, munera defer.
Munus vbi prostat, gratia nulla manet,
Dona relatiua non sunt meritoria. Virtus
Vendita virtutis nobilitate caret.
* *Virtus degenerat si mercenaria fiat.*

Sed

aa] Daum. *Ne tibi.* *ab*] D. *studet.* *ac*] D. *cuiquam.* *ad*] D. *cum.*

* Sed manet in pretio, si sit inemta, suo. A. C.
* Debita persoluas. In votis esto fidelis. INC
* Quid magis infamat quam violare fidem?
* Sperat ae) qui seruit. Desperat af) qui dominatur:
* Nam fortuna leuat infima, summa premit.
Vt sol effectus proprios alternat in aura:
Sic fortuna suas sic ag] variare vias.
* Alea Scylla tibi vitetur, tessera Syrtes;
* Quae spoliant multos: rebus, honore, fide.
Tu nisi deuites virus letale draconum,
Iuxta quos habitas, scandala multa feres
Fautores tibi quaere bonos, qui tempore casus
Suppeditant curam, subuenientque tibi.
* Copia fautorum basis est fortissima vitae,
* Quam nisi digneris aedificare, cades.
Cum fueris sanus, medicorum quære fauorem,
Vt tibi succurrant, quando salute cares.
Corpus vt encraticum serues moderare sapores,
Sitque modesta tibi motio, sitque quies.
Si medicina placet, prius vtere spirituali;
Post haec carnalis est adhibenda tibi.
Aëre sub sano mediocriter vtere laetis,
Conseruetque tuam sana diaeta crisim.
Quatenus humorum complexio sit moderata
Sic micat encratiae sidus in vrbe sua.
Sumens antidotum prius ora: nam mediator
Summus opus dubium certificare valet.
Nonne deus saluat reprobos mediante ministro? Sic

ae) D. Speret. af) D. desperet, ag) forte: Scit.

A. C. INC.

Sic aegros medicis vult releuare suis.
Si decreta legas orator idoneus esto.
Iudicio iustus, consilioque pius.
Rhetoricae vultu, gestuque, loquendo refulge,
Verbula pinge tua schemate, sine tropo.
Sit doctrix verbi ratio, nec garrulus esto,
Et fuge rancorem, scurrisonumque sonum.
Dogma Theologicum si quaeris, perfice dogma.
Non decet iniustos pagina sacra viros.
Si sis causidicus Ciceronis dogmate polle.
Quis decretista rhetoris arte viget.
* *Non decet a porcis condita cibaria sumi*
* *Non decet immundas aurea cella* ab) *capras.*
* *Scire tuum nihil est, nisi virtus concomitetur:*
* *Plus stolidis peccat praua scienter agens.*
* *O quantos hodie turpissima vita docentis*
* *Pulcros sermones annihilare solet.*
* *Ridiculus sermo, cui vita rebellis abhorret.* ai)
* *Ergo caue doctor dissonus esse tibi.*
Terrenum panem si sumis corpore laeto,
Coelestem sumas non nisi mente pura.
* *Multa licet sapias, non dedignare doceri.*
* *Quis nisi mentis inops omnia scire putat?*
Leniter exaudi praecepta petentis amici,
Qui studeat laudes magnificare tuas.
* *Vt gallus gemmam reprobat, vel talpa lucernam,*
* *Sic delirus homo nobile dogma fugit.*
Collige diuinos flores cum flore sophiae,

Vt

ab) Daum. *sella.* ai) D. *oberrat.*

Vt fructus ſummi floris habere queas.
Vt ſolis radius aeterni ſolis in aula,
Virtutum radiis praeradiare ſtude.
Ne pereas exul, hoc perfice dogma ſalutis:
Ad patriam tendas auxiliante deo.
* *Non tibi lucentem modio ſuppone lucernam,*
* *Sed commune iubar fac radiare palam.*
* *Sit procul inuidiae rabies & liuor eorum,*
* *Qui titulum libri detitulare ſtudent.*
Dum redolet nardus, donec rigante floreſcat,
Floreat huius honor carminis, atque decor.

IV.

ADAMVS de MONTALDO.

Genuenſis. Scripſit *Paſſionem Chriſti* heroico carmine, quae ſeruatur manuſcripta in bibliotheca Paulina academiae Lipſienſis, v. FELLERI Catalog. p. 297. n. 23,

V.

PETRVS HELIAS.

Scripſit Textum metricum complectentem XVI. *libros Priſciani* maioris voluminis, qui exſtat bis in bibliotheca Paulina Academiae Lipſienſis manuſcriptus. v. FELLERI Catalog. p. 290. n. 12. & p. 392. n. 793. In priori ad calcem legitur: Explicit textus Petri Helyae metricus comprehendens quatuordecim libris Priſciani maioris voluminis ſcriptus ſub anno domini milleſſimo quadringenteſimo ſexto, feria ſexta proxima poſt aſcenſionem Domini, hora quaſi ſeptima in Nyſa per manus Johannis Pintherii de Diſ-

ſau

A. C. ſau. Adſcribam initium operis ex Codice
INC. priori:

Sicut ab eſſe rei ſoliti rem promere dicunt
Philoſophi: Vox eſt äer tenuiſſimus ictus,
Ad id, quod proprie ſentitur ab auribus, eſt vox
Eſt a materia ratio prior iſta per id, quod
Accidit, & per poſterius quod vocem manifeſtat.
Quatuor iſta modis diuidit, quos his cape ſignis:
Prima aliqua nominis vox dicitur articulata;
Altera nil ſignans ſic in articulata vocata;
Tertia ſcriptibilis; non ſubſtat quarta figuris.
Combinando modi ſpecies dant quatuor iſti.

VI.

PSEVD-OVIDIVS.

INC. Et amatoriis ſcriptis, quae medio aeuo conſcripta ſunt multa Ouidii, nomen falſo prae ſe ferre obſeruant eruditi. Huc ſpectat.

I. Ouidii *trium puellarum* liber, elegiaco carmine ſcriptus, initio: *Ibam forte viam quandam nullo comitante;* qui cum aliis praetenſis Ouidii ſcriptis: de ſagaci nuncio, de pulice, cum Pamphilo poeta de amore, & cum epiſtola amatoria metrice conſcripta; prodiit circa finem ſeculi XV. qu. foll. 24.

II. De *nuntio ſagaci* liber, verſibus hexametris ſed leoninis ſcriptus, initio: *Summi victoris fierem cum victor amoris;* prodiit cum libro

libro trium puellarum circa finem feculi XV. q. fol. 6. b. A. C. ING.

III. De *Pulice* carmen quoniam OFILII SERGIANI nomine etiam vulgatum eft, poftea memorabitur.

IV. Elegia de *Philomela* fub ALBI OVIDII Juventini nomine prodiit indeque fuo loco recurret.

V. Libri III. de *Vetula* a nonnullis PAMPHILO MAVRILIANO, ab aliis LEONI Protonotario vindicantur. Hinc, vbi de Leone egerimus, fufius etiam de iis.

VI. Ouidii Nafonis elegia de *ventris & artuum diffenfione* huc forte referenda, quae manufcripta exftat in bibliotheca Paulina academiae Lipfienfis. v. FELLERI catalog. p. 391. n. 638.

VII.

OFILIVS SERGIANVS.

Eius nomen in Ouidii vocabulum perperam mutatum effe putat Mechior GOLDASTVS. ING.
a) Exftat Ofilii nomine Elegia de *Pulice* inter Ouidii Nafonis Pelignenfis erotica & amatoria opufcula Francofurti 1610. *b*) Initio: *Parue pulex & amara lues inimica puellis.* Fallitur vero Goldaftus eo, quod fe primum elegiae editorem habet. Prodiit enim Ouidii nomine circa finem feculi XV. cum aliis Ouidianis, fcilicet libro trium puel-

Ee ee la-

VII. *a*) praefat. ad Ouidii erotica p. 23. *b*) p. 70.

A. C. INC. larum &c. c) Et quoniam textus veteris editionis, quae rarissime occurrit, correctior est Goldastiano, emendationes ex priori dabo, cum ille manuscripti codicis loco haberi possit:

Vers. 2. Goldastiana legit: *Carmine.* Vetus: *Ense.* ibid. Vet. *fungor.* ibid. V. *fata.* ib. V. *feror.* v. 3. V. *teneris.* v. 5. V. *emittit.* ib. V. *nigras.* ib. V. *fusas* v. 6. V. *Levia.* v. 7. V. *Cumque.* v. 8. G *somno.* V. *summo.* ib. G. *graui.* V. *thoro* v. 11. G. *& dicam.* V. *edicam.* v. 15. G. *nisi iam.* V. *si non.* v. 16. G. *ad.* V. *in.* v. 19. G. *vel.* V. *Ut.* ibid. G. *mutarier vllis.* V. *mutarer in illis.* v. 20. G. *ad.* V. *in.* v. 21. G. *aut.* V. *ac.* ib. V. *possent.* v. 25. G. *sic sic.* V. *si sic.* v. 26. G. *in.* V. deest. v. 29. G. *Cumque illa dudum laudens, nil ipse cubarem.* V. *Sicut & optarem nullatenus vsque probarem.* v. 32. G. *fundensque precamina mille.* V. *fundens humilisque precatus.* v. 36. G. *Afferrem.* V. *Accirem.* v. 37. G. *Illam dum precibus, vel vi superator haberem.* V. *Dum bona vel precibus vel vi superata tenerem.*

VIII.

JOHANNES de BARDEA

INC. Magister. Forte idem cum IOHANNE de WERDEA. Scripsit carmen de *fine mundi* quod exstat manuscriptum in bibliotheca Paulina academiae Lipsiensis. V. FELLERI catalog. p. 391. n. 638.

IX.

c) § 10. b.

A. C. INC.

IX.

PAMPHILVS MAVRILIANVS.

Hoc nomine prodiit *Pamphilus* siue de *arte amandi* Elegiae, initio: *Vulneror & clausumque fero sub pectore telum;* inter Ouidii erotica per M. GOLDASTVM Francofurti 1610. *a*) Non autem primum per Goldastum prodiit Pamphilus, sed iam antea circa sec. XV. finem, cum Ouidii trium puellarum libro &c. in q. *b*) vbi tamen primus scripti versus sic sonat: *Vulneror & clausum porto sub pectore telum.* Cum aliae quoque emendatiores lectiones in antiquiori editione legantur, illaque manuscripti ad instar rarius occurrat, eas annotare non inutile fuerit:

Vers. 3. Goldastiana legit: *Et.* Antiquior: *Sed.* v. 8. G. *certus.* A. *tutus.* v. 17. A. *tegat.* v. 19. A. *euenient.* v 20. G. *me.* A. *mihi.* v. 25. G. *nostrae vitae.* A. *vitae mater.* v. 27. A. *seruitque.* v. 32. G. *sed.* A. *est.* v. 36. exstat in antiquiori codice vbi in Goldastiana versus 38. & vice conuersa. v. 38. G. *sed modo.* A. *si non.* v. 45. G. *haec quae.* A. *nec quae.* v. 47. A *orta.* v. 48. A. *bis.* ibid. A. *metui.* v. 51 G. *nec.* A. *&.* v. 56. A. *haec.* ibid. G. *namque* A. *causa.* v. 58. G. *modum.* A. *suam.* ibid. G. *ipsa suam.* A. *esse modus.* v. 60. G. *tunc.* A. *sed.* v. 66. G. *vulnera serua tuis, aut tua.* A. *aut tu saeua tuis vulnera.* v. 72 G. *Quo licet.* A. *Qualibet.* ib G. *tute.* A. *ipse.* v. 75. G. *cuncta.* A. *forte.* v. 77. G. *iurando.* A. *negando.* v. 80. A *turbida.* v. 82. G. *officio*

IX. *a*] p. 75. *b*] fol. 11. b.

A. C. INC. *officio.* A. *ingenio.* v. 83. G. *firmas.* A. *fortes.* v. 85. A. *comprenditur.* v. 86. G. *curvis.* A. [illegible] v. 90. G. *arte suum.* A. *illaesum.* v. 93. A. [illegible] v. 94. A. *dabit.* v. 97. A. *His superare minas pateris grassantis.* v. 99. G. *scias.* A. *solet.* ib. G. *ipse.* A. *illa.* v. 100. A. *iocis.* v. 102. G. *trahunt.* A. *mouent.* v. 106. G. *Respicit omnimode.* A. *Despicit omnimode.* A. *Despicit e minimo.* v. 110. G. *mox.* A. *iam.* v. 112. G. *ipsa.* A. *habere.* v. 115. G. *ac.* A. *hoc.* v. 116. A. *tuum.* v. 119. A. *es.* v. 120. G. *nimio.* A. *paruo.* v. 122. A. *plura referre.* v. 132. G. *citius.* A. *tutus.* v. 141. A. *studio sic.* v. 143. G. *ergo.* A. *aegro.* v. 146. G. *sed meus.* A. *& magis.* ib. G. *redit.* A. *regnat.* v. 247. A. *mihi spes fuit omnis.* v. 155. G. *sed dubito.* A. *& subito.* v. 162. G. *mihi loquor.* A. *inde loquar.* v. 163. G. *Vlterius mille.* A. *alterius villae.* v. 165. G. *nisi dictis.* A. *dictis sed.* v. 168. G. *nulla.* A. *villa.* v. 172. G. *manet.* A. *fuit.* v. 182. A. *Vota nec ausus eram nostra referre tibi.* v. 185. A. *non plus tibi dicere volo.* v. 188. A. *sic multas.* v. 190. A. [illegible] v. 191. A. *Quaere.* ib. G. *apta.* A. *obsta.* v. 197. G. *en dominum testor.* A. *inde deum coeli* [illegible] G. *terrae.* A. *ponti.* v. 199. G. *Non.* A. *Hoc.* ib. G. [illegible] A. *non.* v. 200. G. *& nullam.* A. *atque* [illegible] v. 201. A. *tua nam mens est puerilis.* v. 20[illegible] G. [illegible] A. deest. v. 213. A. *venire tibi nec cuiquam* [illegible] *prohibebo.* v. 214. A. *viam iure.* v. 215. A. [illegible] *honor.* v. 216. G. *qualesque.* A. *quoscumque.* v. 217. G. *vel tu.* A. *quod tu.* v. 218. A. *Hucusque* [illegible] *salvo semper honore meo.* v. 220. A. *agunt.* v. 222.

A.

A. *hoc ego non patior*. v. 223. G. *sed ego*. A. *solos*. v. 226. A. *loquar*. v. 227. A. *Tu non parua mibi, sed*. v. 230. G. *meritis*. A. *verbis*. v. 231. A. *veniet*. v. 232. G. *si quis*. A. *quisquis*. v. 239. G. *sed*. A. *si*. 244. G. *Ac*. A. *sed*. v. 245. A. *toto me non est nec fuit orbe*. v. 247. G. *natura*. A. *fortuna*. v. 249. A. *Illius & semper quod sim*. v. 252. A. *sum memorante sui*. v. 256. A. *aufert assuetas*. v. 259. G. *abusu*. A. *& vsu*. v. 276. G. *ibi*. A. *inde*. v. 279. A. *sapiensque*. v. 282. G. *est*. A. *in*. v. 286. A. *Miserunt causa*. v. 291. G. *nam*. A. *me*. ib. G. *vito*. A. *laedunt*. v. 293. G. *&*. A. *sed*. ib. G. *flamma*. A. *fama*. v. 296. G. *saepe manet dubius*. A. *spe manet in dubia*. v. 298. A. *& precor*. v. 301. A. *honesta*. v. 303. G. *pelles*. A. *vestes*. v. 313. G. *praestat*. A. *restat*. v. 316. A. *& ut*. v. 324. A. *discessit*. v. 325. A. *Me mea debilitas nimium spoliauit & aetas*. v. 332. A. *factaque*. v. 335. A. *prudentia*. v. 342. A. *ipsa*. v. 344. G. *laudibus*. A. *cunctos*. ib. A. *exsuperat socios*. v. 345. G. *&*. A. *vt*. v. 347. G. *pubes* A. *iuuenis*. v. 353. & 354. desunt in Antiq. v. 358. G. *minus*. A. *nimis*. v. 363. G. *ipse*. A. *inde*. v. 364. A. *copia crimen habet*. v. 366. A. *bene si*. v. 374. A. *paruum gaudia*. v. 375. G. *praecordia*. A. *primordia*. v. 377. A. *Sed si rebus in his tua mens*. v. 385. G. *Nunc*. A. *Huc*. ibid. G. *Carinus*. A. *casus*. v. 393. G. *ambo*. A. *esse*. v. 399. A. *vtriusque*. v. 401. G. *Cum*. A. *quando* v. 407. A. *tua*. ib. G. *sine*. A. *taeda*. v. 415. G. *amorem*. A. *mores*. v. 416. G. *ingens*. A. *igneus*. v. 419. A. *Saepius immeritas*. v. 422. A. *Quae*. ib. A. *habet*. A: C. INC.

A. C. INC.

v. 423. A. *vera*. v. 424. G. *minor ipsa*. A. *timor ipse*. v. 427. A. *cognoscimus*. v. 430. G. *ego*. A. *ipsa*. v. 431. G. *lesso*. A. *Nescio*. ib. G. *secretumque fateri*. A. *si faciam manifestum*. v. 433. A. *experiar*. v. 434. A. *qua* 441 A. *Hinc*. ib. A. *discede*. ib. G. *vt*. A. *&*. v. 453. G. *quo*. A. *nunc*. v. 455. A. *est nulla* v. 458. Addit Antiq. sequens distichon:

Nec celer exit, amor, qui longo ducitur vsu.
Spes licet exierit, non tamen exit amor.

v. 461 G. *cura* A. *plaga*. v. 464 G. *iam*. A. *nunc*. v. 471. G. *persaepe*. A. *Studiosa*. v. 478. A. *cura*. v. 479. G *mihi*. A. *menti*. ib. G. *nec*. A. *&*. ib. A. *nulla* v. 481. G. *labor*. A. *dolor*. v. 491. A *pascis*. v. 492. A. *vt*. v. 393. A. *Accipitris*. v. 496. G. *sic*. A. *sed*. v. 501. G. *virorum*. A. *suorum*. v. 504. A. *magnas* 509. G. *loquenti*. A. *movetur*. v. 510. A. *Dulciter alloquium suscipit ipsa meum*. v. 514. A. *fit*. v. 516 A. *fessaque*. v. 521. A. *dubios*. v. 523. G. *prosperare*. A. *complere*. v. 524 A. *opus*. v. 533 A. *vox sic perdidit*. v. 536. A. *melius*. v. 537. G. *saepe*. A. *parua*. ibid. A. *potentum*: v. 539. deest in Goldastiana. Antiquior habet: *Est & vbique fides prisco spoliata labore*. v. 541. A. *fatis*: v. 553. A. *mihi panditur ordo viarum*. v. 559. G, *est ille* A. *est nimis*: v. 560. A. *duritiem*. ib. G. *capit iste*. A. *comperit vsque*. v. 564 A *gratior*. v. 568. G. *saepe sibi*. A. *sed penitus*. v. 572. A. *Nos*. v. 574. A. *Et modo sunt*. v. 584, G. *refert*. A. *daret*. v. 590. G. *ire pares*. A. *igne pari*. v. 591. A. *ipsis*. v. 593. A. *Quod*. ib. G.

&

& nihil hoc. A. *sed sic.* v. 601. G. *sensus.* A. *curas.* A. C. INC.
v. 603. A. *Es.* v. 607. A. *subducere.* ibid. G. *saepe.* A. *fraude.* v. 609. G. *Nam.* A. *Nunc.* ibid. G. *copiamque.* A. *prius ante.* v. 610. A. *facta negam.* v. 611 G. *meus hic.* A. *Veneri.* v. 616. A. *diceret ille nihil.* v. 627. G. *usque rebellem.* A. *ipsa repugnem.* v. 628. A. *fortius.* v. 629. A. *casso.* ib. A. *fessa.* v. 632. A. *Lisque repugnando.* v. 633. G. *Est &.* A. *ipsi.* v. 635. A. *tuas flammas extinguere belli.* v. 637. A. *imperio.* ib. A. *dum fueris sua miles.* v. 641. A. *absentis vulnus* v. 642. A. *tuum.* v. 644. A. *ipsa morando.* v. 645. A. *hoc quod.* ib. G. *curas.* A. *credas* v. 646. A. *vera.* v. 652. G. *ipsa.* A. *ecce.* ibid. G. *fructu.* A. *ipsa.* v. 658. A. *quid.* v. 669. G. *duxerit.* A. *direxit.* v. 673. A. *Ad me quid properas? venies huc.* v. 675. A *tenet, mihi dic cito, dicere quoduis.* v. 681. A. *ope supplex mea.* v. 682. A. *te precor.* v. 683. A. *frustra nempe.* v. 689. A. *cum pectore pectora.* v. 691. A. *detegor a te.* v. 692. G. *iamque refellit.* A. *quando redibit.* v. 699. A. *requiescere.* v. 704. G. *meis.* A. *suis.* Versus 706-714. secundum textum Antiqui Codicis hoc rectius ordine locantur: 714. 713. 712. 711. 710. 709. 708. 707. (vbi A. *His furor intumuit*) 706. 723. A. *iam remeabit anus.* v. 728. A. *dolor.* v. 734. A. *cum factis.* v. 735. A. *mihi dare.* v. 740. A. *suas.* Ad vers. 740. Antiquus Codex addit distichon:

Implevere suos scelus & fallacia cursus.
In laqueum fugiens decidit ecce lupus.

A. C. v 741. G. *procul hoc.* A. *poterit.* ibid. A. *abesse.* v. 743. A. *Aetati.* v. 745. A. *contentio vestris.* v. 747. A. *quaecunque.* ib. G. *mihi.* A. *nihil.* v. 748. A. *ego.* v. 751. A. *Arguor.* v. 753.
INC. A. *celari.* ib. A. *amamum.* v. 755. G. *se viuere.* A. *lenire.* ib. G. *tibi.* A. *mihi.* v. 756. A. *superest inter nos decet esse.* v. 758. A. *Ut rem.* v. 765. G. *Sed* A *Heu.* ibid. A. *fugiam.* v. 766. non deést sed versus 767. ita legendus ex Antiquo: *Ostia iure mihi claudit uterque parens.* v. 768. nihil deficit v. 769 A. *vigilantibus* v. 773. A. *reparari quod nequit arte.* v. 775. A. *nostros.* ibid. A. *prudentia* v 778 G. *saepe.* A. *dura.* v. 779. G. *vitam.* A. *pacem.* v. 781. G. *proprium sit.* A. *votorum iam.*

X.

FRANCISCVS.

INC. Hoc nomen prae se fert ultimum distichon carminis cuiusdam, quod inscribitur: *Epistola cuiusdam amantis ad quandam puellam;* initio: *Accipe, qua careo, missam tibi cara salutem.* Scripta est carmine elegiaco, prodiitque circa decimi quinti seculi finem cum Ovidii libro de tribus puellis &c. loco ultimo.

XI.

ANONYMVS.

INC. Auctor *Experimentorum* medico practicorum contra varios morbos. Scriptum ipsum carmine gaudet hexametro, & LXVIII. capitulis est distinctum. Opus est manuscriptum

ptum seruaturque in Bibliotheca Helmstadiensi. Decerpam inde primas lineas aliaque quaedam notatu curiosa. A. C. INC.

Experimenta leges & mente probata legenti,
Per quae quis potest curam praestare dolenti
Si tamen inprimis instes adhibere iuvamen

Contra surditatem aurium

Auriculae surdae si te vexatio laedit
Instilletur adeps anguillae mox retrocedit
Hoc & de colubro facias meliusque valebit

Contra calculum.

Si lapis excruciat frigus fuge quaere calorem
Turbida non sumas nec escam scipticiorem
Pecten & renes ungas patiendo dolorem
Balnea post intrans ac hirci sume cruorem.

Contra sudores manuum.

Quibuscunque manus ex sudoribus crucientur
Iniicias igni sulphur fumoque necentur.

Contra verrucas.

Qui stercus capri vino miscere curabit
Sicque fricando venae verrucas mox remouebit.

XII.

LAVINIVS.

Ordinis praedicatorii, cuius epigramma de *antiquitate vrbis Viennae* insertum legitur in Antiquitatibus Viennae c. I. v. Jo. a Bosco Bibliotheca Floriacensis laevo Xysto ed. Lugdun. 1605. p. 6. Carmen est elegiacum initio: *Urbs antiqua, potens armis, clarissima gente.* INC.

A. C.
INC.

XIII.

ANONYMVS

Qui Erfordiae vixit, scripsitque carmina quae manuscripta leguntur in codice quodam bibliothecae Academiae Helmstadiensis quorum

I. Est ironica quaedam *descriptio Magistri Henrici* Praepositi Erfordiensis, cuius Satyrae primos dabo versus

Carminis auditor lectorue quod edere nitor
Unius ob merita personae, quam bona vita
Claraque doctrina titulant culpae sine spina
Noli mirari deus ista potest operari
Sim quod hyperbolicus homo forte putabit iniquus
Aut quod ob inuidiam mea metra ferant ironiam,
Aut est fortasse qui me putat antiphrasasse.
Aedepol in cura mihi non exit vlla figura
Sed rem sicut erit mea musa resoluere quaerit. &c.

II. Contra *sacerdotum vitia.* En & huius carminis initium:

De plebanorum dic musa tyrannide quorum
Pungit corda metus & ocelli non nisi fletus
Fundere deberent sua si malefacta viderent
Hi duo patrarunt mala primum quod violarunt
Verba sacrae fidei quae clara luce [illegible]
Pontifici vere se constringendo [illegible]
In sacra veste coram populo manifeste
Per libri tactum quod in ordinibus fuit actum

Hec

Hoc iuuamentum iusserunt tollere ventum A. C.
Si sic iuuaret Judaeus non violaret INC
Nec daret inventum pro marcis vt puto centum. &c.

III. De *statu vrbis Erfordiensis*, cuius carminis hoc est initium:

Quid plus dicetur nisi quod de iure meretur
Urbs Erfordensis quod eam non terreat ensis
Intus & exterius sed plenum cedat ei ius
Inter magnificas vrbes & pacis amicas
Hic est claustrorum situs optimus & monachorum
Vita deo grata quia viuunt labe fugata.
Hic sunt praelati diversa sede locati
Recte viventes domino populoque placentes
Sunt ibi magnorum duo coetus canonicorum
Tertius est praegnans quem provehat aethere regnans
Digni laudari quia quidam sanguine clari
Quidam gratifici quidam probitatis amici
Quidam legistae quidam vel in arte sophistae
Quidam stellarum cursus & tempus earum
Explorare sciunt & cur bona vel mala fiunt
Quidam metrorum praefulgent dogmate quorum
Laus est non minima sederit me iudice prima
Quidam cordarum tactu mulcent cor amarum
Quidam cantare norunt per gamaritare
Quidam dictare quidam causas agitare
Aut mensurare aut per cifras numerare
Et decretistas speculabere quisquis ibi stas

Aut

A. C. INCERT.

Aut oratores quos mundus habet meliores
Omnes devoti de quavis labe remoti
Quid moror? Istorum quivis est canonicorum
Dignus episcopio nec in hoc mendax ego fio.

IV. Satyra in *Genehardum* quendam, init.

Ad bona non tardus superest adhuc Ghenehardus
Ad nutum cuius stant scripta voluminis huius
Nam sua laus late diffunditur ex probitate
Et diffundetur plus dummodo vivere detur
Qui si vir gratus non esset homoque beatus
Non foret ad tales tres ecclesias cathedrales
Canonice tractus & praebendas ibi nactus.

V. Carmen titulo *Occultus*, quod inprimis agit de cultu publico sanctorum. Et huius primas apponam versus:

Dicitur occultus quia fert homo quasi stultus
Qui non orauit quando tot metra parauit
Cautius egisset si psalterium repetisset
Qui dat ei nomen aliunde sit illius omen
Cum mercatore qui Christum tradidit ore
Summam perstrinxi nihil & modicum quasi finxi
Sed tamen est fictum quicquam vel in vtile dictum
Sit post hoc dictum nomen domini benedictum &c.

XIV.

JACOBVS.

INC. Presbyter, Scripsit *miracula S. Zenonis* versu

su hexametro, initio: *Admiranda nimis miracula visere sancti*; quae leguntur in Actis Sanctorum Aprilis per G. HENSCHENIVM & D. PAPEBROCHIVM. Tom. II. ed. Antverp. 1675. p. 76. A. C. INC.

XV.

ANONYMVS.

Auctor carminis quod inscribitur *Filo*, quod manuscriptum seruatur in Bibliotheca Academica Helmstadiensi: En carminis particulam: INC.

Graecia, summorum foecunda parens studiorum,
Clara viris doctis argento diues & auro,
Filonem genuit, pollentem rebus & arte.
Res sibi fortuna partim, non omnibus vna,
Ars partim dederat, partim quoque cura parentum.
Agros, ancillas, pecus, aurum, moenia, villas,
Gemmas, argentum, vestes, numerumque clientum,
Hic homo possedit. Nihil ex his defuit illi.
Annis florebat. Nec erat quis pulchrior illo.
Prudens, facundus, hilaris, nullique secundus.
Nil deus hic oblitus erat, naturaque diues.
Hic speciem fieri iussit similem mulieri,
Marmore desectam Pario varie redimitam.
Os, nares, oculi, guttur, collum, caput omne,
Crura, pedes, digiti, manus vtraque, brachia venter,
Pulchre disposita sunt, gratissima cuncta videnti.

Im-

A. C. INC.

Immo Diana, Venus, Pallas; cum Deidamira,
Isti cessissent, aut si praesens Paris esset,
Hic Helenam forma decerneret inferiorem.
Filo diuersis ornatibus induit illam:
Aures cum collo, cum pectore brachia, gemmis
Iustis auro micuere, caputque corona.
Jaspis, smaragdus, carbunculus, atq; topazus,
Sardis, Chrysolitus, saphirus, onyx, amethystus,
Hic fulget, hic iacintus similis atque berillus
Purpuream chlamidem viridi tunicae superaddit.
Gemmis intextis auro micat vtraque vestis.
Digna suo cultu speciosa probatur imago.
Sic ars artificis, sic est manus hic operata.
Hanc Filo celsa seruandam ponit in aede.
Aula patet paucis. Paucis accedere fas est.
Tactibus humanis ne dignaretur imago.
Hic quoque secum decreuit votum faciendo
Uxorem sibi ducendam nunquam nisi talem.
Tam pulchram, quoque tam mundam sicut & redimitam.
Sic aliquod vir deduxit sine coniuge tempus.
Vir quidam Tyrius, cui Zeno nomen, ad huius
Hospitium venit casu quo nescio ductus.
Filo diues erat, nec diues eo minus ille.
Suscipitur diues a diuite, diuitiasque
Ostendunt sumtus, ex auro vasa, domusque
Inclyta cortinis, famuli famulatus & ordo,
Organa cum cithara, lyra, tympana, moenia complent.
Hospes susceptor, hospes susceptus, euentur.

Mu-

A. C. INC.

Musica dulcedo mulcet famulos vtriusque.
Congaudent, plaudunt, saltant, ducuntque choreas,
Vt musas hic iurares cantare nouenas.
Post ludum Filo Zenonem ducit in aulam,
Inclyta qua stabat, qua seruabatur, imago.
Quam cum vidisset hospes ruit obstupefactus,
Atque diu sine voce iacet, tandem redit in se,
Cumque graui gemitu clamore graui replet aulam:
Ach me! vae misero! mihi qualiter vxor amanda
Huc mea deuenit? quis eam mihi casus ademit?
Egrediens te cara domi Filonia reliqui.
Quis praedo? quis fur hac te raptam mihi duxit?
Filo refert: Hospes erras, non hoc tua venit
Coniux. Hæc ad me spectat quam cernis imago.
Dic rogo: Numquid habes vxorem tam speciosam,
Quae tanto cultu niteat, sic inclyta vultu.
Hic ait: Aspecie nihil hac vxor mea differt,
Si tamen haec simile fruitur spiramine vitae.
Ergo miratur speciem, mirandoque laudat
Hospes, & assidua Filoniam mente reuoluit,
Nil differre duas repetens, similes sed vtrasq;.
Filo notat quae Zeno refert, auditque libenter.
Post hæc hospitio simul egrediuntur in hortum.
Hic gratum gramen. Hic colloquiis locus aptus.
Expansi rami praebent hic arboris umbram.

Hic

A. C. INC.

Hic residere viris placet. Hic describit utrumque
Inter sermones varios quos mutuo dicunt.
De regione sua quaesiuit ab hospite Filo,
Atque locum, nomenque loci, sua quae domus esset.
Ille suo susceptori quaesita resoluit:
Filo, meae patriae nomen Tyrius, Tyrus urbis
Diuitiis meae nemo mea praecellit in urbe,
Cunctas in patria specie mea femina vincit.
Paucis mansit apud Filonem Zeno diebus.
Ad patriam tandem rediens proficiscitur ille
Per mare, per terras, syluasque, pericula magna
Euadens patriam terram reprehendit & urbem.
Occurrunt & suscipiunt famuli venientem,
Et gaudens sua gaudentem Filonia recepit.
Consederunt, & colloquiis dum dulcia iungunt
Oscula multa, virum rogat haec, causamque morarum
Ille refert, se pelle prius nec posse redisse.
Tunc illi subiit in mente Filonis imago.
Heu mihi proclamat, quae me vidisse recordor
Delectat mea visa loqui, dum visa retundit.
Dum recolo stupor inuadit mentem recolentis
Ille stupor qui me tenuit dum talia vidi.
Illa virum, quod narret ei, quae vidit, orat,
Oscula dans, collumque viri complexibus arctans.
Hospitio me Graecus, ait, Filo vir honestus
Excepit, quem diuitiae, virtus, honor, ornant.

Hunc

Hunc fecit fortuna virum mihi prospera natum. A. C. INC.
Nemo fere laudare potest vt conuenit illum.
Vt taceam de diuitiis & moenibus altis.
Annis, consiliis, floret, vultusque decore.
Virtutes conueniunt omnes in eundem.
Graecia tota parem Filoni non habet vnum.
Huius in aede viri quae mira modo loquar audi.
Par tibi, nil distans, stat, imago statu specieque:
Tam vultu tibi quam cultu penitus simulatur.
Hanc vidi, stupuique videns, de te mihi raptam
Esse putans, cecidi, iacuique diu sine voce.
Vix solens mihi restituit sensum pius hospes.
Ne talem mirere, rogo dilecta, stuporem.
Hoc tuus egit amor, fidumque meum tibi pectus.
Filo tuam commendabat speciem licet absens,
Qua sua me testante pari fulgebat imago.
Auditum conquesta viri Filonia stuporem
Esse probat miranda satis quae dixerat ipse.

Narrat deinde carminis auctor Filonem voti sui memorem Tyrum naue conscensa profectum, a Zenone hospitio exceptum, & tandem singulari artificio Feloniam secum in Graeciam duxisse.

XVI.

ALBVS OVIDIVS IVVENTINVS.

Hoc nomen reperit Goldastus in Codice INC.

A. C. INC. quodam manuſcripto, praefixum elegiae de Philomela, qui & exiſtimat auctorem in Longobardia natum aut verſatum eſſe vi huius verſus: *Dulce palara ſonat, quem dicunt nomine droſtam*; Droſtae enim vocem conuenire cum Germanica *Droſtel*. Ego puto legendum *droslam*, dicitur enim *droſſel*. Scriptorem fuiſſe Chriſtianum colligit Goldaſtus ex verſu: *Cuncta ſuo domino depromunt munera laudum*; quia cuncta animalia in Pſalmis Deo dicuntur laudes dicere. *a*) Ipſa Elegia de *Philomela* incipit: *Dulcis amica veni noctis ſolatia praeſtans*. Legitur inter Ovidii erotica & amatoria per M. GOLDASTVM Francofurti 1610. *b*)

XVII.

ANONYMVS.

INC. Scripſit *Hiſtoriam de Pyramo & Thisbe* carmine partim elegiaco partim hexametro, quae incipit: *Narratur Babylon urbs dicta duos aluiſſe*. Praefationem speciminis loco dabo ex codice manuſcripto bibliothecae Hemſtadienſis Veteris:

Carmina fingo licet iam nobis carmina cudet
Heu quid carminibus praeualet uſus opum.
Nam puer indoctus & adhuc implumis egensque
Doctrinae ſtudio carmina ſacra cupit.

Sper-

XVI. *a*) Dedicatioriam epiſtolam praefixam Ovidii eroticis p. 24. 25. *b*) p. 71.

A. C. INC.

Spernitur omnis inops, sapiensque parum reputatur,
Si non delitiis polleat ipse satis.
Qui nunc pomposis incedit vestibus, ille
Creditur esse sciens nil licet ipse sciat.
Si sapiens egeat, nec abundet vestibus bonis
Multa licet non tamen ipse placet.
Non est prudentis hominem cognoscere cultu.
Pulcro vestitu nemo probandus erit.
Si lupus induitur praepulchro vellere, nequam
Hunc sua nequitia per sua facta probat
Non propter censum quiuis probus esse probetur.
Non facit esse probum quemlibet agger opum.
Non aspernetur sapiens, licet huic dominetur
Paupertas nimium, post quia diues erit.
Inuidus inuidia rogo ne mea carmina carpat,
Nec me crudeli rodere dente velit.
Non quia ditari cupiam per munera multa,
Nec quia sum vanae laudis auarus ego.
Sed quia torpere facit omnis inertia sensum
Hos scribo versus multa nociua fugans.
Dirige musa stylum, sine te quia scribere frustra
Tento, dictandi sum nec in arte valens.
Ardua tentari possunt a quolibet in qua
Credulitas regnat de bonitate dei.
Hac ego confisus audacter singula tento
Et metuendo nihil scribere plura volo.
En quia parua mihi mens, & minor ars ratione,
Dictandi minima, cogor habere modum.

A. C. *Vt stultos ego subiaceam, sunt qui sapientes*
INC. *Rodere non cessant, nec bona facta probant.*
15. *Cum multi tales sint qui laudabile culpent*
Non pudor est ergo si mea scripta premant.
En mihi pulcrorum verborum copia parua.
Sic tamen incipiens dicere pauca volo.

XVIII.

IVLIVS SPERATVS.

INC. Eius Elegia de *philomela*, initio: *Sum noctis socia, sum cantus dulcis amica*; inserta Ouidii Eroticis. Francof. 1610. p. 74.

XIX.

ANONYMVS.

INC. Auctor *Historiae de Pyramo & Thisbe*, diversae ab illa quae paulo ante memorata fuit, carmine hexamatro rythmico scriptae, quae manuscripta seruatur in bibliotheca Helmstadiensi, ex cuius codice dabo praefationem:

Quaerat nemo decus ibi quae vult pingere cercus,
Cuius pictura decoris nihil est habitura.
Si vult saltare claudus, vel si iubilare
Mutus conatur, hinc ventor honorificatur.
Ad mea subtiles metra non voco, corda seniles.
Vilis ego viles invito, puer pueriles.
Sensus prudentis aduersus insipientis
Non conuertatur, ne risus verba sequatur.
Quaerant maiores maiora, minora minores.
Lac pueri vultis panis tribuatur adultis.

Ipsa

Ipsa Historia incipit: *Pyramus & Thisbe fuerant ciues Babylonis.* A. C. INC.

XX.

LEO.

Protonotarius sacri palatii Bizantei sub Vatachio Principe. Scripsit *praefationem* libris III. Ouidii Nasonis Pelignensis de vetula, quae exstat in Ouidii Eroticis ed. Francof. 1610. p. 105. Existimat editor GOLDASTVS Leonis nomen esse fictum, cum nullus exstiterit Imperator Constantinopolitanus Vatachius nomine. Scripta est praefatio carmine hexametro initio: *Ouidius Naso Peligni ruris alumnus.*

Forte etiam ipsorum de *Vetula* librorum, qui in dictis eroticis l. c. p. 106. leguntur, aut magnae illorum partis, auctor est Leo. Certe nomine quidem Ouidii elaboratum esse opus ex textu satis docemur, aeui tamen Ouidiani integrum non esse suadent permulta. Scilicet L. I n. XXX. v. 3. ed. cit. p. 127. legitur vocabulum *treuga*, pro armistitio, quod aeui est recentioris. Lib. I. n. XXXVIII. ed. cit. p. 133. l. ult. vox *Alkimia* itidem serius ab Arabibus ad Latinos venit. Idem dicendum de *Algebra* & *Almucgrabala*, quae occurrunt n. XLI. v. 5. p. 135. *Algebraque* iterum L. III. n. II. v. 5. p. 163. *Cognoscere amicam* Lib. II. n. I. v. 5. & 7. p. 136. est hebraismus, ex lectione S. Codicis haustus.

A. C. INC. *Pastorum* & *praelaturarum* meminit L. II. n. XIV. v. 3. & 8. p. 143. quae voces ecclesiasticae sunt. *Camisia* item, quae affertur L. II. n. XXIV. p. 150. l. 1. non est aeui Ouidiani. *Sibi* loco *ipsi* nonnunquam vsurpat auctor L. II. n. XXXIII. v. 5. p. 155. n. XXXVI. v. penult. p. 157. *Dei vnitatem* stabilit auctor. L. III. n. IV. p. 164. vbi & p. 165. terminos *principium* & *principiatum* adhibet, & Manichaeorum sententiae, quod ad *duo principia* mundi sibi contraria & coaeterna, meminit. Vocabulo *glorificare* nonnunquam vtitur, quod est ecclesiastico-Christianum, vt L. III. n. V. v. vlt. p. 166. Mundum ex nihilo *creatum* esse probat L. III. n. VI. p. 166. n. XVIII. p. 273. *Resurrectionem mortuorum* credit futuram L. III. n. XX p. 175. Locum de incommodis senectutis ex Ecclesiastico profert L. III. n. XXIII. p. 176. De *religione Christiana* multa habet L. III. n. XXXII. seqq. vbi vaticinatus talia inducitur Ouidius, & ex foliis Sibyllae haec hausisse v. L. III. n. XLI. v. antep. p. 186. de quibus tamen constat, eas ignoratas prorsus fuisse ante Commodi Imperatoris tempora. *Trinitatem* admittit iis terminis, ne Christiani quidem primis seculis vtebantur L. III. n. XLII. XLIII. *Mariam* mediatricem appellat L. III. n. XLV. v. pen. p. 188. eamque in coelos sumtam esse docet. n. XLVI.

XXI.

A. C.

XXI.

ANONYMVS.

INC.

Exstat in Codice quodam MSto bibliothecae Helmstadiensis carmen valde incomtum hexametrum quod inscribitur: *Auctor de extremo iudicio.* Num scriptor homine proprio AVCTOR fuerit appellatus non ausim definire. Incipit: *Quatuor de partes mundi sunt angeli missi.*

XXII.

JOHANNES de WERDEA

Ita nomen legitur in codice quodam manuscripto bibliothecae Paulinae Lipsiensis. *a*) Idem procul dubio cum JOHANNE de WERDENA. natione Teutonico, ordinis fratrum minorum *b*) Coloniensis dioecesis. *c*) Magistrum fuisse testatur codex manuscriptus Lipsiensis. *d*) Scripsit carmen elegiacum *An scire malum sit malum;* quod manuscriptum exstat in bibliotheca Paulina academiae Lipsiensis. *e*) INC.

XXIII.

ANONYMVS.

Scripsit librum carmine hexametro cui titulus: *Triuita studentum.* Agit de iis quae in scho- INC.

XXII. *a*) Joach. FELLERI catalog. p. 390. n. 330. *b*) v. Jo. TRITHEMIVS de S. E. n. 693. *c*] v. TRITHEMIVS de script Germ. c. 143. *d*) l. c, *e*] v. FELLERVS l. c.

A. C. INC. scholis monasticis olim docebantur. Legitur manuscriptum in codice quodam bibliothecae Helmstadiensis, ex quo breuem eius notitiam dabo: Incipit: *Praesens huic operi sit gratia pneumatis almi.* Capitulum hoc primum est generale. Capitulum secundum inscribitur *de Latinisatione & solutione pastus.* Tertium, *de conuersatione studentium in scientiis moribus & graduatione.* Tractatus operis secundus est *de septem artibus liberalibus & de vita scholastica* Capitulum primum *de grammatica.* Secundum *de Logica.* Tertium *de Rhetorica.* Quartum *de Arithmetica.* Quintum *de Musica.* Sextum *de Geometria.* Septimum *de Astronomia.* Octauum *in philosophia naturali.* Tractatus tertius *de vita ecclesiastica.* Capitulum primum *de admonitione.* Secundum *de extremo iudicio.* Tertium *de damnandis.* Quartum *de saluandis.* Quintum *de meditationibus.*

XXIV.

MAVRITIVS.

INC. Scripsit opusculum metricum de *virtute*, initio: *Destituit terras decus orbis, gloria rerum, Virtus* &c. quod exstat manuscriptum in bibliotheca Paulina Academiae Lipsiensis. v. Joach. FELLERI Catalog. p. 299. n. 29.

XXV.

ANONYMVS.

Scri-

Scripſit opus poeticum titulo: *Luparius deſcendens in auernum*; quod integrum quoniam & ingenioſum & non inelegans eſt, dabo ex Codice MSto bibliothecae Helmſtadienſis: A. C. INC.

Sorte lupus quidam per paſcula lata vagantes
Arripuit multas opilionis oues.
Laedere paſtor eum poſtquam virtute nequiuit,
Illaqueare dolo paſtor eum ſtuduit.
Nam rigidam flectit montis conamine quercum
Vt caput illius tangere poſſit humum.
Et capiti flexo laqueus ſic nectitur unus:
Mobilis vt laqueum baculus detineat.
Sed laqueum terrae baculus ſic applicat ille,
Vt laqueo pereat qui baculum moueat.
Et medio baculi ſic inſeritur caput agni,
Vt baculum moueat qui caput arripuit.
Tunc abit opilio lupus in genium capit iſtud,
Et caput agninum protinus ore capit.
Sed baculo moto laqueus ligat illico collum,
Atque rigor quercus tollit in alta lupum.
Vt vidit opilio captum pendere latronem,
Mittit in hunc lapides accelerando necem.
Vulnera mille facit, lupus vt pereat lapidatus
Sed nequit expelli ſpiritus ille malus
Vt magis hunc cruciet, tandem deponit ab alto
Atque leuans fuſtem pertulit iſta lupo:
Nil faciunt lapides, cerebrum iam fuſte relidam,
Atque meis agnis feſtiuitas faciam.

A. C. INC.

Mox lupus exclamat: Miserere piissime pastor
Et tibi quae referam percipe pauca, precor.
Si mihi dignatus fueris concedere vitam,
Omnia quae rapui quadrupla restituam.
Sed nihil hic habeo. Si me patiaris abire,
Ne tibi sim fallax, vtile pignus habe.
Congruus obses erit lupulus meus, hunc tibi trado,
Et veniente die qua reberis redeam.
Vt redeam nunquam damnum nullum tibi restat;
Sum pro confecto si iuuenis pereat.
Ille nocere potest, ego non viuendo nocebo,
Et tibi si perimas commoda nulla dabo.
Tolle meam pellem iam non erit apta catena.
Tolle meam carnem non erit apta cibus.
Nescio cur miserum corpus disperdere quaeras,
Cum tibi de neutra parte sit vtilius.
Vt breuiter narrem, quantocyus obside sumto
Dat remeare lupum credulus opilio.
Ille parans artem, qua falleret opilionem
Dum rediit monachum reperit & famulum.
O mi frater aue, nec despice verba precantis,
Nec quia peccaui me reprobare velis.
Poenitet erroris, bona mundi sumere taedet.
Innocuumque pecus me iugulasse piget.
Vita breuis superest, nil prodest membra fouere,
Si sit habenda mihi ulla salus animae.
Heu quoties fregi celeberima festa diei,
Dum celebrat missam presbyter hostis eram.

Ac

Ac ego presbyteri vaccas rapuique, comedi A. C.
Pullos; gallinas atque boues rapui. INC.
Vndique sanctorum rapui equites monachorum,
Sic ego multorum raptor & hostis eram.
Percute hinc baculo, vel quouis tange flagello.
Hanc animam tantum mi pie redde deo.
Caesariem tondens latam rogo tonde coronam
Et mihi conuersi da monachi tunicam.
Ne putes frustra tantum perferre laborem,
Cum mihi nunc data sit do tibi munus ouem.
Si tibi non placeant data fercula carnis ouinae
Da famulo carnem, tu tibi vellus habe.
Vt recipit monachus nimis acceptabile munus,
Forpicibus sumtis illico tondet eum.
Atque caput radens tantam studet esse coronam,
Vt sit ab auricula girans ad auriculam.
Et docet vlterius qualis foret ordo tenendus
Inde cucullatum praecipit esse lupum.
Cum lupus ad chorum peruenisset monachorum
Vocibus altisonis vlulat atque canit.
Quem monachi deridentes dixere priori
Anno quod taceat imperat hinc monacho.
Vt tacitus sitis nimis quia dissonus estis.
Sic narrant monachi, sed prior inquit ei.
Ante fores templi volo quod custos moneatis.
Sic lupus ante fores vt legat homo manet.
Cumque die quadam fratres missam celebrarent,
Ante refectorium contigit ire lupum.
Hic circumspiciens nullum deuidit adesse;
Crede mihi panes deuorat ille decem.

Dum

A. C. *Dum custos pauum pauem ibi non reperiret,*
INC. *Obstupuit multum, cum foret insolitum.*
De facto vere commotus erat nimis ille,
Et circumspiciens vidit adesse lupum.
Quem grauiter caedens custos sibi taliter inquit:
Tanta vorare tibi regula coepta negat.
Et sibi concitans irato verbere fustem
Dixit: Cum primis vltima damna lues.
Talia verba lupo postquam custos retulisset,
Conturbat fratres fama nefanda lupi.
Mox remouetur ab his expulsus, fitq; bubulcus,
Et sibi porcellos commisere suos.
Dum custodisset hos ad tempus studiose
Nequitiam primam dissimulare nequit.
Sed vorat, & mactat, occidit, eosque coactat
Morsibus atque suis tradita dum teneat.
Conspiciunt monachi, quod nil facit officiorum,
Transmutatus honor, sed magis ille furit.
Protinus a monachis discedere non rediturus
Praecipitur. Lupulus irrediturus abit.
Esset inauditum nimis, & mirabile dictum:
Si fluctus super aduersa transiret aquas.
Sic natura lupi si mutaretur ab eis
Nequitia magna ridiculosa foret.
Venerat illa dies, reddi qua debuit obses,
Qua lupus vt rediit pollicitus fuerit.
Rediit, & pastor cognoscere vix valet illum,
Nam modo fuluus erat, qui fuit ante niger.
Qualis eras? inquit: nimis es mutatus ab illo,
Tunc dico, quando captus eras laqueo.
Ille caput flectit, nudante fronte cucullam

De-

Deponit, sed fraus sub bonitate latet. A. C.
Pastorem saluare iubet: Benedicite; dixit INC.
Ora rigans lacrimis talia verba tulit:
Vulneribus lapidum, mihi quae dederas, laceratus
Nuper eram languens. Affuit & medicus.
Ille premens venam pulsum male currere sensit,
Et mihi: non viues sed morieris; ait.
Interea monachus venit, vt me visitet aegrum,
Et monet, vt tandem poeniteam scelerum.
Spemque dedit firmam, quod nullus perditus esset,
Cui mala vita fuit, si bona mors fieret.
Hanc mihi persvasit penitus contemnere vitam,
Et mihi sic raso tradidit hunc habitum.
Vt veteres mores alimentaque prisca reliqui,
Qui fueram languens illico conualui.
Nunc, quia debuerat meus obses perdere vitam,
Ne pereat, vitam ponere quaero meam.
At rediens, sicut me constitui rediturum,
Quid tibi restituam non habeo proprium.
Fallere nolo fidem, si vis parcere parce.
Si placet vt peream me citius perime.
Haec mea, pastor ait, te laedat dextera nunquam,
Sed quoniam laesi, postulo, da veniam.
Interimens monachum duplex fierem homicida;
Obses erit liber, tuque domum remea.
Tunc remeant hilares. Timet hic, moratur in agro.

Et

A. C. INC.

Et lupus esuriens protulit haec lupulo:
Crede mihi frater nimis est caro dulcis ouina,
Et cibus asper erit caseus atque faba.
Non opus assumam, quod non possum tolerare:
Dixit, & vt dudum coepit oues rapere.
Sed breue post tempus, dum rapto vescitur agno,
Aspicit hunc, & sic arguit, opilio,
Sanctulus es monachus, non debes carne cibari.
Non ita sancta iubet regula Basilii,
Inde Lupus: Non est simplex, ait, ordo bonorum.
Tunc male delusum se vidit opilio.
Postea quando famem natique suamque videret
Raptor, oberrantem reperit ecce capram.
Sola stat in monte carpendo vireta capella
Ex improuiso prosiliente lupo.
Tu quoque iure modo, lupus inquit, pascua mordes.
Crede mihi feci nescio, capra refert.
At lupus intonuit: Reddes conuiuia pelle.
Vnde leuat tales haec tremebunda preces?
Praeueniam mortem missis concede duabus.
Vna tibi, domine, prosit, & vna mihi.
Sic ait. Illa canit altum diapente caprinum.
Affuit opilio prosiliente cane.
Tunc lupus aufugiens: Poteris legisse, canebat
Non mihi, sed missa profuit illa tibi.
Plus aliis pro te quam tu tibi credere noli.
Qui tibi dormitat scit vigilare sibi.

Pro-

Prosequitur genus ergo caprae lupus, vt properando A. C. INC.
Cursitat, hircus eum conspicit atque fugit.
Arboris enormis dum culmen scanderet hircus
Hunc sequitur rapido quod foret esca lupo.
Spes tibi nulla fugae, trepidans se vertit ad ipsum,
Cum vix vertenti vix daret arcta locum.
Dentibus ergo lupus minitat stridentibus hirco,
Cornua pro clypeo porrigit ille lupo.
Sed quia non potuit sub barba tangere collum
Nititur a supera prandere parte capram.

- - - - - - - - -

Nec rixae longam dat via stricta moram.
Ambo cadunt, ambo dependent, & iugulantur.
Hinc lupus, hinc hircus, flent sua damna, cadunt.
Scit deus hic anima requie qua gaudeat hircus,
Sed scio styx animam quod tenet atra lupi.

XXVI.

ANONYMVS.

Qui scripsit carmen de fraudibus Hospitum publicorum, titulo *Peregrinus*. Ex duobus illud Codicibus manuscriptis bibliothecae Helmstadiensis Academicae exhibeo, velut lectu non adeo indignum. INC.

Incipit Peregrinus.

Olim qui peregre fortasse voles proficisci,
Tutius vt vadas, haec mea scripta legas.
Qualicunque metro te deuitare docebo

Re-

A. C. INC.

Retia, quae nummo tendit auarus homo.
Non tot sunt auium laquei, pedicaeque a ferarum,
Quot laqueos nummo tendit auarus ho mo.
Viscera dispensat, & texit aranea telas,
Vt sit pro pretio musca laboris ei.
Sic animam perdit, b) corpusque fatigat, a varus,
Si nummum capiat, nil sua damna que rens.
O miser! & plus quam miser, immo miserri me, nunquam
Haec Euangelii dicta notanda putas?
Quid prodest homini lati lucratio mundi?
Damno sint animae si sua lucra suae?
Disce miser, quod diuitiae sint spina tricu spis,
Quae semper cupidi pungere corda so lent.
Diuitias vna parit, altera collateralis
Est. Tandem sequitur tertia cuspis eas.
Alternis etenim vicibus labor, & timor, ira
Immo dolor, cupidos extenuare solent.
Aes labor accumulat, seruat timor, & dolor aufert;
Has aeris parcas, quisquis es, esse scias.
Cloto labor, Lachesis timor, Athropos dolor hic sunt,

Quae

XXVI. a) quibus pedes illaqueantur b) MS. prodit

Quae cupidi mentem moeſtificare ſolent. A. C.
Namque labore graui multo diſcrimine vitae INC.
Tam cito labentes accumulantur opes.
Non ignis nec aquae terret diſcrimen auaros.
Improba ſpes lucri nulla pericla timet.
Quaeris vt expediam, qua ſollicitudine parcas
Seruet auarus opes, quoue timore colat?
Promtius expediam; Qua ſollicitudine nidum
Seruat auis pullos cum fouet illa ſuos.
Quis dolor amiſſis rebus conſumat auarum
Quemlibet exempla cottidiana docent.
Nec dolor iſte latere poteſt, quem teſtificata
Os, manus, ac oculi, ſigna doloris habent.
Os clamore ſonat, planctu manus, & lacrymarum
Imbre madent oculi, ſic dolor occat opes.
Quis niſi mentis inops ad opes, ſuſpiret habendas?
Quis mihi pauperiem iudicet eſſe malam?
Saepius ex opibus ſurgunt faſtus, gula, luxus.
Pauperies humilis ſobria, caſta, manet.
Aſt in praecipiti quoniam ſtetit ardor habendi,
Expedit, vt diſcat quiſque cauere ſibi.
Praecipue peregrinus, & ignotus; quia plures
Talibus inſurgunt, inſidiisque premunt.

A. C. INC.

His ego compatiens decreui ſcribere fraudes,
Per quas emungit hoſpes iniquus eos.
Vt fraus, nota magis, noceat minus, expoſitosque
Tendiculos nummi quisque cauere ſciat.
Limina ſanctorum ſi quando petunt peregrini
Pluribus c) inuitans obuius exit eis.
Occurritq; aliquis plena plus ſaepe diaeta,
Ducat vt hoſpitio te, peregrine, ſuo.
Non pietatis ope tactus, ſed amore crumenae,
Vt releuet grauidam compatiente manu,
Heu quot lacinas d) pateris miſeranda crumena!
Mantica quam modico tempore clauſa manes!
Mantica vae miſerae nimium vicina crumenae!
Mantica vae quoties in tua damna paris.
Obuius ergo venit praemiſſus ab hoſpite ſeruus
Exſpectans, domino quos vocet ipſe ſuo.
Dumque venire videt peregrinos, iungitur illis,
Quos ſaluere iubens iſta referre ſolet:
Cuiates eſtis fratres? quo certificatus
Ipſorum patriam laude beare ſtudet.
Atque ita felices, quibus ibi contigit eſſe

In

c) MS. II. *plurimus.* d) forte *lacinias.*

In patria, ſimilis non reperitur ei. A. C.
Haec eſt, quae ſola fidei conſeruat honores. INC.
Proh dolor! haec aliis eſt aliena locis.
Militat haec Marti, ſcrutatur Apollinis artes,
Patria, re gemino vernat honore potens.
Fertilitate praeit terras ſub vtroque iacentes
Cardine, totius gloria ſola ſoli.
Tandem de dominis quaerit, caſtrisque, locisque.
Et quaſi nota vocat nomine quaeque ſuo,
Nam quod praedidicit praeſentibus a peregrinis
Enumerans, veluti ſingula nota, refert.
Ipſorumque loquens idiomate compatriotas,
De quocunque loco ſint, probat eſſe ſuos.
Sic laqueos celat; ſic fraudes palliat, vt ſic
Credula ſimplicitas credat abeſſe dolos.
Sic mel apis, ſtimulumque, gerit, ſic ore canendo
Sirenes vngues diſſimulare ſolent.
Ad finem tandem properans inquirit ab ipſis:
Cuius in hoſpitio membra leuare velint?
Commendansque ſuum dominum, ſuadensque, quod eius
Intrent hoſpitium, talia lina iacit:
Vobis conſulere teneor, quia compatriotae
Praeſidium debet quilibet eſſe ſuo.
Exulis eſt, quod in exilio ſint compatriotae,

A. C. INC.

Compatiens veram continuando fidem.
Dicite num noftis, fama referente, fidelem
Gerhardum, notum laude fideque, virum.
Hunc ego prae reliquis burgi burgenfibus huius
Elegi, dominus effet vt ille meus.
Adiui certe de laude viri licet abfens.
Nam famam probitas nulla latere poteft.
Hac tamen in huius titulis mihi teftor iniquam,
Inuida conticuit quae referenda forent.
Inuida fortaffis non eft, fed verius impos. *e*)
Multa licet narret, omnia nemo poteft.
Si qua tamen recitans *f*) redimit dicendo fidelem,
A fidei titulis intitulando virum.
Hoc adhuc tantum virtutes colligit omnes:
Nam virtus nulla fola manere poteft.
Sed quia non potuit a qualibet intitulari,
Obtinuit titulum nominis vna fides.
Quae tantum fortita virum ceffiffe forores
Gaudeat & fola publica regna regat.
Pace loquar fidei, fibi plus accrefcit honoris
De probitate viri, quam ferat ipfa fibi.
Ius fequitur, vim profequitur, caufas miferorum
Semper profequitur, affequiturque decus.
Sparfit opes ad opus inopum, dat opem tribulatis.
Hoc vt opus fit opi, cum fit opertus ope.
Hu-

e) MS. II. *inops*. *f*) MS. II. *recitet*.

Huius ſi laudes numerare velim, prius omne A. C.
Ebiberet quamuis paruula muſca mare. INC.
Et prius innumera numerarem ſidera coeli,
Quam poſſem laudes enumerare viri.
Nec tamen propter mea credite verba, ſed ipſum
Qualis ſit, quem ſic laudo, probate virum.
Nam ſemper ſecum conſueuerunt peregrini
Noſtrates omni commoditate frui.
Quippe probe ſecum noſtri quoque compatriotae
Vt puta praeterita nocte fuere viri.
Illi iurabant, alias ſe non habuiſſe
Hoſpitium melius commodiusue ſuo.
Inque ſuum velle ſe promiſere redire
Hoſpitium, ſi dent fata redire ſibi.
Nec quenquam recipit alium, niſi compatriotas
Noſtros, ac illis commoda multa facit.
Quos, quia prae reliquis ſcit diſcretos & honeſtos,
Suscipit hoſpitium commoditate ſui.
Tamque leui pretio dat eis ſua, vel leuiori
Vendere quam ſoleat ciuibus ipſe ſuis.
Nam neque vina, nec annonam, mercatur ab illis,
Vendat vt hoſpitibus carius illa ſuis
Immo ſuus dat ager fruges, ſibi vinea vinum,
Hortus olus, pratum gramina, ligna nemus.
Idcirco leuiore foro vobis dabit iſta;

A. C. INC

Quam qui pro nummis ſingula pauper emit,
Nam qui mercantur, vt vendant carius, illi
Paſcere de lucro ſeque ſuoſque ſolent.
Credite, non eget hoc lucro dominus meus, immo
Commoda plus veſtra, quam ſua lucra, ſitit.
Ergo bonis auibus veniſtis, quia vobis
Occurri. Super hoc gratificate Deo.
Ipſe ego felicem me gratulor eſſe, quod *adſit*
Vobis ſermonis copia tanta mihi.
Iuſſus eram certe procedere longius, aſt nunc
Vobiscum propter vos repedare volo.
Nam timeo, nequam ſi forſitan hoſpitis ſedem
Intraretis, vbi commoda nulla forent
Sunt etenim multi, qui ſuſcipiunt peregrinos
Emungendi ſpe, non pietatis ope.
Ergo vitetis hos, dum vitare poteſtis,
Qui damnis veſtris ſic inhiare ſolent.
Ad minus hac nocte tales vitabitis, immo
Omni vos faciam commoditate frui.
Commoda tot faciam vobis, quot nullus habere
Poſſet in hoſpitio commoda plura *ſuo.*
Ad ſummum peream, niſi ſic ſeruiuero vobis,
Quod veſtro merear iure fauore frui.

Et

Et si sunt pedites peregrini, quo magis illos A. C.
Alliciat, solet hac calliditate frui. INC.
Sarcinulas, vestes, illo, quo venerat ante,
Ducit equo, fessos exonerando viros.
Ipsorumque aliquem fessum, vel forsitan aegrum,
Ducit equo tanquam compatiendo sibi,
Intera magis hospitio propiatur, *g*) & ecce
Inuitare viros obuia turba ruit,
Tunc qui ducit eos metuens ne forte sequantur
Quenquam praeter eum callidus ista refert.
En seductores, seductorumque clientes,
Occurrent, qui vos illaqueare volunt.
Certatim veniunt, vos inuitare, luporum
More ruunt, pecudum quando pericla petunt.
Sunt apes, mel in ore gerant, stimulosque recondunt
In cauda colubres florida prata tegunt.
Mel dulcis verbi fuco fel acerbat acerbi
Discors est cordi lingua dolosa mali
Isti promittunt vobis quam plurima, quisque
Plus alio dantes verba sed absque fune. *h*)
Dumque vident, nil promissa precesque valere,
Vos terrere minis falsa minando volunt.

g) MS. II. *properatur*. *h*) MS. II. *fuere*. Vtrumque obscurum.

A. C. Me seductorem dicent, & vos spoliatum
INC. Ducere, fingentes crimina multa mihi.
Et postquam portas vicosq; intrabitis vrbis,
Omnis in hospitio vos volet esse suo.
Maior erit clamor, maior fit in vrbe tumultus,
Quam de conflictu bellica castra fremunt.
Nil autem quicquid premittant, siue minentur,
Curetis, recto me comitate gradu.
Vix bene finiuit monitus inviaque clientes
Certatim veniunt alliciuntque viros.
Quos dum promissis secum precibusque vocare
Non possunt, miscent iurgia multa minis.
Ipsorumque aliquis animi de felle propinans
His verbis cordis testificatur opes.
Ite malis auibus. Confusio, scandala, damna,
Vestrum perpetuo concomitentur iter.
O miseri, stolidique boues! rationis egentes!
Quo ruitis capti fraude doloque viri?
Pabula praetendit coquus, absconditque securim,
Vt male securum victimet ipse bouem
Sic verbis iste cepit vos dulcibus, vt sic
Vos emungendi copia fiat ei.
Quamvis haec & plura minetur & vnus & alter,
Constat propositum flectere nolle viros.
Vr-

Vrbis per medium nullo reuuiante retenti A. C.
Se praecedentis conſcomitantur iter. INC.
Quos poſtquam ſeruus domini perduxit ad aedem,
Proponit domino perfidus iſta ſuo.
Ecce meos vobis adduco compatriotas,
Et precor, vt laete ſuſcipiatis eos.
Nam nec in hoc anno tam delectos mihi vidi
His igitur fieri commoda multa precor.
Cui dominus: fauſto veniant precor omine, certe
Quod potero faciam commoditatis eis.
Nec mora, vina probant, & monſtrari ſibi poſcunt.
Menſuram quarti detur abinde rogant.
Vina probat guſtus, menſuram viſus obambit,
Cenſet, quid dandum ſit, rationis apex
Taxato pretio quaerunt, ſi ſufficientes
Lectos his habeat omnibus? Hoſpes ait:
Numquid ſufficiet vobis, quod ſaepe ducentis
Sufficit integra commoditate viris.
Intrant ergo domum, baculos ſaccosque reponunt,
Et iam diſponunt commoda quisq; ſuum.
Certatim ſtudio ventri ſeruire ſtudetur.
Praeparat ille focum, comparat ille *i*) cibum:
Tutelamque pedum ſotulares conſuit alter

 Hic

i) MS. II. *ecce.*

A. C. INC.

Hic vngendo ſuos mollificare ſtudet.
Dumque ita diuerſis ſtudiis diuerſa geruntur,
Et iam iuncta foco continet olla cibum:
Exit ab hoſpitio ſeruus, qui duxerat illos,
Occurritque aliis, his velut ante, viris.
Extrahitur tandem crudis humoribus igne
Aſſus vel coctus ſubueniente cibus.
Diſponunt igitur coenam, Cereremque locantes
In menſa ferri bacchica dona rogant.
Tunc vinum peius datur, & menſura minor, quam
Primo monſtrarat hoſpes iniquus eis.
Quod dum conſtat eis, ira ſuadente: malignus
Hoſpes, exclamant, impietatis amans.
En vinum peius das, menſuramque minorem
Quam promiſiſti, fraude doloque nocens
Tunc velut admirans, & non ſibi conſcius, hoſpes
Se cruce conſignans intonat ore fero:
Degeneres, nequamque viri, qui fallere ſueti,
Fallaces alios creditis eſſe viros.
Fertur, & eſt verum, quo crimine quiſque laborat,
Imbutum ſimili quemlibet eſſe putat.
Exemploque ſui falli fallax timet, & ſi
Nil noceat, tamen eſt fraus ſua terror ei.

Sic-

Sic nunquam ſecurus erit, nunquam bene viuet A. C. INC.
Semper continuis *k*) eſt timor ille ſuus.
Alterni comites ſibi ſunt probra, iurgia, rixae,
Praelia, vulnera, mors, tartareusque dolor.
Creditis, o turpes! animam me perdere velle
Pro tantillo? Non; aeſtimo pluris eam.
Non recito veluti iactans, ſed gloria Chriſto,
Bis Romae peregre progrediendo fui.
Et ſemel ad ſanctum Jacobum. Nolit Deus vnquam
Praemia me tanta perdere fraude mea.
Sed neque tam propere *l*) quenquam reprehendere fraude
Debetis, niſi fraus ſit manifeſta prius.
Nonne locum vidiſtis, vbi *m*) fuit illa lagena,
Cuius tunc vobis vina probanda dedi.
Ite, videte, lagena loco nec dum niſi eodem,
Cuius nunc vobis vina bibenda dedi.
Vadent ergo, videntque loco quod vas ſit eodem,
Quo fuit hoc, cuius vina bibere prius.
Tunc quaſi conuicti coguntur credere falſum,
Et ſe dixiſſe tot ſibi probra dolent.
Aſt hoſpes ſic confuſis obiurgat vt ante.
Jur-

k) MS. II. *continuus.* *l*) MS. II. *proprio.* *m*) *vidiſtis locum quo* MS. II.

A. C. INC.

Iurgia plura tamen hospita saeua facit.
Innatumque sibi fundens ex ore venenum
Cuius sit sexus, probra loquendo, probat.
Femineis certe feruens audacia linguis
Quaelibet ore leo est femina, corde lupus.
Sic de mensura periit querimonia, *n*) ne plus
Obiectum fraudis imputet hospes eis.
Quapropter plenae laxantur fraudis habenae.
Fraus si nil metuat cuncta licere putat.
Saepe malus mala, non imo quia sunt mala, vitat,
Sed quia deprensum poena sequatur eum.
Discumbunt tandem coenaturi peregrini,
Vina gratanter qualiacunque bibunt.
Dumque triumpharint Bacchusque Ceresque, repulsis
Hostibus hicque sitim vicerat, illa famem.
Surgitur a coena stratumque rogant peregrini
Vt noctis fessa membra quiete leuent.
Improba tunc nigros impletos stramine saccos
Pro pactis lectis hospita sternit eis.
Hos vero conuicta *o*) saccos tulit a pede dicta; *p*)
Sed nec abest, qui de puluere nomen habet. *q*)
Saccorum sordes nequeo describere plene.
Heu

n) MS. II. *memoria.* *o*) MS. II. *cornuta,* *p*) pediculus. *q*) pulex.

Heu quotiens hinc eſt nauſea facta mihi! A. C.
Hinc noua miſcentur de lectis iurgia, quod non INC.
Sicut promiſit, ſtrauerit hoſpes eis.
Et quod pro lectis ſacros ſubſtrauerit ipſis
Praeduro factos ſtramine ſorde nigros.
Hoſpita tunc iterum facilem maledicere linguam
Exerit, r) & verbis praelia dira mouet.
Atque ita. Villani, non his digni ſatis eſtis
Lectis, o turpes degeneresque viri.
Saepe iacent his in lectis, quorum fore ſerui
Poſſetis, ſaluo quiuis honore ſuo.
Dicite! quid lucri de vobis conſequimur? quod
Vos inuitamus, hoſpitiumque damus
Propter vos patimur incommoda multa nihilque,
Quo compenſetur, vtilitatis adeſt.
Vina quidem noſtra pretio venduntur eodem
Vobis, quo noſtris ciuibus illa damus.
Cur igitur lectos, cuſſinaque mollia plumis,
Vobis ſubſternam, neſcio. Fructus abeſt.
De lectis ſic ſopitur querimonia tota,
Strataque gratanter qualia cunque petunt.
Poſtremo pauca cuſſina domeſtica portat,
Vt

r) MS. II. *Excitat*

A. C. INC.

Vt sic offensos mitiget illa viros.
Dicens: multa licet nobis opprobria falsa
Dixeritis, tamen hoc non meminisse volo.
Intuituque Dei, quantum possum melius, vos
Procurabo, bonum retribuendo malis.
En praeter solitum cussinum cuilibet addo,
Vt merear vestro participare bono.
Attamen hoc moneo, ne tam proni maledictis
Sitis, nam lites iurgia saepe mouent.
Taliter instructi grates referunt peregrini,
Hoc s) se spondentes dogmate t) velle frui. u)
Tunc modicum vini fert in cratere propinans
Gratis, quo sibi plus hospes amicet eos.
Et rogat, vt potent sanctae Gertrudis amore,
Vt possent omni prosperitate frui
Letheos etiam calices post quinque propinat,
Vt somno pressos exspoliare queant.
Pocula suscipiunt, grates communiter illi
Reddentes super hoc, quod bene tractet eos.
Sic abolet tandem, quicquid deliquerat ante,
Vt sibi confisos denuo fallat eos.
Ergo ferens chartam, signumue aliud dat eis, vt Cras

s) MS. II. *Haec.* t) MS. II. *dogmata.* u] MS. II. *sequi.*

Cras ſic hoſpitium prouideatur eis. A. C.
Quod tradens dicit: cras vobis hoſpes honeſtus INC.
Hoc ſigno dabitur hoſpitiumque bonum.
Cras eritis cum fratre meo, ſignumque ferentes
Hoc, a quo miſſum ſit, referetis ei.
Quo viſo vos ſuſcipiet laetanter, & omni.
Propter me faciet commoditate frui.
Chunradus nomen eſt illi, ſed quia ſaepe
Nomen idem plures ſignificare ſolet:
Additur huic felix, vt ſic determinet ipſum
Verius, adiectae proprietatis honor.
Iſtius adiectiui naturaliter ipſum
Non contingenti munere forma beat.
Non tantum poſitiuus eum, vel comparativus,
Felicem, verum tertius ordo beat.
Felix eſt rebus, hominumque fauore beatus
Et felix, quia non diſplicet ille Deo.
Nam cui diſpliceat fidei baſis, immo columna,
Iuſtitiae cultor, & pietatis amans.
Ore, manu, corde, diſpenſat opem pietatis,
Erudiens, tribuens, compatiendo gemens.
Ac vt de facili domus illius inueniatur,
Indicat expreſſe pendula ſella fores.
Cras cum quod noſtro prandere poteſtis amico,
Quem virtus plena laude beare ſtudet.
In quo multimodas dotes natura locauit,
Pau-

A. C. INC.

Pauperior solito munere facta suo.
Hic bonus Arnoldus est a bonitate vocatus,
In quo virtutum conuenit omne bonum.
Istius ante domum pendet scyphus. Hic generosa,
Quae recreent fessos, vendere vina solet.
Huic quoque dicetis, sibi vos a me fore missos,
Vt pretio vobis det sua vina leui.
His dictis hospes dormitum vadit, & ipsos
Optat felici nocte bonaque frui.
Inque vicem laetae noctis requiem peregrini
Huic optant, multum gratificando sibi.
Tandem dormitur, tunc surgit saepius hospes,
Tendans, si loculos alleuiare queat.
Hinc fit quod cubitum diues quis vadit, & idem
Surgit inops loculos euacuante manu.
Diluculo surgunt, dominoque domus benedicunt.
Ianua pandit iter, egrediuntur enim.
Et villae tandem propiant, vbi prandia fumant.
Inuitansque iterum turba fatigat eos,
Ac operam perdit, eiusque tecta subintrant
Cum quo prandere suaserat hospes eis.
Exponuntque sibi, quis eos transmiserit illuc.
Quo scito laete suscipit hospes eos.

Mul-

Multaque promittit nil ſoluens, nam ſua vina A. C. INC.
Vendit eis quanto carius ipſe poteſt,
Nec mora, prandetur, quaſi ſurgunt, abeuntque,
Dilatumque prius aggrediuntur x] iter.
Hoſpitio tandem propiant, tunc vnda clientum
Effluit, inuitans alliciensque viros.
Quas tunc planditias dat gens ſapiens adulandi
Quantaque promittit nunc reticere volo.
Quae dum ſe cernunt in vanum fundere, multo
Suffuſi felle verba proboſa mouent.
Iratique ſimul illum qui miſit eosque
Ad quem mittuntur vituperando premunt.
Et ſi fortaſsis illius nuntius adſit,
Ad quem praeteritus deſtinat hoſpes eos,
Propoſitum ſtabilit, & verbis verba retundit,
Omnimoda dominum laude beando ſuum.
Praeceditque viros, donec perduxerit illuc,
Quo fore transmiſſos pendula ſella docet.
Obuius excipit hos felix Conradus, & ecce

x) MS. II. progrediuntur.

A. C. INC.

Praesentant illi tradita signa sibi.
His visis subiicit: scio, quis vos miserit ad me
Hospitium vobis eius amore dabo.
Ingeminatque: bene veniatis, commoda multa
Spondet, & in pretio se dare vina leui.
Quicquid promittat nil lucra nil sua captat,
Spe lucri scelera nulla pattare timens.
Attendens aequoque magis quod oportet habere
Vnde habeat nunquam discutiendo librat.
Et sic Conradus felix, quamuis vitiosum y)
Excedit fratrem fraude doloque suum.
Spiritus illius etenim geminatur in isto.
Ille malus, peior, pessimus ipse manet.
Gerhardus malus est, Arnoldus peior fuit Ast hic
Conradus malus est vlteriore gradu.
Haec & plura mala tolerant pedites peregrini.
Ast equites illis plura dolenda ferunt,
Qui quotiens veniunt studiosius alliciuntur.
Cur? quia plus ab eis vtilitatis habent.
Hos

y) MS. II. *vitiosus.*

Hos etenim vino, foeno, fraudant & auena. A. C. INC.
Insuper hos aliter exspoliare solent.
Fraude etenim faciunt, quod quamuis bene sanus
Claudicet, & claudus esse putetur equus.
Hoc puto quod faciant, filis stringendo pedes, vel
Pungendo subulis in loca nota sibi.
Tunc mercatur enim fraudis factor, quia secum
Ducere non poterit iam peregrinus eum.
Peioremque alium plus quam duplo sibi vendit,
Et qui venit eques cogitur esse z) pedes.
Subducunt etiam furtiue vendita saepe
Pabula, furandi cum vacat hora sibi.
His aliisque modis hospes spoliat peregrinos.
Idcirco studeat quisque cauere sibi.
Plura quidem dicturus eram de fraudibus horum;
Sed nimium longi taedia vito maris.
Nam si mille mihi linguas natura dedisset,
Et conclusa foret quaelibet ore suo;
Non tamen innumeras fraudes laqueosque dolosi

z) MS. II. *ire.*

A. C. INC.

Hospitis exsequerer, quem sitis vrget opum.
Pauca quidem dixi velut expertus, sed ab istis
Qui peregrinaris collige plura tibi.
En non hospitibus generaliter improperare aa)
Me credas Reprobos reprobo; laudo probos.
Vlterius scripturus eram, sed longius ire
Non possunt fessi claudipedes elegi.
Advertique breui quod ouant nouitate moderni,
Et noua verba nisi curta placere nouis.
Sed tamen vt sensum breuitas non syncopet, ac sit.
Sub breuitate leuis, sub leuitate breuis.
Ergo equus ad stabulum redeat, pontoque relicto
In portu teneat anchora iacta ratem.

XXVII.

PETRVS CAMELIANVS.

INC. Scripsit de *vita B. Katharinae Aegyptiae* carmine, quod seruatur manuscriptum inter

aa) succensere.

ter Codices bibliothecae Bodleianae n. 941. v. Catalogos librorum MS. Angliae & Hiberniae p. 61. A. C INC.

XXVIII.
REGINALDVS.

Natione Anglus. Ordinis S. Benedicti monachus Cantuariensis in coenobio S. Augustini. Vir bonarum artium studiosissimus & linguae Latinae peritissimus. Imo in elegantia Romana mire floruit Selectoribus enim auctoribus perlustrandis omne tempus, quod poterat, impendit. Euasitque Rhetor & poeta inter suos insignis. *a*) INC.

Scripsit de *vita Malchi* monachi carmine metrico. *b*) Malchi cuiusdam Graeci historias Graecas vertisse in poemata Latina & operi hanc praefixisse notam *super Malcum Bizantinum*, initio; *Praelia gesturus ludo pius;* narrat Jo. PITSEVS. *c*) Exstat manuscriptum inter codices bibliothecae Bodleianae n. 1429. *d*)

XXIX.
REIMBALDVS,

 Scri-

XXVIII. *a*) v. Joh. PITSEVS append. illustr. Angliae scriptor. Cent 3. n. 74. *b*) v. Catalogos MSStorum Angliae & Hiberniae pag. 71. b. n. 1429. in bibliotheca Bodleiana. *c*) l. c. *d*) v. Catalogos. l. c.

A. C. INC. Scripsit Versus hexametros de *vitae S. Maioli scriptoribus Syro & Aldebaldo*; initio: *Inclyta sanctorum cum sint tot gesta piorum.* Praemissi sunt vitae S. Maioli auctoribus Syro & Aldebaldo in Actis Sanctorum Maii per God. HENSCHENIVM & Dan. PAPEBROCHIVM Tom. II. ed. Antverp. 1680. d. XI. Mai. p. 668.

XXX.
REINERVS.

INC. Magister. Exstat eius *Fagi Facetus de mensae moribus* carmen hexametrum, manuscriptum in bibliotheca Paulina academiae Lipsiensis. v. Joach. FELLERI catalog. p. 389. n. 330.

XXXI.
RICHARDVS.

INC. Frater cuiusdam ordinis. Scripsit metrice I. de *vita & canonizatione Bernhardi* abbatis Claraeuallensis, quod seruatur manuscriptum in Bibliotheca Paulina academiae Lipsiensis. II. De *glorioso fine Bernhardi* abb. Clar. quod seruatur ibidem manuscriptum. III. De *fundatione Claraevallis* quod habetur in bibliotheca memorata scriptum. Tria fecimus scripta quamuis ex

ex Catalogo Joachimi FELLERI codicum manuſcriptorum bibliothecae Paulinae id non ſatis conſtet. Legitur ibi: *Frater Richardus de vita & canonizatione Bernhardi abbatis Claraeuallenſis, item de glorioſo fine eius, & fundatione Claraeuallis, metrice.* IV. Rythmicas *ſalutationes ad Bernhardum*, quae in bibliotheca dicta obſeruantur. v. FELLERI catalog. p. 311. n. 37. A. C. INC

XXXII.
THOMAS de CAMPO.

Frater Ordinis cuiusdam. Scripſit verſus *medicinales*, qui habentur manuſcripti in bibliotheca Paulina academiae Lipſienſis v. FELLERI catalog. p. 267. n. 3. INC.

XXXIII.
AEGIDIVS.

Magiſter, cuius verſus leonini ad *clauſtrales* exſtant manuſcripti in bibliotheca Paulina academiae Lipſienſis. v. Ioach. FELLERI catalog. 166. n. 21. INC.

XXXIV.
BRVNO de COLONIA.

Scripſit *Lapidarium* compilatum ex Al- INC.

A. C. INC. bertoM de mineralibus. Codicem manuſciptum operis ſeruat bibliotheca Paulina academiae Lipſienſis. v. FELLERI catalog. p. 291, n. 12.

XXXV.

FLORINVS.

INC. Magiſter. Scripſit Phyſiologum, ſiue librum de natura animalium elegiacum, qui manuſcriptus exſtat in bibliotheca Paulina academiae Lipſienſis. v. Joach. FELLERI catalog. p. 391, n. 638.

XXXVI.

GALFRIDVS.

INC. Seu GAVFRIDVS. Scripſit poema ſuper Machabaeos, quod manuſcriptum ſeruatur inter Codices Laudianos bibliothecae Bodleianae n. 812. v. Catalogos librorum MSS. Angliae & Hiberniae p. 59.

XXXVII.

GEORGIVS MAYRIGENSIS.

INC. Eius elegia de *poetices commoditatibus* manuſcripta ſeruatur in bibliotheca Paulina academiae Lipſienſis. v. FELLERI catalog. p. 392. n. 740.

XXXVIII.

A. C.

XXXVIII.

BICINVS.

INC.

Exstat titulo: *Bicinus de statu monachorum non mendicantium* rythmus manuscriptus in bibliotheca Academica Helmstadiensi, cuius initium:

Olim nostrum ordinem principes laudabant
Et Romani principes ipsum honorabant
Grata priuilegia gratis nobis dabant
Et praeter suffragia nihil postulabant.

XXXIX.

ANONYMVS.

Qui scripsit *vitam Judae traditoris* versu hexametro, initio: *Cunctorum veterum placuere poemata multum*; quae exstat manuscripta in codice quodam bibliothecae Helmstadiensis. Idem videtur esse auctor in eodem Codice manuscripto subsequentis *Vitae Pilati* Christi Judicis; initio: *Si veluti quondam scriptorum nil scripta placerent.* INC.

A. C.
INC.

XXXX.
GILBERTVS.

Scripsit *Historiam Alexandri M.* ex cuius cap. I. versus XX. hexametro genere scriptos producit Thomas RVDBORNE in Histor. Maj. Wintonien. L. IV. c. V. v. Angliam Sacram ed. Londin. 1691. p. 242.

XXXXI.
GVIDO VINCENTIVS.

INC. Ordinis praedicatorum, cuius exstat *Margarita sacrae scripturae*, vel tota Biblia metrice abbreuiata, manuscripta in bibliotheca Paulina academiae Lipsiensis. v. Joach. FELLERI catalog. p. 343. n. 21.

XXXXII.
LVDOLPHVS de LVCO.

INC. Magister Scripsit *Flores Grammaticae* versu hexametro, qui manuscripti exstant in Codice quodam bibliothecae Helmstadiensis, initio: *Flores Grammaticae propono scribere Christe.* cf. Clm. 9679

XXXXIII.

A. C.

XXXXIII.
BERNHARDVS WESTERRODES. INC.

Scripsit *Planctum* initio: *Collationis gratia, pertracturus aliqua de statu clericali;* qui exstat inter varia doctorum piorumque virorum de corrupto ecclesiae statu poemata per Matth. FLACIVM p. 101.

XXXXIV.
ANONYMI VARII.

Qui leguntur inter Varia doctorum piorumque virorum de corrupto ecclesiae statu poemata per Matth. FLACIVM Basileae 1556. Exscribam titulos seu inscriptiones carminum & eorum initia. INC.

I. *Cleri fletus: Hoc est deploratio perditae malitiae Clericorum, seu spiritualium Antichristi, olim ante annos* 100. *vel amplius, ab aliquo pio, templi domini repurgationem videre cupiente, conscripta.* Initium: *Mundus falso dictus mundus* Legitur l. c. p. 90.

II.

A C. INC. II. *In Episcureismum & simoniam Praelatorum spiritualium, & corruptelas, tyrannidemque nummi.* Initio: *Satis vobis notum est & res manifesta.* Exstat ibidem pag. 133.

III. *De nouo statu ecclesiae elegiacum carmen.* initio: *Corruit Ecclesia stipulae suffulta columna.* Exstat in collectione Flaciana pag. 122.

IV. *Antiqui rythmi de statu mundi.* Initio: *Recessit hoc tempore Lex a sacerdotibus* Legitur ibid. p. 182.

V. *Planctus Ecclesiae.* initio: *Rogo corde pertractetur.* Exstat ibid. p. 214.

VI. *De Simonia vetustum carmen* hexametrum, initio: *Creuit in Ecclesia monstrum genitore Losinga* Legitur ibidem pag. 234.

VII. *Rhythmi quos post Synodum Lateranensem anno D. 1216. nobilis quidam Anglus in sacerdotalis coniugii fauorem composuit;* initio:

tio: *Prisciani regula penitus cassatur*. Exstat ibid. pag. 236. INC.

VIII. *Consultatio sacerdotum quorundam, super mandato Praesulis facto, vt & concubinas habitas abigant, & posthac nullas alant: ex vetusto exemplari, & manuscripto.* initio: *Clerus & presbyteri nuper consedere.* Exstat ibid. 371.

IX. *Carmen ex antiquo codice.* initio: *Pater, fili, spiritus sancte septiformis.* Exstat ibid. p. 396.

X. *Quod Romana auaritia sit Scylla, Syrtis & Charybdis pecuniae gentium.* initio: *Propter Sion non tacebo.* Exstat in Collectione Flaciana pag. 408. Varias lectiones ex manuscripto quodam Vratislauiensi ab amico mecum communicatas dabo. Versu. 6. Flac: *sed &.* manuscriptum *iacet* versu. 12. Flac. *vidi vidi.* manuscriptum *videns vidi.* vers. 21. Flac. *ibi pugna.* manuscriptum *hic concursus.* vers.

27.

A. C. INC. 27. Flac. *hominum*. manuſcriptum *humanum*. vers. 30. Flac. *habes*. manuſcriptum *habens*. vers. 31. Flac. *Franconem*. manuſcriptum *Tremonem*. vers. 37. Flac. *panni*. manuſcriptum *palam*. vers. 41. Flac. *Franconis*. manuſcriptum *Tremonis*. vers. 42 Flac. *Franco*. manuſcriptum *Tremo*. vid. 44. Flac. *parcet homini*. manuſcriptum *paret ſangvini*. vers. 60. Flac. *Vti reum*. manuſcriptum. *nunc rem ſermo*. vers. 61. Flac. *hic*. manuſcriptum *&*. vers. 64. Flac. *Nulli*. manuſcriptum *Neque*. vers. 65. Flac. *Gratiani*. manuſcriptum *Gratiarum*. vers. 70. Flac. *ſedet*. manuſcriptum *ſedens*. vers. 75. Flac. *ſpeciem*. manuſcriptum *ſpem*. vers. 84. Flac. *veſtrâ*. manuſcriptum *tua*. vers. 85. Flac. *excepit*. manuſcriptum *recepit*. vers. 93. Flac. *Petri*. manuſcriptum *patrum*. vers. 100. Flac. *&* manuſcriptum *ſed*. vers. 107. Flac. *indicat*. manuſcriptum *indicant*. vers. 121. Flac. *Joannes nuncupatur*. manuſcriptum *Pilatus appellatur*. vers. 123. Flac. *groſſo lota*. manuſcri-

ſcriptum *craſſo lata*. v. 125. Flac. *ſed rerum emptum*. manuſcriptum *Redemtum a*. vers. 129. Flac. *vero Carlinorum*. manuſcriptum. *mater ſterlingorum*. A. C. INC.

Dactilici leonini in Romam, quod donis omnia iuſtificet; item quod ſit inſatiabilis; initio: *Eccleſiaſtica Roma negotia cum moderetur*. Exſtat in collectione Flaciana p. 415.

XII. *Querela cuiusdam ſacerdotis, vt vocant, curiati, de monachis, qui ſacerdotium illius coenobio ſuo volebant vnire*; verſu hexametro, initio: *Quae monachi quaerunt, patrio mea iure fuerunt*. Exſtat ibidem pag. 455.

XIII *Vita monaſtica*; initio: *Si vis eſſe coenobita*. Exſtat ibidem pag. 461.

VIV. *De morte Imperatoris Henrici VII. quem frater Paulinus ordinis praedicatorum intoxicauit ex vetuſtiſſimo libro carmina, ſeu*

rhyth-

A. C. INC. *rhythmi quidam* initio: *In anno, quo millesimum.* Exſtat ibidem pag. 470.

XV. *Regula beati Libertini ordinis noſtri*; initio: *Abbas noſter tritus eſt ſcyphos euacuare.* Exſtat ibid. pag. 488.

IN-

INDEX I.

Carminum quae vel integra inseruntur, vel ex MSSis & autographis editionibus corriguntur & recensentur.

p. 105. BOETHII carmina, quae leguntur in libris de *consolatione philosophiae*, integra ex III. MSS. & IV. impressis Codd.

p. 156. FORTVNATI carmen de *Paschate* emendatum ex MS.

p. 168. EI. Hymnus de *passione Christi* integer ex MS.

p. 225. THEODVLPHI versus in *die palmarum* correcti ex MS.

p. 241. *PASCHASII* RATBERTI carmen praefixum libro de *corpore & sanguine Domini* emendatum ex MS.

p. 252. ANGELOMI praefatio in *quatuor libros regum* integra ex MS.

p. 257. RATPERTI versus ad *processionem diebus festis* recensiti ex MS.

p. 258. EI. versus ad *reginam suscipiendam* recensiti ex MS.

p. 263. HARTMANNI versus canendi *antequam legatur Euangelium* recensiti ex MS.

EI. in *natale innocentium* recensiti ex MS.

EI. *unde supra* recensiti ex MS.

EI. versus ad *processionem diebus dominicis* recensiti ex MS.

p. 264. EI. versus ad *Eucharistiam* recensiti ex MS.
p. 274. NOTKERI versus ad *regem suscipiendum* integri ex MS.
p. 296. THEODVLI *Ecloga* correcta ex MS.
p. 312. *IOHANNIS* de GARLANDIA opus *synonymorum* integrum ex MS.
p. 338. EI. liber de *aequiuocis* recensitus ex MS.
p. 339. EI. *Mysteria ecclesiae* recensita ex MS.
p. 340. EI. Liber de *orthographia* recensitus ex MS.
p. 389. HILDEBERTI elegia de *suo exilio*, vel de *instabilitate fortunae* emendata ex MS.
p. 390. EI. versus de *creatione mundi & operibus sex dierum* integri ex MS.
p. 398. EI. versus de *excidio Troiae* integri ex MS.
p. 419. Fragmentum ex BERNARDI Morlanensis libro de *contemptu mundi* correctum ex MS.
p. 422. BERNARDI Claraeuallensis de *contemptu mundi* correctum ex MS.
p. 453. HENRICI Septimellensis elegia de *diuersitate fortunae & philosophiae consolatione* ex II. MSS. integra edita.
p. 502. AEGIDII Corboliensis liber de *virtutibus & laudibus compositorum medicaminum* integer ex MS.
p. 697. *PETRI* de RIGA liber *Estherae* correctus ex II. MSS.
p. 701. EI. prologus *Aurorae* integer ex MSS.
p. 703. EI. *Recapitulatio utriusque testamenti* integra ex II. MSS.
p. 727. Excerpta ex EI. *Aurora* ex MSS.
p. 733. EI. liber *Ruth* integer ex MSS.
p. 737. AEGIDII Delphensis *praefatio in N. T. Aurorae* integra ex MS.
p. 739. EI. *epilogus Aurorae* integer ex MS.
p. 740. EI. de *numero librorum utriusque testamenti & modo legendi narratio* integra ex MS.

p. 74

p. 743. MATTHAEI Laudunensis & AEGIDII Delphensis Tractatus de *poena infernali* integer ex MS.
p. 748. ANONYMI Altidisiorensis de *laude Aurorae & utilitate legendi hunc librum* carmen integrum ex II. MSS.
p. 754. NIGELLI WIREKERI *Prologus Brunelli* integer ex MS.
p. 766. MATTHAEI Vindocinensis *Tobias* recensitus ex MS.
p. 779. GUALTERI MAPES *querela ad Papam* integra ex MS.
p. 796. EBERHARDI Betuniensis *Labyrinthus* integer ex III. MSS.
p. 861. GALFRIDI de *VINOSALVO Poetria nova* integra ex IV. MSS.
p. 979. EI. de *statu Curiae Romanae* liber correctus ex edit. Flaciana.
p. 1022. ALANI de *INSULIS* Anti-Claudiani Liber primus integer ex MS.
p. 1045. EI. Carmina ex libro de *planctu naturae* integra ex III. MSS.
p. 1092. EI. rythmi contrà *amorem Veneris* integri ex II. MSS.
p. 1098. ANONYMI versus de *Adelpho Imperatore* integri ex MS.
p. 2008. ADOLPHI *Fabulae* ex MS.
p. 1139. HERMANNI Lheniensis *vaticinium* recensitum ex II. MSS.
p. 1158. ANONYMI *Salutaris* integer ex MS.
p. 1167. PETRI HELIAE textus metricus in *Priscianum* recensitus ex MS.
p. 1170. OFILII SERGIANI elegia de *pulice* correcta ex editione antiquissima.
p. 1171. PAMPHILI MAURILIANI de *arte amandi* elegiae ex editione vetustissima correctae.

p.1176. ANONYMI *experimenta medica* recensita ex MS.
p.1178. ANONYMI Erfurtensis *descriptio Henrici Praepositi* recensita ex MS.
p.ead. EI. contra *sacerdotum vitia* recensitum ex MS.
p.1179. EI. de *statu urbis Erfordiensis* carmen recensitum ex MS.
p.1180. EI. in *Genebardum* carmen recensitum ex MS.
p.ead. EI. *Occultus* recensitus ex MS.
p.1181. ANONYMI *Filo* recensitus ex MS.
p.1186. ANONYMI Historiae de *Pyramo & Thisbe* praefatio integra ex MS.
p.1188. Alius ANONYMI Historiae de *Pyramo & Thisbe* praefatio integra ex MS.
p.1191. ANONYMI carmen de *extremo iudicio*, recensitum ex MS.
p.ead. ANONYMI *Trivita studentum* recensita ex MS.
p.1193. ANONYMI *Luparius* integer ex MS.
p.1199. ANONYMI *Peregrinus* integer ex II. MSS.
p.1225. BICINVS de *statu monachorum non mendicantium* recensitus ex MS.
p.ead. ANONYMI *vita Iudae traditoris* recensita ex MS.
p.ead. ANONYMI *Vita Pilati* recensita ex MS.
p.1226. LVDOLPHI de *LVCO Flores Grammaticae* recensiti ex MS.

INDEX II.

Poetarum quorum historia datur.

A.

Petr. ABaelardus Abaillardus. 414
Abaillardus. Abalardus 415.
Abbo. 300
Abelardus 414
Abelartus 415
Acca 208
Adalbero 307

Adamus

Adamus *Barkingensis* 986
Dorensis 762
de Montaldo 1167
Nutzarde 1141
Adeboldus. Adelbandus. Adelbodus. Adelboldus. 307
Adeldannus 350
Adelferius 364
Adelhelmus 198
Adelmannus 350
Adelmus 198
Ademarus 309
Adeobaldus 307
Adilredus 433
Adolphus
Ioan. Aegidius 499
Aegidius *Atheniensis. Corbeiensis. Corboliensis* 499
Delphensis 736
Graecus 499
Magister 1223
Parisiensis. 499. 736. 750. 991
Aegil 228
Agenardus 233
Agobardus 231
Ailredus 433
Aimoinus *Floriacensis* 303
Parisiensis 267
Aimonius 303
Ainardus 233
Alanus 1012
Albericus 357
Albertinus *Mussatus* 1140
Albertus 284
Albinus 214
Albo 300
Albus *Ovid.* 1185
Alcimus *Ecdic. Avitus.* 85
Alcuinus 214
Alcuinus *Ecdicius Avitus.* 86
Aldebaldus 291
Aldelinus. Aldelmus. Aldhelmus. 198
Aldremannus 448
Alexander *Essebiensis.* 988
Neckam 992
de Villa dei 967
Algerus 388
Almannus *Altvillarensis* 266
Brixiensis 850
Alphanus *Salernit. I.* 358
II. 379
Altelmus. Althelmus. 198
Alvarus 253
Amatus 351
Ambrosius *Nicander* 270
Ammonius 303
Amoenus 14
Andreas 1000
Angelomus 251
Angelrannus 342
Angilbertus *Centulensis* 270
Corbeiensis 259
Meropius Pontius Anicius *Paulinus* 53
Annitius *Manlius Severinus Boethius* 93
Anonymi varii 1227

Anonymus *de Adolpho Imp.* 270
Aelberti discipulus. 218
Altisiodorensis 747
de Avito 181
de Berengario 292
de Carolo M. 268
Erfordiensis 1178
Experimentorum 1176
Filonis 1181
de Henrici IV. Imperatoris bellis 963
de Iuda 1225
de Iudicio extremo 1191
Luparii 1193
Peregrini 1159
Petroburgensis 987
de Pilato 1225
Poenitentiarii 1142
de Pyramo & Thisbe 1186. 1188
Salutaris 1158
Trivitae studentum 1198
de St. Vincentio 1002
Anselmus 375
Anthelmus 198
Arator 146
Arnoldus 309
Arnulphus *Lexoviensis* 449
Ratisbonensis 341
Galfr. Arthurius 434
Turcius Rufus Asterius 70
Audoemus Audoenus 196
Audradus 261
Augustinus 51
Alcimus Ecdicius Avitus 85
Aurelius *Prudentius Clemens* 4

B.

B. 904
Petrus Babyon 1144
Baldramus 271
Baldricus 379
Baldwinus 448
Baltramnus 271
Bandomina. Bandoninia. Bandeniniana 175
Bartholomaeus 1001
Castellanus Basfianensis 1159
Robertus Baston 1104
Thomas Beckettus 436
Beda 104
Iacobus de Benedictis 1001
Gauferius Benedictus 541
Benedictus *Casinensis* 141
Papa XII. 1141
Benevenutus *de Campesanis* 2006
Bernardus *Claravallensis* 411
Cluniacensis 427
Corbeiensis 354
Geytensis 2001
Morlanensis 411

Bernar-

Bernardus *Westerrodes* 1227
Bernensis. Bernerius
Berno 343
Bertarius. Bertharius Berthorius 261
Bertoldus 228
Bicinus 1225
Michael Blaunpayn 996
Joannes Bocatius 1149
Boethius. Boetius 92
Bonaventura 1003
Bonifacius 209
Bonus 187
Sylvester Bonus 51
Braulio. Braulius 187
Bricstanus. Bristanus 256
Bruno *de Colonia* 1223
Signiensis 381
Tullensis 346
C.
Franciscus Cæsar 2000
Jacobus Caietanus. 1136
Joannes Caietanus 377
Joannes Caligator 1149
Petrus Camelianus 1220
Franciscus Camenus 377
Benevenutus de Campesanis 2006
Thomas de Campo 1223
Candidus 228
Capito 996
Reynerus Capoccius 999
Carolus M. 220
Catellanus *Basfianensis* 1139
Chilpericus 175
Daniel Churche 439
Claudius Claudianus. 14
Claudianus *Mamertus* 68
Claudius 230
Fabius Claudius *Gordianus* *Fulgentius* 148
Claudius *Mamertus* 68
Marius Victor 58
Aurelius Prudentius Clemens 4
Clemens *III. Antipapa* 356
Venantius Honorius Clementianus *Fortunatus*. 152
Colucius 1153
Columba 176
Columbanus 176
Conradus *de Altzeye* 1146
Brunwillerensis 367
Hirsaugiensis 450
de Mure 2004
Corippus 172
Cosmas 279
Quintinus Crassus 418
Cresconius 198
Cuthbertus 209
Cyprianus *Casinensis* 210
Cordubensis 269
D.
Petrus de Dacia 2006
Dado 196
Dagulfus 221
Daniel *Churche* 439
Ditmarus 306
Donnizo 763
Donus 195
Dracontius 56
Drepanius *Florus* 149
Dudo 298

Durandus 353
E.
Eadmerus 379
Ealredus 432
Eberhardus *Betuniensis* 795
Alcimus Ecdicius *Avitus* 85
Claudianus Ecdicius *Mamertus* 68
Eckardus 383
Eckebertus 310
Edilredus 433
Edinerus. Edmerus. Edmundus. 380
Eginhardus. Einardus 233
Ekehardus 310
Philippus de Eleemosyna 440
Eleredus 433
Rusticus Elpidius 73
Elpis 140
Emondus. Emundus 380
Engelbertus 2000
Engelmodus 243
Engilbertus 259
Magnus Felix Ennodius 83
Erchempertus 266
Ericus 258
Johannes Erigena 264
Erinfredus 219
Ermanricus 232
Ermoldus. Ernoldus *Nigellus* 229
Erricus 258
Ethelwolfus 212
Ethilredus 433
Marbodus *Evanx*. 369
Eugenius 188
Evodius 83
Eustachius 1003
Eutrandus 283
Eutychius 1003
Eynardus 233
F
Fabius *Claudius Gordianus Fulgentius* 142
Fabius *Fulgentius Placiades* 142
Remus Favinus 1157
Felix 204
Magnus Felix *Ennodius* 83
Ferius *Hilpericus* 213
Fidantius 1003
Flaccus *Alcuinus* 214
Flawaldus. Flodoardus 281
Florinus 1224
Drepanius Florus 243
Venantius Honorius Clementianus Fortunatus 151
Franciscus *Amans* 1176
Asisius 991
Cæsar 2000
Camenus 377
Maurei 418
Petrarcha 1149
Franco 374
Freculphus. Friculphus 148
Fridegodus 280
Frodoardus 281
Fulbertus 308
Fulcherius 383
Fulco 763
Fulcoius 352
Fabius Fulgentius *Placiades* 142

Fabius Claudius Gordianus Fulgentius 141

G.

Galfridus *Anglicus* 856
Arthurius 434
de Machabaeis 1224
Galfridus *de Vino Salvo* 855
Johannes de Gallandia 311
Ganfredus 855
Gauferius 348
Gaufridus *Grossus* 384
Gaviferius 848
Gauzbertus 304
Gelasius II. *Papa* 377
Georgius *Mayrigensis* 1224
Gerardus *S. Quintini* 1003
Sylvae maioris 344
Gerbertus 299
Richardus de S. Germano 995
Gervasius 987
Gerwardus 271
Gilbertus *de Alexandro M.* 1226
Cisterciensis 433
Gildas *Albanius* 76
Badonicus 174
Gilibertus 433
Gillebertus 851
Gilo 763
Sylvester Giraldus 775
Gislebertus 345
Godelbertus 73
Godefridus *Lidgate* 1153
Viterbiensis 446
Wintoniensis 371
Gonzo 344
Fabius Claudius Gordianus *Fulgentius* 141
Gotsalcus 292
Joannes Gower 1153
Gregorius *Huntyngton* 999
Gregorius *I. Papa* 182
Sinvessanus 378
Tarracinensis 382
Gulielmus Grisant 1146
Robertus Grosseteste 996
Gaufridus Grossus 384
Grouteheade 996
Graiferius 848
Gvaldo 355
Gvalfredus 380
Gvalo 434
Philippus Gvalterus 764
Gvalterus *Mapes* 776
Morganensis 988
Wiburne 1146
Gvido *Ambianensis* 342
Casinensis 874
Ferrariensis 1105
Vincentius 1226
Gvilhelmus *Appulus* 365
Brito 990
Coventriensis 1144
Croylandensis 438
Grisant 1146
Jordanus 1147
Ketbus 1143
Leycestrius 775
a Montibus 775
Parisiensis 998

Guilhelmus *Peregrinus* 759
Romesiensis 438
Gunterus *Elvonensis* 366. 789
Ligurinus 788
Gwibertus 356
H.
Haldoinus 247
Harigerus 372
Hariulfus 366
Harmannus. Hartmundus. Hartmutus 262
Philippus Harvengius 441
Rusticus Helfridius 73
Petrus Helias 1167
Helinandus. Helmandus 993
Ferius Helpericus 213
Helpericus 351
Helpidia. Helpis 140
Henricus *Autisiodorensis* 258
Florentinus 451
Huntingtonensis.
Lyncolniensis 431
Pauper 450
Rosla 1010
Samariensis Septimellensis 450
Svinesius 449
Herembertus. Herempertus 366
Herigerus 305. 572
Hermannus *Contractus* 347
Lheninensis 1139
de Sebildis 1142
Herricus 258
Hilarius *Abaelardi* 415
Hilarius *Arelatensis* 55
Hildebertus 385
Hildefonsus 194
Hildegardis 437
Hildericus 229
Hilduinus 232
Ferius Hilpericus 213
Hincmarus. Hincmaurus 260
Honorius *Fortunatus* 151
I. Papa 185
Scholasticus 145
Joannes Hovedenus 1006
Rogerus Hoveden 765
Hubaldus. Hucbaldus. Hugbaldus. 277
Gregorius Huntyngton 999
I.
Jacobus *de Benedictis* 1003
Caietanus 1136
Presbyter 1180
Ildefonsus 194
Ingelramus 341
Innocentius *III. Papa* 986
IV. 998
V. 1008
Joannes *Aegidius* 499
Augustinianus 995
de Bardea 1170
Barensis 367
Bertinianus 995
Bccatius 1149
Bonaventura 1003
Bridlyngtonensis 1150
Joannes *Caietanus* 371
Caligator 1143
Elnonensis 293

Joannes

Joannes *Erigena* 264
Garlandius 311
Gower 1153
Grammaticus 1002
Hanwillensis 760
de Hayda 1009
Hildesbemensis 1147
Hocsemius 1142
Hovedenus 1006
de S. Omero 986
Peckam 1011
du Pin 1148
Romanus 266
Sarisburiensis 445
Serlo 427
Severianus 445
Somer 1152
de Werden 1170. 1191
Jonas 233
Guilielmus Jordanus 1147
Josephus *Alcuini* 219
Devonius 771
Iscanus 771
Jotsaldus 292
Isidorus 186
Ju 1144
Julianus 197
Julius *Speratus* 1188
Justinus 1000

K.

Guillelmus Kethus 1143

L.

Lambertus. Lamfridus 286
Landenulphus 849
Stephanus Langton 994
Lantfredus 286
Lavinius 1177
Laurentius *Casinensis* 279
Dunelmensis 429
Veronensis 376
Westmonasteriensis 429
Richardus Ledredus 1143
Leo *Papa IX.* 346
Parisiensis 497
Protonotarius 1189
Rythmicus 763
Ludolphus *de Luco* 1226
Luitprandus 283
Raymundus Lullus 2001
Lupus 222
Lupus *Servatus* 254
Lutingus 198
Luxorius. Luxurius 84

M.

Magnetius 248
Rudbertus Magnus 384
Magnus *Felix Ennodius* 83
Malachias 416
Claudius Mamertus 68
Nicolaus Maniacutius 440
Anitius Manlius *Severinus Boethius* 93
Gualterus Mapes 776
Marbodus 368
Marcus 184
Claudius Marius *Victor* 51
Martinus 178
Matthaeus *Laudunensis* 742
Vindocinensis 765
Pamphilus Maurilianus 1171
Petrus Mauritius 424
Mauritius *Morganius* 788
Somersetus 497

Mauri-

Mauritius *de Virtute* 1192
Franciscus Maurei 418
Rabanus Maurus 248
Medibardus. Medingaudus 417
Meropius *Pontius Anicius Paulinus* 53
Metallus 349
Michael *Blaunpayn* 996
Milo 255
Modoinus 227
Adamus de Montaldo 1167
Walterius de Muda 1009
Conradus de Mure 2002
Albertinus Mussatus 1140

N.

Alexander Neckam 992
Ambrosius Nicander 270
Nicolaus *de Bibera* 1010
de Braia 2002
Maniacutius 441
Ermoldus Nigellus 229
Nigellus *Wireker* 751
Notgerus 272
Notkerus *Balbulus* 272
Labeo 307
Adamus Nutzarde 1141

O.

Obbertus 416
Oderisius 371
Odilo 343
Odo *Cantuariensis* 280
Cluniacensis 278
Ofilius *Sergianus* 1169
Olbertus 284. 416
Malachias Omongair 417
Orentius. Orientius. Orontius 77
Osbernus. Osbertus 356
Oswaldus 306
Otfridus 256
Otto 365
Albus Ovidius 1185
Ovidius 1168

P.

Pamphilus *Maurilianus* 1171
Pandulphus *Capuanus* 349
Ostiensis 384
Paschasius *Ratbertus* 240
Patricius 70
Paulinus 214
Meropius Pontius Anitius Paulinus 53
Paulus *Winfridus* 210
Joannes Peckam 1011
Franciscus Petrarcha 1149
Petrus *Abaelardus* 414
Babyon 1144
Bladunius 383
Blesensis 758
Camelianus 1220
Cardinalis 378
Casinensis 411
Comestor 498
de Dacia 2006
Helias 1167
Mandacator 498
Mauritius 424
Pictaviensis 425
de Remes. de Riga 692
Venerabilis 424
Philippus *de Eleemosyna* 440

Philip-

Philippus *Gualterus* 764
Harvengius 440
Joannes du Pin 1148
Fabius Fulgentius Placiades. Planciades 142
Ricardus Pluto 440
Meropius Pontius *Anicius Paulinus* 53
Priscianus 143
Prosper *Tyro* 65. 66
Prudentius 254
Aurelius Prudentius *Clemens* 4

Q.

Quintinus *Crassus* 418
Turcius Russius Asterius Quintus 70

R.

Rabanus *Maurus* 248
Radevicus 426
Radulphus 417
Rainaldus 382
Rangerius 376
Paschasius Ratbertus 240
Rathbodus 275
Ratpertus 257
Raymundus *Lullus* 2001
Raynaldus 412
Raynerius 999
Reginaldus 1221
Reimbaldus 1221
Reinerus 1222
Reingerius 376
Retrus de Remes 692
Remus *Fauinus* 1157
Reynerius *Capoccius* 999
Ricardus *Bardeniensis* 998
Eligensis 988
Ricardus *Frater* 1224
de S. Germano 995
Ledredus 1143
Londinensis 762
Mueydeston 1152
Pluto 440
Premonstratensis 449
Petrus de Riga 792
Ringerius 376
Robertus *Baston* 1004
Grossetest 998
Rodulphus 368
Rogerius 376
Rogerus *Fordanus* 440
Hoveden 769
Rongerius 376
Henricus Rosla 1010
Rosvida. Roswitha 287
Rudbertus *Grossi capitis* 997
Magnus 384
Rudolphus 418
Turcius Ruffus (Rufius) *Asterius* 70
Rupertus 384
Russius 70
Rusticus *Helpidius* 73

S.

Salomon 276
Salvus 282
Saxo 447
Ofilius Sergianus 1169
Serlo 442
Joannes Serlo 427
Lupus Servatus 254
Severinus 93
Sigebertus 372

Silo 442
Simon *Fraxinus* 760
Stokius 1001
Simplicius 172
Joannes Somer 1152
Smaragdus 284
Julius Speratus 1188
Stephanus *Langton* 994
Leodiensis 277
Simon Stokius 1001
Strabo. Strabus 235
Sylvester *Giraldus* 775
Sylvius *Bonus* 51
Symbaldus 998
Syrus 239

T.

Tathwinus 204
Teliesinus Thelesinus 142
Theodericus *Theologiensis* 341
S. Trudonis 371
Theodoricus *Casinensis* 306
Theodorus *Vallisceolor* 1002
Theodulphus 223
Theodulus 293
Theophanius 250
Thomas *Aquinas* 1005
Baiocensis 433
Becketus 436
Beverlacensis 435
de Campo 1223
de Cantiprato 1000
Elyensis 762
Wicke 2003
Tilpinus 220
Rodulphus Tortarius 368
Turcius *Rufus Asterius* 70
Turpinus 220
Prosper Tyro 66
Theodorus *Vallisceolor* 1002
Venantius 151
Verecundus. Vergundus 146

U.

Ussingus 299
Victor. Victorinus. Victorius 51
Vigelius 751
Guido Vincentius 1226
Galfridus de Vino salvo 555
Urbanus *Papa II.* 365
V. 1146

W.

Walafridus *Strabo* 235
Waldrammus. Waldramus 271
Walterius *de Muda* 1009
Wallerus *de Castellione* 764
Waltfridus 235
Wandelbertus 240
Wetekre 751
Gualterus Wiburne 1145
Thomas Wicke 2003
Willeraminus. Willeramus 354
Windichindus. Windichinus 283
Winfridus 210
Wippo 347
Wirechez. Wireker 751
Witekindus 283
Wlfaius 271
Wolphelmus 357
Wolstanus 292

FINIS.

CATALOGUS LIBRORUM
Sumptu NOVI BIBLIOPOLII editorum.

GEorgii *Beyeri* specimen juris Germanici. 4.
Bibliotheca academica anni 1718 & 19. 4.
Bibliotheca novissima observationum ac recensionum 4.
Godofredi *Boenigk* digesta juris civilis Romani in ordinem naturalem reducta. 8. & 4.
- institutiones juris civilis Romano-Germanici consonantes. 8. & 4.
Dubia juris naturæ ad generosissimum dominum *** vbi plurima, quæ vulgo in jurisprudentia naturali tanquam doctrinæ fundamentales & indubiæ admittuntur, sub examen vocantur 4.
Irenæi *Elpistii* disquisitio de eligenda religione in Germania. 4.
Ethica Cartesiana. 8.
Ge. *Franci de Franckenau* de Palingenesia sive resuscitatione artificiali cum commentario *Joh. Christiani Nehringii.* 4.
Jo. Chr. *Franck* de dominio rei filio familias fauore in patrem donatae patri vulgo, sed perperam tributo. 4.
- problema juridicum de succesfione liberorum matri in tutore ipsis petendo negligenti hodierno iure non adimenda, occasione Novell. CXV. 4.
- vindiciæ verborum postremorum §. vlt. I. de nuptiis adversus emendationes intempestiuas. 4.
Mich. Henr. *Gribneri* principia processus iudiciarii cum differentiis juris Magdeburgici Jo. Chr. *Franck.* 8.
- opuscula selecta juris publici & privati. 4.
Nic. Hier. *Gundlingii* singularia ad legem majestatis. 4.
Nicol. *Gursleri* institutiones theologicæ cum notulis postumis auctoris. 4.
Mich. Gottlieb. *Hanschii* selecta moralia. 4.
Io. Gottl. *Heineccii* cultioris latinitatis fundamenta 8.
- syntagma antiquitatum Romanarum jurisprudentiam illustrantium. 8.

Io. Mich.

Jo.Mich. *Heineccii* schediasma de colloquiis religiosis.
Christiani *Knaut* compendium botanicum 8.
Polyc. *Leyseri* historia poetarum & poemat. medii aevi
Joh. Petri de *Ludewig* ICti dica Jubileorum 4.
- opuscula miscella iuridica, historica & philosophica, II. tomi. fol.
- oratoria de Namuro, emendanda Germaniae iurisprudentia, & alia. 8.
- praerogativae Wurtenbergici ducatus. 4.

Luderi *Menckenii* tabulae synopticae Institutionum f.
- tabulae synopticae Pandectarum f.
- theoria & praxis Pandectarum 8.
- usus practicus Institutionum 8.

Frider. *Menz* Aristippus descriptus & ab imputationibus vulgaribus vindicatus. 4.
Μουσαίου τοῦ γραμματικοῦ τὰ καθ' Ἡρὼ καὶ Λέανδρον, *Musaei* Grammatici de Hero & Leandro poema cum notis variorum 8.
Jo. Ge. *Pertsch* de crimine Simoniae 4.
Jo. Wilh. *Petersenii* Vranias, qua opera Dei magna carmine heroico celebrantur. 4.
Probae Falconiae cento Virgilianus historiam veteris & novi testam. complexus c. not. Jo.Henr.Kromayeri.8.
Friedemanni *Schneider* processus disputandi 8.
Carolus *Sigonius* de antiquo jure populi Romani. 8.
Jac. Car. *Spener* de datiua tutela subvasallor. imperii. 4.
- historia Germaniae universalis & pragmatica II.vol. 8.
- notitia Germaniae antiquae cum novis tabulis Geographicis, & conspectu Germaniae mediae 4
- primitiae observationum historico-feudalium 4.

Zachar. Conr. ab *Uffenbach* bibliotheca Uffenbachiana MSSta s. catalogus & recensio MSStorum codicum, quos ad vsus publicos offert, fol.
Vitae iuris consultorum veterum a Bern. *Rutilio*, Jo. *Bertrando* & Guil. *Grotio* conscriptae. 4.
Jo. Ge. *Wagner* iuris naturalis & gentium liber elementarius 8.
Jac. Gabr. *Wolffii* institut. iurisprudentiae naturalis. 8.

